УЧЕБНИКЪ

ДРЕВНЕ-ЕВРЕЙСКАГО ЯЗЫКА

ДЛЯ КАРАИМСКИХЪ ШКОЛЪ.

СОСТАВИЛЪ

И. КАЗАЗЪ.

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ

Христоматія и *словарь.*

(ЦѢНА 1 РУБ.)

ОДЕССА

Въ типографіи М. Бейленсона.

1869.

לוח הטעיות

עמוד	סורה		טעות	תיקון
6	יג	מלמטה	אלהה	אללָה
16	ז	מלמעלה	הַשֶּׁמֶּשׁ	הַשֶּׁמֶשׁ
19	יו	— —	אניג̇ קיז	אניג̇ קיזי
36	ז	— —	גָּד ול	אָחִי
65	א	— —	הָאֵלֶּה	אֵלֶּה
"	ב	— —	הָאֵלֶּה	אֵלֶּה
66	טו	— —	סַכִּינֵי הָאֵלֶּה	סַכִּינֵי אֵלֶּה
68	טו	— —	תפוחי האלה	תפוחי אלה
71	יט	— —	אורדו	אורדז
97	יט	— —	דורדולר	(דורדולר)
101	ברח׳	הלוח	XI	IX
118	ו	מלמעלה	שְׁמַרְתַּנִי , שְׁמַרְתָּךְ	שְׁמָרַתְנִי , שְׁמָרַתְךָ
"	ז	— —	שְׁמַרְתָּה	שְׁמָרַתָּה
"	ח	— —	שְׁמַרְתָּם	שְׁמָרַתָּם
127	כא	— —	טְבַלְתָּה	טְבָלַתָּה
"	כד	— —	גְנַחְתָּה	גְנָחַתָּה
169	ה	— —	שְׁלֹשֶׁת	שְׁלֹשֶׁת
173	א	מלמטה	תִּפְתָּחוּם	תִּפְתְּחוּם
205	ב	— —	דִּשְׁנֵי	דִּשְׁנִי
206	ו	— —	וְתֹאכַל	וְתֹאכַל
233	ה	— —	שָׁמַתָּה	שָׁמַתָּה
250	ג	— —	וְנֶאֱמַן־רוּחַ	וְנֶאֱמַן־רוּחַ
252	כ	— —	אניג̇ איצון סני	אניג איצון כי סני
272	יח	— —	תִּמְנַע	תִּמְנַע
273	ב	מלמטה	יְסַבּוּךָ	יְסָבּוּךָ
283	ג	— —׳	לְיִסְּרֵם	לְיַסְּרָם
287	יא	— —	יִלָּכְדוּ)	יִלָּכְדוּ) אֶת הָרָשָׁע
"	ה	— —	יועיל)	יועיל).

עמוד 78 מסורה י״ח עד סורה ט״ו צריך להיות כך :

כְּתַבְתִּי , יאזדים , וְכָתַבְתִּי , וא יאזדים , וְכָתַבְתִּי , וא יאזר אים .
שָׁמַרְתִּי , סאקלאדים , וְשָׁמַרְתִּי , וא סאקלאדים , וְשָׁמַרְתִּי , וא סאקלר אים .
מָכַרְתָּ , סאטדיג̇ , וּמָכַרְתָּ , וא סאטדיג̇ , וּמָכַרְתָּ , וא סאטר סין .
זָכַרְתָּ , סאג̇ינדיג̇ , וְזָכַרְתָּ , וא סאג̇ינדיג̇ , וְזָכַרְתָּ , וא סאג̇ינג̇ק סין .
אָהַבְתִּי , סוודים , וְאָהַבְתִּי , וא סוודים , וְאָהַבְתִּי , וא סווג̇ב אים .
בָּרַחְתִּי , קאצדים , וּבָרַחְתִּי , וא קאצדים , וּבָרַחְתִּי , וא קאצר אים

בְּמְחוֹל מְשַׂחֲקִים צֵא נָא עַתָּה „!
עָנְתָה הַנְּמָלָה וַתֵּפֶן לוֹ עֹרֶף.
עוּרָה עָצֵל, עַד אָן תִּישָׁן?
הֵן הַנְּמָלָה אָגְרָה לָהּ בָּר.

לֹא רָאִיתִי חָתוּל יָשֵׁן
וּבְתוֹךְ פִּיהוּ נִכְנָס עַכְבָּר.

(בשם ס׳ חפש מטמונים צד נ"א)

יֶלֶק, ביר ג׳ינס צגירטכא. — נְמָלָה (ר׳ נְמָלִים) נ׳, קארינג׳א, קימירסקא. — טָמַן, גוֹמרו, ג׳יזלדי. — צַלַּחַת, נ"ו, טפסי, (יש אומ׳: קיון, גוֹכֹס), טָמַן יָד בַּצַּלַּחַת, אליני קיוונונדרא גוֹמדי, אליני קוצופ דורדי, ביר איש אידמייא איסטמדי. — זַמֵּר, טורכו צאגירדי. — רָוָה (יִרְוֶה), דויידי. — נַחַת „ נ׳, רחתליק. — חַיִץ, דוואר. — טָח, סילאדי. — תָּפֵל, בוש, נפילא, טמלסיז. — קִיר, יולדוואר. טָח תָּפֵל. על קִיר נוֹפֵל, דושג׳כ דוואר אוזרינא ביש סובא אורדו, יעני בוש שייא אומור איטדי. — סְתָו, כוז, קיש. — חֹרֶף, קיש. — טֶרֶף, בוטאר, יימכ. — חִנֵּן, שירין איטדי, דאטלי איטדי. מְגוּרָה, נ׳, אשליק אנבארי. — דָּגָן, אשליק, בוגדאיי. — נִהֵל, גזדירדי, בסלדי. — צָבַר, דושירדי. — נָשִׁי, (נָשִׁי, נִשְׁיִי), אוֹדוּנֶץ בורג". — מַרְבִּית, פאייז. — נֶשֶׁךְ, ביוכ פאייז. פאייזינג פאייזי. — אֵיפֹה? נרדא? — זָמִיר, ז׳, ייר, טורכו. — דֶּשֶׁא, יישילליכ, יאשוט. — מָחוֹל, ז׳, אויון, כּוֹרָא (כורון טפמכליכ), כורא (כורון). אָגַר, דוושירדי. — בַּר, אשליק. — *חָתוּל, כדי. — *נִכְנַס (כנס) גירדי.

תם החלק הראשון.

אוּלָם בִּבְדַל אָזְנָיו — הָהּ, כִּי אָרְכוּ
וַיֵּצְאוּ מִנִּקְבֵי הָעוֹר וָמָעַל —
הִכִּירוּ הַמְשָׁרֵת עֶבֶד בֶּן נַּעַל.
אָז מַהֲלֻמוֹת כַּמָּטָר עָלָיו נִתָּכוּ
וּלְבוּשׁ עוֹר הָאַרְיֵה שָׁב אֶל סִבְלֵהוּ.
וַיְהִי מְמֻחְרַת וַיִּתְמַהּ כָּל רֹאֵהוּ.

נַעַר קָטָן נֹהֵג אֲרִי בֵּית הָרֵחָיִם.

יֵשׁ רַב אָדָם לָבוּשׁ אֵטוּן מִצְרַיִם.
לוּ יֹאמְרוּ: חָכָם הוּא, בֶּן־רָמֵי־יַחַשׂ!
הוֹרֵד נָא עֶדְיוֹ וּרְאֵה כֻּלּוֹ כַּחַשׁ
וּבְעוֹר הָאֲרִי חֲמוֹר חֲמֹרָתָיִם.

עָטָה (יַעֲטֶה יַעְטָה), גּיידי, צורגנדי. — פֶּרֶךְ, ז׳, זורבאליק. — נָגָר, קְרְשִׁי מְנַגֵּר, קרשידן. — יָגֹר (יָגוּר), קורקרי. — בָּדָל (ס׳ בְּדַל), כסכ, פרצא. — נֶקֶב ז׳ דֶלִיכ. — עֶבֶד בֶּן־נַעַל, אדם אדי. מַהֲלֻמָּה, נ׳, אורוש, זֶרֶב, טוֹקאט, יארא. — סֵבֶל, ז׳, יוכ. — מֻחְרָת, מְמֻחֲרָת, אבינגי גוניג סבאחינא. — תָּמַהּ, טמאשא איטדי. — רֵחַיִם, דֶגִירמן. — אֵטוּן, איפליכ, ביר פחאלי קומאש. — יַחַשׂ, סויי, סילסילה. נַסְבְּ. — כַּחַשׁ, אינכאר, ילאן, עיינאגיליכ. — חֲמוֹר חֲמֹרָתַיִם, ביוכ אשכ, אשגינ ביוגי.

III הַיֶּלֶק וְהַנְּמָלָה

עָבַר קָצִיר, כָּלָה קַיִץ.
הַיֶּלֶק טָמַן יָד בַּצַּלַּחַת.
וַיְשׁוֹרֵר וַיְזַמֵּר וַיִּרְוֶה נַחַת,
וּלְפֹעַל בַּשָּׂדֶה לֹא הִטָּה שֶׁכֶם.
וּפִתְאֹם רָאָה כִּי בָנָה חַיִץ,
כִּי טָח תָּפֵל
עַל קִיר נוֹפֵל.
כִּי בָא הַסְּתָו, הִגִּיעַ הַחֹרֶף,
וּבְבֵיתוֹ אֵין לֶחֶם וּבְחֹרָיו טֶרֶף.
וַיִּוָּעֵץ וַיִּקְרָא רָעָב לַלֶּחֶם
וַיֵּלֶךְ מַר בֵּיתָה הַנְּמָלָה,
הֶחָרוּצָה תָּכִין בַּקַּיִץ מַאֲכָלָהּ.
וַיִּתֵּן קוֹלוֹ וַיֹּאמֶר הַיֶּלֶק:
הָבִי לִי, אֲחוֹתִי, נַחֲלָה וָחֵלֶק
בִּמְגוּרַת הַדָּגָן אֲשֶׁר אָגַרְתְּ
נַהֲלִינִי בַּלֶּחֶם מֵאֲשֶׁר צָבַרְתְּ
עַד עֲבוּר הַסְּתָו וִימֵי הַחֹשֶׁךְ,
וּבְבֹא הָאָבִיב עֵת נְעִמָה
אָז, חֵי נַפְשִׁי, לָךְ אֲשַׁלְּמָה
נִשְׁכֵּךְ זֶה וּמַרְבִּית וָנֶשֶׁךְ
נֶשֶׁךְ כֶּסֶף, נֶשֶׁךְ אֹכֶל". —
אוּלָם הַנְּמָלָה —
הִיא טוֹבַת שֵׂכֶל —
פִּי הַיֶּלֶק שָׁאָלָה:
"הַגִּידָה לִי, אָחִי, אֵיפֹה הָיִיתָ
בִּימֵי הַקַּיִץ? וּמֶה אָז עָשִׂיתָ?". —
— בִּימֵי הַזָּמִיר, אָז רַק הִתְעַנַּגְתִּי,
כָּל הַיּוֹם שַׁרְתִּי, בַּדֶּשֶׁא שִׂחַקְתִּי,
לֹא זָכַרְתִּי הַסְּתָו וִימֵי הַחֹרֶף." —
"אִם בַּקַּיִץ שַׁרְתָּ, לֹא יָגַעְתָּ

אֲבוּס , ז׳ , אוטלוק , אראן , – מִנִּי = מִן . – לִצְמִיתוּת , בכֵן בם , יעני אֲבַדֶן , עוֹמרליב .–

III הַפָּרוֹת הַנֹּשְׂאוֹת אֲרוֹן יְהוָֹה .

אָז עַל הַפְּלִשְׁתִּים כָּבְדָה יַד אֱלוֹהַּ
וַתַּכֵּם בַּעְפוֹלִים וַתֶּרֶב בָּם נֹהַּ
גַּם סַרְנֵיהֶם כֻּלָּם אֹמֶר גָּזָרוּ
לָשִׁיב לִמְקוֹמוֹ אֲרוֹן אֵל שָׁמַיִם
וּלְכַפֵּר פָּנָיו בִּתְשׁוּרַת אַפָּיִם ,
אָז צֶמֶד פָּרוֹת בַּעֲגָלָה אָסָרוּ ,
אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עָלֶיהָ שָׂמוּ
וַיְשַׁלְּחוּם . וַיְהִי בִּהְיוֹתָן בַּדֶּרֶךְ
וַיְהִי כָּל רֹאָם וַיִּכְרַע חִישׁ בֶּרֶךְ
לִפְנֵי אֲרוֹן הָאֱלֹהִים רַב הָעֵרֶךְ .
וַיִּגְבַּהּ לֵב הַפָּרוֹת , עֵינֵיהֶן רָמוּ :
אֶת מִי יוֹקִירוּ-אָמְרוּ – יוֹתֵר מֶנּוּ ?
וּלְמִי יִסָּגְרוּ הָעֹבְרִים אִם לֹא לָנוּ ?
הֲלֹא כַּלְוִיִּם נֶחְשַׁבְנוּ גַּם אָנוּ
כִּי מַשָּׂא קֹדֶשׁ נִשָּׂא עַל שִׁכְמֵנוּ .
כֹּה הָגוּ הַפָּרוֹת , כָּכָה הִתְגָּאוּ
עַד לִגְבוּל בֵּית שֶׁמֶשׁ הִגִּיעוּ בָּאוּ .
שָׁם אֶת הָאָרוֹן הַלְוִיִּם הוֹרִידוּ
וּבְמָקוֹם קָדוֹשׁ אֹתוֹ הֶעֱמִידוּ
וַעֲצֵי הָעֲגָלָה לַעֲצֵי עוֹלָה בָּקְעוּ
וּשְׁתֵּי הַפָּרוֹת לָטֶבַח הוֹבִילוּ .
אָז לֹא בְּעִתָּהּ לִרְאוֹת הִשְׂכִּילוּ
כִּי לֹא לָהֶן הַכָּבוֹד אֲשֶׁר רָאוּ
כִּי אִם לָאָרוֹן אֵל עֲלֵיהֶן נָשָׂאוּ .

פְּלִשְׁתִּי , פְּלִשְׁתִּים , פְּלֶשֶׁת לִי , (ישראל טופראגינא קונשו ביר מיללתיג ארי) .– עֲפוֹלִים , בּפּביזליב ארי (? מאיאסיל) . – נֹהַּ , פרייאד . פיגאן . – סֶרֶן סְרָנִים , בּגּ (פרשתלריג באנלרי) . – כַּפֵּר , גונאהי . כפתתי באחישלאדי . גונאהי באחישלאטמק איצון רישא איטדי ; כַּפֵּר (פְּנֵי פלוני) . תַּעַר פולדי . תְּשׁוּרָה , נ׳ . בחשיש . פשכש .– חִישׁ , צביגיב . – עֵרֶךְ , ז׳ . קדר , קיימת , פהא . – סָגַר ,– סֶגְ׳אדֶא איטדי , באש אידי . – הִתְגָּאָה , פוחולנדי . כיברלנדי . – בֵּית שֶׁמֶשׁ , שהר אדי . – טֶבַח , ז׳ כיגים . –

IV החמור בעור האריה

עוֹר הָאַרְיֵה עָטָה הַחֲמוֹר כַּבֶּגֶד
כִּי אָמַר : אַמְלְטָה מֵעֲבוֹדַת פָּרֶךְ .
וַיְהִי כָּל רוֹאֶה וַיָּנָס מִנֶּגֶד
וַיָּגָר וַיֹּאמַר : אֲרִי בַּדֶּרֶךְ !

גָּמָל וַחֲמוֹר וְסוּס בַּיְּעָרִים רָעוּ
מֶתֶג וָרֶסֶן לֹא שָׁמְעוּ, לֹא רָאוּ
עַל מוֹטוֹת וַעֲגָלוֹת לֹא עוֹד מָשָׁכוּ,
וּבְנֵי הָאָדָם עוֹד רַק רַגְלִים הָלָכוּ.
אָז שָׂטַם הַסּוּס מַשְׂטֵמָה
אֶת הַצְּבִי קַל הָרַגְלַיִם
וַיַּחְפֹּץ לִשְׁפֹּךְ עָלָיו חֵמָה
וֶעֱזוּז עֶבְרָתוֹ כַּמָּיִם;
אַךְ כָּל אֲשֶׁר רָדַף אַחֲרֵיהוּ
לֹא יָכֹל תְּפָשֵׂהוּ.
וַיִּוָּעַץ וַיִּגְמָר־אֹמֶר,
וַיָּבֹא אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר:
הֵן אֲנִי מִתְנַחֵם לִנְקֹם בַּצְּבִי,
אַךְ לֹא אוּכַל לִשְׁבּוֹתוֹ שֶׁבִי,
כִּי מִיָּדִי יִבְרַח בָּרֹחַ.
"אַתָּה אִישׁ תַּחְבֻּלוֹת, רַב כֹּחַ
הָבָה לִי עֵצָה הֲלֹם וִישׁוּעַת חֹסֶן".

וַיֵּעָתֵר לוֹ הָאִישׁ וַיִּקַּח רֶסֶן
וַיִּבְלֹם אֶת פִּיו וַיִּרְכַּב עָלֵיהוּ
וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי הַצְּבִי וַיַּשִּׂיגֵהוּ
וַיִּנְקֹם אֶת נִקְמַת הַסּוּס מִמֶּנּוּ.
אָז אָמַר הַסּוּס: "הִנֵּה אֲבָרֶכְךָ
עַל רִיבְךָ אֶת רִיבִי, עַל טוּב לִבֶּךָ.
עַתָּה לִמְקוֹמִי אָשׁוּבָה אֵלֵכָה". —
לֹא! — עָנָה הָאִישׁ, וַיְחַזֵּק רִסְנֵהוּ —
פֹּה תֵּשֵׁב עִמָּדִי כִּי אִוִּיתִיךָ,
עַתָּה יָדַעְתִּי בַּמֶּה לִבְלֹם פִּיךָ,
וּכְבָר אֻרְוָה בָּנִיתִי
גַּם אֵבוּס לְךָ קָנִיתִי. —
מִנִּי אָז בָּא הַסּוּס תַּחַת הַשֵּׁבֶט
וַיְהִי לָאָדָם לִצְמִיתוּת לָעָבֶד.

מִזֶּה יִרָא כָּל אֲשֶׁר בְּאַפּוֹ נְשָׁמָה
מַה רַע וּמַה — מַר אַחֲרִית הַנְּקָמָה.

נָקַם, אוֹן אלדי, אינתיקאם אלדי: הִתְנַקֵּם, גנדי איצון אינתיקאם אלדי מִתְנַקֵּם, אינתיקאם אלמאיא טלאב אידיג'י. ארזיאיאן. — אָבִיב, ז', בחאר. — עֲלוּמִים (סלט רבים) ז' יאשליק, גֵּנְצְלִיכּ. — מַטֶּה, ז' אַגריליכּ, קינג'ירליק. — פֶּרֶק, ז', זוראבי זאבִּטְ, זורבאליק, זולום. יֶרֶק, ז' יישילליכּ. — עֵשֶׂב, ז' יאש אוט. — פֶּרֶץ, ז' בוזוקליק, בֵּילָא. — רֶסֶן, ז', יוּגֵן. — מוֹטָה, נ', צומאצא. — רַגְלִי, יאיאן. — שָׂטַם, (את פ') ביר כימסאיא דושמאן אולופ פֿנאליג'ינא צאלישדי, דושמאנליק איל פשינדן גזדי. — מַשְׂטֵמָה, נ', דושמאנליק, טוזאק. — עֱזוּז, ז', קוות שידדת. — עֶבְרָה, נ', קהר, כישים. תָּפַשׂ, דוטדי. גָּמַר אֹמֶר, סוֹז גסדי, גֵ'זְם איטדי. כֹּסֶן כֵּם דושונדי. — הִתְנַחֵם, קיזדי, קיזישדי (אינתיקאם איצון) — יָהַב (הָבָה = הַב) ווירדי. — הֲלֹם, בוראדא, שימדי. — יְשׁוּעָה, נ', הלאס, אימדאד. חֹסֶן, ז', קוות. — עָתַר (יֵעָתֵר) ריג'א איטדי, נֶעְתַּר, ריג'איא קולאק ווירדי, ראזי אולדי, ריג'איי אירא איטדי. — בָּלַם, יוּגֵן אילן באגלאדי. יוּגֶנְלֵדי, יוּגֵן קודו. — אִוָּה, בגאית סֵבדי, בגאית ארזולאדי. — כְּבָר, אנדי, צוקדן ברי. — אֻרְוָה, נ', אַכּוּר, אַט אַכּוּרִי. —

לֹא אָרְכוּ הַיָּמִים וַיְהִי הָעֶרֶב
וַיֵּצֵא הָאֲרִי לִטְרֹף טֶרֶף
וַיִּפֹּל בִּשְׂבָכָה
שָׁוְא הֵרִים הָאֻמְלָל נַהַם וּצְוָחָה
שָׁוְא הִרְעִישׁ הַיַּעַר, הִרְעִים הֵרִיעַ
וּבְחֹרֵיהֶן עֵינָיו כַּפְּלָדוֹת בָּעָרוּ,
פַּרְסוֹתָיו וּזְנָבוֹ מֵרֶשֶׁת אֻסָּרוּ
לֹא יוּכַל הִמָּלֵט, נַפְשׁוֹ הוֹשִׁיעַ.
וַיִּשְׁמַע הָעַכְבָּר וַתִּפָּעֶם
רוּחוֹ לָצֵאת אֶל הָאֲרִי לְיַשַּׁע —
לְיַשַּׁע הָאַרְיֵה אִישׁ חַסְדֵּהוּ
אֲשֶׁר נָשָׂא לוֹ פֶּשַׁע
וּלְשָׁלָל נָתַן לוֹ חַיֵּיהוּ.
וַיָּבֹא בַלָּאט וַיִּקְרַב לָגֶשֶׁת
וַיָּבֹא וַיֹּאכַל בַּדֵּי הָרֶשֶׁת
וּבְשִׁנָּיו קִצֵּץ עֲבוֹת הַמִּכְמֹרֶת
וַיִּמַּסּוּ אֲסוּרָיו כִּפְתִיל נְעֹרֶת
וַיּוֹצִיא אֶת הָאַרְיֵה לַחֹפֶשׁ
וַיְשַׁלֵּם נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ.

בְּאֹרֶךְ אַפַּיִם אַחֲרִית וְתוֹחֶלֶת
וּקְצַר רוּחַ מֵרִים אִוֶּלֶת.

*הִפְלִיג, (לשון חכמים), אוּשְׁכּוּרְטְדִי, אוּשְׁכּוּרטוּפּ מֶרְחָ איטדי, — חָר, ז׳, דֵּלִיב, — עַכְבָּר, ז׳, סיצאן. נָהַם (יִנְהַם), מוּגְּרדי, — רַעַם, כּוֹכּ גורולדוסי — אֲבוֹי ואיי! — שֹׁד, טאלוּב. בהטסיזליק. — קֶרֶץ, ז׳ ייקיקליק, זוואל, תראבת. — אוּלָם, לאכין, אנג׳א. — תְּנוּת, (רבּ׳ מן תְּנָה, סרט רבים) מרחמת. אג׳יטכ. — נָאוֶה, נָאוָה. לאייק, מונסיב, יאקישיק. — שְׂבָכָה, נ׳, אַב, טוזאק. — שָׁוְא, נפּילא — אֻמְלָל, זוואללי, בהטסיז. — נַהַם, ז׳, מוּגְרֵייש. באגיריש (ארסלאן איצון). צְוָחָה, נ׳, קיצקיריש פיגאן, — הִרְעִישׁ (רָעַשׁ) דיטרטדי — הִרְעִים (רָעַם) גורולדדי. — פְּלָדָה (רבּ׳ פְּלָדוֹת) יילדירים. — פִּעֵם, קאקדי, קוזגאדי. — יַשַּׁע (יִשְׁעִי) אימדאד, — נָשָׂא פֶּשַׁע, קבּחת באחישלאדי — בַּלָּאט, יבאשליק אילן, יבאש יבאש. בַּד, ז׳ איפּ. — רֶשֶׁת (רִשְׁתִּי) נ׳, אַב, טוזאק. — קִצֵּץ, גסדי. — עֲבוֹת (רבּ׳ עֲבוֹתִים או עֲבוֹתוֹת) קאלין איפּ. — מִכְמֹרֶת, נ׳, אַב. — נָמַס (מֶסֶס) אירידי. אוזוּלְדי. — אֵסוּר (רבּ׳ אֲסוּרִים) באג זינג׳יר. — פָּתִיל, ז׳, איפּ. — נְעֹרֶת, נ׳, אוסכולו. — חֹפֶשׁ, אוזאדליק. — אַחֲרִית, נ׳, סוֹג, סוֹג כאיירליגי — תּוֹחֶלֶת, נ׳, אומיד. — קְצַר רוּחַ; קיסא ג׳אנלי, דארילצאק צביב דארילאן כימסא.

II הַסּוּס הַמִּתְנַקֵּם.

בַּאֲבִיב הַתֵּבֵל, בַּעֲלוּמֵי הָאָרֶץ
וּבְטֶרֶם הִיא מָלְאָה מַטֶּה וָפֶרֶץ
הָאָדָם אָכַל אַךְ רַק עֵשֶׂב יֶרֶק
וּבַהֲמוֹת שָׂדַי לֹא יָדְעוּ כָל פֶּרֶץ

מִרְמָה. הַגִּידָה־נָּא לִי מַה מְּלַאכְתֶּךָ וּמֵאַיִן תָּבֹא מָה אַרְצֶךָ וְאֵי מִזֶּה עַם אָתָּה? אֵי זֶה הַדֶּרֶךְ יִשְׁכָּן אוֹר וְחֹשֶׁךְ אֵי זֶה מְקוֹמוֹ? אֲחוֹתִי! אֵי מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי. לְמִי אַתָּה וְאֵי מִזֶּה אָתָּה? כֹּה אָמַר יְהוָֹה עִמְדוּ עַל דְּרָכִים וּרְאוּ וְשַׁאֲלוּ לִנְתִיבוֹת עוֹלָם אֵי זֶה דֶרֶךְ הַטּוֹב וּלְכוּ בָהּ וּמִצְאוּ מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁכֶם. —

הַקּוֹף וּבָתֵּי הָעֵינָיִם.

וַיְהִי כִּי זָקֵן הַקּוֹף וַתֶּחֱלַשְׁנָה עֵינָיו, וְלֹא הֵיטִיב לִרְאוֹת כִּימֵי נְעוּרָיו; וּמִפִּי בְּנֵי הָאָדָם שָׁמַע שְׁמוּעַ כִּי נָקֵל לְרַפְּאוֹת הַשֶּׁבֶר וְעֵינָיו תָּשֹׁבְנָה לְקַדְמָתָן בְּקַחְתּוֹ לוֹ רַק בָּתֵּי עֵינָיִם. וַיֵּלֶךְ וַיִּקֶן לוֹ כְּעֶשְׂרִים בָּתֵּי עֵינַיִם וַיְבִיאֵם לְבֵיתוֹ, וּמִבְּלִי דַעְתּוֹ מַה־מִּשְׁפָּטָם הֲפָכָם כֹּה וָכֹה: זֶה יַגְבִּיהֵם לָשִׂים עַל קָדְקֳדוֹ וְזֶה לְהַרְכִּיב עַל זְנָבוֹ יַשְׁפִּילֵמוֹ; פַּעַם יַקְרִיבֵם לְאַפּוֹ וִירִיחֵם רַב רֵיחַ פַּעַם יְלַחֲכֵם בִּלְשׁוֹנוֹ בְּכָל מְאֹדוֹ. וּבְכָל זֹאת לֹא הוֹעִילוּ לוֹ וְלֹא יַצְלִחוּ לִמְאוּמָה. אָז יִקְרָא בַּחֲרוֹן אַף לֵאמֹר: אֱוִיל אֲשֶׁר יִתֵּן אֹזֶן קַשֶּׁבֶת לְכָל הַבְלֵי בְּנֵי הָאָדָם! הֵם כֻּלָּם פֶּה אֶחָד הִרְבּוּ לְהַלֵּל לִי בָּתֵּי הָעֵינַיִם וְאֶת תּוֹעַלְתָּם כִּי רַבָּה הִיא! אַךְ הֶבֶל הֵמָּה! מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים הֵמָּה! וּבְזַעַם וָקֶצֶף אֲחָזָם וַנַּפֵּץ אוֹתָם אֶל הָאֶבֶן לִרְסִיסִים.

הַכְּסִיל יִתֵּן דֹּפִי וּמְגָרַעַת בְּכָל דָּבָר מוֹעִיל נִפְלָא מִמֶּנּוּ.

§ 45.

(מספר „משלי יהודה" לר' יהודה גאררא).

I האריה והעכבר.

אל תהי בז לכל אדם
ואל תהי מפליג לכל דבר
שאין לך אדם שאין לו שעה
ואין לך דבר שאין לו מקום.
(אבות פ"ג מ"ד)

מֵחֹרֵי עָפָר מִתַּחַת לָאָרֶץ
יָצָא הָעַכְבָּר; וַיִּקֶר מִקְרֵהוּ
לַעֲבֹר בֵּין פַּרְסוֹת אַרְיֵה מָלֵא זַעַם
עֵת נָהַם כְּרַעַם
עֲלֵי טַרְפֵּהוּ.
אֲבוֹי לְךָ, הָעַכְבָּר! שַׂר לָךְ וְקָרִין!
אוּלָם גַּם בַּחֲרוֹת אַפֵּהוּ
לֹא שָׁכַח הָאַרְיֵה תְּנוּת שְׁבָחַ
כִּי נָאוֶה לַמֶּלֶךְ אֹרֶךְ אַפַּיִם!
וַיְשַׁלַּח אֶת הָעַכְבָּר חַיִּים
וַיַּרְבֶּה לִסְלֹחַ.

יִשְׂרָאֵל ? אִם יְלִיד בַּיִת הוּא ? מַדּוּעַ הָיָה לָבַז ? עָלָיו יִשְׁאֲגוּ כְפִרִים נָתְנוּ קוֹלָם וַיָּשִׁיתוּ אַרְצוֹ לְשַׁמָּה עָרָיו נִצְּתוּ מִבְּלִי יוֹשֵׁב (=? עָרָיו נִתְּצוּ מִבְּלִי יוֹשֵׁב). יְהוָה ! זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ ! פֶּן יֹאמְרוּ הָאָרֶץ (= יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ) אֲשֶׁר הוֹצֵאתָנוּ מִשָּׁם מִבְּלִי יְכֹלֶת יְהוָה לַהֲבִיאָם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם וּמִשִּׂנְאָתוֹ אוֹתָם הוֹצִיאָם לַהֲמִתָם בַּמִּדְבָּר . הוֹי בֹּנֶה בֵיתוֹ בְּלֹא צֶדֶק וַעֲלִיּוֹתָיו בְּלֹא מִשְׁפָּט .

אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם . מִי כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת ; הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ (= מִי כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשֶׁבֶת בַּשָּׁמַיִם וְהַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת בָּאָרֶץ) ? מְקִימִי מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ ; מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה . מִלִּפְנֵי (= מִפְּנֵי) אָדוֹן , חוּלִי אָרֶץ ! מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם מָיִם חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ מָיִם . שֹׁמֵר פְּתָאיִם יְהוָה דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ . בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה , הַסֹּלֵחַ לְכָל עֲוֹנֵכִי הָרֹפֵא לְכָל תַּחֲלוּאָיְכִי , הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיָּיְכִי הַמְעַטְּרֵכִי חֶסֶד וְרַחֲמִים . מַלְכִּי ! תַּחַת אֲבוֹתֶיךָ יִהְיוּ בָנֶיךָ תְּשִׁיתֵמוֹ לְשָׂרִים בְּכָל הָאָרֶץ . אַזְכִּירָה שִׁמְךָ בְּכָל דֹּר וָדֹר עַל כֵּן עַמִּים יְהוֹדוּךָ לְעוֹלָם וָעֶד . יְמִינְךָ יְהוָה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב ! וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ תְּשַׁלַּח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ . נָשַׁפְתָּ בְרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם צָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים . נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ . גֵּר רְשָׁעִים יִדְעַךְ וְיָבֹא עָלֵימוֹ אֵידָם . וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ אֶרֶץ לְמִינָהּ וַיְהִי כֵן . אֱלֹהִים ! בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ טִמְּאוּ אֶת הֵיכַל קָדְשֶׁךָ שָׂמוּ אֶת יְרוּשָׁלַםִ לְעִיִּים ; נָתְנוּ אֶת נִבְלַת עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ אָרֶץ . יְהוָה שִׁלַּח מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן , יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם . יְהוָה עֻזִּי וּמָגִנִּי בּוֹ בָטַח לִבִּי וְנֶעֱזָרְתִּי וּמִשִּׁירִי אֲהוֹדֶנּוּ . הוֹי הַמַּעֲמִיקִים מֵיהוָה לַסְתִּיר עֵצָה (= הַמַּעֲמִיקִים לַסְתִּיר עֵצָה מֵיהוָה) וְהָיָה בְמַחְשָׁךְ מַעֲשֵׂיהֶם וַיֹּאמְרוּ מִי רֹאֵנוּ וּמִי יֹדְעֵנוּ . אִישׁ לֹא אַכְרִית לְךָ מֵעִם מִזְבְּחִי לְכַלּוֹת אֶת עֵינֶיךָ וְלַאֲדִיב אֶת נַפְשֶׁךָ . — מֵעוֹלָם שָׁבַרְתִּי עֻלֵּךְ נִתַּקְתִּי מוֹסְרֹתַיִךְ וַתֹּאמְרִי לֹא אֶעֱבֹד . אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד הָעִיר רַבָּתִי עָם הָיְתָה כְּאַלְמָנָה שָׂרָתִי בַּמְּדִינוֹת הָיְתָה לָמַס ? אֶפְרַיִם — עֶגְלָה מְלֻמָּדָה אֹהַבְתִּי לָדוּשׁ . מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר תְּעַטְּרֵהוּ תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כֹּל שַׁתָּה (= שַׁתָּ) תַחַת רַגְלָיו צֹנֶה וַאֲלָפִים כֻּלָּם וְגַם בַּהֲמוֹת שָׂדָי . יְהוָה ! הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי בְּלֹא שִׂפְתֵי

קַשׁ, ז׳, טובאן, פולוב.
רִנָּה (XIII) נ׳, פינגאן, קיצקיריק, ריג׳א, סבינץ, סבינין ססי.
רָקִיעַ, (IV) ז׳, טבאקא, (גוֹכּ).
שְׁבָבִים, (סלט ר׳ בולונייר) פרצא, קיריק. פַּסְלָא.
שַׁמָּה (= שְׁמָמָה), נ׳, ויראנליק.
תְּהוֹם (רבּ׳ תְּהוֹמוֹת) ז׳ ונ׳ דריא.
תּוֹעֶלֶת (נXV א׳) נ׳, פיירא.
תַּעְתּוּעִים, (סלט רבּ׳) יאנלישליק, מַעֲשֵׂה תַעְתֻּעִים, שאשירטינג׳י איש, שאשקינליק.
שַׁחַת, נ׳, אַב, גוֹר, מזאר

תַּחֲלוּאִים, (סלט רבּ׳ בולונייר) הסטאליק, כפסיזליכ.
תְּשׁוּעָה (XIII) נ׳, סלאמתלאס, קורטולמא.
דָּשׁ (יָדוּשׁ) אינדיר באסדי׳
הִמְשִׁיל (מָשַׁל) תוכומרר איטדי.
חָל (יָחוּל), קאלטיראדי.
יְלִיד בַּיִת, אב דוגמאסי, (אברא דוגמיש אלדא דוגמיש כול).
נָשַׁף, אופורדי. אֶסְדִירדִי, אֵסדי (ייל איצון).
הָדָר (V) ז׳, סיי, רגבת, הורמת.
כְּסוּת, (סלט יחיד, I) נ׳, אורטו, רובא.

פֶּרֶא (רבּ׳ פְּרָאִים) ז׳, כייב אֵשֶׁב.
שָׁלַח, ז׳, קיליג׳.
רֵיחַ, קוקו, ריחאן.
קָמִים (בינוני מן קָם), דושמאנלר.
אָבֵל אֲבֵלָה, יאסלי.
אַדִּיר אַדִּירָה, גוצלו.
נֶאְדָּר, סיילי, גוצלו.
עָקָר, עֲקָרָה (עֲקֶרֶת) אוולדסיז.
שָׁרָה (נק׳ מן שַׁר) חאנים.
עָרֹם, ציפלאק, ציפלאקליין.
קַשָּׁב, קַשֶּׁבֶת, דינלייג׳י.
בָּדָד, יאלינגיז, לְבָדָד יאלינגיז, אוז אוזונא.
*בָּתֵּי עֵינַיִם, גוזלוכ.

הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ; אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם. בְּאֵין תְּהוֹמוֹת חוֹלָלְתִּי בְּאֵין מַעְיָנוֹת נִכְבַּדֵּי (=נִכְבְּדֵי) מָיִם. אַנְשֵׁי הָאָרֶץ כֻּלָּם יוֹשְׁבִים לָבֶטַח מִפַּחַד מִלְחָמָה כֻּלָּם יוֹשְׁבִים בְּאֵין חוֹמָה וּבְרִיחַ וּדְלָתַיִם אֵין לָהֶם. עֲוֹנוֹתָיו יִלְכְּדֻנוֹ (יִלְכְּדוּן = יִלְכְּדוּ) הוּא יָמוּת בְּאֵין מוּסָר. בְּאֵין תַּחְבֻּלוֹת יִפָּל עָם וּתְשׁוּעָה בְּרֹב יוֹעֵץ. מֵאֵין כָּמוֹךָ יְהוָה גָּדוֹל אַתָּה וְגָדוֹל שִׁמְךָ בִּגְבוּרָה. מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם? כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ. הוֹי כִּי גָדוֹל הַיּוֹם הַהוּא מֵאַיִן כָּמֹהוּ וְעֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ. בָּתִּים רַבִּים לְשַׁמָּה יִהְיוּ גְּדוֹלִים וְטוֹבִים מֵאֵין יוֹשֵׁב. הַהֵימִיר (= הֲהֵמִיר) גּוֹי אֱלֹהִים וְהֵמָּה לֹא אֱלֹהִים? וְעַמִּי הֵמִיר כְּבוֹדוֹ בְּלוֹא יוֹעִיל (= בַּאֲשֶׁר לֹא יוֹעִיל) אִם יִשְׁמְעוּ (רְשָׁעִים) וְיַעֲבֹדוּ יְכַלּוּ יְמֵיהֶם בַּטּוֹב וּשְׁנֵיהֶם בַּנְּעִימִים וְאִם לֹא יִשְׁמְעוּ בַּשֶּׁלַח יַעֲבֹרוּ וְיִגְוְעוּ כִּבְלִי דָעַת. דַּרְכֵי צִיּוֹן אֲבֵלוֹת מִבְּלִי בָּאֵי מוֹעֵד כָּל שְׁעָרֶיהָ שׁוֹמֵמִין (= שׁוֹמֵמִים) כֹּהֲנֶיהָ נֶאֱנָחִים. עָרוֹם יָלִינוּ (הָאֶבְיוֹנִים) מִבְּלִי לְבוּשׁ וְאֵין כְּסוּת בַּקָּרָה; מִזֶּרֶם הָרִים יִרְטָבוּ וּמִבְּלִי מַחְסֶה חִבְּקוּ צוּר. הָעֶבֶד

כָּלָה (יִכְלֶה) טופנדי, ביטדי, כָּלְתָה נַפְשִׁי, ג׳אנים טופנדי, בּנֹאֹת אַרְזְלָאֳרִים, פּפּ איסטרדים. כָּלוּ עֵינַי, גוזלרים טופנדי, (צוק ריג׳א אידרפּ, ארזלאייארק בּקמאדן גוזלרים יורולדו סונדי)..

כָּבַד (כּבד) אגירלאנדי, אגיר אולדו; כיילי רנבתלי אולדו.

נִתֵּק, אוזדי, (באגי, זינג׳ירי).

נִצַּת (ש׳ נצת או יצת) יאנדי, יאקילדי.

סָלַח (יִסְלַח) באחישלאדי (גונאהי) עפו איטדי.

עָתַר, קושאלאדי, צוראלדי. עָתֵר, צוראלדי, טאג׳ניידירדי, דילבר איטדי.

פָּנָה (יִפְנֶה) צוירילדי באקדי.

צָלַח (יצלח), יראדי (ביר שייא) אוגדי, הִצְלִיחַ, אוגרי, (אישלרינדא) בחטלי אולדו, אוגארדי, בחטלי איטדי.

צָלַל (צָלְלוּ), באטדי (סוייא) סוייג אלטינא גיטדי.

קָרַב (יִקְרַב), יאקין אולדו יאקלשדי, הִקְרִיב, יאקין איטדי, יאקלשטירדי, יאקין גלדי.

שָׁכַן (יִשְׁכֹּן) סאכין אולדו, אוטורדי טוקטאדי.

שָׁאַג (יִשְׁאַג) מוגרדי (ארסלאן).

שָׁמַם (שָׁמְמוּ שַׁמּוּ), ויראן אולדו, מגמון אולדו, שאשדי;

שָׁת (שית, עת׳ יָשִׁית), קודו,

רָעַץ (יִרְעַץ) סינדירדי, קירדי,

לָחַךְ (יִלְחֹךְ)׳ ילאדי לִחֵךְ, יאלאדי.

לָן (אָלִין) קונדו (גג׳אליפ). אגלנדי (ביר ייר דא בּיראז וקת). קאלדי,—

רָטַב (יִרְטַב) סילאנדי.

רָפָא, אונאלטדי, כפסיזליגי באקדי באקטירדי.

חָלַשׁ (יַחֲלֹשׁ) טקאתסיזלנדי, חאלסיזלנדי.

אֶלֶף (אֲלָפִים) ז׳ אוגוז טיואר, חייואן.

אֹמֶר (אִמְרִי, רב׳ אֲמָרִים) ז׳, סוז, ג׳וואב.

אַשְׁפָּת (רב׳ אַשְׁפַּתּוֹת) ז׳, צופלוכ.

אָגַם (רב׳ אֲגַמִּים, אַגְמֵי) טיינאק.

גָּאוֹן (IV) ז׳, ביופליכ אוכטמליק פורולליק.

הֶבֶל (IIV ב׳) היץ, בוש שיי, היצליכ.

זֶרֶם, ז׳, יאגמור, סיל.

דֶּפִי, (דָּפְיּ) ז׳, קוסורליק.

זָנָב (V, ר׳ זְנָבוֹת, זַנְבוֹת) נ׳, קויירוק.

יַבֶּלֶת, נ׳ (יַבַּלְתִּי) נ׳, קודרת, קוות.

חַלָּמִישׁ, נ׳, צאקמק טאש, קאטי קאיא.

מַס (רב׳ מִסִּים) תראג׳, הָיָה לָמַס, תראג׳ וירמייא מג׳בור אולדו, קול אולדו.

מַעְיָן (ר׳ מַעְיָנִים מַעְיָנוֹת) צֶשְׁמַא.

מַלְכוּת, נ׳, פּאדשאהליק.

מוֹסֵרוֹת (סלט רב׳) באג, זינג׳יר.

מִגְרַעַת, נ׳, אכסיכליכ, קסורליק;

מַרְגֹּעַ (I) ז׳, רהתליק, טינצליק. טינישליק.

מַחְשָׁךְ (רב׳ מַחֲשַׁכִּים) קראנליק, קראנלוק ייר.

נְבֵלָה (ס׳ נִבְלַת) נ׳ לֵשׁ, ויגזר (ג׳אנסיז).

עֲלִיָּה (XIII) נ׳, צרדאק, כושכ.

עִי (I), אוכָא.

צוּר (I) א׳ קאיא.

קָרָה (XIII) נ׳, סובוק.

צֹנֶה (= צאן), קוין, קויי,

קוֹף (ר׳ קֹפִים), ז׳, מיימון,

קַדְמָה (XIII) נ׳, אילכ, אוולכי האל.

קָדְקֹד (קָדְקֳדִי, קָדְקְדָךְ, קָדְקְדוֹ) טובא (באשינ טיבאסי).

מִי הוּא זֶה וְאֵיזֶה הוּא ? או כים דיה או הנגי (אדם דיר)

אֵי זֶה הַדֶּרֶךְ הָלַךְ ? חנגי יול (אילן) גיטדי ?

אֵי זֶה הַדֶּרֶךְ נַעֲלֶה ? חנגי יול (אילן) ציקאג׳ק איז ?

אֵי מִזֶּה עַם אַתָּה ? סן חנגי טילת דן סין ?

אֵי מִזֶּה בָּאתָ ? גרדן גלדיג ?

לֵרָאוֹת = לְהֵרָאוֹת ; לַסְתִּיר = לְהַסְתִּיר ; לַכּוֹת = לְהַכּוֹת .

יְהוֹשִׁיעַ = יוֹשִׁיעַ ; יְהוֹדֶה = יוֹדֶה ;

עֲלֵי = עַל ; אֱלֵי = אֶל = עֲדֵי = עַד .

לָמוֹ = לָהֶם ; בָּמוֹ = בָּם , בָּהֶם ; עָלֵימוֹ = עֲלֵיהֶם .

תְּבִיאֵמוֹ = תְּבִיאֵם ; תִּטָּעֵמוֹ = תִּטָּעֵם . עָשָׂמוֹ = עָשָׂם .

עָלַיְכִי = עָלַיִךְ ; נְעוּרָיְכִי = נְעוּרַיִךְ ;

אֹסְרִי = אֹסֵר ; יֹשְׁבִי = יֹשֵׁב ; הֹפְכִי = הֹפֵךְ .

מוֹשִׁיבִי = מוֹשִׁיב ; לְהוֹשִׁיבִי = לְהוֹשִׁיב .

שָׁבַרְתִּי = שָׁבַרְתְּ ; נִתַּקְתִּי = נִתַּקְתְּ ; שַׁקַּמְתִּי = שַׁקַּמְתְּ .

רַבָּתִי בַגּוֹיִם = רַבָּה בַגּוֹיִם ; שָׂרָתִי בַמְּדִינוֹת = שָׂרָה בַמְּדִינוֹת .

גְּנֻבְתִי יוֹם וּגְנֻבְתִי לָיְלָה = גְּנוּבַת יוֹם וּגְנוּבַת לָיְלָה . (?)

הֲרָרֵי = הָרִים ; גּוֹבַי = גּוֹבִים ; שָׂדַי = שָׂדוֹת . (?)

בְּנוֹ בְעוֹר = בֶּן־בְּעוֹר ; מַעְיְנוֹ מָיִם = מַעְיַן מָיִם .

דַּל או דלל (דַּלּוֹתִי) טקאתסיז, קותסיז אולדי, אריקלארי. פוקרא אולדי.

דָּעַךְ (יִדְעַךְ) סונדו .

הִגְבִּיהַּ (גָּבַהּ) אוכסכ איטדי.

הֶאֱרִיב (אָרַב) סיזלאטדי . אינג׳יטדי .

הֶעֱמִיק (עָמַק = דרן אולדו) דרן איטדי .

הִסְתִּיר (סתר) גיזלי איטדי גיזלדי .

הִשְׁפִּיל (שפל) אלצאק איטדי .

הִרְכִּיב (רכב) בינדירדי , אטלאנדירדי .

הֵמִיר (מר) דגישדירדי .

הֵרִיחַ (ריח) קוקלאדי .

חוֹלֵל (פעל מש׳ חול) דוגורדי . חִילֵל דוגדו .

חִסֵּר , אכסיכ איטדי .

הָרָעָה מֵאִתָּנוּ וּמוֹת תּוּמַת וְדָמְךָ בְּרֹאשְׁךָ יִהְיֶה. וַיְמַהֵר בַּעַל הַפְּלָאוֹת לָנוּס לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹ וְלֹא הוֹסִיף לִרְאוֹת אֶת פְּנֵיהֶם עוֹד .

אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָּךְ . —

§ 44

בְּאֵין תְּהוֹמוֹת דרייא יוק אולדוקדא , אולמאדיקדא , דרייא לר דן אוול .

בְּאֵין תַּחְבֻּלוֹת , צוסטליק אולממאסי אילן , צוסטליק אולמאדיגינדן אולמאדיגי סבבלי .

בְּאֵין תְּבוּנָה , עקל אולמאדיגי אילן , אילמאדיגינדן , אולמאדיגי סבבלי .

מֵאֵין יוֹשֵׁב , אוטרוגי אולמאדיגינדן , אוטורוג׳י אולמאדיגי סבבלי .

מֵאֵין (= אַיִן) כָּמוֹךָ , סניג גיבי יוק דיר .

אָחִי מֵת בְּלֹא יוֹמוֹ (= לֹא בְיוֹמוֹ) . קרדשים גונו אולמנ׳א אולדו גונסיז , גונונדן אוול אולדו .

לָמָּה תִשְׁקְלוּ כֶסֶף בְּלֹא לֶחֶם (= לֹא בְלֶחֶם) ? נא איצון אהצא אולצר סיגיז (וירר סגיז.) דגיל אבמב איצון (ג׳ירי שיי, בוש שיי איצון.

תִּמְכֹּר עַמְּךָ בְּלֹא הוֹן מיללתיגי סאטר סין דגיל מאלא. מאל סיז פרא סיז , יעני בי ידעווא .

בְּלִי (= לֹא) חָשָׂךְ , אג׳ימאדי , אג׳ימטנ׳א .

בְּלִי יָבֹא . גלמז , גלמייג׳ב .

בְּנֵי חָקְתּוֹ בְּלִי לְבוּשׁ . אוולדרלרים רובאסיז גזדילר .

מִי יִתֵּן לִי לֶחֶם בְּלִי כֶסֶף ? בנא פראסיז כים אבמב וירר ?

הִכֵּתִי אֶת אָחִי בִּבְלִי דַעַת , קרדשימי בילמיינג׳א אורדום .

גָּלָה עַמִּי מִבְּלִי דַעַת , מיללתים בילמב (עקל) אולמאדיגינדן ייסיר אולדו .

הֲמִבְּלִי אֵין קְבָרִים בְּמִצְרַיִם ? מסרא מזארלר אולמאדיגינדן מי ? — אולמאדיגי איצון מי ?

הֲמִבְּלִי אֵין אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל , ישראלדא אללה אולמאדיגינדן מי ?

אֵי הֶבֶל אָחִיךָ ? הבל קרדשיג נרהא דיר ?

(רקד) וא סבינמב. בוגון אנאגא מכתוב יאזמאלי (סין). בו סרוי וארינג׳א קורוייר. בוגון אוגלום מועללימיניג אבינא וארא גלא (הלך, שב) יורודי. בבאם אבא פרייאד אידא אידא דונדי וירא אשיטמיש כי קרדשי ג׳נבדא דושמיש. בוגון דושמאנלר שהרא גירדילר וא אבלריני אטשא יאקדילר וא צוק חלקי קיליג׳ אילן קירדילר (וא אניג אבלריני אטשא יאקמק וא צוק חלקי קיליג׳ אילן קירמאק). בו קואנלרי בו ריבנלר אוזרינא קימאלי וא אנלרדא בו יומורטאלרי פישירמלי. ביזים מליכהמיז עלמי אוכסב איטדי (סלסל) וא עלם דא אני אוכסב איטדי (רומם). בן בוגון צולדא בוראקילמיש יומורטאלר בולדום וא אנלרי דושירדים (מקור) וא אנלרי אבא גטירדים (מקור) ביז לאקירדי אידרב (דבר). גידר אידיב וא אושטא אורמאנדן ביר ביוב אין ציקדי וא ביז בגאית קורקדיק. סן וארינג׳א פנאריגיג אוזרינא פנאליק ארטטירייר סין. סן סין או רבבי אלהה כי אברם ני סאיילאדיג וא אני אור כשדים דן ציקארדיג וא אניג אדיני אברהם קודוג וא אניג קלביני אונגדא אינאמלי בילדיג וא בראברינא שרטי גסדיג (מקור) אניג זורעייתינא כנען טופראגיני וירמב איצון וא ג׳ואבלריגי אדא איטדיג (הקים) וירא סן סאדיק סין. וא סיני דאגי אוזרינא אנדיג וא בראבלרינא גוכדן סוולדיג וא אנלרא דוגרו שריעתלר וא גרצב פרזלר (תורה) וא איי סימארלר וירדיג.

הַדֹּב הַמִּתְחַכֵּם.

דֹּב אֲשֶׁר בִּנְעוּרָיו צָדוּהוּ צַיָּדִים וַיְלַמְּדוּהוּ לְרַקֵּד וְלִפְשׂוֹעַ עַל שְׁתֵּי רַגְלַיִם נִמְלַט מִתַּחַת יְדֵי אֲדוֹנָיו וַיָּשָׁב לְאֶחָיו הַיַּעְרָה. וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו הַדֻּבִּים מִנַּעַר וְעַד זָקֵן לִשְׁאוֹל לְשָׁלוֹם לוֹ, וַיְחַלּוּ אֶת פָּנָיו לְסַפֵּר לָהֶם אֶת כָּל הַמְּצָאוֹת אֹתוֹ בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה. וְלֹא אֵחַר הַדֹּב לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָם וּלְהַבְדִּיל מֵרֹב תַּחְבּוּלוֹתָיו וְעָרְמָתוֹ וַיָּקָם עַל שְׁתֵּי רַגְלָיו וַיִּפֶן וַיְכַרְכֵּר כְּדַרְכּוֹ יוֹם יוֹם בִּהְיוֹתוֹ אֶת אֲדוֹנָיו. וַיְהִי כִּרְאוֹתָם אֶת נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה וַיְקַנְאוּ בוֹ רֵעָיו וַיְנַסּוּ גַּם הֵם לַעֲשׂוֹת כֵּן. וַיִּקֶר לָהֶם כְּמִקְרֵה כָּל עֹשֶׂה אֶת אֲשֶׁר לֹא לָמַד. כִּי כָשְׁלוּ אִישׁ בְּאָחִיו וַיִּפְּלוּ אָנֶה וָאָנָה וַיִּרְבּוּ פְּצָעֵיהֶם מְאֹד וַתְּהִי תַּאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה. וְהַדֹּב הַלָּמֵד רָמוּ עֵינָיו וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ כִּי לֹא יָכְלוּ רֵעָיו לְרַקֵּד כָּמוֹהוּ וַיִּקַּח מַטֶּה בְּיָדוֹ לְיַסְּרֵם וּלְהַכּוֹתָם עוֹד הַכֵּה וּפָצוֹעַ. אָז קָמוּ עָלָיו כָּל הַדֻּבִּים כְּאִישׁ אֶחָד בְּחֵמָה וָזַעַם לֵאמֹר: הוֹי בֶּן־בְּלִיַּעַל! הַלְצַחֵק בָּנוּ בָּאתָ? עַד מָתַי תִּשְׂתָּרֵר עָלֵינוּ לְהִתְעוֹלֵל עֲלִילוֹת בְּרֶשַׁע? מַהֵר סוּר מִזֶּה. פֶּן תִּכְלֶה לְךָ

וֶאֱלִישָׁע) הֹלְכִים הָלוֹךְ וְדַבֵּר וְהִנֵּה רֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ. בַּיָּמִים הָהֵמָּה (= הָהֵם) וּבָעֵת הַהִיא יָבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה וּבְנֵי יְהוּדָה יַחְדָּו הָלוֹךְ וּבָכוֹ (= וּבָכֹה) יֵלֵכוּ וְאֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם יְבַקֵּשׁוּ.

בימים ההם ירעשו ההרים וכל הגבעות תתקלקלנה מפני חרון אף יהוה כי יבא לשפט את הארץ. היום באו אל אבי כל אנשי העיר לשאול מפיו עצה ולא יכול בית אבי לכלכל את הקהל הגדול ההוא. בנים טובים יכלכלו את אבותם בימי זקנתם. מדוע אחותי את מפזזת ומכרכרת היום? כל בני כנף אשר בגן אבי מצפצפים בטוב שירם. התלמידים הקטנים האלה צפצפו כל היום כעופות. התלמידים כתבו כל היום כּתֹב וּמָחֹה. אחותי כלכלה את היתומים האלה בשנת הרעב. אחותי! את כלכלתיני בימים לא היה לי לחם לאכל; התכלכליני גם בשנת הרעב הזאת? אבנים גדולות מתגלגלות מראש ההר. לא אוסיף עוד לכלכלך כי לא נשאר לי לחם. בני! אל תוסיף עוד לפזז ולכרכר פן יחשבוך לכסיל. התלמידים הלכו ברחוב הלֹךְ וצפצף כעופות. הקטנים משֻׁעֲשעים על ברכי אמותם. האויבים לכדו את ירושלם והרוס את מגדליה. מלך בבל לכד את ירושלם והרוג את יושביה. התלמידים שִׂחקו כל היום רקוד ופזז וכרכר. ערוך את השלחן ונתון עליו את הלחם ואת הבשר. עָרֹךְ את הסירות ונתון סירים תחתיהן. כקול הסירים תחת הסיר כן שְׂחוק הכסיל. מי יתנני כימי נעורי ומי יתן כחי עתה ככחי אז! מי יתן ותגדל בחכמה ובמוסר ובתורת יהוה! מי יתנך כאח לי! מי יתן והיה לבבך תמים עם יהוה אלהיך כל ימי חייך! אתמול היה יום הלדת את אבי יום שמחה לכל אנשי ביתנו. אבי היה בן ארבעים וחמש שנים בהולד את אחותי הקטנה. מחר תנתן את העיר ביד מלך בבל וישרוף את מגדליה באש והולך את יושביה בשבי בבלה. נער קטן הייתי בן חמש שנים ביום הלכד את עירנו. אבי היה בחברון ביום השרף את ירושלם.

אללה ויראיידי (פים ויראידי) בנים דא הסטא אוגלום סניג̂ אוגלוג̂ גיבי סיצראיאיידי וא ספיראידי (עתיד)! אללה ויראיידי בן דא סניג̂ ג׳בבאר קרדשיג̂ גיבי ג׳נב דא עזיז שהדימיז אוצון דושאידים! פים ויראידי קרדשים יירינא בן איׄלאיידים (מית, מקור)! אוג̃לום! אללה ויראיידי ביזב אולאיידיג̂ וא בני אחתיא־ליג̃ימדא בסלייאיידיג̂! אללהימיז! סג̂א גונאחבר אולדוק וא סניג̂ איי יוללריג̂דן גרי דונדיב (מקור) דון אנאמיג̂ דוג̂דוג̃י גוני ביזים אב̃ימיזדא ביזב וייאפת ואר אידי, יימב איצמב אויינאמק

וְהַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר כְּתוּבָה בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֶבֶד הָאֱלֹהִים כִּי חָטָאנוּ לוֹ. — כֹּה אָמַר יְהוָה נִגְלֹה נִגְלֵיתִי אֶל בֵּית אָבִיךָ בִּהְיוֹתָם בְּמִצְרַיִם וּבָחֹר אֹתוֹ מִכָּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִי לְכֹהֵן לַעֲלוֹת עַל מִזְבְּחִי לְהַקְטִיר קְטֹרֶת לָשֵׂאת אֵפוֹד לְפָנָי וָאֶתְּנָה לְבֵית אָבִיךָ אֶת כָּל אִשֵּׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שָׂדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ וְכָתוֹב בַּסֵּפֶר וְהָעֵד עֵדִים וְחָתֹם. מוֹת יוּמַת הָאִישׁ רָגֹם אֹתוֹ בָאֲבָנִים כָּל הָעֵדָה מִחוּץ לַמַּחֲנֶה. שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי רִיב לַיהוָה עִם יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ כִּי אֵין אֱמֶת וְאֵין חֶסֶד וְאֵין דַּעַת אֱלֹהִים בָּאָרֶץ; אָלֹה וְכַחֵשׁ וְרָצֹחַ וְגָנֹב, פָּרָצוּ, וְדָמִים בְּדָמִים נָגָעוּ. רַבּוּ פְשָׁעֵינוּ נֶגְדֶּךָ וְחַטֹּאותֵינוּ עָנְתָה בָּנוּ כִּי פְשָׁעֵינוּ אִתָּנוּ וַעֲוֹנֹתֵינוּ יְדַעֲנוּם; פָּשֹׁעַ וְכַחֵשׁ בַּיהוָה וְנָסוֹג מֵאַחַר אֱלֹהֵינוּ דַּבֶּר עֹשֶׁק וְסָרָה הֹרוֹ (= הָרֹה) וְהֹגוֹ (= וְהָגֹה) מִלֵּב דִּבְרֵי שָׁקֶר. אוֹדִיעָה-נָּא אֶתְכֶם אֵת אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה לְכַרְמִי הָסֵר מְשׂוּכָּתוֹ וְהָיָה לְבָעֵר פָּרֹץ גְּדֵרוֹ וְהָיָה לְמִרְמָס. עָרֹךְ הַשֻּׁלְחָן צָפֹה הַצָּפִית אָכוֹל שָׁתֹה. כֹּה אָמַר יְהוָה אָכֹל וְהוֹתֵר.

הַתַּלְמִידִים הָלְכוּ לְבֵית הַמְלַמֵּד הָלֹךְ וּפַזֵּז וְכַרְכֵּר. רָאִיתִי אֶת אֲחוֹתְךָ וְהִנֵּה הוֹלֶכֶת הָלֹךְ וְרָקֹד. הַפָּרוֹת הָאֲסוּרוֹת בָּעֲגָלָה אֲשֶׁר שָׁם אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה הָלְכוּ הָלֹךְ וְגָעוֹ (= וְגָעֹה). הָאוֹיְבִים סָבְבוּ אֶת הָעִיר וְאֵין יֹצֵא וָבָא וְהַלֶּחֶם אֲשֶׁר בָּעִיר הָיָה הָלֹךְ וְחָסוֹר וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בָּעִיר. רָאִיתִי אֶת הַתַּלְמִידִים הַסְּכָלִים בַּחוּץ וְהִנָּם אֹכְלִים אֱגוֹזִים וְתַפּוּחִים הָלֹךְ וְאָכוֹל. — נֹחַ שִׁלַּח אֶת הָעֹרֵב מִן הַתֵּבָה וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב. — מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבָבָם זֶה לָהֶם לְיִרְאָה אֹתִי וְלִשְׁמֹר אֶת כָּל מִצְוֹתַי כָּל הַיָּמִים לְמַעַן יִיטַב לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם לְעוֹלָם! מִי יִתֵּן מוּתֵנוּ בְיַד יְהוָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל סִיר הַבָּשָׂר בְּאָכְלֵנוּ לֶחֶם לָשֹׂבַע! בַּבֹּקֶר תֹּאמַר מִי יִתֵּן עֶרֶב, וּבָעֶרֶב תֹּאמַר מִי יִתֵּן בֹּקֶר מִפַּחַד לְבָבְךָ אֲשֶׁר תִּפְחָד וּמִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה. בְּנִי אַבְשָׁלוֹם! בְּנִי בְנִי אַבְשָׁלוֹם! מִי יִתֵּן מוּתִי אֲנִי תַחְתֶּיךָ אַבְשָׁלוֹם בְּנִי בְנִי! — מִי יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר דִּמְעָה וְאֶבְכֶּה יוֹמָם וָלַיְלָה אֵת חַלְלֵי בַת עַמִּי. — וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הֻלֶּדֶת אֶת פַּרְעֹה וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל עֲבָדָיו. כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ (מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל). וַיִּמַח אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה עַד רֶמֶשׂ וְעַד עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ וַיִּשָּׁאֶר אַךְ נֹחַ וַאֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה. מִי יִתֵּן וְהָיָה בְּנִי לְאִישׁ וִיכַלְכְּלֵנִי בִּימֵי זִקְנָתִי! וַיִּסַּע אַבְרָם הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה. וַיִּגְדַּל הָאִישׁ (יצחק) וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְגָדֵל עַד כִּי גָדַל מְאֹד. וַתֵּלֶךְ יַד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָלוֹךְ וְקָשָׁה עַל יָבִין מֶלֶךְ כְּנָעַן עַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ אֵת יָבִין מֶלֶךְ כְּנָעַן. וַיְהִי הֵמָּה (אֵלִיָּהוּ

יְקוּם , ז׳ , תַּלֶק , מחלוק
(יעני דר נאפי דוניארא
דירי ואר איסא) ;
מִזְבֵּחַ (ס׳ מִזְבַּח רבי
מִזְבְּחוֹת) ז׳ , מִזְבֵּחַ ,
מִזְבַּח , (או כי אוזרינא
קרבן גמיריליר) .
מָקוֹר (IV) ז׳ , צֶשְׁמֶה .
מַרְמָס , ז׳ איאק אלטינדא
באסילאן שיי ,
באסמאק . טַפְּמֶרְלִיב ,
מְשׁוּכָה או מְשׂוּכָה (XIII)
נ׳ , דוואר (באגלרא
בתצאלרא צבילן
דווארי) .
סָרָה , נ׳ , אזמקליק ,
אללהינג יולונדן צרי
דונמב (ליב) .
סִיר , (רב׳ סִירוֹת) נ׳ ,
קזאן .
סִיר (ר׳ סִירִים) ז׳ , טִקֵנֵב ,
דיבן .
עֲרֵמָה (XIII) נ׳ , צוסקליק

עֹשֶׁק , ז׳ , זולום .
פֶּצַע , (VII ב׳) ז׳ , יארא
פֶּלֶא (פְּלָאִי , פִּלְאֲךָ , ר׳
פְּלָאִים וא פְּלָאוֹת)
עג׳אייב .
עֲלִילָה (XIII) נ׳ , איש .
צָפִית , (?) אורטו ,
טראפזא אורטוסו .
רֶמֶשׂ , קארני אוזרינא גזן
חייוואן , קורט קונוז ,
חַשְׁרַת .
שְׁבוּעָה (XIII) נ׳ , אַנְט ,
יימין .
שַׂרְעַפִּים (סלט רבי) ז׳ ,
דושונגמא קסאוות .
רָעָב , ז׳ , קחטליק, קיטליק,
אצליק .
אֲנִיָּה נ׳ , אגלאמק , אגלוב.
תַּאֲנִיָּה , נ׳ , אגלמק ,
איגלמב . איגלוו . —
תַּאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה ,
אגלאמק סיזלאמק .

תַּחְבֻּלָה או תַּחְבוּלָה ,
גמי גוזירמאיא
באמילילים ;—צוסטליק .
עקללי בגוש .
תַּנְחוּמִים (I , סלט רבים) ,
תסללילר , טרחתת .
שֹׁבַע , ז׳ , טוקלוק .
דויומליק , לָשֹׂבַע ,
דויונגיא .
בְּלִיַּעַל , פאיידאסיזליק ,
יראמזליק בֶּן-בְּלִיַּעַל ,
אִישׁ בְּלִיַּעַל , יראמז
אדם .
זֶה , בּוֹ , בָּזֶה , בונדרא ,
בורא דא .
אָמְנָם , גרצכדן , סאחיח
אַף כִּי , אילרא בי , נדרא
קלדי בי .
אָנָה , אָנָה , נראיא . אָנָה
וָאָנָה , או טראפא בו
טראפא .

הַאֻמְנָם יֵשֵׁב אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ ? הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ אַף כִּי הַבַּיִת הַזֶּה . רֵאשִׁית חָכְמָה קְנֵה חָכְמָה וּבְכָל קִנְיָנְךָ קְנֵה בִינָה ! סַלְסְלֶהָ וּתְרוֹמְמֶךָּ תְּכַבֶּדְךָ כִּי תְחַבְּקֶנָּה . רָאִיתִי הֶהָרִים וְהִנֵּה רֹעֲשִׁים וְכָל הַגְּבָעוֹת הִתְקַלְקָלוּ . כָּאֱסֹף בֵּיצִים עֲזֻבוֹת כָּל הָאָרֶץ אֲנִי אָסָפְתִּי וְלֹא הָיָה נֹדֵד כָּנָף וּפֹצֶה פֶה וּמְצַפְצֵף . בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעַשְׁעוּ נַפְשִׁי . כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹטֶה אֵלֶיהָ (אֶל יְרוּשָׁלַיִם) כְּנָהָר שָׁלוֹם וּכְנַחַל שׁוֹטֵף כְּבוֹד גּוֹיִם , וִינַקְתֶּם עַל צַד תִּנָּשֵׂאוּ וְעַל בִּרְכַּיִם תְּשָׁעֳשָׁעוּ . — אָנָּא יְהוָה הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו ! חָטָאנוּ וְעָוִינוּ הִרְשַׁעְנוּ וּמָרַדְנוּ וְסוֹר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ . וְכָל יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ אֶת תּוֹרָתֶךָ וְסוֹר לְבִלְתִּי שְׁמוֹעַ בְּקוֹלֶךָ וַתִּתַּךְ עָלֵינוּ הָאָלָה

בלבל , בסלדי ; סינדירדי.
סלסל , אופסכ איטדי (רגבת איטדי).
כרכר , סיצראדי, סבירדי.
צפצף , ציבילדהקי (קוש) .
קלקל , סילבדי , התקלקל סילפינדי , דפרנדי . טאיירי .
שעשע (ישעשע ישעשעו) זוק איטדירדי , ספא וירדי, אגלנדירדי . שעשע , (פעל) ספאלנדי אגלנדי ,
התגלגל , קאטאלאנדי , יובארלנדי..
ערך (יערך) יאראשטירדי, קורדו (שלחן) .
פצע (יפצע) יאראלאנדי.
פשע (יפשע) ארים אלדי , ספירדי .
פרץ (יפרץ) בוזדי . בוזוקליק איטדי, בוזוק יוללו אולדי .
רגם (ירגם) טאש אילן טאשלאדי, טאש אילן אורופ אולדורדי .
רעש (ירעש) דיטרדי , קאלטיראדי זלזלה אולדו .
שטף (ישטף) טאשדי (אוזן , סויי) צאבדי צאבוב איטדי .
בער (פעל) אוטלאטדי . טווארי אוטלאגא בוראקדי .

חבק קוצדי , קוצאקלאדי .
פזז , סבירדי , סיצראדי .
רשע (ירשע) יראמזליק איטדי , יראמז אולדו קינגיר אולדי . הרשיע, יראמז איטדי, יראמזליק איטדירדי, קינגיר איטדי, קבחתלי ציקארדי .
נדד (ידד) דפרטדי . אוטאיא בריא גזדי . אווארא גזדי .
נתך , (נתך) דאמדי דאמלאדי , אירידי איריפ אקדי .
נסע (יסע) גוצדי , (יירדן יירא גיטדי) .
נסג , קאיירילדי , גרי דונדי .
התעולל , (פנא איש) איטדי .
אלה , אנט איטדי , יימין איטדי קרגאדי .
געה (יגעה) , מוגרדי . אקירדי (מוואר) .
הגה (יהגה הגה = הגה = הגו) סוילדי, חכאיית איטדי , אוקודו , פיפר איטדי . הגה בו , אני דושונדי. בוטון פיפריני אגא קורו . הגה מלב, קלב דן דושונופ ציקארדי .
הרה (תהרה , ותהר , הרה = הרה = הרו) המילה אולדו .

עוה (יעוה) קינגיר אולדו. קינגירליק איטדי , אסי אולדו ; גונאהכאר אולדו.
העוה , קינגיר איטדי. גונאהכאר איטדי . אסי איטדי .
פצה (יפצה) אצדי (אגיז איצון) הלאם , איטדי , קורטארדי .
צפה, אורטדו (טראפיזאיי).
מחה (ימחה) , סילדי גאייב איטדי .
חלה (את פני פלו׳) ריג׳א איטדי , יאלווארדי .
כלה (יכלה) טובנדי , תבמיר אולדו . כלתה הרעה מאת יהוה , אלהיג טראפינדן פנאליק, בחטסיזליק גלדי .
העיד (עוד) שהדתלדי , שהד איטדי , שהדלאטדי.
אפוד , ז׳ , אפוד , (כהן יר עבאדת וקתינדרא גיידיגי רובא) .
אלה (XIII) נ׳ , אנט , יימין , קארגיש , קלענת .
נדר (נדריו) ז׳ , הוואר .
אשה (חטא א׳) קרבן , (אטשלי , צונבי קרבן אטשא יאנאיר) .
ביצה (ר׳ ביצים) נ׳ יומורטא .
חרבה , ז׳ , קורו (דניזיג טרסי) קורו ייר , קרא .

	מ ר ב ע י ם					
	כִּלְכֵּל (פִּעֵל)		כֻּלְכַּל (פֻּעַל)		הִתְכַּלְכֵּל (הִתְפַּעֵל).	
	כִּלְכֵּל, בסלדי.		כֻּלְכַּל בכלנילדי,		הִתְגַּלְגֵּל, יובארלנדי.	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	כִּלְכֵּל כִּלְכַּלְתָּ כִּלְכַּלְתִּי כִּלְכְּלוּ כִּלְכַּלְתֶּם כִּלְכַּלְנוּ	כִּלְכְּלָה כִּלְכַּלְתְּ כִּלְכַּלְתִּי כִּלְכְּלוּ כִּלְכַּלְתֶּן כִּלְכַּלְנוּ	כָּלְכַּל כָּלְכַּלְתָּ כָּלְכַּלְתִּי כָּלְכְּלוּ כָּלְכַּלְתֶּם כָּלְכַּלְנוּ	כָּלְכְּלָה כָּלְכַּלְתְּ כָּלְכַּלְתִּי כָּלְכְּלוּ כָּלְכַּלְתֶּן כָּלְכַּלְנוּ	הִתְגַּלְגֵּל הִתְגַּלְגַּלְתָּ הִתְגַּלְגַּלְתִּי הִתְגַּלְגְּלוּ הִתְגַּלְגַּלְתֶּם הִתְגַּלְגַּלְנוּ	הִתְגַּלְגְּלָה הִתְגַּלְגַּלְתְּ הִתְגַּלְגַּלְתִּי הִתְגַּלְגְּלוּ הִתְגַּלְגַּלְתֶּן הִתְגַּלְגַּלְנוּ
עתיד	יְכַלְכֵּל תְּכַלְכֵּל אֲכַלְכֵּל יְכַלְכְּלוּ תְּכַלְכְּלוּ נְכַלְכֵּל	תְּכַלְכֵּל תְּכַלְכְּלִי אֲכַלְכֵּל תְּכַלְכֵּלְנָה תְּכַלְכֵּלְנָה נְכַלְכֵּל	יְכָלְכַּל תְּכָלְכַּל אֲכָלְכַּל יְכָלְכְּלוּ תְּכָלְכְּלוּ נְכָלְכַּל	תְּכָלְכַּל תְּכָלְכְּלִי אֲכָלְכַּל תְּכָלְכַּלְנָה תְּכָלְכַּלְנָה נְכָלְכַּל	יִתְגַּלְגֵּל תִּתְגַּלְגֵּל אֶתְגַּלְגֵּל יִתְגַּלְגְּלוּ תִּתְגַּלְגְּלוּ נִתְגַּלְגֵּל	תִּתְגַּלְגֵּל תִּתְגַּלְגְּלִי אֶתְגַּלְגֵּל תִּתְגַּלְגֵּלְנָה תִּתְגַּלְגֵּלְנָה נִתְגַּלְגֵּל
ציווי	כַּלְכֵּל כַּלְכְּלוּ	כַּלְכְּלִי כַּלְכֵּלְנָה			הִתְגַּלְגֵּל הִתְגַּלְגְּלוּ	הִתְגַּלְגְּלִי הִתְגַּלְגֵּלְנָה
בינוני	מְכַלְכֵּל נְכַלְכְּלִים	מְכַלְכְּלָה (תֶּ) מְכַלְכְּלוֹת	מְכָלְכָּל מְכָלְכָּלִים	מְכָלְכָּלָה מְכָלְכָּלוֹת	מִתְגַּלְגֵּל מִתְגַּלְגְּלִים	מִתְגַּלְגֶּלֶת מִתְגַּלְגְּלוֹת
מקור	נפרד כַּלְכֵּל נסמך כְּכַלְכֵּל				הִתְגַּלְגֵּל כְּהִתְגַּלְגֵּל	

הָרֹג בָּקָר וְשָׁחֹט צֹאן אָכֹל בָּשָׂר וְשָׁתוֹת יָיִן אָכֹל וְשָׁתוֹ סיגיר קירמאק, קויי סויימאק, אֵט יימכ שראב איצמכ, יימכ איצמכ. (יעני סיגיר קירדילר, קויי סויידילר ... יידילר איצדילר).

הַנַּעַר הָלַךְ לְבֵיתוֹ הָלֹךְ וּבָכֹה, צוגיוק אבינא אגלאייארק גיטדי (אגלאיי אגלאיי).

הַמַּיִם שָׁבוּ מֵעַל הָאָרֶץ הָלוֹךְ וָשׁוֹב, סוילר ייר אוזרינדן ואריגיא קאייטיר אידילר.

הַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר, סוילר ואריגיא אכסיליר אידילר.

מִי יְשִׂימֵנִי שֹׁפֵט! כים בני שרעתצי אידר (הי גידי בני שרעתצי אידאיידילר!)

מִי יִתֵּן אֶת הָעָם הַזֶּה בְּיָדִי? כו מיללתי בנים אלימא כים וירירד (הי גידי: בו מיללתי בנים אלימא וירסא אידילר!)

מִי יִתֵּן כָּל עַם יְהוָֹה נְבִיאִים! אללה ויראידי, רבבינ גמלא מיללתי נביאלר אולאיידי!

לֹא יִקָּרֵא עוֹד אֶת שִׁמְךָ אַבְרָם, אריג ביר דהי אברם אדאלמאסין.

אַבְרָהָם בֶּן-מְאַת שָׁנָה בְּהִוָּלֶד לוֹ אֵת יִצְחָק בְּנוֹ. אגא אוגלו יצחק דוגרוקדא אברהם יוז יאשינדא אידי.

וַיּוּשַׁב אֶת מֹשֶׁה אֶל פַּרְעֹה. משה פרעה נא גרי דונדורולדי (גטירילדי).

וַיֻּגַּד לְרִבְקָה אֶת דִּבְרֵי עֵשָׂו. רבקה יא עשו נינ גזואבלרי אגלאטילדי.

פָּקַדְתָּ = פְּקַדְתָּה; הִפְקַדְתָּ = הִפְקַדְתָּה; אוֹתְךָ = אוֹתְכָה; יָרֵךְ = יָרֵכָה; לְךָ לְכָה;

פְּקֹד = פָּקְדָה; לְפָקְדָה.
שְׁכַב = שִׁכְבָה; לְשִׁכְבָה.
אֱהֹב = אַהֲבָה; לְאַהֲבָה.
יְרָא = יִרְאָה; לְיִרְאָה.

– הוֹי עַז פָּנִים ! – עָנָה הַזְּאֵב – הַלְדוֹבֵר שְׁקָרִים תְּחָנֵּנִי ? מִי רָאָה כָּזֹאת ? מִי שָׁמַע כָּאֵלֶּה ? הֲזָכוֹר תִּזְכֹּר כִּי דִבַּרְתָּ אִתִּי עַזּוּת וְקָשׁוֹת גַּם בִּימֵי קַיִץ אֲשֶׁר עָבָר ?

– ״ אֲהָהּ , אֲדוֹנִי ! הִנֵּה קָטֹנְתִּי מִהְיוֹת בֶּן־שָׁנָה . ״

– אוּלַי אָחִיךָ הַגָּדוֹל מִמְּךָ הָיָה הַמְחָרְפֵנִי וְהַמְגַדְּפֵנִי אָז .

– ״ גַּם אָח לִי אַיִן . ״

– אִם כֵּן אֶחָד מִקְּרוֹבֶיךָ וּמִגּוֹאֲלֶיךָ הוּא . וִיהִי מִי שֶׁיִּהְיֶה וַאֲנִי יָדַעְתִּי כִּי כָל בְּנֵי צֹאן גַּם הֵם גַּם רוֹעֵיהֶם גַּם כַּלְבֵיהֶם רַק רָעָה עָלַי יַחֲרֹשׁוּ . וַאֲנִי אֶפְקֹד עָלֶיךָ אֶת עֲוֹן כֻּלָּם .

– ״ אַךְ מֶה־פִּשְׁעִי וּמֶה חַטָּאתִי אָנִי ? ״

– הַס ! לֹא עֵת שְׁמוֹעַ תְּלוּנוֹתֶיךָ עַתָּה . כִּי רָעֵב אָנֹכִי מְאֹד .

וַיַּחְטֹף הַזְּאֵב אֶת הַשֶּׂה וַיִּסְחָבֵהוּ הַיַּעְרָה .

§ 43

לְכַדְנִי אֶת הָעִיר וְשָׂרַף אֹתָהּ בָּאֵשׁ . שהרי זאבט איטדיב וא אני אטשא יאקדיק .

יְהוָה אָהַב אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבָחַר רבבי בני ישראלי סבדי וא אנלרי אֹתָם לוֹ לְעָם . גנדינא מללת סאיילאדי .

עֲזַבְתֶּם אֶת יְהוָה וְשָׁכַח אֶת חֲסָדָיו רבבי בוראקדיגיז וא אניג איילי־לריני אונוטדיגיז .

אַתֶּם תֹּאכְלוּ הַיּוֹם וְהוֹתֵר גַּם לְמָחָר סיז בוגון ייר סיגיז וא יארינא דא קאלדירירר סיגיז .

זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת , שבת גוניני סאגינמאלי דיר (סאגינמאלי סין) .

שָׁמוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת , שבת גוניני סאקלאמאלי דיר (סאקלמאלי סין) .

חָטֹא וּפָשֹׁעַ וְסוֹר מִמִּצְוֹת ה׳ , גונאהכר אולמאק וא אללהינ סימרלרינדן קאיירילמק (יעני , גונאהכר אולדילר וא רבבינ סימארלרינדן קאיירילדילר) :

הוֹנוֹת דַּלִּים וְהַטּוֹת מִשְׁפָּט , פאקירלרי קינאמק וא שריעתי צווירמכ (יעני, פאקירלרי קינאיירלר וא שריעתי צחירייירלר) .

אישלרי גיבי איטמייאסין. סיז בוגון צאדירינ׳יזי נרדא קוראג׳ק סיג׳יז? פארשאה קלבי אללהיג׳ אלינדא דיר הר גֵיָיא כי איסטר איסא אני מייל אידר (הטה). אוגלום! מאליג׳א אישאנמא וא זנגיליג׳ג׳ קלביג׳י אוג׳ירמאסין. בן איילי׳גי אונוטמיש אים (יעני, בן צוק דן ברי אייליף גורממיש אים. — נשה). אללה בג׳א איילי׳גי אונוטטורדי (אללה סני איילי׳גי אונוטמאיא מג׳בור איטדי). אוגלום! מועללימלריג׳י (מורה) ואר ג׳אניג׳ אילן סֵבֿ זירא אנלר סג׳א אללהיג׳ יול וני גוסטורורלר. בן צולדא בוגון בולדוג׳ים אוקלרי סן מי אטדיג׳? בן בורג׳א וירמדים וא בגא (בי) בורג׳א וירמדילר. אגר דוסטוג׳א בורג׳א ויריר איסג׳ (הִשָּׁה בפ׳) אג׳א בורג׳א וירי׳גי גיבי (נִשֶּׁה) אולמא. או פוקראלרי כי סיז אנלרא בורג׳א ויררייר סיג׳יז(קל)קיינא מאיא-סיג׳יז. גאריבי קיינאמאיאסיג׳יז זירא סיז מסר טופראג׳ינדא גאריב אידיג׳יז. רבבי בנים דיר, קורקמאם! אינסאן בג׳א נא יפאג׳ק? אללהא אישאניג׳יז וא אוזריג׳יזא גלן צוק דושמאנלריג׳ אוג׳ונדן קורקמאג׳יז. רבבי אללהיג׳דן קורק (עתיד) וא אג׳א עבאדת איד. אגר סג׳א פוקראלר גליר איסא אנלרי אביג׳דן בושריין ציקארמא. אגר סן אוגלוג׳י יאשליג׳ינדא טאיאק אילן אור-מיש אולאיידיג׳ סן אני אולומדן חלאס אידר אידיג׳. סיזדן אבמב איסטמב איצון גלן פוקראלרי יאניג׳יזדן בוש בוראקמאיאסיז (שַׁלַּח). צונכי סיז אללהדן קורקדיג׳יז וא אללהדן קורקאנלרא רגבת איטדיג׳יז אללה דא סיזא רגבת אידר וא אוזריג׳יזא חיץ ביר פנאליק גטירמז. בבאם בני אַלי קומאמיש אולאיידי בן איטדיג׳י איניתלרימי אֶדָא אידר אידים. אגר קרילדיג׳יז יאבור קיזלריג׳יז איניית אידר איסאלר אנלרי איניתלריגדן אלי קומאג׳יז. יא רבבי! אוג׳וג׳דא גונאחלרימיזי איקראר אידייר איז, וא סג׳א סיניק קלבלי גלדיכ, ביזא מרחמת איד וא ביזי בוראקמא.

הַשֶּׂה וְהַזְּאֵב.

בְּיוֹם קַיִץ חַם שֶׂה אֶחָד בָּא אֶל הַנַּחַל לִשְׁבֹּר צְמָאוֹ מִמֶּנּוּ. וּזְאֵב רָעֵב אֲשֶׁר הִתְהַלֵּךְ כֹּה וָכֹה סְבִיבוֹת הַנַּחַל רָאָה אֶת הַשֶּׂה וַיֹּאמֶר לוֹ בַּחֲרוֹן אַף: לָמָּה זֶּה תִּרְפֹּס אֶת מֵימַי בִּשְׂפָתֶיךָ הַטְּמֵאוֹת? בֶּן־מָוֶת אַתָּה עַל זֹאת וּכְרֶגַע אַפְשִׁיט אֶת עוֹרְךָ מֵעָלֶיךָ. וַיֹּאמֶר לוֹ הַשֶּׂה: חִנָּם חָרָה אַף אֲדוֹנִי בְּעַבְדּוֹ. הִנֵּה הַנַּחַל נוֹזֵל מִמֶּנּוּ וְאֵלַי וַאֲנִי רָחוֹק מִמְּקוֹמוֹ כְּמֵאָה אַמָּה וְאֵיךְ אוּכַל לִרְפֹּס לוֹ אֶת הַמָּיִם?

מארץ מצרים באתות ובמופתים וביד חזקה ובזרוע נטויה, ויתנם יהוה ביד אויביהם וַיְשָׁלוּם ויבזו את חילם ויוליכום בשבי. ובארץ אויביהם שבו אל יהוה בכל לבם ויתודו את עונם ואת עון אבותם וייטיבו את דרכם ויהוה שב מחרון אפו וישב וירחמם ויפן אליהם למען בריתו את אברהם יצחק ויעקב. אלהי! ממשפטיך לא סרתי כי אתה הורֵתָנִי. הורֵנִי יהוה דרך חקיך. בני ישראל הלכו במדבר ארבעים שנה ויהוה הורה אתהם את הדרך אשר ילכו בה.

כשפא ייר אגוני אצמיש אולאידי וא ביזי דא קרח גיבי וא אניג ג׳מעתי גיבי יוטמיש אולאידי! כשבא אללהיג אטשי בו יראמזלריג אוזרינא דושמיש אולאידי! אגר בו יראמזלר סני אורמאנדא יאלינגיז בולמיש אולסא אידילר אנלר סני אולדורור אידילר. אגר ביז בו יראמז דושמאנלריג אלינא דושמיש אולאידיק אנלר ביזים אזרימיזדן טרימיזי סידיריר אידילר. אגר בו פוקראלר יאשליקלרינדא חיזמת אידמייא וא צאלישמאיא (עמל) סבמיש אולאיידלר אתתייארליק גונלרינדא אכמגא מוחתאג׳ אולמאז אידילר. אללה פאדשאהימיזי סבמיסא אידי אני אניג ג׳אניני אלמאיא איסטייֵנלריג אלינדן חלאס אידמז אידי. סן אורוגיגי אוגרנמיש אולאידיג מועללימיגיג גוזונדא כור אולור אידיג. בו קיזלר עלם אוגרנמיש וא דיכמייא וא טוקומאיא בילממיש אולאיידילר אנלר הר אנלרי גורנלריג גוזלרינדא שירינליב בולמאז אידילר. אללה ביזים יארדימימיז אולמיש אולאידי דושמאנלרימיז ביזי דירי דירי יוטאר אידילר היי גידי, בן יצחק גיבי ונגין אולסא אידים! אללה ויראיידי בן בבאם גיבי עלם אוגרנאיידים! אללה ויראיידי בן דא ביוב קרדשים גיבי ג׳בבארלר אולומי (איקן) אולֵאיידים! קרדשלרים בוגון בגא פהאתי כתאבלר גטיר-דילר. — בבאם! בגא הצאן ייגי ג׳ובא גטיריר סין? צוקבאל יימֵאיאֵסין, כי יידיגיגי קוסמאיאסין. ביזים פאדשאהימיז דוגרי שרעתצי דיר או ביר כימסֵאיא חטר אידמז. קיזים! גוזלריגי קאלדיר וא אללהיג גוכרכי עראמתלריני גור. סיזא בו ביוב יבאנדא גוג׳ב יולוגוזי כים גוסטורור (הוֹרָה). ירושלם בגרדי (שר) דוגרו שרעת שרעת אידמז אידילר וא ונגינלרא וא ביזבלרא חטר אידר אידילר וא אובסוזיג וא טולוג שרעתיני קאיריר אידילר. אוגלנלרים! שרעתי קינגיר אידמגיז (קאירמאגיז) ויירא שרעת אללהיג דיר. הר כים כי פאדשאהא אל קאלדיריר (איסא) אוק אילן אורולסין (ירה, מקור קל ועתיד נפעל).

אוגלום! יראמזלר אילן גזמא כי סני אוגירמאיאדר וא אגלריג

תִּירָאוּ אָמַר יְהוָה. יִתֵּן יְהוָה אֶת אֹיְבֶיךָ נִגָּפִים לְפָנֶיךָ בְּדֶרֶךְ אֶחָד יֵצְאוּ אֵלֶיךָ וּבְשִׁבְעָה דְרָכִים יָנוּסוּ לְפָנֶיךָ. יִתֶּנְךָ יְהוָה נִגָּף לִפְנֵי אֹיְבֶיךָ בְּדֶרֶךְ אֶחָד תֵּצֵא אֵלָיו וּבְשִׁבְעָה דְרָכִים תָּנוּס לְפָנָיו. מֵרְשָׁעִים יֵצֵא רֶשַׁע. מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְהוָה מִירוּשָׁלָםִ. וַיְהִי בְּבֹא מַלְכֵּנוּ בְּשׁוּבוֹ מֵהַכּוֹת אֶת אוֹיְבָיו וַתֵּצֶאנָה כָּל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר בְּעִירֵנוּ לִקְרָאתוֹ בְּשִׁירִים וּבְתֻפִּים. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה נְטֵה אֶת יָדְךָ עַל הַשָּׁמַיִם וִיהִי בָרָד בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם עַל הָאָדָם וְעַל הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם. וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדֵהוּ עַל הַשָּׁמַיִם וַיהוָה נָתַן קֹלוֹת וּבָרָד וַתִּהֲלַךְ (= וַתֵּהָלֵךְ) אֵשׁ אַרְצָה וַיַּמְטֵר יְהוָה בָּרָד עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיַּךְ הַבָּרָד בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם אֵת כָּל אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה וְאֵת כָּל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה הִכָּה הַבָּרָד וְאֶת־כָּל עֵץ הַשָּׂדֶה שִׁבֵּר. בְּנִי! הַט אָזְנְךָ לְדִבְרֵי־פִי. אַל תּוֹנוּ אֶת הַגֵּר וְאַל תַּטּוּ מִשְׁפַּט אַלְמָנָה. אֲרוּרִים כָּל לֹקְחֵי שֹׁחַד וְכָל מַטֵּי מִשְׁפָּט. מִי לֹא יִירָאֲךָ יְהוָה אֲשֶׁר כְּבוֹדְךָ מְלֹא כָל הָאָרֶץ? הַאַתָּה הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּאתָ מֵחֶבְרוֹן? יַעַן לֹא הִטִּיתֶם אֶת אָזְנֵיכֶם לַעֲצָתִי וְלֹא הֶאֱמַנְתֶּם לִי לָכֵן בָּאָה עֲלֵיכֶם הַצָּרָה הַזֹּאת. לָמָּה תִתְנַשֵּׂא עָלַי? כָּמוֹךָ כָּמוֹנִי גֵּרִים אֲנַחְנוּ עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת. הָאִישׁ הַזֶּה שָׁחַט הַיּוֹם עֶגְלָה בְּרִיאָה מְאֹד וַיַּז מִדָּמָהּ עַל בְּגָדָיו.

אנכי יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים. השפחה הזאת נטתה ידה על אחותי ותאמר לְהַכּוֹתָהּ נפש. הנה אנכי מכה במטה אשר בידי על המים אשר ביאור תהפכו לדם. בני! שא נא עיניך וראה את הכוכבים הזורחים בְּיָפְיָם על פני השמים! הם מספרים כבוד אל. באחרית הימים כל העמים ידעו את יהוה צבאות והיה שלום בארץ לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה. אל תיראי, בתי, כל אשר תאמרי אעשה לך. האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבו פה! ויאמר אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור ואני והנער (יצחק) נֵלְכָה עד כה ונשתחוה ונשובה אליכם. בא נא אל המשתה אשר אעשה מחר גם אתה גם אשתך. תלמידי! התוכלו לשאת את הארון הזה המלא ספרים, כי כבד הוא מאד! לא אוכל לבדי לשאת את התבה הזאת כי כבדה היא ממני. יצאנו בבקר השדה לעשות מלאכתנו תַּחֲרֹשׁ שם כל היום עד צאת הכוכבים. דברי אשר יצא מפי לא ישוב אלי ריקם. רשעים רבים סבוני ויאמרו להכותני נפש. הצילני מיד רשעים סבבוני ויבקשו את נפשי לקחתה. אחי! השמר לך פן הרשעים האלה יְסֻבּוּךָ בדרך וְיַכּוּךָ נפש. בני ישראל בהיותם על ארמתם שָׁכְחוּ את יהוה אלהיהם המוציאם

וַיָּרֶב הָעָם עִם מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ וְלוּ גָוַעְנוּ בִּגְוַע (מקור) אַחֵינוּ לִפְנֵי יְהוָה; וְלָמָּה הֲבֵאתֶם אֶת־קְהַל יְהוָה אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה לָמוּת שָׁם אֲנַחְנוּ וּבְעִירֵנוּ? וְלָמָּה הֶעֱלִיתֻנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָבִיא אֹתָנוּ אֶל הַמָּקוֹם הָרָע הַזֶּה לֹא מְקוֹם זֶרַע וּתְאֵנָה וְגֶפֶן וְרִמּוֹן וּמַיִם אַיִן לִשְׁתּוֹת? — לוּ מַתְנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אוֹ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לוּ מָתְנוּ! לוּ חַיָּה רָעָה אַעֲבִיר בָּאָרֶץ וְשִׁכְּלָתָּה וְהָיְתָה שְׁמָמָה מִבְּלִי עוֹבֵר מִפְּנֵי הַחַיָּה. לוּ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ זֹאת יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם. לוּ הִקְשַׁבְתָּ לְמִצְוֹתָי וַיְהִי כַנָּהָר שְׁלוֹמֶךָ. לוּ חָפֵץ יְהוָה לַהֲמִיתֵנוּ לֹא לָקַח מִיָּדֵנוּ עֹלָה וּמִנְחָה. לוּלֵי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי אָז אָבַדְתִּי בְעָנְיִי. לוּלֵי חֲרַשְׁתֶּם בְּעֶגְלָתִי לֹא מְצָאתֶם חִידָתִי. לוּלֵי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי כִּי עַתָּה רֵיקָם שִׁלַּחְתָּנִי. יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה (= יְבָרְכוּךָ). יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל מַלְכֵי אָרֶץ. הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. יְהוָה הִתְאַנַּף בִּשְׁלֹמֹה כִּי נָטָה לְבָבוֹ מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּרְאָה אֵלָיו פַּעֲמָיִם. — יַעַן קָרָאתִי וַתְּמָאֵנוּ, נָטִיתִי יָדִי וְאֵין מַקְשִׁיב; וַתִּפְרְעוּ כָל עֲצָתִי וְתוֹכַחְתִּי לֹא אֲבִיתֶם; גַּם אֲנִי בְּאֵידְכֶם אֶשְׂחָק, אֶלְעַג בְּבֹא פַחְדְּכֶם. אָנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ בָרָאתִי אֲנִי יָדַי נָטוּ שָׁמַיִם וְכָל צְבָאָם צִוֵּיתִי. בְּנֵי שְׁמוּאֵל לֹא הָלְכוּ בִּדְרָכֵי אֲבִיהֶם וַיִּטּוּ אַחֲרֵי הַבָּצַע וַיִּקְחוּ שֹׁחַד וַיַּטּוּ מִשְׁפָּט. אָרוּר מַטֶּה מִשְׁפַּט גֵּר יָתוֹם וְאַלְמָנָה. שְׂאֵת פְּנֵי רָשָׁע לֹא טוֹב לְהַטּוֹת צַדִּיק בַּמִּשְׁפָּט. אַל תִּמְנַע מִנַּעַר מוּסָר כִּי תַכֶּנּוּ בַשֵּׁבֶט לֹא יָמוּת; אַתָּה בַּשֵּׁבֶט תַּכֶּנּוּ וְנַפְשׁוֹ מִשְּׁאוֹל תַּצִּיל. כִּי מָאֲסוּ אֵת תּוֹרַת יְהוָה צְבָאוֹת וְאֵת אִמְרַת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל נִאֵצוּ, עַל כֵּן חָרָה אַף יְהוָה בְּעַמּוֹ וַיֵּט יָדוֹ עָלָיו וַיַּכֵּהוּ וַיִּרְגְּזוּ הֶהָרִים; בְּכָל־זֹאת לֹא־שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה. הֲנִסָּה אֱלֹהִים לָבוֹא לָקַחַת לוֹ גוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמַסֹּת בְּאֹתֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם? -- יְהוָה הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים; עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר.

אַל תִּשְׂאוּ פָנִים בַּמִּשְׁפָּט כַּקָּטֹן כַּגָּדוֹל כֶּעָשִׁיר כֶּעָנִי תִּשְׁפְּטוּן כִּי הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים הוּא. יְרָא אֶת יְהוָה, בְּנִי, וָמֶלֶךְ, יְראוּ אֶת יְהוָה קְדֹשָׁיו. שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד? יְהוָה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. אֵלֶיךָ יְהוָה נַפְשִׁי אֶשָּׂא אֱלֹהַי בְּךָ בָטַחְתִּי אַל אֵבוֹשָׁה. אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים, מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי? עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. טוֹב לַגֶּבֶר כִּי יִשָּׂא עֹל בִּנְעוּרָיו. הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם. בֵּאלֹהִים בָּטַחְתִּי לֹא אִירָא בְּצֵל כְּנָפָיו אֶחֱסֶה, מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם? הַאוֹתִי לֹא

גָּאַל (יִגְאַל) קורטארדי, חלאס
איילארי, אחצא אילן
(ייסירי) אזזאס איילדי,
גּוֹאֵל, יאקין כּיססים.
גָּוַע (יִגְוַע) אולדו. עג'ל סיז,
עדתדן דישרי אולדו;
דַּבֵּר (סלט בינוני ומקור)
סוולדי.
חָטַף (יַחְטֹף) קאפדי, סַרְמֵדי.
חָרַשׁ (יַחֲרֹשׁ) סבאן סורדו.
חָרַשׁ רָעָה בְּלִבּוֹ,
קלבּינדרא פֿנאליק דושונדי.
לָעַג (יִלְעַג) זֶוְקלנדי, מֵזַאַיְאַ
אלדי (מֵזֵב נָא אלדי).
נָאַץ (יִנְאַץ) כּור איטדי
נִאֵץ, כּור איטדי.
פָּקַד סאגּינדי, פָּקַד עֲוֹן
אָבוֹת עַל בָּנִים.
בבאלריג גונאהי איצון
אוולדלרא: ג'זא וירדי
(אוולדלריג הקקינדן גלדי).
פָּרַע (יִפְרַע) בוזדי, דפע
איטדי. באשסיז איטדי
פָּרַע מוּסָר, אוגוטי,
אֵרֵב, בוזדי, אוגוט דן
נרי דונדי.
פִּשֵּׁט (יְפַשֵּׁט) צֵזְוִרי
הִפְשִׁיט, צֵזדירדי.
סידירדי (טֵרי).
רָגַז (יִרְגַּז) דיתְרֵדי.
רָפַס (יִרְפֹּס) בולאנדירדי
(סויי).
שָׂחַק (יִשְׂחַק) גולדי.
סֵבינדי.
סָחַב (יִסְחַב) סורבּדי.

אֵיד (I) ז׳ בחטסיזליק,
אוֹת (I רב׳ אותות) ז׳, נישאן
עג'ייב.
בְּעִיר (I) ז׳. טוואר.
בָּרָד, ז׳. בורצאק.
גַּר (I) ז׳, גריב, יבאנג'י.
גיירי ממלכתלי.
אַחֲרִית (I). אַחַר, סוג,
אחרת.
שַׁעֲשׁוּעִים (I סלט רבים) ז׳,
ספא, אגלנג'א, אויונג'אק.
בֶּצַע (VII ב׳) ז׳, פיידא
חראם מאל.
שַׁחַר, ז׳ שחר, הַמִּין.
חָרוֹן (IV) קהר, עַצוּב.
אַף (אַפִּי) קהר, חֲרוֹן אַף,
עצוב, קהר.
מוֹרָא (מוֹרָאִי מוֹרַאֲכֶם),
קורקו.
מוֹפֵת (X ב׳) ז׳, נישאן
עלאמית, עג'ייב.
מַסָּה (XIII) נ׳, סינוב,
תג'ריבה.
נַחַל (נְחָלִים נַחֲלֵי) ז׳ אוזן;
דֵרֵא.
קָהָל (V סלט יחיד) קהל,
ג'מעת.
צָמָא (צְמָאִי) ז׳, סוסיזליק.
שָׁבַר צְמָאוֹ, סוסיזליגיני
קאנדירדי.
רֶגַע (VI ב׳) דקיקה, כְּרֶגַע,
שו דקיקה סי, ביר גוז
יומופ אצינג'א קדר.
שֶׂה (שֵׂיוֹ שֵׂיֵהוּ) ז׳, קוזו.

חַיָּה (XIII) נ׳ כייב, כייב
ג'אנוואר.
חַטָּאת (ס׳ חַטַּאת ה.
הַטָּאוֹת, חַטֹּאתַי)
גונאה, קבחת.
עֶגְלָה (XIV ג׳) נ׳ דישי
בוזאב.
שְׁמָמָה (XV) נ׳, ויראנליק.
תְּלוּנָה (XIII) נ׳, שיכאיית,
תּוֹכַחַת, (XVI) נ׳ אוגוט,
תאזיר,
סָבִיב, אטרפלין, צוורליין;
מִסָּבִיב, הר טראפדן
ר׳ סְבִיבִים, סְבִיבוֹת,
אטרפלר, סְבִיבוֹת
הָאֹהֶל, צאדיריג אטראפ-
לרינדרא.
יַעַן, אניג איצון כי; צונכי.
כִּי, אֲגֶר; צונכי.
רַק, סאלְט.
כֹּה, בוולא; אוראיא. עַד
כֹּה, אוראיא קדר. כֹּה
וָכֹה, או טראפא וא בו
טראפא.
רֵיקָם, בושליין, בוש אֶל
אילן.
מֵעִם, יאנינדן, מֵעִם אָבִי,
בבאמין יאנינדן.
שִׁכֵּל, טוּב איטדי (בירניג
תפטיל אוולדלריני
אולדורדי; בוש איטדי
(כי אדם קלמארי).
אֲהָהּ! ואח!— הַס! סוס!

הפעיל . העבר . הֵבִיא, הֵבִיאָה ; הֲבִיאוֹתָ (או הֵבֵאתָ או הֵבֵאתָ) הֲבִיאוֹת (או הֵבֵאת) הֵבִיאוּ, הֲבִיאוֹתֶם (או הֲבֵאתֶם) הֲבִיאוֹנוּ, (או הֵבֵאנוּ או הֵבִיאָנוּ) .

העתיד . יָבִיא ; תָּבִיאִי ; תָּבִיאוּ ; תָּבֵאנָה (או תְּבִיאֶינָה) .

הצווי . הָבֵא , הָבִיאוּ ; הָבִיאִי, הָבֵאנָה .

הבינוני . מֵבִיא, מְבִיאָה ; מְבִיאִים, מְבִיאוֹת .

המקור . הָבֵא , הָבִיא ; בְּהָבִיא, כְּהָבִיא, לְהָבִיא .

הפעל , העבר . הוּבָא, הוּבְאָה (הֻבָאת), הוּבֵאתָ, הוּבְאוּ וכו' .

העתיד . . יוּבָא , תּוּבָא ; הבינוני . מוּבָא , מוּבָאִים וכו' .

קל . סַב ; סַבַּנִי ; סַבּוֹ , סַבָּה, סַבְּךָ, סַבָּךְ וכו' .

סַבָּה ; סַבֹּתְנִי ; סַבֹּתָהוּ או סַבֹּתוּ , סַבֹּתֶךָ וכו' .

סַבּוּ ; סַבּוּנִי, סַבּוּךָ, סַבּוּהוּ, סַבּוּהָ וכו' .

יָסֹב ; יְסֻבֵּנִי ; יְסֻבְּךָ, יְסֻבֵּךְ ; יְסֻבֶּנּוּ ; יְסֻבֵּנוּ וכו' .

יָסֹבּוּ ; יְסָבּוּנִי ; יְסָבּוּךָ ; יְסָבּוּהוּ ; יְסָבּוּם וכו' .

הפעיל . הֵסֵב ; הֱסִבַּנִי או הֲסִבַּנִי ; הֱסִבְּךָ או הֲסִבְּךָ , הֱסִבּוֹ או הֱסִבָּהוּ וכו' .

יָסֵב ; יְסִבֵּנִי ; יְסִבְּךָ ; יְסִבֶּנּוּ ; יְסִבֵּנוּ וכו' .

נָשָׂא , קאלדירדי , גוֹטרדי , אוֹפסב איטדי . נָשָׂא פָּנִים , הַטֵּר סאיידי ; חטר איטדי . הִתְנַשֵּׂא , קאלדירילדי, פֿודוללנדי, אנגאליק איטדי — .

נָשָׂא , הפעיל הִשִּׂיא , אַזְגִּירְדִי , אלדאדי .

נָזָה (יִזֶּה וַיֵּז) סיצראדי . הִזָּה סיצראטדי , סַרְפְּדִי , בּוֹרְכְּדִי, סאצדי .

נָטָה , סונדי ; נָטָה יָד , אֲלִי טיפלדי , טיפ איילדי. נָטָה אֹהֶל , צאדיר קורדי , — נָטָה , מייל וירדי, קאיירילדי הִטָּה , קאיירדי .

נָשָׁה , אונוטדי ; בורג'א וירדי . הִשָּׁא , בורג'א וירדי .

יָרֵא , את פ' . מִפְּנֵי פל', מפ' קורקדי .

יָפָה (עת' יִיפֶה וַיִּיף) דילבר אולדו .

יָרָה (יִירֶה) אטדי , בוראקדי יָרָה חֵץ , אוק אטדי , נוֹרָה (עת' יִירֶה==יוּרֶה) אוק אילן אורולדי הוֹרָה , אטדי , אוק אטדי .

אָבָה (יֹאבֶה) , איסטדי .

בָּא , גֵלדי , הֵבִיא , גטירדי .

הִכָּה (נַכָּה) אורדו , הִכָּה נֶפֶשׁ , ג'אנא אורדו , אולדורדי . אדם אולדורדי . הִכָּה אֶת אָחִי נֶפֶשׁ , קרדשימי אורופ אולדורדי .

הוֹדָה (ידה) מדח איטדי . שוכרליכ וירדי . הִתְוַדָּה , איקראר איטדי .

הוֹנָה (ינה) קיינאדי .

הוֹרָה (ירה) אוגרטדי . הוֹרָה דֶרֶךְ, יול אוגרטדי , יול גוסטורדי , מוֹרֶה, אוגרטיג'י . מועללים ; יול גוסטורוג'י .

הֵנִיא (נוא) אלי קודו . טוכטאטדי .

הֵקִיא (קיא או קוא) קוסדי .

אָנַף (יֶאֱנַף) בפ' . קהרלנדי .

(נחי פ״א יוד ונחי למ״ד א׳)

יָצָא .

קל . העבר . יָצָא , יָצְאָה ; יָצָאתָ , יָצָאת ; יָצְאוּ , יְצָאתֶם וכו׳ .
העתיד . יֵצֵא , תֵּצֵא , תֵּצְאִי ; יֵצְאוּ , תֵּצֶאנָה ; נֵצֵא .
הצווי . צֵא , צְאִי ; צְאוּ , צֶאינָה ; בינוני . יֹצֵא , יֹצֵאת וכו׳ .
המקור . יָצֹא , צֵאת , בְּצֵאת , לָצֵאת .
הפעיל . העבר . הוֹצִיא , הוֹצִיאָה ; הוֹצֵאתָ , הוֹצֵאת , הוֹצֵאתֶם .
העתיד . יוֹצִיא , תּוֹצֶאנָה ; הצווי . הוֹצֵא , הוֹצִיאִי , הוֹצֶאנָה .
בינוני . מוֹצִיא , מוֹצִיאָה , מקור . הוֹצֵא , הוֹצִיא .
הפעל . העבר . הוּצָא , העתיד . יוּצָא ; הבינוני . מוּצָא .

ירא .

קל . העבר . יָרֵא , יָרְאָה ; יָרֵאתָ , יָרֵאת , יָרְאוּ , יְרֵאתֶם וכו׳ .
העתיד . יִירָא , תִּירָא , תִּירְאִי , תִּירְאוּ . תִּירֶאנָה .
הצווי . יְרָא , יִרְאוּ ; הבינוני . יָרֵא , יְרֵאָה ; יְרֵאִים וכו׳ .
המקור . יְרֹא (יִרְאָה , לְיִרְאָה) .
נפעל . העבר . נוֹרָא , נוֹרְאָה , נוֹרֵאתָ וכו׳ העתיד . יִוָּרֵא , תִּוָּרֵא וכו׳ .
בינוני . נוֹרָא , נוֹרָאָה ; נוֹרָאִים , נוֹרָאוֹת .

(נחי פ״א יו״ד ונחי למ״ד ה״א)

ידה .

הפעיל . העבר . הוֹדָה , העתיד . יוֹדֶה , תּוֹדִי ; יוֹדוּ , הצווי . הוֹדֵה , הוֹדוּ .
הבינוני . מוֹדֶה ; המקור . הוֹדֵה או הודות , בְּהוֹדוֹת .
התפעל . העבר . הִתְוַדָּה , הִתְוַדְּתָה ; הִתְוַדּוּ . העתיד . יִתְוַדֶּה , יִתְוַדּוּ .
הצווי . הִתְוַדֵּה , הִתְוַדִּי , הבינוני . מִתְוַדֶּה , מִתְוַדָּה וכו׳ .
המקור . הִתְוַדֵּה , הִתְוַדּוֹת , בְּהִתְוַדּוֹת .

(נחי עי״ן וי״ו ונחי למ״ד א׳)

בא (בוא) .

קל . העבר . בָּא , בָּאָה ; בָּאתִי ; בָּאנוּ ; בָּאוּ , בָּאתֶם וכו׳ .
העתיד . יָבֹא , יָבֹאוּ ; תָּבֹאִי ; תָּבֹאנָה או תְּבוֹאֶינָה וכו׳ .
הצווי . בֹּא , בֹּאִי ; בֹּאוּ , בֹּאנָה , הבינוני . בָּא , בָּאָה וכו׳ .
המקור . בֹּא , בְּבֹא , כְּבֹא , לָבֹא .

(חסרי הפ״א נו״ן ונחי למ״ד א׳)

נָשָׂא.

קל. העבר נָשָׂא, נָשְׂאָה, נָשָׂאתָ, נָשָׂאת; נָשָׂאתִי, נְשָׂאתֶם וכו׳.
העתיד. יִשָּׂא, תִּשָּׂא; יִשְּׂאוּ (= יִשְׂאוּ); תִּשְּׂאוּ (= תִּשְׂאוּ) תִּשֶּׂאנָה וכו׳.
הצווי. שָׂא או נְשָׂא; שְׂאוּ; שֶׂאנָה.
בינוני { נֹשֵׂא, נֹשְׂאָה או נֹשֵׂאת; נֹשְׂאִים, נֹשְׂאוֹת.
{ נָשׂוּא, נְשׂוּאָה; נְשׂוּאִים, נְשׂוּאוֹת.
המקור נְשֹׂא, נְשֹׂא; נסמך שְׂאֵת או שֵׂאת. בְּשֵׂאת, לָשֵׂאת.
נפעל העבר. נִשָּׂא, נִשְּׂאָה; נִשֵּׂאתָ, נִשֵּׂאת; נִשְּׂאוּ, נִשֵּׂאנוּ וכו׳.
העתיד יִנָּשֵׂא, תִּנָּשֵׂא; אֶנָּשֵׂא; יִנָּשְׂאוּ, תִּנָּשֶׂאנָה.
הצווי הִנָּשֵׂא, הִנָּשְׂאִי, הִנָּשְׂאוּ, הִנָּשֶׂאנָה.
בינוני נִשָּׂא, נִשָּׂאָה וכו׳ המקור, הִנָּשֵׂא, בְּהִנָּשֵׂא.
הפעיל. העבר. הִשִּׂיא, הִשִּׂיאָה, הִשֵּׂאתָ וכו׳ העתיד. יַשִּׂיא, תַּשִּׂיא וכו׳.

(חסרי הפ״א נו״ן ונחי למ״ד ה״א)

נָטָה.

קל. העבר. נָטָה, נָטְתָה; נָטִיתָ, נָטִית; נְטִיתֶם וכו׳.
העתיד. יִטֶּה (יֵט, וַיֵּט); יִטּוּ; תִּטּוּ; תִּטֶּינָה וכו׳.
הצווי. נְטֵה, נְטִי; נְטוּ, נְטֶינָה.
בינוני. נֹטֶה, נֹטָה; נֹטִים וכו׳ נָטוּי, נְטוּיָה וכו׳.
המקור. נָטֹה, נְטוֹת, בִּנְטוֹת, לִנְטוֹת וכו׳.
נפעל. העבר. נִטָּה, נִטְּתָה; נִטֵּיתָ או נִטִּיתָ; נִטּוּ; נִטִּיתֶם.
העתיד. יִנָּטֶה, תִּנָּטֶה; יִנָּטוּ, אֶנָּטֶה; תִּנָּטֶינָה.
הצווי. הִנָּטֵה, הִנָּטִי; הִנָּטוּ; המקור הִנָּטֵה, הִנָּטוֹת וכו׳.
בינוני. נִטֶּה, נִטָּה; נִטִּים, נִטּוֹת.

נכה.

הפעיל. העבר. הִכָּה, הִכְּתָה; הִכִּיתָ, הִכִּית; הִכּוּ, הִכִּיתֶם וכו׳.
עתיד. יַכֶּה (יַךְ, וַיַּךְ) תַּכֶּה, תַּכִּי; תַּכּוּ, תַּכֶּינָה.
הצווי. הַכֵּה (הַךְ). הַכִּי, הַכּוּ, הַכֶּינָה.
בינוני. מַכֶּה, מַכָּה; מַכִּים, מַכּוֹת, המקור הַכֵּה, הַכּוֹת.
הפעל. העבר. הֻכָּה, הֻכְּתָה; הֻכּוּ או הָכּוּ, הֻכֵּיתֶם וכו׳.
עתיד. יֻכֶּה, תֻּכֶּה; יֻכּוּ וכו׳. בינוני. מֻכֶּה, מֻכָּה וכו׳.

§ 42

לוּ, אִגַּר , כָּאשְׁכִּי (כֵּשְׁכֵּא) , אללה ויראיידי ! היי גידי

לוּ מַתְנוּ ! כשכא אולמיש אולאיידיק !

לוּ יִשְׁמָעֵאל יִחְיֶה לְפָנֶיךָ ! היי גידי , ישמעאל אוגוגדא סאג׳ אולסא אידי !

לוּ אֶחְכַּם כִּמְלַמְּדִי ! מועללימים גיבי חכם אולסא אידים

לוּ יִהְיֶה כֹּחִי כְּכֹחֶךָ ! היי גידי ! בנים קוותים סניג׳ קווּתיג׳ קדר אולסא איר׳ !

לוּ יָדַעְתָּ אֶת חָקְקֵךְ הִלַּלְתִּיךָ , אגר אורוג׳י בילמיש אולורסא אידיג׳ סני
מדח אידר אידום .

לוּ הִשְׂבַּעְתַּנִי לֶחֶם בֵּרַכְתִּיךָ . בני אכמגא דויורמיש אולאיידיג׳ סנא
דועא ויריר אידים .

לוּ לָמַדְתִּי חָכְמָה בִּנְעוּרַי כִּי עַתָּה אגר בן יאשליג׳ימדא עלם אוגרנמיש
טוֹב לִי בְּזִקְנָתִי , אולאיידים שימדי אחתיארליג׳ימדא
בג׳א איי אולור אידי .

לוּ שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל אָבִי כִּי עַתָּה בבאמיג׳ סוזינא דיג׳למיש אולאיידים
לֹא חָסַרְתִּי לָהֶם . שימדי אכמגא מוחתאג׳ אולמאז אידים.

לוּ , אֲדוֹנִי , שְׁמָעֵנִי , באלי , בגים , דיג׳לא בג׳א .

לוּ , יְהִי כִדְבָרֶךָ , באלי (הֵא) , סניג׳ סוזיג׳ גיבי אולסון .

לוּלֵא , לוּלֵי (=לוּ לֹא) אגר...דג׳יל איסא ; אגר...אולמזסא אידי .

לוּלֵא רָצִתִי לֹא נָפַלְתִּי , יובורממיש אולסא אידים דושמז
אידים .

לוּלֵא סָבַלְתִּי לֹא חָטָאתִי , ג׳אהיל אולמאזסא אידים
גונאהכר אולמאז אידים .

לוּלֵי הִצַּלְתַּנִי מִיַּד הָרְשָׁעִים אגר סן בני יראמזלריג׳ אלינדן
כִּי עַתָּה הֲרָגוּנִי . קורטארממיש אולסא אידיג׳
אנלר בני אולדורמיש אידילר.

לוּלֵי יִרְאַת יְהוָה בְּלִבִּי כִּי עַתָּה אגר קלבימדא אללהיג׳ קורקוסו
לֹא חָמַלְתִּי עָלֶיךָ . אולמאזסא אידי בן סני אג׳ימז
אידים .

יא רבבי ! ביזא איליגׂי (חסד) גוׂסטור. אנאם ! נא איצון יוזוגׂי דווארא צׂווירדיג ? יוזוגׂי דווארא צווירמייא סין. תלמידלרים ! הר גׂז אורוגׂיזי אוׂגרנמייא באשלאיא סיגׂיז. קיזקרדשלרים ! סיז גנדיגׂיזא איפּב בורונג׳יב אוׂרמייא באשלאגׂיז. יילאניג ייֵמֵגׂי (לחם) טופראק דיר (= יילאן – אניג ייֵמֵגׂי טופראק דיר). פּוקראלרדן גוׂזלריגׂיזי אוׂרטמֵייא סיגׂיז, אנלרא, אגר אץ איסֵאלר, אבּמב יידירֵאסיגׂיז וא אגר ציפלאק איסאלר רובא גיידירא סיגׂיז. ביזים בבאלרימיז אנלרי מסרדן ציקארן וא אנלרי יבּאנדרא מן אילן דוויראן וא גוׂכּדן אטש איצריסינדן אנלרא סֵסיני אשיטטירֶן רבבי אללהי אונוטדילר וא בַּעַל גָּא עבאדת איטדילר וא באש אורדולר ביזלר אוולא דגיל איז, ביז סלט רבביא עבאדת אידר איז וא אגׂא באש אוראר איז וא גׂירי אללהלריג אדי ביזים אגׂזימיזדא אשיטילמז. ביז יארין ירושלם גָּא גידג׳ב איז אללהא אניג עזיז סראיינדא באש אורמאק איצון. בו פָּנא צוג׳וקלר בבאלריני וא אנאלריני ייגׂיל (הקל) איטדילר. נא וקתא קדר סיז בבאלריגׂיזי וא אנאלריגׂיזי כׂור אידג׳ב סיגׂיז (הֵקל) ? בו חסטאייג יוזו דווארא צווירילמיש דיר. נא איצון בו חסטא חלאייגׂיג יוזו דווארא צווירילדי ? סיזא בו באגׂי בוזמאיא באשלמאיא כים אמר איטדי ? סיז בו כתאבי חצאן יאזיפ תכמיל אידג׳ב סיגׂיז ? בו כתאב חצאן יאזיליפ תכמיל אולור ? ביזים איפּב ג׳ובאלרימיז חצאן דיכליפ תכמיל אולורלר. גֶליגׂיז וא אללהימיזא אניג עזיז תחתי אוׂגונדא באש אוראייק. בו קול פאדשאהיג אוׂגונא גלדי וא באש אורדו. נא סוולֵאים, אללהים, וא נאסלי (וּמָה) גנדימי דוגׂרוייא ציקאראיים ? גונאחלרים פּב צוק דיר.

הָעוֹרֵב וְהַשּׁוּעָל.

הָעוֹרֵב נָח עַל עֵץ וּבְפִיו מְעַט בָּשָׂר אֲשֶׁר מָצָא בַּאֲשֶׁר הָלָךְ. וַיַּרְא הַשּׁוּעָל וַיַּחְמֹד אֶת הַבָּשָׂר וַיַּהְלִיק לְשׁוֹנוֹ וַיֹּאמֶר מִתַּחַת הָעֵץ: מַה יָּפִיתָ אָחִי הָעוֹרֵב! מַה נָּאוֶה מַרְאֶךָ! הַבִּים בְּנֵי־כָנָף יְפֵי נוֹצָה וּמְלֵאֵי חֵן וְאַתָּה עָלִיתָ עַל כֻּלָּם. הַשְׁמִיעֵנִי נָא אֶת קוֹלְךָ וְאֵדְעָה כִּי גַם קוֹלְךָ לֹא נִפְלָא מִיפִי תָאֳרֶךָ וְכִי מֶלֶךְ הָעוֹפוֹת אָתָּה. וַיַּאֲמֵן הָעוֹרֵב לְכָל אֲשֶׁר דִּבֶּר הַשּׁוּעָל בְּמִרְמָה וּבְגַבְהּ לִבּוֹ פָּתַח פִּיו וַיִּקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל: קרא! קרא! — וַיְהִי בְּקָרְאוֹ וַיִּפֹּל הַבָּשָׂר מִפִּיו, וַיְמַהֵר הַשּׁוּעָל לְבָלְעוֹ וַיֹּאמֶר: אֵין בְּךָ מוּם הָעוֹרֵב, וְלֹא חָסַרְתָּ דָבָר בִּלְתִּי הַשֵּׂכֶל.

וא איילר ראסטי גטירדלר וא פראלאדילר וא בראברינדא ביר כימסא יוק אידי כי אני אנלריג דישלרינדן קורטארא (אני אנלריג דישלרינדן קורטארמאיא).

בו אוכסיז ציפלאק דיר וא אוזרינדא דון קרדשים וירדיגי יירטיק רובאדן גיירי ביר שיי יוק דיר. בו סובוק קיש גונלרינדא בו פאקיריג אבינדא נא ייםייא אכמגי נא איסינמייא אגאצי ואר (= בו פאקריג אבינדא נא יימייא אכמכ נא איסינמייא אודון לר יוק דיר). אי גאהיל כימסא! הצאנא קדר סן סרחוש גזרסין (שכר הפעל)? דוניאיא קדר מי אוזריגדן שראביג גידמז (יעני איינמאז סין)? חאשא בנדן כי בן אללהימדן גיירי אללהא עבאדת אידאיים וא באש אוראיים! חאשא ביזדן כי ביז אללהימיזיג אדיני וא אניג עזיז אביני אנדן גיירי אללהלריג קרבנלרי אילן ייגיל אידאייכ (חלל)! בו אוכסב דאגיג באשינא כים ציקא ביליר (= בו אוכסב דאג — אניג באשינא כים ציקא בילר)? בן בו דילבר דירגיג מייבאסינדן יימדים (= בו דילבר דירכ — בן אניג מייבאסינדן יימדים). קריג שרי ניג אדיני שרי אדאמאיא סין (= שרי קריג — אניג אדיני שרי אדאמאיא סין) זירא אניג אדי שרה דיר. ביזים שהרימיזיג אדמלרי גומלסי יארין ירושלים גא סבה באייראמיני אידמייא גידגב דיר לר, קרילרדן וא צוג׳וקלרדן מאעדא כי אנלר שהרדא קאליר לר. מועללים בוגון תלמידלרי, אורופלריני בילנלרי וא אורופלריני בילמיינלרי בשקג׳א בשקג׳א אוטורגוזדי וא אורופלריני בילמיינלריג סאייסי אורופלריני בילנלריג סאייסינדן צוק אולדי (= מועללים בוגון אוטורגיזדי תלמידלרי, אורופלריני בילנלרי בשקא וא אורופלריני בילמיינלרי בשקא וכו׳). סן סין אי רבבי אללה כי סניג תחתיג גוכדא דיר. אינסאן אולדלריני גוזלרי גורן וא כירפיכלרי תג׳ריבא אידן אללה סן סין. (סן סין אי אללה כי סניג גוזלריג גורלר וא כירפיכלריג אינסאן אולדלריני תג׳ריבא אידרלר). סיז סבה באייראמיני ירושלים דא מי אידיגיז? ביז יאלינגיז שהרימיזדא קאלדיק וא או באייראמי אבימיזדא אידדיכ. קיזקרדשלרים! סיז בו סנה פסח באייראמיני נרדא אידג׳כ סיגיז?

איי אילן פנא, סאדיק אילן יראמז, סגא עבאדת אידן אילן סגא עבאדת אידמייניג אראסינדא פרק אידיג׳י (עתיד) אללה סן סין. רבביא יירלאגיז, רבבי מרחת אידיגיז, זירא מיסכיניג ג׳אניני פנא אידיג׳ילריג אלינדן חלאס איילדי. אנאם בגא בוגון ביר ייגי ג׳ובא גיידירדי. אקאם דון שהריג פוקראלריני אבינא צאגירדי וא אנלרא אכמכ וא אט יידירדי.

יקשה לבבך ורעה עינך באחיך האביון ולא תעזור לו ביום צרתו. אל נא, אחי, תרעו. מה נדבר ומה נצטדק? כי בעונותינו ובעונות אבותינו ירושלם ועמך לחרפה לכל סביבותינו. עד מתי תשתבר ותשתגע והיית לשחוק לכל רואיך? חכמת חכמי העם הזה תאבד ובינת נבוניו תסתתר. למה גרשתוני מהסתפח בנחלת יהוה? מלבתנו חסה עינה על היתומים האלה. היא הלבישתם בגדים חמים. אתה הוא האלהים אשר האכלתנו מן במדבר ארבעים שנה והשבעתנו את טובך הגדול. אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאר.

בו ביציב צוג׳וגי דון סוקאקדא צוב קלבר צוורקדילר וא או יאלינג׳יז אידי וא בראברינדא ביר בימסא יוק אידי בי אני בופבלרדן קורטארא. דין בבאמיג יאסיניג גונלרי (יאס גונלרי) תמאם אידדולר. אנאגיג יאסיניג גונלרי הצאן תמאם אולורלר? בן אטשיג אוג׳נרא אוטורדים וא בגאית איסינדים. דושמאנלרימיזיג אטלרי קראג׳ושלרדן זידא ייגיל אודדולר (קל). בן גנדי גוזלרימדא ייגיל אולדום (בור אולדום) וא בגימיג אוג׳נדא אג׳זימי אצמאיא קאדיר אולמאם. סיז דושמאנלריג׳יזיג שהרלריני זאבט איטדיג׳יזדא או שהרלריג אולג׳אלריני טלאדיג׳יז מי? אגר אלדהיג סימארלריני סאקהר איסג׳יז אלדה דושמאנלריג׳יזיג שהרלריני סיזיג אריג׳זיא ויריר וא אנלריג אולג׳אלריני טלאר סיג׳יז וא אנלריג טופראג׳יני מיראסלר סיג׳יז. סיז הצאן ספה באיראמיני (באיראם) אידג׳ב סיג׳יז? שרה ורבקה! סיז פסח באיראמיני הצאן (באיראם) אידג׳ב סיג׳יז? אנאם וקיזקרדשים? כיז נא איצון בו אדמי קרגאדיג׳יז (ארר) וא או איסא — אנדא חיין ביר קבחת יוק דיר. קרדשלרים! בו ניחק אדמי סובמייאסיג׳יז (ארר). סניג גוזלריג׳דא פנא אולמאסין בי סניג איסטדיגיג גיבי אורוגימי אג׳רנמדים זירא בן דון כפסיזלנדים, נא יאזמאיא נא אוקומאיא קאדיר דגיל אידים. בו טורכי לרי סוג׳ונא קדר (אנלר תבמיל אולונג׳א קדר) יאזא בילמדים זירא צוק גונלר כפסיז אידים וא סקט בוגון יאטאג׳ימדן קאלקדים (יא יאטאג׳ימדן קאלקמאדים אנג׳א בוגון). בייאן וא סבין, אי ייר! זירא פאדשאהיג — אני אללה אניג ג׳אניני אראיאנלריג אלינדן חלאס איילדי. סן בו כתאבי הצאן יאזמאיא באשלאדיג? קיזקרדשים! סן בא ביר ייג׳י ג׳בא דיכמייא הצאן באשלאיג׳ק סין? אנאם דון בו כתאבי אוקומאיא באשלאדי, אממא בוגון אני תבמיל אולונג׳א אוקייא בילמדי זירא כתאב אוזון דיר. אוג׳לנדרים! יולדיג׳יזי פנא אידמאיא סיג׳יז וא פנא אידיג׳ילר אילן גומייא-סיג׳יז. בי ביציב קיז דון יאלינג׳יז אורמאנא גיטדי וא אני אידדא בורולר

יָמוּתוּ. הָאוֹיְבִים סָבְבוּ הָעִיר וְיֹשְׁבֶיהָ בָּרְחוּ לַיְלָה וַנִּשָּׁאֵר בָּהּ אֲנִי וּבְנֵי בֵיתִי לְבַדֵּנוּ וַנֵּשֶׁב בָּהּ עַד תֹּם כָּל הַלֶּחֶם וְאַחַר יָצָאנוּ גַם אֲנַחְנוּ וַנִּנָּתֵן בִּידֵי אוֹיְבֵינוּ. אֶת הָאִגֶּרֶת אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ לֹא יָכֹלְתִּי לְקָרְאָהּ עַד תֻּמָּהּ כִּי הַמִּכְתָּב (יאזי) רַע מְאֹד וְלֹא יוּכַל לְהִקָּרֵא. כָּל הַבְּהֵמָה וּשְׁלַל הֶעָרִים בַּזּוֹנוּ לָנוּ. כָּל הַבְּהֵמָה בָּזַזְנוּ לָנוּ וּשְׁלַל הֶעָרִים אֲשֶׁר לָכָדְנוּ. בַּיּוֹם הַהוּא יוֹשִׁיעַ יְהוָה אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִיַּד הַגּוֹיִם וְשָׁלְלוּ אֶת שְׁלָלֵיהֶם וּבָזְזוּ אֶת בִּזֵּיהֶם. בֹּזּוּ כֶסֶף בֹּזּוּ זָהָב; כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהִים הִנֵּה עֲבָדַי יֹאכֵלוּ וְאַתֶּם תִּרְעָבוּ הִנֵּה עֲבָדַי יִשְׁתּוּ וְאַתֶּם תִּצְמָאוּ הִנֵּה עֲבָדַי יִשְׂמָחוּ וְאַתֶּם תֵּבֹשׁוּ; הִנֵּה עֲבָדַי יָרֹנּוּ מִטּוּב לֵב וְאַתֶּם תִּצְעֲקוּ מִכְּאֵב לֵב. חָכְמוֹת בַּחוּץ תָּרֹנָּה (=תְּרַנֶּינָה). נֹחַ שִׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ מִן הַתֵּבָה לִרְאוֹת הֲקַלּוּ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. כָּחָג בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי נָחֹג אֶת חַג הַסֻּכּוֹת. כֹּהֲנֶיהָ חָמְסוּ תוֹרָתִי וַיְחַלְּלוּ קָדָשַׁי בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל לֹא הִבְדִּילוּ וּבֵין הַטָּמֵא לְטָהוֹר לֹא הוֹדִיעוּ וּמִשַּׁבְּתוֹתַי הֶעְלִימוּ עֵינֵיהֶם וָאֵחַל בְּתוֹכָם. לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה, בֵּית יִשְׂרָאֵל, כִּי אִם (אנג'א) לְשֵׁם קָדְשִׁי אֲשֶׁר חִלַּלְתֶּם בַּגּוֹיִם וְקִדַּשְׁתִּי אֶת שְׁמִי הַגָּדוֹל הַמְחֻלָּל בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר חִלַּלְתֶּם בְּתוֹכָם וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה.

ויאמר אליהו אל העם אני נותרתי נביא ליהוה לבדי ונביאי הַבַּעַל ארבע מאות וחמשים איש; ויאמר קַנֹּא (= קַנֵּא) קנאתי ליהוה אלהי צבאות כי עזבו בריתך בני ישראל את מזבחותיך הרסו, ואת נביאיך הרגו בחרב ואותר אני לבדי ויבקשו את נפשי לקחתה. לא אִתְּכֶם לבדכם אני כרת את הברית הזאת. לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי. משה ואהרן אמרו אל פרעה כה אמר יהוה שַׁלַּח את עמי ויחגו לי במדבר. חגי יהודה (בוראדא יהודה מוללת כראמנדא דיר אנג' איצון נקבה דיר) חגיך שלמי נדריך. ויאמר יהוה אל אברם לך לך מארצך וממולדתך אל הארץ אשר אַרְאֶךָּ (= אַרְאֶךָ); וְאֶעֶשְׂךָ לגוי גדול ואברכך ואגדלה שְׁמֶךָ וֶהְיֵה ברכה; ואברכה מברכיך ומקללך אָאֹר ונברכו בך כל משפחות האדמה. יקללו המה ואתה תברך. ארורים אתם כי הקלותם אביכם ואמכם. אב ואם הֵקַלּוּ (=הֵקֵלּוּ) בך. ואת שם קדשי אודיע בתוך עמי ישראל ולא אַחֵל את שם קדשי עוד וידעו הגוים כי אני יהוה קדוש בישראל. חוסו על עבדיכם והקלו מעליהם את העבודה כי כבדה היא מהם. תלמידי! למה תקלו את אביכם ואמכם ולא תשמעו לקולם? אז הוחל לקרא בשם יהוה. האויבים לכדו את העיר ויחלו לשלל שלל ולבז בז. קומי רני בלילה שפכי כמים לבך. רננו צדיקים ביהוה לישרים נאוה תהלה. כי שמחתני יהוה בפעליך במעשי ידיך ארנן. השמר לך פן

מֶלֶךְ שׁוֹפֵט בֶּאֱמֶת דַּלִּים כִּסְאוֹ לָעַד יִכּוֹן. הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה מָגֵן הוּא לְכֹל הַחוֹסִים בּוֹ. יְהוָה בַּשָּׁמַיִם כִּסְאוֹ עֵינָיו יֶחֱזוּ עַפְעַפָּיו יִבְחֲנוּ בְּנֵי אָדָם. חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ. אַתָּה הִצַּבְתָּ כָּל גְּבוּלוֹת אָרֶץ קַיִץ וָחֹרֶף אַתָּה יְצַרְתָּם. וְגַם אֶת בֶּן הָאָמָה לְגוֹי אֲשִׂימֶנּוּ כִּי זַרְעֲךָ הוּא. יְהוָה הֵבִיא רָעָה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל פְּרִי מַחְשְׁבוֹתָם, כִּי עַל דְּבָרָיו לֹא הִקְשִׁיבוּ וְתוֹרָתוֹ וַיִּמְאֲסוּ בָהּ. מִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ פֶּן תְּמֻתוּן. אֶת כָּל אַנְשֵׁי בֵיתִי הֶעֱבַרְתִּי אִתָּם אֶת הַנָּהָר הַיּוֹם מִלְּבַד בְּנוֹתַי אֲשֶׁר אַעֲבִירֵן אֶת הַנָּהָר מָחָר. אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ אֹתוֹ תְדַבֵּר. הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַגָּבִיעַ בְּיָדוֹ הוּא יִהְיֶה לִּי עָבֶד. הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה (= נָתַתָּ) עִמָּדִי הִיא נָתְנָה לִּי מִן הָעֵץ וָאֹכֵל. אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים. אָמוֹר אָמַרְתִּי בֵּיתְךָ וּבֵית אָבִיךָ יִתְהַלְּכוּ לְפָנַי עַד עוֹלָם וְעַתָּה חָלִילָה לִּי כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבֹזַי יֵקָלּוּ. חָלִילָה לְּךָ מֵעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה לְהָמִית צַדִּיק עִם רָשָׁע וְהָיָה כַצַּדִּיק כָּרָשָׁע חָלִילָה לָּךְ, הֲשֹׁפֵט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט? חָלִילָה לִּי מֵיהוָה מִשְּׁלֹחַ יָדִי בִּמְשִׁיחַ יְהוָה. חָלִילָה לִּי מֵיהוָה אִם אֶעֱשֶׂה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה לַאדֹנִי לִמְשִׁיחַ יְהוָה לִשְׁלֹחַ יָדִי בּוֹ כִּי מְשִׁיחַ יְהוָה הוּא. וַיַּעַן הָעָם וַיֹּאמֶר חָלִילָה לָּנוּ מֵעֲזֹב אֶת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לַעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים; כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוּא הַמַּעֲלֶה אֹתָנוּ וְאֶת אֲבוֹתֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְעֵינֵינוּ אֶת הָאֹתוֹת הַגְּדוֹלוֹת הָאֵלֶּה וַיִּשְׁמְרֵנוּ בְּכָל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלַכְנוּ בָהּ וּבְכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בְּקִרְבָּם; וַיְגָרֶשׁ יְהוָה אֶת כָּל הָעַמִּים יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפָּנֵינוּ גַּם אֲנַחְנוּ נַעֲבֹד אֶת יְהוָה כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ.

טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שָׂכָר טוֹב בַּעֲמָלָם; כִּי אִם יִפֹּלוּ הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ וְאִי לוֹ הָאֶחָד שֶׁיִּפּוֹל וְאֵין שֵׁנִי לַהֲקִימוֹ; גַּם אִם יִשְׁכְּבוּ שְׁנַיִם וְחַם לָהֶם וּלְאֶחָד אֵיךְ יֵחָם. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר תַּם כָּל הָעָם לַעֲבוֹר וַיַּעֲבֹר אֲרוֹן יְהוָה וְהַכֹּהֲנִים לִפְנֵי הָעָם. תַּם עֲוֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתֵךְ. — וַיַּעֲבֵר יִשַׁי שִׁבְעַת בָּנָיו לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל יִשַׁי לֹא בָחַר יְהוָה בָּאֵלֶּה; וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל יִשַׁי הֲתַמּוּ הַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר עוֹד שָׁאַר הַקָּטָן וְהִנֵּה רֹעֶה בַּצֹּאן וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל יִשַׁי שִׁלְחָה וְקָחֶנּוּ כִּי לֹא נָסֹב עַד בֹּאוֹ פֹה (או בוראיא גלינג׳א). הָעֵץ הַזֶּה לֹא יִתֹּם פִּרְיוֹ כָּל הַשָּׁנָה. יְבָרֶכְךָ יְהוָה, בְּנִי, וְלֹא יִתֹּם כֶּסֶף מִכִּיסְךָ כָּל יָמֶיךָ וְלֹא תֶחְסַר דָּבָר. אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי, זֹאת אֶעֱשֶׂה לְכָל הָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתַּמּוּ וְשָׁם

אֲנַחְנוּ יָמֵינוּ כַּצֵּל וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ .

ביז — ביזים גונלרימיז כּולגא גיבּי דיר, סן איסא — סניגׂ ייללריגׂ דוכּנמזלר .

יְהוָֹה אֱלֹהִים! אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גָּדְלְךָ וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה, אֲשֶׁר מִי אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְמַעֲשֶׂיךָ - וְכִגְבוּרוֹתֶיךָ ?

יא רבּבּי אללה ! סן קולוגׂא ביוכּליגׂיגׂי וא קוותלי אליגׂי (קודרתיגׂי) גֿוסטורמייא באשלאריגׂ, זירא כּים גוֿכּדא וא יירדא סניגׂ גיבּי אללה כּי סניגׂ אישלריגׂ וא ג׳בּבּארליקלריגׂ גיבּי אידא ?

אַתְּ הִיא הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לֹא חָסַרְתְּ דָּבָר מִיּוֹם הִוָּלְדֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה .

סן אוולא קרי סין כּי דוגׂדוגׂי גוניגׂדן בו גונא קדר ביר שיידא נוקסאנליק גורממיש סין .

אַתֶּם הֵם הָרְשָׁעִים אֲשֶׁר לֹא תִישְׁנוּ אִם לֹא תָרֵעוּ וְנִגְזְלָה שְׁנַתְכֶם .

סיז אוולא יראמזלר סיגׂיז כּי פנאליק אידמז איסגׂיז אויומאז סיגׂיז וא יוקוגׂיז זולומלאניר (קאצר) .

הֶעָשִׁיר הַזֶּה גָּבַהּ לִבּוֹ וְרָמוּ עֵינָיו מְאֹד .

בו זנגיניגׂ גוגׂלו פכּ אוכּסכּ אולדו וא גוזלרי פכּ אוכּסכּ אולדולר (פודוללנדי) .

אָבִי חָסָה עֵינִי עַל הָעֲנִיִּים הַיְתוֹמִים הָאֵלֶּה .

בבּאם בו אוכּסוז פוקראלרי אג׳ידי .

אַתָּה דְבָרֶיךָ רַכִּים מִשָּׁמֶן .

סניגׂ ג׳ואבלריגׂ יאגׂדן מילאיים דיר .

גַּם אָנֹכִי חָלִילָה לִּי מֵחֲטֹא לַיהוָֹה מֵחֲדֹל לְהִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם .

בן דא איסא — בנדן אוזאק אולא כּי בן רבּבּייא גונאהכּר אולאיים וא סיזיגׂ איצון ריג׳א אידמכּדן ואז גֿצאיים !

חָלִילָה לִּי מֵיְהוָֹה מִתִּתִּי אֶת נַחֲלַת אֲבוֹתַי לָךְ .

רבּבּיגׂ טראפינדן בנדן אוזאק אולא כּי בן בבּאלרימיגׂ מילכּיני סגׂא ויראיים .

אַתָּה הָרְאֵיתָ לָדַעַת כִּי יְהוָֹה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ .

סן גֿוסטורולדיגׂ (סגׂא גֿוסטורולדי) וא בילמליסין כּי רבּבּי, אללה או דיר, אנדן גׂיירי דחי יוק דיר .

מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעֲךָ אֶת קוֹלוֹ לְיַסְּרֶךָּ (=לְיַסֶּרְךָ) וְעַל הָאָרֶץ הֶרְאֲךָ אֶת אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה וּדְבָרָיו שָׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ .

סני אוגוטלמכּ איצון גוכּדן סגׂא ססיני אישיטדירדי, וא ייר אוזרינדא סגׂא ביוכּ אטשיני גֿוסטורדי, וא כּלאמלריני אטשיגׂ איצינדן אישיטטיגׂ .

כָּנָף (כְּנָפַיִם , כַּנְפֵי , כְּנָפַי) קנאד , בֶּן-כָּנָף , קנאד סהאבי , קנאדלי (יעני קוש) .
הֶרֶף , ז' קיש .
קַיִץ , ז' , יאז : יאז יימישי .
בַּעַל , בַּעַל (ביר אבאגיג ארי) .
בֹּן , ז' , טלאב .
גֹּבַהּ , (VIII א') ז' , אוכססליק
גְּבַהּ לֵב , קלב אוכססליגי , פודולליק .
חֹל , ז' ייגיללים (עזיזיג טרסי) .
חֲסִידָה , חֲסִידָה (קוש) קַרְטָאל (?) .

מִרְמָה (xııı) נ' , עיינאג'יליק .
נוֹצָה (xııı) נ' , טויי , קוש טויי פוך . —
אַחֵר (אֲחֵרִים , אַחֶרֶת אֲחֵרוֹת) גַיירי .
חָבֵר (ס' חָבֵר , חֲבֵרִים) ארקדש , אורטאקג'י .
שַׁבָּת (שַׁבְּתִי , ר' שַׁבָּתוֹת , ס' שַׁבְּתוֹת) שַׁבָּת , הפטאייג יידי גונינג'י .
בְּעַד (בַּעֲדִי , בַּעַדְךָ , בַּעֲדֵנִי) איצון , סָגַר הַדֶּלֶת בַּעֲדִי , אוזרימא קאפויי אורטדי .

עַד , עוטרליק , אֲזַי , הֲרֵי — עַד , אבדי דאנלר : לָעַד אֲבַדִין , דונייא יא קדר .
לְעוֹלָם וָעֶד , דונייא יא קדר .
בֵּין (בֵּינְךָ , בֵּינִי) , ארסינדא בֵּינִי וּבֵינֶיךָ , בנים אילן סנינג ארצגרא . בֵּין חָכָם וּבֵין כְּסִיל , בֵּין חָכָם לִכְסִיל , עקללי אילן ג'אהיליג ארסינדא , בֵּין אִישׁ לְאִישׁ , אבי אדם ארסינדא .
אִי ! וַאי , אִי לוֹ ! ואיי אגא!

אֶתְמוֹל בְּעֵת עֶרֶב רְשָׁעִים רַבִּים נָסַבּוּ עַל הַבַּיִת אֲשֶׁר כִּי יָשְׁבָה אִמִּי לְבַדָּהּ וַיֹּאמְרוּ לְהָרְגָהּ וְלָבֹז אֶת כָּל אֲשֶׁר בַּבָּיִת .

דון אכשם וקתנדא או אבי כי אנדא אנאם יאלינגיז אוטורור אידי צוק יראמזלר צוורלדילר וא אני אולדורמייא וא אבדא הר נא כי ואר איסא טלאמאיא פיכר איטדילר .

כָּל-אַנְשֵׁי בֵּיתֵנוּ הָלְכוּ לִירוּשָׁלַיִם לָחֹג אֶת חַג הַסֻּכּוֹת , לְבַד מֵאַחוֹתַי אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ לְבַדָּן בַּבָּיִת .

אבימיזיג ג'ומלא כישילרי ירושלם גא סכה באיראמיני אידמכ איצון גיטדילר , קיזקרדשלרימדן מאעדא כי אבדא יאלינגיז קאלדילר .

הָאוֹיְבִים בָּזְזוּ אֶת-שְׁלַל עִירֵנוּ וְלֹא הוֹתִירוּ מְאוּמָה מִלְּבַד הַלֶּחֶם אֲשֶׁר יֹאכַל .

דושמאנלר שהרימיזיג ג'ומלא אולג'אסיני טלאדילר וא ייאג'כ אכמכ דן גיירי ביר שיי קאלדירמאדילר .

הַשַּׂר קָרָא אֶל הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת כָּל-אַנְשֵׁי הָעִיר וַיּוֹשֶׁב אֶת הַקְּרוּאִים אֶת הָאֲנָשִׁים לְבַד וְאֶת הַנָּשִׁים לְבַד וַיָּשֶׂם לִפְנֵיהֶם לֶאֱכֹל לָהֶם לְבַדָּם וְלָהֶן לְבַדָּן .

בג יאפדיגי זייאפתא שהריג ג'ומלא כישילריני צאגירדי וא דעוותלילרי ארככלרי בשקג'א וא דישילרי בשקג'א אוטורגודי וא אנלריג אוגונא אנלרא (ארככלרא) וא אנלרא (קרילרא) בשקג'א בשקג'א יימייא קודו (יימכ וירדי) .

בָּז או בָּזַז , (בַּזָּה=בָּזְזָה ; בַּזּוּ=בָּזְזוּ ; בַּזּוֹנוּ=בָּזַזְנוּ ; עת׳ יָבֹז , יָבֹזּוּ) טלארי , בָּזַז שָׁלָל , אולג׳א טלארי.

חַג או חָגַג (עת׳ יָחֹג , יָחֹגּוּ , בינוני , חוֹגֵג) באיראם איטדי , הג׳יליב נ̃א גיטדי : באיראמליק ירושלם ג̃א גיטדי .

חַם , (עת׳ יָחֹם , יָחֹמּוּ) סיג׳אק אולדו , איסינדי , קיזינדי .

חָלַל , לֵיש אולדו , לֵישא דוֹנדו , אולדי . נָחַל (עת׳ יֵחַל , מקור הֵחֵל) , ייג׳יל אולדו . כ̃ור אולדו (עזיז שיי איצון) . חִלֵּל , ייג׳יל איטדי , כ̃ור איטדי .

הֵחֵל (הַחִלּוֹתָ במ׳ הַחִלּוֹתָ) באשלאדי ; ייג׳יל איטדי , עזיזי כ̃ור איטדי .

רַע , (עת׳ יֵרַע) , פ̃נא אולדו . הֵרַע או הֵרֵעַ (הֲרֵעוֹתָ , הֲרֵעוֹתֶם) פ̃נא איטדי , פ̃נאליק איטדי — רַע או רָעַע , (עת׳ יָרֹעַ) סינדי , קירילדי .

קַל (עת׳ *יֵקַל *יֵקַלּוּ) ייג׳יל אולדו כ̃ור אולדו . כ̃ור גורונדי . נָקַל או נָקֵל , ייג׳יל אולדו , כ̃ור , ביציב אולדו . קִלֵּל , קארג̃אדי ; הֵקַל או הֵקֵל (עת׳ יָקֵל , יָקֵלּוּ) ייג׳יל איטדי .

רָנַן או רַן , (עת׳ יָרֹן , יָרֹנּוּ) , קיצקירדי , סביניץ סרדאתי אילן באג̃ירדי , סבינדי , בייאנדי : רִנֵּן , (יְרַנֵּן) סבינדי , בייאנדי . הִרְנִין (יַרְנִין) סבינדירדי .

תַּם (עת׳ *יִתֹּם *יִתְּמוּ או *יִתַּמּוּ) טוג̃ל , דורוס אולדו , תכמיל אולדי , ביטדי . דוכנדי . הֵתֵם , טוג̃ל איטדי , תכמיל איטדי , דוכטדי , ביטטירדי .

אָרַר (עת׳ יָאֹר , יָאֹרוּ) קרג̃אדי , לענת ווירדי , ביר דועא ווירדי .

שָׁלַל (שַׁלּוֹתִי , שָׁלְלוּ , עת׳ יָשֹׁל יָשֹׁלּוּ או יִשְׁלְלוּ מק׳ שֹׁל או שְׁלֹל) אולג׳א אלדי . אולג׳א טלארי .

בָּחַן (יִבְחַן) סינארי , תג̃ריבא איטדי , נִבְחַן , תג̃ריבא אולונדי . אספאר אולונדי .

חָמַד (יַחְמֹד) סוקלאנדי , בג̃נדי , ביר שייא גו̃ז בוראקדי , ביר שיי בירינדן זורונא אלדי .

חָלַק (יַחֲלֹק) יילמא , אימשאק אולדו . הֶחֱלִיק , יילמא , אימשאק איטדי הֶחֱלִיק לָשׁוֹן , דילי דאטלי איטדי . דאטלי דיללי אולדו .

חָמַס (יַחְמֹס) זולומלאדי .

חָסֵר (יֶחְסַר) אכסיכ אולדו . נוקסאן אולדו , ביר שיי רא אתתייאג׳ אולדו , לֹא חָסַרְתִּי דָבָר ביר שיידא נוקסאנליג̃ים יוק דיר , יוק אידי .

עָלַם (יֵעָלֵם) ג׳יזלדי , נֶעֱלַם , ג׳יזלי אולדי , הֶעֱלִים , ג׳יזלדי . הֶעְלִים עַיִן מִמֶּנִּי , בנדן גו̃ז אורטדי , בנ̃א אעתיבאר אידמדי .

נָפַל (יִפֹּל) דושדי , אכסיכ אולדי , כם אולדי . לֹא נֹפֵל אָנֹכִי מִכֶּם , בן סיזדן כם דג̃יל אים .

נָח (קל מש׳ נוח , עת׳ יָנוּחַ) רחתלנדי , קונדי , הֵנִיחַ , רחת איטדי , רחתליק ווירדי .

צָץ (קל מש׳ ציץ , עת׳ יָצִיץ) ציצכ אצדי , ציצכלדי .

יָפָה (עת׳ עם וי״ו ההפוך וַיִּיף) דילבר אולדי .

חָוָה (יְחַוֶּה) גו̃רדי באקדי . נזאר איילדי .

נוֹתַר (יתר) קאלדי , אַרְתְּדִי הוֹתִיר , קאלדירדי , — ארטטירדי .

בְּרוֹשׁ (1) ז׳ שימשיר (דירכ)

צִיץ (I) ז׳ , ציצכ .

עַפְעַפַּיִם (I) כירפיכלר .

קִיר (I , רבי׳ קִירוֹת XIII) דוואר , היסאר .

אֱנוֹשׁ (רבי׳ אֲנָשִׁים ; אַנְשֵׁי ; אֲנָשַׁי) כישי אינסאן .

קל · יָסֹב , יָסֹב — וַיָּסָב
הפעיל יָסֵב , יָסֵב וַיָּסֶב או וַיָּסֵב

הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ = דַּרְךְּ הָאֵל תָּמִים :
יְהוָֹה בַּשָּׁמַיִם כִּסְאוֹ = כִּסֵּא יְהוָֹה בַּשָּׁמַיִם .
אֶת הָעָם הֶעֱבִיר אֹתוֹ = הֶעֱבִיר אֶת הָעָם .
קַיִץ וָחֹרֶף אַתָּה יְצַרְתָּם = אַתָּה יָצַרְתָּ קַיִץ וָחֹרֶף .
אֲנַחְנוּ יָמֵינוּ כַּצֵּל = יָמֵינוּ כַּצֵּל .
אַתָּה אֱלֹהַי יָדֶיךָ עָשׂוּנִי = אֱלֹהַי ! יָדֶיךָ עָשׂוּנִי .

לָבַשׁ , גיידי · הִלְבִּישׁ , גיידירדי · הִלְבִּישׁ אֹתִי , הִלְבִּישַׁנִי ,
בני גיימייא מג׳בור איטדי , בנא גיידירדי .
רָאָה , גורדי : הֶרְאָה , גוסטורדי · הֶרְאָה אֹתִי , הֶרְאַנִי ,
בני גורמייא מג׳בור איטדי , בנא גוסטורדי .
אָכַל , ייֵדי · הֶאֱכִיל , ייֵדירדי · הֶאֱכִיל אֹתִי , הֶאֱכִילַנִי .
בני יימייא מג׳בור איטדי , בנא יידירדי .
שָׁמַע , אשיטדי · הִשְׁמִיעַ , אשיטטירדי · הִשְׁמִיעַ אֹתִי הִשְׁמִיעַנִי
בני אשיטמייא מג׳בור איטדי בנא אשיטטירדי .

ס׳ צ׳ ש׳ . שָׁגַע . התפעל הִשְׁתַּגֵּעַ , דלי גורונדי .
שבר „ הִשְׁתַּכֵּר , סרחוש גורונדי .
סתר „ הִסְתַּתֵּר גיזלי אולדו .
ספח „ הִסְתַּפֵּחַ קושולדי , סיגינדי .
צדק „ הִצְטַדֵּק דוגרו אולדי , גנדיני דוגרווייא .
ציקרמאיא טלאב איטדי .

ד׳ ט׳ ת׳ . דבר „ הִדַּבֵּר , סוולשדי ,
טהר „ הִטַּהֵר , פאכלאנדי .
תמם „ הִתַּמֵּם , טוגל אולדו .

* שָׁחָה , התפעל . * הִשְׁתַּחֲוָה , הִשְׁתַּחֲוְתָה (?) . הִשְׁתַּחֲוִיתָ , הִשְׁתַּחֲווּ וכו׳ .
עתיד . יִשְׁתַּחֲוֶה (וַיִּשְׁתַּחוּ) , תִּשְׁתַּחֲוֶה ; יִשְׁתַּחֲווּ , תִּשְׁתַּחֲוִי וכו׳ .
צווי . הִשְׁתַּחֲוֵה , הִשְׁתַּחֲוִי ; בינוני . מִשְׁתַּחֲוֶה , מִשְׁתַּחֲוָה וכו׳ .
מקור . הִשְׁתַּחֲוֵה ; הִשְׁתַּחֲוֹת , לְהִשְׁתַּחֲוֹת וכו׳ .

	כ פ ו ל י ם					
	פִּעֵל		פֻּעַל		הִתְפַּעֵל	
	סבב סוֹבֵב צווּרלטי .		סבב סוֹבַב צוורלנדי .		גלל הִתְגּוֹלֵל יובארלנדי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	סוֹבֵב	סוֹבְבָה	סוֹבַב	סוֹבְבָה	הִתְגּוֹלֵל	הִתְגּוֹלְלָה
	סוֹבַבְתָּ	סוֹבַבְתְּ	סוֹבַבְתָּ	סוֹבַבְתְּ	הִתְגּוֹלַלְתָּ	הִתְגּוֹלַלְתְּ
	סוֹבַבְתִּי	סוֹבַבְתִּי	סוֹבַבְתִּי	סוֹבַבְתִּי	הִתְגּוֹלַלְתִּי	הִתְגּוֹלַלְתִּי
	סוֹבְבוּ	סוֹבְבוּ	סוֹבְבוּ	סוֹבְבוּ	הִתְגּוֹלְלוּ	הִתְגּוֹלְלוּ
	סוֹבַבְתֶּם	סוֹבַבְתֶּן	סוֹבַבְתֶּם	סוֹבַבְתֶּן	הִתְגּוֹלַלְתֶּם	הִתְגּוֹלַלְתֶּן
	סוֹבַבְנוּ	סוֹבַבְנוּ	סוֹבַבְנוּ	סוֹבַבְנוּ	הִתְגּוֹלַלְנוּ	הִתְגּוֹלַלְנוּ
עתיד	יְסוֹבֵב	תְּסוֹבֵב	יְסוֹבַב	תְּסוֹבַב	יִתְגּוֹלֵל	תִּתְגּוֹלֵל
	תְּסוֹבֵב	תְּסוֹבְבִי	תְּסוֹבַב	תְּסוֹבְבִי	תִּתְגּוֹלֵל	תִּתְגּוֹלְלִי
	אֲסוֹבֵב	אֲסוֹבֵב	אֲסוֹבַב	אֲסוֹבַב	אֶתְגּוֹלֵל	אֶתְגּוֹלֵל
	יְסוֹבְבוּ	תְּסוֹבֵבְנָה	יְסוֹבְבוּ	תְּסוֹבַבְנָה	יִתְגּוֹלְלוּ	תִּתְגּוֹלַלְנָה
	תְּסוֹבְבוּ	תְּסוֹבֵבְנָה	תְּסוֹבְבוּ	תְּסוֹבַבְנָה	תִּתְגּוֹלְלוּ	תִּתְגּוֹלַלְנָה
	נְסוֹבֵב	נְסוֹבֵב	נְסוֹבַב	נְסוֹבַב	נִתְגּוֹלֵל	נִתְגּוֹלֵל
צווי	סוֹבֵב	סוֹבְבִי			הִתְגּוֹלֵל	הִתְגּוֹלְלִי
	סוֹבְבוּ	סוֹבֵבְנָה			הִתְגּוֹלְלוּ	הִתְגּוֹלֵלְנָה
בינוני	מְסוֹבֵב	מְסוֹבְבָה	מְסוֹבָב	מְסוֹבָבָה	מִתְגּוֹלֵל	מִתְגּוֹלְלָה
	מְסוֹבְבִים	מְסוֹבְבוֹת	מְסוֹבָבִים	מְסוֹבָבוֹת	מִתְגּוֹלְלִים	מִתְגּוֹלְלוֹת
מקור	נפרד סוֹבֵב נסמך סוֹבֵב , בְּסוֹבֵב				הִתְגּוֹלֵל הִתְגּוֹלֵל . בְּהִתְגּוֹלֵל	

	כ פ ו ל י ם			
	הִפְעִיל		הֻפְעַל	
	ס ב ב הֵסֵב צווירדי .		ס ב ב הוּסַב צווירלדי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	הֵסֵב	הֵסֵבָּה	הוּסַב	הוּסַבָּה
	הֲסִבּוֹתָ	הֲסִבּוֹת	הוּסַבּוֹתָ	הוּסַבּוֹת
	הֲסִבּוֹתִי	הֲסִבּוֹתִי	הוּסַבּוֹתִי	הוּסַבּוֹתִי
	הֵסֵבּוּ	הֵסֵבּוּ	הוּסַבּוּ	הוּסַבּוּ
	הֲסִבּוֹתֶם	הֲסִבּוֹתֶן	הוּסַבּוֹתֶם	הוּסַבּוֹתֶן
	הֲסִבּוֹנוּ	הֲסִבּוֹנוּ	הוּסַבּוֹנוּ	הוּסַבּוֹנוּ
עתיד	יָסֵב (יַסֵּב)	תָּסֵב	יוּסַב (יֻסַּב)	תּוּסַב
	תָּסֵב (תַּסֵּב)	תָּסֵבִּי	תּוּסַב	תּוּסַבִּי
	אָסֵב	אָסֵב	אוּסַב	אוּסַב
	יָסֵבּוּ	תְּסִבֶּינָה	יוּסַבּוּ	תּוּסַבֶּינָה
	תָּסֵבּוּ	תְּסִיבֶּנָה	תּוּסַבּוּ	תּוּסַבֶּינָה
	נָסֵב	נָסֵב	נוּסַב	נוּסַב
ציווי	הָסֵב	הָסֵבִּי		
	הָסֵבּוּ	הֲסִבֶּינָה		
בינוני	מֵסֵב	מְסִבָּה	מוּסָב	מוּסַבָּה
	מְסִבִּים	מְסִבּוֹת	מוּסַבִּים	מוּסַבּוֹת
מקור	נפרד הָסֵב נסמך בְּהָסֵב, כְּהָסֵב		הוּסַב בְּהוּסַב וכו׳ .	

	כ פ ו ל י ם					
	קל		קל		נפעל	
	סבב סַב, צווֵאלדי,		סבב סָבַב, צווֵאלדי		סבב נָסַב, צווֵאלנדי	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	סַב סַבּוֹתָ סַבּוֹתִי סַבּוּ סַבּוֹתֶם סַבּוֹנוּ	סַבָּה סַבּוֹת סַבּוֹתִי סַבּוּ סַבּוֹתֶן סַבּוֹנוּ	סָבַב סָבַבְתָּ סָבַבְתִּי סָבְבוּ סְבַבְתֶּם סָבַבְנוּ	סָבְבָה סָבַבְתְּ סָבַבְתִּי סָבְבוּ סְבַבְתֶּן סָבַבְנוּ	נָסַב נְסַבּוֹתָ נְסַבּוֹתִי נָסַבּוּ נְסַבּוֹתֶם נְסַבּוֹנוּ	נָסַבָּה נְסַבּוֹת נְסַבּוֹתִי נָסַבּוּ נְסַבּוֹתֶן נְסַבּוֹנוּ
עתיד	יָסֹב תָּסֹב אָסֹב יָסֹבּוּ תָּסֹבּוּ נָסֹב	תָּסֹב תָּסֹבִּי אָסֹב תְּסֻבֶּינָה תְּסֻבֶּינָה נָסֹב	יִסֹּב תִּסֹּב אֶסֹּב יִסֹּבוּ תִּסֹּבוּ נִסֹּב	תִּסּוֹב תִּסֹּבִי אֶסֹּב תִּסֹּבְנָה תִּסֹּבְנָה נִסֹּב	יִסַּב תִּסַּב אֶסַּב יִסַּבּוּ תִּסַּבּוּ נִסַּב	תִּסַּב תִּסַּבִּי אֶסַּב תִּסַּבֶּינָה תִּסַּבֶּינָה נִסַּב
ציווי	סֹב סֹבּוּ	סֹבִּי סֻבֶּינָה			הִסַּב הִסַּבּוּ	הִסַּבִּי הִסַּבֶּינָה
בינוני פועל	סַב סַבִּים	סַבָּה סַבּוֹת	סוֹבֵב סוֹבְבִים	סוֹבְבָה סוֹבְבוֹת		
בינוני פעול			סָבוּב סְבוּבִים	סְבוּבָה סְבוּבוֹת	נָסָב נְסַבִּים	נְסַבָּה נְסַבּוֹת
מקור	נפרד סֹב נסמך בְּסֹב כְּסֹב		סָבֹב בִּסְבֹב ,לִסְבֹב		הִסֹּב הִסֹּב , בְּהִסֵּב	

לָמָּה תֵשֵׁב לְבַדְּךָ פֹּה, נא איצון בורדא יאלנגיז אוטורוייר סין ?
אִמִּי הָלְכָה לְבַדָּהּ, אנאם יאלינגיז גיטדי.
בָּנַי נִשְׁאֲרוּ לְבַדָּם אוגלאנלרים יאלינגיז קאלדילר.

לְבַד מִתַּלְמִידַי, תלמידלרימדן מאערא (מעדרא).
לְבַד מִנִּדְרֵיכֶם, איניתלריניזדן מאערא.
לְבַד מִמֶּנִּי, בנדן מאערא, בנדן גיירי.

מִלְּבַד בָּנַי, אוגלומדן מאערא. אוגלומדן גיירי.
מִלְּבַד כָּל־נִדְרֵיכֶם, גומלא איניתלריניזדן מאערא.
אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ, אנדן מאערא יוק דיר.

בָּנַי לְבַד וּבְנוֹתַי לְבַד, אוגלאנלרים בשקג׳א וא קיזלרים באשקאג׳א.
הָעֲבָדִים לְבַד וְהַשְּׁפָחוֹת לְבַד, קוללר בשקג׳א חלאיקלר בשקג׳א.

חָלִילָה, האשא! אווזאק אולא! אללה סאקלאיא!
חָלִילָה לֹא תָמוּת, חאשא (אללה סאקלא יא)! אולמז סין.
חָלִילָה לִּי! בנדן אווזאק אולא, בנדן אווזאק דיר.
חָלִילָה לָאֵל מֵרֶשַׁע, חאשא אללה יראמזליק (אגריליכ) דן, אללה דן אגריליכ איראק דיר.
חָלִילָה לִּי מֵעֲשׂוֹת זֹאת, בוני אידמכ בנדן אווזאק אולא. חאשא, בן בוני אידמם.
חָלִילָה לִּי מֵיהוָה, אללהיג טראפינדן בו בנדן אווזאק אולא;
חָלִילָה לִּי מֵיהוָה אִם אֶעֱשֶׂה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה. אללהיג טראפינדן בנדן אווזאק אולא כי בן בו אישי אידאיים. אללה סאקלאיא! בן בו אישי אידמם.

אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדֶּךָ, אללה יאלינגיז סן סין, אללה סאלט סן סין.
אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם. אברם ני סאיילאיאן אללה סן סין.

ביזי יולּלאר איסג ואריר איז. תלמידלרים! צביכ אולוגיז וא אישלריגיזי. תכמיל אידיגיז. בן בוגון סיזי בוראקמאם, אנג׳א אגר אישלריגיזי תכמיל אידר איסגיז. יעקב אוּלדלרינא דועא וירופ תכמיל איטדיגי גיבי יטאגינא יאטדי וא אולום יוכוסיני יוכלאדי. בגא איי דיר כי סניג רסמלריגי אוגרנמכ איצון קינאלדים. נא איצון סיזא אמר אולונדיגי גיבי אידמדיגיז (נא איצון אידמדיגיז נאסלי כי סימארלנדיגיז)? בגא נאסלי אמר אולונדי בן אוולא אידר אים. ירושלם פארשאהי וא אניג בגלרי וא אגאלרי בָּבֶל גא ייסיר אולונדילר. אללהים! יוזלרימי סגא קאלדירמאיא (הֵרִים) אוטאנדים וא ארלאנדים זירא צוק גונאחכר אולדום.

אִישׁ זָקֵן וַחֲמוֹרוֹ.

אִישׁ זָקֵן רָעָה עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה אֶת חֲמוֹרוֹ בִּימֵי מִלְחָמָה; וַיִּשְׁמַע פִּתְאֹם קוֹל אוֹיְבִים מֵרָחוֹק וַיֹּאמֶר אֶל חֲמוֹרוֹ: מַהֵר וְנָנוּסָה לָנוּ וְנִמָּלֵט פֶּן יוֹלִיכוּנוּ בַּשֶּׁבִי. וְהַחֲמוֹר לֹא זָז מִמְּקוֹמוֹ וַיֹּאמֶר: שְׁאֵלָה לִי אֵלֶיךָ אֲדוֹנִי! אִם יִשְׁבּוּנִי הָאוֹיְבִים הָאֵלֶּה הֲיְשַׁלְּחוּנִי לַחָפְשִׁי וְיָסִירוּ מִסֵּבֶל שִׁכְמִי אִם לֹא? וַיַּעַן הַזָּקֵן וַיֹּאמֶר: לֹא. — וַיֹּסֶף הַחֲמוֹר לְדַבֵּר עוֹד וַיֹּאמֶר: אִם כֵּן לָמָּה זֶּה אִיגַע לָנוּס? מַה יִּסְכָּן לִי כִּי אִתְּךָ אֶעֱבֹד אוֹ אִתָּם אִם גַּם תַּחַת יָדָם גַּם תַּחַת יָדֶיךָ גּוֹרָלִי הַסֵּבֶל הָרֶסֶן וְהַמֶּתֶג?

פַּרְסַת הַחֲמוֹר.

הָאַרְיֵה חָלָה אֶת חָלְיוֹ אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ. אֵין עוֹד לִבּוֹ לִטְרֹף־טָרֶף, כֹּחוֹ עֲזָבָהוּ וְאוֹר עֵינָיו גַּם הֵם אֵין אִתּוֹ; וַיּוּכַּח בְּמַכְאוֹבִים עַל מִשְׁכָּבוֹ וּכְמְעַט לֹא נִשְׁאֲרָה בּוֹ נְשָׁמָה. וַתִּקְרַבְנָה הַחַיּוֹת לִנְקֹם אֶת נִקְמָתָן מִמֶּנּוּ: חֲזִיר הַיַּעַר נְשָׁכוֹ בְּשִׁנָּיו; הַשּׁוֹר נְגָחוֹ בְּקַרְנָיו! וְהַחֲמוֹר גַּם הוּא נְגָפוֹ בְּפַרְסוֹתָיו וַיַּהֲלוֹם אֶת גֻּלְגָּלְתּוֹ. וַיְהִי בְּמוֹתוֹ וַיֵּאָנַח הָאַרְיֵה וַיֹּאמֶר: קָשָׁה לִי פַּרְסַת הַחֲמוֹר מִכָּל־הַחֲרָפוֹת אֲשֶׁר חֵרְפוּנִי אוֹיְבַי וְהִנְנִי מֵת פַּעֲמַיִם.

§ 41.

לְבַד, סאלט. יאלינגיז. באשקא. מאערא (מעררא), בשקג׳א. (לְבַדִּי, אוז אוזומא. לְבַדְּךָ, לְבַדּוֹ) לְבַד־לְבַד, בשקג׳א בשקג׳א.

אֲנִי יֹשֵׁב לְבַדִּי בְּבֵיתִי, בן אבימרא יאלינגיז (אוז אוזומא) אוטורויוד אים.

גורמולר . ביציב קרדשים בוגון אורוגיני אוגרנמדי וא אגא מועללים בגאות דארילדי (קהלנדי) . רבבי סינאמאיאסיגיז . ישי איגלו הדך ניג תפלה לרי תבמיל אולדוהר (כלה, פגל) סיזיג אישלריגיז חצאן תבמיל אולורלר . סיזא איליב אידנלרא אייריב אידיגיז וא ביר כימסאיא פנאליק אידמגיז . גל וא דאגא ציקאייק . בגים ! קולוגא דארילמאיא סין (תרה, אף, על) . זירא פרעה נאסלי איסא סן דא אוילא סין . אגר פנא יוללריגיזדן דונר איסגיז וא אללהיג סמארלריני סאקלאר איסגיז מוטלאקא סאג אולור סיגיז וא אולמז סיגיז . תלמידלרים ! נא איצון בו שאשקינא אניג שאשקינליגינא גורא קרשיליק וירדיגיז וא נא איצון סיז דא אקרן אולדוגיז ? בחצאלר דיביגיז וא מייבאלריני ייגיז . באגלר דיכיגיז וא אנלריג שראבני איציגיז . אביגיזדא אוטורדוגיגיזדא וא יולדא גודיגיגיזדא יאטדיגיגיזדא וא קאלקדיגיגיזדא ידיגיגיזדא וא איצדיגיגיזדא רבבי מדח אידאסיז (ברך) . בו דירגיג מייבאסינדן צוק יימייאסיגיז כי איציגיז אגרימאסין (כי גאגילר בפסיליגי כפסילנמאיאסיגיז) שרה ורבקה ! סיז נא איצון אגלייר סיגיז ? נאסלי אגלמאייק ? ביזים ביזיב קרדשימיז אפאנסיז אולדי . שראב צוק איצמגיז כי סרהוש אולמאיאסיגיז וא סיזי גורנלרדן אוטאנמאיאסיגיז (ייני סיזי גורנלרא עאייבלי אולמאיאסיגיז) . אללהים ! סנדן גיירי עזיז אללה יוק דיר .

קזים ! צוק אוגרן וא עלם וא תרביה צוק קואן ; אניג איצון סני גימלא גורנלר סני בגנסינלר (גימלא סני גורנלריג גוזלרינדא שירינליב בולאסין) . קיזקרדשלרים ! סיז בו איי אישי דגיל בנים חטרים איצון , אללהיג ביזיב אדניג חטרי איצון אידיגיז . תלמידלרים ! טנבל אולמאגיז אניג איצון כי סיזא איי אולא . ואר , אבמגיגי סבינין אילן ייא וא שראביגי שן (טוב) גוגול אילן איין . ואריגיז , קיזלרים , וא פוקרא קרייג סאגליגיני (שלום) גורוגיז (ייני נא האלדא דיר , סאג מי דיר גורוגיז) . נאסלי כי פוקראלר אוילא דא מאלי צוק אידן זנגינלר אולומיג אלינדן קורטולמאזלר . אי מאלי צוק הושירן זנגין ! אולום אילן שרט גסר מי סין כי אולמייאסין (לבלתי) ? בגים ! ביזדן איליגיגי איאמא אניג איצון כי ביליב כי סניג גוזלריגדא שירינליב בולמיש איז . רבבי ! סגא סיגינירים אניג איצון כי אוטאנמאיים (למען) . בבאמיז אולגגי וקת ביזא שראב איצמימיז איצון וסיית אידי . סיז גורדוגיגיז דילבר קיזלר יארין דאגא ציקג'ק דיר . אללהימיז ! בגאות אוטאנדיק , ארליק יוזלרימיזי אורטדי , זירא סגא גונאהבר אולדוק . ביזא הר נא כי סימארלר איסג אידר איז וא הר נרא'א

בניכם מה העבודה הזאת לכם ואמרתם זֶבַח פֶּסַח הוא ליהוה. נביא אקים להם מִקֶּרֶב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם את כל אשר אֲצַוֶּנּוּ. והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי אנכי אֶדְרשׁ מֵעִמּוֹ. תִּרְבֶּינָה שְׂמָחוֹת בישראל.

בני ישראל מסרדא דוֹרט יוז סנה אוטורדילר וא יאיילדילר וא צוק אולדולר בגאית. שהרימיז זאבט אולונדוגי גוני ביזים בֶּגלרימיז גנדי אללרי אילן אסילדילר דושמאניג אֱלינא דושמכ איצון. רבבי אלגישלאיא סני וא ייאיילטא סני וא צוק אידא סני. סן קיזקרדשים, חסטא סין וא נא איצון ג׳אניגי קינאר סין וא אכמכ יימז סין? קיזקרדשלרים! בו ג׳אהיל חלאיקלרא אנלריג הֵליגי גיבי קרשיליק וירמגיז כי סיז דא אנלרא בגזמֵיָאסיגיז. בו ג׳אהיל קרילרא אנלריג דליליכלרי גיבי קרשיליק וירגיז (נקבה) כי גנדי גוזלרינדא עקללי אולמאסינלר. שרה ורבקה! קאנבז גזמייאסיגיז וא סיר אשכרטמֵייאסיגיז. קאנבז גזן וא סיר אשכרטן כימסאלר ביר כימסאייג גוזונדא שירינליכ בולמאזלר. קרדשלרים! פנא אישלר אידמייאסיגיז וא אתתייאר בבאמיזי דארילטמאיאסיגיז. אללהיג מַלְאָכִי הָגָר ני שרה תאנימיניג אוגונדן קאצדיגינדא יאבנדא גורדי וא אגא דדי: תאנימיגא גרי דון וא אניג אללריגא ארטינדא מטיע אול (זאבון אול, התפעל). קיינאלמיש (נפעל) ג׳אני אכמכגא דויידיר. ביז דח קורעהלר בוראקדיק וא קורעה יצחק גא ושמואל גא דושדי. אללהי כימא אקרן אידר סיגיז? רבקה! נא איצון בגא ביר סוז קרשיליק וירמֵייא איסטמז סין? בו יראמז כימסאלר (אִישׁ, חָמָס) סניג אילן בארישמאייא ראזי אולורלר מי (רָצָה)? קיזקרדשים! בנים רובאמי חצאן דיכיפ תכמיל אידר סין? שרה ורבקה! סיז בגא ביר אז אחצא בורג׳א וירר מי סיגיז? אוגלאנגלרים! בו אדמלרא בורג׳א וירמייאסיגיז זירא אנלר יראמז כימסאלר דיר. קרדשים! בו צוסְטְ אדם סני אלדאמאיא גלדי, קלביג אניג ג׳ואבלרינא אלדאנמאסין. אגר סיז אלללהיג סוזינא סיזא סמארלאדיגי סמארלינדן אוג טראפא וא סוג טראפא קאיירילמיינג׳א (קאיירילממאק איצון) דיגלר איסֵגיז אללה אללריגיזיג אישלריני אלגישלר וא סיז צוק מיללתלרא בורג׳א וירר סיגיז וא סיז בורג׳א אלמאז סיגיז, אֶבלר יאפר סיגיז וא אוטורור סיגיז באגלר וא בחצאלר דיכר סיגיז וא מייבאלרי ייר סיגיז.

אנאם! בו גג׳א מומי סוּנדורמא. קיזקרדשים מומי סוּנדורדי וא בן קראנגליק דא ביר שיי גורמייר אים (עתיד). ג׳אהיל לר עֶלְמיג עאיידינליגיני

וסרתם ועבדתם אלהים אחרים. האיש הזה בא לפתותך ולדעת את כל אשר אתה עשה. פתיתני יהוה ואפת. את אשר יאהב יהוה יוכיח וכאב את בן ירצה. הולך רכיל מגלה סוד ונאמן־רוח מכסה דבר. הון מהבל ימעט וקבץ על יד ירבה. בכל־מקום עיני יהוה צפות רעים וטובים. ברצות יהוה דרכי איש גם אויביו ישלים (= ישלימו) אתו. איש חמס יפתה רעהו והוליכו בדרך לא־טוב. תחנונים ידבר־רש ועשיר יענה עזות. עשה צדקה ומשפט נבחר ליהוה מזבח. אטם אזנו מזעקת דל גם הוא יקרא ולא יענה. עשיר ברשים ימשל ועבד לוה לאיש מלוה. ראשית חכמה קנה חכמה ובכל־קנינך קנה בינה. אמת קנה ואל תמכר חכמה ובינה ומוסר. בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן. אל תען כסיל כאולתו פן תשוה לו גם אתה. ענה כסיל כאולתו פן יהיה חכם בעיניו. לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם.

יהוה אלהים! הנה אתה עשית את השמים ואת הארץ בכחך הגדול לא יפלא ממך כל דבר. גדל העצה ורב העליליה אשר עיניך פקוחות על כל דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו. אתה יהוה אלהינו אשר כרת ברית את אבותינו את אברהם את יצחק ואת יעקב לתת לזרעם ארץ טובה ורחבה את ארץ כנען ותקם את דברך כי צדיק אתה. ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו. ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי. אחותי אשר אהבתיה כנפשי חלתה ותמת פתאם. ברוך אתה יהוה אלהינו אשר העליתנו ממצרים והצלתנו מעבודה קשה. אוי לך הנער אשר לא קנית חכמה ומוסר מימי נעוריך! דוד המלך חסה ביהוה ויצילהו יהוה מיד כל אויביו המבקשים את נפשו. לא חסה עין קין על הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין על הבל אחיו ויהרגהו. כל האנשים אשר שבה האויב שבו אתמול העירה לביתם ואחותי לא שבה. רבקה רצה החוצה לראות את הנשיא העובר לפני ביתנו ואחי לא רצה לראותו. רעי מקנה אברם ורעי מקנה לוט רבו כי מקניהם רבו מאד ולא יכלו לשבת יחדו. הגבורים אשר שבו אתם המצרים לא שבו לביתם עוד. אנשי המלחמה לא חסו באלהים וגם אויביהם לא חסו עליהם וישבום. בני ישראל גלו מעל אדמתם וכל אויביהם גזו וישמחו. ויאמר אברם אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את. והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו. אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך. והיה כי יאמרו אליכם

לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְגַם אַתָּה לֹא הִגַּדְתָּ לִּי וְגַם אָנֹכִי לֹא שָׁמַעְתִּי בִּלְתִּי הַיּוֹם.

בוני כים איטרי בילמדים, סן דא בנ֗א סוולמדינ֗ג בן דא אשיטמדים, איללא כי בוגון (סלט בוגון אשיטרים).

מֹשֶׁה הָיָה רֹעֶה אֶת צֹאן יִתְרוֹ חֹתְנוֹ כֹּהֵן מִדְיָן וַיִּנְהַג הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר. וַיֵּרָא שָׁם אֵלָיו יְהוָֹה וַיֹּאמֶר רָאֹה רָאִיתִי אֶת עֳנִי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרָיִם וְאֶת צַעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי וָאֵרֵד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם וּלְהַעֲלוֹתוֹ מִן הָאָרֶץ הַהִוא אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וּרְחָבָה. כָּל־אַלְמָנָה וְיָתוֹם לֹא תְעַנּוּן (= תְּעַנּוּ) ; אִם עַנֵּה תְעַנֶּה אֹתוֹ כִּי אִם צָעֹק יִצְעַק אֵלַי שָׁמֹעַ אֶשְׁמַע צַעֲקָתוֹ ; וְחָרָה אַפִּי וְהָרַגְתִּי אֶתְכֶם בֶּחָרֶב וְהָיוּ נְשֵׁיכֶם אַלְמָנוֹת וּבְנֵיכֶם יְתוֹמִים. — וְהָיָה כַּאֲשֶׁר הֱיִיתֶם קְלָלָה בַּגּוֹיִם בֵּית יְהוּדָה וּבֵית יִשְׂרָאֵל כֵּן אוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם וִהְיִיתֶם בְּרָכָה. שִׁמְעוּ זֹאת הַזְּקֵנִים וְהַאֲזִינוּ כֹּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הֶהָיְתָה זֹּאת בִּימֵיכֶם וְאִם בִּימֵי אֲבֹתֵיכֶם. נַעַר הָיִיתִי גַּם זָקַנְתִּי וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב וְזַרְעוֹ מְבַקֶּשׁ לָחֶם. רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע. כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּן וּרְבִיתֶם. בִּרְבוֹת צַדִּיקִים יִשְׂמַח הָעָם וּבִמְשֹׁל רָשָׁע יֵאָנַח עָם. בִּרְבוֹת רְשָׁעִים יִרְבֶּה פָּשַׁע. יְהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם הִרְבָּה אֶתְכֶם וְהִנְּכֶם הַיּוֹם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם. הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר תָּשִׂים עָלֶיךָ לֹא יַרְבֶּה לּוֹ סוּסִים וְלֹא יָשִׁיב אֶת הָעָם מִצְרַיְמָה לְמַעַן הַרְבּוֹת סוּס ; וַיהוָֹה אָמַר לָכֶם לֹא תֹסִפוּן לָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה עוֹד ; וְלֹא יַרְבֶּה לּוֹ נָשִׁים וְלֹא יָסוּר לְבָבוֹ וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יַרְבֶּה לּוֹ מְאֹד לְבִלְתִּי רוּם לְבָבוֹ מֵאֶחָיו וּלְבִלְתִּי סוּר מִן הַמִּצְוָה יָמִין וּשְׂמֹאול לְמַעַן יַאֲרִיךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ הוּא וּבָנָיו עַד עוֹלָם. — יָדֵינוּ לֹא שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ. יִפְתַּח יְהוָֹה לְךָ אֶת אוֹצָרוֹ הַטּוֹב אֶת הַשָּׁמַיִם לָתֵת מְטַר אַרְצְךָ בְּעִתּוֹ וּלְבָרֵךְ אֵת כָּל מַעֲשֵׂה יָדֶךָ וְהִלְוִיתָ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה.

וְנֵר אֱלֹהִים טֶרֶם יִכְבֶּה (וּשְׁמוּאֵל שֹׁכֵב) בְּהֵיכַל יְהוָֹה אֲשֶׁר שָׁם אֲרוֹן אֱלֹהִים: וַיִּקְרָא יְהוָֹה אֶל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיָּרָץ אֶל עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי קָרָאתָ לִּי וַיֹּאמֶר לֹא קָרָאתִי שׁוּב שְׁכָב וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁכָּב: וַיֹּסֶף יְהוָֹה קְרֹא עוֹד שְׁמוּאֵל וַיָּקָם שְׁמוּאֵל וַיֵּלֶךְ אֶל עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי קָרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא קָרָאתִי בְנִי שׁוּב שְׁכָב: וּשְׁמוּאֵל טֶרֶם יָדַע אֶת יְהוָֹה וְטֶרֶם יִגָּלֶה אֵלָיו דְּבַר יְהוָֹה: וַיֹּסֶף יְהוָֹה קְרֹא שְׁמוּאֵל בַּשְּׁלִישִׁית וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי קָרָאתָ לִי וַיָּבֶן עֵלִי כִּי יְהוָֹה קֹרֵא לַנָּעַר: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם

יְהוָֹה אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם ! אַל תַּאְטֵם אָזְנֶיךָ לִתְפִלַּת זַרְעוֹ .

אי אברהם ני סאיילייאן רבבי ! אניג̇ זוריעתיניג̇ תפלהסינא קולאקלריג̇ני אוֹרטמא .

אֲנִי הָאִישׁ אֲשֶׁר הָיִיתִי עָשִׁיר וּמְרַחֵם דַּלִּים וְאֶבְיוֹנִים , וְהִנְנִי רָשׁ הַיּוֹם וְנֶעֱזָב וְאֵין מַחֲזִיק בְּיָדִי .

בן זנגין וא פוקראלרא וא מיסכינלרא מרחמת אידן כימסא אידים , אושטא בוגון פאקיר וא בוראקילמיש אים וא אלימדן דוטאן יוק דיר .

אַשְׁרֶיךָ תַּלְמִידִי אֲשֶׁר אֲהַבְתִּיךָ כִּבְנִי ! כִּי קָנִיתָ חָכְמָה וּמוּסָר בִּימֵי נְעוּרֶיךָ .

נא מוטלו סג̇א , תלמידים , כי בן אוג̇לום גיבי סבמיש אים ! זירא יאשליק גונלריג̇דא עלם וא תרב אדב קזאנדיג̇ .

הָאִישׁ אֲשֶׁר רְאִיתִיו אֶתְמוֹל חָכָם וְעָשִׁיר .

דון גורדוגים כימסא עקללי וא זנגין דיר .

הַגְּבֶרֶת אֲשֶׁר רְאִיתִיהָ בְּבֵית דּוֹדִי הָיְתָה אֵשֶׁת נְשִׂיא עִירֵנוּ .

אקאמיג̇ אבינדא גורדוגים חאנים שהרימיזיג̇ אגאסיניג̇ קריסי דיר .

וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ .

וא אולור (כי) אגר סימארלרימא דיג̇לר איסג̇יז בן ייריג̇יזיג̇ יאג̇מוריני וקתינדא ויריר אים .

וְהָיָה אִם שָׁכֹחַ תִּשְׁכַּח אֶת יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ וְאָבַדְתָּ מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ .

אגר רבבי אללהיג̇י אונוטור איסג̇ אללהיג̇ רבבי סג̇א וירג'י איי יירדן צביכ ג̇איב אולורסין .

וְהָיָה כִּי יִוָּרֵשׁ אָחִיךָ מַהֵר וְעָזְרֵהוּ וְהַחֲזֵק בְּיָדוֹ .

אגר קרדשיג̇ פוקראלניר איסא טֵז אול וא אג̇א יארדים איד וא אלינדן דוט .

וְהָיָה כִּי יִתֵּן לְךָ יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ עֹשֶׁר וְהוֹן רַב אַל יָרוּם לְבָבֶךָ .

אגר רבבי אללהיג̇ סנא זנגינליכ וא צוק מאל ויריר איסא ג̇ונלוג̇ אוסכלנ־מאסין (כיבְרְלנמאסין) .

הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ לְבִלְתִּי שְׁמֹר מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקֹּתָיו .

סאקִנ אול כי רבבי אללהיג̇י אונוטמאיא־סין אניג̇ סמארלריני שריעתלריני וא רסמלריני סאקלמאק איצון (אוולא כי סאקלאמז סין) .

הַתַּלְמִיד הָרַע הַזֶּה לֹא שָׁמַע בְּקוֹל אָבִיו וְאִמּוֹ לְבִלְתִּי קַחַת מוּסָר .

בו פנא תלמיד בבאסיניג̇ וא אנאסיניג̇ סוזינא דיג̇לאמדי תרבייא אלממק איצון (אוולא כי תרבייא אלמאדי) .

שְׁכֶם (שִׁכְמִי שִׁכְמוֹ) אומוז, אֶגְ֒סא.

מָן (מָנִי, מַנְךָ), מַן, מננא, (אללה ישראלא יאבנדא קירק סנה זרבינדא וירדיגי אכמכ).

פַּרְסָה (XIV) נ׳ טווייאק.

וָעָקָה (XV ר׳) נ׳, פרייאד פיגאן.

מַמְלֶכֶת, (XVI א׳) נ׳, פארשאהליק.

עֲלִילִיָּה, נ׳, איש.

אַךְ, לכין, אנג׳א, פַקַט.

יַחְדָו, בראבר.

הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ וְהַרְבֵּה חַסְדְּךָ עִמָּנוּ, לְמַעַן בְּרִיתְךָ אֶת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב.

יא רבבי אללהימיז! ביזי חלאס איילא וא ביזים אילן איילינגי צוק איילא, אברהם יצחק ויעקב אילן (אולאן) שרטינג איצון.

אַחֵי יוֹסֵף אָמְרוּ לְהָרְגוֹ וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַל תִּשְׁפְּכוּ דָם וְיָד אַל תִּשְׁלְחוּ בוֹ לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם לַהֲשִׁיבוֹ אֶל אָבִיו.

יוסף ניג קרדשלרי אני אולדורמיאיא איסטדילר, ראובן אישיטטי וא דדי: קאן דוכמייא סיגיז, וא אנא אל סונמאיאסיגיז. — אני אנלריג אלינדן קורטארמק איצון וא אני בבאסינא גרי דונדורמכ איצון.

לְמַד בְּנִי וּקְנֵה חָכְמָה וּמוּסָר לְמַעַן תִּמְצָא חֵן בְּעֵינֵי כָּל רוֹאֶיךָ.

אוגרן, אוגלום, וא עקל וא טרב ארדב קאזן, אניג איצון כי ג׳ומלא סני גורנלריג גוזלרנידא שירינליכ בולאסין.

אֱלֹהֵינוּ! עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְלֹא לְמַעֲנֵנוּ וְאַל תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה.

אללהימיז! ביזים איצון דגיל גנדיג איצון איילא וא אולושיגי (מיללתיגי) רסוילק גא וירמא (בורליק גא דונדורמא).

לֹא יִטּשׁ יְהוָֹה אֶת עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל.

רבבי מיללתיני גנדיניג ביוכ איסמי איצון בוראקמאז.

לְבַעֲבוּר נַסּוֹת אֶתְכֶם בָּא הָאֱלֹהִים וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם.

אללה סיזי תג׳ריבא אידמכ איצון גלדי וא אניג איצון כי אניג קורקוסי יוזוניזיג אוזרינדא (אוגיניזדא) אולסון.

בַּעֲבוּר זֹאת הֶעֱמַדְתִּיךָ בַּעֲבוּר הַרְאֹתְךָ אֶת כֹּחִי וּלְמַעַן סַפֵּר שְׁמִי בְּכָל הָאָרֶץ.

בן סני בוניג איצון דורגוזדים (סאג בוראק-דים) סנא קווּתימי גוסטורמכ איצון וא אדימי בוטון יירדא נקל אידמכ איצון.

שָׁוָה , בֶּגְּזֵדִי , אַקְרַן אולדו,
בראבר אולדו , הִשְׁוָה
בֶּגוטדי , אקרן איטדי.
חָרָה (יֶחֱרֶה , יִחַר , וַיִּחַר),
קהרלנדי , חָרָה אַף ,
פר׳ על פ׳ , (אַף , קהר,
עצוב) ביר כימסאיא
קהרלנדי .
חָסָה (יֶחֱסֶה) , סיגינדי .
עָנָה (יַעֲנֶה , אֶעֱנֶה , יַעַן
וַיַּעַן) קרשיליק וירדי .
ג׳וואב וירדי . נַעֲנָה,
(נפעל) קרשיליק אלדי ,
קיינאלדי , זאבון אולדו
עִנָּה , קיינאדי , זאבון
איטדי. הִתְעַנָּה, זאבון
אולדו . גנדי גנדיני
קיינאדי .
עָלָה (יַעֲלֶה , אֶעֱלֶה , יַעַל
וַיַּעַל) ציקדי , עלה על
פ׳ , ביר כימסאדן אוסְטְ
ציקדי . אולדי , הֶעֱלָה
(יַעֲלֶה , אַעֲלֶה , יַעַל
וַיַּעַל) ציקארדי , נַעֲלָה
(נפעל) קאלדירילדי ,
אוֹכסב אולדי .
עָשָׂה (יַעֲשֶׂה , אֶעֱשֶׂה ,
יַעַשׂ , וַיַּעַשׂ) איטדי ,
קילדי , יאפדי .
רָעָה (יִרְעֶה) , אוטלאדי;
גוטדי , אוטלאטדי ,
רָעָה רוּחַ , יילי גוטדי,
בוש שייג פשינדן גזדי.
רָאָה (יִרְאֶה ; יֵרֶא , וַיַּרְא)
גורדי .

חָיָה (יִחְיֶה , יְחִי , וַיְחִי ,
לַחֲיוֹת) . דירי אולדו ,
דירילדי , ישאדי , סאג
אולדו .
שָׁבָה (יִשְׁבֶּה , וַיִּשְׁבְּ) ייסיר.
איטדי .
פָּתָה אלדאנדי (יְפַתֶּה)
נִפְתָּה. אלדאנדי ,
פִּתָּה , אלדאדי , אל-
דאטדי .
נִסָּה , דֶּנֵּדי , סינאדי ,
תג׳ריבא איטדי .
צִוָּה , סימארלאדי , וְסִיֵּית
איטדי, צֻוָּה סימארלנדי,
אמר קבול איטדי ,
אמר אולונדי . צֻוֵּיתִי,
אמר קבול אידטים.
בגא אמר אולונדי.
הֶחֱרָה (חרה) דארילטדי .
קהרלנדירדי .
תָּלָה , אַסדי , נִתְלָה ,
אסילדי .
אָטַם , אורטדי . קפאדי ,
הֶאְטִים , אורטדי
(אֹזֶן) .
בָּחַר (יִבְחַר) בְּפ׳ , אֶת פ׳ ,
לְפ׳ , סאיילאדי , אוסְטְ
בילדי .
הָלַם (יַהֲלֹם) אופאטדי ,
קירדי .
גָּל (גיל) סבינדי, שאז אולדי
זָן (זון) טאיידי , דֶפרנדי .
חָס (חוס) על פ׳ , אג׳ידי
חָסָה עֵינִי על פ׳ ,
אג׳ידים .

רָם (רום) אוֹכסב אולדו .
לֵב פ׳ , עַיִן פ׳ . פֿודול
אולדו .
נִמְלַט (מלט) קורטולדי .
נִשְׁאַר (שאר) , קאלדי .
נֶאֱנַח (אנח) , גוסטונדי .
הִשְׁלִים (שלם) בארישדי .
נֵר (I . רבי׳ נֵרוֹת XIII) ז׳,
מום , קנדיל , צראק .
שְׂמֹאל (I , רבי׳ בולונמייר)
סול טראף , סול אֵל .
גּוֹרָל (גּוֹרָלִי רב׳ גּוֹרָלוֹת)
קורְעָה , (צב) , קיסמת ,
פֶּלֶב , נאסיב , הִפִּיל
גּוֹרָל , קורעה (צב)
בוראקדי .
תַּחֲנוּנִים , (I , יחיד
בולונמייר) ריג׳אלר ,
יאלפק ג׳ובלר; מרחמת.
מַעֲלָלִים , (מַעֲלָלֶיךָ ,
מַעַלְלֵיכֶם , יחיד
קוללנילמייר) אישלר .
קִנְיָן (III) ז׳ , קאזַנְץ , מאל .
יָמִין (VI , רבי׳ בולונמייר)
סאג טראף , אוג טראף
סאג אֵל .
רָכִיל (VI) ז׳ , קאמבאז
(קאנבז) , הָלַךְ רָכִיל ,
קאנבז גזדי , קאנבזליק
איטדי .
חָמָס , (V) ז׳ יראמזליק,
גונאח . אִישׁ חָמָס ,
יראמז אדם .
מֶתֶג (מִתְגִּי) ניקטא ,
סאנצקי .

(התפעל) יִתְכַּסֶּה אוֹרטונור

יִתְכַּס, אוֹרטונסין.

וַיִּתְכַּס, וא אוֹרטונדי.

יִתְגַּלֶּה אשפרילור

יִתְגַּל, אשפרילסין (אצילסין).

וַיִּתְגַּל, וא אשפרילדי · אצילדי.

יַעֲשֶׂה אידרו,

יַעַשׂ, אידסין.

וַיַּעַשׂ, וא איטדי.

יַעֲלֶה ציקאר

יַעַל, ציקסין.

וַיַּעַל, וא ציקדי.

* יִהְיֶה. יְהִי. וַיְהִי (יֶהִי, וַיֶּהִי)

צַוֵּה = צַו גַּלֵּה = גַּל

הִתְכַּסֵּה = הִתְכַּס הִתְגַּלֵּה = הִתְגַּל.

בָּנָה. בָּנַנִי; בָּנְךָ; בָּנָךְ; בָּנָהוּ; בָּנָהּ; בָּנָנוּ וכו׳.

בָּנְתָה. בָּנַתְנִי; בָּנַתְךָ; בָּנַתֶךְ; בָּנַתּוּ (בָּנַתְהוּ) וכו׳

בָּנִיתָ. בְּנִיתוֹ; בְּנִיתָהּ; בְּנִיתָם וכו׳.

בָּנִיתִי. בְּנִיתִיו (בְּנִיתִיהוּ); בְּנִיתִיהָ; בְּנִיתִיךָ וכו׳.

בָּנוּ. בָּנוּנִי; בָּנוּךָ; בָּנוּךְ; בָּנוּהוּ; בָּנוּהָ וכו׳.

הִרְבָּה, הִרְבַּנִי; הִרְבְּךָ; הִרְבָּךְ; הִרְבָּהוּ; הִרְבָּהּ וכו׳.

הִרְבְּתָה. הִרְבַּתְנִי; הִרְבַּתּוּ (הִרְבַּתְהוּ) וכו׳.

יַרְבֶּה. יַרְבֵּהוּ; יַרְבֶּהָ (יַרְבֶּנָּה), יַרְבְּךָ; יַרְבֵּךְ; יַרְבֵּנוּ וכו׳.

בֹּנֶה. בֹּנֵהוּ, בֹּנָהּ וכו׳. בֹּנִים, בֹּנֵי, בֹּנָיו; בֹּנַיִךְ וכו׳.

בָּנוּי. בְּנוּיוֹ; בְּנוּיֵךְ; בְּנוּיִם; בְּנוּיֵי; בְּנוּיֶיךָ וכו׳.

כָּבָה (יִכְבֶּה) סוֹנדי, כִּבָּה, סוֹנדורדי. כָּלָה (יִכְלֶה) טוֹפֵנדי, ביטדי · כִּלָּה, מוֹפֵטדי, ביטטירדי, תכמיל איטדי · כִּלָּה, תכמיל אולונדי (אולדי).

לָוָה (יִלְוֶה), בוֹרג׳א אלדי. אוֹדונְץ אלדי · הִלְוָה, בורג׳א וירדי, אוֹרונץ וירדי. פָּרָה (יִפְרֶה) יאיילדי, צוק אולדו, הִפְרָה, יאיילטדי, צוק איטדי.

רָצָה, מקבול איטדי, איסטדי, נִרְצָה, מקבול אולונדי. צָפָה, באקדי, גוֹרדי · צִפָּה באגִ׳יגִ׳י, קאראבֿול. רָבָה, צוק אולדו · הִרְבָּה, צוק איטדי.

הָיָה אידי, אולדו (פֹּעַל עוזר). קל.

עבר. הָיָה, הָיְתָה; הָיִיתָ; הָיִית; הָיִיתִי; הָיוּ; הֱיִיתֶם; הֱיִיתֶן; הָיִינוּ;

עתיד. יִהְיֶה, תִּהְיֶה; תִּהְיֶה, תִּהְיִי; אֶהְיֶה; יִהְיוּ, תִּהְיוּ, תִּהְיֶינָה; נִהְיֶה;

צווי. הֱיֵה, הֱיִי (הֲיִי); הֱיוּ, הֱיֶינָה;

בינוני. הוֹיֶה; הוֹיָה; הוֹיִים, הוֹיוֹת;

מקור. הָיֹה; נסמך הֱיוֹת; בִּהְיוֹת; כִּהְיוֹת; לִהְיוֹת.

וְקָרָאתִי וא צאג׳ירדים.	וְקָרָאתִי וא צאג׳יריר אים.
וּבָרָאתָ וא יראטדיג׳	וּבָרָאתָ וא יראטיר סין.
וּמָצָאתִי וא בולדים	וּמָצָאתִי וא בולור אים.
וְעָשִׂיתָ וא יאפדיג׳	וְעָשִׂיתָ וא יאפר סין.
וּבָנִיתִי וא יאפדים	וּבָנִיתִי וא יאפר אים.
וְנִגְלֵיתִי וא אֵשבּרילדים	וְנִגְלֵיתִי וא אשבּריליר אים.
וְהִגְלֵיתִי וא ייסיר איטרים	וְהִגְלֵיתִי וא ייסיר אידר אים.

(קל)	יִבְנֶה, יפּאר	יִבֶן, יאפסין.
		וַיִּבֶן, וא יאפדי.
	יִקְנֶה סאטון אליר	יִקֶן, סאטון אלסין.
		וַיִּקֶן, וא סאטון אלרי.
(נפעל)	יִגָּלֶה, אשבּריליר	יִגָּל, אשבּרילסין.
		וַיִּגָּל, וא אשבּרילדי.
	יִבָּנֶה, יאפּולור	יִבָּן, יאפּולסין.
		וַיִּבָּן, וא יאפּולדי.
(פִּעֵל)	יְגַלֶּה אשבּרא אידר	יְגַל, אשבּרא אידסין.
		וַיְגַל, וא אשבּרא איטדי.
	יְצַוֶּה סימארלר	יְצַו, סימארלאסין.
		וַיְצַו, וא סימארלאדי.
(הפעיל)	יַגְלֶה ייסיר אידר	יֶגֶל, ייסיר אידסין.
		וַיֶּגֶל, וא ייסיר איטדי.
	יַרְבֶּה צוק אידר	יֶרֶב, צוק אידסין.
		וַיֶּרֶב, וא צוק איטדי.

	נחי	למ״ד	ה״א			
	הִפְעִיל		הָפְעַל		הִתְפָּעֵל	
	גלה הִגְלָה ייסיר איטדי .		גלה הָגְלָה ייסיר אולונדי .		כסה הִתְכַּסָּה אורטונדי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	הִגְלָה הִגְלִיתָ הִגְלֵיתִי הִגְלוּ הִגְלֵיתֶם הִגְלֵינוּ	הִגְלְתָה הִגְרִית הִגְלֵיתִי הִגְלוּ הִגְלֵיתֶן הִגְלִינוּ	הָגְלָה הָגְלֵיתָ הָגְלֵיתִי הָגְלוּ הָגְלֵיתֶם הָגְלֵינוּ	הָגְלְתָה הָגְלֵית הָגְלֵיתִי הָגְלוּ הָגְלֵיתֶן הָגְלֵינוּ	הִתְכַּסָּה הִתְכַּסִּיתָ הִתְכַּסֵּיתִי הִתְכַּסּוּ הִתְכַּסֵּיתֶם הִתְכַּסִּינוּ	הִתְכַּסְּתָה הִתְכַּסֵּית הִתְכַּסֵּיתִי הִתְכַּסּוּ הִתְכַּסֵּיתֶן הִתְכַּסִּינוּ
עתיד	יַגְלֶה תַּגְלֶה אַגְלֶה יַגְרוּ תַּגְלוּ נַגְלֶה	תַּגְלֶה תַּגְרִי אַגְלֶה תַּגְלֶינָה תַּגְלֶינָה נַגְלֶה	יָגְלֶה תָּגְלֶה אָגְלֶה יָגְלוּ תָּגְלוּ נָגְלֶה	תָּגְלֶה תָּגְלִי אָגְלֶה תָּגְלֶינָה תָּגְלֶינָה נָגְלֶה	יִתְכַּסֶּה תִּתְכַּסֶּה אֶתְכַּסֶּה יִתְכַּסּוּ תִּתְכַּסּוּ נִתְכַּסֶּה	תִּתְכַּסֶּה תִּתְכַּסִּי אֶתְכַּסֶּה תִּתְכַּסֶּינָה תִּתְכַּסֶּינָה נִתְכַּסֶּה
ציוי	הַגְלֵה הַגְלוּ	הַגְלִי הַגְלֶינָה			הִתְכַּסֵּה הִתְכַּסּוּ	הִתְכַּסִּי הִתְכַּסֶּינָה
בינוני	מַגְלֶה מַגְלִים	מַגְלָה מַגְלוֹת	מָגְלֶה מָגְלִים	מָגְלָה מָגְלוֹת	מִתְכַּסֶּה מִתְכַּסִּים	מִתְכַּסָּה מִתְכַּסּוֹת
מקור	נפרד הַגְלֵה נסמך הַגְלוֹת, בְּהַגְלוֹת				הִתְכַּסֵּה הִתְכַּסּוֹת , בְּהִתְכַּסּוֹת	

	נחי למ"ד ה"א			
	פִּעֵל		פֻּעַל	
	גלה גִּלָּה , אשפרטדי		גלה גֻּלָּה , אשפרילדי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	גִּלָּה גִּלִּיתָ גִּלִּיתִי גִּלּוּ גִּלִּיתֶם גִּלִּינוּ	גִּלְּתָה גִּלִּית גִּלִּיתִי גִּלּוּ גִּלִּיתֶן גִּלִּינוּ	גֻּלָּה גֻּלֵּיתָ גֻּלֵּיתִי גֻּלּוּ גֻּלֵּיתֶם גֻּלֵּינוּ	גֻּלְּתָה גֻּלֵּית גֻּלֵּיתִי גֻּלּוּ גֻּלֵּיתֶן גֻּלֵּינוּ
עתיד	יְגַלֶּה תְּגַלֶּה אֲגַלֶּה יְגַלּוּ תְּגַלּוּ נְגַלֶּה	תְּגַלֶּה תְּגַלִּי אֲגַלֶּה תְּגַלֶּינָה תְּגַלֶּינָה נְגַלֶּה	יְגֻלֶּה תְּגֻלֶּה אֲגֻלֶּה יְגֻלּוּ תְּגֻלּוּ נְגֻלֶּה	תְּגֻלֶּה תְּגֻלִּי אֲגֻלֶּה תְּגֻלֶּינָה תְּגֻלֶּינָה נְגֻלֶּה
ציוי	גַּלֵּה גַּלּוּ	גַּלִּי גַּלֶּינָה		
בינוני	מְגַלֶּה מְגַלִּים	מְגַלָּה מְגַלּוֹת	מְגֻלֶּה מְגֻלִּים	מְגֻלָּה מְגֻלּוֹת
מקור	נפרד גַּלֵּה נסמך גַּלּוֹת , בְּגַלּוֹת		גֻּלֵּה גֻּלּוֹת } ?	

נחי למ״ד ה״א				
	קל		נפעל	
	בָּנָה . בָּנָה , יאפדי .		בנה . נִבְנָה . יאפולדי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	בָּנָה בָּנִיתָ בָּנִיתִי בָּנוּ בְּנִיתֶם בָּנִינוּ	בָּנְתָה בָּנִית בָּנִיתִי בָּנוּ בְּנִיתֶן בָּנִינוּ	נִבְנָה נִבְנֵיתָ נִבְנֵיתִי נִבְנוּ נִבְנֵיתֶם נִבְנֵינוּ	נִבְנְתָה נִבְנֵית נִבְנֵיתִי נִבְנוּ נִבְנֵיתֶן נִבְנֵינוּ
עתיד	יִבְנֶה תִּבְנֶה אֶבְנֶה יִבְנוּ תִּבְנוּ נִבְנֶה	תִּבְנֶה תִּבְנִי אֶבְנֶה תִּבְנֶינָה תִּבְנֶינָה נִבְנֶה	יִבָּנֶה תִּבָּנֶה אֶבָּנֶה יִבָּנוּ תִּבָּנוּ נִבָּנֶה	תִּבָּנֶה תִּבָּנִי אֶבָּנֶה תִּבָּנֶינָה תִּבָּנֶינָה נִבָּנֶה
ציווי	בְּנֵה בְּנוּ	בְּנִי בְּנֶינָה	הִבָּנֵה הִבָּנוּ	הִבָּנִי הִבָּנֶינָה
בינוני פועל	בּוֹנֶה בּוֹנִים	בּוֹנָה בּוֹנוֹת		
בינוני פעול	בָּנוּי בְּנוּיִם	בְּנוּיָה בְּנוּיוֹת	נִבְנֶה נִבְנִים	נִבְנָה נִבְנוֹת
מקור	נפרד בָּנֹה נסמך בְּנוֹת , בִּבְנוֹת		הִבָּנֵה הִבָּנוֹת, בְּהִבָּנוֹת	

הָאַיָּל

הָאַיָּל רָץ אֶל הָעַיִן לִשְׁתּוֹת וַיַּרְא בַּמַּיִם אֶת מַרְאֵהוּ וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ עַד יְפִי קַרְנָיו הָאֲרֻכּוֹת וְאֶת רַגְלָיו שָׂנֵא כִּי דַקּוֹת הֵנָּה. וַיִּשְׁמַע פִּתְאֹם בְּאָזְנָיו קוֹל צַיָּדִים וַיֶּחֱרַד וַיָּנָס וַיִּמָּלֵט הַיַּעְרָה וּבַיַּעַר נֶאֱחַז בִּסְבַךְ בְּקַרְנָיו. וַיַּשִּׂיגוּהוּ שָׁם כַּלְבֵי הַצַּיָּדִים וַיְטָרְפוּהוּ. וַיְהִי בְּמוֹתוֹ וַיֹּאמַר: אוֹי לִי! עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי אֲשֶׁר מָאַסְתִּי הוֹעִילַנִי וַאֲשֶׁר אָהַבְתִּי הָיָה בְּעֹכְרָי.

§ 40

לְמַעַן, איצון. אניג׳ אוצון כי לְמַעַן שִׁמְךָ, אריג׳ איצון (לְמַעֲנִי, לְמַעַנְךָ)

לְמַעַן תִּלְמַד, אניג׳ איצון כי אוגרנאסין.

לְמַעַן תִּמְצָא, אניג׳ איצון כי בולאסין.

לְמַעַן יַאֲרִיכוּן יָמֶיךָ, אניג׳ איצון כי גונלריג׳ (עומרוג׳) אוזאק אולאלר.

בַּעֲבוּר, איצון, אניג׳ איצון כי. בַּעֲבוּר דָּוִד, דוד איצון, דָּוִדיג׳ חטרי איצון,

(בַּעֲבוּרִי, בַּעֲבוּרְךָ וכו׳).

בַּעֲבוּר תֵּדַע, אניג׳ איצון כי בילא סין.

בַּעֲבוּר תְּבָרֶכְנִי נַפְשֶׁךָ, אניג׳ איצון כי ג׳אניג׳ בגא דועא וירא.

אֲשֶׁר. יְהֹוָה אֲשֶׁר בָּרָאתָ אֶת הַשָּׁמַיִם. הַצִּילֵנִי מֵאוֹיְבַי, אי גוכלרי יראדן רבבי בני דושמאנלרימדן חלאס איילא.

אֲנִי יוֹסֵף אֲשֶׁר מְכַרְתֶּם אֹתִי, סיז סאטדיגיז יוסף בן אים.

יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךָ, אי סן סאיילאדיגים יעקב.

בִּלְתִּי, סַלְט, גיירי, (בִּלְתִּי, בנדן גיירי, בִּלְתְּךָ, סנדן גיירי). הגיל, בִּלְתִּי טָהוֹר, פאכ דגיל, פאכ אולמאיאן. —

לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת, אידממכ איצון.

לְבִלְתִּי סוּר, קאיירילממק, דונממכ איצון.

לְבִלְתִּי שְׁתוֹת יַיִן, שראב איצממכ איצון.

לְבִלְתִּי תִשְׁתּוּ יַיִן, אניג׳ איצון כי שראב איצמיאסיגיז.

לְבִלְתִּי תֶחֱטָאוּ, אניג׳ איצון כי גונאחכר אולמאיאסיגיז. סיז גונאחכר אולממק איצון.

אילאג׳ בולמאדי . אללהא חיין ביר שיי (דָבָר) גוין אולור מי ? בו שיי סיזיג גוזלריגיזדא גוין אולור אללהיג גוזלרינדא גוין אולמאז . קיזקרדשים ! סן נא איצון בו חלאייגי כור איטדיג ? ביז בגאית פאיידאלי כתאבלר אוקוייר איז . סיז (נקבה) אנאם יאזדיגי מכתובי אוקודוגיז מי ? בבאמיג אֶבינדן אלטין וא גומיש שיילר (כלי) צאלן בירסיזלר אורמאגדא גיולנדילר . סן , אוגלום , בו כתאבי ביר דחי אוקומא . בן פכ סוסאמיש אים וא איצמאיא סויי יוק דיר . נא איצון סיז ביר דחי גונאחכר אולוייר סיגיז וא גונאחיגיזיג אוזרינא גונאח ארטטירייר סיגיז ? אוגלאנלרים ! יוביי סֵבמֵגיז כי פוקרא אולמאיאסיגיז . דון גאייב אולאן אשכלרי בולוגיז . דון בבאם גאייב איטדיגי (אָבַד לאבי) אטלר בולונדי מי ? בו אדמיג אבי קיזי ואר בירי סֶווגילי (אָהַב , בינוני פעיל) . וא בירי כור (יָשְׂנֵא , בינוני פעול) . פנא וא יראמז אדמלר אנלר איקן גונלרי גונאחכר אידרלר . אוגלום ! פנא כימסאלר אילן גזמא כי סני גונאחכר אידמֵייאלר . סן גנדי קרדשיגי פאבלליירמי סין ? תלמידלר בירי בירני פאבלליירלר וא חכמה ארטטיריירלר . בן ונגינלרי פאבללאמדים , חכם לרי פאבללאדים . בבאם וא אנאם פארשאהיג זייאפתינא דעוויתלי לריג (צאגירילמיש לריג) ארסינדא דיר . דושמאנלרים (שׂנֵא) בני אולדורמֵייא דושונדילר . סן נא איצון גיולניפ קאצדיג (ברח) ? בו חלאייקלר אקאמיג אֶבינדן גיולניפ קאצדילר . קרדשלריגיזי שימדייא קדר גונאחכר איטדיגיז גיבי ביר דחי גונאחכר אידמֵגיז . קרדשלרים ! בירי בירגיזא אֲגֵדימאיאסגיז וא בירי בירגיזי אַבּ (אילן) אַבלאמאיאסגיז . בו יראמזלר ביזא אנדיירלר וא ביזי אבלארלר . יא רבבי ! ביזי גנדיגא דונדור וא דונאיכ . פארשאהים ! אללה סני בו אגיר ג׳נכדן אסגיכ אילן אביגא גרי דונדורא . סני אללה מילכתי אוזרינא פארשאה דיכדי (הֵקִים) . יא רבבים ! סגא צאגירדיגימדא בני דושמאנלרימיג ארינדן חלאס אילא . ביז סוסאמיש איז וא סויי נרדא בולור איז ? זירא יוק דיר . קיזקרדשלרים סוסאמיש דיר וא סויי בולמאזלר .

הַנָּשׁוּךְ

אִישׁ אֲשֶׁר נְשָׁכוֹ כֶּלֶב לָקַח פַּת לֶחֶם וַיִּטְבֹּל אוֹתָהּ בְּדָמוֹ וַיַּשְׁלִיכֶנָּה לִפְנֵי הַכֶּלֶב לֶאֱכֹל כִּי חָשַׁב לִמְצֹא בְּזֹאת תְּרוּפָה לְמַכָּתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׁמַע מִפִּי פְתָאִים כָּמוֹהוּ . וְהֶחָכָם אֵיזוֹפּוּס אֲשֶׁר עָבַר שָׁם רָאָה אֶת הָאִישׁ וַיֹּאמֶר : אַל תּוֹסֵף לַעֲשׂוֹת כֵּן לְעֵינֵי כְּלָבִים רַבִּים . פֶּן הַסְכֵּן יַסְכִּינוּ לְנָשְׁכֵנוּ יוֹם יוֹם בְּדַעְתָּם שְׂכַר עֲמָלָם כִּי טוֹב .

מאיא סין . בירי בירגִזי פאבָלראמאגִיז כי גונאהכר אולמאיאסיגִיז .
קיזלרים ! בוגון צשמֵאיא וארמאיאסיגִיז כי אורדא אולאן צוק כלבלר סיזי
דישלֵמייאלר . סאקט אולוגִיז כי בו כִירסיזלר קאצמאיאלר וא קורטולמא-
יאלר . בבאמיגֿ כתאבלרינא דוקונמאגִיז כי דארילמאיא . בו עקללי
תלמידלר מועללימיגֿ גוֹזלרינדא שירינליכ בולדילר . בבאם סגֿא סאטון
אלדיגִי פָאידאלי כתאבי אוקודוגֿ מי ? אסתר פאדשאה אחשורוש ניגֿ
גוֹזלרינדא שירינליכ בולדי .

קרוב יהוה לכל קֹרְאָיו לכל אשר יִקְרָאוּהוּ באמת . בני ! סַפֵּר נא לי
את כל הַמֹּצְאוֹת אותךָ בדרךָ . בני ! לדברי הקשיבה שָׁמְרֵם בתוךְ
לבבךָ , כי חיים הם לְמֹצְאֵיהֶם ולכל בשרו מרפא . יהוה מבטן קְרָאַנִי
מִמְּעֵי אמי הזכיר שמי . ביתי בית תפלה יִקָּרֵא לכל העמים . אחי ! חֲטָאתֶם
מאד ליהוה ולמה תוסיפו לַחֲטֹא עוד ? אחותי ! הַקְּרָאתֶן את הספר אשר
נמצא בחדר אבי ? צְמֵאנוּ לשמוע דברי אלהים . למה , אחותי , שְׂנֵאת
את האיש ההוא והוא איש טוב וישר ולא עשה כל רע . אל תגזל דל כי
דל הוא ואל תְּדַכֵּא עני בשער . מַלָּכֶם (= מה לכם) תדכאו עמי ? בני !
אל תְּקַנֵּא ברשעים . אל תְּקַנְּאוּ בִּנְעָרִים לא למדו חכמה ומוסר . למה
נַחְבֵּאתָ (= נֶחְבֵּאתָ) לִבְרֹחַ ? האדם ואשתו שמעו את קול יהוה אלהים
מתהלךְ בגן לרוח היום וַיִּתְחַבֵּא האדם ואשתו מפני יהוה אלהים בתוךְ עץ
הגן . רבים חטאי מאד ואנה אנוס ואנה אֵחָבֵא מפני יהוה אלהים ? אין מקום
לנוס ואין מקום לְהֵחָבֵא . הֲנִמְצְאוּ הכלים אשר גנבו אתמל מבית דודךָ .
כה אמר יהוה שבתי אל ציון וְשָׁכַנְתִּי בתוךְ ירושלם וְנִקְרְאָה ירושלם
עיר האמת והר יהוה צְבָאוֹת הר הקדש . לא יִקָּרֵא עוד לנבל נדיב .
אלהים ! באו גוים בְּנַחֲלָתֶךָ טִמְּאוּ את היכל קדשךָ . אַחְיוֹתַי הלכו העינה
וַתְּמַלֶּאנָה אשה את כדה מים . אחי ! נוסו וְהֵחָבְאוּ בְּאַחַד החדרים פן
יַשִּׂגְכֶם האויב וִימִיתְכֶם בחרבו אשר בידו . כל הנמצאים בעיר נסו
מפני האויבים אשר לכדוה וַיֵּחָבְאוּ ביער . אל תֶּחֶטְאוּ ואל תַּחֲטִיאוּ את
אחיכם . אל תוסיפו עוד לדכא את העניים . הַמַּחֲטִיאִים את אחיהם
מוסיפים חטא על חטאם . משה ואהרן בכהניו (בכהני יהוה) ושמואל
בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ . הגם אתם בַּקְּרוּאִים אשר נקראו אל משתה המלךְ ?
יהוה ישמע בְּקָרְאִי אליו . כי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כיהוה
אלהינו בכל קראנו אליו .

אללה גוֹכלרי וא אנלריגֿ עסכרלריני יירי וא אניגֿ אוזרינדכילרי אלתי
גונדא יראטדי . בו פוקרא קריי ביר כלב דישלדי וא או גנדי יראסינא

אֲשֶׁר אֲנִי חָפֵץ לְדַבֵּר וְהִנְּךָ מֵשִׁיב דָּבָר. הֲלֹא קָרָאת אִם לֹא שָׁמַעְתָּ דִּבְרֵי הֶחָכָם: מֵשִׁיב דָּבָר בְּטֶרֶם יִשְׁמָע אִוֶּלֶת הִיא לוֹ וּכְלִמָּה? אָחִי! הֲטֶרֶם תִּלְמַד אֶת חָקְךָ אֲשֶׁר נָתַן לְךָ הַמְלַמֵּד אֶתְמוֹל? בְּנִי! הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמְּךָ מֵעוֹדְךָ וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה. אַל תִּקְרַב אֶל הַשֻּׁלְחָן פֶּן תְּשַׁבֵּר אֶת הַכֵּלִים אֲשֶׁר עָלָיו. אֲחוֹתִי! אַל תִּקְרְאִי בְּקוֹל גָּדוֹל פֶּן יִיקַץ אָבִינוּ מִשְּׁנָתוֹ. אַל תְּמַהֲרוּ לָרוּץ פֶּן תִּכָּשְׁלוּ וְתִפֹּלוּ. שָׂרָה וְרִבְקָה! אַל תִּשְׂחַקְנָה כָּל הַיּוֹם פֶּן לֹא תוּכַלְנָה לִלְמֹד לְמָחָר אֶת חָקְכֶן וְזֹאת לִכְלִמָּה תֵּחָשֵׁב. הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תִּשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ. נֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה. אֲדֹנָי! אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אַל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדֶּךָ. אַתֶּם חֲטָאתֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וַתָּסוּרוּ מִדְּרָכָיו הַטּוֹבִים לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי רֶשַׁע. הָאִישׁ (= הַאִישׁ) אֶחָד יֶחֱטָא וְעַל כָּל הָעֵדָה תִּקְצֹף? לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ חָטָאנוּ מִנְּעוּרֵינוּ וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. חֶסֶד יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ. חַסְדְּךָ יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ חֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי. מָלְאוּ יָמֵינוּ כִּי בָא קִצֵּנוּ. בַּקְּשׁוּ וְתִמְצְאוּ שַׁאֲלוּ וְיִנָּתֵן לָכֶם.

תלמידלרים הר גן כתאבלריני אלדילר וא הר גן גנדי אבינא גיטדילר. תלמידלר! הר גן גנדי כתאבלריגיזי אליגיז וא הר גן גנדי אבלריגיזא גידיגיז. שהריג קיזלרי הר בירי צומלבלריני אלדילר וא צשמיא וארדילר וא סויי דולדורדילר. אבג׳ילר הר גן יאיני וא אוקלריני אלדילר וא אורמאנא אב אבלאמק איצון גיטדילר. אוגלאנלרים! הר גן יאייגיזי וא אוקלריגיזי אליגיז וא אורמאנא ואריגיז וא בגא אב אבלאגיז. יארין ביז הר גן גנדימיזיג איי וא פתאלי רובאלרימיזי גייר איז וא אקאם יאפדיגי זייאפרא ואריר איז. בו אכי פנא צוג׳וקלר בירי בירינג כתאבלריני צאלדילר. בירי בירינגיזי זולומלאמאיאסיז וא בירי בירינגיזי בוכמגיז (דפא). תלמידלרים! בירי בירינגיזיג כתאבינדן (מֵעַל סֵפֶר) אוקוגיז. שרה ורבקה בירי בירינו טאנימאדילר. שרה ורבקה! סיז ביגון בירי בירינגיזי טאנייא בילמדיגיז. קיזלרים! הר גן גנדי צומלגיגיזי אליגיז וא צשמיא ואריגיז וא סויי דולדוריגיז. קיזקרדשלרים! בירי בירינגיזי גונאחכר אידמגיז. קיזלרים! אשיטמגיז דן אוול קרשיליק וירמגיז (הֵשִׁיב דָּבָר) כי ג׳אהיל חסאב אולונמאיאסיגיז. ביז דחי יאטמאמיש אידיכ בבאם וא אקאם מסרדן גרי דונדילר. כירסיזלר דחי גיזלנמיש אידילר ביז אנלרי אורמאנדא בולדוק. בו כֶּלֶב סני דישלמזדן אוול אוגונדן קאין. גוזלריגי אין וא בו כלבלריג אוגונדן קאין אנלר סני דישלמז־ לרינדן אוול. דושונמגדן אוול קרשיליק וירמא כי שׂשקין חסאב אולונ־

בָּרְכֵנִי אָבִי בְּטֶרֶם תָּמוּת.

בבאם! אוֹלמֶגְדן אוול בֿנֿא דועא ויר.

הוֹקַר רַגְלְךָ מִבֵּית רֵעֶךָ פֶּן יִשְׂבָּעֲךָ וּשְׂנֵאֶךָ.

איאגֿיני דוסטוגֿיג אֶבֿינדן סיירכ אילא (יעני דוסטוגֿיג אֶבֿינא סיירכ ואר) כי סני דוֹיימא סין (סנדן דוֹיימאסין, בֻזמֶאסין) וא סני כֿור אידמֶאסין.

אַל תּוֹכַח לֵץ פֶּן יִשְׂנָאֶךָּ (=יִשְׂנָאֲךָ) הוֹכַח לְחָכָם וְיֶאֱהָבֶךָּ (=יֶאֱהָבְךָ).

בֻוגֿ׳י כימסאיי אוגוטלמֶאיאסין כי סני כֿור אידמַאכין, (אוגוטלֶר איסֶגֿ סני כֿור אידר), עקללייא אוגוט ויר וא סני סֶבֿר.

אַל תֶּאֱהַב שֵׁנָה פֶּן תִּוָּרֵשׁ פְּקַח עֵינֶיךָ וּשְׂבַע לָחֶם.

יוֹכֿויי סֶבממלי סין כי פֿאקיר אולמאיא סין (יעני יוכֿויי סֶבֿר איסֶגֿ פֿאקיר אולור סין), גוזלריגֿי אץ וא אכמגא דויי.

הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲזֹב אֶת הַלֵּוִי כָּל יָמֶיךָ עַל אַדְמָתֶךָ.

כַאקֻט אול כי לֵוִיי ג׳ומלא גונלריגֿרא טופראגֿיגֿ אוזרינדא (טופראגֿיגֿ אוזרינדא יאשאדיגֿי גונלריגֿדא) בוראקמאיא סין.

אַחְיוֹתַי לָקְחוּ אִשָּׁה אֶת סִפָּרָה וּפַלְבָּנָה.

קיזקרדשלרים הר גו כתאבֿיני אלדילר גיטדילר.

יְהוָֹה נָתַן לָכֶם אֶת הַשַּׁבָּת עַל כֵּן הוּא נֹתֵן לָכֶם בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לֶחֶם יוֹמָיִם שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתָּיו אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. דַּבֶּר־נָא בְּאָזְנֵי הָעָם וְיִשְׁאֲלוּ אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רְעוּתָהּ כְּלֵי־כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב. וַיְדַבֵּר יְהוָֹה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְקַח מֵאִתָּם מַטֶּה מַטֶּה לְבֵית אָב מֵאֵת כָּל נְשִׂיאֵהֶם לְבֵית אֲבֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר מַטּוֹת אִישׁ אֶת שְׁמוֹ תִּכְתֹּב עַל מַטֵּהוּ. כִּי (אֵגֶר) יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ כֶּסֶף אוֹ כֵלִים לִשְׁמֹר וְגֻנַּב מִבֵּית הָאִישׁ אִם יִמָּצֵא הַגַּנָּב יְשַׁלֵּם שְׁנָיִם (אכי קאט). וְהַנִּשְׁאָרִים בָּכֶם וְכָשְׁלוּ אִישׁ בְּאָחִיו כְּמִפְּנֵי חֶרֶב וְרֹדֵף אָיִן. הָאוֹיְבִים נִלְחֲמוּ בַּחֹשֶׁךְ וְלֹא הִכִּירוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וַיָּשֶׂם יְהוָֹה חֶרֶב אִישׁ בְּרֵעֵהוּ. וַיֹּאמֶר אַבְנֵר אֶל יוֹאָב יָקוּמוּ נָא הַנְּעָרִים וִישַׂחֲקוּ לְפָנֵינוּ וַיֹּאמֶר יוֹאָב יָקֻמוּ. וַיָּקֻמוּ וַיַּעַבְרוּ בְמִסְפָּר שְׁנֵים עָשָׂר לְבִנְיָמִן וּלְאִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל וּשְׁנֵים עָשָׂר מֵעַבְדֵי דָוִד; וַיַּחֲזִקוּ אִישׁ בְּרֹאשׁ רֵעֵהוּ וְחַרְבּוֹ בְּצַד רֵעֵהוּ וַיִּפְּלוּ יַחְדָּו. — אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יַעְזֹרוּ וּלְאָחִיו יֹאמַר חֲזָק. אִישׁ מֵרֵעֵהוּ הִשָּׁמֵרוּ וְעַל כָּל אָח אַל תִּבְטָחוּ. בָּנַי! מַהֲרוּ לְכוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ בְּטֶרֶם יֶחְשַׁךְ. טֶרֶם תַּשְׁמִיעַ אֶת

לֹא יוּמְתוּ אָבוֹת עַל בָּנִים וּבָנִים לֹא יוּמְתוּ עַל אָבוֹת אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוּמָתוּ .

בבאלר אוולדלר איצון אוֹלדורולמסין , וא אוולדלר בבאלר איצון אוֹלדורולמֵסין , הר גו גנדי גונאחי אילן (גונאחי אוצון) אוֹלדורולסין .

שִׂימוּ אִישׁ חַרְבּוֹ עַל יְרֵכוֹ עִבְרוּ וָשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לָשַׁעַר בַּמַּחֲנֶה וְהִרְגוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת קְרוֹבוֹ .

הר גו קיליג׳יגֿיזי בוטוגֿיזיגֿ אוזרינא קוגֿיז , גציגֿיז וא דונוגֿיז אֶבולדא ביר קאפודן ביר קאפויא וא הר גו קרדשיגֿיזי , וא הר גו דוסטוגֿיזי , וא הר גו יאקיניגֿיזי אוֹלדורוגֿיז .

כָּל הָעָם קָם כְּאִישׁ אֶחָד לֵאמֹר לֹא נֵלֵךְ אִישׁ לְאָהֳלוֹ וְלֹא נָסוּר אִישׁ לְבֵיתוֹ .

בוטון חלק ביר אדם גיבי קאלקדי דיירכ : הר גו צאדירימיזא גידמז איז וא הר גו אבימיזא קאיירילמאז איז (בירימיז צאדירימיזא גידמז איז וא בירימיז אבימיזא קאיירילמאז איז) .

הִנֵּה אִישׁ צְרוֹר כַּסְפּוֹ בְּשַׂקּוֹ .

אושטא הר גזיגֿ אחצא כסאסי גנדי צוואלינדא דיר .

שָׁם אִתָּנוּ נַעַר עִבְרִי וַנְּסַפֶּר-לוֹ אֶת חֲלֹמֹתֵינוּ וַיִּפְתָּר-לָנוּ אֶת חֲלֹמֹתֵינוּ אִישׁ כַּחֲלֹמוֹ פָּתָר .

אורארא בראברימיזדא ביר יהודי אושאק ואר אידי וא אנֿא דושלרימיזי נקל איטדיכ וא ביזא דושלרימיזי יוראדי הר גזיגֿ דושו גיבי (הר גזיגֿ דושונא גורא , הר בירימיזגֿ דושונא גורא) יוראדי .

אָבַד חָסִיד מִן הָאָרֶץ וְיָשָׁר בָּאָדָם אָיִן כֻּלָּם לְדָמִים יֶאֱרֹבוּ אִישׁ אֶת אָחִיהוּ יָצוּדוּ חֵרֶם .

חסיד יירדן גֿאייב אולדו וא אדם דא (אינסאן אראסינדא) דוגֿרו יוק דיר ג׳ומלאלרי קאנלר איצון פוסי דורורלר בירי בירֵיני אַבֿ (אילן) אַבְלארלר .

הֲלוֹא אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ ? הֲלוֹא אֵל אֶחָד בְּרָאָנוּ ? מַדּוּעַ נִבְגַּד אִישׁ בְּאָחִיו ?

ג׳ומלמיזגֿ בבאסי ביר דגיל מי ? ג׳ומלֵמיזי ביר אללה יראטמאדי מי ? נא איצון בירי בירימיזא כֿייאנתליכ אידג׳כ איז .

אֲנִי טֶרֶם אִישַׁן וְטֶרֶם אֶעֱצֹם אֶת עֵינַי וַיִּשָּׁמַע בְּאָזְנַי קוֹל נוֹרָא מְאֹד .

בן דהא אויומאמיש אידים וא דהא גוזלרימי יוממאמיש אידים קולאקלרימא ביר פֿכ קורקונצלי סס אישיטלדי .

בָּרָא (יִבְרָא) יראטדי׳ יוקרן
ואר איטדי , נִבְרָא
(נפעל) יראטילדי .
קָרָא (יִקְרָא) צאגירדי
באגירדי . אוקודו .
קָרָא שֵׁם , אַד אדאדי,
אַד קוֹשְׁדי .
חָטָא (יֶחֱטָא) גונאחכר
אולדי , הֶחֱטִיא ,
גונאחכר איטדי .
מָלֵא (יִמְלָא) , דולדו ,דולו
אולדי . תכמיל אולדו.
נִמְלָא , דולדו ,
מִלֵּא , דולדורדי .
תכמיל איטדי .
צָמֵא (יִצְמָא) סוסאדי .
שָׂנֵא (יִשְׂנָא) כּור איטדי ,
איכרה איטדי . שִׂנֵּא,
כּור אידיג׳י , דושמאן.
נִפְלָא (פלא) עג׳ייב אולדו
זיט . איירי אולדו .
נִפְלָא בְּעֵינֵי
גוזלרימרא (גוזימא)
עג׳ייב , גוץ גורונדי ,
בנֿא גוץ אולדו .
נִפְלָא מִמֶּנִּי , בנֿא
גוץ אולדו , הִפְלִיא ,
עג׳ייב איטדי .
נֶחְבָּא (חבא) גיזלנדי .
דִּכֵּא , יאנצדי , אופאטדי ,
בוקדי
קִנֵּא (קִנְאוֹ = קִנְּאוֹ ;
יְקַנְאוּ = יְקַנְּאוּ ;
תְקַנְאוּ = תְּקַנְּאוּ)
בפ׳, פאכ̄יללדי,כונלְדי,

בִּשֵּׁל (יְבַשֵּׁל) סורונדי ,
נִבְשַׁל , סורונדי .
הִבְשִׁיל , סורונדירדי .
קָצַף (יִקְצֹף) על פ׳ ,
אצובלנדי , דארילדי ,
פָּקַח (יִפְקַח) אצדי , (גוז
איצון) .
אָרַב (יֶאֱרֹב) אנדידי , פוסי
קורדי , גיזלי יירדא
בירינִי אורמק יאבור
אולדורמכ איצון
פֶּכְּלדי .
חָשַׁב (יַחְשֹׁב) פיכר איטדי,
דושונדי , חסאב
איטדי , זַן איטדי .
נָשַׁךְ (יִשַּׁךְ) דישלדי ,
דיכדי (יילאן איצון) .
נִשֵּׁךְ , דיכדי דישלדי .
יָשֵׁן (אִישַׁן) יובלאדי ,
אויודי .
נָם (יָנוּם) , קאצדי .

נֶאֱחַז (אָחַז) דוטולדי ,
אילינדי .
שִׂחֵק (פִּעֵל) אוינאדי .

הֶחֱזִיק (חזק) בפ׳ . דוטדי ,
קאפדי .
סָכַן (יִסְכֹּן) פאידא איטדי .
הִסְכִּין אלישדי .
הִשִּׂיג (נשג) יירישדי .

נוֹרַשׁ (ירש) פוקרא אולדו.
הוֹסִיף (יסף) ארטטירדי .
הוֹסִיף לְדַבֵּר , ביר
דהי סוולאדי .

אֲזוּפוּס , אֲזוּפוּס יאבור
אֲזוּפ. ביר ביוכ אורום
האכימיניג (חכמיניג)
אדי .
לַיִן (I) זווקלאניג׳י , מֵזֵג׳י
(יעני מֻזֶּגֶ׳י) .
אַיִל (II) ז׳ , סיגין .
סְבַךְ ז׳ , (V) , בוטאק ,
לֵבָב (V א) קלב נוגול .
חֵטְא (חֶטְאִי , חֲטָאִים ,
חֲטָאַי) גונאח .
שַׁעַר ז׳ (VI1 נ׳) קאפו ,
שריעת יירי .
יֳפִי (כ׳ יְפִי ; יֹפִי , יָפְיִי ,
יָפְיֵךְ) דילברליכ .
עַיִן נ׳ (צו ב׳) גוז , צֵשְׁמֵא
(ר׳ עֲיָנוֹת , ס׳ עֵינוֹת,
צֵשְׁמאלר) .
שַׂק ז׳ (וצ א׳) צול , צוואל,
צַד (וצ ב׳) יאן .
הֶרֶם ז׳ (וווי ד׳) אַב ,
באליק אַבִּי .
מַכָּה (וווצ) נ׳ יארא .
תְּרוּפָה (וווצ) נ׳ , אילאג׳,
כְּלִמָּה (וווצ) נ׳ , ארליק ,
עאייב .
אַיֶּלֶת (וויצ א׳) הילים .
לֵוִי (הַלְוִיִּם) , לֵוִי .
פֶּתִי (ר׳ פְּתָאִים) אחמק .
צָבָא (ר׳ צְבָאוֹת ס׳ צִבְאוֹת)
עַסְכֶּר , צְבָא הַשָּׁמַיִם ,
גוכיג עסכרי , יילדיזלר.
יְהוָה צְבָאוֹת , עסכרלר
רבבי (רוניא ייג רבבי)

(קל) . מָרָא, מְרָאָה (מְרָאָה) ; מְלֵאת מָלְאַת ; מְרָאוּ (מָלְאוּ) ; מְרָאתֶם וכו׳ .
שָׂנֵא, שְׂנָאָה (שְׂנֵאָה) ; שְׂנֵאתִי ; שָׂנְאוּ (שְׂנֵאוּ) ; שְׂנֵאתֶם וכו׳ .

שָׂם . שָׂמַנִי ; שָׂמְךָ , שָׂמֵךְ ; שָׂמוֹ (שָׂמָהוּ) , שָׂמָהּ ; שָׂמָנוּ ; שָׂמְכֶם ,
שָׂמְכֶן ; שָׂמָם , שָׂמָן .
שָׂמָה . שָׂמַתְנִי ; שָׂמַתְךָ , שָׂמָתֵךְ ; שָׂמַתּוּ (שָׂמַתְהוּ) , שָׂמַתָּה
שָׂמַתְנוּ ; שָׂמַתְכֶם וכו׳ .
שַׂמְתָּ . שַׂמְתַּנִי ; שַׂמְתּוֹ , שַׂמְתָּהּ ; שַׂמְתָּנוּ וכו׳ .
שַׂמְתְּ } שַׂמְתִּינִי ; שַׂמְתִּיךָ ; שַׂמְתִּיו (שַׂמְתִּיהוּ) וכו׳ .
שַׂמְתִּי }
שָׂמוּ : שָׂמוּנִי ; שָׂמוּךָ ; שָׂמוּהוּ , שָׂמוּהָ ; שָׂמוּנִי וכו׳ .
שַׂמְתֶּם } שַׂמְתּוּנִי ; שַׂמְתּוּהוּ וכו׳ .
שַׂמְתֶּן }
שַׂמְנוּ . שַׂמְנוּךָ ; שַׂמְנוּהוּ וכו׳ .

יָצוּר . יְצוּרֵנִי ; יְצוּרְךָ , יְצוּרֵךְ ; יְצוּרֶנּוּ (יְצוּרֵהוּ) , יְצוּרֶנָּה ; יְצוּרֵנוּ ;
יְצוּרְכֶם וכו׳ .
תָּצוּדוּ . תְּצוּדוּנִי ; תְּצוּדוּהוּ ; תְּצוּדוּם וכו׳ .

(הפעיל) הֵשִׁיב . הֱשִׁיבַנִי ; הֱשִׁיבְךָ , הֱשִׁיבָךְ ; הֱשִׁיבָנוּ ; הֱשִׁיבְכֶם וכו׳ .
הֵשִׁיבָה . הֱשִׁיבַתְנִי ; הֱשִׁיבַתּוּ (הֱשִׁיבַתְהוּ) הֱשִׁיבַתָּה וכו׳ .
הֱשִׁיבוֹתָ , הֱשִׁיבוֹתַנִי , הֱשִׁיבוֹתוֹ וכו׳ .

יָשִׁיב . יְשִׁיבֵנִי ; יְשִׁיבְךָ ; יְשִׁיבֶנּוּ ; יְשִׁיבֵנוּ וכו׳ .
תָּשִׁיבוּ . תְּשִׁיבוּנִי ; תְּשִׁיבוּהוּ וכו׳ .

הָשֵׁב . הֲשִׁיבֵנִי ; הֲשִׁיבֵהוּ (הֲשִׁיבֶנּוּ) ; הֲשִׁיבֵנוּ וכו׳ .
הָשִׁיבוּ . הֲשִׁיבוּנִי ; הֲשִׁיבוּהוּ וכו׳ .

הָשִׁיב . בַּהֲשִׁיבִי ; בַּהֲשִׁיבְךָ ; לַהֲשִׁיבֵךְ ; מֵהֲשִׁיבְכֶם וכו׳ .

מֵשִׁיב . מְשִׁיבִי ; מְשִׁיבְךָ ; מְשִׁיבֵךְ וכו׳ .

נחי למ"ד אל"ף						
	הִפְעִיל		הָפְעַל		הִתְפַּעֵל	
	מָצָא הִמְצִיא בולדורדי		מָצָא הָמְצָא בולדורולדי		חָבֵא הִתְחַבֵּא גיזלנדי	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	הִמְצִיא הִמְצֵאתָ הִמְצֵאתִי הִמְצִיאוּ הִמְצֵאתֶם הִמְצֵאנוּ	הִמְצִיאָה הִמְצֵאת הִמְצֵאתִי הִמְצִיאוּ הִמְצֵאתֶן הִמְצֵאנוּ	הָמְצָא הָמְצֵאתָ הָמְצֵאתִי הָמְצְאוּ הָמְצֵאתֶם הָמְצֵאנוּ	הָמְצְאָה הָמְצֵאת הָמְצֵאתִי הָמְצְאוּ הָמְצֵאתֶן הָמְצֵאנוּ	הִתְחַבֵּא הִתְחַבֵּאתָ הִתְחַבֵּאתִי הִתְחַבְּאוּ הִתְחַבֵּאתֶם הִתְחַבֵּאנוּ	הִתְחַבְּאָה הִתְחַבֵּאת הִתְחַבֵּאתִי הִתְחַבְּאוּ הִתְחַבֵּאתֶן הִתְחַבֵּאנוּ
עתיד	יַמְצִיא תַּמְצִיא אַמְצִיא יַמְצִיאוּ תַּמְצִיאוּ נַמְצִיא	תַּמְצִיא תַּמְצִיאִי אַמְצִיא תַּמְצֶאנָה תַּמְצֶאנָה נַמְצִיא	יָמְצָא תָּמְצָא אָמְצָא יָמְצְאוּ תָּמְצְאוּ נָמְצָא	תָּמְצָא תָּמְצְאִי אָמְצָא תָּמְצֶאנָה תָּמְצֶאנָה נָמְצָא	יִתְחַבֵּא תִּתְחַבֵּא אֶתְחַבֵּא יִתְחַבְּאוּ תִּתְחַבְּאוּ נִתְחַבֵּא	תִּתְחַבֵּא תִּתְחַבְּאִי אֶתְחַבֵּא תִּתְחַבֶּאנָה תִּתְחַבֶּאנָה נִתְחַבֵּא
צווי	הַמְצֵא הַמְצִיאוּ	הַמְצִיאִי הַמְצֶאנָה			הִתְחַבֵּא הִתְחַבְּאוּ	הִתְחַבְּאִי הִתְחַבֶּאנָה
בינוני	מַמְצִיא מַמְצִיאִים	מַמְצִיאָה מַמְצִיאוֹת	מָמְצָא מָמְצָאִים	מָמְצָאָה מָמְצָאוֹת	מִתְחַבֵּא מִתְחַבְּאִים	מִתְחַבְּאָה מִתְחַבְּאוֹת
מקור	נפרד הַמְצֵא נסמך הַמְצִיא, בְּהַמְצִיא				הִתְחַבֵּא הִתְחַבֵּא, בְּהִתְחַבֵּא	

נחי למ"ד אל"ף

	פִּעֵל		פֻּעַל	
	טִמֵּא מורדאר איטלי .		טֻמָּא מורדאר אולונדי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	טִמֵּא	טִמְּאָה	טֻמָּא	טֻמְּאָה
	טִמֵּאתָ	טִמֵּאת	טֻמֵּאתָ	טֻמֵּאת
	טִמֵּאתִי	טִמֵּאתִי	טֻמֵּאתִי	טֻמֵּאתִי
	טִמְּאוּ	טִמְּאוּ	טֻמְּאוּ	טֻמְּאוּ
	טִמֵּאתֶם	טִמֵּאתֶן	טֻמֵּאתֶם	טֻמֵּאתֶן
	טִמֵּאנוּ	טִמֵּאנוּ	טֻמֵּאנוּ	טֻמֵּאנוּ
עתיד	יְטַמֵּא	תְּטַמֵּא	יְטֻמָּא	תְּטֻמָּא
	תְּטַמֵּא	תְּטַמְּאִי	תְּטֻמָּא	תְּטֻמְּאִי
	אֲטַמֵּא	אֲטַמֵּא	אֲטֻמָּא	אֲטֻמָּא
	יְטַמְּאוּ	תְּטַמֶּאנָה	יְטֻמְּאוּ	תְּטֻמֶּאנָה
	תְּטַמְּאוּ	תְּטַמֶּאנָה	תְּטֻמְּאוּ	תְּטֻמֶּאנָה
	נְטַמֵּא	נְטַמֵּא	נְטֻמָּא	תְּטֻמָּא
ציווי	טַמֵּא	טַמְּאִי		
	טַמְּאוּ	טַמֶּאנָה		
בינוני	מְטַמֵּא	מְטַמְּאָה	מְטֻמָּא	מְטֻמָּאָה
	מְטַמְּאִים	מְטַמְּאוֹת	מְטֻמָּאִים	מְטֻמָּאוֹת
מקור	נפרד טַמֵּא (טַמֹּא)			
	נסמך טַמֵּא , בְּטַמֵּא			

	נחי	למ"ד	אל"ף	
	קל		נפעל	
	מָצָא בולדי .		נִמְצָא בולונדי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	מָצָא מָצָאתָ מָצָאתִי מָצְאוּ מְצָאתֶם מָצָאנוּ	מָצְאָה מָצָאת מָצָאתִי מָצְאוּ מְצָאתֶן מָצָאנוּ	נִמְצָא נִמְצֵאתָ נִמְצֵאתִי נִמְצְאוּ נִמְצֵאתֶם נִמְצֵאנוּ	נִמְצְאָה. נִמְצֵאת נִמְצֵאתִי נִמְצְאוּ נִמְצֵאתֶן נִמְצֵאנוּ
עתיד	יִמְצָא תִּמְצָא אֶמְצָא יִמְצְאוּ תִּמְצְאוּ נִמְצָא	תִּמְצָא תִּמְצְאִי אֶמְצָא תִּמְצֶאנָה תִּמְצֶאנָה נִמְצָא	יִמָּצֵא תִּמָּצֵא אֶמָּצֵא יִמָּצְאוּ תִּמָּצְאוּ נִמָּצֵא	תִּמָּצֵא תִּמָּצְאִי אֶמָּצֵא תִּמָּצֶאנָה תִּמָּצֶאנָה נִמָּצֵא
ציווי	מְצָא מִצְאוּ	מִצְאִי מְצֶאנָה	הִמָּצֵא הִמָּצְאוּ	הִמָּצְאִי הִמָּצֶאנָה
בינוני פועל	מוֹצֵא מוֹצְאִים	מוֹצְאָה (מוֹצֵאת) מוֹצְאוֹת		
בינוני פעול	מָצוּא מְצוּאִים	מְצוּאָה מְצוּאוֹת	נִמְצָא נִמְצָאִים (צָאִים)	נִמְצָאָה (נִמְצֵאת) נִמְצָאוֹת
מקור	נפרד מָצֹא נסמך מְצֹא (מְצֹאת)		הִמָּצֵא הִמָּצֵא , בְּהִמָּצֵא	

טֶרֶם (= עוֹד לֹא) דחי דגיל .

טֶרֶם יִשְׁכָּבוּ , דחי אנלר יאטממיש אידילר , אנלר יאטמאדן אול .

וְהַנַּעַר טֶרֶם יִלְמַד אֶת חֻקּוֹ , צוג׳וק אורוגיני דחי אוגרנממיש אידי .
צוג׳וק אורוגיני אוגרנמדן אול .

וַאֲנִי טֶרֶם אֵשֵׁב לֶאֱכֹל , בן דחי יימאיא אוטורממיש אידים . בן יימאיא
אוטורמדן אול .

הֲטֶרֶם תֵּדַע ? דחי בילמז מי סין ?

בְּטֶרֶם אָמוּת , אולממדן אול .

אַל תָּשִׁיב דָּבָר בְּטֶרֶם תִּשְׁמַע , אשיטמדן אול (אשיטמדן אול
קרשיליק וירמא .

בְּטֶרֶם יֵדַע הַנַּעַר מָאוֹס בָּרָע , צוג׳וק פנאיי איברה אירמאיא בילמדן
אול .

פֶּן (= כִּי לֹא) . הִשָּׁמֶר-לְךָ פֶּן תִּפֹּל סאקִנְ אול גנריגא כי דושמיאסין .
הִשָּׁבְעוּ לִי פֶּן תִּפְגְּעוּן בִּי אַתֶּם , (נִשְׁבַּע , אנְט איטדי ;
פָּנַע , ראסְט גלדי . דוקונדי) בנא אנְט אידיניז כי בנא
דוקונמאז סיניז .

אַל תִּגְּעוּ בּוֹ פֶּן תְּמוּתוּן , אנא דוקונמאיאסיניז כי אולמאיאסיניז (דוקונור
איסאניז אולור סיניז) .

§ 39

הָאֲנָשִׁים הָלְכוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ , אוֹ כִּימסאלר הר גז גנדי אֶבינא גיטדי .

הַגִּבּוֹרִים חָגְרוּ אִישׁ חַרְבּוֹ עַל יְרֵכוֹ , גִ׳בבארלר הר גז גנדי קיליג׳ני בוטו אוזרינא באגֿלנדילר , (קוֹשאנדילר) .

הַתַּלְמִידִים לָמְדוּ אִישׁ אֶת חֻקּוֹ (או חֻקָּם) , תלמידלר הר גז. גנדי אורוגיני (יאבוד אורופלריני) אוֹגֿרנדילר ;

בָּנַי ! שׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ , אוֹגֿלאנלריב ! הר גז גנדי אבֿינֿיזא דוֹנוּנֿיז.

אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הָרְגוּ אִישׁ אֶת אָחִיו , ג׳נב ארמלרי הר גז גנדי קרדשיני (בירי ביריני) אוֹלדורדילר .

אִישׁ אֶל אָחִיהוּ לֹא יַחְמֹלוּ , הר גז קרדשיני (בירי ביריני) אג׳ימז לר .

אָבִי וְדוֹדִי נִפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו , בבאם וא אקאם בירי ביריגדן איירילדילר .

אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה רָדְפוּ אִישׁ אַחֲרֵי אָחִיו, ג׳נב ארמלרי בירי בירינינֿ ארדינדן קוֹבדולר .

אִמִּי וְאִמְּךָ לֹא הִכִּירוּ אִשָּׁה אֶת אֲחוֹתָהּ , אנאם וא אנאנֿ בירי ביריני טאנימאדילר ;

הַשְּׁפָחוֹת גָּנְבוּ אִשָּׁה מֵאֵת אֲחוֹתָהּ בְּגָדִים וְכֵלִים , חלאייקלר בירי בירינדן רובאלר וא סאנֿיטלר צאלדילר.

הָעֲבָדִים עָזְרוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ קוללר הר גז גנדי דוסטינא (בירי בירינא) יארדים איטדילר .

הַתַּלְמִידִים לֹא שָׁמְעוּ אִישׁ שְׂפַת רֵעֵהוּ. תלמידלר בירי בירינינֿ דיליני אשיטמדילר (אנֿלאמדילר) .

הַגִּבּוֹרִים רָכְבוּ אִישׁ עַל סוּס רֵעֵהוּ . ג׳בבארלר בירי בירינינֿ אטינא בינדילר ;

הַמַּלְכָּה וְאֵשֶׁת הַנָּשִׂיא לֹא הִכִּירוּ אִשָּׁה אֶת רְעוּתָהּ . מליכה וא אנֿאיינֿ קריסי הר קרי דוסטוני (בירי ביריני) טאנימאדילר .

הַנְּעָרוֹת הָאֵלֶּה אוֹהֲבוֹת אִשָּׁה אֶת רְעוּתָהּ בו קיזלר בירי ביריני סבֿ ייר

אבֿלאדיגֿיז (נקבה) ? קיזקרדשלרים ! סיז פכ עקללי אולדיגֿיז וירא עלם וא מרכ ארב אוֿגרנדיגֿיז וא סיזי טאנייאנלר סיזלרי מדת אידרלר . אללה נחַ אילן גסטיגי עהדיני אידא אידר (הֵקִים) וא ביר דהי אינסאן אוולדלרי וא ג׳ומלא אנדא דירליכ נפֿסי אולאן טופֿאן סויינדן אוֿלמזלר . טורכילריג׳ג שמאטאסיני אוזרימדן דפֿע איילא . אללהימיז פֿוקראלרי טופראקדן קאלדיריג׳י דיר (הֵקִים) . ביציכ קיזקרדשיגֿיז מועללימיניג אֶבֿינדן דוֹנדי מי ? אושטא או שימדי גרי דוֹנייר . אנאם יארין ייג׳ב יימגימיזי בוגון חאדירלאדי . קיזים ! סן שבת גוני ייג׳ימיז יימגי האדירלאדיג מי ? בן בוגון ביר שיי האדירלמאיא קאדיר דגיל אים (נקבה) וירא כפֿסיז אים .

צַדִיק צִיוֹן דאגי גיבי קאווי דיר (נבון) דוניא יא קדר (אֶבֶֿן) טאיימאז . אוגלאנלרים ! איכרהאן כימסא אילן איכרהאן (שיילר) סוולמגֿיז . אי אחמקלר ! אללהיג שריע תלריני חצאן פֿהם אידר סיגֿיז ? בו פֿנא קרי בו קבתתסיז אוגלאנג ג׳אניני אבֿלשטירייר : אי אללה ! סגֿא ביר ייגי ייר יִירלאיים . או גונדא יהודה טופראגינדא בו ייר יִירלאנגילר (שיר , הִפְעִל) . איאגים קאידי (מוט , קל) וא בו אוכסכ בורג׳יג אוזרינדן ייגילדים . אללה סני סאקלאדי וא בוולא אוכסכ בורג׳דן דושדוגיגדא אולמדיג . בו כתאבֿיג ג׳וואבלריני פֿהם איטמדים (אגלאמדים) וא אנלרי ביזא אגלאטיג׳י יוק דיר . דושונגיז , קיזלרים , סיז ביר כימסאיג גוזלרינדא איי אולור מי סיגיז אגר דיכמאיא וא טוקומאיא בילמז איסגֿיז ? קיזקרדשים ! סן קרדשיג איצון אוֿלדורולמז סין . קיזלר אוגלאגלר איצון אוֿלדורולמזלר ? קיזקרדשים ! ביציכ קרדשיג אילן קאווגא אידמא . קיזלרים ! בגֿא ביציכ קיזקרדשיגֿיזי יובֿורטיגֿיז וא אגֿא ביר אלטין טאס ויראיים . סיזא איילכ אידן כימסאיי ואר ג׳אניגֿיז אילן סבֿיגֿיז וא סיז דא אגֿא איילכ אידיגֿיז . בנים קרדשים גיבי ארסלאנלר וא פארסלר אבֿלאיאג׳ק אַבֿג׳י יוק דיר (אֲשֶׁר קולג ממלי) . קיזקרדשלרים ! נא איצון סיז בו חלאייק אילן קאווגא אידר סיגֿיז ? אנאם ! חצאנא קדר סן אוזריגֿדן יאם רובאלריני דפֿע אידמז סין (יעני צומז סין סור) ? סיזיג ביוכ קרדשיגֿיז ג׳נבדן גרי דוֹנינג׳א קדר בן בו יאם רובאלרימי אוזרימדן דפֿע אידמם (סור) . אי יראמז ! קרדשיגי נא איצון אוֿלדורדיג ? קרדשימי סיז אוֿלדורדיגֿיז , דגיל בן . סיז איי יולדן צווירילדיגֿיז וא חיין איטאנמז סיגֿיז (מקור ועתיד) . בן אללהא אישאנדים וא אֶבֶֿן איטאנמם (יעני עאייבלי אולמאם , מוראדימי בולור אים) .

בָּנִים וּבָנִים לֹא יוּמְתוּ עַל אָבוֹתָם. זֶה חֵלֶק אָדָם רָשָׁע; יָכִין וְצַדִּיק יִלְבָּשׁ, וְכֶסֶף – נָקִי יַחֲלֹק. תְּמוּתַת רָשָׁע רָעָה. יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן. אֱלֹהַי! בְּךָ בָטַחְתִּי אַל אֵבוֹשָׁה. יֵבוֹשׁוּ רֹדְפַי וְאַל אֵבֹשָׁה אָנִי. גַּם מִמִּצְרַיִם תֵּבוֹשִׁי כַּאֲשֶׁר בֹּשְׁתְּ מֵאַשּׁוּר.

שובו שובו מדרכיכם הרעים. נבונות בני כי למדת חכמה ומוסר וכל יודעיך יהללוך. אחותך למדה חכמה ונבונה היא מאד ואתה לא למדת ואין לך חֵלֶק בבינה. בני! לא למדת חכמה ולא תוכל דַבֵּר נכונה. אחותך האלמנה לא הסירה עוד את בגדי אֶבְלָהּ מעליה. השפחה שבורה גם היום; מתי תסיר את יינה מעליה? עד מתי לא תסירי את יינך מעליך? עד מתי, רשעים! תצודדו נפשות נקיים? לְכוּ והריצו לי מביתו את החכם שלמה וְיִפְתֹּר חלומי אשר חלמתי הלילה כי פותר חלומות הוא. בני! ההתבוננת מעשי יהוה? איש רשע אתה כי הֵמַתָּ איש נקי ויהוה ישיב את דמו בראשך. רשעים! למה הֲמִתֶּם את נביאי יהוה הקדושים? – אם בן היא וַהֲמִתֶּן אתו. אתמול נפלתי מעל המגדל הגבוה אשר בתוך העיר ולא מָתִי. אחותי בֹּשָׁה היום מאד כי לא יכלה להשיב דבר למלמדה כאשר שְׁאֵלָהּ את חקה. האינך בּוֹשָׁה אחותי? אבי! בשתי מאד כי הסכלתי עֲשׂה. יהוה! בך בטחו אבותינו בך בטחו ולא בשו (וא אוטאנגמאדילר, עאייבלי אולמאדילר. יעני ריג׳אלרי בושא גידמדי). הנערים האלה לא למדו חקם ולא ידעו מאומה וגם בֹשׁ לא יבושו. אל תריבו, בני!

בו ג׳בבאר פארשאה ביזים שהרלרימיזי זאבט אידי. או סיזיג̇ דא שהרלריג̇יזי זאבט אידר. או שהרימיזי אמשא יאקדי אניג̇ בורג׳לריני דא יאקר. בו יראמז אושאק ביזים אלטין מאסלרימיזי צאלדי. שימדי סיזיג̇ דא אלטין מאסלריג̇יזי צאלמאיא דושונייר (אמר). אוגלום! חכמה וא עקל אוגרניר איסֵג̇ ביזים דא קלבימיז סֵבינִיר. קרדשיג̇יז פאקיר אולדוגי איצון כור אידמֵייֵסיז (כור אידמֵייֵסיז קרדשיג̇יזי כי או פאקיר דיר). קאלְק, בבאם! וא קיזיג̇ אבלאדיגי אבדן יֵיא. קאלְק, אנאם! וא בן אבלאדיגים אָבִי בבאמיג̇ אוג̇ונא קויי וא יֵיסִן. קיזלרים! קאלקיג̇יז וא ואריג̇יז וא אורמאנדא בג̇א אב אבלאג̇יז וא יֵיִם. פארשאהימיז גיבי דוגרו שריעת אידן פארשאה יוק דיר וא אניג̇ תחתי דונייא יא קדר קאווי (מעלי) אולור (נָבוֹן). כֵּיִב אֵנֵבי אבלאמק פארלאייג׳י כייב אבלאמקדן גוּץ דיר. קיזלרים! אגר שו אורמאנדא גון ארסלאני אבלר איסֵאג̇יז סיזלר גיבי קלבינדא קורקו (פחד) אולמאיאן קרילר יוק דיר. נא בו צביב

ביופלרי (ביופ אישלרי) נקל איילא נסלי כי אניג עזיז תורהסינדרא משה פיגמברינג אלי אילן יאזילמיש דיר .

אָחִי רָץ הַחוּצָה. אָנָה אַתָּה רָץ, בְּנִי? אֲחוֹתִי רָצָה אֶל בֵּית מְלַמְּדָהּ. אָנָה רָצָה אֲחוֹתֶךָ? דּוֹדִי שָׁר הַיּוֹם שִׁירִים טוֹבִים מְאֹד. אִמִּי שָׁרָה שִׁיר מִשִּׁירֵי דוֹדִי. אִמִּי שָׁרָה שִׁיר מִשִּׁירֵי דוֹדִי. הַשִּׁפְחָה הַחוֹלָה אֲשֶׁר לְאִמִּי מֵתָה אֶתְמוֹל. רָאִיתִי אֶת הַשִּׁפְחָה וְהִנֵּה שׁוֹכֶבֶת מֵתָה עַל מִטָּתָהּ. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל סָרוּ מַהֵר מִדֶּרֶךְ יְהוָה. אֱלֹהַי! מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא סַרְתִּי מִנְּעוּרַי וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה. אֶתְמוֹל שַׁבְתִּי לְבֵיתִי מִדֶּרֶךְ רְחוֹקָה. הַאַתְּ אֲחוֹתִי שַׁרְתְּ אֶת הַשִּׁירִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מֵרָחוֹק? סַרְתֶּם מַהֵר מִן הַדֶּרֶךְ. אָחִי וְאָבִי לֹא שָׁבוּ עוֹד מִן הַיַּעַר אֲשֶׁר הָלְכוּ שָׁמָּה לָצוּד צַיִד. רַבְתָּ יְהוָה רִיבֵי נַפְשִׁי. אַל תָּבוּז כִּי זָקְנָה אִמֶּךָ. הֶהָרִים יָמוּשׁוּ וְהַגְּבָעוֹת תְּמוּטֶינָה וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ לֹא יָמוּשׁ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תָמוּט אָמַר מְרַחֲמֵךְ יְהוָה. אַל תָּרִיב עִם אָדָם חִנָּם אִם לֹא גְמָלְךָ רָעָה. יִרְאַת יְהוָה רֵאשִׁית דָּעַת. חָכְמָה וּמוּסָר אֱוִילִים בָּזוּ. אַנְשֵׁי רַע לֹא יָבִינוּ מִשְׁפָּט וּמְבַקְשֵׁי יְהוָה יָבִינוּ כֹל. נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרָיְמָה. שׁוּב נָא הַבֵּט מִשָּׁמַיִם. וְעַתָּה שׁוּב וְלֵךְ בְּשָׁלוֹם. אַל תֹּאמַר לְרֵעֲךָ לֵךְ וָשׁוּב וּמָחָר אֶתֵּן וְיֵשׁ אִתָּךְ. בִּינוּ בֹּעֲרִים בָּעָם! וּכְסִילִים! מָתַי תַּשְׂכִּילוּ. שֹׁבְנָה בְנֹתַי! לָמָּה תֵלַכְנָה עִמִּי עוֹד? טוֹב לָנוּ שׁוּב מִצְרַיְמָה מִמּוּת בַּמִּדְבָּר.

יִרְאַת יְהוָה הִיא חָכְמָה וְסוּר מֵרָע בִּינָה. מַלְכִּי! יִתֵּן יְהוָה אֶת אֹיְבֶיךָ הַקָּמִים עָלֶיךָ נִגָּפִים לְפָנֶיךָ. הַמַּמְלָכָה נָכוֹנָה בְּיַד שְׁלֹמֹה. לֹא יִכּוֹן אָדָם בְּרֶשַׁע וְשֹׁרֶשׁ צַדִּיקִים בַּל יִמּוֹט. שְׂפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד. בִּרְכַּת יְהוָה עַל צַדִּיקִים: זַרְעָם נָכוֹן לִפְנֵיהֶם עִמָּם וְצֶאֱצָאֵיהֶם לְעֵינֵיהֶם (גוהלריניג אוגונדרא דיר). צַדִּיק לְעוֹלָם בַּל יִמּוֹט נָכוֹן לִבּוֹ בָּטֻחַ בַּיהוָה. יְהוָה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה (תְּבוּנָה עקל). תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהַי!. יְהוָה בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ. יְהוָה לֹא יָסִיר חַסְדּוֹ מֵעִם אֲשֶׁר יְכַבְּדוּ אֶת שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. חַסְדִּי לֹא אָסִיר מֵעִמּוֹ כַּאֲשֶׁר הֲסִירוֹתִי מֵאֲשֶׁר הָיָה לְפָנָיו. אֱוִיל עַמִּי אוֹתִי לֹא יָדָעוּ בָּנִים סְכָלִים הֵמָּה (=הֵם) וְלֹא נְבוֹנִים הֵמָּה. זְכֹר יְמוֹת (יוֹם) עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דּוֹר וָדוֹר שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֵּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ. בִּין תָּבִין אֶת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ. וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וַהֲסִירוֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר. אֵיךְ לֹא תֵבוֹשׁ? הִנֵּה שִׁכּוֹר אַתָּה וְלֹא תוּכַל לְדַבֵּר; לֵךְ וְהָסֵר אֶת יֵינְךָ מֵעָלֶיךָ. עֹבֵד מַשְׂכִּיל יִמְשֹׁל בְּבֵן מֵבִישׁ. מֵשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא תָמוּשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ. יְהוָה יְשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׂיו וּגְמוּל יְדֵי אָדָם יָשִׁיב לוֹ. וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא וְיָשַׁב עָלָיו בֶּאֱמֶת בְּאֹהֶל דָּוִד שֹׁפֵט וְדֹרֵשׁ מִשְׁפָּט. לֹא יוּמְתוּ אָבוֹת עַל

לוֹ בִּזְקֻנָיו. מִי סָכָל כְּנַעַר יְדַבֵּר עַזּוֹת לִמְלַמְּדוֹ? אֵין טוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה כְּאִישׁ יָשׁוּב מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה. מִי כָמוֹךָ מֶלֶךְ יִשְׁפֹּט מִשְׁפַּט יְתוֹמִים וְיָרִיב רִיב אַלְמָנוֹת? אֵין רַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּאִישׁ יִגְמֹל רָעָה תַּחַת טוֹבָה? אֲחוֹתִי! מִי כָמוֹךָ נַעֲרָה תֵּדַע לִתְפֹּר וְלֶאֱרוֹג? מִי כְמַלְכָּתֵנוּ מַלְכָּה תְּרַחֵם אֶבְיוֹנִים וְדַלִּים? אִישׁ יְדַבֵּר חֲלָקוֹת אוֹ גְדוֹלוֹת אֹתוֹ לֹא אוּכַל. נְעָרוֹת לֹא תֵדַעְנָה לֶאֱרֹג וְלִתְפֹּר לֹא תִיטַבְנָה בְּעֵינֵי כָּל אִישׁ. הַיּוֹם אָבִי צָד בַּיַּעַר נָמֵר גָּדוֹל וְגַם דּוֹדִי יָצוּד מָחָר נָמֵר גָּדוֹל כָּמֹהוּ. הַיּוֹם אָבִי צָד בַּיַּעַר נָמֵר גָּדוֹל וְדוֹדִי גַם הוּא יָצוּד מָחָר נָמֵר גָּדוֹל כָּמֹהוּ. הַיּוֹם אָבִיךָ צָד בַּיַּעַר זְאֵב וְאָבִי גַם אֲנִי צַדְתִּי אֶתְמוֹל זְאֵב כָּמֹהוּ. אִמְּךָ שָׁבָה בַּבֹּקֶר הַבַּיְתָה וּמָתַי תָּשׁוּב גַּם אִמֵּנוּ אֲנַחְנוּ? בְּנִי! אִם תִּלְמַד חָכְמָה וּמוּסָר יִשְׂמַח לִבִּי וְיִשְׂמַח לֵב אִמְּךָ גַם הִיא. חֲדָשׁוֹת רַבּוֹת שָׁמַעְתִּי הַיּוֹם. בְּנוֹתַי! אַל תְּדַבֵּרְנָה גְבֹהָה גְבוֹהָה. בָּנַי! אַל תְּדַבְּרוּ גְבוֹהוֹת. דַּבְּרוּ לָנוּ חֲלָקוֹת. אַל תְּדַבְּרוּ חֲלָקוֹת. נָדִיב נְדִיבוֹת יָעַץ. אֵין בְּפִי הַתַּלְמִיד הַזֶּה נְכוֹנָה. סַפְּרָה־נָּא לִי אֶת כָּל הַגְּדוֹלוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלִישָׁע.

(שֶׁ = אֲשֶׁר). — עֶלֶם אוֹגרנמֵיֵין צוג׳וקלר — אנלר ג׳היל דיר. אנלר עקללי דגיל דיר. סנֿא מועללימינֿ הר נא כי סוולר איסא דינֿלא. בו פקירא אלינֿרכי אכמכ טילימיני ויר וא או סני אלגֿישלר. בן סני יאנימדן בוראקמאם או וקתא קדר כי בבאנֿא מכתוב יאזר סין. בן אגֿזימדאכי אכמגימי ייֶנג׳א קדר בנֿא דוקאנמאגֿיז.

(אֲשֶׁר יאבֿוד שֶׁ אולמאמאלי) — . בו זנגין בגֿאית קיזגֿאנץ דיר וא או בוגון אכמגי אולמאיאן פֿקיר גיבי אין דיר. בו צוג׳וק טקאתסיז דיר וא שראב איצמיש כימסא גיבי דורא בילמז. אוגֿלום! עֶלֶם וא טרכ אדב אוֹגרנמֵיֵין כימסא אילן גזמא. גנדינינֿ פֿנא יולונדן אוטאנמאז כימסא גיבי פֿנא כימסא יוק דיר. בבאסינינֿ וא אנאסינינֿ איילינֿיני אונוטאג׳ק צוג׳וק גיבי אללהינֿ גוֹזינדא (גוֹזלרינדא) פֿנא יוק דיר. סנֿא פֿנאליק אידמֵיֵין (גמל רעה) כימסא אילן קאווגֿא אידמֵיֵאסין. אללהי סבֿנלר דיכמדיכלרי בתצאלרינֿ מייבֿאסיני ייֵרלר.

שהרדאכי ייֿגֿי (חבר) ני אשיטדינֿיז מי? בן ביוכ יאבֿוד ביציכ (ביוכ איש יאבֿוד ביציכ איש) אידא בילמם כי (וא) אללה בילמסין. סן (נקבה) בנים אנאם גיבי פאכלר (פאכ ג׳וואבלר) סוולמאיא קאדיר אולור מי סין? אוגֿלום! אוולכילרי (אוולכי אישלרי, חאללרי אונוט וא ביר דחי חטרא גלמסינלר (נִזְכַּר). קיזים! בנֿא אללה מסרדא איטדיגי

אֶתְמוֹל מֵתָה אֲחוֹתִי, וְהַיּוֹם מֵתָה אֲחוֹתְךָ גַּם אַתָּה.	דון בנים קיזקרדשים גצינדי, בוגון סניג דא קיזקרדשיג גצינדי.
הַגַּנָּבִים גָּנְבוּ אֶתְמוֹל אֶת סְפָרֶיךָ וְהַיּוֹם גָּנְבוּ גַּם אֶת בְּגָדֶיךָ.	כֿירסיזלר דון סניג כתאבלריני צאלדילר בוגון רובאלריני דא צאלדילר.
הַגַּנָּבִים גָּנְבוּ אֶתְמוֹל אֶת סְפָרֶיךָ וְהַיּוֹם גָּנְבוּ אֶת בְּגָדֶיךָ גַּם הֵם.	כֿירסיזלר דון כיתאבלריני צאלדילר בוגון רובאלריני דא צאלדילר.
הַגַּנָּבִים גָּנְבוּ אֶת בִּגְדֵי אֶתְמוֹל וְהַיּוֹם גָּנְבוּ בְּגָדַיִךְ גַּם אַתְּ.	כֿירסיזלר דון בנים רובאלרימי צאלדילר, בוגון סניג דא רובאלריני צאלדילר.
נָבָל נְבָלָה יְדַבֵּר.	איפֿרהאן כימסא איפֿרהאן (שיי, איפֿרהאנליק) סוולר.
נָבָל שְׁמוֹ וּנְבָלָה עִמּוֹ.	אדי נָבָל (איפֿרהאן) דיר וא יאנינרא איפֿרהאן (שיי, איפֿרהאנליק) דיר.
לֹא דִבַּרְתֶּם אֵלַי נְכוֹנָה כְּעַבְדִּי אִיּוֹב.	בנֿא קולים איוב גיבי דוזגון (קרשיליק, ג׳וואב) סוולאמדיניז.
דִּבֶּר אֲדוֹנֵי הָאָרֶץ אִתָּנוּ קָשׁוֹת.	יירינג בֵּגִי ביזים אילן קאטי לר (קאטי ג׳וואבלר, יעני דארילים) סוולאדי.
אֶל כָּל אִישׁ דַּבְּרוּ רַכּוֹת.	הר גוא אימשאק (ג׳וואבלר, יעני פייאו) סוולֵגִיז.
אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת.	אחמק כימסא בילמז וא דלי אנלאמז בוני (בו אישי).
יַכְרֵת יְהוָה שִׂפְתֵי חֲלָקוֹת לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדוֹלוֹת.	רבבי יאלטאק ארינלרי גֿאייב אידא (וא) ביוב (שיי) לר סוולאיין דילי. —
הַרְבּוֹת עָשָׂה לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.	רבבי אללהימיז ביזא צוק (איש, אייליכ) לר איטדי.
לְשׁוֹן עִלְּגִים תְּמַהֵר לְדַבֵּר צָחוֹת.	בלטבלריג דילי צביב פאפ (סוז) לר סוולר.

עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי. כַּאֲשֶׁר תִּדֹּר נֶדֶר לֵאלֹהִים אַל תְּאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ אֵת אֲשֶׁר תִּדֹּר שַׁלֵּם. טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדֹּר מִשֶּׁתִּדּוֹר וְלֹא תְשַׁלֵּם. יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְיֵשׁ רְשָׁעִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים. הַחַיִּים יוֹדְעִים שֶׁיָּמֻתוּ וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים מְאוּמָה. הֶעָפָר יָשׁוּב עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ. אַשְׁרֵי נַעַר יְלַמֵּד חָכְמָה וּמוּסָר בִּנְעוּרָיו כִּי יֵיטַב

אַשְׁרֵי נַעַר יִשְׁמַע בְּקוֹל אָבִיו וְאִמּוֹ !	נא מוטלו אול צוג׳וגא כי בבאסינינ̇ וא אנאסינינ̇ סווינא דיגלר !
אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יוֹכִיחֶנּוּ אֱלוֹהַּ .	נא מוטלו אול כימסאיא כי אני אללה אוגוטלר !
אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל ! מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּיהוָֹה ?	נא מוטלו סנ̇א אי ישראל ! כים דיר סניג גיבי ביר מיללת כי רבבי אילן (רבבינ̇ ידי אילן) חלאס אולונדי .
בָּנִים יִוָּלְדוּ יָקוּמוּ וִיסַפְּרוּ לִבְנֵיהֶם אֶת מַעֲשֵׂי יְהוָֹה אֲשֶׁר עָשָׂה לָנוּ .	אוגלנלר כי דוגארלר (דוגאנ׳ק צוג׳וקלר) קאלקרלר וא אוולדלרינא רבבי ביזא איטדיגי אישלרי נקל אידרלר .
אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ !	סאן אול כימסאיא כי יעקבינ̇ אללהי אנינ̇ יארדימינדא דיר (אנ̇א יארדים אידר) !
אֵין מְנַהֵל לָהּ מִכָּל בָּנִים יָלָדָה וְאֵין מַחֲזִיק בְּיָדָהּ מִכָּל בָּנִים גִּדֵּלָה .	ג׳ומלא דוגורדיגי אוולדלרינדן (אוולדלרינ̇ אראסינדא) אני גודיריג׳י יוק דיר וא ג׳ומלא אוסטורדיגי אוגלנלרינ̇ אראסינדא אנינ̇ אלינדן דוטוג׳י יוק דיר .
הָרְשָׁעִים הָאֵלֶּה הָרְגוּ אֶת אָחִי וְהִנָּם הַיּוֹם מְצוֹדְדִים אֶת נַפְשִׁי גַּם אָנִי .	בו יראמולר קרדשימי אולדורדילר , וא אושטא אנלר בוגון בנים דא ג׳אנימי אבלשטיריירלר :
רְשָׁעִים ! הַמְעַט מִכֶּם אֲשֶׁר הֲרַגְתֶּם אֶת מַלְכֵּנוּ וְעוֹדְכֶם מְצוֹדְדִים אֶת נֶפֶשׁ מַלְכָּתֵנוּ גַּם הִיא .	אי יראמולר ! סיזדן אז מי (סיזא אז מי דיר) כי פאדשאהימיזי אולדורדיגיז וא דחא סיז מליכהמיזינ̇ דא ג׳אניני אבלשטיריר סיניז .
הַיּוֹם שָׁב אָבִי מִן הַמִּלְחָמָה וּמָחָר יָשׁוּב אֲבִיכֶם גַּם אַתֶּם .	בוגון בבאם ג׳נכ דן גרי דונדי יארין סיזינ̇ דא בבאגיז דונר ,
הַיּוֹם שָׁב אֲחִיכֶם מִן הַמִּלְחָמָה וּמָחָר יָשׁוּב אֲבִיכֶם גַּם הוּא .	בוגון קרדשיגיז ג׳נכ דן דונדי , יארין בבאגיז דא דונר .
אֶתְמוֹל מֵתָה אֲחוֹתְכֶם וְהַיּוֹם מֵתָה גַּם אִמְּכֶם .	דון קיוקרדשיגיז גצינדי , בוגון אנאגיז דא גצינדי .
אֶתְמוֹל מֵתָה אֲחוֹתְךָ וְהַיּוֹם מֵתָה אִמְּךָ גַּם הִיא .	דון קיוקרדשינ̇ גצינדי , בוגון אנאנ̇ דא גצינדי .

מֻט (יָמוּט) טאיידי, דֵּבְּרַנְדִי
נָמוֹט (נפעל) טאיידי, דפרנדי. קאיידי (נָכוֹן ניגֿ טֶרֶם).

מֻשׁ (יָמוּשׁ) גֿיטדי, דפֿע אולדי, איהרגֿ' אולדו.

בִּן (עתיד יָבִין) אַגְלֿאדי, פֿהם איטדי. הֵבִין, אַגְלֿאטדי, אַגְלֿאדי, הִתְבּוֹנֵן, דושונדי, דיקקת אילן פֿיכר איטדי, דיקקת אילן נזאר איטדי.

שִׁר (עת' יָשִׁיר) טורכו כוולדי, יירלאדי. שׁוֹרֵר (פִּעֵל) יירלאדי, טורכו כוולדי, מְשׁוֹרֵר, שאעיר, יירגֿ'י.

אָחַז (יֶאֱחֹז, יֹאחֵז) דוטדי אלדי,
יָסַד (עת' יִיסַד, מקור, יְסֹד, יְסֹד בִּיסוֹד) טמל איטדי.
שִׁלֵּם (פִּעֵל) אוֹטדי.
נִפֵּץ (פִּעֵל) אופֿאטדי, קירדי.
נִהֵל (פִּעֵל) גֿזדירדי.
נִחַם (פִּעֵל) תְּסַלְּיֵית תֵּסֶלִּי וירדי.
אֵחַר (פִּעֵל) גֿציכדירדי.
הִגִּיעַ (נגע) דוקאנדי, יֵיטִרְדִי,
אֱוִיל (I) אַחמק, דלי, דיוואנא.
גְּמוּל (I) אוֹטוּבּ, עִיוַאז, איי יאכּוּר פֿנא איש.
בְּרִית (I) נ', שֶׁרְט, עַהְד.
עוֹלָל (II) ז', יאש צוגֿוק.
צַיִר (II) אבְּגִ'י.
אַרְיֵה (ר' אֲרָיוֹת, ס' אַרְיוֹת) ארסלאן.

נָבָל (נְבָלָה, נְבָלִים, נְבָלוֹת) איכּרהאן, איכּרהאן, כּימסא.
נָבָל (אדם אדי).
חָלָק (חֲלָקָה, חֲלָקִים, חֲלָקוֹת), גֿ'ילאלי, יילמאנ֗אי, אימשאק, דאטלי.
רַךְ (רַכָּה, רַכִּים, רַכּוֹת) נאזיכּ, יאש, אימשאק.
צַח (צַחָה, צַחִים, צַחוֹת) פאכּ.
חִנָּם, בּידעווא, נאפֿילא, בּושא, טוֹבַת חִנָּם, בּידעווא איילּיכּ.
כָּבָה, בּוולא.
בַּל (= לא) דֵגִיל, בַּל יִמּוֹט טאיימאז.

אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְהוָה אֱלֹהָיו.
נא מוטלו אול מיללתא כּי אנ֗א בּוולא דיר (חאלי בּוולא דיר) נא מוטלו אול מיללתא כּי אנינ֗ אלהי רבּבּי דיר (יְהוָה דיר).

בַּת בָּבֶל! אַשְׁרֵי שֶׁיְשַׁלֶּם לָךְ אֶת גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ!
אי בּבל קיזי! נא מוטלו אול כּימסאיא כּי סנ֗א ביזא איטדיגִינ֗ ג'וא ניגֿ עיוא־זיני וירִיר!

אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֵז וְנִפֵּץ אֶת עוֹלָלַיִךְ אֶל הַסָּלַע!
נא מוטלו אול כּימסאיא כּי סנינ֗ יאש צוגֿוקלריני קאפֿאר וא קאיאיא צארפֿאר!

אָרוּר אֲשֶׁר לֹא יָקִים אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה.
קארגֿישלידיר אול כּימסא כּי תורהינ֗ פֿלאמלריני דורגֿוומאז (אֵידא אירמז).

קַל בּוֹשׁ (שֹׁרֶשׁ) בושׁ אוטאנדי .

עָבָר בּוֹשׁ , בּוֹשָׁה ; בֹּשְׁתָּ , בֹּשְׁתְּ ; בֹּשְׁתִּי ; בֹּשׁוּ ; בָּשְׁתֶּם , בָּשְׁתֶּן ; בֹּשְׁנוּ .

עָתִיד יֵבוֹשׁ , תֵּבוֹשׁ ; תֵּבוֹשׁ , תֵּבוֹשִׁי ; אֵבוֹשׁ ; יֵבוֹשׁוּ , תֵּבוֹשׁוּ ; תֵּבוֹשְׁנָה , נֵבוֹשׁ .

צִוּוּי בֹּשׁ , בֹּשִׁי בֹּשׁוּ , בֹּשְׁנָה .

בֵּינוֹנִי בּוֹשׁ , בּוֹשָׁה , בּוֹשִׁים , בּוֹשׁוֹת .

מָקוֹר בּוֹשׁ ; בְּבוֹשׁ , כְּבוֹשׁ וכו׳ .

הִפְעִיל הֵמִית (שֹׁרֶשׁ מות) אולדורדי .

עָבָר הֵמִית , הֵמִיתָה ; הֵמַתָּ , הֵמַתְּ ; הֵמַתִּי ; הֵמִיתוּ ; הֲמַתֶּם , הֲמַתֶּן .

עָתִיד יָמִית , תָּמִית ; יָמִיתוּ וכו׳ (קוסור ג׳ומלאסי ג̃רונן יול אוזרא) .

סָר (עָת׳ יָסוּר) צוורילדי , קאיירילדי . דונ̃די , הֵסִיר צוורדי , קאיירדי , דֶּפֶּג̃ איטדי . הֵסִיר אֶת רֹאשׁ פ׳ מֵעָלָיו , פ׳ נִיג̃ אוזרינדן באשיני דפ̃ע איטדי , ייע̃ני באשיני אלדי .

רָץ (עָת׳ יָרוּץ) יוגורדי , סג̃ירטדי , הֵרִיץ , כג̃ירטטירדי , יוגורטדי .

שָׁב (עָת׳ יָשׁוּב) דונ̃די , גרי גלדי , הֵשִׁיב , גרי דונ̃דורדי , הֵשִׁיב דָּבָר , קרשיליק וירדי , ג̃טירדי .

בָּז (עָת׳ יָבוּז) לפ׳ , כ̃ור איטדי , כ̃ירלאדי , כ̃ור באקדי .

צָר (עָת׳ יָצוּר) אב̃לודי צוֹרֵר (פֹּעֵל) אב̃לאדי ,

רָב (עָת׳ יָרִיב) קאוג̃א איטדי .

נָכוֹן (נִפְעַל מִשֹּׁרֶשׁ כון) , דוזולדי קורולדי , קאווי אולדי , טמללי אולדי , חאדירלנדי , הֵכִין (הִפְעִיל) האדירלאדי , קורדי דוזדי , טמללי איטדי , כּוֹנֵן (פִּעֵל) קורדי , דוזדי .

גָּמַל (יִגְמֹל) , אוטדי , טולדי עוואז וירדי , גָּמַל טוֹבָה , איילי איטדי , גָּמַל רָעָה , פ̃נאליק איטדי , גְּמָלַנִי טוֹבָה , בנ̃א איילי איטדי .

כָּרַת (כָּרַתָּ , כָּרַתִּי , עָת׳ יִכְרֹת) נ̃סדי , כָּרַת בְּרִית אִתִּי , בנים אילן שרט נ̃סדי , בנים אילן עהד יאפ̃די . הִכְרִית (הִכְרַתָּ , הִכְרַתִּי) נ̃סדי , ג̃איב איטדי .

נָמֵר (VI) א׳ פארס .

צְבִי (ר׳ צְבָיִים או צְבָאִים) . סיג̃ין , בֵּייִב אֵיצבי .

כִּסֵּא (כִּסְאִי , כִּסְאֲךָ כִּסְאוֹ , ר׳ כִּסְאוֹת , כִּסְאוֹתַי) ז׳ תַּחְתְּ , איסכמלא .

סֶלַע (VII א׳) קאיא .

צַיִד (IX ב׳) ז׳ , אַב .

עָלֵג (X ב׳) בֶּלְטֵב .

רֵאשִׁית , נ׳ , אֵילֶב , באש , איבְּטִידָא . בְּרֵאשִׁית א יבטידא דא , אֲוְוַאלְדָא אֵיג̃ באשדא , רֵאשִׁית חָכְמָה עִלְמִיג̃ באשי , אילפי .

יִרְאָה , נ׳ (XIII) קורקו . יִרְאַת יְהוָֹה , אללה קורקוסו , אללהדן קורקמאק .

בַּעַר (ר׳ בּוֹעֲרִים) , דֵּלִי . אחמק , ששקין , ג׳אהיל .

גַּם , יִשְׂמַח לִבִּי גַם אָנִי ; בּנים דא קלבּים סֵבֿינפֿין .

בָּרְכֵנִי גַם אָנִי אָבִי , בּבּאם ! בּני דא אלגֿישלא .

אוֹר עֵינַי גַּם הֵם אֵין אִתִּי , טֿוזלרימיג דא עאיידינליגֿי בּראבּריטדא דגֿיל דיר .

דִּמְךָ גַם אַתָּה , סניגׂ דא קאניגׂ .

עָלָיו גַּם הוּא , אניגׂ דא אוזרינא (יאבֿוד אוזרינדא) .

מִי עָשָׂה זֹאת ? בּוני (בּו אישי) כּים איטדי ?

מִי רָאָה כָּזֹאת ? בּוניגׂ גיבּי (בּו איש גיבּי) כּים גֿורדי ?

אַל תְּדַבְּרוּ גְבוֹהָה , אוֹכּסכּ (סוֹז . יאבֿוד איש סוֹלמַיַאסיז .

הַיּוֹם שָׁמַעְתִּי חֲדָשָׁה , בּוגון ייגֿי (שיי , ביר ייגֿי חבּר) אשיטדים .

מִי שָׁמַע כָּאֵלֶּה ? בּונלר גיבּי (בּו אישלר גיבּי) כּים אשיטדי ?

עַל אֵלֶּה חָשְׁכוּ עֵינֵינוּ ? בּונלר איצון (בּו בּטסיזליקלר איצון) גֿוזלרימיז קאראדי .

אַתָּה תְּבַקֶּשׁ לְךָ גְּדוֹלוֹת , סן גנדיגֿא בּיופֿלר (בּיוכּ שיילר) אראר סין (אראייר סין) .

לֹא תִזָּכַרְנָה הָרִאשׁוֹנוֹת , בּורונגֿולר (אוולכּי אולאן פַּסְלַר) סאגינילמאזלר , (חטרא גלמז לר) .

יָקוּם , קלקאר .	יָקֹם — , קאלקסין .	וַיָּקָם , וא קלקדי .
תָּשׁוּב , קאייטר סין .	תָּשֹׁב — קאייטא סין .	וַתָּשָׁב וא קאייטדיגׂ
נָקוּם , קאלקר איז	נָקֹם -- קאלקאייק	וַנָּקָם וא קאלקדיק .
יָקִים , דורגֿוזור	יָקֵם , דורגֿוזסין .	וַיָּקֶם , וא דורגֿוזדי .
נָקִים , דורגֿוזור איז	נָקֵם דורגֿוזאייק	וַנָּקֶם , וא דורגֿוזדיק .

אָקוּם וָאָקוּם

אָקִים וָאָקִים

קַל . מֵת (שרש מות) אוֹלדי .

עבר מֵת , מֵתָה ; מַתָּ , מַתְּ ; מַתִּי ; מֵתוּ ; מַתֶּם , מַתֶּן ; מַתְנוּ .

עתיד יָמוּת , תָּמוּת ; תָּמוּת , תָּמוּתִי ; יָמוּתוּ , תָּמוּתוּ , תְּמוּתֶינָה וכו׳

צווי מוּת , מוּתִי , מוּתוּ , מֹתְנָה

בינוני מֵת , מֵתָה , מֵתִים , מֵתוֹת .

מקור מוּת או מֹת , בְּמוּת , כְּמוּת , לָמוּת .

	נחי עי״ן ווי״ו ונחי עי״ן יו״ד					
	פִּעֵל		פֻּעַל		הִתְפַּעֵל	
	כּוֹנֵן (שרש כון) דווזדי.		כּוֹנַן (שרש כון) דוזולדי.		הִתְבּוֹנֵן (שרש בין) דיקקת אילן נזאר איטדי.	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	כּוֹנֵן כּוֹנַנְתָּ כּוֹנַנְתִּי כּוֹנַנּוּ כּוֹנַנְתֶּם כּוֹנְנוּ	כּוֹנְנָה כּוֹנַנְתְּ כּוֹנַנְתִּי כּוֹנַנּוּ כּוֹנַנְתֶּן כּוֹנְנוּ	כּוֹנַן כּוֹנַנְתָּ כּוֹנַנְתִּי כּוֹנַנּוּ כּוֹנַנְתֶּם כּוֹנְנוּ	כּוֹנְנָה כּוֹנַנְתְּ כּוֹנַנְתִּי כּוֹנַנּוּ כּוֹנַנְתֶּן כּוֹנְנוּ	הִתְבּוֹנֵן הִתְבּוֹנַנְתָּ הִתְבּוֹנַנְתִּי הִתְבּוֹנַנּוּ הִתְבּוֹנַנְתֶּם הִתְבּוֹנְנוּ	הִתְבּוֹנְנָה הִתְבּוֹנַנְתְּ הִתְבּוֹנַנְתִּי הִתְבּוֹנַנּוּ הִתְבּוֹנַנְתֶּן הִתְבּוֹנְנוּ
עתיד	יְכוֹנֵן תְּכוֹנֵן אֲכוֹנֵן יְכוֹנְנוּ תְּכוֹנְנוּ נְכוֹנֵן	תְּכוֹנֵן תְּכוֹנְנִי אֲכוֹנֵן תְּכוֹנֵנָּה תְּכוֹנֵנָּה נְכוֹנֵן	יְכוֹנַן תְּכוֹנַן אֲכוֹנַן יְכוֹנְנוּ תְּכוֹנְנוּ נְכוֹנַן	תְּכוֹנַן תְּכוֹנְנִי אֲכוֹנַן תְּכוֹנַנָּה תְּכוֹנַנָּה נְכוֹנַן	יִתְבּוֹנֵן תִּתְבּוֹנֵן אֶתְבּוֹנֵן יִתְבּוֹנְנוּ תִּתְבּוֹנְנוּ נִתְבּוֹנֵן	תִּתְבּוֹנֵן תִּתְבּוֹנְנִי אֶתְבּוֹנֵן תִּתְבּוֹנֵנָּה תִּתְבּוֹנֵנָּה נִתְבּוֹנֵן
ציווי	כּוֹנֵן כּוֹנְנוּ	כּוֹנְנִי כּוֹנֵנָּה			הִתְבּוֹנֵן הִתְבּוֹנְנוּ	הִתְבּוֹנְנִי הִתְבּוֹנֵנָּה
בינוני	מְכוֹנֵן מְכוֹנְנִים	מְכוֹנְנָה מְכוֹנְנוֹת	מְכוֹנָן מְכוֹנָנִים	מְכוֹנָנָה מְכוֹנָנוֹת	מִתְבּוֹנֵן מִתְבּוֹנְנִים	מִתְבּוֹנֶנֶת מִתְבּוֹנְנוֹת
מקור	נפרד כּוֹנֵן כּוֹנֵן, בְּכוֹנֵן				הִתְבּוֹנֵן הִתְבּוֹנֵן, בְּהִתְבּוֹנֵן	

	נחי עי״ן ווי״ו ונחי עי״ן יו״ד					
	הִפְעִיל		הִפְעִיל		הָפְעַל	
	הֵקִים (שרש קום) דורגֿוזדי .		הֵבִין (שרש בין) אגֿלאטדי .		הוּקַם (שרש קום) דורגֿוזולדי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	הֵקִים	הֵקִימָה	הֵבִין	הֵבִינָה	הוּקַם	הוּקְמָה
	הֲקִימוֹתָ	הֲקִימוֹת	הֲבִינוֹתָ	הֲבִינוֹת	הוּקַמְתָּ	הוּקַמְתְּ
	הֲקִימוֹתִי	הֲקִימוֹתִי	הֲבִינוֹתִי	הֲבִינוֹתִי	הוּקַמְתִּי	הוּקַמְתִּי
	הֵקִימוּ	הֵקִימוּ	הֵבִינוּ	הֵבִינוּ	הוּקְמוּ	הוּקְמוּ
	הֲקִימוֹתֶם	הֲקִימוֹתֶן	הֲבִינוֹתֶם	הֲבִינוֹתֶן	הוּקַמְתֶּם	הוּקַמְתֶּן
	הֲקִימוֹנוּ	הֲקִימוֹנוּ	הֲבִינוֹנוּ	הֲבִינוֹנוּ	הוּקַמְנוּ	הוּקַמְנוּ
עתיד	יָקִים	תָּקִים	יָבִין	תָּבִין	יוּקַם	תּוּקַם
	תָּקִים	תָּקִימִי	תָּבִין	תָּבִינִי	תּוּקַם	תּוּקְמִי
	אָקִים	אָקִים	אָבִין	אָבִין	אוּקַם	אוּקַם
	יָקִימוּ	תְּקִימֶינָה או	יָבִינוּ	תְּבִינֶינָה	יוּקְמוּ	תּוּקַמְנָה
	תָּקִימוּ	תָּקֵמְנָה	תָּבִינוּ	או תָּבֵנָּה	תּוּקְמוּ	תּוּקַמְנָה
	נָקִים	נָקִים	נָבִין	נָבִין	נוּקַם	נוּקַם
ציווי	הָקֵם	הָקִימִי	הָבֵן	הָבִינִי		
	הָקִימוּ	הָקֵמְנָה	הָבִינוּ	הָבֵנָּה		
בינוני	מֵקִים	מְקִימָה	מֵבִין	מְבִינָה	מוּקָם	מוּקָמָה
	מְקִימִים	מְקִימוֹת	מְבִינִים	מְבִינוֹת	מוּקָמִים	מוּקָמוֹת
מקור	נפרד הָקֵם נסמך הָקִים , בְּהָקִים		הָבֵן הָבִין , בְּהָבִין , לְהָבִין			

	נחי עי"ן וי"ו ונחי עי"ן יו"ד					
	קל		קל		נפעל	
	קָם (שרש קום) קאלקדי.		שָׂם (שרש שים) קודז.		נָכוֹן (שרש כון) דווולדי.	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	קָם	קָמָה	שָׂם	שָׂמָה	נָכוֹן	נְכוֹנָה
	קַמְתָּ	קַמְתְּ	שַׂמְתָּ	שַׂמְתְּ	נְכוּנוֹתָ	נְכוּנוֹת
	קַמְתִּי	קַמְתִּי	שַׂמְתִּי	שַׂמְתִּי	נְכוּנוֹתִי	נְכוּנוֹתִי
	קָמוּ	קָמוּ	שָׂמוּ	שָׂמוּ	נָכוֹנוּ	נָכוֹנוּ
	קַמְתֶּם	קַמְתֶּן	שַׂמְתֶּם	שַׂמְתֶּן	נְכוּנוֹתֶם	נְכוּנוֹתֶן
	קַמְנוּ	קַמְנוּ	שַׂמְנוּ	שַׂמְנוּ	נְכוּנוֹנוּ	נְכוּנוֹנוּ
עתיד	יָקוּם	תָּקוּם	יָשִׂים	תָּשִׂים	יִכּוֹן	תִּכּוֹן
	תָּקוּם	תָּקוּמִי	תָּשִׂים	תָּשִׂימִי	תִּכּוֹן	תִּכּוֹנִי
	אָקוּם	אָקוּם	אָשִׂים	אָשִׂים	אֶכּוֹן	אֶכּוֹן
	יָקוּמוּ	תְּקוּמֶינָה או תָּקֹמְנָה	יָשִׂימוּ	תְּשִׂימֶינָה או תָּשֵׂמְנָה	יִכּוֹנוּ	תִּכּוֹנֶנָה או תִּכֹּנָּה
	תָּקוּמוּ		תָּשִׂימוּ		תִּכּוֹנוּ	
	נָקוּם	נָקוּם	נָשִׂים	נָשִׂים	נִכּוֹן	נִכּוֹן
ציווי	קוּם	קוּמִי	שִׂים	שִׂימִי	הִכּוֹן	הִכּוֹנִי
	קוּמוּ	קֹמְנָה	שִׂימוּ	שִׂימֶינָה	הִכּוֹנוּ	הִכֹּנָּה
בינוני פועל	קָם	קָמָה	שָׂם	שָׂמָה		
	קָמִים	קָמוֹת	שָׂמִים	שָׂמוֹת		
בינוני פעול			שׂוּם	שׂוּמָה	נָכוֹן	נְכוֹנָה
			שׂוּמִים	שׂוּמוֹת	נְכוֹנִים	נְכוֹנוֹת
מקור	נפרד קוּם או קוֹם		שִׂים או שׂוּם		הִכּוֹן	
	נסמך בְּקוּם לָקוּם		בְּשִׂים, לָשִׂים		בְּהִכּוֹן, כְּהִכּוֹן וכו׳.	

קאנלריני דוֹכּמֵאִיאַסיגְ'יז.איאקלריגְ'יזי דוסטלריגְ'יזיגְ אֵבִינדן סיירכּ אידְאסיז .

הַקֶּשֶׁר.

קָשֹׁר קָשְׁרוּ הָעֵינַיִם וְהַפֶּה הַיָּדַיִם וְהָרַגְלַיִם קֶשֶׁר עַל הַבֶּטֶן לֵאמֹר: עַד מָתַי נֶאֱסֹף וְהַבֶּטֶן תֹּאכַל? עַד מָתַי נַעֲמֹל וְנִיגַע כָּל הַיּוֹם וְהִיא תֵּשֵׁב שְׁלֵוָה וּשְׁקֵטָה וְתִשְׂבַּע פְּרִי עֲמָלֵנוּ? מַה־לָּנוּ וְלַבֶּטֶן הָאֲרוּרָה הַזֹּאת כִּי נַעַבְדֶנָּה? הָבָה וְנַשְׁלִיכָה מֵעָלֵינוּ אֶת עֻלָּהּ כִּי כָבֵד הוּא. וְכַאֲשֶׁר נוֹעֲצוּ כֵּן עָשׂוּ. הָעֵינַיִם מֵאֲנוּ לְהַבִּיט לְבַקֵּשׁ לַבֶּטֶן כָּל מַאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל; הָרַגְלַיִם מֵאֲנוּ לָלֶכֶת; הַיָּדַיִם לָקַחַת וְהַפֶּה לִבְלֹעַ. וַיַּעַבְרוּ כֵּן שְׁלֹשָׁה יָמִים. וַתִּיעַף הַבֶּטֶן וַתִּתְעַלַּף כִּי חָזַק עָלֶיהָ הָרָעָב מְאֹד. אַךְ גַּם לַקֹּשְׁרִים לֹא הָיָה טוֹב מִמֶּנָּה. גַּם בָּהֶם לֹא נִשְׁאַר כֹּחַ וְלֹא יָכְלוּ עֲמֹד. אָז הֵבִינוּ הַקֹּשְׁרִים כִּי נִסְכְּלָה עֲצָתָם וַיָּשׁוּבוּ אִישׁ אֶל עֲבוֹדָתוֹ וְאֶל מִשְׁמַרְתּוֹ.

§ 38:

שֶׁ־(שַׁ, שָׁ, שְׁ)	=	אֲשֶׁר
הַמִּכְתָּב שֶׁכָּתַבְתִּי	=	הַמִּכְתָּב אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי
הַמֶּלֶךְ שֶׁיִּמְלֹךְ	=	הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִמְלֹךְ
כָּל שֶׁבְּיָדִי	=	כָּל אֲשֶׁר בְּיָדִי
עַד שֶׁאֶכְתֹּב	=	עַד אֲשֶׁר אֶכְתֹּב
הָאִישׁ שֶׁרָאָה אֶת אָבִי	=	הָאִישׁ אֲשֶׁר רָאָה אֶת אָבִי

אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ בָּךְ	=	אַשְׁרֵי אָדָם אֲשֶׁר עוֹז לוֹ בָּךְ
כֹּל יֶשׁ לוֹ נָתַן בְּיָדוֹ	=	כָּל אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ נָתַן בְּיָדוֹ
בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם	=	בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא לָהֶם
אִישׁ לֹא יָדַעְתִּי בָּא הַבָּיְתָה	=	אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי בָּא הַבָּיְתָה
שְׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע	=	שְׂפַת אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע.
	=	שְׂפַת אִישׁ (אוֹ עַם) אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי

בחצאייג אגאצלרי (דירכלרי) קורומאולר . תלמידלרים ! סיז קותלי וא סאגראם סיגיז. יורולמאז סיגיז וא טלמאז סיגיז (יגע, יעף) . בו דירכלר נא איצון צביכ קורודילר .

אגאם דאגרן צביכ אנדי . סניג קיזלריג בוגון איי צאלדילר . קיזלרים ! סיזלר חצאן איי צאלר סיגיז? שרה ורבקה ! אגאייג אבינא צביכ גידאסיז, זירא אנדא בוגון קרילרא ביוכ זייאפת ואר. שרה ! סן בו צוג׳וגי בוגון אמיזדיג מי? קיזים ! שו צוג׳וגי צביכ אמיז זירא בוטין גון אמדי . יצחק ! בבאג דון דאגא ציקדי מי? יוזומלרי צביכ דושירמייאסיז, זירא אנלר דחי פישמדילר . נבוכדנצר בבל פאדשאהי ירושלם אוזרינא ג׳נכ אטדי וא אני זאבט אילדי וא חלקיני בבלא גוטורדי וא אנלרי אורדא אוטורגוזדי . רבבי אללהים ! בגא נא ויריר סין ? בני דושמאנלרימיג אלינא וירמא . איסטא בנדן וא סגא הר נא כי איסטר איסג ויראיים . אנאם ! בגא אכמכ ויר וא ייאיים . קיזקרדשים ! סן בנים אלימא (על) חצאן סויי קוייאר סין ? קרדשים ! בבאמיג אלינא סויי קויי . קיזקרדשים ! אנאמיג אלינא סויי קויי . שמואל דוד׳א גלדי וא אניג באשי אוזרינא יאג דוכדי וא אני ישראל אוזרינא פאדשאה אולמאק איצון סילדי (משח למלך) . יצחק שרה אנאסיניג צאדירינא גלדי . אליהו גוכא ציקדי זירא אללה אני גנדינא אלדי .

בבאם שימאלא (קישליק טראפינא) אקאם ג׳נובא (קי׳בלא טראפינא) גיטדי . סן גון דוגו טראפינא גידר איסג בן גון באטי טראפינא גידר אים . יעקביג קריסי רחל יולדא בית לחם גא (ביתה לחם) גיטדיגינדא אולדי וא יעקב אניג מזארי (קבורה) אוזרינא ביר מצבה דיכדי (דורגוזדי, הציב) . או רחליג מזאריניג מצבה סי דיר בו גונא קדר . אי אללהים ! ג׳אנימי חלאס אילא וא גורא אינמיים . פאדשאהיג יאנינדא (על) דוראן (נצב) כימסאלר כים דיר ? אנלר בבל פאדשאהיניג אלצילרי דיר. בן גורדים וא אושטא אבימיזיג קאפוסינדא אויז אוכסכ וא קותלי כישי דורוייר (נצב) . אקאם אביני יאפדי (בנה) וא או בוגון אניג קאפולריני דורגוזייר . סיז בוגון ג׳זמלאגיז רבבי אללהיגיזיג אוגונדא דורוייר סיגיז . בנים חלאייגים מסרא קאצדי , קולום אניג ארדי סירא קודי וא אני אוראדן אלדי וא אוגומא דורגוזדי (הציג) . סן בוגון אורוגיגי בילמז איסג בוני טועלרימיג בגניר מי ? סגא רגבת אידנלרא רגבת אילא (יקר) וא סני סבנלרי סב . קאנימיז גוזוגיזא (גוזיגיזדא) פחאלי אולסון וא ביזי אולדורמגיז . בו ניתק צוג׳וקלריג ג׳אנלרי גוזלריגיזדא פחאלי אולסון וא אנלריג

ומוסר והנה לריק יגעתי כי הוא איננו שומע בקולי והולך בדרך רעים. הלא ידעת אם לא שמעת כי אלהי עולם יהוה לא ייעף ולא ייגע? וייעפו נערים וייגעו. הוגעתם יהוה בדבריכם ואמרתם במה הוגענו באמרכם כל עשה רע טוב בעיני יהוה ובהם הוא חפץ או איה אלהי המשפט? מלכנו הפליא לעשות חסד עם האיש אשר הציל את נפשו מידי הרשעים אשר קשרו עליו קשר.

בחצי הלילה ואני שוכב על משכבי והנה עלה באזני קול פחדים ואיקין. שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן לבא לרשת גוים גדולים ממך (ממך) ערים גדולות ובצורות בשמים: עם גדול בני ענקים אשר אתה ידעת ואתה שמעת מי יתיצב לפני בני ענק. אחי! התיצבו פה בשדה ואני אלכה העירה. היטיבה יהוה לטובים ולישרים. בני! אם תיטיבו דרכיכם גם יהוה ייטיב לכם כל ימי חייכם. אם ישמע אבי אשר אתה הלך עם נערים אשר לא לקחו מוסר הייטב בעיניו? יהוה! תיקר נא נפשי בעיניך והצילנה מרדת שאולה. אחות שמואל לא תיטיב לרקד כאחותי. שרה ורבקה! התיטבנה לתפר בגדים כאמי? מה זה מהרתן ללמד את הקקן (=הקקן) היום? יוסף לקח מאחיו חמשה אנשים ויציגם לפני פרעה. שרה ורבקה! למה זה תיגענה לריק כי תאמרנה בלבכן ללמד את שפחותיכן חכמה? הנטע (נוטע) אזן הלא ישמע אם יצר עין הלא יביט? אדוני! אנכי אלך ירושלימה ואקח משם את עבדך אשר ברח והצגתיו לפניך. אחי! היצקת מים על ידי אבי? יום שמחות היום הזה, צק לעם ויאכלו.

כים כי אוכסיזירי וא טוללרי אג׳יר איסא אלג׳ישלי דיר. סאן (או ארמא) כי אגא אללה דושמאנלרינדן יארדים איסא. סאן (או ארמא) כי יאשליג׳ינדא חכמה וא תרכ ארב אוגרנדי! בן אכמגי אזבארדאכי (אדם) גא וירדים. (או אדם) כי אוזרינדא סייאה רובא דיר או ביזים מועלליממיז דיר וא אוזרינדא בייאז רובא אולאן בבאמיז דיר. אברא אוטורדוגוג (אוטורמאג) סוקאקלרדא בוש צוג׳וקלריג בירי גיבי גזריג׳גדן (גזמגדן) איידיר (איידיר כי אוטוראסין אברא נארן כי סוקאקלרדא בוש צוג׳וקלריג בירי גיבי גזאסין). בו ג׳בבאר נרדא דושדי אורדא אולדי. בנים ביוכ קרדשלרים נרדא כי ג׳נכ איטדילר אורדא דושדילר. אני (נקבה) סגא וירדיגים ג׳ירי כישייא וירדיג׳ימדן איי דיר (טוב תתי). נפילאיא אמיכ צכמאיא סיג׳יז. קיז קרדשים! סן חצאן אויאניר סין? חצאן מועלליגיג אבינא גידר סין? אללה יאג׳מור יאג׳דיריר איסא ביזים

אָחִי! אָבִינוּ קָרָא אֶת מִכְתָּבְךָ אֲשֶׁר
כָּתַבְתָּ אֵלָיו מִירוּשָׁלַיִם, וַיִּישְׁרוּ
דְבָרֶיךָ בְּעֵינָיו כִּי הֵיטַבְתָּ לִכְתֹּב.
הָאֱלֹהִים בֵּרַךְ אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ
אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ
אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

קרדשים! בבאמיז סניֿג ירושלם דן יאזדיגֿי
מכתובוגֿי אוקודו זא ג׳וואבלריגֿי
בגנדי זירא איי יאזדיגֿ.
אלּלה יידינג׳י גוני אלגֿישלארי וא אני עזיז
איטדי זירא אנדא באטיל אולדו
ג׳ומלא אישינדן כי אללה
יראטיפ יאפדי (ג׳ומלא יראטיפ
יאפדיגֿי אישינדן רחת אולדו).

אָרוּר אֲשֶׁר יִקַּח אֶת סִפְרִי לוֹ אוֹ יִמְכְּרֶנּוּ לַאֲחֵרִים. אָרוּר אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ. אֲשֶׁר הִכָּה אֶת עַבְדּוֹ וַיַּפֵּל אֶת שִׁנָּיו הוּא רָשָׁע מְאֹד. בָּרוּךְ אֲשֶׁר יְלַמֵּד חָכְמָה וּמוּסָר מִנְּעוּרָיו (בִּנְעוּרָיו) וִישַׂמַּח לֵב אָבִיו וְאִמּוֹ בִּימֵי זִקְנָתָם. אֵין טוֹב מֵאֲשֶׁר יִשְׂמַח הָאָדָם בְּמַעֲשָׂיו כִּי הוּא חֶלְקוֹ. אֲשֶׁר נָדַרְתָּ מַהֵר לְשַׁלְּמוֹ. אֲשֶׁר נָדַרְתִּי אֲשַׁלֵּמָה. שִׁמְעוּ בָנַי לַאֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת. אִם תֵּלְכוּ בְּדַרְכֵי יְהוָה הַטּוֹבִים גַּם יְהוָה יִשְׁמָרְכֶם מִכָּל רַע בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵכוּ. יְהוָה יִשְׁמַע אֶת קוֹל עַבְדּוֹ אֲשֶׁר יַעַבְדֶנּוּ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים כַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם. בְּנִי! אַל תֵּלֵךְ עִם אֲשֶׁר בְּקִרְבָּם מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע כִּי דַרְכֵיהֶם דַּרְכֵי שְׁאוֹל. טוֹב אֲשֶׁר תִּתֵּן כַּסְפְּךָ בַּשֶּׁמֶן מֵאֲשֶׁר תִּתְּנֶנּוּ בַּיַּיִן. לִמְדוּ בִּנְעוּרֵיכֶם לַעֲבֹד אֶת יְהוָה כְּכָל אֲשֶׁר כָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדּוֹ הַקְּדוֹשָׁה וְיִיטַב לָכֶם בִּימֵי זִקְנַתְכֶם. נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עָלָה עַל יְרוּשָׁלַיִם וַיִּלָּחֶם בָּהּ וַיִּלְכְּדָהּ וַיִּשְׂרְפָהּ בָּאֵשׁ וְאֶת כָּל יוֹשְׁבֶיהָ הוֹלִיךְ בָּבֶלָה וַיּוֹשִׁיבֵם שָׁם. הַגְּבָעוֹת אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנַעַן גְּבוֹהוֹת מְאֹד וְרֹאשָׁן מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה (וְרָאשֵׁיהֶן מַגִּיעִים הַשָּׁמָיְמָה).

העבד הכה את דודי בחרבו וישפך מעיו אַרְצָה. שַׁלְּחוּ נא את האמה הזאת מעלי החוצה ונעלו הדלת אחריה. מתי תִּסְּעוּ (תִּסְעוּ) ארצה הנגב לשבת שם כאשר אמרתם לי? שרה אמרה לאברם גָּרֵשׁ את האמה הזאת ואת בנה כי לא יִירַשׁ בן האמה הזאת עם בני עם יצחק. אש קדחה בְּאַפִּי וַתִּיקַד עד שאול תחתית. הוֹקַר (הֹקַר) רגלך מבית רעך. פתחה האדמה את פיה ותבלע את קרח ואת עדתו וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה, על אשר קָשְׁרוּ קֶשֶׁר על יהוה ועל נביאו. יהוה אלהינו הוליך את אבותינו ארבעים שנה במדבר וַיִּתֵּן להם ארץ טובה ורחבה ארץ אשר לא יָגְעוּ בה לָרֶשֶׁת אותה וְלָשֶׁבֶת בה כל הימים אם יעבדו אתו באמת ובתמים. אמרתי לְלַמֵּד בני חכמה

בְּנֵי דוֹדִי הָיוּ רָעִים מְאֹד וַיּוֹרִידוּ אֶת אֲבִיהֶם בְּיָגוֹן שְׁאוֹלָה .

אקאמיג̃ אוג̃וללרי פֿנא אידילר וא בבא-לריני קסוות אילן מוארא אֵנדיר-דילר .

בְּנִי ! הַבֵּט הַשָּׁמַיְמָה וּסְפֹר אֶת הַכּוֹכָבִים אִם תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם .

אוג̃לום ! גוֹקא באק וא יילדיזולרי סאיי אגר אנלרי סאיא ביליר איסנ̃ .

אָחִי עָלָה אֶתְמוֹל הָהָרָה וַיַּבֵּט מִשָּׁם צָפוֹנָה וָנֶגְבָּה וְקֵדְמָה וָיָמָּה .

דון קרדשים דאג̃א ציקדי וא אורא דן קישליג̃א קיבלאיא גון דוג̃וייא וא גון באטייא באקדי .

לְאִבְצָן הַשּׁוֹפֵט הָיוּ שְׁלֹשִׁים בָּנִים , וּשְׁלֹשִׁים בָּנוֹת שִׁלַּח הַחוּצָה וּשְׁלֹשִׁים בָּנוֹת הֵבִיא לְבָנָיו מִן הַחוּץ .

אִבְצָן הַשּׁוֹפֵטִיג̃ אוטוז אוג̃לו ואר אידי , וא דישארייא אוטוז קיז בוראקדי (ציקארדי) וא דישארידן אוג̃וללרינא אוטוז קיז גטירדי .

אָבִי יָשַׁב בְּאֶרֶץ כְּנַעַן וַיִּסַּע מִשָּׁם וַיֵּלֶךְ אַרְצָה הַנֶּגֶב .

בבאם כנען טופראג̃ינדא אוטורור אידי , וא אוראדן גוֹצדי וא נגב טופרא-ג̃ינא גיטדי .

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִיגְעוּ לָרִיק וְלֹא יֵלְדוּ לַבֶּהָלָה כִּי זֶרַע בְּרוּכֵי יְהוָֹה הֵמָּה וְצֶאֱצָאֵיהֶם אִתָּם .

בני ישראל נפֿילא יא צאלישמזלר וא פֿישׁשים איצון דוג̃ורמזלר זירא אנלר אללהיג̃ אלג̃ישלילריניג̃ זורעייתי דיר וא אוולדלרי בראברלרינדא (אלור) .

רִבְקָה ! הֵילִיכִי אֶת הַיֶּלֶד הַזֶּה וְהֵינִיקִהוּ לִי וַאֲנִי אֶתֵּן אֶת שְׂכָרֵךְ .

רבקה ! בו צוג̃'וג̃י גוֹטור וא אני בֿנא (בני איצון) אֵמיז וא בן חקקינ̃י וריר אים.

כִּי אֶצָּק מַיִם עַל צָמֵא וְנוֹזְלִים עַל יַבָּשָׁה אֶצֹּק רוּחִי עַל זַרְעֶךָ וּבִרְכָתִי עַל צֶאֱצָאֶיךָ .

(נאסלי) כי סוסאמיש (יבאן) אוזרינא סויי וא קורו ייר אוזרינא אקאר סוילר דוכֿר אים , (אוולא) רוחימי זורעייתינ̃ אוזרינא וא ברכתימי אוולדלרינ̃ אוזרינא דוכֿר אים .

הִנֵּה דְבַר יְהוָֹה אֶל אַבְרָם לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֶיךָ הוּא יִירָשֶׁךָ .

אושטא רבביג̃ סוזי אברם ג̃א (אולדי) דיירכי : סני בו מיראסלמז , כים כי ג'יגירינ̃דן ציקאר איסא או סני מיראסלר .

וַיִּיצֶר יְהוָֹה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים .

וא רבבי אללה אדמי יירדן (אלינמיש) טופראק (דן) סורת איילדי וא יוזונא דירליכ נֶפֶסי אוּפֿורדי .

יָצַר (עתי יִצֹּר או יִיצַר, וְיִיצֶר) יראטדי, סורת איטדי.

הִצִּיג (יצג) דורגֿיזדי.

הִתְיַצֵּב (יצב) דורדו, קאלקדי.

בָּרָא, יראטדי.

נִסְכַּל (סכל) דלי אולדו. ג׳אהיל אולדי.

נִסְכַּלְתָּ עֲשׂוֹתִי, — כֿנשים ג׳אהיל אולדו, יעני ג׳אהילג׳א כֿנש איטדים, ג׳אהילג׳א פֿיכר איטדים, הִסְכִּיל, ג׳אהילליכ איטדי. דליליכ איטדי.

הִפְלִיא (פלא) עג׳איב איטדי.

מֵעִים או מֵעַיִם (יחיד בולונמייר. רבי׳ III) ז׳, ג׳גילר. ווינ׳וד.

צֶאֱצָאִים (רב׳ I) זורעיית, אוולדלר.

אָז, או וקת.

עַתָּה, עַתָּה, שימדי.

הָבָה, גֿל. האידי.

הֵבִין, אגֿלאדי, הֲבִינוֹ, אגֿלאדילר.

הִתְעַלֵּף (עלף) באיילדי:

אֲשֶׁר רָאָה אֶת סִפְרִי יַגִּיד לִי אַיֵּהוּ (אַיֵּה הוּא).	כים כי כתאבימי גֿורדו או נֿרדאדיר בֿנֿא סוולֵסין.
אֲשֶׁר יִתֵּן לִי אֶת סִפְרִי אֲשֶׁר אָבַד לִי אָתְמוֹל יְבֹרָךְ.	בֿנֿא דון נֿאייב אולאן (דון נֿאייב אִיטדֿגֿים) כיתאבימי בֿנֿא וירג׳כ אלנֿישלי אולסון.
הָאִישׁ אֲשֶׁר הָיָה בַּבַּיִת קָרָא לַאֲשֶׁר בַּחוּץ: מִי אַתָּה וּמַה־לְּךָ פֹּה?	אֲבֿרא אולאן כימסא דישארידא כי כימסא־יא קיצקירדי: סן כים סין, וא סֿנֿא בורדא נא ואר (סנינֿ בורדא נא אישינֿ ואר)?
הַמְלַמֵּד הִכָּה אֶת אָחִי עַל אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת חֻקּוֹ.	מועללים קרדשימי דוֿגדו אנינֿ איצונֿ כי אורוגוני בילמדי.
דָּוִד! לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ לְבֵיתְךָ עַד אֲשֶׁר תִּלְמַד אֶת חֻקֶּךָ.	דוד! בן סני אֲבֿינֿא בוראקמאם או וקתא קדר כי אורוגוֿני אוֿגרנירסין (אורוגיֿני אוֿגרנינג׳א קדר בן סני אֲבֿינֿא בוראקמאם).
בַּאֲשֶׁר תֵּשֵׁב אֵשֵׁב וְאֶל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ אֵלֵךְ.	הר נרדא אוטורור איסנֿ אוטורור אים וא הר נרייא וארירר איסנֿ וארירר אים.
טוֹב אֲשֶׁר אֶלְמַד אֶת חֻקִּי מֵאֲשֶׁר אֶשְׂחַק כָּל הַיּוֹם.	אורוגימי אוֿגרנדיגים בוטון גון אויינאדי־גֿימדן איי דיר.
אָחִי! לְכָה נֵרְדָה מִצְרַיְמָה וְנֵשְׁבָה שָׁם בִּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים.	קרדשים! גֿל מסרא אינאלים וא אוראדא אוֿץ עאיי קדר אוטוראלים.

יָגַע (עת׳ יִיגַע) אמב צבדי, זחמת צבדי צאלישדי.

יָטַב (עבר בולונמייר. עת׳ ייטב) איי אולדו.
הֵיטִיב, איי איטדי.
איילב איטדי.

יָעַף (עת׳ ייעף) יורולדי. טאלדי.

יָעַץ (עת׳ ייעץ, צווי עוץ, עוצו) כגש איטדי, כגש וירדי. נוֹעַץ (עת׳ יוָעֵץ) כגשלנדי, מושוורא איטדי.

יָבֵשׁ (עת׳ ייבש, מקור נפרד יָבֹשׁ, נסמך, יְבֹשׁ, יְבֹשֶׁת) קורודי.

יָקַד (עת׳ ייקד או ייקד, מקור נסמך, יְקֹד) יאנדי,

יָקַץ (עת׳ ייקץ, וַייקץ. וַייקץ) אויאנדי.

יָשַׁר (עת׳ יִישַׁר) דוגרו אולדו. יראדי, בגאנילדי, יָשַׁר בְּעֵינַי, גוזלרימא יראדי, בגנדים.
יָקַר (עת׳ ייקר או ייקר) סיילי, פחאלי אולדו, סירב אולדו. הוֹקִיר, פהאלי איטדי, סירב איטדי.

קָשַׁר (יִקְשֹׁר) באגלאדי.
קָשַׁר, על פי, ביר כימסאניג אוזרינא אֵל ביר אולדו (דושמאנליק יולי).

אָסַף (עת׳ יֶאֱסֹף, תַּאַסְפִי יַאַסְפוּ) דושירדי.

עָמַל (עת׳ יַעֲמֹל) אמב צבדי, זחמת צבדי, צאלישדי.

קָרַח (יִקְרַח) יאנדי, טוטאשדי.

נָפַח (עת׳ יִפַּח) אופורדי, אֵסדי (לוזגר איצון).

שָׁבַת (עת׳ יִשְׁבֹּת) טינץ, רחת אולדו, באטיל אולדו.

שָׁב, קאייטדי, דונדו.
יָשׁוּב, דונר.
וַיָּשָׁב, וא דונדו.
וַיָּשׁוּבוּ, וא דונדולר גרי דונדולר.

עָשָׂה, איטדי, יאפדי, עָשׂוּ, איטדילר. יאפדילר, לַעֲשׂוֹת, אידמאיא, יאפמאיא.

עָלָה, ציקדי (אוכסבגא).
עֲלֵה ציק, עֲלוּ ציגיגיז.

נִגֵּן, צאלדי, מְנַגֵּן, צאלגיגי.

קֶשֶׁר, (VII א׳) ז׳, באג אֵל בירליב.

חוּץ (1 רב׳ חוצות XIII) סוקאק, מחלא. דישארי.
רֵיק, ז׳ בוש שיי, נפילא.

שְׁאוֹל, (1) ז׳ ונ׳. גור. מזאר.
צָפוֹן, קישליק טראפי, שימאל.
קֶדֶם, גון דוגושי טראפי.

יָם, דגיז טראפי, גון באטי טראפי.

נֶגֶב, קיבלא, ג׳נוב. נֶגְבָּה,

יַבָּשָׁה, יַבֶּשֶׁת, נ׳, קורו ייר, קורו (דגיזיג טרסי)

בֶּהָלָה (ר׳ בֶּהָלוֹת) קאלטי ראמק. אגרי, כישישים.

מִשְׁמֶרֶת (XVI א׳) נ׳ סאקלוב.
פוסט, תעיין אולונאן איש.
נוֹזְלִים, אגיגילר, אקאר סוילר:
שָׁלֵו, שְׁלֵוָה, טינץ, רחת, אמין.
שֶׁקֶט שְׁקֵטָה, טינץ, רחת,

תַּחְתִּי, תַּחְתִּיָה או תַּחְתִּית אַלְטְדאכי, טיפדכי.

חסרי הפ״א יו״ד (יָצַב, יָצַג, יָצַע, יָצַק, יָצַת, יָקַף, יָנַה (?)

קַל, יָצַק, הוכ׳רו קירו. — עבר יָצַק, יָצְקָה, יָצַקְתָּ, יָצַקְתְּ, יָצַקְתִּי וכו׳. עתיד, יִצֹּק, תִּצֹּק; תִּצֹּק, תִּצְּקִי, אֶצֹּק וכו׳, צווי, צַק או יְצֹק, צְקִי או יִצְקִי וכו׳, בינוני, יֹצֵק, יֹצְקִים וכו׳, מקור, יָצֹק או צֶקֶת, בְּצֶקֶת, לָצֶקֶת.

נִפְעַל, נִצַּב (יָצַב), דורדו, עבר, נִצַּב, נִצְּבָה; נִצַּבְתָּ, נִצַּבְתְּ וכו׳, עתיד; בינוני, נִצָּב, נִצָּבִים וכו׳,

הִפְעִיל, הִצִּיב (יָצַב), דורגיזדי, עבר, הִצִּיב, הִצִּיבָה: הִצַּבְתָּ, הִצַּבְתְּ, הִצִּיבוּ וכו׳, עתיד, יַצִּיב, תַּצִּיב; תַּצִּיב, תַּצִּיבִי וכו׳. צווי, הַצֵּב, הַצִּיבִי, הַצִּיבוּ וכו׳, בינוני, מַצִּיב, מַצִּיבָה או מַצֶּבֶת, מַצִּיבִים וכו׳, מקור, הַצֵּב, בְּהַצִּיב.

* נָתַן ויירדי. (חסר הקצוות).

קַל, עבר, נָתַן, נָתְנָה, נָתַתָּ, נָתַתְּ, נָתַתִּי; נָתַנּוּ; נְתַתֶּם, נְתַתֶּן, נָתְנוּ,
עתיד, יִתֵּן, תִּתֵּן; תִּתֵּן, תִּתְּנִי; אֶתֵּן, יִתְּנוּ; תִּתֵּנָּה, תִּתְּנוּ; תִּתֵּנָּה, נִתֵּן.
צווי, תֵּן, תְּנִי, תְּנוּ, תֵּנָּה.
בינוני, נֹתֵן, נֹתְנָה או נֹתֶנֶת, נֹתְנִים וכו׳, נָתוּן, נְתוּנָה, נְתוּנִים וכו׳.
מקור נָתֹן או תֵּת, בְּתֵת, כְּתֵת, לָתֵת (תִּתִּי תִּתְּךָ, בְּתִתִּי, בְּתִתְּךָ).
נִפְעַל עבר, נִתַּן, נִתְּנָה, נִתַּתָּ, נִתַּתִּי, נִתְּנוּ, נִתַּתֶּם וכו׳.
עתיד, יִנָּתֵן, תִּנָּתֵן, אֶנָּתֵן; יִנָּתְנוּ, תִּנָּתֵנָּה.
הָפְעַל עתיד, יֻתַּן.

הַמְנַגְּנִים הֵיטִיבוּ נַגֵּן, אי צאלגֿיג׳ילר: איי אידיג׳ין צאלמאיא — איי צאליג׳ין.

הַתַּלְמִיד הַזֶּה מֵטִיב לֶכֶת, בו תלמיד איי אידייר גזמכ ני, — איי גזייר (יענני יולו איי, תרביהלי).

הִסְכַּלְתָּ עֲשׂוֹ, ג׳אהיללי׳כ איטדיג׳ קילמאיא, — ג׳אהילג׳א יאפדיג׳, גאהילג׳א איטדיג.

אַל תְּמַהֵר לְנַגֵּן, צאלמאיא גיז אולמא, צביכ צאלמא.

הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ. אללה ביזים אילן ביוכ איטדי קילמאיא. — אללה ביזא ביוכ איש איטדי.

כ	נחי הפ״א יו״ד			
	קַל		הִפְעִיל	
	יָרַשׁ . יָרַשׁ , מיראסלדי .		יָנַק , אֶמְדִי . הֵינִיק , אֵמִיזְדִי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	יָרַשׁ	יָרְשָׁה	הֵינִיק	הֵינִיקָה
	יָרַשְׁתָּ	יָרַשְׁתְּ	הֵינַקְתָּ	הֵינַקְתְּ
	יָרַשְׁתִּי	יָרַשְׁתִּי	הֵינַקְתִּי	הֵינַקְתִּי
	יָרְשׁוּ	יָרְשׁוּ	הֵינִיקוּ	הֵינִיקוּ
	יְרַשְׁתֶּם	יְרַשְׁתֶּן	הֵינַקְתֶּם	הֵינַקְתֶּן
	יָרַשְׁנוּ	יָרַשְׁנוּ	הֵינַקְנוּ	הֵינַקְנוּ
עתיד	יִירַשׁ	תִּירַשׁ	יֵינִיק	תֵּינִיק
	תִּירַשׁ	תִּירְשִׁי	תֵּינִיק	וְתֵינִיקִי
	אִירַשׁ	אִירַשׁ	אֵינִיק	אֵינִיק
	יִירְשׁוּ	תִּירַשְׁנָה	יֵינִיקוּ	תֵּינֵקְנָה (תינקנה)
	תִּירְשׁוּ	תִּירַשְׁנָה	תֵּינִיקוּ	תֵּינֵקְנָה
	נִירַשׁ	נִירַשׁ	נֵינִיק	נֵינִיק
ציווי	רֵשׁ	רְשִׁי	הֵינִיק	הֵינִיקִי
	רְשׁוּ	רַשְׁנָה	הֵינִיקוּ	הֵינַקְנָה
בינוני	יוֹרֵשׁ	יוֹרְשָׁה (רֶשֶׁת)	מֵינִיק	מֵינִיקָה (נֶקֶת)
	יוֹרְשִׁים	יוֹרְשׁוֹת	מֵינִיקִים	מֵינִיקוֹת
מקור	נפרד יָרֹשׁ		הֵינִיק	
	נסמך רֶשֶׁת , לָרֶשֶׁת		הֵינִיק	

וַתֹּאמֶר לָהֶם הַתְּאֵנָה הֶחֳדַלְתִּי אֶת מָתְקִי וְאֶת תְּנוּבָתִי הַטּוֹבָה וְהָלַכְתִּי
לָנוּעַ עַל הָעֵצִים׃ וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לַגֶּפֶן לְכִי אַתְּ מָלְכִי עָלֵינוּ׃ וַתֹּאמֶר לָהֶם
הַגֶּפֶן הֶחֳדַלְתִּי אֶת תִּירוֹשִׁי הַמְשַׂמֵּחַ אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ עַל
הָעֵצִים׃ וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעֵצִים אֶל הָאָטָד לֵךְ אַתָּה מְלָךְ־עָלֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר
הָאָטָד אֶל הָעֵצִים אִם בֶּאֱמֶת אַתֶּם מֹשְׁחִים אֹתִי לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם בֹּאוּ חֲסוּ
בְּצִלִּי וְאִם אַיִן תֵּצֵא אֵשׁ מִן הָאָטָד וְתֹאכַל אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן׃

(שופטים ט׳ ח׳ – ט״ו)

§ 37.

בָּא אֲשֶׁר לוֹ הַבַּיִת, גלדי (או כישי) כי אֶבֿ אניג דיר. אֶבֿ אניג אולאן כימסא גלדי.

מֵת אֶתְמֹל אֲשֶׁר הָיָה לוֹ הוֹן רַב, דון אולדו (או כישי) כי אניג צוק מאלי ואר אידי (צוק מאלי אולאן כימסא דון אולדי).

אֵת אֲשֶׁר תְּבָרֵךְ מְבֹרָךְ, כימי כי אַלגישלר איסֵג אלגישלי דיר.

אֲשֶׁר תְּקַלֵּל מְקֻלָּל, כי מי כי קארגאר איסֵג קארגישלי דיר.

וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר עַל הַבַּיִת, אֶבֿ אוזרינא תעיין אולאן כימסאיא סוילדי.

וַיְדַבֵּר לַאֲשֶׁר לָהּ הַטַּבַּעַת, יוזוכ אניג אולאן קַרייא סוילדי.

דוֹדִי הָלַךְ עִם אֲשֶׁר יָשַׁב בְּבֵיתֵנוּ. אקאם אבֿימיזדא אוטוראן כישי אילן גיטדי.

בָּבֶל, בָּבֶל, (שהר אדי).	בָּבֶלָה, בבל גא.
אַשּׁוּר, אַשּׁוּר, (ממלכת אדי)	אַשּׁוּרָה, אשור גא.
נֶגֶב, נֶגֶב, קיבלא טראפי	נֶגְבָּה, קיבלא טראפינא.
בַּיִת, אֶבֿ	בַּיְתָה, אבֿא, אֶבֿ גא.
מִצְרַיִם, מסר.	מִצְרַיְמָה, מסרגא.
שָׁמַיִם, גוכ.	שָׁמַיְמָה, גוכדא.
יְרוּשָׁלַיִם, ירושלם.	יְרוּשָׁלַיְמָה, ירושלם גא.
אֶרֶץ כְּנַעַן, כנען טופראגי	אַרְצָה כְּנַעַן, כנען טופראגינא.
בֵּית יוֹסֵף, יוספיג אֶבֿי.	בֵּיתָה יוֹסֵף, יוספיג אֶבֿינא.
מִדְבַּר דַּמֶּשֶׂק, דמשק יבאני.	מִדְבָּרָה דַּמֶּשֶׂק, דמשק יבאנינא
עַזָּה, עַזָּה, (שהר אדי).	עַזָּתָה, עַזָּה גא
מִזְרַח שֶׁמֶשׁ, גון דוגושי.	* מִזְרְחָה שֶׁמֶשׁ, גון דוגושינא.
הָאֹהֶל, אול צאדיר.	* הָאֹהֱלָה, אול צאדירא.

נפס קלמאדי. בו יראמז אדם צוק סנהלר אגרילר אילן יטאגי אוזרינדא אוגוטלנדי (צזאסיני בולדו). אולום גונינדא נא זנגינליכ וא נא מאל פידא אידמזלר. אוגלנלרים! אגר מאליג ארדינדן קוואר איסגיז גנדיגיזא נא פידא אידר סיגיז? זירא מאליגיז ג׳אניגיזי סיקלת גוניגיזדא קורטאראמאז. בו אטי בוגון ייגיז וא אנדן סבאחא קדר קאלדירמגיז. סן קולוגיג דישיני דושורדיג אמכא אזזאט יוללאמאיא (קאלינג׳א) אני אזזאט יוללאמאדיג. חצאנא קדר בו הסטא חלאייק כי סן אניג דישלריני דושורדיג סניג אביגדא אוטורור וא הצאן אני אזזאט אידג׳כ סין? קרדשימיג אבי ביוכ אוגלו ג׳נכדא דושדו וא קלאן אוין אוגלנלרי בבאלרי אילן או אולג׳כ גונא קדר אוטורורלר.

כבאם בגא בוגון בגאית פידאלי (פידא אידיג׳י) כתאבלר גטירדי. אקאמיג בש עקללי תלמידי ואר וא או אנלרא און בש פידאלי כתאב וירדי, הר ביר תלמידא אוצר כתאב. תלמידלר בוגון מועללימלריניג אבינדן אבישר ציקדילר. ביזים מועללימימיזיג אבינדא דורט אודא ואר וא אניג און אלטי תלמידי ואר וא תלמידלרי הר ביר אודאדא דורטר תלמיד אוטורוייר לר. קלביגיזדא סוולמאיאסיגיז כי ביזא אסגליכ אולור זירא ביזים מאליםיז צוק דיר דיי, זירא סיקלת גונינדא גומיש וא אלטין פידא אידמזלר. יראמז המן כי ישראל מיללתיני קירמאיא איסטדי, דראגאין (עץ) אוזרינדא אולדי. ג׳ומלא דושמאנלריג יא רבבי! אוולא גאייב אולאלר. קיזלרים! סיז בוגון באר ייר מי סיגיז? תלמידלרים! סיז אורוגומיזי אוגרנדיכ דיי סוולר סיגיז; סיז בוגון ביר שיי בילמייר סיגיז. שרה ורבקה! אגר סיז סבאח דא אורוגוגיזי בילמז איסגיז בבאגיז וא אנאגיז סיזלרי סוומז לר. קרדשים בגא ביר איי נאר וירדי וא יידים. קרדשים! גל וא בו איי אלמאיי דירכ אוזרינדן דושוראייכ. אקאם בחצאסינא גיטדי וא אורדא צוק גונלר אוטורדי. בו זאלים אדם חלאייגיני דוגדי וא אניג דישלריני דושורדי. רבביג מיללתי אילן קאווגאסי (ואר) וא ישראל אילן דעוואלאשיר.

הָעֵצִים הַמֹּשְׁחִים עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ.

הָלֹךְ הָלְכוּ הָעֵצִים לִמְשֹׁחַ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לַזַּיִת מָלְכָה עָלֵינוּ׃
וַיֹּאמֶר לָהֶם הַזַּיִת הֶחֳדַלְתִּי אֶת דִּשְׁנִי אֲשֶׁר בִּי יְכַבְּדוּ אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים
וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ עַל הָעֵצִים׃ וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לַתְּאֵנָה לְכִי אַתְּ מָלְכִי עָלֵינוּ׃

עַמּוֹ וְאֶל חֲסִידָיו . אֲהַלְלָה שֵׁם אֱלֹהִים בְּשִׁיר . מַהֵר בְּנִי ! רְדָה אֵלַי אַל תַּעֲמֹד . יְהוָה יַמְטִיר עַל רְשָׁעִים אֵשׁ וְגָפְרִית . אַנְשֵׁי סְדוֹם הָיוּ רָעִים וּרְשָׁעִים מְאֹד וַיַּמְטֵר יְהוָה עֲלֵיהֶם אֵשׁ וְגָפְרִית מִן הַשָּׁמָיִם . יִשְׂרָאֵל ! יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ אֶרֶץ טוֹבָה וּרְחָבָה וַיְגָרֶשׁ מִפָּנֶיךָ אֶת הָעַמִּים אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בָהּ . הַקְשִׁיבָה יְהוָה תְּפִלָּתִי . הַבִּיטָה מִשָּׁמַיִם וְהַצִּילָה אֶת עַבְדְּךָ מִיַּד אוֹיְבָיו . לְכָה בְנִי וַאֲסַפְּרָה לְךָ אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם לְפַרְעֹה וּלְכָל אַרְצוֹ . שִׁמְעוּ בָנַי וַאֲסַפְּרָה לָכֶם מְשָׁלִים טוֹבִים .

אגר בן אללהא טוגל קלב אילן תפלה אידר איסם תפלה מי מוטלאקא אשיטיר . מוטלאקא סאקט אול וא בוגון גידיג׳ יג׳י רובאלריג׳י ירטמא . אללה יראמזלר אוזרינא מוטלאקא אטש וא כוכורד יאג׳דירר . בבאמיג׳ אבינ׳י פב ארזולאדים (נכסף ל׳) וא יארין מוטלאקא שהרימא גידר אים . הר כישי כי אללהיג׳ יולו אילן גזר אללה אני הר סיקלת דן חלאס אידר (הִצִּיל) . אללהיג׳ ביוב אישלרי דור דן דורא קדר חבאיית אולונורלר . הר כים כי דוסטונא אבי דורלו קלב אילן סוולר איסא אללה אני מוטלאקא קרג׳אר . הר מילת כי אללהי בילמז מוטלאקא ג׳אייב אולור . בן הר גון אללהא אבי דפעא תפלה אידייר אים . בו חסיד כישילר הר גון יידי כררת תפלה אידיירלר . בו אדם ביזא דושלרימיזי יוראדי , הר גזא אניג׳ קלבינא גורא יוראדי . בן או עקללי אדמי גורדום אמא ג׳ואבלריני אשיטמאיא (קאלינג׳א) אשיטמדים . בן ביזים אֲבֹרן כתאבלרי צאלמיש אוגלאני גורדום אמא אג׳א סוולמאייא (קאלינג׳א) ביר שיי סוולמדים . קיזלרים ! סיז בוראדא אוטורוג׳יז וא בן בחצאיא ואראיים . ייגירמי בש יאשינדא אידי פארשאהימיז פארשאה אולדוג׳ונדא וא פארשאה אולדוג׳וניג׳ בשינג׳י סנהסי אניג׳ אבינא ביר קיז דוג׳דו . בבא-לרימיז ביזא אללהיג׳ ביוב אישלריני נקל איטדילר וא דוג׳אג׳ק צוג׳וקלר דא (בָּנִים) אנלרי גנדי אוג׳וללרינא נקל אידרלר .

קיזלרים ! בנים אילן אג׳אג׳יזיג׳ אֱבינא ואריר מי סיג׳יז ? ביז סניג׳ אילן אג׳אמיזיג׳ אבינא וארא בילמז איז זירא ביז דחי אורוגומיזי אוג׳רנמדיב . דון דוג׳מיש אוג׳לאן ניג׳ אדי נא דיר ? בו הפטא דוג׳אן קיזלריג׳ אדלרי אסתר דיר . פארשאהימיזיג׳ סביזינג׳י סנהסי מסר דא פארשאהליק אידן יראמז תחתינדן אנדירילדי וא אניג׳ יירינא איי וא דוג׳רו קרדשי אוטורדי . יראמזלר תחתלרינדן אנדירילירלר וא אנלריג׳ יירינא דוג׳רולר אוטורורלר . דארליק גונינדא זנג׳ינליב פיידא איטמז , דוג׳רולוק איסא (וּצְדָקָה) אולומדן חלאס אידר . בנים ביציב קויים בג׳אית חסטא וא טקאתסיז דיר וא אנדא

צעקתו. ראיתי את הלחם על השלחן ואכל לא אכלתיו. הנה ברך לא ברכתני גם קלל לא תקללני. היכל אוכל דבר אליך מאומה. הידע תדע כי מת אבי יצחק היום? אם לא תשמרון את חקי יהוה ותורותיו ידע תדעון כי אבד תאבדון. אם תפיל שן עבדך שלח תשלחנו תחת שנו. אתה שברת את גביעי ושלם תשלם לי גביע תחת הגביע. הבדל הבדילנו יהוה מכל העמים אשר תחת כל השמים. יושבי כל מדינה ומדינה ועיר ועיר שמחו אתמול בשמחת מלכנו כי הצילו יהוה מיד הרשע אשר אמר לשלח בו יד. הרשעים ידברו את רעיהם בלב ולב. איש איש אשר ידבר את רעהו בלב ולב הוא רשע ופעל חמס. בני! דבר את רעיך בלא לב ולב. איש איש אשר יהיה בביתו איפה ואיפה גדולה וקטנה תועבת יהוה הוא. כל סוחר וסוחר אשר בכיסו אבן ואבן גדולה וקטנה – לא יברך יהוה את מעשיו.

בשנת עשרים ושש שנה לאסא מלך יהודה מלך אלה בן בעשא על ישראל בתרצה שנתים. ואחאב בן עמרי מלך על ישראל בשנת שלשים ושמנה שנה לאסא מלך יהודה וימלך אחאב בן עמרי על ישראל בשמרון עשרים ושתים שנה. בן שלשים שנה היה מלכנו במלכו. ובשנת שלש למלכו יצא על אויביו למלחמה ויהוה נתנם בידו. בעת ההיא פעמים שלש הכה מלכנו את אויביו וילכד את עריהם הגדולות. מאה הכה דודי את בנו ולא לקח מוסר. המלמד קנה היום שלשה תפוחים ונתנם לששת תלמידיו הלמדים בביתו, תפוח לשני התלמידים. תפוח לשני התלמידים. תפוח לשני התלמידים. כן לששת התלמידים הלמדים בביתו. אמי ישבה בירושלם שלש שנים ושלשה חדשים. עד מתי אחותי תשבי אלמנה? אחותי! שבי אתי עוד חדש ימים ואחר תלכי לביתך. שבו לכם פה עם החמור.

לא אוכל לשבת בביתך אחי כי ביתך צר מאד. מאין אתה ואנה תלך? ויפל אברהם על פניו ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יולד ואם שרה הבת תשעים שנה תלד. יודע יהוה דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד. בני! יהוה נתן לכם לב לדעת טוב ורע. האנשים אשר ישבו בעירנו ימים רבים יצאו אתמול וילכו לארצם. אחי הלכו לביתם, מתי אלך גם אנכי לביתי? נודע ביהודה אלהים בישראל גדול שמו. שלמה! יצחק ושמואל היו חולים היום ולא הלכו לבית מלמדם, לך אתה והודעת אותם (להם) את חקם למחר. הוכח תוכיח את עמיתך. יהוה! הושיעה המלך. אשמעה מה ידבר האל (אל, אלוה) יהוה כי ידבר שלום אל

זְכָר־נָא מִי הוּא נָקִי אָבָד .	חטריגֿא גטיר אנדי , פים דיר או (כּי) סוצסיו (איכּן) גֿאייבֿ אולדו .
זָכְרָה לְחַסְדֵי דָוִד עַבְדֶּךָ .	דוד קולוֿגֿיגֿ אייליכּלרי איצון חטריגֿא גטיר.
וַיֹּאמֶר יְהוָֹה אֶל אַבְרָם לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ .	רבּבּי אבֿרם גא אמר אַגִיטְדִי ניט גנדיגֿא ייריגֿדן .
לְכָה וְאֶשְׁלָחֲךָ אֶל פַּרְעֹה .	גל סני פרעה גֿא יוללִאיים .
רֵד לְבֵיתְךָ וּרְחַץ רַגְלֶיךָ .	אֵבֿיגֿא אֵין (ואר) וא איאקלריגֿי יאייקא .
רְדָה אֵלַי אַל תַּעֲמֹד .	אֵין בּגֿא (גל בּגֿא) דורמא (אגלנמא) .
וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ .	אללה יידינג׳י גוני אלגֿישלארי וא אני עזיז איטדי .
הַנָּשִׂיא הַזֶּה לָקַח לְבֵיתוֹ אֶת הַנַּעַר שְׁמוּאֵל כִּי יָתוֹם הוּא וַיְגַדֵּל אֹתוֹ כִּבְנוֹ .	בּו אגֿא אושאק שמואלי אבֿינא אלדי וירא או אוֹכּסיז דיר וא אני גנדי אוגֿלי גיבּי אוֹסטורדו .
הָאֱלֹהִים נָתַן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן לְנַחֲלָה וַיְגָרֶשׁ מִפְּנֵיהֶם אֶת יוֹשְׁבֶיהָ .	אללה בני ישראלא כנען טופּראגֿיני מילכּ אוצון וירדי וא אנלריגֿ אוֹגֿונדן אניגֿ אוטורוג׳ילריני סורגון איטדי .
לֹא יֵרֵד בְּנִי עִמָּכֶם .	אוגֿלום סיזיגֿ אילן אנמז (גיטמז) .
וַיֵּרֶד יְהוָֹה עַל הַר סִינַי עַל רֹאשׁ הָהָר .	וא אללה סיני דאגֿיניגֿ אוזרינא דאגֿיגֿ באשינא אֵנדי .
עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר .	גוֹכּ קושו סֵסי גוֹטורור , וא קנאד סחאבּו ג׳וואב אגֿלאטיר (ג׳וואבי סוולר) .
אָחִי בָּא הַיּוֹם מִבֵּית מְלַמְּדוֹ וַיַּגֵּד לְאָבִי אֶת כָּל אֲשֶׁר לָמַד .	קרדשים בּוגון מועללימיניגֿ אֵבֿינדן גלדי וא בּבּאמא ג׳ומלא תעלים איטדיגֿיני אגֿלטדי .
אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר יַפִּיל שֵׁן עַבְדּוֹ אוֹ שֵׁן אֲמָתוֹ לַחָפְשִׁי יְשַׁלְּחֶנּוּ תַּחַת שִׁנּוֹ .	הר כּים כּי קולונוגֿ יאבֿוד חלאייגֿיניגֿ דישיני דושורור איסא אני דישיניגֿ יירינא אוזאט יוללא סין .
הָאִישׁ הָרָשָׁע הַזֶּה הִכָּה אֶת עַבְדּוֹ וַיַּפֵּל אֶת שִׁנָּיו .	בּו יראמז אדם קולונו דוֹגדי וא אניגֿ דיש־לריני דושורודי .

יוֹסֵף חָלַם חֲלוֹם וַיְסַפֵּר אֶת חֲלוֹמוֹ לְאֶחָיו וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֶחָיו הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ ? הַגֵּד הִגִּידָה לִי אֲחוֹתִי אֶת אֲשֶׁר לָמְדָה הַיּוֹם בְּבֵית מְלַמְּדָהּ . אִם צָעֹק יִצְעַק אֵלֶיךָ אָחִיךָ הֶעָנִי שָׁמֹעַ תִּשְׁמַע

אֵלְכָה לִּי אֶל הַגְּדוֹלִים וַאֲדַבְּרָה אֹתָם כִּי הֵמָּה יָדְעוּ דֶּרֶךְ יְהוָֹה מִשְׁפַּט אֱלֹהֵיהֶם .

ואראיים (גנדימא) ביופלרא וא אנלרא סווילאיים (אנלר אילן סוחבת אידאיים) זירא אנלר רבבינֿ יולוני אללהלרינינֿ שרעתני בילדילר .

אֲבָרְכָה אֶת יְהוָֹה בְּכָל עֵת ,

אללהא הר וקת חמד אייל׳אֵיים .

אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּן בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָֹה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֶיךָ לְךָ .

בבאלריניגֿ אללהי רבבי סנֿא וירדיגי יירדא סאקלאיאג׳אגֿיגֿיז רֶסמְלר וא שרעתלר בונלר דיר .

אַבֵּד תְּאַבְּדוּן אֶת כָּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ שָׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יוֹרְשִׁים אֹתָם אֶת אֱלֹהֵיהֶם .

סיז אנלרי מירַסלאיאג׳אגֿיגֿיז מיללתלר אללהלרינא עיבדת איטדיכלרי ג׳ומלא יירלרי מוטלאקא נֿאייב אידר סיגֿיז (אידמלי סיגֿיז) .

שַׁבֵּר תְּשַׁבְּרוּן אֶת מַצֵּבוֹתָם .

אלריגֿ סוטונלריני מוטלאקא קיראר סיגֿיז (קירמלי סיגֿיז) .

שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ .

סניגֿ דוגֿרו שריעתלריגֿ איצון גונדא סנֿא יידי כררת מדח סוולארים .

אַחַת דִּבֶּר אֱלֹהִים .

אללה ביר כררת סוולאדי .

בָּנַי ! לִמְדוּ חֻקֶּכֶם (חָקְכֶם) לֹא אַחַת וְלֹא שְׁתַּיִם .

אוגֿוללרים ! אורופיגֿיזי אוגֿרניגֿיז דגיל ביר כררת וא דגיל אכי כררת (צוק כררת) .

מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה תִּקַּח לְךָ שִׁבְעָה שִׁבְעָה אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ .

הר פאכ חייוואן דן גנדיגֿא יידישר כישיני וא קאריסיני (ארכב וא דישי) אַלירסין (אַל) .

הַמְלַמֵּד נָתַן הַיּוֹם לִשְׁנֵים עָשָׂר תַּלְמִידָיו הַחֲכָמִים שְׁנֵים עָשָׂר סְפָרִים סֵפֶר אֶחָד סֵפֶר אֶחָד לַתַּלְמִיד .

מועללים גנדיניגֿ און אכי עקללי תלבידלרינא און אכי כתאב וירדי , ביר כתאב ביר כתאב תלמידא (הר תלמידא בירר כתאב) .

שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת לָמַדְתִּי בְּבֵית מְלַמְּדִי , וְשִׁבְעָה יָמִים לִי יְמֵי מְנוּחָה יוֹם לַשָּׁבוּעַ יוֹם לַשָּׁבוּעַ אֲשֶׁר לָמַדְתִּי .

מועללימימיגֿ אבינדרא יידי הפטא תעלים איטדים וא בנֿא יידי גון רחתליק גונלרי (ואר) דיר , הר תעלים איטדיגים הפטא איצין בירר גון .

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ יְהוָֹה אֶחָד .

אשיט , אי ישראל , אללהימיז רבבי דיר אללהימיז ביר דיר .

שִׁמְעָה יְהוָֹה תְּפִלָּתִי .

יא רבבי ! תפלהמי אשיט .

מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל .

בֿחצאיינֿ הֿר דורלו אנֿאצ׳תֿרן ייֵא ביליר-סין .

אִם מִזֶּרַע הַיְּהוּדִים מָרְדֳּכַי לֹא תוּכַל לוֹ כִּי נָפוֹל תִּפּוֹל לְפָנָיו .

אגֿר מרדכי ישראל לר זוריעתינדן איסא סן אנֿא קאדיר אולמאז סין (סן אני ייֵנֿלמאז סין) מוטלאק אונֿונדא דושר סין .

מֵאֵן הַנַּעַר לָשֶׁבֶת אִתָּנוּ כִּי נִכְסֹף נִכְסַף לְבֵית אָבִיו .

צוצוק ביזים יאנימיזדא אוטורמאיא איסטמדי , זירא בבאסינינֿ אֵבֿיני פֿכ ארזולאמיש אידי .

הַגֵּר לֹא הִגַּדְתָּ לִי כִּי לֹא נוֹתַר לְךָ בְּכִיסְךָ כָּל כֶּסֶף .

סן בֿנֿא חיץ אנֿלאטמדינֿ כי סנינֿ פֿסֵנֿדא חיץ פֿרא קלמאמיש .

יָדֹעַ תֵּדַע כִּי נוֹלְדָה לְךָ בַּת הַלַּיְלָה .

בילמאליסין כי סנֿא בו גג׳א ביר קיז דונֿדו .

וְהַצֵּל לֹא הִצַּלְתָּ אֶת עַמֶּךָ .

מיללתינֿי חלאס אידמא יא (קלינג׳א) חלאס אידמדינֿ .

אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר יְקַלֵּל אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ מוֹת יוּמָת .

הר כימסא כי בבאסיני וא אנאסיני קרנֿאר איסא מוטלאק אולדורולסין .

הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ שָׁלַח סְפָרִים אֶל כָּל מְדִינוֹתָיו אֶל מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ וְאֶל עַם וָעָם כִּלְשׁוֹנוֹ .

פֿאדשאה אחשורוש ג׳ומלא וילאייתלרינא מכתובלר יוללאדי , הר וילאייתא אנינֿ יאזיסי גיבי (אנינֿ יאזיסינג׳א) והר מיללתא אנינֿ דילי גיבי (אנינֿ דילינג׳א) .

אַזְכִּירָה שִׁמְךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר .

אדינֿי הר דור דא סאנֿינֿדיראיים .

דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ .

ביר דור ביר דורא אישלרינֿי מדח אידר .

לֹא יִהְיֶה לְךָ בְּכִיסְךָ אֶבֶן וָאֶבֶן גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה .

טאקילינֿדא (אולצו סאנֿיטינֿדא) סנינֿ אכֿי דורלו ביוכֿ וא כיציכֿ טאשינֿ אולמאסין .

לֹא יִהְיֶה לְךָ בְּבֵיתְךָ אֵיפָה וְאֵיפָה גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה .

אֵבֿינֿדא סנינֿ אכֿי דורלו , ביוכֿ וא כיציכֿ איפָֿהֿ אולמאסין .

לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר יְהוָֹה .

ואריניז אנֿדי (גליניז , האיידינֿיז) וא דעוואלשאייק הֿר רבֿבֿי .

יָדַע (עת׳ אֵדַע) בילדי ,
נוֹדַע , בילינדי ;
הוֹדִיעַ , בילדירדי
בייאן איטדי .
נוֹכַח (יכח) דעוָאלשדי ,
הוֹכִיחַ אוגוטלדי ,
נאסֶב איטדי .
הִתְוַכַּח , דעוואלשדי .
יָלַךְ (עבר קוללאנילמייר
עת׳ יֵלֵךְ) וארדי ,
הוֹלִיךְ , גודירדי ,
גֿוטורדי .
נוֹתַר (יתר) קאלדי , אַרְטְדִי ,
הוֹתִיר קאלדירדי ,
ארטיקסי קאלדירדי .
נוֹשַׁע (ישע) , קורטולדו ,
חלאס אולדו . הוֹשִׁיעַ ,
קורטארדי , חלאס
איטדי .
הוֹעִיל (יעל) פַֿיידא איטדי .
מָאַס (עת׳ יִמְאַס) כֿור
איטדי , איכֿרה איטדי .
גָּעַל (עת׳ יִגְעַל) בפ׳ ,
איכֿרה איטדי .
מָשַׁח , (יִמְשַׁח) סורטְדִי ,
סִילְדִי . מְשַׁח מֶלֶךְ ,
פאדשאה (סילדי)
דיכֿדי .

חָדַל (עת׳ יֶחְדַּל) ואז גצדי ,
חָדַלְתִּי אֶת דִּשְׁנִי ,
סמיזליגימי ואז גצדיב ,
בנדא סמיזליכ קלמאדי ,
נִלְחַם (לחם) ג׳נכ איטדי
ג׳נכלשדי .
נִכְסַף (כסף) לפ׳ . מוסאודי
ארזולאדי .
קִלֵּל , קרגֿאדי . סוֹכדי .
הִלֵּל מאכֿטאדי , מֶדְחְ
איטדי , חַמְד איטדי
(הִלְלוּ , יְהַלְלוּ , הַלְלוּ
מְהַלְלִים —
דגשסיז) .
שִׁבַּח , חַמְד איטדי . מֶדְח
איטדי .
נָע , אכֿארא אולדו , קסוות
איטדי , לָנוּעַ , קסוות
אידמֵאיא .
דּוֹר (I רבי׳ דּוֹרִים I או
דּוֹרוֹת XIII) ז׳ , דוֹר .
עָמִית (VI) ז׳ , דוֹסְט .
תִּירוֹשׁ , (I) ז׳ מייבא סויי
שִׁירָא .

מֶתֶק (VIII) ז׳ דאטליליק .
אָטָד , ז׳ דיכֶֿן , טִגֶנֶב .
מְדִינָה , (XIII) נ׳ , וילאיית .
מְנוּחָה (XIII) נ׳ . רחתליק .
גָּפְרִית , נ׳ . כוכורד .
כְּתָב , ז׳ . יאזי .
חָפְשִׁי , אזזאת , שַׁרַח
לַחָפְשִׁי , אזזאת איטדי .
לְבָנוֹן , (ארץ ישראל דא
אולאן דאגֿיגֿ אדי
לְבָנוֹן .
קָטָן , קָטֹן (קְטַנָּה , קְטַנִּים
קְטַנּוֹת) כיציכ .
לֵאמֹר , דיי , דיירכ .
כִּי , כִּי , אגר .
נָא , (ריג׳א דא) כֵּרֶם
איילא , שימדי .
יֵצֵא , תֵּצֵא , ציקאר , ציקסין .
יִהְיֶה , תִּהְיֶה , אולור ,
אולסון .
מוֹת יוּמַת , מוטלאקא
אוֹלדורולסין .
בָּא , גֶּלְדִי . בָּאוּ , גֶלִיגִיז .
חָסָה , סיגֿינדי . חָסוּ ,
סיגֿיניגִיז .

דָּרְשׁוּ הַשֹּׁפְטִים אֶת דְּבַר הָרִיב אֲשֶׁר הָיָה לְאָבִי עִם הַנָּשִׂיא .
שרעתצילר בבאמיגֿ אנֿא אילן אולאן קאוונֿאסינֿיגֿ מסלחתיני איג׳א ארארדילר .

הֲמָאֹס מָאַסְתָּ אֶת יְהוּדָה אִם בְּצִיּוֹן גָּעֲלָה נַפְשֶׁךָ ?
יהודה ני כֿור איטדיגֿ מי יוקסא ג׳אניגֿ ציון ני איכֿרה איטדי מי ?

יְדַבֵּר , וַיְדַבֵּר ; יְשַׁבֵּר , וַיְשַׁבֵּר .
יַמְטִיר , וַיַּמְטֵר ; יַפִּיל , וַיַּפֵּל .
יְגָרֵשׁ , וַיְגָרֶשׁ ; יְבָרֵךְ , וַיְבָרֶךְ .
יִלָּכֵד , וַיִּלָּכֶד ; יִלָּחֵם , וַיִּלָּחֶם .
יֵשֵׁב , וַיֵּשֶׁב ; יִוָּלֵד , וַיִּוָּלֶד .
יוֹרִיד , וַיּוֹרֶד ; יוֹשִׁיב , וַיּוֹשֶׁב .

יֹאכַל , וַיֹּאכַל , וַיֹּאכַל ,
יֹאמַר , וַיֹּאמֶר , וַיֹּאמַר
אֹכַל , וָאֹכַל , וָאֹכֶל .

אֶשְׁמֹר , סאקלאר אים . אֶשְׁמְרָה , סאקלאיים ;
אֶזְכֹּר , סאגׄיניר אים . אֶזְכְּרָה , סאגׄינאיים .
אֶשָּׁמֵר , סאקׄט אולור אים . אֶשָּׁמְרָה , סאקט אולאיים
אֲבָרֵךְ , אלגׄישלאר אים . אֲבָרְכָה , אלגישלאיים .
אַפִּיל , דושורור אים . אַפִּילָה , דושוראיים .

שְׁמֹר = שָׁמְרָה , זְכֹר = זָכְרָה
שְׁכַב = שִׁכְבָה , שְׁמַע = שִׁמְעָה
רֵד = רְדָה , לֵךְ = לְכָה

יִזְכְּרוּ = יִזְכְּרוּן . תִּשְׁמְרוּ = תִּשְׁמְרוּן . תִּשָּׁמְרוּ = תִּשָּׁמְרוּן .
יִכְתְּבוּ = יִכְתְּבוּן . תִּפְקְדוּ = תִּפְקְדוּן . יִכָּתְבוּ = יִכָּתְבוּן .
יִשְׁכְּבוּ = יִשְׁכְּבוּן . תִּשְׁמְעוּ = תִּשְׁמְעוּן . תִּשָּׁמְעוּ = תִּשָּׁמְעוּן .
יְשַׁבְּרוּ = יְשַׁבְּרוּן . תְּלַמְּדוּ = תְּלַמְּדוּן . יְלַמְּדוּ = יְלַמְּדוּן .
יֵשְׁבוּ = יֵשְׁבוּן . יֵלְדוּ = יֵלְדוּן . תֵּשְׁבוּ = תֵּשֵׁבוּן .
יוֹרִידוּ = יוֹרִידוּן . תּוֹדִיעוּ = תּוֹדִיעוּן

אֶשְׁמֹר , אֶשְׁמְרָה , אֶשְׁמֹרָה . אֶזְכֹּר , אֶזְכְּרָה , אֶזְכֹּרָה .
אֶשְׁמַע , אֶשְׁמְעָה , אֶשְׁמָעָה , אֶשְׁכַּב , אֶשְׁכְּבָה , אֶשְׁכָּבָה .
אֶשָּׁמֵר , אֶשָּׁמְרָה , אֶשָּׁמֵרָה , אֲבָרֵךְ , אֲבָרְכָה , אֲבָרֵכָה .

זְכֹר , זָכְרָה , זְכֹרָה , שְׁמֹר , שָׁמְרָה , שְׁמֹרָה .
שְׁמַע , שִׁמְעָה , שְׁמָעָה , רֵד , רְדָה , רֵדָה .

א	נחי		הפ״א		יו״ד	
ב	הפעיל		הפעל		התפעל	
	יָרַד, אנדי. הוֹרִיד, אנדירדי.		יָרַד, אנדי. הוּרַד, אנדירילדי.		יָדַע, בילדי. הִתְוַדַּע, בילינדי.	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	הוֹרִיד	הוֹרִידָה	הוּרַד	הוּרְדָה	הִתְוַדַּע	הִתְוַדְּעָה
	הוֹרַדְתָּ	הוֹרַדְתְּ	הוּרַדְתָּ	הוּרַדְתְּ	הִתְוַדַּעְתָּ	הִתְוַדַּעַתְּ
	הוֹרַדְתִּי	הוֹרַדְתִּי	הוּרַדְתִּי	הוּרַדְתִּי	הִתְוַדַּעְתִּי	הִתְוַדַּעְתִּי
	הוֹרִידוּ	הוֹרִידוּ	הוּרְדוּ	הוּרְדוּ	הִתְוַדְּעוּ	הִתְוַדְּעוּ
	הוֹרַדְתֶּם	הוֹרַדְתֶּן	הוּרַדְתֶּם	הוּרַדְתֶּן	הִתְוַדַּעְתֶּם	הִתְוַדַּעְתֶּן
	הוֹרַדְנוּ	הוֹרַדְנוּ	הוּרַדְנוּ	הוּרַדְנוּ	הִתְוַדַּעְנוּ	הִתְוַדַּעְנוּ
עתיד	יוֹרִיד	תּוֹרִיד	יוּרַד	תּוּרַד	יִתְוַדַּע	תִּתְוַדַּע
	תּוֹרִיד	תּוֹרִידִי	תּוּרַד	תּוּרְדִי	תִּתְוַדַּע	תִּתְוַדְּעִי
	אוֹרִיד	אוֹרִיד	אוּרַד	אוּרַד	אֶתְוַדַּע	אֶתְוַדַּע
	יוֹרִידוּ	תּוֹרֵדְנָה	יוּרְדוּ	תּוּרַדְנָה	יִתְוַדְּעוּ	תִּתְוַדַּעְנָה
	תּוֹרִידוּ	תּוֹרֵדְנָה	תּוּרְדוּ	תּוּרַדְנָה	תִּתְוַדְּעוּ	תִּתְוַדַּעְנָה
	נוֹרִיד	נוֹרִיד	נוּרַד	נוּרַד	נִתְוַדַּע	נִתְוַדַּע
ציווי	הוֹרֵד	הוֹרִידִי			הִתְוַדַּע	הִתְוַדְּעִי
	הוֹרִידוּ	הוֹרֵדְנָה			הִתְוַדְּעוּ	הִתְוַדַּעְנָה
בינוני	מוֹרִיד	מוֹרִידָה	מוּרָד	מוּרָדָה	מִתְוַדֵּעַ	מִתְוַדָּעָה
	מוֹרִידִים	מוֹרִידוֹת	מוּרָדִים	מוּרָדוֹת	מִתְוַדְּעִים	מִתְוַדְּעוֹת
מקור	נפרד הוֹרֵד נסמך הוֹרִיד				הִתְוַדֵּעַ הִתְוַדַּע	

	קל		נפעל	
א	חסרי הפ״א יו״ד			
	יָשַׁב, אוטורדי .		יָלַד, דוגורדו . נוֹלַד, דוגרי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	יָשַׁב יָשַׁבְתָּ יָשַׁבְתִּי יָשְׁבוּ יְשַׁבְתֶּם יָשַׁבְנוּ	יָשְׁבָה יָשַׁבְתְּ יָשַׁבְתִּי יָשְׁבוּ יְשַׁבְתֶּן יָשַׁבְנוּ	נוֹלַד נוֹלַדְתָּ נוֹלַדְתִּי נוֹלְדוּ נוֹלַדְתֶּם נוֹלַדְנוּ	נוֹלְדָה נוֹלַדְתְּ נוֹלַדְתִּי נוֹלְדוּ נוֹלַדְתֶּן נוֹלַדְנוּ
עתיד	יֵשֵׁב תֵּשֵׁב אֵשֵׁב יֵשְׁבוּ תֵּשְׁבוּ נֵשֵׁב	תֵּשֵׁב תֵּשְׁבִי אֵשֵׁב תֵּשַׁבְנָה תֵּשַׁבְנָה נֵשֵׁב	יִוָּלֵד תִּוָּלֵד אִוָּלֵד יִוָּלְדוּ תִּוָּלְדוּ נִוָּלֵד	תִּוָּלֵד תִּוָּלְדִי אִוָּלֵד תִּוָּלַדְנָה תִּוָּלַדְנָה נִוָּלֵד
צווי	שֵׁב שְׁבוּ	שְׁבִי שֵׁבְנָה	הִוָּלֵד הִוָּלְדוּ	הִוָּלְדִי הִוָּלַדְנָה
בינוני	יֹשֵׁב יֹשְׁבִים	יוֹשְׁבָה (־שֶׁבֶת) יוֹשְׁבוֹת	נוֹלָד נוֹלָדִים	נוֹלָדָה (־לֶדֶת) נוֹלָדוֹת
מקור	נפרד יָשֹׁב נסמך שֶׁבֶת		הִוָּלֵד	

אִישׁ אִישׁ , הר כישי .
דּוֹר דּוֹר , הר דור .
מִדּוֹר דּוֹר , דור דן דורא קדר .

מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה , הר משפחה
עַם וָעָם , הר מillet ;
דּוֹר וָדוֹר , הר דור .
לְדוֹר וָדוֹר , הר דורא , דור דן דורא

לֵב וָלֵב , אכּי דורלו קלב .
אֶבֶן וָאֶבֶן , אכּי דורלו טאש .
אֵיפָה וְאֵיפָה , אכּי סויי אֵיפָה
(אֵיפָה , זחרא אוֹלצוסיניג אדי)

אַחַת בַּשָּׁנָה , סנה דא ביר כּררת .
שֶׁבַע בַּיּוֹם , גונדא יידי כּררת .
פְּעָמִים שָׁלשׁ , אכּי כּררת וא אוץ כּררת .

שְׁנַיִם שְׁנַיִם , אכּישר אכּישר (אכּישר)
שִׁבְעָה שִׁבְעָה , יידישר יידישר (יידישר) .

בִּשְׁנַת שָׁלשׁ לְמָלְכוֹ , אניג פאדשאה אולדוגוניג אוצוננג׳י סנהסינדרא .
בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים לְיָרָבְעָם , ירבעם ניג ייגירמיננג׳י סנהסינדרא .
בִּשְׁנַת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לְמַלְכֵּנוּ , פאדשהימיזיג און סכּיזיננג׳י סנהסי .
בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וָשֵׁשׁ שָׁנָה לְאָסָא , אסאניג ייגירמי אלטיננג׳י סנהסי .
בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לְאָסָא , אסאניג אוטוז סכּיזיננג׳י סנהסי .

לה פ״א א״ם נח״י

אָבַד , גַאייב אולדו . עתיד , יֹאבַד , (יֹאבֵד) , אֹבַד , יֹאבְדוּ (יֹאבֵדוּ) ,
מָקוֹר אָבֹד , בֶּאֱבֹד , כֶּאֱבֹד , לַאֲבֹד וכו׳ .

אָכַל , יידי ; עתיד , יֹאכַל (יֹאכֵל) ; אֹכַל ; יֹאכְלוּ (יֹאכֵלוּ) , תֹּאכַלְנָה .
צווי , אֱכֹל , אִכְלוּ ; בינוני , אֹכֵל , מקור , אָכֹל , בֶּאֱכֹל , לֶאֱכֹל .

אָמַר , סוולדי . – עתיד , יֹאמַר , תֹּאמַר ; אֹמַר ; יֹאמְרוּ (יֹאמֵרוּ) ,
תֹּאמַרְנָה וכו׳ . צווי , אֱמֹר , אִמְרוּ וכו׳ . בינוני , אֹמֵר ; אָמוּר
מָקוֹר , אָמוֹר , בֶּאֱמֹר , כֶּאֱמֹר , לֶאֱמֹר , (לֵאמֹר) , –

יברך את מְבָרְכֶיךָ . אחותי ! אל תחרפי את מְחָרְפָיִךְ . האלהים יְכַבֶּסְךָ בְּמֵי קדש ותטהר . תְּכַבְּסֵנִי ומשלג אַלְבִּין (תַלְבִּין , בייאז אולדו) . יהוה יְאַבֶּדְךָ מארץ חיים . אלהי ! רחם את ביתך הֶחָרֵב , וְקַדְּשֵׁהוּ וְטַהֲרֵהוּ כימים ראשונים . אביך הִלְבִּישְׁךָ בגדי משי וַיַאֲכִילְךָ חֶמְאָה וחלב ודבש , על כן כַּבְּדֵהוּ ואל תְּטְשֵׁהוּ (תִּטְּשֶׁנּוּ) בימי זקנתו . אתמול לא הִכִּירַתְנִי אמי וְאַתְּ אחותי הִכַּרְתְּנִי . מלמדנו מת אתמול מפני המגפה אשר שלה יהוה על עירנו . הוא היה טְהָר־לב וישר דרך , ומרחם עניים ואביונים וכל יוֹדְעָיו וּמַכִּירָיו התאבלו עליו אֵבֶל כבד .

דושמאנלרימיז ביזי גָאייב אידמייא איסטדילר . אללהים ! סן אנלרי גנדילרי גיבי יראמזלריגֿ אלינא דושור . בן יאגמור סויי איצא בילמם . קאר סויי יאגמור סוינדן איי דגיל דיר . בו שהר ביוכ וא דילבר דיר אמא סויי איי דגיל , אניגֿ סויי יאגמור סויי דיר . אללה מסר ניליניגֿ סוייני קאנא דונדורדי וא מסרלילר נילדן סויי איצא בילמדילר . בן סניגֿ אכמגיגֿי יימדים וא סניגֿ סוייגֿי איצמדים . פוקראלרא מרחמת איד וא אנלרי אכמגא דויור . סדום ניגֿ אדמלרי בגָאית פנא וא יראמז אידילר , אנלר אוזרינא אללה גוכדן אטש יאגדירדי וא אנלרי גוכוגֿ אלטינדן גָאייב איטדי . אוגלום ! עָלְמִי סֶבֿ וא אגֿא רגבת איילא , זירא אגר סן אגֿא רגבת אידר איסֶגֿ או דא סגא רגבת אידר . אֶי גִיבבארלר ! אללה סיזא גִנב גונונדא מרחמת אידא וא סיזי דושמאניגֿיזיגֿ אלינא דושורמאיא ! פאדשהיגֿ בש גִבבארלריגֿ אראסינדא אֶגֿ ביוכ קרדשים דיר . מליכה ניגֿ קירק אגאלריגֿ אראסינדא אֶגֿ עקללי אקאם דיר ! בנים קרדשים דא קירק ניגֿ אראסינדא דיר .

§ 36

הָלֹךְ הָלַךְ , מוטלאקא واردי . סאחיה ואררי .
אָכֹל אָכַל , מוטלאקא יידי , סאחיה יידי ,
שָׁמֹעַ שָׁמַע , מוטלאקא אשיטדי , אייגֿא אשיטדי .
מָלֹךְ יִמְלֹךְ , מוטלאקא פאדשאה אולור .
נִלְחֹם נִלְחַם , מוטלאקא גִנכלשדי , אייגֿא גִנכלשדי .
נִכְסֹף נִכְסַף , פכ מוסאנדי , פכ איסטדי .
הִכָּתֵב יִכָּתֵב , מוטלאקא יאזילור .
הִשָּׁמֵר תִּשָּׁמֵר , אייגֿא סאקִנ אולמאלי סין .
אַבֵּד תְּאַבֵּד , מוטלאקא גָאייב אידמלי סין .
הַמְטֵר אַמְטִיר , מוטלאקא יאגמור יאגדירגִק אים .

קיזלרים! נא איצון סיז בו אויאדאכי גוזורצינלרא דוקאנדיג׳יז? קיזקר־דשלרים! סיזיג׳ פרמאקלריג׳יז מיסכ דאמלייר. סניג׳ (נקבה) פרמאקלריג׳ מיסכ דאמלרלר. רבקה! סן כבאמיג׳ צולונדרא באג׳ יאכוד זייתונליכ דיכר מי סין? ביזים אוזרימיזא גלן ג׳ומלא דושמאנלר וא אנלריג׳ אג׳ ג׳כבארלרי בו קלעה ני דושורמאיא (הפיל) קאדיר אולמאדילר. כניג׳ צאדיריג׳ יילדן (יילינ׳ אוגונדן) אכטאריליר (נפל). אללה אלג׳ישלאיא ביזי וא ביזא ברכתלי יאג׳מורלר יאגדירא. בני ישראל קירק סנה יבאנדא גזדילר וא אללה אנלרא קירק סנה גוכדן אכמכ יאגדירדי. ביזים צוללרימיז קורודילר זירא אילכ עאייג׳ אנן סכיזינג׳י גונונדן דורדונג׳י עאייג׳ ייג׳ירמי בשינג׳י גונונא קדר יאג׳מורלנמדילר. אוגלום! יאקלאש וא טראפיזא אוזרינדן גנדיג׳א הר דורלו יימישדן אל. קיזים! יאקלאש וא אלימדן בו אלטין כופאלרי אל. שרה! נא איצון יאקלשמייר סין וא אלימדן בו אכי אלטין ביליזיכלרי אלמאיא איטסמייר סין? אגר אללהא ביר איניית אידה איסג׳יז אני טיז אודיאיאסיז (אני אודאמאיא טוליאיא סיג׳יז). בו כישי כים אולדוג׳י סיזא אג׳לאטילדי מי (סיזא אג׳לאטילדימי, בו כישי כים דיר)?

אוואלדן כגען טופראג׳ינדרא אוטוראן כיללתלר פכ פנא וא זאלים מיללתלר אידי. אניג׳ איצין אללה אנלרי בני ישראליג׳ אוגונדן סורגון אטדי וא אנלרי ג׳אייב איטדי. בן ביר פוקרא אוכסוז אים. סניג׳ אנאג׳ בני גנדי אוגלו גיכי ביוטדי; אניג׳ איצין בן סני קרדשים גיכי סברים. סיז נא איצון בזי כופר איטדיג׳יז וא ריסויי איטדיג׳יז? ביז איסא סיזי אלג׳ישלאדיק. בבאם בוגון איי בוזאב אטי גטירדי; אנאם אני פישירדי. קיזים! דון קיזקרדשיג׳ צולדן גטירדיג׳י סאג׳יטלר נרדא דיר? סן אנלרי נא איצון פאכלמאדיג׳? קיזקרדשים! דון בבאם סאטון אלדיג׳י ביוכ צומלב נרדא דיר? סן אני קירדיג׳ מי? נא איצון אני טיז קירדיג׳ (קירמאיא טולדיג׳)? קיזקרדשים! בנים רובאלרים פכ כירלי דיר, סן אנלרי יאייקר מי סין? בן אנלרי יאייקאיא בילמם זירא בן בוגון חסטא אים. בן בני סיילאיאנלרי סיילאר אים וא בני כופר אידנלרי כופר אידמם. אוג׳לום! סן בו חכם גי סב וא אג׳א רג׳בת איילא זירא או סג׳א אללהיג׳ כלאמלריני וא טרכ אדב יוללריני אוג׳רטדי. ישראל! סניג׳ גיכי אלג׳ישלי מיללת כים דיר? אללה סני עזיז איטדי וא גוכוג׳ אלטינדאכי ג׳ומלא מיללתלרדן סני גנדיגא מיללת איירדי.

אחי! האלהים יְבָרֶכְכֶם וִירַחֶמְכֶם. אם תשכחו את העניים גם האלהים ישכח אתכם ולא יחפץ לְרַחֶמְכֶם. האלהים מְרַחֶמְךָ (מְרַחֲמֵךְ). האלהים

חזנאסינא איניית איטדים. אסתר מיללתיני אג׳ לאטמאדי. או פאדשאה אחשורוש ניג׳ כאטונלר חנאסינדא (בית הנשים) אולאן אוץ יוז ייטמיש קרילריג׳ אג׳ דילברי דיר. פאדשאהיג׳ און אבי ג׳בבארלריניג׳ אג׳ ביוגי בנים קדשים דיר. סניג קרדשיג׳ דא און אבי ניג׳ סאייסינדא מי? מליכהמיזיג׳ סביז אגאלרי ניג׳ אראסינדא אג׳ עקללי בנים אוגלום דיר. סניג׳ אוגלוג׳ או סביזיג׳ דרג׳א סינא (או סביזא קדר) דחי גלמדי. ביזים מליכהמיזיג׳ פאדשאה אולדוגוניג׳ אונונג׳י סנהסי אלטינג׳י עאידא עאייג׳ אונונדא קיזים אני דושמאנלריניג׳ אלינדן חלאס איילדי. אנאמיג׳ עומרוניג׳ ייטמיש בשינג׳י סנהסינדא בבאם אפאנסיז סבסן יאשינדא אולדו. איפטידא כי (אילכ)עאידא עאייג׳ און בשינדן ייג׳ירמי בירינא קדר כומץ לר יידיכ. יידינג׳י עאידא עאייג׳ און בשינדן ייג׳ירמי אכיסינא קדר צאדירלרדא אוטורדיק.

לֹא תַכִּירוּ פָנִים בַּמִּשְׁפָּט כִּי הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים הוּא. גִּבּוֹר לֹא יִנָּצֵל בְּרֹב כֹּחַ. אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרֹעִים. לֹא אֶקַּח מִיָּדְךָ כֶּסֶף אוֹ זָהָב כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנָחְנוּ. נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתֵי הַתַּלְמִידִים הַלֹּמְדִים דִּבְרֵי תוֹרָה. הַשָּׁמַיִם יַטִּיפוּ גִּשְׁמֵי בְרָכוֹת. צוּף דְּבַשׁ דִּבְרֵי פִי חָכָם. בַּעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים יַצִּילֵנוּ יְהוָֹה גַּם מִן הַצָּרָה הַזֹּאת. לֹא אֶחְפֹּץ לָקַחַת מִמְּךָ כֶּסֶף אוֹ זָהָב. הֲיַד יְהוָֹה תִּקְצַר לְהַצִּיל אֶתְכֶם (לְהַצִּילְכֶם) מִכַּף אוֹיְבֵיכֶם? אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו, כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ וְלֹא יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ נִלְקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים. מֹשֶׁה נְבִיא הָאֱלֹהִים הָיָה עֲרַל שְׂפָתַיִם וַיהוָֹה שְׁלָחוֹ לְהַצִּיל אֶת עַמּוֹ מִיַּד הַמִּצְרִים וּמֵעֲבוֹדָתָם הַקָּשָׁה וְהַכְּבֵדָה. הָאֱלֹהִים הָפַךְ אֶת מֵימֵי הַיְאוֹר לְדָם. הַמִּצְרִים — מֵימֵיהֶם נֶהֶפְכוּ לְדָם. שַׁאֲלוּ מֵיהוָֹה מָטָר. אֱלֹהַי! אַתָּה הִצַּלְתַּנִי בְּכָל עֵת מִכָּל צָרָה גַּם הַיּוֹם הַצִּילֵנִי מִצָּרָתִי הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת. זֶה שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה לֹא רָאִיתִי אֶת דּוֹדִי וְעַל כֵּן לֹא הִכַּרְתִּיו. אֲחוֹתִי! קְחִי אֶת הָאֱגוֹזִים וְאֶת הָרִמּוֹנִים מֵעַל הַשֻּׁלְחָן כִּי לָךְ הֵם. אָחִי! לָמָּה תִגַּע בְּקַן צִפּוֹר זֶה (צִפּוֹר. קוּשׁ)? — בָּנַי! אַל תִּגְּעוּ בָּעוֹפוֹת אֲשֶׁר בְּקִנֵּיהֶם. אַל תַּבִּיטוּ אֶל מַרְאֵה הַתַּלְמִידִים הָאֵלֶּה וְאֶל קוֹמָתָם כִּי כְבֵדִים הֵם מְאֹד. אִם יֵשׁ בָּכֶם עֲשִׁרִים אוֹהֲבֵי אֱמֶת וְשֹׁפְטֵי מִשְׁפַּט צֶדֶק לֹא יִגְּפְכֶם יְהוָֹה לִפְנֵי אוֹיְבֵיכֶם בַּעֲבוּר הָעֲשִׁרִים.

אללהים! בני ואז גצמא (נָטַשׁ) יא בני אוגוגדן בוראקמא (הִשְׁלִיךְ). סן אללהיג׳ בוראקיר איסג׳ אללה דא סני בוראקיר וא סני דירליכ יירינדן סורג׳ין אידר. קיזים! בנא מועללימיג׳דן אשיטדיג׳יג׳ סוזלרי אגלאט.

הָאֵלֶּה בְּנוֹת אִישׁ אֶחָד הֵן. עֲשָׂרָה הַכְּרָמִים אֲשֶׁר נָטַע אָבִי נִמְכְּרוּ בַּחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וְחָמֵשׁ מֵאוֹת שֶׁקֶל כָּסֶף. אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה הֵם סִפְרֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר כָּתְבוּ נְבִיאֵי יְהוָה. מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם. שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. הַבִּיטוּ מֶה עָשָׂה יְהוָה לָנוּ כִּי נָגַף בָּנוּ מַגֵּפָה גְדוֹלָה. הוּא שָׁלַח בָּנוּ אֶת מַגֵּפוֹתָיו כִּי לֹא הָלַכְנוּ בִּדְרָכָיו. בָּנַי! אַל תִּגְּעוּ בָּעֵץ הַזֶּה. מָתַי תִּתֵּן אֶת בֵּיתְךָ אֲשֶׁר בָּעִיר הַזֹּאת? הַפָּרָה הַזֹּאת לֹא תִנָּגֵחַ אִם לֹא תִגַּע בָּהּ. אֵיךְ תִּנָּצְלִי מִכַּף אוֹיְבַיִךְ וְהֵם עַזֵּי נָפֶשׁ? הַבִּיטוּ אֶל אַבְרָהָם אֲבִיכֶם. טוֹב לָטַעַת כְּרָמִים מִנְּטוֹעַ גַּנִּים. יְהוָה! אַל תַּפִּילֵנִי בְּיַד אוֹיְבַי. בְּיַד אָדָם אַל אֶפֹּל. זִרְעוּ וְקִצְרוּ וְנִטְעוּ כְרָמִים וְאִכְלוּ פִרְיָם. וַיִּטֹּשׁ דָּוִד אֶת הַכֵּלִים מֵעָלָיו. תִּזַּלְנָה עֵינַי דִּמְעָה כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלָּיְלָה. תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי. הַשָּׁמַיִם יִזְּלוּ טַל וּמָטָר. בּוֹטֵחַ בְּעָשְׁרוֹ הוּא יִפֹּל. הָאִישׁ הַזֶּה אַכְזָר מְאֹד, הוּא הִכָּה אֶת עַבְדּוֹ וְהִפִּיל אֶת שִׁנָּיו.

אחי! התמכר לי את שְׁנֵי בָּתֶּיךָ באלפים כסף? רבקה! התמכרי לי את עשרת כרמיך בעשרת אלפים שקלים? חמשה הספרים האלה הם ספרי שירים. גם שירי אחי בחמשה הספרים האלה. ארבעת בני היו בשלשים וחמשה הגבורים אשר הצילו את מלכנו מיד אויביו ביום מלחמה. בניך ארבעה ובנותיך שלש. ארבעה הם בניך ושלש הן בנותיך. שלש בנותיך ארגו לדודיהן מעיל יקר מאד. בחדש השלישי באחד ועשרים יום לחדש בא אבי מארץ מצרים אשר ישב שם שנתים. בששה עשר יום לחדש השני מת אחי הגדול פתאם. בשנה הששית למלכנו בחדש התשיעי בששה עשר לחדש נִגְּפוּ אויבינו לפנינו במלחמה. בחדש הרביעי בארבעה לחדש הציל יהוה את מלכנו מכף הרשע אשר חפץ להרגו, וּבַפַּעַם השנית הִצִּילוֹ יהוה מכף אויבו בחדש החמישי בחמשה ועשרים יום לחדש. שני הימים האלה נהפכו לנו לימי ששון ושמחה. בשנה הרביעית בחדש השני לְמָלְכוֹ שלמה על ישראל בנה שלמה את בית יהוה. בתך היא הראשונה בנערות הלמדות בבית אחותי. הנערה הזאת היא התשיעית בבנות דודי. התלמיד העשירי בביתי בנך הוא, והתלמיד השנים עשר הוא בן העני אשר מת פתאם.

אנאמיג' אבינדרא דיסמאיא וא טוקומאיא אוג'רנן און בש קיז ואר. בו און בש קיז פכ פוקרא פישילריג' קיזלרי דיר. בן סנדן אבים איצון אלדיג'ים אבי ביג' בש יוז אלטמיש מיסקאל ג'ומושי אללהיג' אבינג'

בִּימֵי צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית לְמָלְכוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַל יְרוּשָׁלָם .

יהודה פארשאהי צדקיהו ניגֿ גונלרינדא אניגֿ פארשאה אולדוגֿיניגֿ דוקוזונג׳י סנה סי אונונג׳י עאיי דא עאיגֿ אונונדא בבל פארשאהי נבוכדנאצר ירושלם אוזרינא גלדי .

לֹא יִטֹּשׁ יְהוָה אֶת עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל .

רבבי מיללתיני ביוכ ארינגֿ חטרי איצון בוראקמז .

אָחִי ! דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ וְנֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ .

קרדשים ! דיליגֿ אלטינדא באל וא סוט ואר וא סניגֿ ארינלריגֿ שכר דאמלאר.

עוֹד תִּטְּעוּ כְרָמִים בְּהָרֵי שֹׁמְרוֹן .

דהי שמרון דאגֿלרינדא באגֿלר דיכר סיגֿיז .

אִם לֹא תִשְׁמְרוּ אֶת מִצְוֹת יְהוָה וְתוֹרֹתָיו תִּנָּגְפוּ לִפְנֵי אוֹיְבֵיכֶם .

אגר אללהיגֿ סימארלריני וא תורהלריני סאקלמז איסגֿיז דושמאנלריגֿיזיגֿ אוגֿונדא קיריליר סיגֿיז .

יְהוָה ! הַצִּלְתָּ אֶת נַפְשִׁי מִיַּד אוֹיְבַי .

רבבי סן בנים ג׳אנימי דושמאנלרימיגֿ אלינדן קורטארדיגֿ .

יְהוָה ! מִי כָמוֹךָ מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגֹּזְלוֹ .

רבבי ! פֿקירי אנדן גוצלידן וא פֿקירי וא מיסכיני אני זולומלא יאנדן קורטאריג׳י סניגֿ גיבי כים דיר ?

נִדְרוּ וְשַׁלְּמוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם .

רבבי אללהיגיזא אניית אידיגיז וא אודֿגֿיז.

שְׁלַח יָדְךָ וְגַע בַּמַּטֶּה אֲשֶׁר בְּיָדִי .

אֶליגֿי אוזאט וא אלימדכי טאיאקֿ גֿא דוקון .

הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה נְבִיאֵי יְהוָה הֵם וְלֹא נוּכַל לִנְגֹּעַ בָּהֶם .

בו ארמלר אללהיגֿ פיגֿמברלרי דיר וא ביז אנלרא דוקאנא בילמז איז .

יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ .

אללה אלגֿישלאיא סני יא סאקלאיא סני .

יְהוָה ! הַצִּילֵנִי מִכַּף כָּל אוֹיְבָי .

יא רבבי ! בני ג׳ומלא דושמאנלרימיגֿ אבֿוצינדן (אלינדן) חלאס איילא .

אַל תְּפִילֵנִי בְּכַף רְשָׁעִים .

בני יראמזלריגֿ אבֿוצינא (אלינא) דושורמא.

אַל תַּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ קָדְשְׁךָ אַל תִּקַּח מִמֶּנִּי .

בני אוגֿוגֿדן בוראקמא וא בנדן עויז רוחיגֿי אלמא .

חֲמִשִּׁים הַנְּשִׂיאִים אֲשֶׁר יָצְאוּ עִם מַלְכֵּנוּ לַמִּלְחָמָה נִגְּפוּ לִפְנֵי אוֹיְבֵיהֶם · שְׁלֹשֶׁת בָּנַי הָיוּ בָהֶם וְגַם הֵם לֹא הִצִּילוּ אֶת נַפְשָׁם . אַרְבַּע עֶשְׂרֵה הַנְּעָרוֹת

דּוֹדִי וּשְׁתֵּי בְּנוֹתָיו וּשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו הָלְכוּ אֶל הַגַּן אֲשֶׁר לָהֶם בְּחֶבְרוֹן .	אקאם וא אניגֿ אכּי קיזי וְא אוץ אוגֿלו גנדילריניגֿ חברון דאכּי בחצאלרינא גיטדילר .
אַרְבָּעָה הַתַּלְמִידִים אֲשֶׁר בְּבֵיתִי חֲכָמִים מִכָּל תַּלְמִידֶיךָ .	בנים אֱבִימדכּי דוֹרט תלמיד סניגֿ ג׳ומלא תלמידלריגֿדן עקללי דיר .
הַתַּלְמִיד הַזֶּה חָכָם וְעַד הָאַרְבָּעָה לֹא בָא.	בו תלמיד חכם דיר אממא דוֹרט גֿא קדר (דוֹרט ניגֿ דרג׳אסינא) גלמדי .
גַּם אָחִי בְּעֶשְׂרִים הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר הִצִּילוּ אֶת מַלְכֵּנוּ מִיַּד אוֹיְבָיו .	בנים קרדשים דא פארשאהימיזי דושמא-לריניגֿ אלינדן קורטארן ייגֿירמי ג׳בבארלריגֿ סאייסינדא דיר .
לְדוֹדִי שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד שְׁלֹמֹה וְשֵׁם הַשֵּׁנִי שְׁמוּאֵל .	אקאמיגֿ אכּי אוגֿלו ואר , בּיריניגֿ אדי שלמה , אכינג׳יסיניגֿ אדי שמואל דיר .
לִי שְׁתֵּי אֲחָיוֹת , שֵׁם הָאַחַת שָׂרָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית רִבְקָה .	בנים אכּי קיזקרדשים ואר , בּיריניגֿ אדי שרה אכינג׳יסיניגֿ אדי רבקה דיר .
הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים , רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה .	בו עאיי סיזא עאיילריגֿ באשי דיר , או סיזא סנהייגֿ עאיילריניגֿ אבּבֿלכּיסי דיר .
חַג הַמַּצּוֹת — הוּא מֵחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים בּוֹ .	מצה לר באייראמי — או אבּבֿלכּי עאייגֿ און בשינג׳י גונונדן אנדאכּי ייגֿירמי בּירא קדר דיר .
חַג הַסֻּכּוֹת — הוּא בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי .	סֻכָּה באייראמי יידינג׳י עאייגֿ און בשינדא דיר .
בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ הִיא הַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית לְהוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל יָצָא שַׁלְמַנְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל שֹׁמְרוֹן לַמִּלְחָמָה .	פארשאה חזקיהו ניגֿ דוֹרדונג׳י סנה סי כי או ישראל פארשאהי הושע בן אלה ניגֿ יידינג׳י סנה סי דיר , אשור פארשאהי שלמנאסר שומרון אוזרינא ג׳נכּ איצון (ג׳נכּ אידמייא) ציקדי .
בְּאַחַת וְשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי נֹחַ בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ מֵי הַמַּבּוּל מֵעַל הָאָרֶץ .	נח ניגֿ עוֹמרוניגֿ אלטי יוז בּירינג׳י סנה סי בּורונג׳י (עאיי) דא עאייגֿ בּירינדא ייר אוזרינדן טופאניגֿ סוילרי קורודילר .

נָטַשׁ (עת׳ יִטוֹשׁ, צווי נְטוֹשׁ)
בוראקרי טאשלדי,
ואז גצדי.

נִתֵּץ, (יְנַתֵּץ .נַתֵּץ) בוזרו.
נִתַּץ, ביזורדו.

נָגַע (יִגַּע, גַּע, מקור נְגֹעַ,
נְגֹעַ, גַּעַת) בְּפִי׳,
הֵגִרִי, דוקונדי.

נָגַח (יִגַּח) סוזרי.

נָזַל (יִזַּל) אקֿרי.

נָטַע (יִטַּע, נְטֹעַ, לִנְטֹעַ
או לָטַעַת) דיכדי
(דירכּ, בחצא).

נָטַף (יִטֹּף) אקרי, דאמרי,
הִטִּיף, אגֿיזדי,
דאמלאטדי.

נָגַף, (יִגֹּף) קירדי, קיראן
איטדי, נִגַּף,
קירילדי.

נִצַּל (נפעל משרש נצל)
הלאס אולדו,
קורטולדו, הִצִּיל,
קורטארדי, הלאס
איטדי.

נָפַל (יִפֹּל, נָפֹל, לִנְפֹּל)
דושטי, ייֿגילדי,
הִפִּיל, דושורדי.

הִבִּיט (שׁ׳ נבט) באקרי.
נזאר איטדי,

הִכִּיר (שׁ׳ נכר) טאנידי.

נִמְטַר (שׁ׳ מטר) יאגֿמור־
לנדי, יאגֿמור דן
איסלַנְדי. — נִמְלְנדי,
הִמְטִיר, יאגֿמור
יאגֿדירדי,

הִשְׁלִיךְ (שׁ׳ שלך)
בוראקדי.
אֶבְיוֹן, (I) ז׳, פַּקִיר,
מיסכּין.
צוּף, (I) ז׳, סולאק.
דְּבַשׁ, דְּבַשׁ (דִּבְשִׁי) ז׳
באל.
נֹפֶת, ז׳, דאטלי נסנא דן
אקאן באל, שֵׁכֵּר.
מֹר, (מוֹרִי), ז׳ מיסְכּ,
מירוא, (דירכּדן
דאמלאיאן איי
ריהאנלי נֶסְנֵא)
שָׁמַיִם (ס׳ שְׁמֵי, שָׁמֶיךָ,
שְׁמֵיכֶם) גוֹכּלר,
גוֹכּ.

גֶּשֶׁם, (VII ב׳) ז׳, יאגֿמור.
מָטָר, (יחיד IV א׳, רבי׳
מְטָרוֹת XIV ב׳)
יאגֿמור.
רוּחַ, (יחיד I רוּחִי,
רוּחֲךָ, רבים
רוּחוֹת, XIII)
ז׳ ונ׳, ייֶל, לוזגר,
רוּחַ, אלאם.
מַצָּה (XIII) נ׳, כּוֹמץ,
מַצָּה,
סֻכָּה, (XIII) נ׳, צלאש,
צאדיר, סֻכָּה.
מַגֵּפָה (XIII מַגֵּפַת,
מַגֵּפוֹתַי,) נ׳,
קיראן, אולֵט.
שָׂפָה (יח׳ XV ר׳ שְׂפָתוֹת,
שִׂפְתוֹת XIV ב׳) נ׳,
אֵרין, יאנֿא, בֵּנָאר.
עָרֵל, אוֹרטוכּ, סונֶתְסיז,
עֲרַל שְׂפָתַיִם,
אוֹרטוכּ ארינלי,
בֵּלְטֵכּ.
בַּעֲבוּר, (בַּעֲבוּרִי, בַּעֲבוּרֶךָ)
איצון, בַּעֲבוּר יִצְחָק,
יצחק איצון יצחק ניג
חטרי איצון.
עָשׂוֹר און, בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ
עאיינ אונונדי

* קַח, עת׳ יִקַּח, אֶקַּח, צווי קַח, מק׳ לָקַחַ, קַחַת, לָקַחַת. אלדי. נפעל,
נִלְקַח, אלינדי.

	חסרי הפ״א נון			
	הפעיל		הפעל	
	נגד הִגִּיד , אגלאטדי .		נגד הֻגַּד , אגלאטילדי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	הִגִּיד הִגַּדְתָּ הִגַּדְתִּי הִגִּידוּ הִגַּדְתֶּם הִגַּדְנוּ	הִגִּידָה הִגַּדְתְּ הִגַּדְתִּי הִגִּידוּ הִגַּדְתֶּן הִגַּדְנוּ	הֻגַּד הֻגַּדְתָּ הֻגַּדְתִּי הֻגְּדוּ הֻגַּדְתֶּם הֻגַּדְנוּ	הֻגְּדָה הֻגַּדְתְּ הֻגַּדְתִּי הֻגְּדוּ הֻגַּדְתֶּן הֻגַּדְנוּ
עתיד	יַגִּיד תַּגִּיד אַגִּיד יַגִּידוּ תַּגִּידוּ נַגִּיד	תַּגִּיד תַּגִּידִי אַגִּיד תַּגֵּדְנָה תַּגֵּדְנָה נַגִּיד	יֻגַּד תֻּגַּד אֻגַּד יֻגְּדוּ תֻּגְּדוּ נֻגַּד	תֻּגַּד תֻּגְּדִי אֻגַּד תֻּגַּדְנָה תֻּגַּדְנָה נֻגַּד
ציווי	הַגֵּד הַגִּידוּ	הַגִּידִי הַגֵּדְנָה		
בינוני	מַגִּיד מַגִּידִים	מַגִּידָה (־גֶּדֶת) מַגִּידוֹת	מֻגָּד מֻגָּדִים	מֻגָּדָה (־גֶּדֶת) מֻגָּדוֹת
מקור	נפרד הַגֵּד נסמך הַגִּיד · בְּהַגִּיד		הֻגֵּד (?)	

	חסרי		הפ״א		נו״ן	
	קל		קל		נפעל	
	נדר נָדַר. איניית איטדי.		נגש נָגַשׁ יאקלאשדי (?)		נגף נִגַּף. קירלדי.	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	נָדַר	נָדְרָה	בו שרש	דא	נִגַּף	נִגְּפָה
	נָדַרְתָּ	נָדַרְתְּ	ע ב	ר	נִגַּפְתָּ	נִגַּפְתְּ
	נָדַרְתִּי	נָדַרְתִּי	נ פ	ע ל	נִגַּפְתִּי	נִגַּפְתִּי
	נָדְרוּ	נָדְרוּ	ד	ן	נִגְּפוּ	נִגְּפוּ
	נְדַרְתֶּם	נְדַרְתֶּן	קוללא	ניליר	נִגַּפְתֶּם	נִגַּפְתֶּן
	נָדַרְנוּ	נָדַרְנוּ			נִגַּפְנוּ	נִגַּפְנוּ
עתיד	יִדֹּר	תִּדֹּר	יִגַּשׁ	תִּגַּשׁ	יִנָּגֵף	תִּנָּגֵף
	תִּדֹּר	תִּדְּרִי	תִּגַּשׁ	תִּגְּשִׁי	תִּנָּגֵף	תִּנָּגְפִי
	אֶדֹּר	אֶדֹּר	אֶגַּשׁ	אֶגַּשׁ	אֶנָּגֵף	אֶנָּגֵף
	יִדְּרוּ	תִּדֹּרְנָה	יִגְּשׁוּ	תִּגַּשְׁנָה	יִנָּגְפוּ	תִּנָּגֵפְנָה
	תִּדְּרוּ	תִּדֹּרְנָה	תִּגְּשׁוּ	תִּגַּשְׁנָה	תִּנָּגְפוּ	תִּנָּגֵפְנָה
	נִדֹּר	נִדֹּר	נִגַּשׁ	נִגַּשׁ	נִנָּגֵף	נִנָּגֵף
צווי	נְדֹר	נִדְרִי	גַּשׁ (גֶּשׁ)	גְּשִׁי	הִנָּגֵף	הִנָּגְפִי
	נִדְרוּ	נְדֹרְנָה	גְּשׁוּ	גַּשְׁנָה	הִנָּגְפוּ	הִנָּגֵפְנָה
בינני	נֹדֵר	נוֹדְרָה (נֹדֶרֶת)			נִגָּף	נִגָּפָה (נִגֶּפֶת)
	נֹדְרִים	נוֹדְרוֹת			נִגָּפִים	נִגָּפוֹת
מקור	נפרד נָדֹר		נָגֹשׁ		נִגֹּף	
	נסמך נְדֹר		גֶּשֶׁת, בְּגֶשֶׁת, לָגֶשֶׁת		הִנָּגֵף	

אַחַד עָשָׂר או עַשְׁתֵּי עָשָׂר, עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה, אַחַת עָשָׂר או עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה, אין בירינג׳י. —
שְׁנֵים עָשָׂר, שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה, און אבינג׳י. — שְׁלֹשָׁה עָשָׂר, שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
און אוצונג׳י, עֶשְׂרִים, ייגירמינג׳י, שְׁלֹשִׁים וּשְׁלֹשָׁה, אוטוז אוצונג׳י וכו׳.

כַּבֵּד: כַּבְּדֵנִי; כַּבֶּדְךָ, כַּבְּדָךְ: כַּבֶּדְכֶם, כַּבֶּדְכֶן. — כַּבְּדָה: כַּבְּדַתְנִי,
כַּבְּדַתְךָ, כַּבְּדָתֶךְ. — כִּבַּדְתָּ: כִּבַּדְתַּנִי, כִּבַּדְתּוֹ, כִּבַּדְתָּם. — כִּבַּדְתְּ:
כִּבַּדְתִּנִי, כִּבַּדְתִּנוּ או כִּבַּדְתֵּנוּ — כִּבַּדְתִּי: כִּבַּדְתִּיו, כִּבַּדְתִּיהָ. — כִּבְּדוּ,
כִּבְּדוּנִי, כִּבְּדוּךָ. כִּבְּדוּהוּ. — כִּבַּדְתֶּם. כִּבַּדְתֶּן: כִּבַּדְתּוּנִי, כִּבַּדְתּוּהוּ —
כִּבַּדְנוּ: כִּבַּדְנוּךָ. כִּבַּדְנוּכֶם. —

יְכַבֵּד, תְּכַבֵּד, אֲכַבֵּד, נְכַבֵּד: — בְּדֵנִי — בֶּדְךָ, — בְּדֵךְ, — בֶּדְכֶם. —
בֶּדְכֶן. תְּכַבְּדִי: תְּכַבְּדִינִי, תְּכַבְּדִיהוּ. — תְּכַבְּדוּ. תְּכַבֵּדְנָה. יְכַבְּדוּ: —
בְּדוּנִי: — בְּדוּךָ: בְּדוּךְ וכו׳.

כַּבֵּד: כַּבְּדֵנִי, כַּבְּדֶנּוּ או כַּבְּדֵהוּ. — כַּבְּדִי: כַּבְּדִינוּ, כַּבְּדִיהָ. — כַּבְּדוּ,
כַּבֵּדְנָה: כַּבְּדוּנִי, כַּבְּדוּהוּ — כַּבֵּד, בְּכַבֵּד: — בְּדִי: בֶּדְךָ, — בְּדֵךְ: —
—בְּדוֹ.—בְּדָהּ; — בֶּדְכֶם, — בֶּדְכֶן וכו׳.

הִפְקִיד. הִפְקִידְךָ, הִפְקִידֵךְ, הִפְקִידָנוּ. הִפְקִידְכֶם וכו׳.
יַפְקִיד, יַפְקִידֵנִי, יַפְקִידְךָ או יַפְקֶדְךָ, יַפְקִידֵךְ, יַפְקִידְכֶם וכו׳.

* מַיִם, סוּיילר, סויי, זכר. — מֵימֵי או מֵי; מֵימַי; מֵימֶיךָ, מֵימַיִךְ; מֵימָיו,
מֵימֶיהָ; מֵימֵינוּ; מֵימֵיכֶם, מֵימֵיכֶן; מֵימָם או מֵימֵיהֶם, מֵימָן או
מֵימֵיהֶן.

מִי רָאָה אֶת אַרְבָּעָה הַנְּשִׂיאִים הָהֵם ? או דורט אגאלרי כים גורדו ?

בַּחֶדֶר הַזֶּה חֲמִשִּׁים תַּלְמִידִים , בו אודארא אללי תלמיד ואר .

בְּנֵי מִי חֲמִשִּׁים הַתַּלְמִידִים הָאֵלֶּה ? בו אללי תלמיד כימיג אוולדלרי דיר ?

טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד , אבי בירדן איי דיר .

הִיא לֹא בָא עַד הַשְּׁלשָׁה או אוץ גא קדר גלמדי . (או בללי אוץ ארמיג דרג׳א סינא גלמדי) .

אָחִי הָיָה בָּעֶשְׂרִים , קרדשים ייגירמי ניג (בללי ייגירמי אדמיג) אראסינדא אידי .

אָבִיךָ מִן הַשְּׁלשִׁים , בבאג אוטוז דן דיר , (אוטוזלר דן , בללי אוטוז ארם דן דיר) .

שְׁנַיִם בָּנֶיךָ או שְׁנַיִם הֵם בָּנֶיךָ , סניג אוגלנלריג אבי דיר .

שְׁנֵי בָנֶיךָ חֲכָמִים מְאֹד , סניג אבי אוגלוג פֶּכ עקללי דיר .

שְׁתַּיִם פְּרוֹתֶיךָ או שְׁתַּיִם הֵן פָּרוֹתֶיךָ , סניג אינכלריג אבי דיר .

שְׁתֵּי פְרוֹתֶיךָ שְׁמֵנוֹת , סניג אבי אינגיג פֶּכ סמיז דיר .

שְׁלשָׁה עֲבָדֶיךָ או שְׁלשָׁה הֵם עֲבָדֶיךָ , סניג קוללריג אוץ דיר .

שְׁלשֶׁת גִּבּוֹרֶיךָ נֶהֶרְגוּ בַּמִּלְחָמָה , סניג אוץ ג׳בבאריג גינכ דא אולדורולדי .

(זכר) רִאשׁוֹן	(נקבה) רִאשׁוֹנָה	אבבלכי
שֵׁנִי	שֵׁנִית	אכינגי
שְׁלִישִׁי	שְׁלִישִׁית	אוצונג׳י
רְבִיעִי	רְבִיעִית	דורדונ׳י
חֲמִישִׁי	חֲמִישִׁית	בשינגי
שִׁשִּׁי	שִׁשִּׁית	אלטינג׳י
שְׁבִיעִי	שְׁבִיעִית	יירנגי
שְׁמִינִי	שְׁמִינִית	ספיזינג׳י
תְּשִׁיעִי	תְּשִׁיעִית	דוקוזונג׳י
עֲשִׂירִי	עֲשִׂירִית	אונונגי

ועשרים גֵרָה השקל. החרש החכם הזה עשה לי צמידי זהב ומשקלם שלשה ועשרים שקל ושתים עשרה גֵרָה. העבד הזה מכר את אתונו הטובה בשלשים והמשה שקל כסף. בת שלשים וארבע שנה מָלְכָה אֵם מלכנו על ארצנו. בנות חמש עשרה שנה היו בתי ובתך בְּתָפְּרָם לנו מעילי משי וּבְאַרְגָן להן רדידים יקרים. היום ראיתי על העץ שנים נשרים גדולים. העופות ההם היו גדולי כנפים מאד. כנפי הנשרים האלה קצרות מכנפי הנשרים אשר בגן המלך. למלכנו שש מאות אלף ושלשים אלף וחמשת אלפים שבע מאות וחמשה וארבעים סוסים. מספר הַפְּקֻדִים אשר פקד משה היה שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים. אלה פְקוּדֵי בני ישראל שש מאות אלף ואלף שבע מאות ושלשים. עֳבִי העמודים האלה שבע אמות באמת איש. אזור צמר יקר מאזור פשתים.

ביז און יידי יאשינדא איז. בנים און אבי פרמאג׳ים ואר. בנים אללרימיג׳ פרמאקלרי און דיר וא איאקלרימיג׳ פרמאקלרי און דיר, ג׳ומלא פרמאקלרים ייג׳ירמי דיר. או אג׳א ניג׳ אללריניג׳ פרמאקלרי און ביר אידי. בו זנגין ניג׳ אללי דֵוֵואסי ואר. בו פוקרא בו אוסכולו קושאג׳י ביר שקל גומושא סאטדי. בבאם יאפדיג׳י אביג׳ אוזונליג׳י בש יוז ארשין כג׳ליג׳י אויז יוז אללי ארשין וא אוכסכליג׳י אלטמיש אכי ארשין אידי. בו אג׳איג׳ אבינדא כי מרמר דירכלריג׳ אג׳ בויג׳י וא אג׳ אוכסגי דושדי אניג׳ קאלינליג׳י אינסאן ארשיני אילן סכיז ארשין אידי. בן אבימי און סכיז ביג׳ יוז סכסן בש מיסקאלא סאטדים. סן בג׳א בחצאג׳י ייג׳ירמי בש ביג׳ אכי יוז אללי מיסקאלא סאטר מי סין? בבאם בו פוקרא קרייא אניג׳ בחצאסי איצין און אכי ביג׳ מיסקאל וירדי דא (או) סאטמאדי (נקבה) לונדון דא אכי מילליון (אכי ביג׳ כררת ביג׳) כישי ואר. ביזים פאדשאהימיזיג׳ ג׳בבארלריניג׳ סאייסי ביר מילליון אכי יוז אללי אלטי ביג׳ יידי יוז אללי אידי. ביזים טופראג׳ימיזיג׳ אוטורוג׳ילריניג׳ סאייסי ייטמיש מילליון אלטי יוז סכסן ביג׳ דוקוז יוז ייג׳ירמי סכיז דיר.

§ 35

הַיּוֹם רָאִיתִי שְׁלֹשָׁה גִּבּוֹרִים, בן בוגון אוץ ג׳בבאר גורדים.
הֲרָאִיתָ אֶת שְׁלֹשָׁה הַגִּבּוֹרִים? אוץ ג׳בבארי גורדוג׳ מי?
אַרְבָּעָה נְשִׂיאִים בָּאוּ לְעִירֵנוּ; שהריטיזא דורט אג׳א גלדי

בנים כיציכ קרדשים דחי אללרי וא איאקלרי אוזרינא גזייר . בנים כיציכ קיזקרדשים ביר יאשינדא דיר , או דחי אללרי וא איאקלרי אוזרינא גזייר . סניג קיזקרדשיג בנים אנאמיג דיזלרי אוזרינדא אוטורוייר . בנים צילאצא פרמאגים סיזיג בללריגיזדן קאלין דיר . בו סיגיריג בויינוזלרי סיזיג סיגיריגיזיג בויינוזלרינדן דילבר דיר . קיזקרדשים ! אללה סגא אבי קולאק ביר אגיז אצדי . אניג איצון צוק דינגלא וא אז סוילא . סס קרדשימיג ססי דיר אמא אללר אקאמיג אללרי דיר . אלימיג באש פרמאגי סניג איאגיגיג באש פרמאגינדן קאלינדיר . איאקלריג באש פרמאקלרי אללריג באש פרמאקלרינדן קאלין דיר . אנאם בוגון יידי כררת יוזו אוזרינא דושדי וא טוגל קלב אילן אללהא תפלה איטדי . אניג אבוצלרי יאיילמיש וא גוזיאשלרי יאנקלרי ניג אוזרינדא אידי . סניג ארינלריגיג גיואבלרי באל דן דאטלי דיר . ביזים ג׳בבארלרימיז גוכיג קראגושלרינדן ייגיל דיר . דון ביזים שהרימיזא גלן אגאלר ג׳ובא גיימיש אידילר וא בללרינדא איפכ קושאק ואר אידי . בנים גוגורצינימיג קנאדלרי סניג גוגורציניגיג קנאדלרינדן דילבר דיר . אניג קנאדלרי אלטין קנאדלר גיבי דיר .

פארשאהלריג קלבי אללהיג אלינדא דיר . בו פוקרא כישי ניג בלינדאבי קושאק אוסבולו קושאק דיר . דיז אוזרינא צוכמיא , וא אבוצלרי יאיימאיא וא אללהא תפלה אידמיא וקת דיר . בו אגאניג אין ביר אוגלו וא אין ביר קיזי ואר אידי . בו טראפיזא אוזרינדא אין אבי אלמא וא אין אבי נאר ואר אידי . בן אין בש יאשינדא אים וא בנדן ביוכ קיזקרדשים אין יידי יאשינדא דיר . סן אין סביז יאשינדא סין וא סנדן כיציכ קיזקרדשיג אין אלטי יאשינדא דיר . יצחק ושמואל בגאית איי תלמידלר דיר וא אנלר אין דורט יאשינדא דיר . בנים קרט בבאם דוקסן אוץ יאשינדא דיר . משה ניג גונלרי יוז ייגירמי סנה אידי . בני ישראל קירק ייל יבאנדא גזדילר . בבאמיג אין ביג סביז יוז אלטמיש סביז מיסקאל גומושי ואר . סניג אנאנ אלטמיש אבי יאשינדא דיר . ביר סנה אין אבי עאיי דיר , ביר עאיי דורט הפטא דיר , ביר הפטא יידי גון דיר . ביר סנה אוץ יוז אלטמיש בש גון דיר . קרט בבאמיג עומרוניג גונלרי יוז אללי סביז סנה אידי . בו אודא דא אין דוקוז אוגלאן וא אין אוץ קיז ואר .

אברהם מת בן מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים . שני חיי ישמעאל היו מאת שנה ושלשים שנה ושבע שנים . ימי יצחק היו מאת שנה ושמנים שנה . בן ארבעים ואחת שנה רחבעם במלכו ושבע עשרה שנה מלך בירושלם . משקל נזמי הזהב האלה היה עשרים ושנים שקל

בְּנוֹת עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיוּ הַמְּלָכוֹת בְּמָלְכָן בְּעָרֵיהֶן .	או מליכהלר שהרלרינדא פארשאה אולדוקלרינדא ייגירמי בש יאשינדא אידילר .

הַתֵּבָה הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר קָנָה אָבִי שָׁלֹשׁ אַמּוֹת אָרְכָּהּ, וְאַמָּתַיִם רָחְבָּהּ וְאַמָּה קוֹמָתָהּ . פַּעֲמַיִם בַּיּוֹם מִתְפַּלֵּל אָבִי בְּבֵית הָאֱלֹהִים . שְׁבוּעַיִם יָשַׁבְתִּי בִּירוּשָׁלַם וּשְׁנָתַיִם בְּחֶבְרוֹן . לַשּׁוֹר שְׁתֵּי קְרָנַיִם וְאַרְבַּע רַגְלָיִם . מָוֶת וְחַיִּים בְּיַד הַלָּשׁוֹן . יְשַׁלַּח יְהוָה אֶת בִּרְכָתוֹ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ אִם תִּשְׁמֹר אֶת מִצְוֹתָיו . מִי עָשָׂה אֶת צְמִידֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר עַל יְדֵי אֲחוֹתְךָ הַגְּדוֹלָה ? בִּתִּי ! אַיֵּה צְמִידֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר הָיוּ עַל יָדַיִךְ אֶתְמוֹל . לָעוֹף שְׁתֵּי כְנָפָיִם . כַּנְפֵי נֶשֶׁר אֲרֻכּוֹת וּרְחָבוֹת מִכַּנְפֵי יוֹנָה . הִנְנִי עָיֵף מְאֹד כִּי כָּל הַיּוֹם עָמַדְתִּי עַל רַגְלַי . אָזְנַיִם לְךָ וְלֹא תִשְׁמַע . אֱלֹהֵי צִדֹנִים כֶּסֶף וְזָהָב, אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ . בְּאָזְנֵי כְסִיל אַל תְּדַבֵּר . אֱלֹהִים ! בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ לָנוּ פֹּעַל (אֲשֶׁר) פָּעַלְתָּ בִימֵיהֶם . עַיִן תַּחַת עַיִן שֵׁן תַּחַת שֵׁן יָד תַּחַת יָד רֶגֶל תַּחַת רָגֶל . נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ עַיִן בְּעַיִן שֵׁן בְּשֵׁן יָד בְּיָד רֶגֶל בְּרָגֶל . כַּחֹמֶץ לַשִּׁנַּיִם וְכֶעָשָׁן לָעֵינַיִם כֵּן הֶעָצֵל לְשֹׁלְחָיו . בְּכָל מָקוֹם עֵינֵי יְהוָה . עֵינֵי הָאָדָם לֹא תִשְׂבַּעְנָה . עֵינַי תָּמִיד אֶל יְהוָה .

הגבור הזה שָׂם נפשו בְּכַפּוֹ . נפשנו בְּכַפֵּנוּ תמיד . האיש הזה טהור לֵב וּנְקִי כַפָּיִם . שִׁבַּר יְהוָה, שִׁנֵּי רָשָׁע . אמי כֹּרַעַת היום על בִּרְכֶּיהָ ותתפלל לפני יהוה . ראיתי את הנשיא אשר בא אתמול, הוא לָבוּשׁ מעיל צמר וְאֵזוֹר מֶשִׁי על מָתְנָיו . בִּלְחִי החמור הכה שִׁמְשׁוֹן אלף איש . האיש הזה הכה את עבדו על הלחי . אחותי ! למה זה ראיתי הַדִּמְעָה עַל לְחָיַיִךְ . כרעתי היום על ברכי וָאֶפְרֹשׂ כפי אל יהוה ואתפלל . אחותי נפלה על אַפֶּיהָ ותתפלל . כפינו פרושות ודמעותינו על לְחָיֵינוּ . אפתח שְׂפָתַי וַאֲסַפֵּר באזניכם את כל אשר עשה יהוה לישראל עמו . כל ימי אדם אשר חַי היו תשע מאות שנה ושלשים שנה . כל ימי לֶמֶךְ היו שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה . ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ . שלש מאות אמה היה ארך התבה אשר עשה נח חמשים אמה רחבה שלשים אמה קומתה . לאבי היו אלפים סוסים וחמש מאות צמדי בקר ושמנה אלפים חמורים . אתמול קנה אבי עשרים אתונות באלפים שקלים כסף . לאיוב היה שבעה בנים ושבע בנות . ביום המלחמה הכבדה ההיא נהרגו אלפים שלש מאות שלשים וששה איש .

חָמֵשׁ וּשְׁלשִׁים אַמָּה הָיָה אֹרֶךְ הַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה. וַחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה רָחְבּוֹ וְאַמּוֹת עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ קוֹמָתוֹ.

שלמה יאפדיגׂי אֶבׂיגׂ אוזונליגׂי אוטוז בׂש ארשין, כֶּגׂליגׂי און בׂש ארשין, אוֹכּסכּליגׂי ייגׂירמי בֵּש ארשין אידי.

חַיֵּי שָׂרָה הָיוּ מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים.

שׂרה ניגׂ עוֹמרו יוז ייגרמי יידי סנה אידי.

עַמּוּדֵי בֵּית הַמֶּלֶךְ גְּדוֹלִים וּגְבוֹהִים מְאֹד עָבְיָם שֵׁשׁ אַמּוֹת וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמָתָם.

פּאדשאהיגׂ אֶבׂיניגׂ דירכּלרי פּכּ ביוכּ וא אוֹכּסכּ דיר אנלריגׂ קאלינליגׂי אלטי ארשין, אוֹכּסכּליכּלרי און אכּי ארשין דיר.

הֲתִמְכְּרִי לִי אֶת בֵּיתֵךְ בְּאַלְפַּיִם שְׁקָלִים כָּסֶף?

בׂגׂא אבׂיגׂי אכּי ביגׂ מיסקאל גוּמוּשא סאטר מי סין?

אֶת בֵּיתִי אֶמְכֹּר בַּחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים שְׁקָלִים וְאֶת גַּנִּי בִּשְׁלשֶׁת אֲלָפִים.

אֶבׂימי בׂש ביגׂ מיסקאלא (שׁקל גׂא) בׂחצא מי אוץ בׂיגׂא (אוץ ביגׂ מיסקאלא) סאטר אים.

יְמֵי יַעֲקֹב שְׁנֵי חַיָּיו הָיוּ שֶׁבַע שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמְאַת שָׁנָה.

יעקבׂ ניגׂ גונלרי אניגׂ עוֹמרוניגׂ סנהלרי יוז קירק יידי סנה אידי.

בִּימֵי דָוִד מִסְפַּר כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֶלֶף אֲלָפִים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ שׁוֹלֵף חָרֶב.

דוד ניגׂ גונלרינדא ג׳ומלא בׂני ישׂראל ניגׂ סאייסי ביגׂ כּררת ביגׂ (בׂיר מיל-ליון) אוץ יוז קיליג׳ סוּבׂורוג׳י כּישי אידי.

לְאִיּוֹב הָיָה אַרְבָּעָה עָשָׂר אֶלֶף צֹאן וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים גְּמַלִּים וְאֶלֶף צֶמֶד בָּקָר וְאֶלֶף אֲתוֹנוֹת.

אִיּוֹב ניגׂ און דוֹרט ביגׂ קויו, אלטי ביגׂ דֶוֶאסי ביגׂ ג׳יפְּטְ סיגׂירי וא ביגׂ דישי אֶשגׂי ואר אידי.

בָּנַי עֶשְׂרִים הָיוּ בְּנִי וְאָחִי בְּכָתְבָם אֶת סִפְרֵיהֶם.

אוגׂלום וא קרדשים כּתאבׂלריני יאזדיק לרינדא ייגׂירמי יאשינדא אידילר.

בְּנוֹת עֶשֶׂר שָׁנִים הָיוּ בִּתִּי וַאֲחוֹתִי בְּהִשָּׂרֵף עִירֵנוּ.

קיזים וא קיזקרדשים. שׁהרימיז יאנדיקדא, און יאשינדא אידילר.

בִּתֵּנוּ יָשְׁבָה בְּבֵית הוֹרָהּ שְׁבוּעָיִם.

קיזימיז אקאסיניגׂ אבׂינדא אכּי הפּטא אוטורדו.

בַּת עֶשְׂרִים שָׁנָה יָלְדָה אִשְׁתִּי אֶת בְּנִי הַגָּדוֹל.

קרים ביוכּ אוגׂלומי ייגׂירמי יאשׂנדא דוגׂורדי.

אָבִי מֵת אֶתְמוֹל, הוּא חָלָה יוֹמַיִם.	בבאם דון אולדי. או אבי גון כפסיז אידי.
בְּנִי בֶּן שְׁנָתַיִם.	אוגלום אכי יאשינדא דיר.
אִמִּי יָשְׁבָה בְּחֶבְרוֹן שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וּשְׁבוּעַיִם.	אנאם חברון דא אוץ עאיי וא אכי הפטא אוטורדי.
הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו.	סֵס יַעֲקֹב ניג̃ ססי, אללר עשו ניג̃ אללרי דיר.
אֶצְבְּעוֹת הָרַגְלַיִם קְצָרוֹת מֵאֶצְבְּעוֹת הַיָּדַיִם.	איאקלריג̃ פרמאקלרי אללריג̃ פרמאק־לרינדן קיסא דיר.
הָאֱלֹהִים נָתַן לְךָ שְׁתֵּי אָזְנַיִם וּפֶה אֶחָד עַל כֵּן שְׁמַע הַרְבֵּה וְדַבֵּר מְעַט.	אללה סנא אכי קולאק ביר אג̃יז וירדי. אניג̃ איצון צוק דינ̃לא וא או סֵוֹלֵא.
קְטָנִּי עָבָה מִמָּתְנֵי אָבִי.	צילאצא פרמאג̃ים בבאמיג̃ בלינדן קאלין דיר.
הַנֶּשֶׁר הַזֶּה גְּדוֹל כְּנָפַיִם מְאֹד.	בו קראג̃וש פכ ביוכ קנארלי דיר.
יָדֶיךָ לֹא אֲסוּרוֹת הָיוּ.	אללריג̃ באג̃לי דגיל אידי.
אַרְבָּעִים שָׁנָה מָלַךְ דָּוִד; בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים וּבִירוּשָׁלַיִם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה.	דוד קירק סנה פארשאהליק איטדי; חברון דא יידי סנה וא אלטי עאיי פארשאהליק איטדי וא ירושלם דא אוטוז אוץ סנה פארשאהליק איטדי.
בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה חִזְקִיָּה בְּמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים וָתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָיִם.	חזקיה פארשאה אולדוג̃ונדא ייגירמי בש יאשינדא אידי, וא ייגירמי דוקוז סנה ירושלם דא פארשאהליק איטדי.
עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשָּׁקֶל.	ביר שקל (מיסקאל) ייגירמי גרה (צבירדכ) דיר.
בַּת שְׁלֹשִׁים שָׁנָה יָלְדָה אֲחוֹתִי אֶת בְּנָהּ הַקָּטָן.	אוטוז יאשינדא קיזקרדשים כיציכ אוג̃לוני דוג̃ורדי.
בֶּן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה יוֹסֵף כַּאֲשֶׁר מְכָרוּהוּ אֶחָיו.	יוסף און יידי יאשינדא אידי נאסליכי (נא וקת כי) קרדשלרי אני סאטדילר.
כָּל יְמֵי מְתוּשֶׁלַח הָיוּ תֵּשַׁע וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה.	מתושלח ניג̃ ג׳ומלא גונלרי דוקוז יוז אלטמיש דוקוז סנה אידי.
אַהֲרֹן הַכֹּהֵן מֵת בֶּן שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים וּמְאַת שָׁנָה.	אהרן הכהן יוז ייגירמי אוץ יאשינדא אולדי.

בַּת תִּשְׁעִים שָׁנָה יָלְדָה שָׂרָה אֶת יִצְחָק , שרה יצחק ני דוקסן יאשינדרא (איבן) דוגורדי .

בַּת חָמֵשׁ שָׁנִים לָמְדָה אֲחוֹתִי לִקְרֹא וְלִכְתֹּב , קיזקרדשים בש יאשינדרא אוקומאיא וא יאזמאיא אוגרנדי .

בַּחֲמִשָּׁה שְׁקָלִים כֶּסֶף מָכַר דּוֹדִי אֶת טַבַּעְתּוֹ , אקאם יווזיגני בש מיסקאל גומישא (בש שֶׁקֶל גא) סאטדי .

בְּשִׁשִּׁים שֶׁקֶל קָנָה דּוֹדִי אֶת הַשּׁוֹר הַזֶּה , אקאם בו אוגוזי אלטמיש שקל גא סאטון אלדי .

בְּתִשְׁעִים וּמָאתַיִם שֶׁקֶל מָכַרְתִּי אֶת בֵּיתִי , אבי יוז דוקסאן שקל גא אבימי סאטדים .

בֶּרֶךְ , (VII ב׳ , בִּרְכַּיִם , בִּרְכֵּי , בִּרְכַּי , וכו׳) ני׳ , טיז , דיז ,

קֶרֶן , (VII א׳ , קַרְנַיִם , קַרְנַי , קַרְנָיו , וכו׳ , בעזי רב׳ קְרָנוֹת , ס׳ קַרְנוֹת) ,ני׳ בויניז (קְרָנַיִם, אבי בויניז)

שָׂפָה (יה׳ IX א׳ , רבים שְׂפָתַיִם , שְׂפָתַי , שְׂפָתָיו , וכו׳) ני׳ , ארין .

לְחִי , לֶחִי ,(יה׳ VIII ו׳, רבי׳ לְחָיַיִם , לְחָיַי , לְחָיָיו , לְחָיֶיךָ , לְחָיַיִךְ וכו׳) יָנָאק .

אַף , (IX א׳ ר׳ אַפַּיִם , אַפֶּיךָ ,) אַף , בורון , קהר , אַפַּיִם , יוז .

פַּעַם , (IX ג׳ ,) ני׳ פררת פְּעָמִים , פררתלר , פַּעֲמַיִם , אבי פררה ,

עוֹף , (I רב׳ עוֹפוֹת XIII) ז׳ . קוש .

יוֹנָה (XIII רב׳ יוֹנִים I) ני׳ , גוגורצין .

מַתְּנַיִם (מָתְנַי , מָתְנֶיךָ וכו׳ I) ז׳ , בֵּל .

אָתוֹן (IV ר׳ אֲתוֹנוֹת XIII) ני׳ , דישי אֵשֵׁכ .

גָּמָל (V א׳ יחיד , פנויילי בולונמייר . בלכי גְּמַלִּי גְּמַלְּךָ אולמלי ר׳ גְּמַלִּים , I) דֵוֶוא ,

אֶצְבַּע (אֶצְבָּעִי , אֶצְבָּעוֹת , ס׳ אֶצְבְּעוֹת .) ני׳ , פַּרְמַאק .

קָטָן , ני׳ , צילאצא פרמאק (קְטַנִּי) ,

בֹּהֶן , ני׳ ,(רב׳ בְּהוֹנוֹת) , באש פרמאק .

צֶמֶר , (VII ב׳) ג׳יפט .

נֶשֶׁר ,(VII ב׳) ז׳ , קראגוש .

אֹרֶךְ ,(VIII א׳) ז׳ , אוזונליק .

רֹחַב , (VIII ב׳) ז׳ , פֵגליכ , אֵג .

קוֹמָה ,(IX) ני׳ , אוכסכליכ , בויי .

עָבִי , עֳבִי (VIII ד׳) קאלינליק .

גֵּרָה , ני׳ , צַבִּירְדֵב (פיציב צביניג ארדי), גֵּרָה .

מִסְפָּר , (III) ז׳ , סָאיִי , הסאב .

שָׁבוּעַ , (ס׳ שְׁבוּעַ , רב׳ שָׁבוּעִים או שָׁבוּעוֹת , ס׳ שְׁבוּעוֹת . - שָׁבוּעוֹתֵיכֶם), הפטא .

אֵזוֹר , ז׳ , קושאק . בֵּל באגי .

פִּשְׁתִּים , (ס׳ פִּשְׁתֵּי) אוספולו .

דִּמְעָה (XIX ב׳) ני׳ , גוז יאש .

עָב , עָבָה , קאלין , קאבא .

מְעַט , אז . – מְעַט מַיִם , ביר אז סויי .

הַרְבֵּה , צוק .

יֶלֶד , דוגורדי .

פָּרַשׂ , יָאיְדִי .

כָּרַע , (יִכְרַע) צוכרי .

אֶלֶף , בּיגֿ אַלְפַּיִם , אפּי בּיגֿ , שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים , אוין בּיגֿ , אַרְבַּעַת אֲלָפִים , דוֹרט בּיגֿ , חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים , בּש בּיגֿ , שֵׁשֶׁת אֲלָפִים , אלטי בּיגֿ , שִׁבְעַת אֲלָפִים , יידי בּיגֿ , עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים , און בּיגֿ . אַחַד עָשָׂר אֶלֶף , און בּיר בּיגֿ , שְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף , און אפּי בּיגֿ , עֶשְׂרִים אֶלֶף , ייגֿירמי בּיגֿ , מֵאָה אֶלֶף , מְאַת אֶלֶף , יוז בּיגֿ , מָאתַיִם אֶלֶף , אפּי יוז בּיגֿ , אֶלֶף אֲלָפִים , בּיגֿ כֶּרֶת בּיגֿ , מיללייון .

שְׁלֹשָׁה בָנִים . אַרְבַּע בָּנוֹת . חֲמִשָּׁה יָמִים . שֵׁשׁ שָׁנִים . שִׁבְעָה חֳדָשִׁים . תִּשְׁעָה מְלָכִים . תֵּשַׁע מְלָכוֹת . עֲשָׂרָה נְשִׂיאִים . עֶשֶׂר אַמּוֹת .

אַחַד עָשָׂר יוֹם . שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ . שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה . עֶשְׂרִים יוֹם . עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אַמָּה . שְׁלֹשִׁים יוֹם . מֵאָה שָׁנָה . מָאתַיִם שָׁנָה .

בְּנִי בֶּן שָׁנָה , אוגֿלום בּיר יאשינדא דיר .

אָחִי בֶּן עֶשֶׂר שָׁנִים , קרדשים און יאשינדא דיר .

דּוֹדִי בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה , אקאם אללי יאשינדא דיר .

בִּתִּי בַּת שֶׁבַע שָׁנִים , קיזים יידי יאשינדי דיר .

אִמִּי בַּת אַרְבָּעִים שָׁנָה , אנאם קירק יאשינדא דיר .

יִצְחָק וּשְׁמוּאֵל בְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה , יצחק ושמואל ייגֿירמי יאשינדא דיר . —

דָּוִד וּשְׁלֹמֹה בְּנֵי שְׁלֹשִׁים וְאַרְבַּע שָׁנָה , דוד ושלמה אוטוז דוֹרט יאשינדא דיר .

רִבְקָה וְשָׂרָה בְּנוֹת שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה , רבקה ושרה און אלטי יאשינדא דיר .

אִמִּי וְאִשְׁתְּךָ בְּנוֹת חֲמִשִּׁים שָׁנָה , אנאם וא סניגֿ קריגֿ אללי יאשינדא דיר .

בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה מָלַךְ מַלְכֵּנוּ פּארשאהימיז בּבּאסיגֿ יגיירינא ייגֿירמי יאשינדא פּארשאה אולדו ; תַּחַת אָבִיו ,

בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה כָּתַב אָבִי אֶת סִפְרוֹ , בּבּאם קירק יאשינדא כּתאבּיני יאזדי .

(זכר) אַחַד עָשָׂר או	(נקבה) אַחַת עֶשְׂרֵה או	און בּיר.
עַשְׁתֵּי עָשָׂר	עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה	
שְׁנֵים עָשָׂר	שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה	און אבּי.
שְׁנֵי עָשָׂר	שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה	
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר	שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה	און אוין.
אַרְבָּעָה עָשָׂר	אַרְבַּע עֶשְׂרֵה	און דוֹרט
חֲמִשָּׁה עָשָׂר	חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה	און בּש.
שִׁשָּׁה עָשָׂר	שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה	און אלטי
שִׁבְעָה עָשָׂר	שְׁבַע עֶשְׂרֵה	און יידי
שְׁמֹנָה עָשָׂר	שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה	און סבּיז,
תִּשְׁעָה עָשָׂר	תְּשַׁע עֶשְׂרֵה,	און דוקוז.
עֶשְׂרִים	עֶשְׂרִים ,	יינירמי .
עֶשְׂרִים וְאֶחָד	עֶשְׂרִים וְאַחַת	ייגירמי בּיר
אֶחָד וְעֶשְׂרִים	אַחַת וְעֶשְׂרִים	
עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם	עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם	יינירמי אבּי
שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים	שְׁתַּיִם וְעֶשְׂרִים	
עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה	עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ	יינירמי אוין
שְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים	שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים	
שְׁלֹשִׁים	שְׁלֹשִׁים	אוטוז ,
שְׁלֹשִׁים וְאַרְבָּעָה	שְׁלֹשִׁים וְאַרְבַּע	אוטוז דורט
אַרְבָּעָה וּשְׁלֹשִׁים	אַרְבַּע וּשְׁלֹשִׁים	
שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה	שְׁלֹשִׁים וָשֶׁבַע	אוטוז יידי
שִׁבְעָה וּשְׁלֹשִׁים	שֶׁבַע וּשְׁלֹשִׁים	

אַרְבָּעִים, קירק, חֲמִשִּׁים, אללי, שִׁשִּׁים, אלטמיש, שִׁבְעִים, ייטמיש
שְׁמֹנִים, סֶכּסן, תִּשְׁעִים, דוקסאן, מֵאָה, יוז, אֶלֶף בּיג.

מֵאָה, יוז, (ס' מְאַת) מָאתַיִם אבּי יוז, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת, אוץ יוז, אַרְבַּע
מֵאוֹת, דוֹרְט יוז, חֲמֵשׁ מֵאוֹת, בּש יוז, שֵׁשׁ מֵאוֹת אלטי יוז,
שְׁבַע מאוֹת, יידי יוז, שְׁמֹנֶה מֵאוֹת, סבּיז יוז, תְּשַׁע מֵאוֹת,
דוקוז יוז

34 §

יוֹם גון ·	יוֹמַיִם , אכי גון ·
שָׁבוּעַ , (IV) ז׳ · הַפְּטָא	שְׁבוּעַיִם , אכי הפטא ·
נָהָר , אוזן ·	נַהֲרַיִם , אכי אוזן ·
דֶּרֶךְ , יול ·	דְּרָכַיִם , אכי יול ·
אַמָּה , (XIII) נ׳ , ארשין ,	אַמָּתַיִם , אכי ארשין ·
חוֹמָה , קַלְעָה , חיסאר ,	חוֹמוֹתַיִם , אכי חיסאר ·
שָׁנָה , סֵנה , ייל ,	שְׁנָתַיִם , אכי סנה ,

(III) יָד , ד׳ ונ׳ , אֵל · יַד מֹשֶׁה , משה ניג אֵלִי , (יֶדְכֶם , יֶדְכֶן) , יָדַיִם , אכי אֵל , אֵלְלֶר · שְׁתֵּי יָדַיִם , אכי אל · יְדֵי מֹשֶׁה , משה ניג אללרי · יָדַי ; יָדֶיךָ , יָדַיִךְ ; יָדָיו , יָדֶיהָ ; יָדֵינוּ ; יְדֵיכֶם , יְדֵיכֶן ; יְדֵיהֶם , יְדֵיהֶן ·

(V) כָּנָף , נ׳ · קנאד , כְּנָפַיִם אכי קנאד · קנאדלר : כַּנְפֵי יוֹנָה , גוגורצין קנאדלרי , כְּנָפַי ; כְּנָפֶיךָ ; כְּנָפָיו ; כַּנְפֵיכֶם , וכו׳ (שֵׁשׁ כְּנָפַיִם אלטי קנאדלר)

(VI) יָרֵךְ , נ׳ · בוט · יְרֵכַיִם , אכי בוט , בוטלר , יְרֵכַי ; יְרֵכֶיךָ · יְרֵכַיִךְ ; יְרֵכָיו יְרֵכֶיהָ , וכו׳ · (ס׳ יֶרֶךְ יַעֲקֹב , יעקב׳ניג בוט׳) .

(VII) רֶגֶל , נ׳ · איאק · רַגְלַיִם , אכי איאק , איאקלר · אַרְבַּע רַגְלַיִם , דורט איאקלר · רַגְלֵי עֵגֶל , בוזאב׳ איאקלרי · רַגְלַי ; רַגְלֶיךָ , רַגְלַיִךְ ; רַגְלָיו , רַגְלֶיהָ רַגְלֵינוּ ; רַגְלֵיכֶם , רַגְלֵיכֶן ; רַגְלֵיהֶם , רַגְלֵיהֶן ·

(VIII א׳) אֹזֶן , נ׳ · קולאק · אָזְנַיִם , אכי קולאק , קולאקלר · אָזְנֵי יִצְחָק , אָזְנַי ; אָזְנֶיךָ , אָזְנַיִךְ ; אָזְנָיו , אָזְנֶיהָ ; אָזְנֵינוּ ; אָזְנֵיכֶם , אָזְנֵיהֶם ·

(XI ב׳) עַיִן , נ׳ , גוז · עֵינַיִם , אכי גוז , גוזלר · שִׁבְעָה עֵינַיִם , יידי גוז · עֵינֵי יְהוָֹה עֵינַי ; עֵינֶיךָ , עֵינַיִךְ ; עֵינָיו ; עֵינֵיכֶם וכו׳ ·

(XI א׳) כַּף , נ׳ , אָבוּץ · כַּפַּיִם , אכי אבוץ · אבוצלר : כַּפֵּי הַנַּעַר ; כַּפַּי , כַּפֶּיךָ , כַּפַּיִךְ ; כַּפֵּינוּ ; כַּפָּיו ; כַּפֵּיכֶם וכו׳ ·

(XI ב׳) שֵׁן , נ׳ , דיש , שִׁנַּיִם , אכי דיש , אכי סירא דיש , דישלר : שִׁנֵּי רְשָׁעִים , שִׁנַּי , שִׁנֶּיךָ , שִׁנַּיִךְ ; שִׁנָּיו וכו׳ ·

כי רבים הגנבים בעיר. עשרה ימים באוכלי שלחן העשיר הזה אנחנו והוא מאכיל אותנו מאכלים טובים וערבים מאד. אמי האכילה אותי היום דבש ורמונים. אוצרות יהוה מלאים כל טוב, והוא יִפְתָּחֵם לכם אם תַּעַבְדוּהוּ באמת ותשמרו מצותיו ותורותיו. בני קח את השופרות האלה ותקע בהם (וּתְקָעֵם). הגבור לקח את השופר וַיִּתְקָעֵהוּ. תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שופר. הִנֵּה נַחֲלַת יְהוָה בָּנִים שָׂכָר פרי הַבָּטֶן.

אגר אללהינ̈ יוללריני סאקלאר איסאג̈יז אללה סיזא ברכת חונאלריני אינאר וא סיזינ̈ ג׳אניג̈יז נעימת אילן (סמיזליכ אילן; דֶשֶׁן) ספאלאניר. בבאם וא אנאם בחצאדרא גוינמייא ציקדילר. סיזינ̈ בחצאג̈יז פכ איי וא כג̈יש דיר וא נא איצין סיז אנדא גוינמז סיג̈יז? אוג̈לום בוגון אורמאנדן צוק אודונלר גטירדי וא אנלרינ̈ ג׳ומלאסיני יארדי (וא יארדי אנלרי ג׳מלאלריני). סנינ̈ אדינ̈ נאסלי איסא בנים אדים דא אוולא דיר וא בן דא סנינ̈ גיבי קילינ׳ סובוראנלרינ̈ וא ג׳בבארלרינ̈ חסאבינדא אים. קיזקרדשים! אללהא הר גון טוגל קלב אילן תפלה איד וא או אשיטיר סני וא אונוטמאז סני. אוג̈לום! בו חכם נינ̈ ייג̈י טורבולריני יאז וא אנלרי קיזקרדשלרינ̈א יוללא. שלמה קיליג׳יני סובירדי. וא אני צוולדא יאטן דושמאנינינ̈ קורסאג̈ינא קאראדי. סובור קיליג׳יג̈י וא אני בנים קורסאג̈ימא קארא. אושטא בן קיליג׳ימי סיבורדים וא אני סנינ̈ יוראגינ̈א קאראר אים. בבאג̈י וא אנאג̈י סִיִילא יא סין (רגבת איילא) וא גונלרינ̈ אוזאק אולורלר.

בבאם בוגון ביר בוזאב וא ביר אוג̈ו סאטון אלדי. בו חלאייק קיזימא ביר סיג̈יר סאטדי. בו חלאייק בג̈א דון אבי בוזאב וא אבי סיג̈יר סאטדי. בן ירושלם דא איץ שנה וא דורט עאיי אוטורדים. בו אֶבדרא בש ארכב וא אלטי קיסאיאקלי ואר. טראפיזא אוזרינדא איץ נאר וא אלטי אלמא ואר. בנים אקאמינ̈ בש קיזי וא אלטי אוג̈לו ואר. בו אוסטא בג̈א ביר אלטין קארח יאפדי וא אנינ̈ צביסי און מיסקאל דיר. בן דון יידי אַט וא און אצבי סאטדים. ביזים אג̈אמיזינ̈ קריסי בוגון יידי סיג̈יר קרבן איטדי. בו אג̈איינ̈ סביז קולו וא סביז חלאייג̈י ואר. בו אחתייארינ̈ דורט דילבר אוג̈לו ואר וא או אנלרא דורט דילבר גלין אלדי. סנינ̈ קיזקרדשלרינ̈ג̈ בוינדא בן דוקוז גון אוטורדים. סיזינ̈ קיזקרדשלריג̈יז מסרדא און סנה דוקוז עאיי וא אלטי גון אוטורדילר. אנאם בג̈א אבי אלטין כופא וירדי וא אנלרינ̈ צביסי סביז מיסקאל אידי. אנאם בו קרי גא דוקוז כתאב סאטדי. בנים קרים קיזקרדשינא ביר אלטין יזוב וירדי וא אנינ̈ צביסי דוקוז מיסקאל אידי.

איסג̇ בו שופרלרי אל וא אנלרי צאל . בן אימאמלריג̇ וא טוטכּ טומג׳ילריג̇ חסאבינדא דגיל אים . בו יראמו כימסאלר אללה אוזרינא אגיז כּגרטדילר וא דיל אוזאטדילר זירא אנלר אללהא אסי אוללאנלריג̇ סאייסינדא אידילר . בו ייריג̇ באזירגאנלריניג̇ אג̇ זנגיני בנים אקאם דיר . אוגלום ! בו אקאמיג̇ אולאן איי וא סאגלאם אצבילרי אל וא אנלרי בוגאזולא . סן (זכר) בוגון ייג̇י רובאלריג̇י גיידיג̇ , סאקט אול , אנלרי יירטמא . אגר בני ישראל ביר דחי קרח גיבי וא אניג̇ ג׳מעתי גיבי אללהא אסי אולור איסאלר ייר ביר דחי אג̇זיני אצאר וא אנלרי יוטאר — אנלרי וא אבלריני . קיזקרדשים ! אגר אללהא טוגל קלב אילן תפלה אידר איסנֿ̇ או סני אשיטיר . קיזקרדשלרים ! אגר אללהא טוגל קלב אילן תפלה אידר זאיכּגיז או סיזי אשיטיר .

אשתי ! אל נתאבל על בננו אשר נהרג במלחמה כי מות גבורים מת . יוסף התנכר לאחיו במצרים והם חשבוהו למצרי . אני התנכרתי ליושבי העיר הזאת והם חשבוני לאיש ירושלם . למה זה את מִתְנַכֵּרָה ? הסוחר הזה מכר לי נזם זהב יקר מאד ומִשְׁקָלוֹ עֲשָׂרָה שְׁקָלִים . הסוחרים אשר בירושלם מכרו לי רבידי זהב טובים ויקרים מאד ומשקל אחד מהם שְׁמֹנָה שקלים . סוחר אחד אשר לא ידעתי שמו מכר לאבי טבעת זהב יקרה ומִשְׁקָלָהּ תִּשְׁעָה שקלים . אמי ישבה בירושלם שְׁתֵּי שנים וּשְׁלֹשָׁה חדשים . בני ישראל ! אל תִּתְעָרְבוּ בגויים ואל תלמדו מעשיהם . רֹעֶה מִקְנְךָ מכר לי חמש פרות שמנות ובריאות מאד . בבני ישראל הִתְבָּרְכוּ כל משפחות האדמה . אל תבטחו בעשרכם ואל תתברכו בלבבכם . אלהים ! משפטיך למלך תן וצדקתך לבן מלך ; וְיִתְבָּרְכוּ בו כל גוים . אוֹהֲבֵי יהוה ושומרי מצוותיו יתענגו על רב שלום . שִׁמְעוּ אל יהוה וְאִכְלוּ טוב וְתִתְעַנַּג בַּדֶּשֶׁן נפשכם . אחי ! הגם אתה בסוחרים ? דודי הוא העשיר בסוחרי עירנו .

בלב תמים התפללתי היום לפני יהוה והוא יִשְׁמָעֵנִי . אם תתפללו אל יהוה אלהיכם בלב תמים גם הוא יִשְׁמָעֲכֶם . קח את יְתֵדוֹת האהל ותְקָעֵן פה . קח את הבגד וְקָרְעֵהוּ לִשְׁנַיִם . בגדי החדש יקר מאד ולא אֶקְרָעֶנּוּ . דוד רעה בברעה הטוב הזה עדרי בקר ועדרי צאן וַיִּנְהָגֵם אחר המדבר . בני קח את העצים האלה ותן לעבדיך והם יְבַקְּעוּם , תן את העצים לשפחותי והן תְּבַקַּעְנָה . אם תמרדו ביהוה תפתח הארץ את פיה וְתִבְלָעֶם כְּקֹרַח ובעדתו . אחיותי ! סגרנה את הפתחים ואל תִּפְתַּחְנָה

בני ! קח את יתד האהל ותקעה בארץ .	אוגלום ! צאדירינ̇ קאזיגיני אל וא אני יירא קארא .
קח את השור אשר לדודי ושחטני (ושחטהו) .	אקאמינ̇ אוגיזיני אל וא אני בוגאזלא .
אלהי ! למה תשכחני ולא תזכרני ?	אללהים ! נא איצון בני אונוטור סין וא בני סאגינמאז סין ?
קרח ועדתו היו רשעים וימרדו ביהוה על כן פתחה הארץ את פיה ותבלעם ואת בתיהם .	קרח וא אניג̇ ג׳מעתי יראמולר אידי , וא רבבא אסי אולדולר , אניג̇ איצון יער אגזיני אצדי וא אנלרי יוטדי וא אנלריג̇ אבלריני .
רבקה לבשה היום את בגדיה החדשים וקרעם .	רבקה בוגון ייגי רובאלריני גיידי וא אנלרי יירטדי .

אשת דודי ובנותיה התהלכו היום בגננו. אשתך ובתך מתהלכות בשדה. לי ארבע אחיות וחמש בנות. בני! אל תתחכמו ואל תתעשרו כי את המתעשרים ואת המתחכמים מאסה נפשי. על מי תתענגו ? על מי תרחיבו פה תאריכו לשון ? אל תתאבלו על הגבורים אשר נהרגו במלחמה כי לעולם יזכר שמם. ימים רבים תתאבל מלכנו על בנו הגבור אשר נהרג בשדה המלחמה. בני היו בכהני יהוה ובמקטירי קטרת. הנער הזה היה בתוקעי שופר. אחי היה במאריכי לשון ובמרחיבי פה על המלמד. הגברת אשר התפללה היום בבית האלהים היא הנדיבה בנשי עירנו. האיש אשר מת שלשם ויקבר אתמול היה החכם במלמדי בני ארצנו. הפרות אשר התענגתי היום בשדה הן השמנות והבריאות בפרות אשר במקנה הנשיא. כאשתי כאשתך התהלכו היום בגן תחת צל העצים הגבוהים. מי האיש הזה מה שמו ומה שם אשתו. ואלה שמות אנשי עירנו אשר היו בחורי הנשיא : שמואל, יצחק ושלמה. אחותי! אל תתאבלנה על בניכן אשר נהרגו במלחמה .

סניג̇ קיזיג̇ דא האנימלר חסאבינדא מי ? סניג̇ אוגלוג̇ דא בו שהרי זאבטי אידן ג׳בבארלריג̇ חסאבינדא מי ? סיז דא קיליג̇ סובוראנלריג̇ חסאבינדא מי סיז ? בנים קוקרשלרים בו שהריג̇ האנימלריג̇ אג̇ זנגיני דיר . סניג̇ קוקרשליריג̇ ירושלם קיזלריניג̇ אג̇ עקלליסי וא אג̇ עאדיל הדי (נדיב) דיר . אנר אליגין גורדיסא (קאדיר אילור

הַנָּשִׂיא הַזֶּה הוּא הַגִּבּוֹר בְּשׁוֹלְפֵי חָרֶב .	בו אגא קיליג׳ סובוראנלריג (קיליג׳ צכיג׳י-לריג) אראסינדא אג ויירא ג׳בבאר דיר .
גַּם בְּנִי יָצָא בַּחֲגוּרֵי חָרֶב .	קיליג׳ קושאנאנלריג אראסינדא אוגלום דא ציקדי .
הֲרִבְקָה הַיָּפָה בְּאַחְיוֹתֶיךָ ?	קיזקרדשלריגיג אראסינדא אג דילבר רבקה מי דיר ?
שָׂרָה הִיא הַגְּדוֹלָה בִּבְנוֹתֶיךָ .	קיזלריגיג אראסינדא אג דילבר שרה דיר.
אִישׁ אֶחָד הִתְהַלֵּךְ הַיּוֹם בְּגַן אָבִי .	בוגון בבאמיג בחצאסינדא ביר כישי גזיניר אידי .
שִׁפְחָה אַחַת הִתְפַּלְּלָה הַלַּיְלָה בְּבֵית יְהוָֹה.	ביר חלאייק בוגג׳א אללהיג אבינדא תפלה אידייר אידי .
שְׁנַיִם נְשִׂיאִים מָרְדוּ בַּמֶּלֶךְ .	אכי אגא פארשאהא אסי אולדולר .
שְׁנֵי בָנִים הָיוּ לְבַת דּוֹדִי .	אקאמיג קיזיניג אכי אוגלו ואר אידי .
שְׁתַּיִם פָּרוֹת שְׁמֵנוֹת נִשְׁחֲטוּ לְמַאֲכָל לָנוּ בְּיוֹם שִׂמְחַת מַלְכֵּנוּ .	פארשאהימיזיג סבינץ גוני ביזא ייםכ איצון אכי סמיז אינכ בוגאולנדי .
שְׁתֵּי נָשִׁים הָיוּ לַנָּשִׂיא הַזֶּה אֲשֶׁר הָיָה הַגָּדוֹל בְּגִבּוֹרֵי הַמֶּלֶךְ .	בו אגאניג , כי פארשאהיג ג׳בבארלריניג אראסינדא אג ביוכ אידי , אכי קריסי ואר אידי .
שִׁבְעָה תַּלְמִידִים יֹשְׁבִים לִפְנֵי הֶחָכָם וְלֹמְדִים מִפִּיו דִּבְרֵי חָכְמָה .	חכם ניג אוגונדא יידי תלמיד אוטורוייר וא אניג אגזינדן עלם ג׳וואבלרי אוגרניירלר .
שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָֹה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ .	אלטי גון (אלטי גונדא) אללה גוכי וא יירי יאפדי (יאראטדי) .
שָׁלֹשׁ פָּרוֹת הִתְנַגְּחוּ אֶתְמוֹל בַּשָּׂדֶה .	דון צולדא אוץ אינכ סוושדי .
אַל תִּתְעַשְּׁרוּ בָּנַי אִם עֲנִיִּים אַתֶּם .	אוגלנלרים ! אגר סיז פוקרא איסגיז גנדיגיזי זנגין גוסטורמגיז .
יֵשׁ מִתְעַשֵּׁר וְאֵין כֹּל .	ואר דיר זנגין גורונוג׳י וא ביר שיי יוק דיר (ואר דיר אוולא כימסא כי גנדיני זנגין גוסטורור אממא ביר שיי יוק דיר) .
הַנָּשִׁים הָאֵלֶּה אַחְיוֹתַי הֵן , וְהֵן מִתְאַבְּלוֹת עַל בְּנֵיהֶן אֲשֶׁר נֶהֶרְגוּ בַּמִּלְחָמָה .	בו קרילר בנים קיזקרדשלרים דיר , אנלר ג׳נכדא אולדורולמיש אוגלאנלרי איצון יאסלי אולייירלר .

הִתְבָּרֵךְ (ברך), אלגישלנדי: כיבירלנדי.

הִתְעָרֵב (ערב), קושולדו, קארישדי. הִתְעָרֵב בַּגּוֹיִם, מיללתלרא קושולדו, קארישדי.

הִתְנַחֵם (נחם), פישמאן אולדי.

הִתְעַשֵּׁר (עשר), גנדיני זנגין גוסטורדי.

רָחַב (יִרְחַב), כגיש אולדו, כגרדי.

שָׁלַף, סובורדי, שָׁלַף חֶרֶב, קיליג׳ סובורדו, קיליג׳י קינינדן — ציקארדי, שׁוֹלֵף חֶרֶב, קיליג׳ קוללאניג׳י, קיליג׳ צכיג׳י.

אוֹצָר, (יח׳ III ר׳ XV א׳, אוֹצָרוֹת), ז׳, חזנא אמבאר.

מַאֲכָל, (III) ז׳, אַשׁ, יימכ,

יָתֵד, (יח׳ VI א׳ ר׳ יְתֵדוֹת, יְתֵדוֹת, יְתֵדוֹתַי), נ׳, קאזיק.

מִשְׁקָל (III) ז׳, צַכִי (טראזי צכיסי).

רֹב, (IX ג׳) ז׳, צוקליק; רֹב שָׁלוֹם, אסנליג׳ צוקלוגי, צוק אסנליכ.

קְטֹרֶת, (XVI ב׳) נ׳, טוטסי.

מָרַד, (יִמְרֹד) אסי אולדו, מָרַד בַּמֶּלֶךְ, פארשאהא אסי אולדו.

הֶאֱבִיל, (אבל) יידירדי.

הִקְטִיר, (קטר) טוטטדי.

אַחַי לֹא הָיוּ בַּמּוֹרְדִים בַּמֶּלֶךְ.

בנים קרדשלרים פארשאהא אסי אולאנלריג׳ ארסינדא יוק אידי.

הַנְּשִׂיאִים הָאֵלֶּה הָיוּ בְּאוֹכְלֵי שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ.

בו אגאלר פארשאהיג׳ טראפיזיני (טראפיזינדא) ייינלריג׳ ארסינדא אידי.

בְּנִי הָיָה בַּגִּבּוֹרִים הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר נִלְחֲמוּ אֶתְמוֹל וַיִּלְכְּדוּ אֶת מִגְדְּלֵי הָאוֹיֵב.

אוגלום דון ג׳נכ אידן וא דושמאניג׳ בורג׳לריני זאבט אידן ביוכ ג׳כבארלריג׳ ארסינדא אידי.

הֲגַם אַתָּה בַּחֲכָמִים?

סן דא חכמלר חסאבינדא מי סין?

הֲגַם אַתֶּם בַּגַּנָּבִים וּבְרִשְׁעֵי הָעִיר הַזֹּאת?

כירסיזלריג׳ וא בו שהריג׳ יראמזלריניג׳ סאייסינדא סיז דא ואר מי סיגיז?

שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הָיָה הֶחָכָם בָּאֲנָשִׁים.

פארשאה שלמה אינסאנלר ארסינדא אג׳ עקללי אידי.

אֲחוֹתִי! אַתְּ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים.

קיזקרדשים! קרילר ארסינדא אג׳ דילבר סן סין.

מַלְכָּתֵנוּ הִיא הַגְּדוֹלָה בַּמְּלָכוֹת.

מליכה לר ארסינדא אג׳ עאזיל ביזים מליכהמיז דיר.

אִישׁ אֶחָד , בִּיר כִּישִׁי .

אִשָּׁה אַחַת , בִּיר קָרִי ;

שְׁנַיִם אֲנָשִׁים , שְׁנֵי אֲנָשִׁים , אִיקִּי כִּישִׁי .

שְׁתַּיִם נָשִׁים , שְׁתֵּי נָשִׁים , אִקִּי קָרִי .

שְׁלֹשָׁה בָּנִים , שְׁלֹשֶׁת בָּנִים , אוּץ אוֹגּוֹל ,

שָׁלֹשׁ בָּנוֹת , שְׁלֹשׁ בָּנוֹת , אוּץ קִיז .

אַרְבָּעָה יָמִים , אַרְבַּעַת יָמִים , דּוֹרְט גּוּן .

אַרְבַּע שְׁפָחוֹת , דוֹרְט חַלַאיִיק .

חֲמִשָּׁה סְפָרִים , חֲמֵשֶׁת סְפָרִים , בֵּשׁ כִּתַאב .

חָמֵשׁ שָׁנִים , בֵּשׁ ייל ,

שִׁשָּׁה יָמִים , שֵׁשֶׁת יָמִים , אַלְטִי גּוּן .

שֵׁשׁ פָּרוֹת . אַלְטִי אִינֵכ ,

שִׁבְעָה חֳדָשִׁים , שִׁבְעַת חֳדָשִׁים , יֵידִי עַאיִי .

שֶׁבַע שָׁנִים , יֵידִי ייל .

שְׁמוֹנָה בָּנִים , סֵכִיז אוֹגּוֹל .

שְׁמוֹנֶה בָּנוֹת , סֵכִיז קִיז .

תִּשְׁעָה עֲבָדִים , דּוֹקוּז קוֹל .

תֵּשַׁע שְׁפָחוֹת , דּוֹקוּז חַלַאיִיק .

עֲשָׂרָה חֲמוֹרִים , אוֹן אֵשֵׁךְ .

עֶשֶׂר פָּרוֹת , אוֹן סִיגִיר .

הִתְאַבֵּל (אבל) יאסלי אולדו, גנדיני יאסלי גוסטורדי .
הִתְפַּלֵּל (פלל) , תפלה איטדי.
הִתְנַכֵּר (נכר), יבאנג׳י אולדו , גנדיני יבאנג׳י גוסטורדו .
הִתְחַכֵּם (חכם) , חכם גורונדו , גנדיני חכם גוסטורדו .
הִתְעַנֵּג (ע:ג) , עזיזלנדי , נאזלנדי . נאזלי אולדו , (על פי׳ , בפי׳ מפי׳), ספאלנדי,

הִרְחִיב (רחב) , כּגיש איטדי.בּגּרטדי .

אָרַךְ (יֶאֱרַךְ , יַאֲרִכוּ , תַּאֲרַכְנָה) אוזון אולדו , אוזארדי . אוזאק גא סורדו .

הֶאֱרִיךְ (ארך) , אוזון איטדי , אוזארטדי . אוזארדי .

תָּקַע , (יִתְקַע) קאקדי , תָּקַע בְּשׁוֹפָר , שופר צאלדי .

שׁוֹפָר , (ש רבים שׁוֹפָרוֹת Vצ א׳) שופר , קאבאל .
שֶׁקֶל , (UV כ׳) ז׳ , שְׁקָל (צכי א־י) מיסקאל ,
בֶּטֶן , (UV כ׳) נ׳ , רֶחֶם ״ קורסאק , פְּרִי בֶטֶן רַחַם מייבאסי, אולדלר.
שֵׁם , (יח׳ Z א׳ ר׳ שֵׁמוֹת Vצ כ׳) אַד , אִיסִם נָאם .
סוֹחֵר , (צ ג׳) ז׳, באזירגאן.
רָשָׁן , (עV כ׳) ספיזליכ , כגל .

יְשַׁלַּח
תְּשַׁלַּח ⎫ –לְחֵנִי ; –לְחֶךָּ , –לְחֵךְ ; –לָחֶנּוּ או –לְחֵהוּ , –לְחֶנָּה או לְחֶהָ ;
אֲשַׁלַּח ⎬ –לְחֵנוּ ; –לַחֲכֶם , –לַחֲכֶן ; –לָחֵם , –לָחֵן .
נְשַׁלַּח ⎭

תְּשַׁלְּחִי , תְּשַׁלְּחִינִי ; –לְחִיהוּ , –לְחִיהָ ; –לְחִינוּ ; –לְחִים , –לְחִין . (?)

יְשַׁלְּחוּ
תְּשַׁלְּחוּ ⎫ –לְחוּנִי ; –לְחוּךָ , –לְחוּךְ ; –לְחוּהוּ , –לְחוּהָ ; –לְחוּנוּ ; –לְחוּכֶם ,
תְּשַׁלַּחְנָה ⎭ –לְחוּכֶן ; –לְחוּם , –לְחוּן .

יְשַׁמַּע = יְשַׁלַּח . יְשַׁמְּעֵנִי = יְשַׁלְּחֵנִי .

שַׁמַּע , שַׁמְּעֵנִי , אשׁט בני ; דינלא בני : שַׁמְּעֵהוּ או שַׁמְּעֵנוּ , שַׁמְּעֶהָ או שַׁמְּעֶנָּה
שַׁמְּעֵנוּ ; שַׁמְּעֵם , שַׁמְּעֵן .
שַׁמְּעוּ , שַׁמְּעוּנִי ; שַׁמְּעוּהוּ , שַׁמְּעוּהָ ; שַׁמְּעוּנוּ ; שַׁמְּעוּם , שַׁמְּעוּן (?)

	לזכר		לנקבה		
	נפרד	נסמך	נפרד	נסמך	
1	אֶחָד	אַחַד	אַחַת	אַחַת	בִּיר
2	שְׁנַיִם	שְׁנֵי	שְׁתַּיִם	שְׁתֵּי	אִכִּי
3	שְׁלֹשָׁה	שְׁלֹשֶׁת	שָׁלֹשׁ	שְׁלֹשׁ	אוּץ
4	אַרְבָּעָה	אַרְבַּעַת	אַרְבַּע	אַרְבַּע	דֹּרְט
5	חֲמִשָּׁה	חֲמֵשֶׁת	חָמֵשׁ	חֲמֵשׁ	בֵּשׁ
6	שִׁשָּׁה	שֵׁשֶׁת	שֵׁשׁ	שֵׁשׁ	אלטי
6	שִׁבְעָה	שִׁבְעַת	שֶׁבַע	שְׁבַע	יידי
8	שְׁמֹנָה	שְׁמֹנַת	שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנֶה	סכיז
9	תִּשְׁעָה	תִּשְׁעַת	תֵּשַׁע	תְּשַׁע	דוקיז
10	עֲשָׂרָה	עֲשֶׂרֶת	עֶשֶׂר	עֶשֶׂר	און

	הִתְפַּעֵל		הִתְפַּעַל	
	(נחל) הִתְנַחֵל, פאיילאשדי, פאיי אלדי.		(נגה) הִתְנַגַּהּ, סוושדי.	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	הִתְנַחֵל	הִתְנַחֲלָה	הִתְנַגַּהּ	הִתְנַגְּהָה
	הִתְנַחַלְתָּ	הִתְנַחַלְתְּ	הִתְנַגַּהְתָּ	הִתְנַגַּהְתְּ
	הִתְנַחַלְתִּי	הִתְנַחַלְתִּי	הִתְנַגַּהְתִּי	הִתְנַגַּהְתִּי
	הִתְנַחֲלוּ	הִתְנַחֲלוּ	הִתְנַגְּהוּ	הִתְנַגְּהוּ
	הִתְנַחַלְתֶּם	הִתְנַחַלְתֶּן	הִתְנַגַּהְתֶּם	הִתְנַגַּהְתֶּן
	הִתְנַחַלְנוּ	הִתְנַחַלְנוּ	הִתְנַגַּהְנוּ	הִתְנַגַּהְנוּ
עתיד	יִתְנַחֵל	תִּתְנַחֵל	יִתְנַגַּהּ (־גַּהּ)	תִּתְנַגַּהּ (־גַּהּ)
	תִּתְנַחֵל	תִּתְנַחֲלִי	תִּתְנַגַּהּ	תִּתְנַגְּהִי
	אֶתְנַחֵל	אֶתְנַחֵל	אֶתְנַגַּהּ	אֶתְנַגַּהּ
	יִתְנַחֲלוּ	תִּתְנַחֵלְנָה	יִתְנַגְּהוּ	תִּתְנַגַּהְנָה
	תִּתְנַחֲלוּ	תִּתְנַחֵלְנָה	תִּתְנַגְּהוּ	תִּתְנַגַּהְנָה
	נִתְנַחֵל	נִתְנַחֵל	נִתְנַגַּהּ	נִתְנַגַּהּ
צווי	הִתְנַחֵל	הִתְנַחֲלִי	הִתְנַגַּהּ (.גַּהּ)	הִתְנַגְּהִי
	הִתְנַחֲלוּ	הִתְנַחֵלְנָה	הִתְנַגְּהוּ	הִתְנַגַּהְנָה
בינוני	מִתְנַחֵל	מִתְנַחֶלֶת	מִתְנַגַּהּ	מִתְנַגַּהַת
	מִתְנַחֲלִים	מִתְנַחֲלוֹת	מִתְנַגְּהִים	מִתְנַגְּהוֹת
מקור	נפרד הִתְנַחֵל		הִתְנַגַּהּ	
	נסמך הִתְנַחֵל		הִתְנַגַּהּ	

	הִתְפַּעֵל		הִתְפַּעֵל	
	(הלך) הִתְהַלֵּךְ, גורי, גזינדי.		(פרד) הִתְפָּרֵד, אַיירילדי.	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	הִתְהַלֵּךְ הִתְהַלַּכְתָּ הִתְהַלַּכְתִּי הִתְהַלְּכוּ הִתְהַלַּכְתֶּם הִתְהַלַּכְנוּ	הִתְהַלְּכָה הִתְהַלַּכְתְּ הִתְהַלַּכְתִּי הִתְהַלְּכוּ הִתְהַלַּכְתֶּן הִתְהַלַּכְנוּ	הִתְפָּרֵד הִתְפָּרַדְתָּ הִתְפָּרַדְתִּי הִתְפָּרְדוּ הִתְפָּרַדְתֶּם הִתְפָּרַדְנוּ	הִתְפָּרְדָה הִתְפָּרַדְתְּ הִתְפָּרַדְתִּי הִתְפָּרְדוּ הִתְפָּרַדְתֶּן הִתְפָּרַדְנוּ
עתיד	יִתְהַלֵּךְ תִּתְהַלֵּךְ אֶתְהַלֵּךְ יִתְהַלְּכוּ תִּתְהַלְּכוּ נִתְהַלֵּךְ	תִּתְהַלֵּךְ תִּתְהַלְּכִי אֶתְהַלֵּךְ תִּתְהַלַּכְנָה תִּתְהַלַּכְנָה נִתְהַלֵּךְ	יִתְפָּרֵד תִּתְפָּרֵד אֶתְפָּרֵד יִתְפָּרְדוּ תִּתְפָּרְדוּ נִתְפָּרֵד	תִּתְפָּרֵד תִּתְפָּרְדִי אֶתְפָּרֵד תִּתְפָּרַדְנָה תִּתְפָּרַדְנָה נִתְפָּרֵד
צווי	הִתְהַלֵּךְ הִתְהַלְּכוּ	הִתְהַלְּכִי הִתְהַלֵּכְנָה	הִתְפָּרֵד הִתְפָּרְדוּ	הִתְפָּרְדִי הִתְפָּרֵדְנָה
בינוני	מִתְהַלֵּךְ מִתְהַלְּכִים	מִתְהַלֶּכֶת מִתְהַלְּכוֹת	מִתְפָּרֵד מִתְפָּרְדִים	מִתְפָּרֶדֶת מִתְפָּרְדוֹת
מקור	נפרד הִתְהַלֵּךְ נסמך הִתְהַלֵּךְ		הִתְפָּרֵד הִתְפָּרֵד	

§ 33.

הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הָיוּ בְּאוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ , בו אדמלר פאדשאהיג̃ דושמאנלרינדא (פאדשאהיג̃ דושמאנלריניג̃ סאייסינדא , אראסינדא) אידילר .

בִּנְךָ הָרָשָׁע הָיָה בְּעוֹבְרֶיךָ , יראמז אוג̃לוג̃ סני צאייפאיאנלרדא (סני צאייפאיאנלריג̃ אראסינדא) אידי .

הֲגַם שָׁאוּל בַּנְּבִיאִים , שאול דא נביאלרדא מי (שאול דא נביאלר סיראסינדא ׳ אראסינדא מי) ?

בִּנְךָ יִצְחָק הוּא הַטּוֹב בְּתַלְמִידַי , תלמידלרימיג̃ אראסינדא אג̃ איי (תלמיד) סניג̃ אוג̃לוג̃ יצחק דיר .

מַלְכֵּנוּ הוּא הַגִּבּוֹר בַּמְּלָכִים , פאדשאהלר אראסינדא אג̃ ג׳בבאר בזים פאדשאהימיז דיר .

אָבִיךָ הוּא הַזָּקֵן בָּאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בַּבַּיִת , אבדאבי כישלריג̃ אראסינדא אג̃ אחתייאר סניג̃ בבאג̃ דיר .

* אִשָּׁה , כַּרִי ׳ אֵשֶׁת יִצְחָק , יצחק ניג̃ קריסי ; אִשְׁתִּי , בנים קרים ׳ אִשְׁתְּךָ ; אִשְׁתּוֹ ,
— נָשִׁים , קרילר ׳ נְשֵׁי יִצְחָק , יצחק ניג̃ קרילרי ׳ נָשַׁי ; נָשֶׁיךָ ; נָשָׁיו ;
נָשֵׁינוּ ; נְשֵׁיכֶם ; נְשֵׁיהֶם ;

* בַּת , קיז ׳ (יחיד xı א׳) , רבים בָּנוֹת , קיזלר ׳ בְּנוֹת יִצְחָק , בְּנוֹתַי ; בְּנוֹתֶיךָ
בְּנוֹתַיִךְ וכו׳ (xv א׳)

* אָחוֹת , קיזקרדש ׳ אֲחוֹת יִצְחָק , יצחק ניג̃ קיזקרדשי ; אֲחוֹתִי , אֲחוֹתְךָ וכו׳ (IV)
— ר׳ אֲחָיוֹת ; אַחְיוֹת יִצְחָק , אַחְיוֹתַי ; אַחְיוֹתֶיךָ או אֲחוֹתֶיךָ ׳ אַחְיוֹתַיִךְ
או אֲחוֹתַיִךְ ; אַחְיוֹתָיו , אַחְיוֹתֶיהָ ; אַחְיוֹתֵינוּ ; אַחְיוֹתֵיכֶם או אֲחוֹתֵיכֶם ,
אַחְיוֹתֵיכֶן ; אַחְיוֹתֵיהֶם , אַחְיוֹתֵיהֶן .

של חנכם ערוך לכל. הבית כלא מפה אל פה אנשים ולפניהם שלחנות ערוכים ועליהם לחם יין ובשר רמונים ותפוחים וכל פרי עץ. אל תעזבו את משפטי יהוה כי בשמרם שכר רב. מת לבי בקרבי בזכרי את החלום אשר חלמתי הלילה. מה רב יגוננו בזכרנו את ירושלם:

אי צוג׳וקלר! חצאנא קדר סיז בבאלריגיזיג וא אנאלריגיזיג וא מועלליםלריגיזיג ג׳ואבלרינא דיגלמז סיגיז? שרה ורבקה! חצאנא קדר פיז הלאייקלריגיזיג אוזרינא בוינסאגיזי אגיר אידר סיגיז? דושמאנלרימיז ביזים שהרלרימיזי ויראן איטדילר וא אנלריג אומורג׳ילריני קיליג׳ אילן קירדילר (אולדורדילר, הרג). אוכסוזרא וא טוללרא קאטי קוללוק קולליק איטדירמכ איי דגיל דיר. בני ישראל צוק בולוכלרא בולונדילר. בנים משפחהם כניג משפחהגדן ביוכ דיר. בנים קפאם אוזרינא דושן טאש פכ ביוכ דיר. סן אוזרינדא דורדוגוג ייר (מקום) או עויז ייר (אדמה) דיר. אברם ני בן זנגין איטדים. בן דחי יאש אולדוגומדא וא מועללימימיג אבינדא אניג אגזינדן אללהימיג תורהסיני אוגרנדיגימדא ג׳ימלא בני בילנלר בני סבר אידילר. דון בן מכתובלרימי יאזדיגימדן סוגרא (אחרי כתבי) אקאמיג בחצאסינא גיטדים. דושמאנלר, ירושלם ני זאבט איטדיכלרינדן סוגרא, אני אטשא יאקדילר. קדשים! בגא יארדים איטמאיא צבים איל. סבאח בן סגא יארדים אידמאיא צביכ אולור אים. כניג אקאגיג בחצאסינדא בן נארלר דוושירדיגימדא בנים אוגלום הסטא אידי. אוגלום! בגא יארדים אילא בן בחצאמיזדא פי נארלרי דוושירמאיא (דוושירמכ איצון). אל בו טילימי וא אני סירכאיא מאנדיר. בוגון אללה ביזא דושמאנלרימיזדן אינתיקאמלר יאפדי. בן אנלרדן סניג אינתיקאמיגי גורדום. אללה מסרלילרדן ביזים אינתיקאמימיזי אלדי. דחי נפסים גנדימדא איכן בן אללהימא ואר קלבים אילן עיבדת אידר אים. ביזים שהרימיז אוזרינא וכיל אולונמיש אגא נרדן גלדי? קיומיז וא סיגירימיז דושמאנלרימיזא אולג׳א אולדולר. בנים אוגלום שהרימיזדא מועללים אולדי. אללה ירושלם ני סהובלר אוטארי קודו (איטדי). סויג שהרלריגיז חראבת אולדולר.

בֵּית יְהוָה. בַּת הַמַּלְכָּה הַזֹּאת לֹא תִמְלֹךְ תַּחְתֶּיהָ, כִּי תַחְתֶּיהָ יִמְלֹךְ בְּנָהּ הַקָּטָן. יְשָׁרוֹת הַשִּׁפְחוֹת הַמְּפֻקָּדוֹת עַל עֲבוֹדַת בֵּית דּוֹדִי. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָשְׁבוּ בְּעָרֵיהֶן הַמִּתְרַבּוֹת אֲשֶׁר הֶחֱרִבוּ בִּימֵי מִלְחָמָה. בִּימֵי זִקְנַת מַלְכֵּנוּ הַמַּלְכָּה בִּתּוֹ תַּחְתָּיו. זָכְרֵנִי יְהוָה בְּיוֹם צָרָתִי וְלֹא יִשְׂמְחוּ אוֹיְבַי. בָּנַי! קִבְרוּנִי בִּירוּשָׁלַיִם וְאַל תִּקְבְּרוּנִי בָּעִיר הַזֹּאת הָרְחוֹקָה מֵאַרְצִי.

אללהים! בּגֿא יארדים איילא וא בנים אישלרימי אלגֿישלא. אישלרימיגֿ אוזרינא ברכתיגֿי יוללא. קרדשים! סניגֿ יוכוגֿ טנבל יוכוסי דיר. עֹומרומיזיגֿ סנהלרי קיסא דיר. אוגֿלום! בני בו טופראקדא כֹּומֵייאסין זירא או בנים בבאלרימיגֿ טופראגֿינדן איראק דיר. בְּנֵי ישראל טופראגֿינדרא כוֹם זירא או ביזים אולוש טופראגֿימיז דיר. אי פאדשאה! נא איצון ביזים בווינסאמיזי אגֿיר איטדיגֿ? שרה ורבקה! סיז ביזים סבֿינצימיזי ביוכ איטדיגֿיז. אי מסרלי לר! נא איצון סיז בני ישראל גֿא קאטי קוללוק קוללוק איטדירייר סיגֿיז? בן בו חלאייקלרא קאטי קוללוק קוללוק איטטירמדים. אוגֿלום! אגֿר סן קאפיי אֹורטמדיגֿ איסא צביכ אול וא אני אֹורט. שרה ורבקה! אגֿר סיז דחי אינכלריגֿיזי סאטמדיגֿיז איסא אנלרי בגֿא סאטיגֿיז. אַטלריגֿי אל וא אנלרי בו ערבאלרא ייכ. ירושלם ביוכ שהר דיר וא אניגֿ אוטריגֿילרי צוק חלק דיר. בן יאשליגֿימדן ברי תורה אֹוגֿרנלרי וא אני סאקלאיאנלרי ואר גֿוגֿלים אילן סֵוֵר אידים (אָהַבְתִּי). אללהיגֿ תורהסיני כֿור אידנלר וא אני בוראקנלר קארגֿישלי דיר. אי תלמידלרים! אללהיגֿ תורהסיני סֵבֿיגֿיז וא אני אֹוגֿרניגֿיז זירא סיזיגֿ דיריליגֿיגֿיז או דיר.

אתה יהוה! הבדלת את עמך את ישראל מכל הגוים אשר תחת כל השמים והם לא ידעוך. חמת יהוה תבער כאש אם תעזבו את תורתו. על הרשעים חרה אף יהוה וחמתו בערה כאש. אֹהֵב יין לא יעשיר. יונקות העץ הזה גבוהות כארזים. יונקות העץ הזה יבשו. העץ הזה גבוה מאד ויונקותיו דומות לארזים. על חומותיך, ירושלם, הפקדתי שֹׁמְרִים. בָּנַי! האזינו תורתי והקשיבו לדברי מלמדכם האֹהֵב אתכם בכל לבו. אחותי ואמי! הַשְׂבַּעְנָה לחם את האלמנות הרעבות האלה. אחותי! הלבישי את הנערים היתומים האלה. לא אוכל להשכיל את דברי החכם הזה כי עמֻקים הם מאד. לא אוכל להלביש את העניים אשר בביתי כי אין לי בגד. לא אוכל להאמין לדברי העדים כי עדי שקר הם. נחלתנו נהפכה לזרים בתינו לנכרים. בָּרְכִי, נפשי, את יְהוָה וכל קְרָבַי את שם קדשו. הנשיאים! נדיבים אתם ומשביעי להם את היתומים והאלמנות.

שְׁלֹמֹה הָיָה לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל .	שלמה ישראל אוורינא פארשאה אולדו .
הַמֶּלֶךְ שָׂם אֶת דּוֹדִי לְשׁוֹפֵט עַל כָּל־יוֹשְׁבֵי עִירֵנוּ .	פארשאה אקאמי שהרימיוזֿ ג׳ומלא אוטורוג׳ולרי אוורינא שריעתג׳י קודו (איטדי) .
הַנַּעַר הֶעָנִי הַזֶּה יָתוֹם וְאֵין לוֹ לֹא אָב וְלֹא אֵם וְדוֹדוֹ לְקָחוֹ לוֹ לְבֵן .	בו פקיר אושאק אוכסוז דיר, אניגֿ נא בבאסי ואר נא אנאסי ואר אקאסי אני גנדינא אוולד איטמכ איצין אלדי .
יְהוָה שָׂם אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ לְרֹאשׁ עַל עַמּוֹ .	רבבי קולו דודי מילליתי אוורינא באש קודו (איטדי) .
אַנְשֵׁי בֵיתִי הָיוּ לִי לְאוֹיְבִים .	אֵבימיגֿ ארמלרי בנֿא דושמאן אולדולר .

יְהוָה נָתַן אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְנַחֲלָה . יְמֵי חַגֵּנוּ הָיוּ לָנוּ לִימֵי אֵבֶל וָבֶכִי . לֵב דּוֹדִי מֵת בְּקִרְבּוֹ וְהוּא הָיָה לְאָבֶן . בֵּית קָדְשֵׁנוּ הָיָה לְחָרְבָּה . הֶעָנִי הַזֶּה הָיָה לְאָחִי לְעֶבֶד עוֹלָם . לֹא אֶעֱבֹד אֱלֹהֵי כֶסֶף וֵאלֹהֵי זָהָב וְהָיָה יְהוָה לִי לֵאלֹהִים . עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד . שְׁנוֹתֵינוּ עוֹבְרוֹת כַּצֵּל . יִשְׁלַח יְהוָה לָכֶם שְׁנוֹת טוֹבָתוֹ וּשְׁנוֹת בִּרְכָתוֹ . רַבִּים הָיוּ מַכְאוֹבֵינוּ הַלַּיְלָה וְנָדְדָה שְׁנָתֵנוּ . הַלַּיְלָה נָדְדָה שְׁנַת דּוֹדִי כִּי חָלְיוֹ הָיָה קָשֶׁה מְאֹד . בִּרְכַּת יְהוָה עֲלֵיכֶם בֵּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְהוָה . יְהוָה אֱלֹהַי ! מִבִּרְכָתְךָ יְבוֹרַךְ בֵּית עַבְדְּךָ לְעוֹלָם . בֶּן דּוֹדִי יָשַׁב תַּחַת הַמִּגְדָּל ; וְאֶבֶן גְּדוֹלָה נָפְלָה עַל גֻּלְגָּלְתּוֹ מֵעַל הַמִּגְדָּל . הַמְּשֻׁנִּים הָעֲשִׁירִים הָאֵלֶּה שָׁלְחוּ מַתָּנוֹת לָעֲנִיִּים אֲשֶׁר בְּעִירֵנוּ . מַתְּנוֹת הַגְּבִירוֹת הָאֵלֶּה רַבּוֹת כִּי נְדִיבוֹת לֵב הֵן . הֲלֹא יָדַעְתָּ כִּי מַלְכָּתֵנוּ נְדִיבַת לֵב מְאֹד וּמַתְּנוֹתֶיהָ לָעֲנִיִּים וִיתוֹמִים וְאַלְמָנוֹת רַבּוֹת מְאֹד ? שָׂרָה וְרִבְקָה ! מַתְּנוֹתֵיכֶן רַבּוֹת מִמַּתְּנוֹת הַגְּבִירוֹת הַיֹּשְׁבוֹת בְּבֵיתִי . לֹא מַחְשְׁבוֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דַרְכֵיכֶם דְּרָכַי , אָמַר יְהוָה .

יְהוָה ! שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ עַל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ . בָּנַי ! אַל תַּכְבִּידוּ אֶת לִבְּכֶם כַּמִּצְרִים . מִכָּל־מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי . הָעֲשִׁירִים הָאֵלֶּה שָׁכְחוּ אֶת יְהוָה וְלֹא דְרָשׁוּהוּ עַל כֵּן לֹא הִשְׂכִּילוּ . אִמִּי וַאֲחוֹתִי ! עַד מָתַי תַּלְבֵּשְׁנָה אֶת נַעֲרוֹתֵיכֶן אֶת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים הָאֵלֶּה . הַאֲמִינוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם . יְהוָה יַגְדִּיל אֶת תּוֹרָתוֹ . אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי אוֹהֵב שְׁקָרִים הָאִישׁ הַהוּא וְעַל כֵּן לֹא הֶאֱמַנְתִּי לִדְבָרָיו . הַמַּלְכָּה הִלְבִּישָׁה אֶת כָּל־נַעֲרוֹתֶיהָ בִּגְדֵי מֶשִׁי . עֲשִׁירָה הַגְּבִירָה הַמַּלְבֶּשֶׁת אֶת נַעֲרוֹתֶיהָ וְשִׁפְחוֹתֶיהָ בִּגְדֵי מֶשִׁי . בְּרוּכוֹת הַגְּבִירוֹת הַמַּלְבִּישׁוֹת אֶת הַיְתוֹמִים וְאֶת הָאַלְמָנוֹת . בִּרְכַּת יְהוָה הִיא תַעֲשִׁיר . הַמֶּלֶךְ הַזֶּה מִבֵּית דָּוִד אֲשֶׁר הִמְלִיךְ עַל יְרוּשָׁלִַם . הַכֹּהֲנִים הָפְקְדוּ עַל עֲבוֹדַת

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרוּכֵי יְהֹוָה הֵם .

בני ישראל אללהינ̃ אלג̃ישלנמישלרי דיר (אללהינ̃ טרפינדן אלג̃ישלנמישלר דיר) .

רַבִּים הֲרוּגֵינוּ בְּיוֹם הַמִּלְחָמָה .

ג׳נכ גונונדא אולדורולמישלרימיז (ביז דן אולנלר) צוק דיר .

גִּבּוֹרֵינוּ הֲרוּגֵי חֶרֶב בְּיוֹם מִלְחָמָה .

ג׳בבארלרימיז ג׳נכ גונונדא קיליג׳ינ̃ אולדורולמישלרי דיר (קיליג׳ דן אולדורולמישלר דיר) .

טוֹב כְּתָבֵי אֶת שִׁירֵי שְׁלֹמֹה מִכְּתָבֵי אֶת שִׁירֵי אָחִיךָ .

שלמה נינ̃ טורכולריני יאזמאם (יאזדיג̃ים) קרדשינינ̃ טורכולריני יאזמאמדן (יאזדיג̃ימדן) איי דיר .

הָאוֹיֵב בָּא עַל עִירֵנוּ לְלָכְדָהּ וּלְשָׂרְפָהּ בָּאֵשׁ .

דושמאן שהרימיז אוזרינא אני זאבט אידמכ וא אני אטשא יאקמאק איצון גלדי .

הָאוֹיֵב בְּיוֹם לָכְדוֹ אֶת הָעִיר שְׂרָפָהּ בָּאֵשׁ .

דושמאן שהרי זאבט איטדיגי גוני אני אטשא יאקדי .

אֱלֹהֵי עֲזָרַנִי בְּיוֹם מִלְחָמָה לְהָרְגִי אֶת אוֹיְבֵינוּ מַחֲרִיבֵי אַרְצֵנוּ .

אללהים ג׳נכ גונינדא בנ̃א יארדים איטדי, דושמאנלרימיזי וירימיזי חראב אידנלרי בן קירמאק איצון (כי בן קיראיים) .

הָאוֹיֵב חָפֵץ לְהָרְגֵנִי .

דושמאן בני אולדורמאיא איסטייר .

הַלְהָרְגֵנִי אַתָּה אֹמֵר כַּאֲשֶׁר הָרַגְתָּ אֶת הַמִּצְרִי ?

מסרליי אולדורדוג̃ינ̃ גיבי בני דא אולדורמאיא סוולייר מי סין ? (דושונירמי סין ?) .

פִּקְדוּ אֶת הָאֲרוּרָה הַזֹּאת וְקִבְרוּהָ כִּי בַת מֶלֶךְ הִיא .

בו קארג̃ישלי קריי סאג̃יניג̃יז וא אני כומיג̃יז זירא או פאדשאה קיזי דיר .

בְּלָכְדֵךְ (כְּלָכְדֵךְ) אֶת הָעִיר תִּשְׂרְפֶהָ (תִּשְׂרְפֶנָּה) בָּאֵשׁ .

שהרי זאב איטדיג̃ינ̃דיא אני אטשא יאקר סין (יאק) .

אוֹיְבֵינוּ חָפְצוּ לְמָכְרֵנוּ לַעֲבָדִים .

דושמאנלרימיז ביזי קוללרא (קוללר אולמאק איצון) סאטמאיא איסטדילר .

נְתָנָנוּ יְהֹוָה לְחֶרְפָּה לְכָל־אֹיְבֵנוּ .

רבבי בזי ג׳ומלא דושמאנלרימיזא כורליק גא וירדי (כורליק איטדי, כור איטדי)

אֶבְלֵנוּ הָיָה לְשִׂמְחָה .

יאסימיז סבינץ אולדו .

שְׁנַת טוֹבָה וּשְׁנַת בְּרָכָה הַשָּׁנָה הַזֹּאת .	בו סנה איילים סנהסי וא ברכת סנהסי דיר .
עוֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע לָחֶם .	טופראגיני אישלײן אכמכ גא דוייאר .
מַלְכָּתֵנוּ הִשְׂבִּיעָה לֶחֶם אֶת הַיְתוֹמִים וְאֶת הָאַלְמָנוֹת .	מליכה מיו אוכסוזלרי וא טול קרילרי אכמכ גא דויורדי .
זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֲבַת יְהוָה .	יראמזלרינ קרבני רבבינ איכראהי (רבבייא איכראהן) דיר .
תּוֹעֲבַת רְשָׁעִים יְשַׁר דָּרֶךְ .	דוגרו יוללי יראמזלרינ איכראהי דיר (יראמזלרא איכראהן דיר) .
דָּוִד הַמֶּלֶךְ מֵת וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִמְלִיכוּ תַּחְתָּיו אֶת שְׁלֹמֹה בְּנוֹ .	פארשאה דוד אולדי וא בני ישראל אנינ יירינא אוגלו שלמה ני. פארשאה איטדילר .
מָחָר תַּלְבִּישׁ אִמִּי אֶת אָחִי הַגָּדוֹל אֶת מְעִיל הַצֶּמֶר אֲשֶׁר לְאָבִי .	יארין אנאם ביוכ קרדשימא בבאמינ יון ג׳ובאסיני גיידיריר .
מֹשֶׁה הִלְבִּישׁ אֶת אַהֲרֹן וּבָנָיו בִּגְדֵי קֹדֶשׁ.	משה אהרן גא וא אנינ אוגוללרינא עזיז רובאלר גיידירדי .
הַמִּצְרִים הֶעֱבִידוּ אֶת יִשְׂרָאֵל עֲבוֹדָה קָשָׁה.	מסרלילר ישראל גא קאטי קוללוק קוללוק איטדירדילר .
זָכְרֵנִי וּפָקְדֵנִי וְעָזְרֵנִי יְהוָה אֱלֹהַי ! כִּי רוֹדְפַי רַבִּים מֵחוֹל יַמִּים .	סאגין בני וא חטריגא גטיר בני וא איצרת ויר בגא , אי רבבי אללהים ! זירא קובוג׳ילרים (בני קואנלר) דניזלרינ קומינדן צוק דיר .
וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דּוֹרְשֶׁיךָ יְהוָה !	וא אדינִי בילנלר סנגא אישאנירלר , זירא סני אראיאנלרי סן בוראקמאדינ , יא רבבי !
הַקְשֵׁב אֱלֹהַי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי מִפְּנֵי דוֹרְשֵׁי רָעָתִי .	דינגלא , אי אללהים , וא אשיט ריג׳אמי פנאליגימי אראיאנלרינ סבבינדן (פנאליגימי איסטײנלרינ סבבינדן איטדיגי ריג׳אמי אשיט) .
שָׁלוֹם רַב לְאוֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ .	תורהנ סאקלאיאנלרא צוק אסנליכ (ואר דיר).
שֹׁמֵר יְהוָה אֶת כָּל אוֹהֲבָיו .	רבבי ג׳ומלא אני סונלרי סאקלאיג׳י דיר (סאקלאר) .

אָחִי לָקַח אֶת שָׂרָה לוֹ לְאִשָּׁה , קַרְדאשים שָׂרהיי גֿנֿרינא קַרי אידמֿבֿ איצון אלדי .

דּוֹדִי לָקַח אֶת רִבְקָה לוֹ לְבַת , אקאם רבקהיי גֿנֿרינא קיז אידמֿבֿ איצון אלדי .

הִבְדִּיל (בדל) איירדי , פַּרְקִי איטדי .

הִגְדִּיל (גדל) ביוכֿ איטדי .

הִכְבִּיד (כבד) אגֿיר איטדי .

הִלְבִּישׁ (לבש) גֿיידירדי .

הִמְלִיךְ (מלך) פאדשאה איטדי .

הִשְׂכִּיל (שׂכל) אגֿלאדי , אוגֿדי .

הִקְשִׁיב (קשב) דיגֿלדי .

הֶאֱזִין (און) קולאק אורדו .

הֶעֱבִיר (עבר) קוללוק איטדירדי , קול איטדי .

הֶאֱמִין , (אמן) , בַּכִּי , אינאם איטדי , אינאנדי .

הִשְׁבִּיעַ (שׂבע) דויידורדי .

הֶעֱשִׁיר (עשר) זנגין איטדי , זנגין אולדו .

אַלְמָנָה , (XV א') טול קארי .

מַתָּנָה (XV א') נ', בחשיש .

נְקָמָה (XV ב) נ'. אינתיקאם אוֹץ .

נְשָׁמָה (XV ב) נ' . גֿאן . נֶפֶּס ,

בְּרָכָה (XV ב) נ' , בִּרְכַּת , אלגֿיש .

אֲדָמָה (XV ב', סמ' אַדְמַת , אַדְמָתִי , אַדְמוֹתַי) טופראק , ייר .

עֲגָלָה (XV ה) ערבא .

יוֹנֶקֶת , (XVI א) קאלם (דירבֿ איצון) , פֿידאן .

מַחֲלֹקֶת (XVI ב' , רבים מַחְלְקוֹת) בולוכֿ .

עֵצָה (XV ג') נ' , פֿנֿש , מראם .

תּוֹעֵבָה (XV ג') נ' . איבֿראהליק ,

עֵדָה (XV ג') נ' , גֿמעת .

חֵמָה (XV ג') נ' , קהר .

מַחֲשָׁבָה או מַחֲשֶׁבֶת (XVI א' , רבים מַחֲשָׁבוֹת , סמיכות מַחְשְׁבוֹת) פִּיכְּר , חסאבֿ .

מִשְׁפָּחָה (XVI א' סמיכ' מִשְׁפַּחַת , מִשְׁפַּחְתִּי , ר' מִשְׁפָּחוֹת סמיכו' מִשְׁפְּחוֹת) נ' מִשְׁפָּחָה , סויי , טוקום , מַסְהַבֿ .

שֻׁלְחָן (III) ז' (ר' שֻׁלְחָנוֹת XV א') טראפֿיזא , טירפֿי , סופֿרא .

זָר , זָרָה , יבֿאנגֿי , יאט .

גּוֹי , (I) ז' מיללה , אוממה ,

קֶרֶב (IIV ב') ז' , קארין , אייך , גֿיגֿילר .

עָרַךְ , (יַעֲרֹךְ) קורדו , יראשטירדי .

הַתַּלְמִידִים ! לָמָּה לֹא תַקְשִׁיבוּ לַעֲצַת מְלַמֶּדְכֶם הַטּוֹבָה ?

אי תלמידלר ! נא איצון מועללימיגֿיזיגֿ איי כֿגֿשיני דינֿלמז סיגֿיז ?

הָעִבְרִים ! יְהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם הִבְדִּיל אֶתְכֶם מִכָּל - מִשְׁפְּחוֹת הָעַמִּים אֲשֶׁר תַּחַת כָּל-הַשָּׁמָיִם .

אי ישראללר ! רבֿבי אללהיגֿיז סיזי - בוטון גֿוֹמיגֿ אלטינדאכֿי מיללתלריגֿ נֿומלא מסהבֿלרינדן איירדי (פַּרְקלי איטדי) .

שְׁמֹר , שָׁמְרֵנִי , סאקלא בני : שָׁמְרֵהוּ , שָׁמְרֶהָ , או שָׁמְרָהּ , סאקלא אני ;
שָׁמְרֵנוּ , סאקלא ביזי : שָׁמְרֵם , שָׁמְרֵן , סאקלא אנלרי .

שִׁמְרִי , שִׁמְרִינִי , סאקלא בני : שִׁמְרִיהוּ , שִׁמְרִיהָ , סאקלא אני : שִׁמְרִינוּ ,
סאקלא ביזי : שִׁמְרִים , שִׁמְרִין , סאקלא אנלרי .

שִׁמְרוּ , שִׁמְרוּנִי , סאקלאג׳יז בני ; שִׁמְרוּהוּ , שִׁמְרוּהָ , סאקלאג׳יז אני : שִׁמְרוּנוּ ,
סאקלאג׳יז ביזי : שִׁמְרוּם , שִׁמְרוּן , סאקלאג׳יז אנלרי .

שְׁמֹרְנָה , שִׁמְרוּנִי , סאקלאג׳יז בני ; שִׁמְרוּהוּ , שִׁמְרוּהָ , סאקלאג׳יז אני ; שִׁמְרוּנוּ ,
סאקלאג׳יז ביזי ; שִׁמְרוּם , שִׁמְרוּן , סאקלאג׳יז אנלרי . —

שׁוֹמֵר , (X ב׳) שׁוֹמְרִי , בנים סאקלאייג׳ים בני סאקלאייג׳י ; שׁוֹמֶרְךָ , שׁוֹמְרֵךְ
בניג סאקלאייג׳יג , סני סאקלאייג׳י ; שׁוֹמְרַי , בנים סאקלאייג׳ילרים . בני
סאקלאייג׳ילר ; שׁוֹמְרֵיכֶם , סיזיג סאקלאייג׳ילריניז , סיזי סאקלאייג׳ילר ; וכו׳ .

שׁוֹמְרָה , שׁוֹמְרוֹת , XIII

שׁוֹמֶרֶת , שׁוֹמְרוֹת , XVI א׳

שָׁמוּר , שְׁמוּרִים , (IV) . שְׁמוּרִי , בנים סאקלאנמישים , (בן סאקלאריג׳ים) שְׁמוּרְךָ ,
שְׁמוּרֵךְ , סניג סאקלאנמישיג , (סן סאקלאריג׳יג) .

שְׁמוּרָה , שְׁמוּרוֹת , XIII

שְׁמוֹר , או שְׁמֹר , סאקלאמק . — שָׁמְרִי , בן סאקלאמאק , בנים סאקלאמאם , בן סאקלאריג׳ים ,
שָׁמְרֵנִי , בני סאקלאמאק , לְשָׁמְרֵנִי , בני סאקלאמאיא , בני סאקלאמאק
איצון , שָׁמָרְךָ או שָׁמְרְךָ , שָׁמְרֵךְ , סן סאקלאמאק , סניג
סאקלאמאג , סניג סאקלאריג׳יג — סני סאקלאמאק , לְשָׁמָרְךָ ,
סני סאקלאמאיא , סני סאקלאמאק איצון . שָׁמְרוֹ , שָׁמְרָהּ , או סאקלאמאק ,
אניג סאקלאמאסי , אניג סאקלאריג׳י , — אני סאקלאמאק . שָׁמְרֵנוּ , ביז
סאקלאמאק , ביזים סאקלאמאמיז , ביזים סאקלאריג׳ימיז . — ביזי סאקלאמאק .
שָׁמָרְכֶם או שָׁמְרְכֶם , שָׁמָרְכֶן או שָׁמְרְכֶן , סיז סאקלאמאק , סיזיג
סאקלאריג׳יניז , — סיזי סאקלאמאק , שָׁמְרָם , שָׁמְרָן , אנלר סאקלאמאק ,
אנלריג סאקלאריג׳י , — אנלרי סאקלאמאק .

	הִפְעִיל		הָפְעַל	
	(חרב) הֶחֱרִיב , תראב איטדי .		(חרב) הָחֳרַב , תראב אולונדי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	הֶחֱרִיב	הֶחֱרִיבָה	הָחֳרַב	הָחָרְבָה
	הֶחֱרַבְתָּ	הֶחֱרַבְתְּ	הָחֳרַבְתָּ	הָחֳרַבְתְּ
	הֶחֱרַבְתִּי	הֶחֱרַבְתִּי	הָחֳרַבְתִּי	הָחֳרַבְתִּי
	הֶחֱרִיבוּ	הֶחֱרִיבוּ	הָחָרְבוּ	הָחָרְבוּ
	הֶחֱרַבְתֶּם	הֶחֱרַבְתֶּן	הָחֳרַבְתֶּם	הָחֳרַבְתֶּן
	הֶחֱרַבְנוּ	הֶחֱרַבְנוּ	הָחֳרַבְנוּ	הָחֳרַבְנוּ
עתיד	יַחֲרִיב	תַּחֲרִיב	יָחֳרַב	תָּחֳרַב
	תַּחֲרִיב	תַּחֲרִיבִי	תָּחֳרַב	תָּחָרְבִי
	אַחֲרִיב	אַחֲרִיב	אָחֳרַב	אָחֳרַב
	יַחֲרִיבוּ	תַּחֲרֵבְנָה	יָחָרְבוּ	תָּחֳרַבְנָה
	תַּחֲרִיבוּ	תַּחֲרֵבְנָה	תָּחָרְבוּ	תָּחֳרַבְנָה
	נַחֲרִיב	נַחֲרִיב	נָחֳרַב	נָחֳרַב
צווי	הַחֲרֵב	הַחֲרִיבִי		
	הַחֲרִיבוּ	הַחֲרֵבְנָה		
בינוני	מַחֲרִיב	מַחֲרִיבָה (יֶבֶת)	מָחֳרָב	מָחֳרָבָה (יֶבֶת)
	מַחֲרִיבִים	מַחֲרִיבוֹת	מָחֳרָבִים	מָחֳרָבוֹת
מקור	נפרד הַחֲרֵב		הָחֳרֵב	
	נסמך הַחֲרִיב		הָחֳרַב (?)	

	הִפְעִיל		הָפְעַל	
	(פקד) הִפְקִיד · וכיל איטרי .		(פקד) הָפְקַד · וַכיל אולונדרי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	הִפְקִיד	הִפְקִידָה	הָפְקַד	הָפְקְדָה
	הִפְקַדְתָּ	הִפְקַדְתְּ	הָפְקַדְתָּ	הָפְקַדְתְּ
	הִפְקַדְתִּי	הִפְקַדְתִּי	הָפְקַדְתִּי	הָפְקַדְתִּי
	הִפְקִידוּ	הִפְקִידוּ	הָפְקְדוּ	הָפְקְדוּ
	הִפְקַדְתֶּם	הִפְקַדְתֶּן	הָפְקַדְתֶּם	הָפְקַדְתֶּן
	הִפְקַדְנוּ	הִפְקַדְנוּ	הָפְקַדְנוּ	הָפְקַדְנוּ
עתיד	יַפְקִיד	תַּפְקִיד	יָפְקַד	תָּפְקַד
	תַּפְקִיד	תַּפְקִידִי	תָּפְקַד	תָּפְקְדִי
	אַפְקִיד	אַפְקִיד	אָפְקַד	אָפְקַד
	יַפְקִידוּ	תַּפְקֵדְנָה	יָפְקְדוּ	תָּפְקַדְנָה
	תַּפְקִידוּ	תַּפְקֵדְנָה	תָּפְקְדוּ	תָּפְקַדְנָה
	נַפְקִיד	נַפְקִיד	נָפְקַד	נָפְקַד
צווי	הַפְקֵד	הַפְקִידִי		
	הַפְקִידוּ	הַפְקֵדְנָה		
בינוני	מַפְקִיד	מַפְקִידָה (״קֶדֶת)	מָפְקָד	מָפְקָדָה (״קֶדֶת)
	מַפְקִידִים	מַפְקִידוֹת	מָפְקָדִים	מָפְקָדוֹת
מקור	נפרד הַפְקֵד		הָפְקֵד	
	נסמך הַפְקִיד		הָפְקַד (?)	

	XVI א׳		XVI ב׳	
נפרד	אִגֶּרֶת, מכתוב.		גֻּלְגֹּלֶת, קָפָּא.	
נסמך	אִגֶּרֶת אָבִי.		גֻּלְגֹּלֶת אָדָם.	
	שם יחיד		שם יחיד	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	אִגַּרְתִּי	אִגַּרְתִּי	גֻּלְגָּלְתִּי	גֻּלְגָּלְתִּי
	אִגַּרְתְּךָ	אִגַּרְתֵּךְ	גֻּלְגָּלְתְּךָ	גֻּלְגָּלְתֵּךְ
	אִגַּרְתּוֹ	אִגַּרְתָּהּ	גֻּלְגָּלְתּוֹ	גֻּלְגָּלְתָּהּ
כנוי רבים	אִגַּרְתֵּנוּ	אִגַּרְתֵּנוּ	גֻּלְגָּלְתֵּנוּ	גֻּלְגָּלְתֵּנוּ
	אִגַּרְתְּכֶם	אִגַּרְתְּכֶן	גֻּלְגָּלְתְּכֶם	גֻּלְגָּלְתְּכֶן
	אִגַּרְתָּם	אִגַּרְתָּן	גֻּלְגָּלְתָּם	גֻּלְגָּלְתָּן
	שם רבים		שם רבים	
נפרד	אִגְּרוֹת.		גֻּלְגְּלוֹת.	
נסמך	אִגְּרוֹת אָבִי.		גֻּלְגְּלוֹת אֲנָשִׁים.	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	אִגְּרוֹתַי	אִגְּרוֹתַי	גֻּלְגְּלוֹתַי	גֻּלְגְּלוֹתַי
	אִגְּרוֹתֶיךָ	אִגְּרוֹתַיִךְ	גֻּלְגְּלוֹתֶיךָ	גֻּלְגְּלוֹתַיִךְ
	אִגְּרוֹתָיו	אִגְּרוֹתֶיהָ	גֻּלְגְּלוֹתָיו	גֻּלְגְּלוֹתֶיהָ
כנוי רבים	אִגְּרוֹתֵינוּ	אִגְּרוֹתֵינוּ	גֻּלְגְּלוֹתֵינוּ	גֻּלְגְּלוֹתֵינוּ
	אִגְּרוֹתֵיכֶם	אִגְּרוֹתֵיכֶן	גֻּלְגְּלוֹתֵיכֶם	גֻּלְגְּלוֹתֵיכֶן
	אִגְּרוֹתָם (־תֵיהֶם)	אִגְּרוֹתָן (־תֵיהֶן)	גֻּלְגְּלוֹתָם (־תֵיהֶם)	גֻּלְגְּלוֹתָן (־תֵיהֶן)

XV ג׳ , שֵׁנָה, יוּכֿוּ . שְׁנַת עוֹלָם אבדי יוכו . שְׁנָתִי ; שְׁנָתְךָ , שְׁנָתֵךְ ; שְׁנָתוֹ ,
שְׁנָתָהּ ; שְׁנָתֵנוּ ; שְׁנַתְכֶם, שְׁנַתְכֶן ; שְׁנָתָם, שְׁנָתָן . - שֵׁנוֹת ; שְׁנוֹת
הנערים, שְׁנוֹתַי ; שְׁנוֹתֶיךָ , שְׁנוֹתַיִךְ ; שְׁנוֹתָיו , שְׁנוֹתֶיהָ ; שְׁנוֹתֵינוּ ;
שְׁנוֹתֵיכֶם, שְׁנוֹתֵיכֶן ; שְׁנוֹתָם (שְׁנוֹתֵיהֶם) שְׁנוֹתָן , (שְׁנוֹתֵיהֶן) .

XV ד׳ נְאָקָה , אינלוּב . ס׳ נַאֲקַת חָלָל ; נַאֲקָתִי; נַאֲקָתְךָ , נַאֲקָתֵךְ ; נַאֲקָתוֹ ,
נַאֲקָתָהּ ; נַאֲקָתֵנוּ ; נַאֲקַתְכֶם נַאֲקַתְכֶן ; נַאֲקָתָם , נַאֲקָתָן ; נְאָקוֹת ;
נַאֲקוֹת חָלָל ; נַאֲקוֹתַי; נַאֲקוֹתֶיךָ, נַאֲקוֹתַיִךְ ; נַאֲקוֹתָיו נַאֲקוֹתֶיהָ ;
נַאֲקוֹתֵינוּ ; נַאֲקוֹתֵיכֶם נַאֲקוֹתֵיכֶן ; נַאֲקוֹתָם (נַאֲקוֹתֵיהֶם) נַאֲקוֹתָן
(נַאֲקוֹתֵיהֶן) .

XV ה׳ אֲנָקָה , גֿריאד . אֶנְקַת עָנִי ; אֶנְקָתִי ; אֶנְקָתְךָ , אֶנְקָתֵךְ ; אֶנְקָתוֹ ,
אֶנְקָתָהּ ; אֶנְקָתֵנוּ ; אֶנְקַתְכֶם אֶנְקַתְכֶן ; אֶנְקָתָם אֶנְקָתָן .— אֲנָקוֹת ,
אֶנְקוֹתַי ; אֶנְקוֹתֶיךָ אֶנְקוֹתַיִךְ ; אֶנְקוֹתָיו אֶנְקוֹתֶיהָ ; אֶנְקוֹתֵינוּ ;
אֶנְקוֹתֵיכֶם אֶנְקוֹתֵיכֶן ; אֶנְקוֹתָם (אֶנְקוֹתֵיהֶן) אֶנְקוֹתָן (אֶנְקוֹתֵיהֶן) .

	XV א׳		XV ב׳	
נפרד	שָׁנָה, ייל, שַׁנֵה.		נְדָבָה, ג׳ומרטליק,	
נסמך	שְׁנַת טוֹבָה, אייליכ שנהסי.		נִדְבַת לִבִּי.	
	שם יחיד		שם יחיד	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	שְׁנָתִי	שְׁנָתִי	נִדְבָתִי	נִדְבָתִי
	שְׁנָתְךָ	שְׁנָתֵךְ	נִדְבָתְךָ	נִדְבָתֵךְ
	שְׁנָתוֹ	שְׁנָתָהּ	נִדְבָתוֹ	נִדְבָתָהּ
כנוי רבים	שְׁנָתֵנוּ	שְׁנָתֵנוּ	נִדְבָתֵנוּ	נִדְבָתֵנוּ
	שְׁנַתְכֶם	שְׁנַתְכֶן	נִדְבַתְכֶם	נִדְבַתְכֶן
	שְׁנָתָם	שְׁנָתָן	נִדְבָתָם	נִדְבָתָן
	שם רבים		שם רבים	
נפרד	שָׁנוֹת, שַׁנֵהלר.		נְדָבוֹת.	
נסמך	שְׁנוֹת טוֹבָה, אייליכ שנה לרי.		נִדְבוֹת פִּי.	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	שְׁנוֹתַי	שְׁנוֹתַי	נִדְבוֹתַי	נִדְבוֹתַי
	שְׁנוֹתֶיךָ	שְׁנוֹתַיִךְ	נִדְבוֹתֶיךָ	נִדְבוֹתַיִךְ
	שְׁנוֹתָיו	שְׁנוֹתֶיהָ	נִדְבוֹתָיו	נִדְבוֹתֶיהָ
כנוי רבים	שְׁנוֹתֵינוּ	שְׁנוֹתֵינוּ	נִדְבוֹתֵינוּ	נִדְבוֹתֵינוּ
	שְׁנוֹתֵיכֶם	שְׁנוֹתֵיכֶן	נִדְבוֹתֵיכֶם	נִדְבוֹתֵיכֶן
	שְׁנוֹתָם (תֵיהֶם)	שְׁנוֹתָן (תֵיהֶן)	נִדְבוֹתָם (תֵיהֶם)	נִדְבוֹתָן (תֵיהֶן)

דוגׄרולריגׄ יולו דירליכׄ יולו דיר. אללה ביזא דילגׄימיזי וא ריגׄאמיזי וירדי. בו תלמיד סיזיגׄ טאפמגׄאגׄיזי בולדי. בו גׄבבאר בויילו כישי (אולצולי כישי) דיר. פאדשאהימיזיגׄ גׄבבארלרי בוייליכישילר (אולצילי כישילר) דיר.

יְהוָה יִשְׁמָרְכֶם מִכָּל רָע כִּי שׁוֹמְרִים אַתֶּם אֶת מִצְוֹתָיו וְהוֹלְכִים בִּדְרָכָיו הַטּוֹבִים. יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה. אָהַבְתִּי אֶת אֱלֹהַי בְּכָל לִבִּי וּבְכָל נַפְשִׁי כִּי יָדַעְתִּי כִּי הוּא יִשְׁמְרֵנִי בְּעֵת צָרָתִי. יְהוָה שָׁלַח עַל הָאָרֶץ אֶת הַמַּבּוּל כִּי רָאָה כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ. אָבִי מָאַס אֶת הָעֲבָדִים הָאֵלֶּה כִּי עֲצֵלִים הֵם מְאֹד. גַּם אִמִּי מְאָסָתַם כִּי רְשָׁעִים הֵם וְאַנְשֵׁי רִיב. הֲלֹא שָׁמַעְתָּ כִּי אָחִי נְשִׂיאֵנוּ נֶהֱרַג בַּמִּלְחָמָה. בְּנִי! זְכוֹר כִּי נַעַר אַתָּה וְכַבֵּד אֶת הַגְּדוֹלִים מִמְּךָ. אַל תִּשְׁכַּח בְּנִי כִּי הָאֱלֹהִים יוֹדֵעַ אֶת כָּל מַעֲשֵׂי בְּנֵי הָאָדָם. אַל תִּשְׂמַח כִּי נָפַל אוֹיִבְךָ. רָאִיתִי כִּי גְדוֹלִים מַעֲשֵׂי יְהוָה. הֲרָאִיתָ כִּי חוֹמוֹתֵינוּ נֶהֶרְסוּ וְנֶהֶפְכוּ כִּי הֲרָסָן וַהֲפָכָן הָאוֹיֵב בְּיוֹם הַמִּלְחָמָה? אֲחוֹתִי שְׂמֵחָה מְאֹד כִּי רַב דְּגָנָהּ. חֲכָמִים הַתַּלְמִידִים הָאֵלֶּה כִּי מָצְאוּ אֶת חִידָתִי. זָכַרְתִּי, יְהוָה, כִּי עָפָר אָנִי וְכִי כַּצֵּל אֲנִי עַל הָאָרֶץ: יָדַעְתִּי כִּי רוּחַ חַיַּי וְכַצֵּל יָמַי יַעֲבוֹרוּ.

§ 32

הַמֶּלֶךְ! יְהוָה יִשְׁמָרֶךָ, אי פאדשאה! אללה סני קורויא.
שִׁמְעוּ זֹאת, הַזְּקֵנִים, אשיטיניז בוני, אי קרטלר!
דַּבֵּר לִי אֵלֶיךָ, הַמֶּלֶךְ, בנים סנׄא סוזים ואר, אי פאדשאה:
מַה לְּךָ, הַיָּם? אי דניז! סנׄא נא (אולוייר)?

בְּנִי הָיָה לְאִישׁ, אוגׄלום אדם אולדי (אדם גׄא דונדי).
תַּלְמִידִי הָיָה לְחָכָם, תלמידי חכם אולדו (חכם גׄא דונדי).
בָּמֵי הָיוּ לְגִבּוֹרִים, אוגׄוללרים גׄבבאר אולדולר.
וְהָיָה יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, בוטון ייר אוזרינדא רבבי פאדשאה אולור.
רֵעַי הָיוּ לִי לְאוֹיְבִים, דוסטלרים בנׄא דושמאן אולדולר.

אנחנו ואמותינו אלמנות . לא אלמן ישראל . טוב יהוה לנפש אשר תִּדְרְשֶׁנּוּ . מלכנו בנה לו בֵּית מִדָּה . אחי היה איש מדה . מלכנו בנה לו בתי מדות . אחינו היו אנשי מדות .

בו קול טנבל דיר אני כים דוטאר (שָׂכַר) ? אגר סן אני דוטמאז איסג׳ בן אני דוטאר אים . קיז קרדשים ! סן בג׳א דושוג׳י נקל איילא בן אני סג׳א יוראר אים. קיזקרדשים ! בן סג׳א דושומי נקל איטדים סן אני בג׳א יוראר מי סין ? בן ייג׳י רובאמי ייטדים, סן, קיזקרדשים , בג׳א אני דיכר מי סין ? אגר אני סן דיכמז איסג׳ אני רחל ניג׳ חלאייג׳י דיכר . ירושלם עזיז שהרימיז דיר , ביז אני ג׳ומלא עומרומיזיג׳ גונלרי חטרימיזדא דוטאר איז (סאג׳יניר איז) . שרה ורבקה ! סיז מליכהג׳יזא אבדי חלאייקלר סיג׳יז וא סיז אני עומרוג׳יזיג׳ ג׳ומלא גונלרי חטריג׳יזדא דוטאר סיג׳יז וא אונוטמאז סיג׳יז . פארשאהים ! אללה סני הר פנא קאזא דן סאקלא יא . מליכהמיז ! אללהימיז סני הר שהרדא כי וא צול דאכי פנא קאזאלרדן עומרוג׳יג׳ ג׳ומלא גונלרינדא סאקלאיא . ירושלם ! סן ביזים עזיז שהרימיז סין , ביז סני עומרומיזיג׳ ג׳ומלא גונלרי חאטרימיזדא דוטאר איז . רבקה ! סן ביר טנבל חלאייק סין , וא בן סני ייג׳י רובאלרימי דיכמכ איצון נאסלי דוטאיים (שָׂכַר) . שרה ורבקה ! בן סיזא בו גג׳א גורדוג׳י דושלריכי נקל אידר אים סיז בג׳א אנלרי יוראר סיג׳יז . קיזקרדשים ! סניג׳ אינכלריג׳ צוק דיר וא נא איצון אנלרי סאטמאז סין ?

אוג׳וללרים ! אללה סיזי הר פנא קאזא דן וא הר פנא אדם דן סאקלאסין . קיז קרדשים וא אנאם ! אללה סיזי הר דורלו פנא כפסיזליכדן סאקלא יא . אגר אללהי אראר איסג׳יז אללה דא סיזי אראר . סניג׳ (נק׳) בחצאג׳רא אלמאלר וא נארלר צוק דיר וא בו טנבל חלאייקלר בוגון אנלרי דושירמזלר . שרה ורבקה ! אגר בו זנג׳ין חאנים סיזי דוטמאז איסא בן סיזי דוטאר אים . שרה ורבקה ! סיז באג׳לריג׳יזי בוזאר סיג׳יז וא אנדן סוג׳רא אנלרי ביזא סאטר סיג׳יז . דושמאנלרים בני קוואר לר (רָדַף) אניג׳ איצון כי בן אנלריג׳ איזלרינדא גזמדים ; זירא אנלריג׳ יוללרי יראמזליק יוללרי דיר וא אנלריג׳ איזלרי קינג׳רליק איזלרי דיר . בן יאטאג׳ים אוזרינדא יאטדים . בן סניג׳ יאטאג׳יג׳ אוזרינדא יאטמדים . סיזיג׳ יאטאג׳יג׳יז בבאמיג׳ יאטאג׳ינדן אוזון דג׳יל דיר . בו מליכהייג׳ יאטאג׳י גומיש יאטאק דיר . ירושלם פארשאהלרי וא מליכהלרי אלטין יאטאקלר אוזרינדא יאטר אידילר . ביזים פארשאהימיזיג׳ אייליכלרי וא ג׳בבארליקלרי אבדן אונוטולמאז . בו חלאייקלר ביזים אנאלרימיז דיר וא אנלר טול דיר .

גְּבוּרָה, (XIII) נ׳, גִ׳בּבאר־ליק.

חִידָה, (XIII) נ׳, חוג׳ת, מַפְּמַנְ׳א.

עֲבוֹדָה, (XIII) נ׳, קוללוק, חיזמת, עיבּדת,

בַּקָּשָׁה, (XIII) נ׳, ריג׳א, רילֵב.

שְׁאֵלָה, (XIII) נ׳, רילב׳ ריג׳א, סואַל.

מִצְוָה, (XIII) נ׳, סמארי מִצְוָה.

מִדָּה, (XIII) נ׳, אוֹלצו.

מִטָּה. (XIII) נ׳, יאטאק.

מְסִלָּה, (XIII) נ׳, יול.

כִּבְשָׂה, (XIV ב׳) נ׳, קויי דישי קויי.

אִמְרָה, (XIV ב׳) נ׳, סוז ג׳וואב, אֵמֶר.

דָּגָן, (V א׳) ז׳, בוגדאיי, אַשְׁלִיק.

אֵם, (יחיד XI ב׳, רבים אִמּוֹת, XIII) אנא׳ ולידה.

אַלְמָן, ז׳, אַלְמָנָה, נ׳ טול.

אָחִי! סַפֵּר לִי אֶת חֲלוֹמְךָ וְאֶפְתְּרֵהוּ (וְאֶפְתְּרֶנּוּ) לָךְ. מִשְׁפְּטֵי יְהוָה צָדְקוּ וְהָאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁמְרֵם יְבוֹרָךְ. חִידָתְךָ טוֹבָה מְאֹד, וַאֲנִי אֶכְתְּבֶנָּה (אֶכְתְּבֶהָ) עַל סֵפֶר. תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה וְאַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר יִלְמְדֶנָּה (יִלְמְדֶהָ). אִמְרוֹת יְהוָה אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת וְאַשְׁרֵי הַנְּעָרִים אֲשֶׁר יִלְמְדוּן. מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן־אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ. כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם כְּחוֹל יַמִּים, לֹא אֲסַפְּרֵם כִּי אֵין לָהֶם מִסְפָּר. אָמַרְתִּי לֹא אֶזְכְּרֶנּוּ וְלֹא אֲדַבֵּר עוֹד בִּשְׁמוֹ. אֱלֹהַי! אֶזְכָּרְךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן. אִמִּי! אֶזְכְּרֵךְ מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה. אַתָּה, בְּנִי, שָׁכַחְתָּ אֶת שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי וְלֹא תִזְכְּרֵן עוֹד. אֲחוֹתִי! שְׁכַחְתִּנִי וְלֹא תִזְכְּרִינִי עוֹד. אֲחוֹתִי שְׁכֵחַתְנִי וְלֹא תִזְכְּרֵנִי עוֹד. אֲחוֹתִי וְאִמִּי! אַתֵּן שְׁכַחְתּוּנִי וְלֹא תִזְכְּרוּנִי עוֹד. שָׂרָה! אַתְּ זָרַעַתְּ אֶת הַשָּׂדֶה הַזֶּה וְלֹא תִקְצְרִיהוּ. שָׂרָה וְרִבְקָה! אַתֵּן נְטַעְתֶּן אֶת הַכֶּרֶם הַזֶּה וְלֹא תִבְצְרוּהוּ. אָבִי שָׁחַט אֶת הַכְּבָשׂוֹת הָאֵלֶּה וְאַתְּ אֲחוֹתִי תְּבַשְּׁלִי אֶת בְּשָׂרָן. שִׂמְלוֹת אֲחוֹתִי קְרוּעוֹת וְלָמָּה לֹא תִתְפְּרֵן? שָׂרָה וְרִבְקָה! שִׂמְלוֹתֵיכֶן קְרוּעוֹת וְלָמָּה לֹא תִתְפְּרוּן. שִׂמְלוֹת שָׂרָה וְרִבְקָה קְרוּעוֹת וְלָמָּה לֹא תִתְפְּרוּן?

מלכנו גְּדָל־חֶסֶד, ואלהים יִשְׁמְרֶנּוּ מכל רע. אלהים יִשְׁמְרֵנוּ מכל רע. האלהים ישלח לנו את דגננו בְּעִתּוֹ. אנחנו נטענו את כרמנו ולא נִבְצְרֶנּוּ. המלך אמר לגבוריו: אם תלכדו עיר אַל תִּשְׂרְפוּהָ באש. המלך אוהב את עמו וַיִּשְׁפְּטֶנּוּ בכל עת משפט צדק. רבים חסדי מלכנו ומי יְסַפְּרֵם? בני! עֲבוֹד את יהוה אֱלֹהֵי אביך עבודת אמת, בכל לבך, כי לבות דורש יהוה; אם תִּדְרְשֶׁנּוּ גם הוא יִדְרְשֶׁךָ. משה ויצחק עצלים אתם ואיך אֲשַׁכְּרְכֶם? שרה ורבקה! לא אשכח את חסדיכן הרבים וְאֶזְכָּרְכֶן עד יום מותי. אִמִּי וַאֲחוֹתִי! לא שְׁכַחְתִּיכֶן וְאֶזְכָּרְכֶן מארץ רחוקה. יתומים

האדם. משה הכה במטהו את הים ובקעו. מטה אהרן בלע את מטות חכמי מצרים. מטותיכם ארכות ממטותינו.

דושמאנלריגֿ פנא גונונדא סבינמייאסין. אוולדלריגֿיזא אייג׳א עזיז ליסאניגֿיזי אוגרטיגֿיז. בו איזלר דירליכ איזלרי דיר. סניגֿ תלמידלריגֿ חוש ססלי דיר. סניגֿ חוש ססלי תלמידלרים בנים תלמידלריגֿ קדר פוקרא דגיל דיר וא אנלריגֿ בבאלרי דהי סאגֿ דיר. בי זים חלאיגֿימיז אבימיזדן גומוש סאגֿיטלר וא אלטין סאגֿיטלר וא רובאלר צאלדי. בבאלריגֿיזוא בבאלריגֿיזיגֿ בבאלרי ג׳ומלאסי גרצכ בימסאלר אידילר, וא חלק גֿא דוגרו שריעת שריעת אידר אידילר. יארין ביזים סבינין גונומיז דיר. יאשליק גונלרימדא קוותים נאסלי איסא קרטליק גונלרימדא דא קוותים אוולא דיר. סיזיגֿ אינגייר דירפלריגֿיז יישרדילר מי? סיזיגֿ קרפלריגֿיז בנים קלבים גיבי דגיל דיר. בו מילתלריגֿ ליסאני ביזא יבאנג׳י ליסאן דיר. או ליסאן כי אניגֿ אילן אללהיגֿ רסמלרי יאזילמיש דיר ביזים עזיז דיגימיז דיר וא ביז אני אונוטמאדיק. שרה ורבקה! בגֿא דושלריגֿיזי נקל אידר איסגֿיז בן סיזא אנלרי יוראר אים. בן דושלר יוראמאיא בילייר אים. בו שהר סיזיגֿ יירלריגֿיזדן איראק מי דיר. בו קיזלר דילבר דיר וא אנלריגֿ ססלרי פכ חוש (עָרֵב) דיר.

§ 31

כִּי, זירא; כי;

הַנַּעַר רָעֵב כִּי לֹא אָכַל מְאוּמָה, צוג׳וק אין דיר זירא ביר שיי יימדי.
לֹא אוּכַל לִכְתֹּב כִּי עָיֵף אָנֹכִי, בן יאזא בילמם זירא יורגון אים.
אָבִי אָהַב אֶת אָחִי כִּי חָכָם הוּא, בבאם קרדשימי סבדי זירא או עקללי דיר.
דוֹדִי הִכָּה אֶת עַבְדוֹ כִּי עָצֵל הוּא, אקאם קולוני דוגדי זירא או טנבל דיר.

יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה, בילדים כי רבבי ביוכ דיר.
שָׁמַעְתִּי כִּי מֵת אָחִי, אשיטדים כי קרדשים אולדי.
זְכֹר כִּי עָפָר אָתָּה, חטריגֿא גטיר כי סן טופראק סין.
אַל תִּשְׂמַח כִּי רַב הוֹנְךָ. סבינמא כי מאליגֿ צוק דיר.

תפלת עבדיו ההלכים לפניו בכל־לבם. אם בני ישראל ישמרו את תורת יהוה וחקותיו גם הוא ישמע תפלתם ביום צרתם. זכר יהוה חרפת עבדיך. שרה ורבקה שפחות למלכת העיר הזאת. לא בבינתו ולא בחכמתו קנה דודך את ההון הזה, נחלת אבותיו הוא לו. כל אויבי שמחו ביום צרתי. רבות צרותי.

אוולדלרים! אללהיג תורהסיני רגבת לאיאסיגיז וירא אנדא חיין ביר קינגירליק וא חיין ביר ילאן סיז יוק דיר. או גוזמלסי קים אללהיג כראמלרי (סוזלרי) דיר. יצחק ניג בבאסי סיקלת גונינדא סמיז אינגיני סאמדי. שרה! סניג בבאגא בן אבדי קול אים. בו תלמידלריג בבאלרי דוגרו שריעתצילר דיר. אוגלום! אגר סן איג׳א עלם אוגרניר איסג בנים כבינצים דא ביוכ אולור (בייור). ביום פנאליגימיז מסרלילריג פנאליגינדן ביוכ אילדו. ישראל מופראגיני וא אניג אוכסכ קאיאלריני גורדיג מי? רחל ניג חלאיקלרי וא חיזמת כר קיזלרי (נערה) בבאלריניג אבלרינא גיטדילר. ירושלם ניג חיסארי חברון ניג חיסארינדן אוכסכ דגיל דיר. קוקרדשים וא קזים! אללהא אישאנא סיגיז וירא כיזיג קוותלי בורג׳גיז או דיר. סיקלת גונוג׳ודא אללהי אראר סיגיז אמכא או סיזיג תפלהגיזי אישיטמז. בו איי תלמידלר אוכסיז צוג׳וקלר דיר; אנלריג בבאסי ביוכ פוקראליבדא אולדו. בו קול ביר זנגין אדמיג אוגלו דיר. אניג בבאסי פאדשאהיג וזירי אידי (משנה). סניג בבאלריג בנים בבאלרים דיר, מניג מיללתיג בנים מיללתים דיר, סניג מופראגיג בנים מופראגים דיר וא סניג אללהיג בנים אללהים דיר.

בני! אל בינתכם אל תשענו. הרשעים האלה עדי שקר. עד שקר לא יברך. שרה ורבקה! עשירות אתן מאבותיכן ופרותיכן רבות מפרותיהם. שרה ורבקה מכרו היום את פרותיהן השמנות והיפות. כל אשר בו נפש חיה מת בימי המבול. אהרן ובניו לבשו בגדי קדש. הראית את בגדי הקדש אשר לבשו כהני יהוה ביום חגנו? את ירושלים עיר הקדש שרפו איבינו באש. בארץ אויבינו שכחנו את לשון קדשנו. החכם הזה ידע לשונות עמים רבים. אנשי המלחמה האלה גבורים מאד וחרבותיהם חדות ורמחיהם ארכים. בני אהרן ילבשו מחר את בגדי קדשם. הבית הזה בית תפלתנו. למי הגרנות המלאות האלה? הן גרנות מלכתנו. אבי קנה את גרן אבי יצחק. אביכם לא קנה את גרנותיני. במקום גדולים אל תעמד. אבותיכם היו פה אתמול והיום הלכו למקומם. המקומות אשר אנחנו יושבים שם היום רחוקים מארץ אבותינו מארץ נחלתנו. אביכם ספר לי את חלומותיו ואני לא יכלתי לפתר אתם. יהוה ידע לבות בני

הַלָּשׁוֹן אֲשֶׁר בָּהּ נִכְתְּבָה תּוֹרַת יְהוָֹה לְשׁוֹן אֲבוֹתֵינוּ הִיא .	או ליסאן כי אנינג אילן אללהינג תורהסי יאזילמיש דיר או כבאלרימיזינג ליסאני דיר .
לְשׁוֹן אֲבוֹתֵינוּ קְדוֹשָׁה לָנוּ מִלְּשׁוֹנוֹת כָּל הָעַמִּים .	כבאלרימיזינג ליסאני ביזא ג׳ומלא מיללת־לרינג ליסאנלרינדן עזיז דיר .
נַחֲלַת קָדְשֵׁנוּ הִיא .	או ביזים עזיז אולושימיז דיר (עזיז ואריייתי־מיז דיר) .
הַתְּאֵנָה הַזּאֹת יָבְשָׁה וְלֹא תִפְרַח עוֹד .	בו אינג׳יר דירגי קורודי וא ביר דחי יֵישֵׁרְמז .
אֲבוֹתֵינוּ יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלַםִ תַּחַת גַּפְנָם וְתַחַת תְּאֵנָתָם .	כבאלרימיז ירושלם דא יזום כוטוכלרינינג וא אינג׳יר דירכלרינינג אלטינדא אוטורדילר .
הַתְּאֵנִים אֲשֶׁר בְּגַן דּוֹדִי טוֹבוֹת מְאֹד .	אקאמינג בחצאסינדאכי אינג׳יר דירכלרי פֵּכ איי דיר .
גַּפְנֵי וּתְאֵנֵי יָבְשׁוּ וְלֹא יִפְרְחוּ עוֹד .	בנים זייתון דירכלרים וא אינג׳יר דירכל־רים קורודולר וא ביר דחי יישרמולר.
תְּאֵנֵיכֶם יָבְשׁוּ וְלֹא תִפְרַחְנָה עוֹד .	סיזינג אינג׳יר דירכלריניז קורודילר וא ביר דחי יישרמולר .
הַגִּבּוֹרִים יָצְאוּ לַמִּלְחָמָה בַּחֲרָבוֹת וּבִרְמָחִים .	ג׳כבארלר ג׳נכא קיליג׳לר אילן וא סונגילר אילן ציקדילר .

אֱלֹהַי ! מִשְׁפָּט אֱמֶת מִשְׁפָּטֶךָ וּדְרָכֶיךָ דַּרְכֵי יֹשֶׁר . אֶת יְרוּשָׁלַםִ עִיר קָדְשֵׁנוּ שָׂרְפוּ אוֹיְבֵינוּ בָּאֵשׁ . אַשְׁמָתֵנוּ גְּדוֹלָה כִּי לֹא שָׁמַרְנוּ חֻקּוֹת אֱלֹהֵינוּ . אֱלֹהֵינוּ ! חֻקּוֹתֶיךָ טוֹבוֹת וִישָׁרוֹת מְאֹד וַאֲנַחְנוּ עֲזַבְנוּן וְלֹא הָלַכְנוּ בָּהֶן . בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ! שִׁמְרוּ תּוֹרַת יְהוָֹה כִּי נַחֲלַת קָדְשְׁכֶם הִיא . אַתֶּם לֹא הֲלַכְתֶּם בְּחֻקּוֹת יְהוָֹה וְתוֹרוֹתָיו מָאֲסָה נַפְשְׁכֶם , עַל כֵּן הוּא לֹא יִשְׁמַע תְּפִלַּתְכֶם בְּיוֹם צָרַתְכֶם . רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ . לֵב שָׂרָה טוֹב מְאֹד וְשִׂמְחָתָהּ גְּדֹלָה כִּי בָא אָבִיהָ מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה . מַלְכָּתֵנוּ וְנַעֲרוֹתֶיהָ יָשְׁבוּ כָּל הַיּוֹם תַּחַת צֵל הַתְּאֵנִים הַטּוֹבוֹת הָאֵלֶּה . בִּתִּי ! בִּימֵי זִקְנָתֵךְ תִּקְצְרִי אֶת אֲשֶׁר זָרַעַתְּ בִּימֵי נְעוּרָיִךְ . שָׂרָה ! הֲבִתֵּךְ תְּפָרָה אֶת שִׂמְלוֹתַיִךְ הַחֲדָשׁוֹת הָאֵלֶּה ? בִּתִּי לֹא תְפָרָתָן . שְׁלֹמֹה וּמֹשֶׁה ! חַרְבוֹתֵיכֶם חַדּוֹת וַאֲרֻכּוֹת . טוֹבָה חָכְמָה עִם נַחֲלָה . בַּיִת וָהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת . הַבַּיִת מָלֵא עֲצָמוֹת מִפֶּה אֶל פֶּה . חֻקּוֹת יְהוָֹה נְתִיבוֹת חַיִּים . תְּבוּאוֹת תְּאֵנֵינוּ רַבּוֹת מִתְּבוּאוֹת זֵיתֵיכֶם . יְהוָֹה יִשְׁמַע

אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ הָרִים וּגְבָעוֹת .	ישראל טופראגִי דאגלר וא קאיאלר טופראגִי דיר , (דאגלי וא קאיאלי טופרק דיר) .
מִפְּנֵי יְהוָֹה הֶהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים , גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן .	רבביג אוגונדן דאגלר קוצקארלר גיבי , קאיאלר קויון בלאלרי גיבי סכירדילר .
גִּבְעוֹת אֶרֶץ כְּנַעַן גְּבוֹהוֹת מְאֹד .	כנען טופראגיניג קאיאלרי פכ אוכסכ דיר.
סַפֵּר לִי אֶת חֲלוֹמוֹתֶיךָ וַאֲנִי אֶפְתְּרֵם .	בנא דושלריגִי נקל איילא וא בן אנלרי יורואר אים .
יוֹם קָדְשֵׁנוּ הַיּוֹם הַזֶּה , יוֹם שְׂמָחוֹת הוּא לָנוּ .	בוגון עויז גונימיז דיר , או ביזא סבינצלר גוני דיר .
בִּימֵי זִקְנָתֵנוּ נִקְצֹר אֶת אֲשֶׁר זָרַעְנוּ בִּימֵי נְעוּרֵינוּ .	קרטליק גונלרימיזדא יאשליק גונלרימיזדא סאצדיגימיזי אוראר איז .
יְהוָֹה יִשְׁפְּטֵנִי כְּצִדְקִי .	רבבי בנא דוגרולוגום גיבי (דוגרולוגומא גורא) שרעת אידא .
אַשְׁמוֹתֵיכֶם גָּדְלוּ וְרָעַתְכֶם רַבָּה מְאֹד .	גונאהלריגיז ביודילר וא פנאליגיגיז צוק דיר .
הַתַּלְמִידִים הָאֵלֶּה נְעִימֵי קוֹלוֹת .	בו תלמידלר חוש ססלי דיר .
בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָֹה כִּי הוּא מְגַדֵּל עֻנֵּךְ .	אי ג׳אנים ! רבבייא מדח איילא , זירא קוותלי בורג׳יג או דיר .
שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ .	אגזיני וא דיליני סאקלאיאן (אגזינא וא דילינא סאקְנְ אולאן) ג׳אניני (גנדיני) סיקלתלרדן סאקלייר (סאקלאר , קורור) .
יְהוָֹה יִשְׁמֹר נַפְשׁוֹת הַהֹלְכִים בְּדַרְכֵי יֹשֶׁר .	רבבי דוגרו יוללרדא גונלריג ג׳אנלריני סאקלאר .
יְהוָֹה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל-רָע , יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ .	רבבי סני הר פנא דן סאקלאיא ג׳אניגִי סאקלאיא .
פָּרָתְךָ הַזֹּאת שְׁמֵנָה מְאֹד . הֲתִמְכְּרֶנָּה לִי אִם לֹא ?	סניג בו אינגיג פכ סמיז דיר , אני בנא סאטר מי סין , סאטמאז מי סין ?
אֲחֵיכֶם עֲצֵלִים מְאֹד וְעַל כֵּן לֹא נִשְׂכְּרֵם .	סיזיג קרדשלריגיז פכ טנבל דיר איניג איצון ביז אנלרי (חק אילן) דוטמאז איז .
אֲחוֹתִי ! סַפְּרִי לְיוֹסֵף אֶת חֲלוֹמֵךְ וְהוּא יִפְתְּרֶנּוּ לָךְ .	קוזקרדשים ! יוסף גא דושוגִי נקל איילא , או אני סנא יורואר .

עַלְמָה , (xiv א׳) נ׳, קיז , גֵנְץ׳.
נַעֲרָה , (xiv א׳) נ׳, קיז.
נַחֲלָה , (xiv א׳) נ׳, אולוש, פאיי, מְלְךְ.

חֲלוֹם , (יחיד I , ר׳ חֲלוֹמוֹת xiii) ז׳, דוש׳, רוייא.
קוֹל , (יחיד I רבים קולות xiii) ז׳, סֵס.

נֶפֶש , (xiv א׳ ר׳ נְפָשׁוֹת xiv א׳) נ׳, ג׳אן.

תּוֹרַת יְהוָֹה תְּמִימָה , תּוֹרַת אֱמֶת .
מִשְׁפְּטֵי יְהוָֹה מִשְׁפְּטֵי צֶדֶק (צֶדֶק אולמאז).
הָאִישׁ הַזֶּה אוֹהֵב חָכְמָה ; הוּא יוֹדֵעַ דַּרְכֵי יְהוָֹה וְתוֹרַת אֱמֶת בְּפִיהוּ .

מִגְדַּל עֹז שֵׁם יְהוָֹה .
בְּטַח בַּיהוָֹה בְּכָל לִבֶּךָ וְאֶל בִּינָתְךָ אַל תִּשָּׁעֵן .
בֵּית קָדְשֵׁנוּ נִשְׂרַף בָּאֵשׁ .
יְהוָֹה מֵהֵיכַל קָדְשׁוֹ יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי .
הַשּׁוֹפְטִים הָאֵלֶּה שׁוֹפְטֵי צֶדֶק הֵם .

בָּנַי ! אַל תְּדַבְּרוּ דִּבְרֵי שֶׁקֶר כִּי לֹא יְבָרְכוּ הַמְדַבְּרִים דִּבְרֵי שֶׁקֶר .

שִׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשְׁפַּט צֶדֶק .

בְּיוֹם צָרָתִי יְהוָֹה דָּרָשְׁתִּי .
אוֹהֲבֵי יְהוָֹה יִשְׂמְחוּ שִׂמְחַת עוֹלָם .
עֶבֶד עוֹלָם אֲנִי לֵאלֹהַי .
חֶסֶד עוֹלָם עָשָׂה הַמֶּלֶךְ עִם אָבִי .
הָאוֹיְבִים לָכְדוּ אֶת יְרוּשָׁלַםִ וְאֶת חוֹמוֹתֶיהָ הָרָסוּ .
תּוֹרַת יְהוָֹה תּוֹרַת אֱמֶת ; דְּרָכֶיהָ דַּרְכֵי נֹעַם וְכָל - נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם .

אללהיג׳ תורהסי טוגֵל (קוסור סיז) , דוגרו תורה דיר .
רבביג׳ שריעתלרי דוגרו שריעתלר דיר .
בו אדם עלם סוור ; או אללהיג׳ יוללריני בילייר וא אגזינדא גרצב תורה ואר דיר .
רבביג׳ איסמי ביר קווֶתלי בורג׳ דיר .
רבבייא ואר קלביג׳ אילן אישאן וא עקליג׳א דאיאנמא .
עזיז אבימיז אטשא יאנדי .
רבבי עזיז היכלינדן ריג׳אמי אישיטיר .
בו שריעתצילר , אנלר דוגרו שריעתצילר דיר .
אוולדלרים ! ילאן ג׳וואבלר סוולמאיאסיז , זירא ילאן ג׳וואבלר סווליינלר ברכודאר אולמאזלר .
מיללתא דוגרו שריעת שריעת אידיג׳יז (מיללתא דוגרו שריעת וירינ׳יז) .
סיקלת גונומדא רבביי אראדים .
רבבי סֵבֵנְלֵר אֵבֵדִי סֵבִינְץ (לן) סֵבִינירלר .
בן אללהימא אבדי קול אים .
פארשאה בבאמא אבדי אייליק איטדי .
דושמאנלר ירושלם ני זאבט איטדילר וא אניג׳ קלעהלריני בוזדילר .
אללהיג׳ תוראתי גרצב טריקת דיר ; אניג׳ יוללרי חוש יוללר דיר וא אניג׳ ג׳ומלא איזלרי אסנליק דיר .

תִּשְׁמֹרְנָה, תִּשְׁמְרוּנִי, סאקלאר סֿיגיז בֵּני ; תִּשְׁמְרוּהוּ, תִּשְׁמְרוּהָ, סאקלאר סיגיז אני ; תִּשְׁמְרוּנוּ, סאקלאר סיגֿיז כיזי ; תִּשְׁמְרוּם, תִּשְׁמְרוּן, סאקלאר סיגֿיז אנלרי.

נִשְׁמַר, נִשְׁמָרְךָ, (נִשְׁמְרֶךָּ), נִשְׁמְרֵךְ, סאקלאר איז סני ; נִשְׁמְרֵהוּ או נִשְׁמְרֶנּוּ, נִשְׁמְרֶהָ או נִשְׁמְרֶנָּה, סאקלאר איז אני ; נִשְׁמָרְכֶם, נִשְׁמָרְכֶן, סאקלאר איז סיזי ; נִשְׁמְרֵם, נִשְׁמְרֵן, סאקלאר איז אנלרי.

* אָב, בבא ; אֲבִי יצחק, יצחקיֿנ בבאסי ; אָבִי, בבאם ; אָבִיךָ, אָבִיךְ ; אָבִיו (אָבִיהוּ) אָבִיהָ ; אָבִינוּ ; אֲבִיכֶם, אֲבִיכֶן, אֲבִיהֶם, אֲבִיהֶן,
אָבוֹת, בבאלר. אֲבוֹת התַּלְמִידִים ; אֲבוֹתַי ; אֲבוֹתֶיךָ, אֲבוֹתַיִךְ, אֲבוֹתָיו, אֲבוֹתֶיהָ ; אֲבוֹתֵינוּ ; אֲבוֹתֵיכֶם, אֲבוֹתֵיכֶן ; אֲבוֹתֵיהֶם או אֲבוֹתָם, אֲבוֹתֵיהֶם או אֲבוֹתָן.

חֻקָּה, (XIII) נ׳, רֶסְם, פַּארְז, זאכון.

תְּפִלָּה, (XIII) נ׳, ריגֿא, תפלה.

תּוֹרָה, (XIII) הוֹרָאַת, קאנון, טַרִיקַת.

רָעָה, (XIII) נ׳, פֿנאליק, כֵּמְלִיכ.

צָרָה, (XIII) נ׳, סיקלת, דארליק.

תְּבוּאָה, (XIII) נ׳, מחסול, איראד.

זִקְנָה, (XIII) נ׳, קַרְטְלִיק.

חוֹמָה, (XIII) נ׳, קלעה, היסאר.

שִׂמְחָה, (XIV ב׳) נ׳, סווינץ סֵבִינץ.

גִּבְעָה, (XIV ב׳) נ׳, קאיא.

שִׂמְלָה, (XIV ב׳) נ׳, רובא

אַשְׁמָה, (XIV א׳) נ׳, גונאה.

נְתִיבָה, (XIII) נ׳, איז, יול.

בִּינָה, (XIII) נ׳, עַקְל,

נֹעַם, (VIII ב׳) ז׳, ראטליליק, איילִיכ.

נָעִים, נְעִימָה, דאטלי, חוש.

נִשְׁעַן, (שָׁעַן). אֶל, עַל פלוני, דאיאנדי. אישאנדי.

שָׁפַט, שריעת איטדי.

שָׁפַט אֶת הָעָם. חלק נ׳א שריעת וירדי. יְהוָה שְׁפָטֵנִי, אללה בנ׳א — שריעת איטדי, חלאס איטדי, אללה בנים שריעתימי איטדי.

שָׁלוֹם, (IV) ז׳, אסנליכ, בארישיק.

מָקוֹם, (יהיד VI ר׳ מְקוֹמוֹת XIII) ז׳, ייר, מכאן.

לָשׁוֹן, (יח׳ VI, ר׳ לְשׁוֹנוֹת XIII) ז׳, נ׳ ליסאן, דיל.

גֹּרֶן, (יח׳ VIII, ר׳ גְּרָנוֹת XIV ד׳) נ׳, אינדיר.

לֵב, (יח׳ XI ב׳, ר׳ לְבוֹת XIII) קַלְבּ יורכ, גונ׳ול.

מַטֶּה, (XII א׳ רב׳ מַטּוֹת XIII) צובוק, טאיאק.

תְּאֵנָה, (יח׳ XIII ר׳ תְּאֵנִים I) ז׳, אינג׳יר דירג׳, אינג׳יר (מייבא).

חֶרֶב, (יח׳ VII א׳, רב׳ חֲרָבוֹת XIV א׳) נ׳, קיליג׳.

יִשְׁמֹר , יִשְׁמְרֵנִי , סאקלאר בני ; יִשְׁמָרְךָ , (יִשְׁמְרֶךָּ) , יִשְׁמְרֵךְ , סאקלאר סני ;
יִשְׁמְרֵהוּ או יִשְׁמְרֶנּוּ או יִשְׁמְרוֹ , יִשְׁמְרֶהָ או יִשְׁמְרֶנָּה סאקלאר אני ;
יִשְׁמְרֵנוּ , סאקלאר ביזי ; יִשְׁמָרְכֶם , יִשְׁמָרְכֶן , סאקלאר סיזי ; יִשְׁמְרֵם ,
יִשְׁמְרֵן , סאקלאר אנלרי .

תִּשְׁמֹר , תִּשְׁמְרֵנִי , סאקלאר בני ; תִּשְׁמָרְךָ (תִּשְׁמְרֶךָּ) , תִּשְׁמְרֵךְ סאקלאר סני ;
תִּשְׁמְרֵהוּ או תִּשְׁמְרֶנּוּ או תִּשְׁמְרוֹ , תִּשְׁמְרֶהָ או תִּשְׁמְרֶנָּה , סאקלאר אני ;
תִּשְׁמְרֵנוּ , סאקלאר ביזי ; תִּשְׁמָרְכֶם , תִּשְׁמָרְכֶן , סאקלאר סיזי ; תִּשְׁמְרֵם ,
תִּשְׁמְרֵן , סאקלאר אנלרי .

תִּשְׁמֹר , תִּשְׁמְרֵנִי , סאקלאר סין בני ; תִּשְׁמְרֵהוּ או תִּשְׁמְרֶנּוּ , תִּשְׁמְרֶהָ או
תִּשְׁמְרֶנָּה , סאקלאר סין אני ; תִּשְׁמְרֵנוּ , סאקלאר סין ביזי ; תִּשְׁמְרֵם ,
תִּשְׁמְרֵן , סאקלאר סין אנלרי .

תִּשְׁמְרִי , תִּשְׁמְרִינִי , סאקלאר סין בני ; תִּשְׁמְרִיהוּ , תִּשְׁמְרִיהָ , סאקלאר סין אני ;
תִּשְׁמְרִינוּ , סאקלאר סין ביזי ; תִּשְׁמְרִים , תִּשְׁמְרִין , סאקלאר סין אנלרי .

אֶשְׁמֹר , אֶשְׁמָרְךָ , (אֶשְׁמְרֶךָּ) אֶשְׁמְרֵךְ , סאקלאר אים סני ; אֶשְׁמְרֵהוּ או אֶשְׁמְרֶנּוּ ,
אֶשְׁמְרֶהָ או אֶשְׁמְרֶנָּה , סאקלאר אים אני ; אֶשְׁמָרְכֶם , אֶשְׁמָרְכֶן סאקלאר
אים סיזי ; אֶשְׁמְרֵם , אֶשְׁמְרֵן , סאקלאר אים אנלרי .

יִשְׁמְרוּ , יִשְׁמְרוּנִי , סאקלאר לר בני ; יִשְׁמְרוּךָ , יִשְׁמְרוּךְ סאקלארלר סני ; יִשְׁמְרוּהוּ
יִשְׁמְרוּהָ , סאקלאר לר אני ; יִשְׁמְרוּנוּ , סאקלאר לר ביזי ; יִשְׁמְרוּכֶם
יִשְׁמְרוּכֶן , סאקלאר לר סיזי ; יִשְׁמְרוּם , יִשְׁמְרוּן , סאקלאר לר אנלרי .

תִּשְׁמֹרְנָה , תִּשְׁמְרוּנִי , סאקלארלר בני ; תִּשְׁמְרוּךָ , תִּשְׁמְרוּךְ , סאקלארלר סני ;
תִּשְׁמְרוּהוּ , תִּשְׁמְרוּהָ , סאקלארלר אני ; תִּשְׁמְרוּנוּ , סאקלארלר ביזי ;
תִּשְׁמְרוּכֶם , תִּשְׁמְרוּכֶן , סאקלארלר סיזי ; תִּשְׁמְרוּם , תִּשְׁמְרוּן
סאקלארלר אנלרי .

תִּשְׁמְרוּ , תִּשְׁמְרוּנִי , סאקלאר סיגיז בני ; תִּשְׁמְרוּהוּ , תִּשְׁמְרוּהָ , סאקלאר סיגיז
אני ; תִּשְׁמְרוּנוּ , סאקלאר סיגיז ביזי ; תִּשְׁמְרוּם , תִּשְׁמְרוּן , סאקלאר
סיגיז אנלרי .

	(XIV ג')		(XVI ד')	
נפרד	חֶרְפָּה. כּורליק .		חָרְבָּה, ויראנאליב	
נסמך	חֶרְפַּת אָדָם .		חָרְבַּת יְרוּשָׁלַםִ.	
	שם יחיד		שם יחיד	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	חֶרְפָּתִי	חֶרְפָּתִי	חָרְבָּתִי	חָרְבָּתִי
	חֶרְפָּתְךָ	חֶרְפָּתֵךְ	חָרְבָּתְךָ	חָרְבָּתֵךְ
	חֶרְפָּתוֹ	חֶרְפָּתָהּ	חָרְבָּתוֹ	חָרְבָּתָהּ
כנוי רבים	חֶרְפָּתֵנוּ	חֶרְפָּתֵנוּ	חָרְבָּתֵנוּ	חָרְבָּתֵנוּ
	חֶרְפַּתְכֶם	חֶרְפַּתְכֶן	חָרְבַּתְכֶם	חָרְבַּתְכֶן
	חֶרְפָּתָם	חֶרְפָּתָן	חָרְבָּתָם	חָרְבָּתָן
	שם רבים		שם רבים	
נפרד	חֲרָפוֹת כורליקלר .		חֳרָבוֹת, ויראנאליכלר .	
נסמך	חֶרְפּוֹת אָדָם .		חָרְבוֹת ירושלם .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	חֶרְפּוֹתַי	חֶרְפּוֹתַי	חָרְבוֹתַי	חָרְבוֹתַי
	חֶרְפּוֹתֶיךָ	חֶרְפּוֹתַיִךְ	חָרְבוֹתֶיךָ	חָרְבוֹתַיִךְ
	חֶרְפּוֹתָיו	חֶרְפּוֹתֶיהָ	חָרְבוֹתָיו	חָרְבוֹתֶיהָ
כנוי רבים	חֶרְפּוֹתֵינוּ	חֶרְפּוֹתֵינוּ	חָרְבוֹתֵינוּ	חָרְבוֹתֵינוּ
	חֶרְפּוֹתֵיכֶם	חֶרְפּוֹתֵיכֶן	חָרְבוֹתֵיכֶם	חָרְבוֹתֵיכֶן
	חֶרְפּוֹתֵיהֶם	חֶרְפּוֹתֵיהֶן	חָרְבוֹתֵיהֶם	חָרְבוֹתֵיהֶן

	XIV א׳		XIV ב׳	
נפרד	מַלְכָּה, מליכה .		שִׁפְחָה, חלאייק .	
נסמך	מַלְכַּת שְׁבָא .		שִׁפְחַת רָחֵל .	
	שם יחיד		שם יחיד	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנויי היחיד	מַלְכָּתִי	מַלְכָּתִי	שִׁפְחָתִי	שִׁפְחָתִי
	מַלְכָּתְךָ	מַלְכָּתֵךְ	שִׁפְחָתְךָ	שִׁפְחָתֵךְ
	מַלְכָּתוֹ	מַלְכָּתָהּ	שִׁפְחָתוֹ	שִׁפְחָתָהּ
כנויי הרבים	מַלְכָּתֵנוּ	מַלְכָּתֵנוּ	שִׁפְחָתֵנוּ	שִׁפְחָתֵנוּ
	מַלְכַּתְכֶם	מַלְכַּתְכֶן	שִׁפְחַתְכֶם	שִׁפְחַתְכֶן
	מַלְכָּתָם	מַלְכָּתָן	שִׁפְחָתָם	שִׁפְחָתָן
	שם רבים		שם רבים	
נפרד	מְלָכוֹת , מליכה לר		שְׁפָחוֹת , חלאייקלר .	
נסמך	מַלְכוֹת שְׁבָא .		שִׁפְחוֹת רחל .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנויי היחיד	מַלְכוֹתַי	מַלְכוֹתַי	שִׁפְחוֹתַי	שִׁפְחוֹתַי
	מַלְכוֹתֶיךָ	מַלְכוֹתַיִךְ	שִׁפְחוֹתֶיךָ	שִׁפְחוֹתַיִךְ
	מַלְכוֹתָיו	מַלְכוֹתֶיהָ	שִׁפְחוֹתָיו	שִׁפְחוֹתֶיהָ
כנויי הרבים	מַלְכוֹתֵינוּ	מַלְכוֹתֵינוּ	שִׁפְחוֹתֵינוּ	שִׁפְחוֹתֵינוּ
	מַלְכוֹתֵיכֶם	מַלְכוֹתֵיכֶן	שִׁפְחוֹתֵיכֶם	שִׁפְחוֹתֵיכֶן
	מַלְכוֹתֵיהֶם	מַלְכוֹתֵיהֶן	שִׁפְחוֹתֵיהֶם	שִׁפְחוֹתֵיהֶן

דְּבַר שֶׁקֶר , ילאנג׳יליק סֿוזי . ילאן סֿוז .
בִּגְדֵי קֹדֶשׁ , עזיזליכ רובאלרי , עזיז רובאלר .
דִּבְרֵי יֹשֶׁר , דוגֿרוליק סֿוזלרי , דוגֿרו סֿוזלר .
אֶבֶן חֵן , דילברליכ טאשי , דילבר טאש , (פהאלי טאש)

הַר קָדְשִׁי , עזיז דאגֿים .
יוֹם קָדְשִׁי , עזיז גונים .
בֵּית קָדְשֵׁנוּ , עזיז אֵבֿימיז .
כִּסֵּא קָדְשׁוֹ , אניגֿ עזיז תַחְתִי .
מִשְׁפְּטֵי צִדְקוֹ, אניגֿ דוגֿרו שריעתלרי .
מִגְדְּלֵי עֻזּוֹ , אניגֿ קוותלי בורג׳לרי .
בֵּית תְּפִלָּתֵנוּ , ביזים תפלה אֵבֿימיז ,
יְמֵי זִקְנָתִי , בנים קַרְטְליק גונלרים .

XIII		שם יחיד		שם רבים	
נפרד		כַּלָּה, גלין.		כַּלּוֹת.	
נסמך		כַּלַּת יִצְחָק.		כַּלּוֹת יִצְחָק.	
		לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד		כַּלָּתִי	כַּלָּתִי	כַּלּוֹתַי	כַּלּוֹתַי
		כַּלָּתְךָ	כַּלָּתֵךְ	כַּלּוֹתֶיךָ	כַּלּוֹתַיִךְ
		כַּלָּתוֹ	כַּלָּתָהּ	כַּלּוֹתָיו	כַּלּוֹתֶיהָ
כנוי רבים		כַּלָּתֵנוּ	כַּלָּתֵנוּ	כַּלּוֹתֵינוּ	כַּלּוֹתֵינוּ
		כַּלַּתְכֶם	כַּלַּתְכֶן	כַּלּוֹתֵיכֶם	כַּלּוֹתֵיכֶן
		כַּלָּתָם	כַּלָּתָן	כַּלּוֹתֵיהֶם	כַּלּוֹתֵיהֶן

איסאגיז סיזא דא מרחמת אולונור (סיז דא מרחמתלניר סיגיז), מועללימלריני כבר וא רסוי אידן תלמידלר קרגישלי דיר. שרה! סניג סורובלריג בנים סורובלרימדן צוק דגיל דיר. אישלרי פנא אולאן אדמלר ברכודאר אולמאז לר (אלגישלנמאז לר). אישלרי פנא אולאן חלאייק בנים אבימדן סורגון אולוגיר. אישלרי איי אולאן גלינלר אלגישלניר לר.

ביזים שהר פב מובברכ שהר דיר. סיזיג שהרלריגיז פב מיבברכ שהרלר דיר. שרה! סן חצאן קוג׳אגיג (איש) אבינדן סורגון אילונדיג? שרה! סן חצאן קוג׳אגיג אבינדן סורגון אולונג׳ק סין? אישלרי איי אולאן קרי קוג׳אסיניג אבינדן סורולמז. בו חלאייק קוג׳אסיניג אבינדן סורגון אולונמיש ביר קרי דיר. אללהיג ישראל גא איטדיגי אישלרי וא אייליכלרי גא ביוכ דיר (גא ביוכ אולדו לר)! אללהים! בני ישראל סני אינכאר איטדילר. סן אנלריג אוגונא דגיזי יארדיג. קרדשים אזברדא אודוגלר פארלייר, בו אודונלרי קרדשים אורמאנדן גטירדי וא בן אנלרי פארלדים (יארדים). בו קאטי אודונלר יארילר מי? קרדשים אגזיגי איך וא אללהיג צוק איליכלריני וא ביוכ אישלריני ביזא צביכ נקל אייליא (חכאיית איטמייא מוזליא). חכם קלבי ביר דרן דגיז דיר. בני ישראל אללהי אינכאר אידן ביר מיללת דיר. דגיזלר פב דרן דיר. חכמלריג ג׳וואבלרי דגיז גיבי דרן דיר. נאסלי כי בו תלמידלר אוולא דא אנלריג מועללימלרי בנאית עקללי דיר. סווליין בנים אגזים דיר. קיזקרדשים! נאסלי ייגי רובאלריגי צביכ יירטדיג? שרה ורבקה! סיזא ראסט גלן קאואלרי ביזא צביכ נקל אידיגיז וא ביזדן ביר שיי גיזלמייאסיז. ביז סיזא קאזאמיזי נקל אידר איז וא סיזדן ביר שיי גיזלמז איז. קלביגיזי פאכ אידיגיז וא אללהא עיבאדת (חזמת) אידיגיז, קוותיגיז וא סיגינציגיז או דיר.

§ 30.

משפט, (III) ז׳ שריעת.
שקר, שקר (IIV ב׳) ז׳ ילאן.
ישר, (IIIV א׳) ז׳ דוגרוליק.
זקנה, נ׳, קרטליק.
צדק, (IIV ב׳) דוגרוליק.
קדש, (IIIV א׳) עזיזליכ.
חן, (IX ב׳) שירינליכ דילברליכ.
תפלה, ריג׳א (אללהא) תפלה.

משפט אמת, גרצב שריעתי, דוגרו שריעת.
משפט צדק, דוגרוליק שריעתי, דוגרו שריעת.

גַּם אַתֵּן. אָרוּר הַתַּלְמִיד הַמְחָרֵף אֶת מְלַמְּדוֹ. כַּמֶּלֶךְ כְּמִשְׁנֵהוּ גִּבּוֹרֵי כֹחַ הָיוּ. אֲחוֹתִי מְמָאֶנֶת לִלְמֹד אֶת אֲשֶׁר אָמַר לָהּ מְלַמְּדָהּ. עֲבַרְתִּנִי, בִּתִּי, כִּי לֹא לָמַדְתְּ חָכְמָה וּמוּסָר.

דברי פי חכם עֲמֻקִּים. אם לא תְגָרְשׁוּ את אויבכם אתם תְּגֹרְשׁוּ מפניהם. אופני העגלה עֲגֻלִּים. אם לא תְמָאֲנוּ ללמד את אשר אמר מלמדכם תֵּעָנְשׁוּ מחר. בָּרְכוּ, עַמִּים, אלהינו. אחינו ואחיכם אנשים מְבֹרָכִים הם. להם גנים וכרמים עדרי בקר ועדרי צאן ובנים מְלֻמָּדִים היטב, בנים אשר מראיהם כמראה בני מלך. בָּרְכוּ יהוה כל מעשיו. מה גָּדְלוּ מעשיך, יהוה!. מפרי מעשיך תשבע הארץ. מכסה אהלנו לבן ומכסה אהלכם שחור. אהל דודי רחב ומכסהו יקר מאד. דודי עשׂה לאהלו מכסה עור. במרעה טוב רָעָה רוענו את מקננו. הָרֹעִים הָרָעִים האלה אִבְּדוּ את צאננו. אתם רֹעִים מאבדים את הצאן. אחותי! רַעְיֵךְ אנשים רעים. הם יאבדו את צאנך. בצאננו ובבקרנו נכבד את יהוה. האיש הזה בֹּקֵר הוא רעה את בקרנו. בני ישראל כחשו ביהוה; מַהֲרוּ שכחו מעשיו. אל תכחשו באלהים. העבד הזה גם גנב וגם כחש. הצופה עֹמֵד על המצפה. הַצֹּפֶה עומד על מצפהו. אחי! צפה אתה ועמד על מצפך כל הימים. אחי! למה אינכם מגרשים את הרשעים האלה מעירכם? אחי! עד מתי לא יְגֹרְשׁוּ הגנבים האלה מעירכם? אחותי! למה גרשת את האמה ההיא מביתך? למה גֹרְשָׁה האמה הזאת מבית דודי? היא חרפה וגדפה את בני דודי ובתו ועל כן היא מְגֹרָשָׁה מביתו.

יוסף וא שמואל ביזים קרדשלרימיז דיר. נאסלי כי אנלר אוולא דא אנלריגֿ קוללרי קוותלי ג׳בבארלר דיר. דוד ויצחק מסר דן סורוּלמיש ביר פוקרא כישייגֿ אוולדלרי דיר. נאסלי כי אנלר אוולא דא אנלריגֿ קרדשלרי טנבל דיר וא חיזמת אידמייא איסטמיירלר, אניגֿ איצון אנלרי ביר כימסא (חק אילן) דוטמאיא איסטמדי, אנלרי סניגֿ קרדשיגֿ דוטדי, אממא או אנלרי יארין באגֿינדן סורגון אידר (סוֹרֵר, קוֹוָאר). אגר בו קוללר סניגֿ אישלריגֿי כֻּפָּר וא רְסַוָי אידמכ איצון אגֿזיני אצאר איסא כן אנלרי אבֿימדן סורגון אידר אים (קוֹוָאר אים, סורר אים). אגר בו מסרלילר פאדשאהימיזיגֿ ביוכ אישלריני כֻּפָּר אידר איסא לר ביזים טופראגֿימיז דן סורגון אולונור לר. קיזים! בו חלאייגֿי אבֿיגֿדן סורגון איטמייא צביכ אולמא זירא או זיירכ דיר. קיזים! סן נא איצון מועללימיגֿ סגֿא אמר איטדיגֿיני צביכ אוגֿרנמייר סין (אוֹגֿרנמייא צביכ אולמייר סין)? שרה ורבקה! בו אוֹכסוזלרא מרחמת אידיגֿיז. אגר אנלרא מרחמת אידר

בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת יְהוָה .	ישראליג׳ אֵבִ׳י (ישראל מוללתי) רבבי מֶ׳הְיֶ׳ה אידינ׳יו .
יְהוָה זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ , יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל , יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן .	רבבי סאג׳ינדרי ביזי , אלג׳ישלר (ביזי) , אלג׳ישלר ישראליג׳ אֵבִ׳יני , אלג׳ישלר אהרן ניג׳ אֵבִ׳יני (זורעייתיני) .
כָּמוֹךָ כְּמֹשֶׁה כְּבַד פֶּה וּכְבַד לָשׁוֹן .	סן משה גיבי אג׳יר אג׳יזלי וא אג׳יר דיללי סין .
כְּבָנַי כְּבָנֶיךָ כִּבְדֵי פֶה וְכִבְדֵי לָשׁוֹן .	סניג׳ אוג׳לנלריג׳ בנים אוג׳ולרים גיבי אג׳יר אג׳יזלי וא אג׳יר דיללי דיר .
לֹא אֶפְתַּח פִּי וְלֹא אֲדַבֵּר מְאוּמָה .	אג׳זימי אצמאם וא ביר שיי סוולֵמֵם .
פִּי יְסַפֵּר חַסְדֵי אֱלֹהַי .	אג׳זים אללהימיג׳ איילִיבּלריני נַקְלֶ אידר .
פְּתַח פִּיךָ וְסַפֵּר חַסְדֵי אֱלֹהֵינוּ הַגְּדוֹלִים .	אג׳זיני אץ וא אללהימיזיג׳ ביוּכּ איילִיבּ־לריני נקל אֵיילֵא .
הַבַּיִת מָלֵא מִפֶּה אֶל פֶּה .	אֵבִ׳ אג׳יז דן אג׳יזא (ג׳ינג׳א ג׳ינְגֶ׳) דולו דיר .
הֵיכְלֵי הַמֶּלֶךְ מְלֵאִים מִפֶּה אֶל פֶּה .	פאדשאהיג׳ סראיילרי ג׳ינג׳א ג׳ינג׳ דולו דיר .
פֶּה אֶל פֶּה דִּבֵּר הַמֶּלֶךְ אֶת אָבִי .	פאדשאה בבאם אילן אג׳יז אג׳יזא לאקירדי איטדי .

מַהֲרוּ בָנַי וְאִסְרוּ אֶת סוּסֵיכֶם בָּעֲגָלָה . אֲחוֹתִי ! מַהֲרִי לְתְפֹּר לִי מְעִיל צֶמֶר . אַחַי ! מַהֲרוּ לְבַקֵּעַ אֶת הָעֵצִים הָאֵלֶּה . פִּיכֶם אַל יְמַהֵר לְדַבֵּר דָּבָר רַע עַל אֲחִיכֶם . גָּרֵשׁ אֶת הָאָמָה הַזֹּאת וְאֶת בְּנָהּ . אַל תְּמַהֲרוּ לְגָרֵשׁ אֶת עַבְדֵיכֶם מִבָּתֵּיכֶם . אִם תְּרַחֲמוּ עַל עַבְדֵיכֶם גַּם אַתֶּם תְּרֻחָמוּ . אֲחוֹתִי מֵאֲנָה לִתְפֹּר לִי מְעִיל חָדָשׁ . שָׂרָה וְרִבְקָה ! לָמָּה מְמָאֲנוֹת אַתֵּן לִמְכֹּר לִי אֶת מִקְנְכֶן ? כִּשְׁמוּאֵל כְּיִצְחָק מְמָאֲנִים לִלְמֹד אֶת אֲשֶׁר אָמַר מְלַמְּדָם אֶתְמוֹל . כְּדָוִד כִּשְׁלֹמֹה מְמָאֵן לִפְתֹּחַ אֶת פִּיו וּלְסַפֵּר לִי אֶת אֲשֶׁר רָאָה הַיּוֹם . הָאוֹיְבִים אֲשֶׁר חֵרְפוּ אֶת יִשְׂרָאֵל חֵרְפוּ גַּם אֶת יְהוָה . יְהוָה יְאַבֵּד אֶת כָּל הַמְחָרְפִים וְהַמְגַדְּפִים אֶת שְׁמוֹ הַקָּדוֹשׁ . אֶת מִי חֵרַפְתְּ וְגִדַּפְתְּ ? אֲחוֹתִי ! כְּמַרְאֵךְ כְּמַרְאֵה בַּת מֶלֶךְ . כִּי מַרְאֵךְ עָרֵב וְיָפֶה . אַתָּה יְהוָה מַחְסִי . הַמֶּלֶךְ בָּטַח בַּיהוָה וְהוּא מַחְסֵהוּ . אַל תְּחָרְפוּ וְאַל תְּגַדְּפוּ אֶת אוֹיְבֵיכֶם . כְּמִקְרֵה הַמֶּלֶךְ כְּמִקְרֵה הָעֶבֶד . אֲחוֹתִי ! מַהֲרִי סַפְּרִי לִי אֶת הַמִּקְרֶה אֲשֶׁר קָרָה לָךְ . אָחִי מֵאֵן לְסַפֵּר לָנוּ אֶת מִקְרֵהוּ וְגַם לֹא פָּתַח אֶת פִּיו (פִּיהוּ) . אַחַי ! אַל תִּנְהֲגוּ אֶת צֹאנְכֶם אַחַר הַמִּדְבָּר . שָׂרָה וְרִבְקָה ! אִם תְּרַחֵמְנָה עַל הָעֲנִיִּים תְּרֻחַמְנָה

בְּנִי ! מַה־זֶּה מִהַרְתָּ לְלַקֵּט אֶת הָרִמֹּנִים אֲשֶׁר בְּגַנִּי ?

אוֹנלום ! נא בו (נאסלי) בחצאמראבי נארלרי דוושירמייא טֵוַלֵהִיגְ (צביב דוושירדיגְ) ?

כָּמוֹךָ כְּאָחִיךָ אַתֶּם מִהַרְתֶּם לִלְמֹד אֶת אֲשֶׁר אָמַר לָכֶם מְלַמֶּדְכֶם .

ניג׳א סן אוולא רא קרדשיגְ, סיז מועללימיגיז אמר איטדיגיני צביב אוגרנדיגיז .

עִבְדוּ אֶת יְהוָֹה, הוּא יְמַהֵר לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל פִּשְׁעֵיכֶם .

אללהא חיזמת אידיגיז . או סיזי ג׳ומלא גונאחלריגיזדן צביב פאב אידר .

כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים יְרַחֵם יְהוָֹה עָלֵינוּ .

בבא אוולד לר אוזרינא (אוולדלרא) מרחמת איטדיגי ניבי רבבי אוזרימיזא (ביזא) מרחמת אידר .

עָרֵינוּ נֶהֶרְסוּ וְנֶהֶפְכוּ לְמִדְבָּר וּלְמִרְעֵה עֲדָרִים .

שהרלרימיז בוולדילר וא יבאנא וא סורובלר אוטארינא דונדילר .

כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְבָרְכִים אֶת יְהוָֹה אֱלֹהֵיהֶם כִּי הוּא גֵרֵשׁ מִפְּנֵיהֶם אֶת כָּל עַמֵּי אֶרֶץ כְּנַעַן .

ג׳ומלא בני ישראל רבבי אללהלריני אלגישלייורלר (מֶדְחְ אידיירלר) זירא או אנלריגְ אוגונדן ג׳ומלא כנען טופראגיניגְ מיללתלריני כורדי (קוודי) .

כָּל עַמֵּי אֶרֶץ כְּנַעַן גוֹרְשׁוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

כנען טופראגיניגְ ג׳ומלא מיללתלרי בני ישראליגְ אוגונדן קוולדילר .

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְגָרְשׁוּ מֵאַרְצָם כָּל אוֹיְבֵיהֶם.

בני ישראל טופרקלרינדן ג׳ומלא דושמאנ־לריני דֶפְעְ אידרלר .

גִּבּוֹרֵינוּ יְמַהֲרוּ לְגָרֵשׁ מֵאַרְצֵנוּ אֶת כָּל אוֹיְבֵינוּ .

ביוים ג׳בבארלרימיז טופראגימיזדן ג׳ומלא דושמאנלרימיזי צביב דֶפְעְ אידרלר.

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְרֻחָמוּ אִם יַעַבְדוּ אֶת יְהוָֹה אֱלֹהֵיהֶם בֶּאֱמֶת וּבְכָל לִבָּם .

בני ישראל מרחמתלניר לר אגר רבבי אללהלרינא סאדיקאנא וא ואר קלבלרי אילן חיזמת אידר איסאלר .

אֶרֶץ כְּנַעַן אֶרֶץ מְבֹרֶכֶת מְאֹד .

כנען טופראגי פכ אלגישלנמיש (מְבֹרָךְ) טופרק דיר .

כִּירוּשָׁלַיִם כְּתַרְשִׁישׁ גְּדוֹלָה וְיָפָה מְאֹד .

נסלי כי ירושלם אוולא רא תרשיש פכ ביוכ וא דילבר דיר .

כְּשָׂרָה כְּבִתֵּךְ תְּבֹרָךְ :

נאסלי כי שרה אוולא רא קויגְ אלגישלניר .

כְּרוֹעֵי מִקְנֵי כְּרוֹעֵי מִקְנֶיךָ נְהָגוּ אֶת הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר :

נאסלי כי בנים סורובלרימיגְ צובאנלרי אוולא רא סניגְ סורובלריגיגְ צובאנלרי קויו יבאניגְ ארדינא גוטורדילר .

אֵבֶד , גָ׳ייב איטדי .
מְהַר , טֵז אולדו , טֵזְלֵרִי
צביפ אולדו , צביכ
איטדי .
מֵאֵן , איסטמדי .
חֵרֵף , כֻּפְּר איטדי .
גִּדֵּף , רֵכְּנִי איטדי , כֻּפְּר
איטדי , כּוֹפדי .
כִּחֵד , גיזלֵרִי , אִינְכַּר
איטדי .
מִצְפֶּה , (XII) ז׳ , אוֹכּסכּ
ייר נרדן כי קראבוֹל
באג׳יר , קראבוֹל
בורג׳י .
מַרְאֶה , (XII) ז׳ , כּוֹרוּם .
קייאפֵת , צהרא ,
(צירֵאיי) .
מִקְרֶה , (XII) ז׳ ראסט
גליש , קאזא , דושוש ,
אוצור .
צֹאן , (I) קויי , (ג׳ינְס איצון)

כִּחֵשׁ , אִינְכַּר איטדי , ילאן ,
סוולדי .
טִהֵר , פאכּ איטדי .
גֵּרֵשׁ , סוּרְדוּ , קוֹוְדִי , (קרי
אוצון) אַיִירְדִי .
קָרָה , רַאסְתְ גלדי .
רָעָה , גוטְדִי .
עָבַר , (יַעֲבֹר , יַעֲבוֹר)
צאייפאדי .
בָּקָר , (V) , סיגיר (ג׳ינְס
איצון) .
בּוֹקֵר , (X ב׳) סיג׳ירג׳י .
טווארצי .
מִדְבָּר , (III) ז׳ , יבאן .
אָרֹךְ (אֲרֻכָּה , אֲרֻכִּים ,
אֲרֻכּוֹת) , אוזון .
עָמֹק , (עֲמֻקָּה , עֲמֻקִּים ,
עֲמֻקּוֹת) , דֵרִן .

נָהַג , גוטורדי , גוֹנדורדי
האיידאדי .
בָּקַע , יארדי , פארלאדי .
מִרְעֶה , (XII א) ז׳ אוטר׳
אוטלאק .
מַחְסֶה , (XII א׳) ז׳ , סיג׳ינָק .
מִכְסֶה , (XII א׳) ז׳ , אורטו .
רוֹעֶה , (XII א) ז׳ , כוטוג׳י ,
צובאן .
צוֹפֶה , (XII א׳) ז׳ , באג׳יג׳י
קראבול .
עֵגֶל , (עֶגְלָה , עֲגָלִים ,
עֲגָלוֹת) , טוֹנְגַּכּ .
פַּרְעֹה , פַּרְעֹה (מִסְרְ
פאדשאהלרינא וירילן
אַד) .
כְּנַעַן , כְּנַעַן , (טיללת אַדִי) .
אֶרֶץ כְּנַעַן , כנען
טופראג׳י .
תַּרְשִׁישׁ , תרשיש , (ביר
ביוּכּ משהור שהריג׳
אדי .

שְׁלֹמֹה ! כָּמוֹךָ כְּאָחִיךָ חֲכָמִים אַתֶּם .
שלמה ! ניג׳א סן אוולא דא קרדשינ׳ סיז עקללי סיג׳יז .

כִּשְׁלֹמֹה כְּאֶחָיו גִּבּוֹרִים הֵם .
נאסלי כי שלמה אוולא דא אניג׳ קרדשלרי ג׳בבאר דיר .

כְּרוֹעֶה מִקְנִי כְּרוֹעֵה מִקְנֶךָ .
בנים סורוּבימיג׳ צובאני סניג׳ סורובינינ׳ צובאני גיבי דיר .

כְּמַעֲשֶׂיךָ כְּמַעֲשֵׂי אִישׁ רָשָׁע .
סניג׳ אישלריג׳ יראמז כישיניג׳ אישלרי גיבי דיר .

כְּמַרְאֶךָ כְּמַרְאֵה בֶּן הַמֶּלֶךְ (רגיל הַמֶּלֶךְ) .
סניג׳ כורומיג׳ פאדשאהינ׳ אוגלוניג׳ כורומי גיבי דיר .

בְּנִי מַהֵר לִכְתֹּב אֶת מִכְתָּבָיו .
אוגלום מכתובלריני יאזמייא טֵזלֵרִי , (טֵז יאזדי) .

	פִּעֵל		פֻּעַל	
	רִחֵם מרחמת איטדי, אג״ידי.		רֻחַם, מרחמת אולונדו, אג״ילדי.	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	רִחַם (חֵם)	רִחֲמָה	רֻחַם	רֻחֲמָה
	רִחַמְתָּ	רִחַמְתְּ	רֻחַמְתָּ	רֻחַמְתְּ
	רִחַמְתִּי	רִחַמְתִּי	רֻחַמְתִּי	רֻחַמְתִּי
	רִחֲמוּ	רִחֲמוּ	רֻחֲמוּ	רֻחֲמוּ
	רִחַמְתֶּם	רִחַמְתֶּן	רֻחַמְתֶּם	רֻחַמְתֶּן
	רִחַמְנוּ	רִחַמְנוּ	רֻחַמְנוּ	רֻחַמְנוּ
עתיד	יְרַחֵם	תְּרַחֵם	יְרֻחַם	תְּרֻחַם
	תְּרַחֵם	תְּרַחֲמִי	תְּרֻחַם	תְּרֻחֲמִי
	אֲרַחֵם	אֲרַחֵם	אֲרֻחַם	אֲרֻחַם
	יְרַחֲמוּ	תְּרַחֵמְנָה	יְרֻחֲמוּ	תְּרֻחַמְנָה
	תְּרַחֲמוּ	תְּרַחֵמְנָה	תְּרֻחֲמוּ	תְּרֻחַמְנָה
	נְרַחֵם	נְרַחֵם	נְרֻחַם	נְרֻחַם
ציווי	רַחֵם	רַחֲמִי		
	רַחֲמוּ	רַחֵמְנָה		
בינוני	מְרַחֵם	מְרַחֲמָה (חֶמֶת)	מְרֻחָם	מְרֻחָמָה (חֶמֶת)
	מְרַחֲמִים	מְרַחֲמוֹת	מְרֻחָמִים	מְרֻחָמוֹת
מקור	נפרד רַחֵם			
	נסמך רַחֵם			

	פִּעֵל		פֻּעַל	
	בֵּרֵךְ אליג̃ישלדי .		בֹּרַךְ , אלג̃ישלנדרי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
	בֵּרֵךְ	בֵּרְכָה	בֹּרַךְ	בֹּרְכָה
ר	בֵּרַכְתָּ	בֵּרַכְתְּ	בֹּרַכְתָּ	בֹּרַכְתְּ
	בֵּרַכְתִּי	בֵּרַכְתִּי	בֹּרַכְתִּי	בֹּרַכְתִּי
ב	בֵּרְכוּ	בֵּרְכוּ	בֹּרְכוּ	בֹּרְכוּ
ע	בֵּרַכְתֶּם	בֵּרַכְתֶּן	בֹּרַכְתֶּם	בֹּרַכְתֶּן
	בֵּרַכְנוּ	בֵּרַכְנוּ	בֹּרַכְנוּ	בֹּרַכְנוּ
	יְבָרֵךְ	תְּבָרֵךְ	יְבֹרַךְ	תְּבֹרַךְ
ר	תְּבָרֵךְ	תְּבָרְכִי	תְּבֹרַךְ	תְּבֹרְכִי
י	אֲבָרֵךְ	אֲבָרֵךְ	אֲבֹרַךְ	אֲבֹרַךְ
ת	יְבָרְכוּ	תְּבָרַכְנָה	יְבֹרְכוּ	תְּבֹרַכְנָה
ע	תְּבָרְכוּ	תְּבָרֵכְנָה	תְּבֹרְכוּ	תְּבֹרַכְנָה
	נְבָרֵךְ	נְבָרֵךְ	נְבֹרַךְ	נְבֹרַךְ
י ו	בָּרֵךְ	בָּרְכִי		
ו צ	בָּרְכוּ	בָּרֵכְנָה		
י נ ו	מְבָרֵךְ	מְבָרְכָה (רֶכֶת)	מְבֹרָךְ	מְבֹרָכָה (רֶכֶת)
נ י ב	מְבָרְכִים	מְבָרְכוֹת	מְבֹרָכִים	מְבֹרָכוֹת
ר ו	נפרד בָּרֵךְ			
ק מ	נסמך בָּרֵךְ			

XII א	שם יחיד	שם רבים
נפרד	מִקְנֶה סוּס, מאל	מִקְנִים
נסמך	מִקְנֵה אַבְרָהָם .	מִקְנֵי אַבְרָהָם .

		שם יחיד		שם רבים	
		לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד		מִקְנִי	מִקְנִי	מִקְנַי	מִקְנַי
		מִקְנְךָ	מִקְנֵךְ	מִקְנֶיךָ	מִקְנַיִךְ
		מִקְנֵהוּ	מִקְנָהּ	מִקְנָיו	מִקְנֶיהָ
כנוי רבים		מִקְנֵנוּ	מִקְנֵנוּ	מִקְנֵינוּ	מִקְנֵינוּ
		מִקְנְכֶם	מִקְנְכֶן	מִקְנֵיכֶם	מִקְנֵיכֶן
		מִקְנָם	מִקְנָן	מִקְנֵיהֶם	מִקְנֵיהֶן

XII ב׳. מַעֲשֶׂה, אִישׁ, מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, אללהי״ג אישי. מַעֲשִׂי ; מַעַשְׂךָ, מַעֲשֵׂךְ ; מַעֲשֵׂהוּ, מַעֲשָׂהּ ; מַעֲשֵׂנוּ ; מַעַשְׂכֶם, מַעַשְׂכֶן ; מַעֲשָׂם, מַעֲשָׂן ;— מַעֲשִׂים ; מַעֲשֵׂי אֱלֹהִים ; מַעֲשַׂי ; מַעֲשֶׂיךָ, מַעֲשַׂיִךְ ; מַעֲשָׂיו, מַעֲשֶׂיהָ ; מַעֲשֵׂינוּ ; מַעֲשֵׂיכֶם, מַעֲשֵׂיכֶן ; מַעֲשֵׂיהֶם, מַעֲשֵׂיהֶן .

*אָח, קרדש, אֲחִי יוסף, יוספי״ג קרדשי, אָחִי ; אָחִיךָ, אָחִיךְ ; אָחִיו (אָחִיהוּ), אָחִיהָ ; אָחִינוּ ; אֲחִיכֶם, אֲחִיכֶן ; אֲחִיהֶם, אֲחִיהֶן, — אַחִים ; אֲחֵי יוסף, אַחַי (אֶחָי) ; אַחֶיךָ, אַחַיִךְ ; אֶחָיו, אַחֶיהָ ; אַחֵינוּ ; אֲחֵיכֶם, אֲחֵיכֶן ; אֲחֵיהֶם, אֲחֵיהֶן .

* פֶּה, אַנִּיז, פִּי הַחֲמוֹר, פִּי ; פִּיךָ, פִּיךְ ; פִּיו (פִּיהוּ) פִּיהָ ; פִּינוּ ; פִּיכֶם, פִּיכֶן ; פִּיהֶם, פִּיהֶן .

גִּדֵּל = גִּדֵּל . שִׁבֵּר = שִׁבֵּר . בֵּרֵךְ = בֵּרֵךְ . יְשַׁלַּח = יְשַׁלֵּחַ . מְשַׁלַּח = מְשַׁלֵּחַ

עודך שוכב . מלכי ! חמול עלי ועזור לי , כי נער יתום וָדַל אָנֹכִי : מלכי ! חמול על היתומים האלה כי מלך רב חסד אָתָּה : איש כְּבַד פֶּה וּכְבַד לָשׁוֹן אָנֹכִי : לא אוכל לעזר את האשה העניה הזאת כי איש עני אָנִי : אֲהַבְתִּיךְ בתי כי חֲכָמָה אָתְּ . אחי ! תן לי את האגוזים ואת התפוחים קח לָךְ . תן לי את הסוסים ואת החמורים קח לָךְ : תמים אתה אחי ויפה ומום אין בְּךָ . תמימה את אחותי ויפה ומום אין בָּךְ . אלהינו שלח עזרך לנו כי בטחנו בָּךְ . התלמיד הזה רָע : הבית הזה צָר : אבי בא מירושלם ליום חָג : זאבי ערב טרפו את דודי בַּיָּעַר : תן לי את הַיָּיִן : היום לא שתיתי מָיִם . מי הַנַּעַר הזה אשר אִתָּךְ : לא ידעתי מי הַנַּעַר . בגן דודי היה אֶרֶז גבוה , אתמל רוח חזק שבר את הָאָרֶז : כֶּסֶף אבי היה בִּצְרוֹרוֹ מי גנב את הצרור ואת הַכֶּסֶף ? אבי נתן אל הֶחָרָשׁ זהב וָכֶסֶף ונחשת . דברי חכמה יקרים לי מזהב וָכָסֶף : כל אנשי העיר זָקֵן וָנַעַר עשיר וָדַל יצאו לקראת המלך . אבי נטע לו כרם וָזָיִת . אֱלֹהֵי הכושים עץ וָאָבֶן . הכושים עובדים אלהי אבן וָעֵץ ואנחנו עובדים את יהוה אשר עשה שמים וָאָרֶץ . אתה הלכת לכרמך אתמל , למה לא לָקַחְתָּ את בנך עִמָּךְ ? קטן הנער ולא ידע עוד טוב וָרָע : הבית אשר בו יושבים העניים האלה שָׁפָל וָצָר : לא שתיתי מים ולא אכלתי לָחֶם . אֵין בִּי עָוֹן וָפֶשַׁע : מֵיהוָֹה בַּיִת וָהוֹן . שאלתי מאלהים חכמה וָשֶׂכֶל ולא שאלתי עשר וָהוֹן . מי וָמִי התלמידים האלה?

§ 29.

כְּמוֹנִי כָּמוֹךָ , ניג'א בן אוולא דא סן , בן נאסלי איסאם סן דא אוולא סין .

כְּעַמִּי כְּעַמֶּךָ , ניג'א בנים מיללתים . אוולא סניגֿ מיללתיגֿ , בנים מיללתים נַסלי איסא סניגֿ מיללתיגֿ דא אוולא דיר .

כְּסוּסַי כְּסוּסֶיךָ , בנים אטלרים סניגֿ אטלריגֿ גיבי דיר .

כְּרִמּוֹנִי כְּרִמּוֹנֶךָ , בנים נארים סניגֿ נאריגֿ גיבי דיר .

כָּמוֹךָ כְּפַרְעֹה , סן נאסלי איסאגֿ פרעה דא אוולא דיר . סן פרעה גיבי סין .

כְּאֶתְמוֹל כְּהַיּוֹם , דון נסלי איסא בוגון דא אוולא דיר . דון בוגון גיבי דיר . —

כְּדָוִד כִּשְׁלֹמֹה מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל הֵם , נאסלי דוד אוולא דא שלמה אנלר ישראל פאדשאה לרי דיר .

כְּבֹכִי אֶתְמוֹל כְּבֹכִי הַיּוֹם , דון כי קוותים נאסלי איסא בוגונכי קוותים דא אוולא דיר .

סוגרא אני איגיא מוהורלרדיגיז מי ? שרה ורבקה! סיז בוגון בנדן ביר איי לאלי אלדיגיז . אני סוולדיגיגיז גיבי אנאמא יולאדיגיז מי ? שרה ורבקה ! סיז טילימיגיזי יידיגיז, נא איצון אני סירפאיא מאנדירמדיגיז ? סיז בו יראמז בישיי אורמאנדא ראסט גטירדיגיז וא אני אג׳ידיגיז וא אולדורמדיגיז אני . רבבי ביזי סאגינדי וא ביזא יארדים איטדי . בו יראמולר יידילר ביזי וא יוטדילר ביזי . ביר סמיז אינב ביזי סוודי וא אניג איצון ביז דחי כפסיז איז . סיז אונוטדיגיז ביזי וא סאגינמאדיגיז ביזי . אללהים! סן ביזי גומישי סיז גירמיש גיבי .סיזגירדיג. קיזקרדשים! נא איצון אונוטדיג ביזי וא סיקלת גונדא ביזא יארדים איטמדיג ? ביז בוגון צוק קרבנלר צאלדיק (זֶבַח) וא אנלרי יידיכ. ביז בו סמיז אינבלרי סאטדיק וא אנלרי בוגאזלאמדיק . אנלרי סאטון אלאן בישי אנלרי אללהא קרבן צאלדי (זֶבַח לֵאלֹהִים) . בו אצבילר איי אידי , אנלרי נא איצון כאטדיג? שרה! סניג אטלריג טקאתסיז דיר נא איצון אנלרי בו אגיר עֲרָבָאיא ייכדיג ? רבקה ניג אטלרי פכ טקאתסיז דיר או איסא אנלרי בו אגיר ערבאיא ייכדי .

תלמידלרים ! בן סיזי בגאית סוודים . זירא סיז עָלְמִי סוודיגיז וא אני אוגרנדיגיז . יצחק ודוד ! ביז סיזי כור איטדיכ זירא סיז פכ טנבל סיגיז וא היץ ביר עלם וא טרכ ארדב אוגרנמדיגיז . בו טאסלרדאבי קאנלר נרדא דיר ? — בן אנלרי יירא דוכדים . בבאם בגא גנדי אצבילרינדן (ביר קיץ) סמיז אצבילר יולאדי; בן אנלרי אללהא קרבן צאלדים. בו זנגין פשאלר בוגון אצבילר וא אינבלר קרבן צאלדילר וא אנלרי פוקראלרא יולאדילר . יצחק ניג וא שלמה ניג אַטלרי פכ מקאתסיז דיר, אנלר אנלרי בו אגיר עֲרבאיא ייכדילר . נא איצון סיז אצבילריגיזי סאטדיגיז וא אנלרי קרבן צאלמדיגיז ? שרה ורבקה! סיז ייגי רובאלריגיזי יירטדיגיז וא נא איצון אנלרי ביר דחי דיכמדיגיז ? שרה ורבקה! ביז סיזא סיזיג פוקראליגיגיזדא יארדים איטדיכ , סיז איסא ביזי אונוטדיגיז . שרה ורבקה! סיז פכ טנבל סיגיז וא אניג איצון רובאלרימי דיכמכ וא בורונגיכלרימי טוקומאק איצון סיזי דוטמדים . שרה ורבקה! סיז נא איצון כפסיז סיגיז? אינב מי סיזי סוודי? משה ושמואל! נא מוטלו סיזא כי סיזא דאגדא איי ראסט גלדי וא סיזי בוטארלמדי . בו יראמזלר סיזי יידילר וא סיזי יוטדילר . שרה ורבקה! בו יראמז לר סיזא אורמאנדא ראסט גלדילר וא סיזי אולדורמדילר .

אחי ! אתה אכלת את התפוחים וְאָנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי . תן לי פת לחם כי רָעֵב אָנֹכִי : אָנֹכִי למדתי את אשר אמר מלמדנו אתמול וְאַתָּה

קרדשים ! סני בוגון כים (חק אילן) דוטדי ? קיז קרדשים ! יראמז כימסאלר סני אורמאנדא ראסט גטירדילר אממא סני אג׳ידילר וא אוֹלדורמדילר סני . קיזקרדשים ! סני אנאם פכ סוודי , זירא סן זיירכ סין וא אוקומאיא וא יאזמאיא אוֹגרנדיג׳ . יצחק ! אנאם סני פכ כור איטדי , זירא סן טנבל וא ג׳היל סין וא בו גונא קדר אוקומאיא וא יאזמאיא אוֹגרנמדיג׳ . אללהים ! ג׳ומלא עומרומיג׳ גונלרי סג׳א סאדיקאנא (בֶּאֱמֶת) חיזמת איטדים . קיזקרדשים ! בן סניג׳ פוקראלגיג׳יג׳ גונלרינדא סג׳א יארדים איטדים .

סן רבבי אללהימיז סין וא ביז סני בוראקמדיק . רבקה ! בן סני אֶבימדא היזמת אידמכ איצון דוטדים , סן איסא (וְאַתְּ) טנבל סין וא סאדיקאנא חיזמת אידמייר סין . שרה ביז סני קיזימיזא עֶלֶם אוֹגרטמכ איצון דוטדיק , סן איסא ג׳היל סין וא חיץ ביר שיי בילמייר סין . בו בורג׳ פכ אוֹכסכ דיר וא בן אני זאבט איטדיגימדן סוגרא אני אטשא יאקדים . אללהים ! סוגום נאסלי אולור (סוגום נא דיר) ? וא אוֹרֶג׳כ גונים (אולומיג׳ גיני) בן אני בילמייר אים (אני בילמדים) בן או סמיז איגב ני סוידים , בן אני סאטמדים . קרדשים אורמאנדא גזר אידי , בו יראמזלר אני אוראדא ראסט גטירדילר וא אני אוֹלדורדילר . קיזקרדשים אורמאנדא גזר אידי , אני אוראדא צוק אַיִלר פאֹרֵם לר וא אכשם בורולרי ראסט גטירדילר וא אני אוראדא פאראלדילר וא בוטארלדילר . סוידא ביר כיציכ באליק גורדים וא ביר ביוכ באליק אני יוטדי . אקאם מכתוביני אני יאזדיגינדן סוגרא (אנדן סוגרא כי יאזדי אני) מוחורלדי . בבאם מכתובי (אִגֶּרֶת) אוקודו וא אני אנאמא וירדי . כיציכ קרדשים אזבר דא גזר אידי , בו סייאח איגב אני סוזדי . קיזקרדשים בבאמא ביר מכתוב יאזדי וא אני מוחורלדי . פקיר חלאיק או סמיז סיגירי דון סוידי וא אני סאטמדי . בו בורג׳ אוֹכסכ דגיל אידי , אממא סן אני זאבט איטמדיג׳ . קרדשים ! סן מכתובי יאזדיג׳ אממא אני מוחורלמדיג׳ .

קרדשים ! סן בנדן בו לאֱלַיי קיזקרדשימא יוללאמק איצון אלדיג׳ וא אני אג׳א יוללאמדיג׳ . קיזים ! בן סג׳א ייג׳י רובא דיכדים , סן אני יירטדיג׳ . קיזקרדשים ! בו חאנים סג׳א בגאית איי רובאלר דיכדי וא אניג׳ אייליכלרי סג׳א פכ צוק דיר , סן איסא אני אונוטדיג׳ וא אני סאגינמדיג׳ . ביז ביר טילים אכמכ אלדיק , אני סירכא יא מאנדירדיק וא אני יידיכ , וא אניג׳ אוצון ביז אין דגיל איז . ביז גומיש אלדיק וא אני אייג׳א סיזגירדיק . ביז בוגון ביר מכתוב יאזדיק וא אני אייג׳א מוחורלדיגימיזדן סוגרא אני קיזקרדשימא יוללאדיק . יצחק ושמואל ! מכתובי (אגרת) יאזדיגיז דן

מלכנו כי אתה לְכַדְתָּן כֻּלָּן. אלהינו! למה עֲזַבְתָּנוּ? בתי! למה שְׁכַחְתִּנִי ולא כתבת לי מאומה? העבד הזה עצל מאד ולמה, אחותי, שְׁבַרְתִּיו? אַתְּ, בתי, כתבת את האגרת ולא חֲתַמְתִּיהָ. פתחי ביתנו פתוחים ואת, אחותי! לא סְגַרְתִּים. שרה ורבקה חרוצות מאד ולמה, אחותי, לא שְׁבַרְתִּין לתפר את בְּגָדָיִךְ? אלהי! לא עֲזַבְתִּיךָ ולא שְׁכַחְתִּיךָ מִנְּעוּרָי. בכל לבי דְּרַשְׁתִּיךָ. תלמידי! בכל לבי אֲהַבְתִּיכֶם כי אַתֶּם אוהבים חכמה ומוסר. אני פתחתי את הפתחים ולא סְגַרְתִּים עוד. מי סָתַם את המעין הטוב הזה? אני סְתַמְתִּיו. האתה שברת את האמה העצלה הזאת? ואני לא שְׁבַרְתִּיהָ. בתי ואחותי! בכל לבי אֲהַבְתִּיכֶן כי חכמות אתן וטובות מאד. לי היו הפרות הבריאות האלה ואני מְכַרְתִּין לְדוֹדֵךְ. אֲהַבְתִּיךְ, בתי, כי אהבת חכמה ולמדת היטב מִנְּעוּרָיִךְ.

תַּלְמִידַי! למה שְׁכַחְתּוּנִי ולא כתבתם לי מאומה עד היום? שרה ורבקה! למה מְאַסְתּוּנִי ואני אֲהַבְתִּיכֶן בכל לבי? יצחק ושמואל! למה הרסתם את המעינים אשר בגניכם ולמה סְתַמְתּוּם? שרה ורבקה! הפרות אשר לכן היו טובות ובריאות מאד ולמה מְכַרְתּוּן? החומה הזאת איננה גבוהה וְאַתֶּם לא לְכַדְתּוּהָ. אתם לכדתם את המגדל וּשְׂרַפְתּוּהוּ באש. שרה ורבקה! אתן פתחתן את הדלת ולא סְגַרְתּוּהָ. בתי ואחותי, אתן אכלתן את לחמכן ולא טְבַלְתּוּהוּ בחמץ. אנחנו לכדנו את העיר וּשְׂרַפְנוּהָ באש. האנשים האלה חרוצים מאד ועל כן שְׂכַרְנוּם לבצר את כרמינו. עצל וסכל הנער הזה ועל כן כלנו מְאַסְנוּהוּ. אלהינו! אֲהַבְנוּךָ ובכל לבנו דְּרַשְׁנוּךָ. בריאות הפרות האלה ועל כן שְׁחַטְנוּן. חמלנו עליכם, אויבינו ולא הֲרַגְנוּכֶם. רבקה! חמלנו עליךְ ולא הֲרַגְנוּךְ. שרה ורבקה! עצלות אתן, ועל כן לא שְׂכַרְנוּכֶן וּמְאַסְנוּכֶן מאד. אויבי! למה חמלתם עלי ולא הֲרַגְתּוּנִי ביום המלחמה? —

אללהים דאר גונדא בוראקדי בני וירא גונאהלרים צוק דיר. בבאם וא אנאם בוראקדילר בני. אנאם בוראקדי בני. קיזים כור איטדי בני בן ביר פקיר אוגלאן אים, (יא) נא איצון אלמאלריגיזי דוושירמכ איצון (דוושירמייא) בני דוטמאדיגיז (שָׂכַר)? בבאם! סן בני אקאמא יוללאדיג, אמאא (וא) או אבינדא יוק אידי. אנאם! סן בני כור איטדיג וא סוומדיג בני, וירא בן מנבל אים וא עֶלֶם אוגרנמדים. שרה ורבקה! סיז בני אג׳ידיגיז וא אולדורמדיגיז בני. קיזקרדשים! בבאם סני בגאית כור איטדי. אבשאם בורודי בני ראסט גטירדילר אמא סני בוטארלאמדילר. קיזקרדשים! אנאם סני כור איטדי וירא סן עלם אוגרנמייא סוומיר סן

הַיּוֹם פְּגָשַׁנִי דֹּב בַּיַּעַר . אֶתְמוֹל פְּגָשׁוּנִי דֻּבִּים רַבִּים (דֻּבִּים רַבּוֹת) בַּיַּעַר . אָחִי ! מָתַי פְּגָשְׁךָ נָמֵר בַּיַּעַר ? אֲחוֹתִי ! מָתַי פְּגָשָׁךְ נָמֵר בַּיַּעַר הַזֶּה ? אֶתְמוֹל הָלְכָה אֲחוֹתִי בַּיַּעַר וּפְגָשָׁהּ נָמֵר גָּדוֹל . רִבְקָה וְשָׂרָה הָלְכוּ אֶתְמוֹל בַּיַּעַר וּנְמֵרִים גְּדוֹלִים פְּגָשׁוּן שָׁם . בִּתִּי ! אָנָה הָלַךְ הַזְּאֵב אֲשֶׁר פָּגַשׁ אֶת אָחִי בַּיַּעַר וּטְרָפוֹ שָׁם ? אָנָה הָלְכוּ הַזְּאֵבִים אֲשֶׁר פְּגָשׁוּ אֶת הָאָמָה וּטְרָפוּהָ ? הָעֲבָדִים אֲשֶׁר שָׂכַר אָבִי אֶתְמוֹל אָכְלוּ אֶת פִּתֵּיהֶם וְלֹא טְבָלוּן בַּחֹמֶץ . עַבְדִּי לָקַט אֱגוֹזִים בַּיַּעַר וַאֲכָלָם . בְּנִי רָאָה אֱגוֹזִים טוֹבִים בַּיַּעַר וּלְקָטָם . בָּנַי לָקְחוּ אֶת הָאֱגוֹזִים מֵעַל הַשֻּׁלְחָן וּזְרָקוּם עַל הָאָרֶץ . מֹשֶׁה וּשְׁלֹמֹה ! מִי שְׂכַרְכֶם הַיּוֹם ? הַנָּשִׂיא הַזֶּה שְׂכָרָנוּ לִלְקֹט לוֹ אֱגוֹזִים בַּיַּעַר . הָעֲשִׁירִים הָאֵלֶּה שְׂכָרוּנוּ לִלְקֹט רִמּוֹנִים בְּגַנֵּיהֶם . מֵאַיִן הַנְּשִׂיאִים אֲשֶׁר שְׂכָרוּכֶם לִבְצֹר כַּרְמֵיהֶם ? שָׂרָה וְרִבְקָה ! דֻּבִּים פְּגָשׁוּכֶן בַּיַּעַר וְלֹא טְרָפוּכֶן . יְהוָה ! בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּרָשׁוּךָ בְּיוֹם צָר . אֲחוֹתִי ! עוֹד לֹא פְּגָשׁוּךְ זְאֵבִים בַּיַּעַר . דֹּב גָּדוֹל פָּגַשׁ אֶת בִּתִּי וַאֲחוֹתִי בַּיַּעַר וְלֹא טְרָפָן . שָׂרָה וְרִבְקָה ! מַה שֵּׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר שְׂכָרְכֶן לְכַבֵּס אֶת בְּגָדָיו . בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָזְבוּ אֶת הָ׳ וּבְיוֹם צַר דְּרָשׁוּהוּ .

הגבירה העשירה הזאת שְׂכָרַתְנִי אתמול לִבְצֹר את כרמה אשר בִּירוּשָׁלָיִם . הפרה השחורה הזאת נְגָחַתְךָ ואתה עודך חי . איה הדם אשר היה בַּסַּף הזה ? אמי שְׁפָכַתּוּ על הארץ . איה התפוחים אשר היו בכלים האלה ? — השפחה גְּנָבָתַם וּמְכָרָתַם אתמול . האשה הזאת שְׂכָרַתְנוּ לִלְקֹט תפוחים ורמונים בגניה הרבים ; אחותי אכלה את פִּתָּהּ ולא טְבָלַתָּהּ בחמץ . בתי ואחותי אכלו את פתיהן ולא טְבָלוּן בחמץ אשר בסף הזה . מי האשה העשירה אשר שְׂכָרָתֶךְ , אחותי ? — רבקה ! מתי שְׂכָרָתֶךְ הגבירה הזאת לִתְפֹּר את בגדיה היקרים . אחותי חולה כי נְגָחַתָּהּ הפרה הבריאה הזאת . אחותי ובתי חולות כי נְגָחָתַן הפרה אשר לדודי . יצחק ושמואל ! האשה אשר שְׂכָרַתְכֶם אתמול לבצר את כרמיה עשירה מאד . שרה ורבקה ! האשה אשר שְׂכָרַתְכֶן אתמול לתפר לה בגדים יקרים היא המלכה . איה הלחם אשר היה פה ? — בתי אֲכָלַתְהוּ (אֲכָלַתּוּ) היום .

אלהי ! למה שְׁכַחְתַּנִי עד היום ? למה לא זְכַרְתַּנִי , בני ? אחי ! למה לא אכלת את לַחְמְךָ ולא טְבַלְתּוֹ בחמץ ? איה התפוחים אשר היו לי אתמול ? — למה לא מְכַרְתָּם לי ? איה הפרה הבריאה אשר נתן לך אחי ? — למה לא זְבַחְתָּהּ עד היום ? גבוהה החומה אשר בעיר אויבינו , ואשריך אחי כי אתה הֲפַכְתָּהּ . גדולות הערים אשר לאויבינו ואשריך

לְךָ , לָךְ : כְּךָ , בָּךְ :

אוֹתְךָ , אוֹתָךְ : אִתְּךָ , אִתָּךְ : עִמְּךָ , עִמָּךְ :

רַע , רָע : דַּל , דָּל : חַג , חָג : רַב , רָב :

נַעַר , נָעַר : זַעַם , זָעַם : יַעַר , יָעַר : פַּחַד , פָּחַד :

בַּיִת , בָּיִת : זַיִת , זָיִת : יַיִן , יָיִן : מַיִם , מָיִם :

אֶרֶז , אָרֶז : עֶבֶד , עָבֶד : שֶׁמֶן , שָׁמֶן : כֶּסֶף , כָּסֶף :

פֶּתַח , פָּתַח : פֶּרַח , פָּרַח : פֶּשַׁע , פָּשַׁע : זֶרַע , זָרַע :

עַבְדִּי יָשָׁר וְטוֹב וְחָרוּץ . עַבְדִּי יָשָׁר וְחָרוּץ וָטוֹב !

לְדוֹדִי שׁוֹר וְסוּס וַחֲמוֹר . לְדוֹדִי שׁוֹר וַחֲמוֹר וָסוּס .

לְאָבִי עֵגֶל וְשׁוֹר וַחֲמוֹר . לְאָבִי עֵגֶל וַחֲמוֹר וָשׁוֹר .

בִּנְךָ סָכָל וְרַע וְעָצֵל . בִּנְךָ סָכָל וְעָצֵל וָרָע .

יִצְחָק חֵרֵשׁ וְדַל וְיָתוֹם . יִצְחָק חֵרֵשׁ וְיָתוֹם וָדָל .

תֵּן לִי דְבַשׁ וְלֶחֶם וְתַפּוּחַ . תֵּן לִי דְבַשׁ וְתַפּוּחַ וָלֶחֶם (וְלֶחֶם)

תֵּן לִי יַיִן וְשֶׁמֶן וּגְבִיעִים . תֵּן לִי גְבִיעִים וְיַיִן וָשֶׁמֶן (וְשֶׁמֶן)

עֶבֶד וָמֶלֶךְ .

זָקֵן וָנַעַר . כֶּרֶם וָזַיִת . זָהָב וָכֶסֶף .

יָרַק , (יִירֹק) סאצדי .

פָּגַשׁ (יִפְגֹּשׁ) אֶת פ׳ ,

בִּפְלוֹנִי . רַאסְט

גלדי, ראסט גטירדי .

טָבַל , (יִטְבֹּל) מאנדירדי ,

טָבַל בַּמַּיִם , סוייא

מאנדירדי .

כָּתַם , (יִכְתֹּם) אירטדי ,

קפאדי .

לָקַט (יִלְקֹט) דוושיררי ,

דָּרַשׁ (יִדְרֹשׁ) אראדי ,

שָׁבַר (יִשְׁבֹּר) חק אילקדוטרי .

זָבַח (יִזְבַּח) סויידי , קרבן

איטדי .

דֹּב , (IX ג׳) ז׳ וג׳ , ר׳

דֻּבִּים אַי .

טַל , (IX א׳) ז׳ צִיָּה , (צִיק) .

קֵץ , (IX ב׳) סוג׳ , אַחֵר ,

אוג׳ .

סַף , (IX ב׳ ר׳ סִפִּים)

בוסאגא , טאס .

זְאֵב , (I) ז׳ , בּוּרוּ .

עֶרֶב , אכשאם , זְאֵב עֶרֶב .

אכשאם בוּרוּסי ,

אכשאם גוּן בוּרוּ .

נָמֵר , (VI א׳) פארס .

יַעַר , (VII ג׳ יַעֲרֵי יְעָרוֹ)

אורמאן .

חֹמֶץ , (VIII א׳) ז׳ . סירכא .

זֶבַח , (VII ב׳) ז׳ . קרבן .

פָּרַק , (יִפְרֹק) קופאררי .

פאראלדי .

טָרַף , (יִטְרֹף) בוטארלדי .

בָּלַע , (יִבְלַע) יוטדי .

הֵיטֵב , איי , אייגיא .

שרה ורבקה! אם לא תלמדנה את בניכן חכמה ומוסר גם הם לא יכבדו אתכן בזקניכן. מי יכבד את האיש המכזב? האנשים המכזבים לא יכבדו עד עולם. מימי המבול בני האדם נחלקו ללאמים רבים. האלהים שבר על ברזל מעל בני ישראל. לא יספרו חסדי מלכנו כי רבים הם מאד; הם יספרו עד עולם. לא יכלתי לאכל את בשר העגל המבשל אתמל. הנערים האלה לא למדו בביתם; כי יתומים ועניים הם. אשרי האנשים אשר למדו בנעוריהם, כי הם יכבדו גם בזקוניהם. שרה ורבקה גדלו בבית אבי. גם אחרי אשר יבשל בשר העגל לא נוכל עוד לאכל כי אבי לא בא עוד אל הבית מן השדה. כל הלאמים יקבצו לירושלם לעבד את יהוה. בני ישראל יצאו ממצרים אחרי שבר יהוה את על הברזל מעליהם. רבקה אחרי אשר גדלה בבית אבי בחברון ישבה בבית דודי בירושלם עד יום מותה. לא למדנו להלחם ברמחים ובמגנים. היום לבשנו את בגדינו אחרי אשר כבסו במים. האנשים החכמים האלה כלם למדו בבית נשיא עירנו. הלכלכן אחות מלמדה כאחותי?

שרה ורבקה! אגר אוולדלריגיזא עקל וא טרכ אדב אוגרטיר איסגיז גנדיגיז דא סיילי אולור סיגיז (רגבתלניר סיגיז). קיזים! בו פנא סוזלרי סוולמייא סין. ילאן סווליאן אדם גיבי פנא אדם ואר מי דיר? ילאן סווליאן קרי גיבי פנא קרי יוק דיר. פארשאהלרינא ילאן סווליאן כימסאלר גיבי פנא כימסאלר גורמדים. בן ישראל פארשאהלריניג מזארלריניג אוזרינדא באקיר קלקאנלר גורדים. או קלקאנלר אנלריג קלקאנלרי דיר. מיללתלריג שמאטאסי דיגיזלריג שמאטאסי גיבי דיר. אנאם קיזים וא קיזקרדשים! סיז ג׳ומלגיז אין סיגיז זירא בוגון חיץ ביר טירים אכמכ יימדיגיז. קיזים! סניג בויונסאג פכ אגיר דיר. אללה אוזריגדן בויונסאגי קירסין. אללה אוזריגיזדן (נקבה) בויונסאגיזי קירדי. סאן או אוגוללרא כי מלמדלריני סיילאר לר, זירא אנלר דא סיילי אולורלר (סיילאניר לר). בבאם גיבי סיילי (סיילאנילאן) כישי יוק דיר. אנאם גיבי סיילי (סיילא-נילאן) קרי ואר מי דיר? ביזים שחרימיזדא צוק איי בחצא לר ואר דיר, וא או בחצא לר ג׳ומלסי מייבא דירכלרי דולו דיר.

§ 28

אָנֹכִי, אָנֹכִי : אֲנִי, אָנִי :
אַתָּה, אָתָּה : אַתְּ, אָתְּ :

ביוכ פארשאהלריג אלמין קלקאנלרי ואר דיר. נח יאפדיגי גמייג אודאלרי צוק דיר. בן אניג לן ירושלם גא גיטדיגים עֲרָבָא (אראבא) וא אניג טכרלרי ביוכ אידילר. בן אניג אילן מִסְרָא גיטדיגים גמי ביוכ דיר וא אניג אידאלרי כּניש אידילר. בו דגיזיג אוכסכ דלגאלרי אוזרינא גזן גמילר קירילירלר. בו גג׳א אללה שידדתלי (קוותלי) יֵיל אילן שהרישיודאכי ג׳ומלא אוכסכ סלוילרי קירדי.

יְהֹוָה! בך בטחנו כלנו כי אתה עזנו ומגננו. בני ישראל כלם בך בטחו, כי אתה עזרם ומגנם. בני! בטחו ביהוה כי הוא עזרכם ומגנכם. האהבת את יהוה בכל לבך? הסכין אשר בו נשחטה עזי היה חד מאד. העגלה אשר לאבי גדולה ואפניה כבדים מאד. אופני העגלה אשר לאבי נשברו אתמל. אמי ספרה לי את כל אשר עשה ה׳ לבני ישראל במצרים. אחותי כבדה את בית יהוה בכספה ובזהבה. אחי גדל בגנו עצי פרי רבים. גם בני אשר גדלתי שבחוני. חסדי יהוה אספר עד יום מותי. למה לא תלמדו את בניכם קשת ומלחמה? שרה ורבקה! למה כזבתן לי? אחותי! מתי תספרי לאבי את הדברים אשר ספר לנו מלמדנו היום? שרה! ספרי לאבי את אשר שמעת בבית דודנו. אל תכזבו, בני! קדשו את ימי החגים כי קדושים הם. אל יבטח גבור בעזו. אל יבטחו גבורים בעזם. יהוה! שבר מעלינו את עולנו הכבד. אם לא תלמד את בנך חכמה ומוסר גם הוא לא יכבד אותך בזקניך.

דגיזיג דלגאלרי אוזרינדא גזן כימסאלריג יורגי דמיר יורכ דיר. קיזקרדשים דחי טילימיני ייمדי. שהרימיז דכי אוכסכ סלוילר ג׳ומלאסי בו גג׳א שידדתלי ייליג סבבינדן סינדילר. בו מרחמתלי פאדשאהיג ישראל אוולדלריגא איטדיגי צוק איילכלרי אבדן הכאיית (נקל) אולונירלר. שרה ורבקה! סיזיג בו כירלי רובלריגיזי יאייקמאיא וקת דיר. קיזים וא קיזקרדשים ביזא בוגון סן בוגאולדיגיג בוזאביג אֶטיני פישירידלר. סניג (נקבה) אנכיגיג אֶטי קיזים פישירדיגי בוזאב אטינדן דאטלי דגיל דיר. ביז ג׳ומלמיז בגאית אץ איז זירא דחי טילימימיזי יימדיכ. סניג קיזיג בחצא סינדא זייתון דירכלרי אוסטורדו מי? סיז ביירמיגיזי חצאן דוטאג׳ק סיגיז (עזיז אידג׳כ סיגיז)? ביז ביירמימיזי דון דוטטוק (עזיז איטדיכ). קיזים! סניג ספטלריג הר דורלו דירכ מייבאסי דולו דיר. קיזים! אללה סניג קוותיג וא קלעהג דיר. קיזים! אללהא אישאן, זירא קלקאניג או דיר. קיזים וא קיזקרדשים ילאן סוולמז לר. קיזים וא קיזקרדשים! ילאן סוולמייאסיז.

עָרֵי יִשְׂרָאֵל הַגְּדוֹלוֹת וְהַיָּפוֹת כֻּלָּן נִשְׂרְפוּ בָּאֵשׁ .	ישראליג ביוכ וא דילבר שהרלרי־ג׳ומלאסי אטשא יאנדי .
אִמִּי בִּשְּׁלָה אֶת הַבָּשָׂר וְאַחַר אֲכַלְנוּהוּ .	אנאם אטי פישירדי וא אנדן סוגרא ביז אני יידיכ .
הָאוֹיְבִים לָכְדוּ אֶת עִירֵנוּ וְאַחַר שְׂרָפוּהָ בָּאֵשׁ .	דושמאנלר שהרימיזי ואבט איטדילר וא סוגרא אני אטשא יאקדילר .
אַחֲרֵי הִלָּכֵד הַחוֹמָה כָּל־יוֹשְׁבֵי הָעִיר בָּרְחוּ .	קלעה אלינדיקדן סוגרא שהריג ג׳ומלא אוטורוג׳ילרי קאצדילר .
אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה בָּרְחוּ לַיְלָה אַחֲרֵי אֲשֶׁר נִלְכְּדָה הָעִיר .	ג׳נכ ארמלרי שהר אלינדיקדן סוגרא גג׳א (אילן) קאצדילר .

אַיֵּה גְּבִיעַ הַזָּהָב אֲשֶׁר בּוֹ שָׁתָה אָבִי יַיִן? הַחַדִּים הַסַּכִּינִים אֲשֶׁר בָּהֶם שָׁחֲטוּ בָּנַיִךְ אֶת הַפָּרוֹת? הַיְקָרִים מִזְרְקֵי הַכֶּסֶף אֲשֶׁר בָּהֶם שָׁתָה דוֹדֵךְ מַיִם? בְּסַלֵּי מִי הֵבִיא הָעֶבֶד אֶת הַתַּפּוּחִים וְאֶת הָרִמּוֹנִים? רִבְקָה! מַה בְּסַלֵּךְ? בִּימֵי חַגֵּנוּ שָׂמַח לִבֵּנוּ מְאֹד . שָׂרָה וְרִבְקָה! לִבְּכֶן לֵב אֶבֶן כִּי לֹא חֲמַלְתֶּן עַל הַיְתוֹמִים הָעֲנִיִּים הָאֵלֶּה . אֲחוֹתִי! לָמָּה שִׁבַּרְתְּ אֶת כַּדֵּךְ הֶחָדָשׁ? שָׂרָה! הֲלֵב אֶבֶן לִבֵּךְ? אֵיךְ לֹא תַחְמְלִי עַל הָאָמָה הָעֲנִיָּה הַזֹּאת? הָעִזִּים הָאֵלֶּה שְׁמֵנוֹת וְטוֹבוֹת, מָתַי תִּשְׁחַט אֶת עִזֵּךְ הַשְּׁמֵנוֹת? חִצֵּי דָּרַכְתִּי לַמִּלְחָמָה . מָתַי יִדְרְכוּ הַגִּבּוֹרִים הָאֵלֶּה אֶת חִצֵּיהֶם לַמִּלְחָמָה? לֹא אָכַלְתִּי עוֹד פַּת לֶחֶם הַיּוֹם . לֹא אָכַלְתִּי עוֹד אֶת פִּתִּי . לְמִי נָתְנָה רִבְקָה אֶת פִּתָּהּ . קְנֵי הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה נֹחַ הָיוּ רַבִּים מְאֹד . קוֹל תֻּפֵּיכֶם אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מֵרָחוֹק הָיָה עָרֵב מְאֹד . תֵּן לִי מִפִּתְּךָ כִּי רָעֵב (אין) אָנֹכִי מְאֹד . רָאִיתִי אֶת שָׂרָה וְרִבְקָה וְהִנֵּה עַל רָאשֵׁיהֶן סַלִּים גְּדוֹלִים . מֶה הָיָה בְּסַלֵּיהֶן? שָׂרָה וְרִבְקָה! מַה בְּכַדֵּיכֶן הַחֲדָשִׁים הָאֵלֶּה? כַּדֵּינוּ הַגְּדוֹלִים מְלֵאִים מַיִם .

בו קיסא פיצאג׳יג אילן בו אצכימי בוג׳אזלאיא בילירמיסין? או פיצאקלר כי אנלר אילן בו קוללר סניג אצכילריג׳י בוג׳אזלדילר כסכין דגיל אידי . אלימדכי כסכין קיליג׳ אילן פאדשאהימיג ג׳ומלא דושמאנלריני קיראר אים (אולדורור אים). או מורכב כי אניג אילן בו כתאב יאזילמיש דיר סייאח דגיל דיר . סניג אוקלריג כי אנלר אילן דושמאנלריג אולדורילדי אג׳אץ אוקלר דגיל אידי; אנלר דמיר אוקלר אידי . בו דירגיג כולגאסי אוזון דיר . בו דירגיג כולגאסינדא יאטן קרי כים דיר? בו דירכ אוכסכ וא אניג כולגאסי אוזון דיר . סניג קלקאניג בנים קלקאנימדן ביוכ דגיל דיר .

יְהֹוָה עֻזִּי וּמָעֻזִּי, בּוֹ בָטַח לִבִּי .

רבּבּי קוותים וא קלעהם דיר , קלבּים אנֿא אישאנדי .

כַּסַּלִּים הָאֵלֶּה תַּפּוּחִים וְרִמּוֹנִים רַבִּים .

בו ספּטלרדא צוק אלמאלר וא נארלר (ואר דיר) .

עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה הַקָּרוֹב לְבֵיתֵנוּ גַּל אֲבָנִים גָּבוֹהַּ מְאֹד .

ביזים אבֿימיזא יאקין צולוגֿ אוזרינדא ביר פּכּ אוכּסכּ טאש אובא (ואר דיר) .

בַּיהֹוָה אֱלֹהֵינוּ בָּטַחְנוּ, עֻזֵּנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא .

רבּבּי אללהימיזא אישאנדיק ; קוותימיז וא קלקאנימיז או דיר .

לְמִי סַלֵּי הָרִמּוֹנִים הָאֵלֶּה ?

בו נאר ספּטלרי כּימינֿ דיר ?

הֲרָאִיתָ אֶת הַיָּם וְאֶת גַּלָּיו הַגְּבוֹהִים ?

דֿגֿיזי וא אנינֿ אוכּסכּ דלגֿאלריני גֿורדינֿ מי ?

מֶלֶךְ מִצְרַיִם שָׂם עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֻלּוֹ הַכָּבֵד מְאֹד :

מסר פּאדשאהי בני ישראל אוזרינא בגֿאית אגֿיר בויונסאסיני קודו ;

וַיהֹוָה אֱלֹהֵיהֶם שָׁבַר אֶת עֻלָּם מֵעֲלֵיהֶם .

וא רבּבּי אללה לרי אנלרינֿ אוזרינדן בויונסאלריני קירדי .

אוֹיְבֵנוּ בָּא עָלֵינוּ בְּקֶשֶׁת וּבְחִצִּים .

דושמאנימיז אוזרימיזא יאיי וא אוקלר אילן גלדי .

בָּנַי ! הֲדָרַכְתֶּם אֶת חִצֵּיכֶם אִם לֹא ?

אוגֿוללרים ! אוקלריגֿיזי קורדוגֿיז מי יוקסא דגיל מי ?

בִּרְמָחִים וּבְמָגִנִּים יָצְאוּ עֲבָדַי לַמִּלְחָמָה .

קוללרים סונגולר וא קלקאנלר אילן גֿ'נכּ גֿא ציקדילר .

כַּבְּדוּ אֶת יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם בִּזְהַבְכֶם וּבְכַסְפְּכֶם .

רבּבּי אללהיגֿיזי אלטיניגֿיז אילן וא גומישי-גֿיז אילן רגֿבתלייאסיז .

אֶהֱבוּ אֶת יְהֹוָה בְּכָל-לִבְּכֶם .

רבּבּיי ואר קלביגֿיז אילן סבֿיגֿיז .

בֵּית יְהֹוָה כֻּלּוֹ נִשְׂרַף בָּאֵשׁ .

רבּבּינֿ אבֿי תכּמילי אטשא יאנדי .

בָּתֵּי עִירֵנוּ כֻּלָּם נִשְׂרְפוּ בָּאֵשׁ .

שהרימיזינֿ אבֿלרי-גֿ'ומלאסי אטשא יאנדי .

אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל טוֹבָה מְאֹד כִּי כֻלָּהּ מְלֵאָה עֲצֵי פְרִי .

ישראל טופראגֿי פּכּ איי דיר , ווירא בוטוני (תכּמילי) מייבֿא דירכּלרי דולו דיר .

כֻּלָּנוּ בְּנֵי אִישׁ עָנִי אֲנָחְנוּ .

ביז גֿ'ומלאמיז ביר פֿקיר כּישינינֿ אוולדלרי איז .

כֻּלְּכֶם חֲכָמִים אַתֶּם כִּי לְמַדְתֶּם כֻּלְּכֶם חָכְמָה וּמוּסָר .

סיז גֿ'ומלאגֿיז עקללי סיגֿיז , ווירא גומלאגֿיז עלם וא תרבּ ארבּ אוגֿרנדיגֿיז .

שָׂרָה וְרִבְקָה ! מַדּוּעַ לֹא כִּבַּסְתֶּן אֶת בִּגְדֵיכֶן הַצּוֹאִים הָאֵלֶּה ?	שרה ורבקה! סיז בו פירלי רובאלריניזי נא איצון יאייקאמדיניז ?
לֹא כִּבַּסְנוּ לָכֶם מֵעוֹדֵנוּ וְעַד הַיּוֹם .	ואר אולדוגומיזדן בו גונא קדר סיזא יְלאַן סוולמדיכ .
הָרוּחַ הֶחָזָק יְשַׁבֵּר הַיּוֹם אֶת כָּל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה .	שידדתלי לוזגר בוגון צולוג ג׳ומלא דירכל־ ריני קיראר .
מָתַי , תְּבַשְּׁלִי לָנוּ אִמִּי , בְּשַׂר עֵגֶל ?	אנאם ! ביזא חצאן בוזאב אֵטִי פישירר?
מָתַי תְּסַפְּרוּ לָנוּ אֵת אֲשֶׁר לְמַדְתֶּם הַיּוֹם ?	בוגון אוגרנדיגיניזי ביזא חצאן נַקְל אידר סיניז ?
קַדְּשׁוּ אֶת בֵּית יְהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם .	רבבי אללה־גיוינג אֵביני עזיז אידיגיז (עזיז רוטוגיז) .
לַמְּדוּ אֶת בְּנֵיכֶם דִּבְרֵי חָכְמָה וּמוּסָר .	אוגוללריגיזא עלם וא הרב ארב סוולרי אוגרטיגיז .
בְּגָדֵינוּ לֹא כֻבְּסוּ עוֹד .	רחי רובאלרימיז יאייקאלמדי לר .
מָתַי יְכֻבְּסוּ בִּגְדֵיכֶם הַצּוֹאִים הָאֵלֶּה ?	בו כירלי רובאלריגיז חצאן יאייקאלג׳ק דיר ?
הֲיְסֻפַּר בַּקֶּבֶר חַסְדֶּךָ ?	סניג איילגינג מוארדא חבאיית אולונור מי ?
חַסְדֵי מַלְכֵּנוּ הֶחָכָם וְהַגִּבּוֹר לֹא יְסֻפְּרוּ עַד עוֹלָם .	עקללי וא ג׳בבאר פאדשאהימיזיג אייליכ־ לרי אבדן נקל אולונאמז (נקל אולונוב ביטמז, טוכנמז).
בָּנַי ! אִם תְּכַבְּדוּ אֶת מְלַמְּדֵיכֶם תְּכֻבְּדוּ גַּם אַתֶּם .	אגר מועללימלריניזי רגבתלר איסאגיז סיז דא רגבתלניר סיניז (אגר מועללימלריניזא רגבת אידר איסגיז סיזא דא רגבת אולונור) .
בִּתִּי ! אִם תְּכַבְּדִי אֶת הָאֲנָשִׁים הַמְלַמְּדִים אוֹתָךְ חָכְמָה וּמוּסָר תְּכֻבְּדִי גַּם אָתְּ .	קיזים ! אגר סנא עלם וא הרב ארב אוגרטן כימסאלרי רגבתלר איסג סן דא רגבתלניר סין .
בְּשַׂר הָעֵגֶל בֻּשַּׁל בִּכְלִי נְחֹשֶׁת .	בוזאבינג אֵטי באקיר סאגיטרא פישירילדי (פישרי) .
לֹא אָכַלְתִּי מִבְּשַׂר הָעֵגֶל הַמְבֻשָּׁל בִּכְלִי הַנְּחֹשֶׁת הֶחָדָשׁ .	ייגי באקיר סאגיטרא פישירילמיש (פישמיש) בוזאב אֵטינדן יימדים .

דִּבֵּר , סוולדי , סוֹזלדי .
לִמֵּד , אוֹגרטדי .
כִּבֵּס , יאייקאדי (צמאשיר).
סִפֵּר , הִכָּאיֵית איטדי .
שִׁבֵּר , סינדירדי , קירדי ,
גִּדֵּל , בּיוּכּ איטדי , בּיוטדי,
אוֹסטורדי ;
כִּזֵּב , ילאן סוולדי .
בִּשֵּׁל , פּישירדי .
קִדֵּשׁ , עזיז איטדי .
גַּל , ז׳ (XI א) , טוגֿן
דלגֿא , אובא .

סַל , ז׳ (XI א׳) סֵפֵּט ;
יָם , סמ׳ יַם , ז׳ (XI א׳)
דֵגֿיז .
חָג , חַג , ז׳ (XI א׳)
בּייראם , חַג׳ , חַגּ .
עֵז , נ׳ (XI ב׳) , אצכּי .
אוֹפָן , (XI א׳) ז׳ גַּלְגַּל ,
טֵכֵּרְגֵ׳יכּ .
קֵן , ס׳ קַן , (XI ב) אוייא ,
אודא .

מָגֵן , ז׳ (XI ב) קלקאן ;
פַּת , נ׳ (XI ב) טילים
(אכּמכּ .)
עֵת , נ׳ (XI ב׳) וַקְת .
עֹז , ז׳ (XI ג׳) קוות .
לְאֹם , ז׳ (XI ג׳) מיללת ,
מָעוֹז , ז׳ (XI ג׳) קלעה .
עֹל , ז׳ (XI ג׳) בּויונסא .
קֶבֶר , ז׳ (VII ב) מזאר .

ה׳ אֱלֹהֵינוּ עָשָׂה אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בּוֹ .	רבּבּי אללהימיז דֵגֿיזי וא אנדאכּי הר שֵׁיִי יאפּדי (יראטדי) .
ה׳ אֱלֹהֵינוּ עָשָׂה אֶת הַיַּמִּים וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם .	רבּבּי אללהימיז דֵגֿיזלרי וא אנלרדאכּי הר שיי יראטדי .
אָחִי לָקַח אֶת סַל הַשִּׁפְחָה מֵעַל רֹאשָׁהּ .	קרדשים חלאייגֿינגֿ ספּטיני אניגֿ באשינדאנגֿ אוורינדן אלדי .
אֲנָשִׁים רְשָׁעִים שִׁבְּרוּ אֶת כַּד רִבְקָה וְגַם אֶת סַלָּהּ גָּזְלוּ מֵעַל רֹאשָׁהּ .	(בּיר קץ) יראמז כּימסאלר רבקהיגֿ צוֹמליגֿיני קירדילר וא ספּטיני דא בא שי אוזרינדן קאפּוּבּ אלדילר .
דּוֹרִי ! לָמָּה לֹא לִמַּדְתְּ אֶת בְּנֵךְ חָכְמָה וּמוּסָר ?	אקאם ! נא איצון אוגֿלוגֿא עִלְם וא תרבּ ארבּ אוֹגרטמדיגֿ .
שָׂרָה ! הֲלִמַּדְתְּ אֶת בְּנֵךְ חָכְמָה וּמוּסָר ?	שׂרה ! אוגֿלוגֿא עִלְם וא תרבּ ארבּ אוֹגרטדיגֿ מי ?
לְיוֹם חַגֵּנוּ אִמִּי בִשְּׁלָה לָנוּ בְּשַׂר עֵגֶל .	בּייראמימיזיגֿ גונונא אנאמיז בּיזא בּוזאבּ אֵטי פּשירדי .
הַסּוּסִים שִׁבְּרוּ אֶת אוֹפַנֵּי הָעֲגָלָה ,	אטלר אראבּאיגֿ טכּרלריני קירדילר .
לִבִּי שָׂמֵחַ כִּי לִמַּדְתִּי אֶת בְּנֵי דִּבְרֵי אֱלֹהִים .	קלבּים מֵסְרור דיר כּי אוגֿלומא אללהיגֿ כּלאמלרי ני אוֹגרטדים .
לֹא סִפַּרְתֶּם לָנוּ עוֹד אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה מַלְכֵּנוּ הַגִּבּוֹר בְּיוֹם הַמִּלְחָמָה .	סיז בּיזא ג׳בּבּאר פּאדשאהימיזיגֿ ג׳נכּ גונונדא איטדיגֿיני חכּאיית איטמדיגֿיז .

	פִּעֵל		פֻּעַל	
	כִּבֵּד רַגְבֶּתְלֶדִי		כֻּבַּד, רַגְבֶּתְלֶנְדִי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
עבר	כִּבֵּד	כִּבְּדָה	כֻּבַּד	כֻּבְּדָה
	כִּבַּדְתָּ	כִּבַּדְתְּ	כֻּבַּדְתָּ	כֻּבַּדְתְּ
	כִּבַּדְתִּי	כִּבַּדְתִּי	כֻּבַּדְתִּי	כֻּבַּדְתִּי
	כִּבְּדוּ	כִּבְּדוּ	כֻּבְּדוּ	כֻּבְּדוּ
	כִּבַּדְתֶּם	כִּבַּדְתֶּן	כֻּבַּדְתֶּם	כֻּבַּדְתֶּן
	כִּבַּדְנוּ ׃	כִּבַּדְנוּ	כֻּבַּדְנוּ	כֻּבַּדְנוּ
עתיד	יְכַבֵּד	תְּכַבֵּד	יְכֻבַּד	תְּכֻבַּד
	תְּכַבֵּד	תְּכַבְּדִי	תְּכֻבַּד	תְּכֻבְּדִי
	אֲכַבֵּד	אֲכַבֵּד	אֲכֻבַּד	אֲכֻבַּד
	יְכַבְּדוּ	תְּכַבֵּדְנָה	יְכֻבְּדוּ	תְּכֻבַּדְנָה
	תְּכַבְּדוּ	תְּכַבֵּדְנָה	תְּכֻבְּדוּ	תְּכֻבַּדְנָה
	נְכַבֵּד	נְכַבֵּד	נְכֻבַּד	נְכֻבַּד
ציווי	כַּבֵּד	כַּבְּדִי		
	כַּבְּדוּ	כַּבֵּדְנָה		
בינוני	מְכַבֵּד	מְכַבְּדָה (כַּבֶּדֶת)	מְכֻבָּד	מְכֻבָּדָה (־בֶּדֶת)
	מְכַבְּדִים	מְכַבְּדוֹת	מְכֻבָּדִים	מְכֻבָּדוֹת
מקור	נפרד כַּבֵּד		כֻּבֹּד	
	נסמך כַּבֵּד		כֻּבַּד	

כֹּל, ג׳ומלא, בוטון. כֻּלִּי, בנים בוטונים: כֻּלְּךָ, כֻּלֵּךְ; כֻּלּוֹ, כֻּלָּהּ; כֻּלָּנוּ, ביזים ג׳ומלמיז, כֻּלְּכֶם, כֻּלְּכֶן, סיזיג׳ ג׳ומלג׳יז: כֻּלָּם, כֻּלָּן.

שָׁמַר, שְׁמָרַנִי, סאקלאדי בני: שְׁמָרְךָ, שְׁמָרֵךְ, סאקלאדי סני: שְׁמָרוֹ, (שְׁמָרָהוּ), שְׁמָרָהּ; סאקלאדי אני: שְׁמָרָנוּ, סאקלאדי ביזי: שְׁמַרְכֶם, שְׁמַרְכֶן, סאקלאדי סיזי: שְׁמָרָם, שְׁמָרָן, סאקלאדי אנלרי.

שָׁמְרָה, שְׁמָרַתְנִי, סאקלאדי בני: שְׁמָרַתְךָ, שְׁמָרָתֵךְ, סאקלאדי סני: שְׁמָרַתּוּ (שְׁמָרַתְהוּ), שְׁמָרַתָּה, סאקלאדי אני: שְׁמָרַתְנוּ, סאקלאדי ביזי. שְׁמָרַתְכֶם, שְׁמָרַתְכֶן, סאקלאדי סיזי: שְׁמָרָתַם, שְׁמָרָתַן, סאקלאדי אנלרי.

שָׁמַרְתָּ, שְׁמַרְתַּנִי; סאקלאדיג׳ בני: שְׁמַרְתּוֹ, שְׁמַרְתָּהּ, סאקלאדיג׳ אני: שְׁמַרְתָּנוּ, סאקלאדיג׳ ביזי: שְׁמַרְתָּם, שְׁמַרְתָּן, סאקלאדיג׳ אנלרי.

שָׁמַרְתְּ, שְׁמַרְתִּנִי, סאקלאדיג׳ בני: שְׁמַרְתִּיו (שְׁמַרְתִּהוּ), שְׁמַרְתִּהָ, סאקלאדיג׳ אני: שְׁמַרְתִּנוּ (שְׁמַרְתִּינוּ), סאקלאדיג׳ ביזי: שְׁמַרְתִּם, שְׁמַרְתִּן, סאקלאדיג׳ אנלרי.

שָׁמַרְתִּי, שְׁמַרְתִּיךָ, שְׁמַרְתִּיךְ, סאקלאדים סני: שְׁמַרְתִּיו, שְׁמַרְתִּיהָ, סאקלאדים אני: שְׁמַרְתִּיכֶם, שְׁמַרְתִּיכֶן סאקלאדים סיזי: שְׁמַרְתִּים, שְׁמַרְתִּין, סאקלאדים אנלרי.

שָׁמְרוּ, שְׁמָרוּנִי, סאקלאדילר בני: שְׁמָרוּךָ, שְׁמָרוּךְ, סאקלאדילר סני: שְׁמָרוּהוּ, שְׁמָרוּהָ, סאקלאדילר אני: שְׁמָרוּנוּ, סאקלאדילר ביזי: שְׁמָרוּכֶם, שְׁמָרוּכֶן, סאקלאדילר סיזי: שְׁמָרוּם, שְׁמָרוּן, סאקלאדילר אנלרי.

שְׁמַרְתֶּם, שְׁמַרְתּוּנִי, סאקלאדיג׳יז בני: שְׁמַרְתּוּהוּ, שְׁמַרְתּוּהָ, סאקלאדיג׳יז אני, שְׁמַרְתּוּנוּ, סאקלאדיג׳יז ביזי: שְׁמַרְתּוּם, שְׁמַרְתּוּן, סאקלאדיג׳יז אנלרי.

שְׁמַרְתֶּן, שְׁמַרְתּוּנִי, סאקלאדיג׳יז בני: שְׁמַרְתּוּהוּ, שְׁמַרְתּיהָ, סאקלאדיג׳יז אני: שְׁמַרְתּוּנוּ, סאקלאדיג׳יז ביזי: שְׁמַרְתּוּם, שְׁמַרְתּוּן, סאקלאדיג׳יז אנלרי.

שָׁמַרְנוּ, שְׁמַרְנוּךָ, שְׁמַרְנוּךְ, סאקלאדיק סני: שְׁמַרְנוּהוּ, שְׁמַרְנוּהָ, סאקלאדיק אני: שְׁמַרְנוּכֶם, שְׁמַרְנוּכֶן, סאקלאדיק סיזי: שְׁמַרְנוּם, שְׁמַרְנוּן, סאקלאדיק אנלרי.

	(XI א׳)		(XI ב׳)		(XI ג׳)	
נפרד	כַּד , צוֹמלב .		חֵץ , אוֹק .		תֹּף , דהרה .	
נסמך	כַּד הָעֶבֶד .		חֵץ הַגִּבּוֹר .		תֹּף בְּנִי .	
	שם יחיד		שם יחיד		שם יחיד	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנויי יחיד	כַּדִּי	כַּדִּי	חִצִּי	חִצִּי	תֻּפִּי	תֻּפִּי
	כַּדְּךָ	כַּדֵּךְ	חִצְּךָ	חִצֵּךְ	תֻּפְּךָ	תֻּפֵּךְ
	כַּדּוֹ	כַּדָּהּ	חִצּוֹ	חִצָּהּ	תֻּפּוֹ	תֻּפָּהּ
כנויי רבים	כַּדֵּנוּ	כַּדֵּנוּ	חִצֵּנוּ	חִצֵּנוּ	תֻּפֵּנוּ	תֻּפֵּנוּ
	כַּדְּכֶם	כַּדְּכֶן	חִצְּכֶם	חִצְּכֶן	תֻּפְּכֶם	תֻּפְּכֶן
	כַּדָּם	כַּדָּן	חִצָּם	חִצָּן	תֻּפָּם	תֻּפָּן
	שם רבים		שם רבים		שם רבים	
נפרד	כַּדִּים		חִצִּים		תֻּפִּים	
נסמך	כַּדֵּי הָעֶבֶד .		חִצֵּי הַגִּבּוֹר .		תֻּפֵּי בְנִי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנויי יחיד	כַּדַּי	כַּדַּי	חִצַּי	חִצַּי	תֻּפַּי	תֻּפַּי
	כַּדֶּיךָ	כַּדַּיִךְ	חִצֶּיךָ	חִצַּיִךְ	תֻּפֶּיךָ	תֻּפַּיִךְ
	כַּדָּיו	כַּדֶּיהָ	חִצָּיו	חִצֶּיהָ	תֻּפָּיו	תֻּפֶּיהָ
כנויי רבים	כַּדֵּינוּ	כַּדֵּינוּ	חִצֵּינוּ	חִצֵּינוּ	תֻּפֵּינוּ	תֻּפֵּינוּ
	כַּדֵּיכֶם	כַּדֵּיכֶן	חִצֵּיכֶם	חִצֵּיכֶן	תֻּפֵּיכֶם	תֻּפֵּיכֶן
	כַּדֵּיהֶם	כַּדֵּיהֶן	חִצֵּיהֶם	חִצֵּיהֶן	תֻּפֵּיהֶם	תֻּפֵּיהֶן

קלבלי צוג׳וק גוֹרמדים. שהריכיזיג בורג׳לרי אבטארילדיגי גון אונוטולור כי? שהריכיז אטשא יאנדי, בורג׳לרי איסא יירלרינדא דורוייר לר. שהריג ג׳ומלא אדמלרי בוגון ג׳נב גא קיליג׳ באגלי ציקדילר. בו שהריג כישילרי האבסלר גיבי סייאת דיר. בו שהריג כישילרי האבס לר גיבי סייאת טרילי דיר. סיזיג קאיין אטאגיז בו גון מסרור וא שן אידי, אניג אוצון כי אוגלו ג׳נב דן גלדי.

§ 27.

בְּסַכִּין הַד שֶׁחָטְתִּי אֶת הָעֵגֶל, בַּסְכִּין פיצאק אילן בוזאבי בוגאזלדים.
בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל הִכָּה הַנָּשִׂיא אֶת עַבְדּוֹ. אגא קולוני דמיר טאיאק אילן דוגדי.
בְּדְיוֹ אָדֹם כָּתַב בְּנִי אֶת מִכְתָּבוֹ, אוגלום מכתובינֿי קירמיזי מורכב אילן יאזדי.
הַסַּכִּין הַזֶּה חַד וּבוֹ אֶשְׁחַט אֶת הָעֵגֶל, בו פיצאק כסכין דיר וא אניג אילן בוזאבי בוגאזלר אים.
לְמִי הַשֵּׁבֶט אֲשֶׁר בּוֹ הִכָּה הַנָּשִׂיא אֶת עַבְדּוֹ. כימיג דיר או טאיאק כי אניג אילן אגא קולוני דוגדי.

אַחַר, אנדן סוגרא. סוגרא; אַחֲרֵי, סוגרא.

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, בו שיילר דן (פַּסְלְלר דן) סוגרא.
אַחֲרֵי הֵהָרֵס הַחוֹמָה, קלעה בוזולדוק דן סוגרא.
אַחֲרֵי אֲשֶׁר נֶהֶפְכָה הָעִיר, אנדן סוגרא כי שהר אבטארילדי, שהר אבטארילדיק דן סוגרא.
אַחֲרֵי אֲשֶׁר נֶהֶרְגוּ הַגִּבּוֹרִים בַּמִּלְחָמָה, ג׳בבאר לר ג׳נבדא אולדורול־ דיכדן סוגרא.

ולא למדת את אשר אמר מלמדך. למה יגרע כבוד חכמים מכבוד עשירים? אחותי! העוד אישך בחדר? איה אישך? העודנו בירושלים? גבורי המלך יחלקו שלל אויביהם. הגבורים האלה נרדפים לפני אויביהם. חסדי מלכנו לעולם לא ישכחו. התזכר, בני, יום ההפך החומות? העודך זוכר יום ההרס המגדלים? העבד שוכב תחת העץ בגן. עודני יושבת תחת זיתי ותחת גפני. בני ישראל עמדו תחת ההר. העיר נהרסה והחומה עודנה עמדת תחתיה. בתי העיר יהרסו והחומות תעמדנה תחתיהן. האלהים נתן לנו היום ששון תחת אבל ושירים תחת בכי. אם המלכה תהרג במלחמה בנה הגדול ימלך תחתיה. בהחרס החומה אחי נשאר תחת אבניה ומת שם. חסד מלכי לא יוכל להשכח מלבי.

סניג̃ אנאג̃ דחי הפ ירושלם דא אוטורוייר מי? או (נקבה) דחי סאג̃ מי דיר? ביזים דושמאנלרימיז דוסטלרא דוֹנר דוסטלרימיז דושמאנלרא דוֹנמזלר. בבאמיג̃ ג׳ומלא דוסטלרי בג̃א, אניג̃ אוג̃לונא, דושמאנלרא דוֹנדולר. סיזיג̃ דוסטוג̃יז דחי סיזא דושמאנא דוֹנמדי. סניג̃ דושמאניג̃– או דחי סניג̃ אובאריג̃דא דורוייר. סיזיג̃ דושמאניג̃יז–דחי או אֶבֿיג̃יזדא אולדוקדא סיז אני אולדורא בילמדיג̃יז. דושמאנלריג̃יזי – אנלר דחי סיזיג̃ אֶבֿיג̃יזדא איכן אולדורמיֶאסיז. ג׳נב וקתינדא בו ביוכ שהרלר בוראקילדי וא אנלרדא אוטורוג׳י יוק דיר. ישראל שהרלרי ג׳נב וקתינדא בוראקילדילר וא אנלר דא בו גונא קדר אוטורוג׳י יוק אידי. ביז אנדא אוטורדוג̃ומיז שהר (שהר כי ביז אנדא אוטורור אידיכ, אוטורדוק) ג׳נב וקתינדא אבֿטארילדי וא בו גונא קדר אנדא אוטורוג׳י יוק דיר. בו שהר לר גיבי ביוכ וא איי שהר לר בוראקיליר מי? שרה ורבקה! סיז אונוטולור מי סיג̃יז. סיז (נקבה) אקאלריג̃יזיג̃ איילכלריני אונוטור מי סיג̃יז? סאג̃ אולדוג̃וג̃יז דא סיז (נק׳) אונוטולמאז סיג̃יז. אולולר קרב דן אונוטולויירלר.

בן דחי ונג̃ין אולדוג̃ומדא בנים דוסטלרים צוק דיר. מסר פאדשאהיניג̃ יירינא כים פאדשאה אולור? אגר ירושלם פאדשאהי ג׳נבדא אולדורוליר איסא אניג̃ יירינא כיציכ אוג̃לו פאדשאה אולור. ביוכ אוג̃לו אניג̃ יירינא פאדשאה אולא בילמז זירא או בג̃אית כפסיז דיר. ישראל אוולדלרי (בְּנֵי יִשְׂרָאֵל) ביר דחי דושמאנלריניג̃ אוג̃ונדא קוולמאזלר. ישראל שהררי ביר דחי בוזולמאזלר. אללהיג̃ היכלי ביר דחי אבֿטארילמאז. אי דושמאנלרים! בג̃א הצאן דוסטלרא דוֹנר סיג̃יז. אי דושמאנלרים! בג̃א דוסטלרא דוֹנֶאסיז. בן דא סיזא דוסטא דוֹנר אים׳ ואר אולדוג̃ומדן בו גונא קדר בן בוטון גוֹכ אלטינדא סניג̃ אוג̃לוג̃ גיבי טוג̃ר יוללי וא פאכ

תִּלְמְדִי אֶת אֲשֶׁר אָמַר לָךְ מְלַמֶּדֵךְ אֶתְמוֹל ? אִמִּי מֵעוֹדָהּ וְעַד יוֹם מוֹתָהּ שָׁמְרָה דַּרְכֵי יְהוָה הַטּוֹבִים . אַנְשֵׁי הָעִיר הַזֹּאת חֲזָקִים וּגְבוֹהִים כַּעֲנָקִים ; לֹא רָאִיתִי מֵעוֹדִי וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה גִּבּוֹרֵי כֹחַ כְּמוֹהֶם . אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה נֶחֶלְקוּ לַחֲלָקִים , הֶצְיָם רָדְפוּ אַחֲרֵי הָאוֹיֵב וְחֶצְיָם לָכְדוּ אֶת הַמִּגְדָּלִים וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם בָּאֵשׁ . נִשְׁכַּחְנוּ כְּמֵת מִלֵּב . הָאֵילִים הָאֵלֶּה שְׁמֵנֵי בָשָׂר . אָבִי מֵת בְּעֵת מִלְחָמָה בְּיוֹם הֵחָרֵס מִגְדְּלֵי עִירֵנוּ . אַשְׁרֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בְּנֵיהֶם תְּמִימֵי דֶרֶךְ ! אַשְׁרֵיכֶן , שָׂרָה וְרִבְקָה ! כִּי בְנֵיכֶן יִשְׁרֵי דֶרֶךְ וּתְמִימֵי לֵב .

קרדשים ! סן פאכ קלבלי דגיל סין . סניג אוגלוג פאכ קלבלי וא דוגרו יוללי דיר . אוגלום דא קרדשים דא טוגל יוללי אידילר. נא מוטלו סגא , קיזקרדשים , זירא אוגוללריג דוגרו קלבלי דיר . נא מוטלו בנים קיז קרדשימא ! זירא אניג אוגוללרי ג׳ומרט קלבלי וא כגיש עקללי דיר . נא מוטלו שרה גא ! זירא אניג כיציכ אוגלו בגאית עקללי וא דוגרו יוללי דיר . שרה ! סניג כיציכ אוגלוג אגיר אגיזלי וא אגיר דיללי דיר . קוללרים ! נא איצון סיז יירטיק רובאלי סיגיז ? פאדשאה אללהיג אוגונא סיניק קלבלי גלדי . שהר אכטארילדיגי גון בוטון חלק אללהיג אבינדא סיניק קלבלי (סיניק קלב אילן) דוושירילדילר . דושמאן שהרימיזי בוזדוגי גוני ביז אללהיג אבינא סיניק קלבלי וא יירטיק רובאלי דוושירילדיכ . בנים אוגוללרים ג׳בבאר יורכלי (לב , יורכ) וא ביוכ קוותלי דיר . אללהימיז גיבי צוק איליכ לי וא ביוכ קוותלי יוק דיר . פאדשאהיג וכיללרי בוגון איפכ ג׳ובא לר גיינמיש אידילר (לבושי מעילי משי). ביזים מועללימלרימיז בוגון ייגי רובאלר גיינמיש אידילר . בו מסרלי סיאה צהראלי דיר . בו ג׳בבארלר קוותלי אללי דיר . סיזיג אוגוללריגיז ג׳בבאר יורכלי דיר . בבאם דחי סאג אולדוקדא בן בגאית עקללי מועללימלרדן אללהיג יוללריני וא עזיז סוזלריני אוגרנדים . מועללימים ! סניג איי סוזלריגי בן ביר דחי אונוטמאם . סניג איי סוזלריג ביר דחי אונוטולמאז .

האיש הזה חכם , עשיר , נדיב ותמים דרך ; אשרי בניו אחריו ! אשרי ארץ אשר מלכיה נדיבי לב . האלהים לא יגרע חלק יתום מחלק עשיר . לפני האלהים לא יגרע עני מעשיר . חלקו שלל אויביכם . בני ישראל לא יחלקו עוד לחלקים . ששוננו נהפך לאבל וליגון כי מת מלכנו . אבלנו ויגוננו נהפכו לששון כי אויבינו נרדפו לפנינו . עד מתי נרדף לפני אויבינו . כבד פה וכבד לשון אנכי . אשרי האיש אשר בניו חכמי לב . בני ! אם לא תלמד את אשר אמר מלמדך אתמול תענש ענש גדול . בני ! ענשך גדול מענש התלמיד הסכל ; כי חכם לב אתה ונהפכת לעצל

אִם אֵהָרֵג בַּמִּלְחָמָה בְּנִי יִמְלֹךְ תַּחְתָּי .	אגר ג׳נכּדא אולדורוליר איסם אוגלום יירימא פּאדשאה אולור .
אִם רַבִּים פְּשָׁעֵינוּ אֱלֹהֵינוּ לֹא יַעֲזוֹר לָנוּ בְּיוֹם מִלְחָמָה וְנֵרָדֵף לִפְנֵי אוֹיְבֵינוּ .	אגר גונאחלרימיז צוק איסא אללהימיז ביזא ג׳נכּ גונונדא יארדים אידמז וא דושמאנלרימיזינג אוגונדא קווליריז .
הֲיַהֲפֹךְ כּוּשִׁי עוֹרוֹ ?	חאבּם טריסיני דגישטירר מי (תבּדיל אידר מי) ?
הֲיֵהָפֵךְ עוֹר הַכּוּשִׁי ?	חאבּסינג טריסי דגישילר מי (תבּדיל אולורמי) ?
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה יֵרָדְפוּ לִפְנֵי אוֹיְבֵיהֶם בְּיוֹם מִלְחָמָה עַל אֲשֶׁר לֹא שָׁמְרוּ דֶּרֶךְ ה׳ .	בּו כּישילר דושמאנלרינינג אוגונדא קוולירלר אנינג איצון כּי רבּבּינג יולוני סאקלא מאדילר .
אַנְשֵׁי הָעִיר הַזֹּאת מֵעוֹדָם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה הָלְכוּ בְּדַרְכֵי פֶשַׁע .	בּו שהרינג אדמלרי ואר אולדוקלרינדן בּו גונא קדר גונאח יוללרינדא גזר אידילר.
הָרְשָׁעִים יֵעָנְשׁוּ עַל אֲשֶׁר מָאֲסוּ דַּרְכֵי מוּסָר .	יראמזלר ג׳ורומלנירלר אנינג איצון כּי טרכּ אדבּ יולריני כּור איטדילר .
כְּבוֹד מְלָכִים חֲקוֹר דָּבָר .	פּאדשאה לרינג שאני אישי תפּתיש אידמכּ (אראמק, אראשדירמק) דיר .
אַשְׁרֵיכֶם בָּנַי ! כִּי מְלַמְּדֵיכֶם חֲכָמִים מְאֹד .	סאן סיזא אוגוללרים ! וירא סיזינג מועל־לימלריניז בּגאית עקללי דיר .
לָמָּה יִגָּרַע חֶלְקֵנוּ מֵחֵלֶק בְּנֵי הַנָּשִׂיא ?	נא איצון בּיזים פּאיימיז אנאיינג אוגוללרינינג פּאיינדן אכּסיכּ אולאג׳ק ?
לֹא יִגָּרַע מֵחֶלְקְכֶם דָּבָר .	סיזינג פּאיינ׳יזדן חיץ בּיר שיי אכּסילמז .

הָעִיר הַזֹּאת גְּדוֹלָה וַאֲנָשֶׁיהָ עֲשִׁירִים וּגְבוֹהֵי לֵב . הַנְּשִׂיאִים הָאֵלֶּה הָיוּ אֶתְמוֹל שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב . הָאֲנָשִׁים הַמֵּתִים בַּמִּלְחָמָה לֹא נִקְבְּרוּ עוֹד . אַשְׁרֶיךָ אָחִי וְאַשְׁרֵי עֲבָדֶיךָ הָעוֹמְדִים לְפָנֶיךָ . אַשְׁרַיִךְ אֲחוֹתִי וְאַשְׁרֵי אֲנָשַׁיִךְ הָעוֹמְדִים לְפָנָיִךְ . הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ, כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט . הַסְּכָלִים עֲנִיֵּי שֶׂכֶל . הַיְתוֹמִים הָאֵלֶּה עֲנִיֵּי הוֹן וַעֲנִיֵּי שֶׂכֶל . הַיְתוֹמִים הָאֵלֶּה עוֹדָם עוֹמְדִים בַּחוּץ. הַעוֹד לָכֶם כֶּסֶף אוֹ זָהָב ? הַעוֹד לָכֶם אָח אוֹ אָחוֹת ? בְּעוֹד הַנָּשִׂיא בָּעִיר אַנְשֵׁי הָעִיר נִקְבְּצוּ אֵלָיו כָּל יוֹם. אַנְשֵׁי הָעִיר נִקְבְּצוּ אֶל הַנָּשִׂיא בְּעוֹדֶנּוּ בְּבֵיתוֹ. רִבְקָה וְשָׂרָה ! לְמַדְנָה חָכְמָה וּמוּסָר בְּעוֹדְכֶן צְעִירוֹת וּבְבֵית אָבִי . עוֹדֶנִּי בִּירוּשָׁלָיִם. אֲחוֹתִי ! הַעוֹדֵךְ בְּבֵית מְלַמְּדֵךְ הַטּוֹב ? אֲחוֹתִי ! הַעוֹדֵךְ שֹׁכֶבֶת וּמָתַי

כֹּהֲנֵכֶם רְחַב שֵׂכֶל וְרַב חָכְמָה .	סויז̃ אימאמינ̃יז כ̃נ̃יש עקללי וא צוק חכ̃מהלי דיר .
אוֹיְבֵינוּ רַבִּים כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר אֵין לָהֶם מִסְפָּר .	דושמאנלרימיז אנלרא חסאב אולמייאן גוֹכ̃ינ̃ יילדיזלרי גיבי צוק דיר .
אוֹהֲבַי וְרֵעַי לֹא יַעַזְרוּ לִי בְּיוֹם מוֹתִי .	סווירלרים וא דוסטלרים בנ̃א אוֹלומימינ̃ גונינדא יארדים אידמזלר .
הָאֱלֹהִים יַהֲפֹךְ אֶבְלְכֶם לְשָׂשׂוֹן וְלֹא יִשָּׁמַע עוֹד בְּבָתֵּיכֶם קוֹל בֶּכִי .	אללה סויז̃ יאסינ̃יזי סֶבינצא דוֹנדורא וא אבלרינ̃יזדא ביר דחי אג̃לוב̃ ססי אשיטילמסין .
אֶבְלְכֶם יֵהָפֵךְ לְשָׂשׂוֹן וּבִכְיְכֶם לְשִׁירִים .	יאסינ̃יז סבינצא וא אג̃לובינ̃יז טורכולרא צווריליר .
בְּעוֹד אָבִי חַי הָיָה לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ .	בבאם דחי סאג̃ אולדוקדא בנים יימייא אכמגים וא גיימייא רובאם ואר אידי.
אַיֵּה אָחִי ? — עוֹדֶנּוּ בְּבֵית מְלַמְּדוֹ .	קרדשים נרדא דיר ? — או דחי הפ מועללימינ̃ אֶבינדא דיר .
אָחִי ! הַעוֹדְךָ שׁוֹכֵב ? מָתַי תֵּלֵךְ לִלְמֹד בְּבֵית מְלַמֶּדְךָ (מְלַמֶּדְךָ) ?	קרדשים ! דחי כן הפ יאטייר מי סין ? מועללימינ̃ אֶבינדא תעלים אידמכ איצון חצאן גידג׳כ סין ?
הַמַּלְכָּה עוֹדֶנָּה שְׂמֵחָה עַל אֲשֶׁר נֶהֶרְסוּ מִגְדְּלֵי אוֹיְבֵינוּ .	מליכה דחי הפ סוינייר אניג̃ איצון כי דושמאלרימיזינ̃ בורג׳לרי בוזולדי .
הַחוֹמָה הַגְּבוֹהָה הַהִיא נֶהֶפְכָה פִּתְאֹם .	או אוֹכסכ קלעה אפאנסיז אבטארילדי .
תַּלְמִידַי ! לִמְדוּ חָכְמָה וּמוּסָר בְּעוֹדְכֶם צְעִירִים .	תלמידלרים ! דחי סיז יאש אולדוג̃ינ̃יזדא חכמה וא טֵרְבְ ארב אוֹגְרֵאנֵאסיז .
בִּימֵי נֹחַ הָיָה מַבּוּל עַל הָאָרֶץ , וְכָל בָּשָׂר אֲשֶׁר תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם מֵת מִפְּנֵי הַמַּבּוּל .	נֹח נינ̃ גונלרינדא ייר אוזרינדא טופאן אולדו,וא גוֹכונ̃ אלטינדא אולאן ג׳ומלא טֵן טופאן סבבינדן אוֹלדי .
מַלְכֵּנוּ דָוִד מֵת וַיִּמְלֹךְ בְּנוֹ תַּחְתָּיו .	פאדשאהימיז דוד אוֹלדי וא אניג̃ ייִרינא אוג̃לו פאדשאה אולדו .
הַמַּלְכָּה נֶהֶרְגָה בַּמִּלְחָמָה וַיִּמְלֹךְ בְּנָהּ תַּחְתֶּיהָ .	מליכה ג׳נכ דא אוֹלדורולדי וא אניג̃ יירינא אוג̃לו פאדשאה אולדו .
מַלְכֵי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל נָפְלוּ בַּמִּלְחָמָה וַיִּמְלְכוּ בְּנֵיהֶם תַּחְתֵּיהֶם (תַּחְתָּם) .	יהודה וישראל פאדשאהלרי ג׳נכדא דושדילר וא אנלרינ̃ יירינא אוג̃וללרי פאדשאה אולדו .

חֵלֶק, (IIIצ ה) ז׳, פאיי, בולוכ.
חֶרֶב, (יחיד IIצ א׳) נ׳, קיליג׳.
עֹנֶשׁ, (IIIצ א׳) ז׳, ג׳ורום,
אֵבֶל, (IIIצ ה׳) ז׳, יאס, מָאתֵם.
שָׂשׂוֹן, (IVצ) ז׳, סֵבִינְץ.

דָּבָר, (IVצ) ז׳, סוז, שיי, איש.
מַבּוּל, (i) ז׳, מַבּוּל, טופאן.
חֹתֵן, (x ב) ז׳, קאיין אטא.
כֹּהֵן, (x ג׳) ז׳ כֹּהֵן, אימאם.

מֵת, (i) אולו, אולמיש,
שָׂמֵחַ, שְׂמֵחָה, שֵׂן מַסְרוּר.
רַחוּם, מרחמתלי.
כּוּשׁ, (טופראק אדי) חָאבֵּש טופראגי,
כּוּשִׁי, חַאבֵּשְׁלִי כּוּשְׁלִי.
עַל אֲשֶׁר, אניג איצון כי.

רַחוּם אֱלֹהֵינוּ וּגְדוֹל חֶסֶד (וּגְדָל-חָסֶד).	אללהימיז מרחמתלי וא ביוכ אייליכלי דיר.
גָּדוֹל יְהוָה וְרַב כֹּחַ.	רכבי ביוכ דיר וא צוק קוותלי דיר.
דּוֹדִי יָצָא מִבֵּיתוֹ שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב.	אקאם אבינדן סווינצלי וא איי קלבלי (שֵׂן ציקדי).
אַשְׁרֵי תְמִימֵי דָרֶךְ.	טוגל יוללי לרא נא מוטלו.
גִּבּוֹרֵי הַמֶּלֶךְ הָיוּ חֲגוּרֵי חֶרֶב.	פארשאהיג ג׳בבארלרי קיליג׳ דאקינמיש אידילר.
אוֹיְבֵינוּ גְּבוֹהֵי לֵב.	דושמאנלרימיז אוכסכ קלבלי (פודול דיר).
אוֹיְבִי קְצַר יָד.	דוש מאנים קיסא אֵללי (טקאתסיז) דיר.
אוֹיְבֵיכֶם קִצְרֵי יָד.	דושמאנלריניז קיסא אללי דיר.
הַיְתוֹמִים הָאֵלֶּה קְרוּעֵי בְגָדִים.	בו אוכסיזלר יירטיק רובאלי דיר.
הַתַּלְמִיד הַזֶּה שְׁבוּר לֵב.	בו תלמיד סיניק קלבלי דיר.
הַמֶּלֶךְ הַזֶּה שְׁפַל רוּחַ מְאֹד.	בו פארשאה בגאית אלצאק ג׳נלי (אלצאק גוגוללי) דיר.
הָעֲשִׁירִים הָאֵלֶּה שִׁפְלֵי רוּחַ.	בו ונגינלר אלצאק גוגוללי דיר.
יִתְרוֹ כֹּהֵן מִדְיָן חֹתֵן מֹשֶׁה שָׁמַע אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל.	מדין ניג אימאמי משה ניג קאיין אטאסי יותרו אללהיג משה גא וא ישראל גא הר איטדיגיני אישיטדי.
חֹתֶנְךָ עָשִׁיר מֵחוֹתְנִי.	סניג קאיין אטאג בנים קאיין אטאם דן ונגין דיר.
רַב הוֹן חֹתַנְכֶם וּלְכַסְפּוֹ אֵין מִסְפָּר.	סיזיג קאיין אטאניז צוק מאללי דיר וא אניג אקצאסינא חסאב יוק דיר
כֹּהֲנֵי מִדְיָן לְבוּשֵׁי מְעִילֵי מֶשִׁי וַחֲגוּרֵי אֵזוֹר צֶמֶר הֵם.	מדיניג אימאמלרי, אנלר איפכ ג׳ובאלר גיינמיש וא יון קושאק באגלנמיש דיר

עוֹד , בִיר דחי . דַהִי . עוֹדִי או עוֹדֶנִּי , דחי בן ואר אים . עוֹדְךָ , עוֹדָךְ , דחי סן ואר סין . עוֹדֶנּוּ , עוֹדֶנָּה , דהי או ואר דיר . עוֹדֶנּוּ , דחי ביז ואר איז .
עוֹדְכֶם , עוֹדְכֶן , דחי סיז ואר , סיגיז . עוֹדָם , עוֹדָן , דחי אנלר ואר דיר .
תַּחַת , טיפ , אַלְט , — תַּחַת הַשָּׁמַיִם , גוֹכִיגֿ אלטינרא . תַּחַת בְּנִי , אוגלומיגֿ יירינא . —
תַּחְתֵּנִי או תַּחְתַּי , בנים אלטימדרא . בנים יירימא . תַּחְתֶּיךָ , תַּחְתַּיִךְ ;
תַּחְתָּיו , תַּחְתֶּיהָ או תַּחְתֶּנָּה ; תַּחְתֵּנוּ או תַּחְתֵּינוּ , תַּחְתֵּיכֶם , תַּחְתֵּיכֶן ,
תַּחְתָּם או תַּחְתֵּיהֶם , תַּחְתָּן או תַּחְתֵּיהֶן .
אַשְׁרֵי , נא מוטלו ! סאן ! אַשְׁרֵי הָאִישׁ ! נא מוטלו אול כישי גֿא ! סאן אול כישי גֿא !
אַשְׁרַי , נא מוטלו בגֿא ! סאן בגֿא ! אַשְׁרֶיךָ , אַשְׁרַיִךְ , נא מוטלו סגֿא !
אַשְׁרָיו , אַשְׁרֶיהָ ; אַשְׁרֵינוּ ; אַשְׁרֵיכֶם , אַשְׁרֵיכֶן ; אַשְׁרֵיהֶם , אַשְׁרֵיהֶן ,

דּוֹדִי עוֹדֶנּוּ חוֹלֶה , אקאם דחי הפ כפסיז דיר .
אִמִּי עוֹדֶנָּה חוֹלָה , אנאם דחי הפ כפסיז דיר .
עוֹדְךָ חַי , דחי סן דירי סין .
תַּלְמִידַי עוֹדָם יוֹשְׁבִים בַּבַּיִת . תלמידלרים דחי אֶברא אוטורוייר לר .

בְּעוֹדִי , דחי בן ואר אולדוגֿומדא .
בְּעוֹדְךָ , דחי סן ואר אולדוגֿוגֿדא .
בְּעוֹדְכֶם חַיִּים , דחי סיז סאגֿ אולדוגֿוגֿיזדא .
בְּעוֹדֶנּוּ חַי , דחי או סאגֿ אולדוגֿינדא .
בְּעוֹדִי או בְּעוֹדֶנִּי עָשִׁיר , בן דחי זנגין אולדוגֿומדא .
מֵעוֹדִי וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה , ואר אולדוגֿומדן בו גונא קדר .
מֵעוֹדְךָ וְעַד יוֹם מוֹתֶךָ , ואר אולדוגֿוגֿדן אולג׳ב גונוגֿא קדר . —

* אִישׁ , ז׳ . (I) כישי אֵר , אִישִׁי , אִישְׁךָ , אֲנָשִׁים (VII א׳) כישילר , אַנְשֵׁי אֲנָשַׁי וכו׳
* בֵּן , ז׳ , (x א׳) אוגֿול . בְּנִי , בִּנְךָ , בָּנִים , (III) אוגֿוללר , בְּנֵי , בָּנַי , בָּנֶיךָ .

עָנַשׁ , ג׳ורומלדי .
הָרַס , (עת׳ יַהֲרֹס או יֶהֱרֹס) בוזדו .
חָפַף , (יַחֲפֹף או יַחְפֹּף) אַכְטַרְדִי , ייקדי , דווירדי , צווירדי , דונדורדי .

חָגַר , (יַחְגֹּר) , בגֿלארי , דאקדי .
גָּרַע , (יִגְרַע ,) אֶכְּסִילְטְדִי , אֶכְּסִיכְּ אִיטדי .
נִגְרַע , אֶכְּסִילְדִי , אכסיכ אולדו .

חָלַק , (יַחֲלֹק יַחְלְקוּ) פאיי איטדי , בולדו , פאיי וירדי , פאיי אלדי .
כָּבוֹד , (iv) ז׳ , סַיי רַגְבֵּת , שאן , עַזְמַת , שֵׁוְכֵּת ,

	נ פ ע ל					
	רָדַף , קודי . נִרְדַּף , קוולדי .		עָזַב , פוראקדי . נֶעֱזַב , פוראקילדי .		שָׁכַח , אונוטדי . נִשְׁכַּח , אונוטולדי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
	נִרְדַּף	נִרְדְּפָה	נֶעֱזַב	נֶעֶזְבָה	נִשְׁכַּח	נִשְׁכְּחָה
ע	נִרְדַּפְתָּ	נִרְדַּפְתְּ	נֶעֱזַבְתָּ	נֶעֱזַבְתְּ	נִשְׁכַּחְתָּ	נִשְׁכַּחַתְּ
ב	נִרְדַּפְתִּי	נִרְדַּפְתִּי	נֶעֱזַבְתִּי	נֶעֱזַבְתִּי	נִשְׁכַּחְתִּי	נִשְׁכַּחְתִּי
ר	נִרְדְּפוּ	נִרְדְּפוּ	נֶעֶזְבוּ	נֶעֶזְבוּ	נִשְׁכְּחוּ	נִשְׁכְּחוּ
	נִרְדַּפְתֶּם	נִרְדַּפְתֶּן	נֶעֱזַבְתֶּם	נֶעֱזַבְתֶּן	נִשְׁכַּחְתֶּם	נִשְׁכַּחְתֶּן
	נִרְדַּפְנוּ	נִרְדַּפְנוּ	נֶעֱזַבְנוּ	נֶעֱזַבְנוּ	נִשְׁכַּחְנוּ	נִשְׁכַּחְנוּ
	יֵרָדֵף	תֵּרָדֵף	יֵעָזֵב	תֵּעָזֵב	יִשָּׁכַח (־כֵחַ)	תִּשָּׁכַח (־כֵחַ)
ע	תֵּרָדֵף	תֵּרָדְפִי	תֵּעָזֵב	תֵּעָזְבִי	תִּשָּׁכַח (־כֵחַ)	תִּשָּׁכְחִי
ת	אֵרָדֵף	אֵרָדֵף	אֵעָזֵב	אֵעָזֵב	אֶשָּׁכַח (־כֵחַ)	אֶשָּׁכַח (־כֵחַ)
י	יֵרָדְפוּ	תֵּרָדַפְנָה	יֵעָזְבוּ	תֵּעָזַבְנָה	יִשָּׁכְחוּ	תִּשָּׁכַחְנָה
ד	תֵּרָדְפוּ	תֵּרָדַפְנָה	תֵּעָזְבוּ	תֵּעָזַבְנָה	תִּשָּׁכְחוּ	תִּשָּׁכַחְנָה
	נֵרָדֵף	נֵרָדֵף	נֵעָזֵב	נֵעָזֵב	נִשָּׁכַח (־כֵחַ)	נִשָּׁכַח (־כֵחַ)
צ	הֵרָדֵף	הֵרָדְפִי	הֵעָזֵב	הֵעָזְבִי	הִשָּׁכַח (־כֵחַ)	הִשָּׁכְחִי
ו	הֵרָדְפוּ	הֵרָדַפְנָה	הֵעָזְבוּ	הֵעָזַבְנָה	הִשָּׁכְחוּ	הִשָּׁכַחְנָה
י						
ב	נִרְדָּף	נִרְדָּפָה (־דֶּפֶת)	נֶעֱזָב	נֶעֱזָבָה (־זֶבֶת)	נִשְׁכָּח	נִשְׁכָּחָה (־כַּחַת)
י	נִרְדָּפִים	נִרְדָּפוֹת	נֶעֱזָבִים	נֶעֱזָבוֹת	נִשְׁכָּחִים	נִשְׁכָּחוֹת
נ						
מ	נפרד , נִרְדֹּף		נַעֲזֹב		נִשְׁכֹּחַ	
ק	נסמך , הֵרָדֵף		הֵעָזֵב		הִשָּׁכַח (־כֵחַ)	
ר						

פֶּה , אָגִיז ·
לָשׁוֹן , דִיל ·
קָרוּעַ , יירטילמיש , יִירְטִיק
אַדֶּרֶת , בִּינִישׁ , מאנטייא
שָׁבַר , קִירְדִי , סִינְדִירְדִי
יָד , אֶל ·

כְּבַד פֶּה , אָגִיר אגִיזְלִי , בֶּלְטֶפּ ,
כִּבְדֵי לָשׁוֹן , אָגִיר דיללילר , בֶּלְטֶפְּלֶר ·
קְרוּעַ אַדֶּרֶת , יירטיק בינישלי .
קְרוּעֵי אַדֶּרֶת , יירטיק בינישלי לר .
שְׁבוּר יָד , קיריק אֶלְלִי ·
שְׁבוּרֵי יָד , קיריק אֶלְלִי לר .
שְׁבוּרֵי לֵב , קיריק קלבלי לר .
לְבוּשֵׁי מְעִיל , ג׳ובא גיינמישלר .

X א	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	אוֹיֵב . דושמאן .		אוֹיְבִים	
נסמך	אוֹיֵב אָבִי .		אוֹיְבֵי אָבִי	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כינוי יחיד	אוֹיְבִי	אוֹיְבִי	אוֹיְבַי	אוֹיְבַי
	אוֹיִבְךָ	אוֹיְבֵךְ	אוֹיְבֶיךָ	אוֹיְבַיִךְ
	אוֹיְבוֹ	אוֹיְבָהּ	אוֹיְבָיו	אוֹיְבֶיהָ
כינוי רבים	אוֹיְבֵנוּ	אוֹיְבֵנוּ	אוֹיְבֵינוּ	אוֹיְבֵינוּ
	אוֹיִבְכֶם	אוֹיִבְכֶן	אוֹיְבֵיכֶם	אוֹיְבֵיכֶן
	אוֹיְבָם	אוֹיְבָן	אוֹיְבֵיהֶם	אוֹיְבֵיהֶן

(x ב) מְלַמֵּד , מועללים . מְלַמֵּד בְּנִי , אוגלומוג מועללימי . מְלַמְּדִי ; מְלַמֶּדְךָ , מְלַמְּדֵךְ ; מְלַמְּדוֹ , מְלַמְּדָהּ ; מְלַמְּדֵנוּ ; מְלַמֶּדְכֶם ; מְלַמֶּדְכֶן ; מְלַמְּדָם , מְלַמְּדָן , מְלַמְּדִים ; מְלַמְּדֵי בְּנִי ; מְלַמְּדַי ; מְלַמְּדֶיךָ , מְלַמְּדַיִךְ ; מְלַמְּדֵיכֶם , מְלַמְּדֵיכֶן , וכו׳ .

(x ג׳) אוֹהֵב , סוויג׳י דוסְט . אוֹהֵב בְּנִי ; אוֹהֲבִי ; אוֹהַבְךָ , אוֹהֲבֵךְ ; אוֹהֲבֵנוּ , אוֹהַבְכֶן ; אוֹהֲבִים ; אוֹהֲבֵי בְּנִי ; אוֹהֲבַי ; אוֹהֲבֵיהֶם וכו׳ .

ההיא. העיר נלכדה ובתיה נשרפו באש. האשה הלבושה בגדים טובים ויקרים היא המלכה. המלכה היא האשה אשר על ראשה נזר זהב יפה. האיש הזה נטע כרמים וזיתים ולא אכל מפרים. ידעתי את מרים ואת קשי ערפם. כל ימי חיי שבעתי עמל ויגון. נזרי הזהב אשר על ראשי המלכים כבדים מאד ועל כן הם יקרים מאד. עצינו הגבוהים האלה לא נתנו פרים. עדי הכלה הזאת טוב מעדי הכלה ההיא. החתנים האלה יפים ועדים יקר. החתן היפה הזה שם עליו את עדיו. חצי העם נקבץ בבית דודי וחציו בבית אחי. העם נקבץ, חציו בית הנשיא וחציו בית המשנה. כל היושבים בעיר הזאת יקבצו מחר, חצים פה וחצים שם.

בו קוצקאר לר פכ סמיז וא קוותלי דיר; אנלר חצאן בוגאזלנירלר? אנלריג אטי סאטילירמי? משה ומרדכי! סיזיג קוצקארלריגיז בנים סורוביגיז קוצקארלרינדן סמיז וא קוותלי דגיל דיר. אגר סניג קוצקאריגיג אטי צבילירסא בנים קוצקארימיג אטינדן אגיר גליר (אגיר אולור, כבד). בנים חסטאליגימא חיץ אילאג׳ יוק דיר. קיזקרדשים! סניג חסטאליגיג בו פוקרא קריניג חסטאליגי גיבי דגיל דיר. קרדשים דון צוק טילבי לר אבלאדי. בו אגאלר אבג׳י ג׳בבארלר דיר. אנלריג אבינדן בן יימדים. בן בו פנא חלקיג אראסינדא אוטורמייראים. סיזיג אראגיזדא משה גיבי עקללי תלמיד וא ר מי? אללה ביזים קיינימיזי וא אמגימיזי גורדי וא ביזי אג׳ידי. בו עקללי אדם סיזיג חסטאליקלריגיזי אוגאלטדי מי? קרט ליק גונלרי יאשליק גונלרי גיבי דגיל דיר. סניג אטלרי סמיז קוצקארלריג דון בוגאזלנדילר. סניג מייבאסי דאטלי אולאן אלמא דירגיג (תפוח) קורודי. ביזים מייבאסי איי אולאן זייתון דירגימיז (זית) אטשא יאנדי. אנלריג יאגי איי אולאן זייתון דירכלריני כים דיכדי? הם שראביגיזי איצדים הם אכמכ גא דויידום. בן נא זייתון דירגי גורדום נא באג כוטוגי. חלק נא סניג אביגא דושירילסין נא בנים אבימא.

§ 26.

טָהוֹר, פאכ.	טְהוֹר לֵב, פאכ קלבלי
לֵב, ז׳ קַלְבְּ.	טְהוֹרֵי לֵב, פאכ קלבלי לר
שָׁפָל, אלצאק.	שְׁפַל רוּחַ, אלצאק ג׳אנלי.
רוּחַ, נ׳, ג׳אן.	שִׁפְלֵי רוּחַ, אלצאק ג׳אנלי לר.
תָּמִים, טוגל.	תְּמִים דֶּרֶךְ, טוגל יוללי.
דֶּרֶךְ, יול.	תְּמִימֵי דֶרֶךְ, טוגל יוללי לר.

ג׳נב וקתינדא ג׳ומלא אֵבּלרימיזי אטשׂא יאקדילר. ג׳נב וקתינדא ג׳ומלא אבּלרימיז אטשׂא יאנדילר. ג׳ומלא עוֹמרומיג׳ גונלרי אללהיג׳ כלאמלריני (סוֹזלריני) סאקלדים. עוֹמרומיג׳ ג׳ומלא גונלרי הר גונאחדן סאקינדים (נִשְׁמַר). ג׳ומלא עוֹמרוג׳ גונלרי אללהיג׳ כלאמלריני סאקלא. הר פֿנא וא יראמז אדם דן סאקין־(נִשְׁמַר). תלמידלרים! אללהיג׳ כלאמלריני דיגֿלמייא מי בוראיא דווֹשירילדיג׳יז יוקסא טורכולר דיגֿלמאיא מי. שׂרה ורבקה! סיז דירליגֿיג׳יזיג׳ ג׳ומלא גונלרי גונאח דן וא הר פֿנא איש (דָבָר) דן סאקינדיגֿיז. שׂרה ורבֿקה! סיזיג׳ ארדיגֿיזדן קוואן פֿנא קוללרדן סאקיניגֿיז זירא אנלר סיזי אוֹלדורור לר (הרג). בו פֿנא אדם דן נאסלי סאקינאיים, או איסא ארדימדן קוואייר. בו פֿנא יראמזלרדן נאסלי סאקינאייק, אנלר איסא ארדימיז דן קוואייר לר. שׂרה ורבקה! סיז גונאחדן סאקינ מיירסיגֿיז.

בן פֿנא ג׳וואבלר יאזמא דן סאקיניר אים. סיז רובֿאלריגֿיזי יירטמאדן סאקינמיירסיגֿיז. אוֹגֿלום פֿנא תלמידלרדן סאקינמאיא קאדיר אולמאז. ג׳נב וקתינדא צוק קאן דוֹכולדו. ג׳נב וקתינדא קאן דוכולייר. ירושׂלם יארין זאבטְ אולונור. ביזים ביוב שׂהרלרימיז זאבט אולונורלר. בו חֵלֶק בוראיא נא איצון דוושׂירילדי? בו חלק בוראיא נא איצון דוושׂיריליר? קיזקרדשׂים! בו אוֹגלאנא ייגֿי רובא דיכמֵאדן סאקין, זירא או אני יירטאר. תלמידלרים! ג׳הילריג׳ טורכולריני דיגֿלמאדן סאקיניגֿיז. קיזקרדשׂים ארדינדן קוואן פֿנא אדם דן סאקינמייר. אללה אבֿלרימיזי יאגמקדן סאקלאסין. אבֿימיז יאנדיגֿי גוני בבאם אוֹלדי. וא כרט בבאמיג׳ אזבארינדא גומולדו. ירושׂלם זאבט אולונדוגֿי גון איצאריסינדא אוטוראן אגֿאלר וא בוטון חלק קאצדילר. בו דירכלר דא אוֹכסב דיר וא אנלריג׳ מייבֿאסי איי וא דאטלי דיר. קיז קרדשׂים! בבאם סניג׳ אסיליגֿיגֿי וא עינארצילגֿיגֿי בילייר. סיזיג׳ אלטין סאגֿיטלריגֿיז וא גומוש סאגֿיטלריגֿיז ביזים אלטין סאגֿיטלרימיז דן וא גומוש סאגֿיטלרימיז צוק דיר. באשׂימיג׳ אגֿריסי סניג׳ באשׂיגֿיג׳ אגֿריסינדן פֿנא דיר. ביזים גונלרימיז גֿוֹלגא גיבי גציירלר. יאשׂליגֿימיזיג׳ גונלרי גוֹלגא גיבי גצייר לר.

גם כלי כסף גם כלי זהב נגנבו מביתנו. גם אנחנו נעבד את יהוה כי הוא אלהינו. האלהים רפא את חליי אשר לא היה לו מרפא. האלהים ראה את עניי ויחמל עלי. האלהים ראה את חליינו ואת מכאובינו ויחמל עלינו. דודי מת אתמול ויקבר היום בקבר זקני. דודי היה גבור ציד. למה לא אכלת מציד דודי? בני צד היום אריה יפה וגדול. יין הגפן הזאת טוב מיין הגפן

מי שחט את העגל הזה? מתי נשחט העגל הזה? מי שחט את
הפרה? מתי נשחטה הפרה? מי ישחט את העגל? מתי ישחט העגל?
מתי תשחטו את עגליכם? מתי ישחטו עגליכם? שרה ורבקה ומרים!
מתי תקבצנה בבית דודכן? הגבורים אשר נפלו בימי מלחמה
נקברו בירושלם. הרשעים שרפו באש את בתי עירנו. בתי
עירנו נשרפו באש. הרשע ישרף באש עולם. הרשעים ישרפו באש
עולם. כל ערי ישראל נשרפו באש. תלמידי יקבצו גם מחר לשמע דברי
אלהים. שרה ורבקה ומרים! מתי תקבצנה לשמע שירי האשה החכמה?
מתי תקבצנה אחותי ואמי ושרה ורבקה ומרים לשמע דברי חכמה ומוסר.
מתי תשחטנה הפרות אשר לדודכן? תלמידי! מתי תקבצו לשמע את אשר
כתב החכם הגדול ההוא. גדולה ורחבה העיר אשר מגדליה נלכדו אתמול.
המלמד אשר תלמידיו חכמים מת אתמול מות קדושים. העני אשר חייו
היו רעים מת היום.

תלמידי! הקבצו היום בביתי לשמע את אשר יכתב אל המלך. אמי
ואחותי ושרה ורבקה ומרים! הקבצנה היום בחדרי לשמע את השיר היקר
אשר כתב דודי. ראיתי את בית דודי והנה הוא נשרף באש. ראיתי
את ביתך והנה הוא נשרף באש. נשחט העגל. נשחט העגל. כל
העם נקבץ בבית הנשיא. כל העם נקבץ בבית המלך. למי היו הבתים
הנשרפים ההם? עירנו נשרפה באש. עירנו נשרפה באש. עירנו נשרפת
באש. הפרה אשר לאחותי נשחטה אתמול. הפרה אשר לאחי נשחטה
היום. הישראלית והמצרית הנקברות היום היו עניות מאד. השפחה
אשר רדף אחי אחריה גנבה מביתנו מזרקי כסף. העבדים אשר רדפו
משה ושמואל אחריהם שרפו את בית דודי באש. פה נקבצו מלכים
רבים ומי מהם מלך ירושלם? המלך אשר על ראשו נזר זהב גדול הוא
מלך ירושלם. היום עת הקבץ העם. היום יום השרף ירושלם. מתי
עת הסגר הדלת. היום יום הלכד ירושלם. בהלכד ירושלם כל היושבים
בתוכה שרפו את בתיהם באש. כהסגר הדלת ואחי בא מן השדה.

בו יראמז אגא ביזים אבימיזי אטשא יאקדי. אבימיז אטשא
יאנדי. אבימיז אטשא יאנייר. ביזים פאדשאהימיז בו אוכסב בורג׳
זבט איטדי. בו אוכסב בורג׳ דון זבט אולונדי. בו אוכסב בורג׳ זבט
אולונייר. מריבה צוק שהרלר וא אוכסב בורגלר זבט איטדי. ביז
איצריסינדא אוטורדוגומיז שהר דון זבט אולונדי. דון זבט אולונאן שהר
בגאית ביוב וא איצריסינדא צוק חלק (נאר) בי סאיילמאז: יראמזלר

טוֹב מוֹתִי מֵחַיָּי .	אֹלומים דירליגימדן איי דיר .
הָעִיר הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר יָשַׁבְנוּ בָּהּ נִשְׂרְפָה בָּאֵשׁ בְּעֵת הַמִּלְחָמָה .	או ביוכ שהר כי ביז אנדא אוטורור אידיכ ג׳נכ וקתינדא אטשא יאנדי .
עָרֵי יִשְׂרָאֵל הַגְּדוֹלוֹת נִשְׂרְפוּ בָּאֵשׁ .	ישׂראליגֿ ביוכ שהרלרי אטשא יאנדילר .
מָתַי יִקָּבֵר הָאִישׁ אֲשֶׁר מֵת אֶתְמוֹל פִּתְאֹם?	דון אפאנסיז אוֹלן כימסא חצאן גוֹמולור?
עַד מָתַי לֹא יִסָּגְרוּ פַּתְחֵי בָּתֵּיכֶם ?	אֵבלריגֿיזיגֿ קאפולרי חצאנא קדר אוֹרטולמז .
הָאִישׁ הֶחָכָם הַהוּא מֵת מוֹת יְשָׁרִים .	או עקללי אדם דוֹגרולר אוֹלומיני (אוֹלומי אילן) אוֹלדו .
הָאִישׁ הֶעָשִׁיר הַזֶּה מֵת מוֹתֵי רְשָׁעִים .	בו זנגין אדם יראמז לר אוֹלומיני (אוֹלומי אילן) אולדי .
חַיֵּינוּ מְלֵאִים עָמָל וְיָגוֹן , טוֹב מוֹתֵנוּ מֵחַיֵּינוּ .	דירליגימיז אמכ וא קאייגֿו דולו דיר , אוֹלומימיז דירליגימיז דן איי דיר .
תַּלְמִידַי ! לָמָּה נִקְבַּצְתֶּם פֹּה ? — לִשְׁמֹעַ חָכְמָה וְלִלְמֹד מוּסָר .	תלמידלרים ! בוראיא נא איצון דוושירי־לדיניזֿ? חכמה דיגֿלמכ וא טרכ אדב אוֹגרנמכ איצון .
הִקָּבְצוּ פֹּה גַּם מָחָר .	בוראיא יאֹרין דא דוושירילינֿיז .
אָבִי הָיָה בִּירוּשָׁלַיִם בְּהִקָּבֵץ שָׁם רָאשֵׁי יִשְׂרָאֵל .	בבאם ירושלם דא אידי אוראיא ישׂראל באשלרי דוושירילדיכ דא .
גַּם אֲנִי יָשַׁבְתִּי בְּחֶבְרוֹן בְּהִשָּׂרֵף יְרוּשָׁלַיִם בָּאֵשׁ .	ירושלֹם אטשא יאנדיק דא בן דא חברון דא אוטורור אידים .
כְּהִלָּכֵד יְרוּשָׁלַיִם וַנִּשְׂרֹף אֶת בָּתֵּינוּ בָּאֵשׁ .	ירושלם אלינדיגֿי גיבי אֵבלרימיזי אטשא יאקדיק .
אֶתְמוֹל בֵּית דּוֹדִי נִשְׂרַף בָּאֵשׁ .	דון אקאמיגֿ אבֿי אטשא יאנדי .
הַיּוֹם בֵּית אָחִי נִשְׂרָף בָּאֵשׁ .	בוגון קרדשימיגֿ אֵבֿי אטשא יאנאייר .
מַדּוּעַ נִקְבָּצִים רָאשֵׁי הָעָם בִּירוּשָׁלַיִם ?	מיללתיגֿ באשלרי ירושלם גֿא נא איצון דוושיריליור ?
הַכַּלּוֹת הַנִּקְבָּצוֹת פֹּה יָפוֹת מְאֹד .	בוראיא דוושירילן גלינלר פכ דילבר דיר .
נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ .	ביזים אורטאמיזדא (אראמיזדא) סן אללהיגֿ ביר אגֿאסי סין .
עָרֵינוּ גְּדוֹלוֹת וּרְחָבוֹת וּבְתוֹכָן עַם רַב אֲשֶׁר לֹא יִסָּפֵר .	שהרלרימיז ביוכ וא כֿניש דיר וא אנלריגֿ אורטאסינדא (אי צינדא) סאיילמייג׳ק צוק חַלְק (ואר דיר) .
יְמֵי חַיֵּינוּ קְצָרִים וּמְלֵאִים עָמָל וְיָגוֹן .	עוֹמרומיזיגֿ גונלרי קיסא וא אמכ וא קאייגֿו דולו דיר .

מַרְפֵּא, ז׳. אילאג׳. חָלָה חֳלִי רָע, פֿנא כפֿסיזליב כפֿסיזלנדי, פֿנא כפֿסיזליב דן כפֿסיזלנדי.

שָׂרַף, יִשְׂרֹף, יאקדי. שָׂרַף בָּאֵשׁ, אטש דא יאקדי, אטשא יאקדי. נִשְׂרַף בָּאֵשׁ, אטשא יאנדירילדי, אטשא יאנדי.

לָבוּשׁ בְּגָדִים צוֹאִים, פירלי רובאלר גיינמיש. שָׂבַע לֶחֶם, אבמב גא דויידו.

אָחִי קָרָא אֶת אֲשֶׁר כָּתַב הַמְלַמֵּד.	קרדשים מועללימיגׄ יאזדיגׄיני אוקודי.
בְּנִי קְרָא אֶת אֲשֶׁר נִכְתַּב בַּסֵּפֶר הַזֶּה.	אוגׄלום בו כתאב דא יאזילאן ני אוקודו.
תַּלְמִידַי לָמַד אֶת כָּל אֲשֶׁר נִכְתַּב בְּסִפְרֶךָ.	בנים תלמידים סניגׄ כתאביגׄ דא הר נא כי יאזילדי איסא אוגׄרנדי.
אֲחוֹתִי כָּתְבָה לִי אֶת כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמַע בְּעִירָהּ.	קיזקרדשים בגׄא שהרינדא הר נא כי אשיטילדי איסא יאזדי.
אָבִי חָלָה חֳלִי אֲשֶׁר אֵין לוֹ מַרְפֵּא.	בבאם אוולא חסטאליק (דן) חסטאלנדי כי אנׄגא אילאג׳ יוק דיר (אילאג׳ אולמייאן חסטאליק דן חסטאלנדי).
הַבָּתִּים אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים בָּהֶם גְּבוֹהִים	אנלרדא ביז אוטורדוגׄימיז אבׄלר אוכסב דיר.
אֲחוֹתִי נָטְעָה אֶת הָעֵץ אֲשֶׁר אָכַלְתְּ מִפִּרְיוֹ.	סן מייבׄאסינדן יידיגיגׄ דירגׄי קיזקרדשים דיכדי.
אָחִי נָטַע אֶת הַכֶּרֶם אֲשֶׁר יֵינוֹ טוֹב מְאֹד.	שׁראבי פכ איי אילאן באגׄי קרדשים דיכדי.
אֶתְמוֹל מֵת הַחוֹלֶה אֲשֶׁר לֹא הָיָה מַרְפֵּא לְחָלְיוֹ.	דון אולדי או חסטא כי אניגׄ חסטאליגׄינא אילאג׳ יוק אידי.
הָאִשָּׁה אֲשֶׁר בֵּיתָהּ קָרוֹב לְבֵיתֵנוּ חֲכָמָה.	אבׄי אבׄימיזא יאקין אולאן קרי עקללי דיר.
הָעִיר אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בָּהּ אָחִי גְּדוֹלָה וּרְחָבָה מְאֹד.	שהר כי אנדא קרדשים אוטורוייר ביוכ וא כנׄיש דיר.
הָעֶבֶד אֲשֶׁר רָדַפְתִּי אַחֲרָיו גָּנַב מִבֵּית אָבִי כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב.	בן ארדינדן קוודוגים קול בבאמיגׄ אבׄינדן גומיש סאגׄיטלר וא אלטון סאגׄיטלר צאלדי.
עָנִי מְאֹד הָאִישׁ אֲשֶׁר בֵּיתוֹ נִשְׂרַף אֶתְמוֹל.	דון אבׄי יאנאן כימסא פכ פֿאקיר דיר.
גַּם אֶת מֶרְיֵנוּ גַּם אֶת קְשִׁי עָרְפֵּנוּ יוֹדֵעַ הָאֱלֹהִים.	אללה ביזים אסיליגימיזי דא וא אנׄסאמיזיגׄ קאטיליגׄיני דא (עינאדצילגׄימיזי דא) בילייר.
גַּם נָדַר הָאִישׁ הַזֶּה גַּם עָשָׂה אֶת אֲשֶׁר נָדָר.	בו אדם הם אנייית איטדי הם אנייית איטדיגׄיני איטדי.

XI ב	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	זַיִת, זייתון, זייתונליב		זֵיתִים .	
נסמך	זֵית דּוֹדִי .		זֵיתֵי דּוֹדִי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	זֵיתִי	זֵיתִי	זֵיתַי	זֵיתַי
	זֵיתְךָ	זֵיתֵךְ	זֵיתֶיךָ	זֵיתַיִךְ
	זֵיתוֹ	זֵיתָהּ	זֵיתָיו	זֵיתֶיהָ
כנוי רבים	זֵיתֵנוּ	זֵיתֵנוּ	זֵיתֵינוּ	זֵיתֵינוּ
	זֵיתְכֶם	זֵיתְכֶן	זֵיתֵיכֶם	זֵיתֵיכֶן
	זֵיתָם	זֵיתָן	זֵיתֵיהֶם	זֵיתֵיהֶן

* רֹאשׁ , באש · (i) , רֹאשִׁי , רֹאשְׁךָ, רָאשִׁים , (i) באשלר, רָאשֵׁינוּ , רָאשֵׁיכֶם.
* יוֹם , נון . (i) , יוֹמִי , יוֹמְךָ , יָמִים , גונלר (ו) יָמַי , יָמֵינוּ , יָמָיו .
* בַּיִת, אֵב . (IX ב') , בֵּיתִי , בֵּיתְךָ, בָּתִּים , אֵבְלר (ו) בָּתֶּיךָ , בָּתֵּינוּ . וכו'
* עִיר , נ׳ שֵׁהִר (ו), עִירְךָ , עִירוֹ , עָרִים , שהרלר (ו) עָרֵינוּ, עָרֵיכֶם .

תָּוֶךְ , (IX א) ז׳ , אוֹרְטָא:
תּוֹךְ הַבַּיִת , אֵבִיגּ
אורטאסי ; בְּתוֹךְ
הַבַּיִת , אֵבִיגּ
אורטאסינדא .
אַיִל , (IX ב) ז׳ . קוצקאר .
יַיִן , (IX ב) ז׳ . שראב .
צַיִד , (IX ב) ז׳ , אַב · גְּבּוֹר
צַיָּד , אַבְגִ׳י בגאטיר .
קֹשִׁי , קֳשִׁי , (VII ו') ז׳ ,
קאטי׳יק

מְרִי , מֳרִי , (VII ו') אַסִילִיק.
בְּכִי , בֳּכִי , (VII ו') ז׳ ,
אַגְלוֹב .
חֲצִי , חֲצִי , (VII ו') ז׳ ,
יארים .
עֲדִי , עֳדִי , (VII ו' ר'
עֲדָיִים עֶדְיֵי וכו')
בֵּזֵב .
חֳלִי , חֳלִי , (VIII ד׳ · רבים:
חֳלָיִים , חֳלָיֵינוּ , וכו') ז׳
חסטאליק , כפסיזליב .

עֹרֶף , (VIII א) ז׳ , אֶנְסֶא ;
קְשֵׁי עֹרֶף , אנסא
קאטיליג׳ , עינארציליק ,
עינאדרי .
שֶׁקֶל , (יִשְׁקֹל) צַבְרִי ,
אוֹלצדרי (טראזי אילן).
רָפָא , אוגאלטרי , סאג
איטדרי (חסטא ני) .
צָר , אָבְלאדרי .
אֵשׁ , נ׳ אַטֵשׁ .

גַּם , דַּהִי · גַּם אֶת הַמֶּלֶךְ רָאִיתִי . פארשאהי דא גוֹרדים

גַּם לְאָחִי נָתַן אָבִי סֵפֶר , בּבאם קרדשיטא דא בּתאב וירדי .

גַּם לֶחֶם לֹא אָכַלְתִּי הַיּוֹם , בּוגון אבּמב דא ייּמֵּדים .

גַּם תֶּבֶן גַּם מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ , יאנימיזדא סלאם דא בּיצן
דא צוק דיר .

גַּם אֶתְמוֹל גַּם הַיּוֹם , הֵם דון הֵם בּוגון .

גַּם לִי גַּם לָךְ לֹא יִמָּכֵר , בּנׄא דא סאטמז , סנׄא דא . נֵא
בּנׄא סאטר נֵא סנׄא ,

גַּם תְּמֹל גַּם הַיּוֹם לֹא אָכַלְתִּי לֶחֶם , דון דא בּוגון דא אבּמב
יימדים , נא דון אבּמב יידים , נא בּוגון .

XI א	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	מָוֶת , אוּלָם .		מוֹתִים ?	
נסמך	מוֹת אָבִי .		מוֹתֵי רְשָׁעִים .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	מוֹתִי	מוֹתִי	מוֹתַי	מוֹתַי
	מוֹתְךָ	מוֹתֵךְ	מוֹתֶיךָ	מוֹתַיִךְ
	מוֹתוֹ	מוֹתָהּ	מוֹתָיו	מוֹתֶיהָ
כנויי רבים	מוֹתֵנוּ	מוֹתֵנוּ	מוֹתֵינוּ	מוֹתֵינוּ
	מוֹתְכֶם	מוֹתְכֶן	מוֹתֵיכֶם	מוֹתֵיכֶן
	מוֹתָם	מוֹתָן	מוֹתֵיהֶם	מוֹתֵיהֶן

	קל			נפעל		
	כָּתַב , יאזדי .			נִכְתַּב , יאזילדי .		
	לזכר	לנקבה		לזכר	לנקבה	
עבר	כָּתַב	כָּתְבָה	יאזדי	נִכְתַּב	נִכְתְּבָה	יאזילדי
	כָּתַבְתָּ	כָּתַבְתְּ	יאזדיג̇	נִכְתַּבְתָּ	נִכְתַּבְתְּ	יאזילדיג̇
	כָּתַבְתִּי	כָּתַבְתִּי	יאזדים	נִכְתַּבְתִּי	נִכְתַּבְתִּי	יאזילדים
	כָּתְבוּ	כָּתְבוּ	יאזדילר	נִכְתְּבוּ	נִכְתְּבוּ	יאזילדילר
	כְּתַבְתֶּם	כְּתַבְתֶּן	יאזדיג̇יז	נִכְתַּבְתֶּם	נִכְתַּבְתֶּן	יאזילדיג̇יז
	כָּתַבְנוּ	כָּתַבְנוּ	יאזדיק	נִכְתַּבְנוּ	נִכְתַּבְנוּ	יאזילדיק
עתיד	יִכְתֹּב	תִּכְתֹּב	יאזר	יִכָּתֵב	תִּכָּתֵב	יאזיליר
	תִּכְתֹּב	תִּכְתְּבִי	יאזר סין	תִּכָּתֵב	תִּכָּתְבִי	יאזיליר סין
	אֶכְתֹּב	אֶכְתֹּב	יאזר אים	אֶכָּתֵב	אֶכָּתֵב	יאזיליר אים
	יִכְתְּבוּ	תִּכְתֹּבְנָה	יאזר לר	יִכָּתְבוּ	תִּכָּתַבְנָה	יאזיליר לר
	תִּכְתְּבוּ	תִּכְתֹּבְנָה	יאזר סיג̇יז	תִּכָּתְבוּ	תִּכָּתַבְנָה	יאזיליר סיג̇יז
	נִכְתֹּב	נִכְתֹּב	יאזר איז	נִכָּתֵב	נִכָּתֵב	יאזיליר איז
ציווי	כְּתֹב	כִּתְבִי	יאז	הִכָּתֵב	הִכָּתְבִי	יאזיל
	כִּתְבוּ	כְּתֹבְנָה	יאזיג̇יז	הִכָּתְבוּ	הִכָּתַבְנָה	יאזיליג̇יז
בינוני פועל	כּוֹתֵב	כּוֹתְבָה (תֶבֶת)	יאזיג̇י			
	כּוֹתְבִים	כּוֹתְבוֹת	יאזיג̇ילר			
בינוני פעול	כָּתוּב	כְּתוּבָה	יאזילמיש	נִכְתָּב	נִכְתָּבָה (תֶּבֶת)	יאזילמיש
	כְּתוּבִים	כְּתוּבוֹת	יאזילמישלר	נִכְתָּבִים	נִכְתָּבוֹת	יאזילמישלר
מקור	נפרד , כָּתוֹב		יאזמק	נפרד , נִכְתֹּב		יאזילמק
	נסמך , כְּתֹב			נסמך , הִכָּתֵב		

הַתַּלְמִיד אֲשֶׁר לוֹ הַסֵּפֶר הַזֶּה חָכָם, בו כתאב אניגֿ אולאן תלמיד עקללי דיר .

הָאִישׁ אֲשֶׁר אֵין לוֹ כֶּסֶף עָנִי , אחצאסי אולמייאן אדם פֿקיר דיר .

הַבַּיִת אֲשֶׁר בּוֹ אָבִי גָּבוֹהַּ , בבאם אנדא אולאן אֵבֿ אוֹכסכ דיר .

הָעִיר אֲשֶׁר שָׁם יוֹשֵׁב הַמֶּלֶךְ גְּדוֹלָה , איל שהר נרדא פי פאדשאה אוטורוייר ביוכ דיר .

הָאִישׁ אֲשֶׁר עָלָיו מְעִיל מֶשִׁי עָשִׁיר , אוזרינדא איפכ גֿובא אולאן כישי זנגין דיר

הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ נֵזֶר זָהָב הוּא מַלְכֵּנוּ , באשי אוזרינדא אלטין טאגֿ אולאן פאדשאה ביזים פאדשאהימיז דיר .

אַחֲרֵי , אַחֲרֵי הָעֶבֶד , קולוגֿ ארדי סירא , קולוגֿ ארדינדן . אַחֲרַי , בנים ארדימדן ;
אַחֲרֶיךָ , אַחֲרַיִךְ , סניגֿ ארדיגֿדן ; אַחֲרָיו , אַחֲרֶיהָ , אנינֿ ארדינדן ;
אַחֲרֵינוּ ; אַחֲרֵיכֶם , אַחֲרֵיכֶן ; אַחֲרֵיהֶם , אַחֲרֵיהֶן .

אבי חדל לכתב את ספרו היקר. אחותי שבעה ותחדל לאכל. כשמוע אחותי את שירי דודי ותכתב אותם על ספר. כתפר אחותי את בגדי ואלבש אותו. כלבש הנער את בגדיו החדשים ויקרע אתם. איה היה העבד השומר את הבית בגנב הגנבים ממנו כסף וזהב. אבי בא אל הבית בזרח הכבבים.

אללה הר כישי ני תג׳ריבא אידר (חָקַר). אללה הר כישי ני תג׳ריבא אידייר. אללה ביזי תג׳ריבא אידר. כירסיזלר סניג גומוש טאסלריג׳י צאלדיקדא בן אודאדא יאטר אידים (שָׁכַבְתִּי). חלאייק באלי יידיכדא קרדשים אודאדא אידי. אלמאלרי יימייא וקת דיר. איפכ בורונג׳יכלרי דוקומאיא וקת דיר. בו סמיז אינכלרי בוגאזלמאיא וקת מי דיר? יצחק ושמואל! סיזיג אטלריג׳יזי בו אראבאיא ייכמייא וקת דיר. בבאג נרדא דיר? או צאדירינדא יוק מי דיר? אושטא או בנים צאדירימדא דיר. שרה! סן כימיג אוגונדן קאצייר סין? בן קאצמייר אים (נקבה). שרה ומרים! סיז אודאג׳יז דא דגיל מי סיג׳יז? סיז צאדיריג׳יז דא דגיל מי סיג׳יז? פאדשאהיג באשי אוזרינדכי אלטין טאג׳ פכ אגיר דיר. בו פאדשאהלריג טאג׳לרי פכ דילבר וא פחאלי דיר. בו אלטין טאג׳לרי יאפאן אוסטאיי גוֹרדים. פוקראלרא יארדים אידמכ יראמזלרא יארדים אידמכדן איי דיר. חכמה וא טרכ ארדב אוגרנמכ בוטון גון אויינאמקדן זא סבירמכ דן איי דיר. בבאם אמר איטדיג׳י גיבי בן אניג מכתובלריני יאזדים. גונש בלקידיג׳י גיבי בבאם ירושלםדן ציקדי.

§ 25.

הִנְנִי כֹּתֵב אֶת אֲשֶׁר אָמַר אָבִי,	אושטא בן יאזייר אים נא ני כי סוילדי בבאם. אושטא בן בבאם אמר איטדיגיני יאזייר אים.
אָבִי קָנָה אֶת אֲשֶׁר מָכַר הַמִּצְרִי,	מסרלי סאטדיג׳יני בבאם סאטון אלדי.
אָחִי כָּתַב אֶת כָּל אֲשֶׁר שָׁמָע,	קרדשים ג׳ומלא אשיטדיגיני יאזדי.
הַנָּשִׂיא עָשָׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר נָדַר,	אגא הר נא כי איניית איטדי איסא איטדי.
הָאִישׁ אֲשֶׁר לוֹ הַבַּיִת הַזֶּה עָשִׁיר,	אול כישי כי אגא דיר בו אב, זנגין דיר, בו אב אניג אולאן אדם זנגין דיר.

חָשַׁךְ הַיּוֹם ? מִרְיָם וְרִבְקָה ! הַאֵינְכֶן שֹׁמְעוֹת אֶת קוֹל אָבִי הַהוֹלֵךְ בַּגָּן . אֲנַחְנוּ אֵינֶנּוּ שֹׁמְעוֹת אֶת קוֹל הַנְּשִׂיאִים הַיּוֹשְׁבִים בְּאָהֳלֵנוּ . עֵת סְגוֹר וְעֵת פְּתוֹחַ . עֵת לִסְגֹּר וְעֵת לִפְתֹּחַ . עֲזוֹר טוֹב מֵעֲזֹב . טוֹב לַעֲזוֹר אֶת הָעֲנִיִּים . כִּזְרוֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ וְאָבִי יָצָא מִן הַבַּיִת .

אללהיני אונוטאן כימסא כים דיר . גגדי אללהיני אונוטאן אגאלר קרגישלי דיר . בו פנא אדם איניית איטדיגי אינייתי איטמדי . בו אגאלר אללהא אינייתלר איניית איטדילר . בו אללהא אינייתלר איניית אידן אגאלר זנגין מי דיר . בו אראבאיא ייגילן אינכלר סמיז וא קווחלי דיר . בו אחתייאר אדם אללהינא אינייתלריני איניית איטדי . אקאם באגינדא מייווא דירכלרי דיכייר . בו צאדירינדא יאטן חלאייק פכ כפסיז דיר ; אניג צחראסי כומור דן זיידא קראדי . פאדישאה בוגון צאדירינדן ציקמאדי , זירא או בוגון כפסיז דיר . או ג׳נכ וקתינדא כפסיזלנדי . פאדשאהיג אוגונדא אויינאיאן קיז בנים קיזקרדשים דגיל דיר . סיזיג צחראלריגיז ביזים צחראלרימיזדן איי דיר ; סיז ביזים קדר כפסיז דגיל סיגיז . בן תעלים אידמכדן ואז גצדים , קיזקרדשים דיכמכ דן ואז גצדי . יצחק ! סן בו גונא קדר אויינאמק דן ואז גצמדיג . בוראדא דיכילמיש דירכלר כימיג דיר ? אנלר מייבא דירכלרי דגיל דיר . אנלריג דמארלרי קורודי . ביזים עומרומיז קאייגו וא זחמת דולו דיר . בו גג׳א גורדוגים דושי כים יוראיא בילייר ? ביזים דירכלרימיז יישרמכדן ואז גדילר הורדילר . דיכמכ יירטמאק דן איי דיר . בו גג׳א כופיג יילדיזלרי בולוטיג סבבינדן (מִפְּנֵי הֶעָנָן) קראראדילר . קיזקרדשים ! בנים ג׳זבאמי דיכמייא וקת דיר .

הננו לומדים כל היום ואיננו שותקים כנערים הסכלים ההם . אתם בטחים בעשרכם ואנחנו בוטחים באלהינו . אתם הבוטחים בעשרכם ואנחנו הבוטחים באלהים . שרה ורבקה עצלות מאד ואינן רוחצות את פניהן . הנך רוחצת את פניך . הננו רוחצים את פנינו . הנכם אהבים את יהוה מנעוריכם ושמרים את דבריו הקדושים . אחותי ! הנך אוהבת את יהוה מנעוריך ושמרת את דבריו הקדושים . תלמידי ! האתם הצעקים בחוץ . הנערים האלה הם הצעקים ולא אנחנו . אחותי איננה חכמה כמוך . אחותי איננה בבית . סוסינו אסורים בעגלה הכבדה אשר לאבי . כל פתחי הבית הזה סגורים . עת סגר את הפתחים . עת פתוח את הפתחים הסגורים . עת לסגר את הפתחים . עת לעזור את העניים האלה . עת לעזב את פשעינו הרבים והרעים . העשיר הזה חדל לעזור את העניים

כִּשְׁמוֹעַ יִצְחָק אֶת קוֹל דּוֹדוֹ וַיִּפְתַּח לוֹ אֶת הַדָּלֶת.

יצחק אקאסיניג ססיני אשיטדיני גיבי אנא קאפויי אצדי .

יִצְחָק הָיָה שׂוֹחֵק בַּחוּץ בִּקְרֹא מֹשֶׁה אֶת הַסֵּפֶר הַיָּקָר הַזֶּה.

משה בו פחאלי כתאבי אוקודוקרא יצחק סוקאקדא אויינאר אידי .

יִצְחָק לָמַד לִפְנֵי הַמְלַמֵּד בִּשְׂחֹק מֹשֶׁה בָּרְחוֹב אֶת הַנְּעָרִים הָעֲצֵלִים .

משה טנבל צוג׳וקלר אילן סוקאק דא אויינא דיקרא יצחק מועללימיג אוגונדא תעלים אידר אידי .

אַתֶּם פֹּתְחִים אֶת הַדֶּלֶת .

סיז קאפויי אצאייר סיגיז .

אַתֶּם הַפֹּתְחִים אֶת הַדֶּלֶת .

קאפויי אצאן סיז סיגיז .

אַתָּה כֹּתֵב וְאַתָּה חֹתֵם .

סן יאזייר סין וא סן מוהורלייר סין .

אַתָּה הַכֹּתֵב וְאַתָּה הַחֹתֵם .

יאזן סן סין וא מוהורליין סן סין (יאזן דא סן , מוהורליין דא סן) .

אַתֶּם שֹׂחֲקִים וַאֲנַחְנוּ לֹמְדִים .

סיז אויינאייר סיגיז , ביז תעלים אידייר איז.

אַתֶּם הַשֹּׂחֲקִים וַאֲנַחְנוּ הַלּוֹמְדִים .

אויינאיאנלר סיז סיגיז , תעלים אידנלר ביז איז .

רָאִיתִי אֶת הַפְּתָחִים וְהִנָּם פְּתוּחִים .

קאפולרי גורדים , וא אושטא אנלר אציק דיר (אידי) .

תַּלְמִידַי ! הִנְּכֶם אֲהוּבִים לֵאלֹהִים מְאֹד . כִּי לֹמְדִים אַתֶּם אֶת דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים .

תלמידלרים ! אושטא ׳סיז אללהא פכ סווגילי סיגיז , וירא אניג עזיז כלאמלריני תעלים אידייר סיגיז .

הָאִגֶּרֶת הַזֹּאת הִנָּהּ חֲתוּמָה וְעַל כֵּן רִבְקָה אֵינֶנָּה יְכוֹלָה לִקְרֹא אוֹתָהּ

בו מכתוב—אושטא או מוהורלו דיר וא אניג איצון רבקה אני אוקומאיא קאדיר דגיל דיר .

אֵלֶּה הָרְשָׁעִים הַמֹּאֲסִים אֶת דְּבַר יְהוָֹה . הַתַּלְמִידִים הַהוֹלְכִים אֶת חֲכָמִים יֶחְכָּמוּ . אֲחוֹתִי הַלֹּמֶדֶת לִקְרֹא וְלִכְתֹּב אֵינֶנָּה עֲצֵלָה כְּבַת הַנָּשִׂיא . מִרְיָם וְשָׂרָה הַשּׂוֹחֲקוֹת כָּל הַיּוֹם אֵינָן לוֹמְדוֹת מְאוּמָה . הָעֲמָקִים הַפּוֹרְחִים הָאֵלֶּה מְלֵאִים צִיצִים וְכָל עֵץ טוֹב . שָׁרְשֵׁי הָעֵץ הַזֶּה יָבֵשׁוּ . הָעֵץ הַזֶּה זָקֵן וְשָׁרָשָׁיו יָבֵשׁוּ . אָחִי ! אֵיךְ תִּלְבַּשׁ אֶת בְּגָדֶיךָ וְהִנָּם קְרוּעִים ? הֶעָנִי בָּא לִפְנֵי הַנָּשִׂיא וְעָלָיו בְּגָדִים קְרוּעִים . הַשָּׁרָשִׁים הַיְבֵשִׁים עַד עוֹלָם לֹא יִפְרָחוּ . תַּלְמִידַי ! עֲצֵלִים אַתֶּם ; הִנְּכֶם שׂוֹחֲקִים וְרֹקְדִים כָּל הַיּוֹם וְאֵינְכֶם לֹמְדִים מְאוּמָה . הָעֵצִים הָאֵלֶּה זָקְנוּ מְאֹד וְשָׁרְשֵׁיהֶם יָבֵשׁוּ . הָעֵץ הַזֶּה אֵינֶנּוּ עֵץ פְּרִי . עֲצֵי הַגַּן אֲשֶׁר לְאָבִי אֵינָם גְּבוֹהִים כַּעֲצֵי הַגַּן הַזֶּה . בִּתִּי ! מַדּוּעַ אֵינֵךְ אוֹכֶלֶת לֶחֶם הַיּוֹם ? מַדּוּעַ אֵינֵךְ לוֹמֶדֶת מְאוּמָה . מַדּוּעַ תַּאַרְכֶם

אָנָה הָלְכוּ הַנְּעָרִים הַשֹּׁמְרִים אֶת אָהֳלְכֶם?	סיזיג̇ צאדירינ̇יזי סאקלייאן אושאקלר נראיא גיטדי ?
אָהֳלֵיכֶם רְחָבִים מֵאָהֳלֵינוּ .	סיזיג̇ צאדירלריג̇יז ביזים צאדירלרימיזדן כ̇ניש דיר .
הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים .	בו עאיי סיזא עאיילריג̇ באשי (אוולכי עאיי) דיר .
הָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרָם .	אנלריג̇ צהרא לרי כומור דן זיידא קראר די .
מַדּוּעַ אֵינְךָ אֹכֵל לֶחֶם הַיּוֹם ?	נא איצון בוגון אכמכ יימייר סין ?
הַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתִּי , וְאָנָה הָלַךְ אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ.	אושאק בראברימדא יוק דיר , וא נראיא גיטדי בילמייר אים .
הַאֵינְכֶם שֹׁמְעִים קוֹל אֲחוֹתִי הַגְּדוֹלָה ?	ביוכ קיזקרדשימיג̇ ססיני אשיטמייר מי סינ̇יז ?
אַיֵּה הַגִּבּוֹרִים ? הִנָּם יוֹשְׁבִים בְּאָהֳלֵיהֶם .	ג׳בבארלר נרדא דיר ? — אושטא אנלר גנדי צאדירלרינדא אוטורוייר לר .
יוֹסֵף אֵינֶנּוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינֶנּוּ .	יוסף יוק דיר ושמעון יוק דיר .
טוֹב לָמוֹד מֵרְקוֹד .	אוגרנמכ (תעלים אידמכ) אויינאמק דן איי דיר .
טוֹב בְּטוֹחַ בַּיהוָה מִבְּטוֹחַ בָּאָדָם .	רבבא אישאנמק אדמא אישאנמק דן איי דיר .
עֵת לְמֹד וְעֵת רְקֹד .	תעלים אידמכ וקתי וא אויינאמק וקתי (ואר) .
עֵת לִלְמֹד וְעֵת לִרְקֹד .	תעלים אידמאיא וקת וא אויינא מאיא וקת (ואר) .
עֵת קְרֹא וְעֵת כְּתֹב .	אוקומאק וקתי וא יאזמק וקתי (יאר) .
עֵת לִקְרֹא וְעֵת לִכְתֹּב .	אוקומאיא וקת וא יאזמאיא וקת (ואר) .
עֵת קְרוֹעַ וְעֵת תְּפֹר .	יירטמאק וקתי וא דיכמכ וקתי (ואר) .
עֵת לִקְרוֹעַ וְעֵת לִתְפֹּר .	יירטמאיא וקת וא דיכאמאיא וקת (ואר).
עֵת לִכְתֹּב אֶת הַמִּכְתָּבִים .	מכתובלרי יאזמא יא וקת דיר .
עֵת לִתְפֹּר אֶת מְעִילֵי הַמֶּשִׁי .	איפכ ג׳ובאלרי דיכמאיא וקת דיר .
אָחִי לֹא הָיָה בַּבַּיִת בִּכְתֹב אָבִי אֶת מִכְתָּבָיו .	בבאם מכתובלריני יאזדיג̇ינדא קרדשים אבדא דגיל אידי .
כִּכְתֹב אָבִי אֶת מִכְתָּבָיו וַיִּשְׁלַח אֹתָם אֶל רֵעָיו אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָםִ .	בבאם מכתובלריני יאזדיג̇י גיבי אנלרי ירושלם דא אולאן דוסטללרינא יוללאדי.

שֹׁרֶשׁ, (VIII א׳) ז׳ טמאר, דמאר;
תֹּאַר, (VIII ב׳) ז׳, ציראיי, צהרא.
נֵדֶר, (VII ד׳) ז׳, איגְיֵית.
עֵמֶק, (VII ד׳) אֱגִ̈יש, דֵרֵא.
נֵר, (VII ד׳) ז׳, טאג׳י ציצֵב.
שְׁחוֹר, (I) ז׳, בּוֹמור.
נַעַל, (VII ג׳) ז׳, אֵטִיב, צִיזְמֵא.

פָּתַר, (יִפְתֹּר) יוֹרָאדִי.
חָקַר, (יַחְקֹר) אַראדי.
חָשַׁךְ, (יֶחְשַׁךְ), קַראררי, קראנגליק אולדו.
חָדַל, (יֶחְדַּל) ואז גצדי,
חָדַל לִכְתֹּב, יאזמא דן ואז גצדי.
חָדַל מִפְּ׳, פְּל׳ דן ואז גצדי, פל׳ ני קוֵירדי.

שָׂחַק, (יִשְׂחַק) גולדי אויינא די;
לָמַד, (יִלְמַד לְמֹד) אוֹגרנדי, תעלים איטדי.
רָקַד (יִרְקֹד) סכירדי, אויינאדי.
עֵץ, (ס׳ עֵץ)(III) אגאץ.
עֵת, וַקְת, (ועקיט).
מִפְּנֵי, אוֹטוֹנדן, סבבינדן.

מִי הָאִישׁ הַשּׁוֹכֵב בָּאֹהֶל הַזֶּה?
אֲנִי אוֹהֵב אֶת אֲחוֹתִי הַתֹּפֶרֶת לִי מְעִילֵי מֶשִׁי.
סְכָלִים וְלֹא חֲכָמִים הָעֲשִׁירִים הַבּוֹטְחִים בְּעָשְׁרָם.
הַנְּעָרִים הָרוֹקְדִים כָּל הַיּוֹם לֹא יִלְמְדוּ חָכְמָה וּמוּסָר.
אֲחוֹתִי! הִנָּךְ שׂוֹחֶקֶת כָּל הַיּוֹם וּמָתַי תִּלְמְדִי חָכְמָה וּמוּסָר?

הִנְנִי תֹּפֶרֶת מְעִיל יָפֶה לְאָחִי וְאֵינֶנִּי שׂחֶקֶת כָּל הַיּוֹם כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ.

הַשִּׁפְחָה הַמִּצְרִית וְהָאָמָה הָעִבְרִיָּה הָאוֹרְגוֹת רְדִידֵי מֶשִׁי עֲנִיּוֹת מְאֹד.
הַמֵּינֶקֶת וְהָאָמָה הַשּׁוֹמְרוֹת אֶת הַבַּיִת יְשָׁרוֹת מְאֹד.
אֲחוֹתִי! תָּאֳרֵךְ יָפֶה מִתֹּאַר רִבְקָה

אָהֳלֵי הַנְּשִׂיאִים הָאֵלֶּה קְרוֹבִים לְאָהֳלֵינוּ.

בו צאדיר דא יאטן אדם כים דיר.
בן בנא איפכ ג׳ובאלר דיכן קיזקרדשימי סוויר אים. —
גנדי ונגינליכלרינא אישאנן ונגינלר ג׳היל דיר. עקללי דגיל דיר.
בוטון גון ספירן (אויינאיאן) צוג׳וקלר חכמה וא טֵרְבְּ אַדֵב אוֹגרנמז לר.
קיזקרדשים! סן אושטא בוטון גון אויינאייר סין, חצאן חכמה וטרב אדב אוֹגרנג׳כ סין?

אושטא בן קרדשימא ביר דילבר ג׳ובא דיכייר אים. וא סניג׳ דדיגיג׳ גיבי בוטון גון אויינא מאייר אים.
איפכ בורונג׳וכ דוקוייאן מסרלי קראבאש וא ישראל חלאייק פכ פוקרא דיר.
אבי סאקליאן דאיא וא חלאייק פכ דוגרו דיר.
קיזקרדשים! סניג׳ צהרג׳ רבקה ניג׳ צהרסינדן דילבר דיר.
בו אנאלריג׳ צאדירלרי ביזים צאדירלרי־מיזא יאקין דיר.

כָּתַב , כָּתוּב , כְּתוּבָה , יאזילמיש .

כְּתוּבִים , כְּתוּבוֹת , יאזילמישלר .

פָּתַח , פָּתוּחַ , פְּתוּחָה , אצילמיש .

פְּתוּחִים , פְּתוּחוֹת , אצילמיש לר .

אָהַב , אָהוּב , אֲהוּבָה , סווילמיש .

אֲהוּבִים , אֲהוּבוֹת , סווילמיש לר .

כָּתֹב , כְּתֹב , יאזמק , יאזמא יא .

בִּכְתֹב , יאזדיק דא .

כִּכְתֹב , יאזמק גיבי , יאזדיגי גיבי .

לִכְתֹּב , יאזמא יא , יאזמק איצון .

מִכְּתֹב , יאזמק דן , יאזמא דן .

עָמֹד , עֲמֹד , דורמאק . בַּעֲמֹד , כַּעֲמֹד , לַעֲמֹד , מֵעֲמֹד ,

אָהוֹב , אֱהֹב , סֵוְמֶכְ . בֶּאֱהֹב , כֶּאֱהֹב , לֶאֱהֹב , מֵאֱהֹב ,

שָׁמֹעַ , שְׁמֹעַ , אשיטמכ . בִּשְׁמֹעַ , כִּשְׁמֹעַ , לִשְׁמֹעַ , מִשְּׁמֹעַ ,

חָתֹם , חֲתֹם , מוהור למכ . בַּחֲתֹם , כַּחֲתֹם , לַחְתֹּם , מֵחֲתֹם ,

הִנְּךָ בֹּטֵחַ בְּהוֹנְךָ , אושטא סן מאליגֿא אישאניג׳י סין , אושטא סן מאליגֿא אישא נייר סין .

הִנְנִי בֹּטֵחַ בַּיהוָֹה , אושטא בן רבבא אישאניג׳י אים , אושטא בן רבבא אישאנייר אים .

הִנָּהּ בֹּטַחַת בְּשִׂכְלָהּ , אושטא או עקלינא אישאנייר .

הִנְּכֶם בֹּטְחִים בֵּאלֹהִים , אושטא סיז אללהא אישאנייר סיג׳ז .

אֵינֶנִּי בֹּטֵחַ בְּשִׂכְלִי , בן עקלימא אישאניג׳י דגיל אים . בן עקלימא אישאנמייר אים .

בְּנִי אֵינֶנּוּ כֹּתֵב אֶת סִפְרוֹ , אוגֿלום כתאבינֿי יאזמייר .

אֵינְכֶם שֹׁמְעִים אֶת שִׁירַי , סיז בנים טורכו לרימי אשיטמיירסיג׳ז .

אֲחוֹתִי אֵינֶנָּה תֹּפֶרֶת אֶת מְעִילִי , קיזקרדשים ג׳ובאמי דיכמייר .

עֹשֶׁר (VIII א׳) ז׳ זֶנְגִּינְלִיכְ . עָמָל , (V א׳) ז׳ , אֶמֶכְ , זַחְמֶת . נָדַר , אינֿיית איטדי .

חֹדֶשׁ , (VIII א׳) ז׳ , עאיי , עאיי באשי . יָגוֹן , (IV א׳) ז׳ , קַאיְגוּ , קַסֶוֶת . פָּרַח , (יִפְרַח) ציצכלדי ציצכ אצדי .

VIII ג		שם יחיד		שם רבים	
נפרד		פֹּעַל, איש .		פְּעָלִים .	
נסמך		פֹּעַל אָדָם .		פָּעֳלֵי אָדָם .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	
כנוי יחיד	פָּעֳלִי	פָּעֳלִי	פְּעָלַי	פְּעָלַי	
	פָּעָלְךָ	פָּעֳלֵךְ	פְּעָלֶיךָ	פְּעָלַיִךְ	
	פָּעֳלוֹ	פָּעֳלָהּ	פְּעָלָיו	פְּעָלֶיהָ	
כנוי רבים	פָּעֳלֵנוּ	פָּעֳלֵנוּ	פְּעָלֵינוּ	פְּעָלֵינוּ	
	פָּעָלְכֶם	פָּעָלְכֶן	פָּעֳלֵיכֶם	פָּעֳלֵיכֶן	
	פָּעֳלָם	פָּעֳלָן	פָּעֳלֵיהֶם	פָּעֳלֵיהֶן	

(VIII ג׳) אֹהֶל, צאדיר; אֹהֶל יצחק. אָהֳלִי; אָהָלְךָ, אָהֳלֵךְ; אָהֳלוֹ, אָהֳלָהּ; אָהֳלֵנוּ; אָהָלְכֶם, אָהָלְכֶן; אָהֳלָם, אָהֳלָן. — אֹהָלִים; אָהֳלֵי דוֹדִי; אֹהָלַי; אֹהָלֶיךָ; אֹהָלַיִךְ; אֹהָלָיו; אֹהָלֶיהָ; אֹהָלֵינוּ; אָהֳלֵיכֶם, אָהֳלֵיכֶן; אָהֳלֵיהֶם, אָהֳלֵיהֶן.

(VIII ד׳) עֳנִי, עֳנִי: פוקראליכ, קִנֵו. עֳנִי אָחִי, עָנְיִי; עָנְיְךָ, עָנְיֵךְ; עָנְיוֹ, עָנְיָהּ; עָנְיֵנוּ; עָנְיְכֶם, עָנְיְכֶן; עָנְיָם, עָנְיָן.

הִנֵּה, אושטא. הִנְנִי, אושטא בן; הִנְּךָ, הִנָּךְ, אושטא סן, הִנֵּהוּ (הִנּוֹ) הִנֶּהָ, (הִנָּהּ) אושטא או. הִנְנוּ, אושטא ביז, הִנְּכֶם, הִנְּכֶן, אושטא סיז. הִנָּם, הִנָּן, אושטא אנלר.

אַיִן, אֵין, יוק דיר, דגיל. אֵינֶנִּי, יוק אים, דגיל אים. אֵינְךָ, אֵינֵךְ; אֵינֶנּוּ, אֵינֶנָּה; אֵינֶנּוּ ביז דגיל איז; אֵינְכֶם, אֵינְכֶן; אֵינָם, אֵינָן.

אללהא סאדיקאנא חיזמת איטדי. אללהא אישאניג̇יז (נקבה) יאשליג̇יני דן אחתייארליג̇יג̇יזא קדר .

§ 24.

מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים ?	דירליכ איסטייאן כישי כים דיר ?
זֶה הֶעָשִׁיר הַבּוֹטֵחַ בְּהוֹנוֹ .	מאלינא אישאנאן זנגין בו דיר ?
מִי הָאִשָּׁה הָעֹמֶדֶת שָׁם ?	אורא דא דוראן קרי כים דיר ?
גְּדוֹלִים הַנְּשִׂיאִים הַיּוֹשְׁבִים פֹּה.	בוראדא איטוראן אגאלר ביוכ דיר .
יָפוֹת הַכַּלּוֹת הַהוֹלְכוֹת בַּגָּן .	בחצא דא גזן גלינלר דילבר דיר .

VIII א	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	קֹדֶשׁ , עזיזליכ, קוֹדֶשׁ		קָדָשִׁים , קֳדָשִׁים	
נסמך	קֹדֶשׁ יְהוָה		קָדְשֵׁי יְהוָה	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	קָדְשִׁי	קָדְשִׁי	קָדָשַׁי , קֳדָשַׁי	קָדָשַׁי , קֳדָשַׁי
	קָדְשְׁךָ	קָדְשֵׁךְ	קָדָ־קֳדָשֶׁיךָ	קָדָ־קֳדָשַׁיִךְ
	קָדְשׁוֹ	קָדְשָׁהּ	קָדָ־קֳדָשָׁיו	קָדָ־קֳדָשֶׁיהָ
כנוי רבים	קָדְשֵׁנוּ	קָדְשֵׁנוּ	קָדָ־קֳדָשֵׁינוּ	קָדָ־קֳדָשֵׁינוּ
	קָדְשְׁכֶם	קָדְשְׁכֶן	קָדְשֵׁיכֶם	קָדְשֵׁיכֶן
	קָדְשָׁם	קָדְשָׁן	קָדְשֵׁיהֶם	קָדְשֵׁיהֶן

מקול ועמך ; תן לעני מלחמך : המלא הגביע אשר לפני דודי אם ריק ? בני ! חייך יקרים לי מחיי. חיי יקרים לאמי מחייה. אחותי! חייך טובים מחיי. רחמיך רבים יהוה. שרה! המלאים הגביעים אשר לפניך אם ריקים ? חיי העבד הזה טובים מחיי נשיאים ומשנים. בני! אהב את ה׳ מנעוריך, כי הוא חייך. מדוע נפלו פני עבדך. למה נפלו פניך, בני! אהבו את יהוה מנעוריכם ואת דבריו הקדושים שמרו. אתם הלכים את חכמים ואתם תחכמו. אלהי מי יעמד לפני זעמך ? מלכנו עשה את כל חפצינו אשר שאלנו ממנו. חַיֵּי רעים מחיי עבד עולם. חיי השפחה הזאת טובים מחיי הגברת ההיא. שרה ורבקה עמדות לפני המלמד. חיינו עברים כצל. רבקה שומעת את דברי דודה. שרה ורבקה רחצות את פניהן. עד מתי את פניכם לא תרחצו ?

בבאם וא אנאם! בנא סיזיג׳ דירליגיג׳יז גנדי דירליגימדן פהאלי דיר. רבבי אללהים! דירליגימי כור איטדים זירא או גונאהלר דולו דיר. אללהימיז! דירליגימיזי כור איטדיכ זירא אנלר ביוכ גונאהלר דולו דיר. אוגלום! נא איצון צהרג׳ סולדו (יוזוג׳ דושדו)? אודאם דן פהאלי כתאבלרימי צאלדילר. פהאלי כתאבלריג׳י כים צאלדי? סנא או אודאלרי כים יאפדי? סניג׳ אודאלריג׳ ביזים אנאמיזיג׳ אודאלרינדן כג׳יש וא אוכסב דיר? סיזיג׳ כתאבלריג׳יז עקל וא חכמה סוזלרי דולו דיר. שרה? בוגון סניג׳ יוזוג׳ פב שֵׁן (איי) דיר. תלמידלרים! צהראג׳יז נא איצון סולדו? בו יראמז פשאלר ניהק קאן דופוירלר. תלמידיג׳ מכתובלריני יאזמאיא איסטייר מי יוקסא דגיל מי? שרה ורבקה סיזא איפב ג׳ובאלר דיכמאיא איסטיירלר מי יוקסא דגיל מי? בנים תלמידלרים סניג׳ פהאלי כתאבלריג׳י אוקומאיא איסטייר. אנלר ביזים כתאבלרימיזי אוקומאיא קאדיר אולויירלר.

קיז קרדשים! בו גג׳א סניג׳ ציצבלריג׳ קורודי מי יוקסא דגיל מי. בנים ג׳ומלא ציצבלרים קורודילר. אנאם אביג׳ ג׳ומלא קאפולריני באסטירייר. צול ציצבלרי בחצא ציצבלרינדן איי דיר. שרה ורבקה! סיזיג׳ יוזג׳יז מליכה ניג׳ יוזונדן דילבר דיר. דוסטלריג׳יזי דאר גונדא בוראקמא יאסיז. שמואל ויצחק בו אגיר ארבא יא אטלריני ייכמסינלר. זנגינלר פוקרא לרי אונוטמאסינלר. שרה ורבקה ביזא איפב בורונג׳יכלר אורמסינלר (דוקומסינלר). שרה ורבקה! גוכוג׳ יילדיזלריני סאייג׳יז אגר אליגיזדן גלירסא (אגר קאדיר אולורסג׳יז). תלמידלרים! רבביג׳ אוגוטיני כור אידמייסיז. סֵבִין, אי אוגלום, יאשליגיגדא. רבקה אללהא יאשליגינדן ברי חיזמת אידייר. אנאם יאשליגינדן קרטליגינא קדר

עַל הָאָרֶץ. נְעוּרַי כַּגַּל עָבָרוּ : עָבְרוּ כַּצֵּל נְעוּרֶיךָ . נְעוּרָיו כַּצֵּל יַעֲבֹרוּ :
לָמָּה לֹא שָׁלַחְתָּ לִי אֶת נַעֲרְךָ :

בבאמיג קוללרי בוגון בוזאבלריני סויאג׳ק לר (בוגאזלאייג׳ק לר) . אנלר בוזאבלריני בוגאזלייר לר . סיזיג בוזאביגיזיג אטי אקאמיג בוזאביניג אטינדן דאטלי דיר . סיזיג סורובלריגיז (נקבה) ביזים סורובלרימיזדן צוק דיר . סניג צובוגיג בנים צובוקלרימדן אוזון דיר . בן סניג לאווטיגיג ססיני אשיטמדים . קיזקרדשים ! סניג לאווטיגיג ססי ביזים לאווטלרימיזיג ססינדן דאטלי דיר (עָרֵב) . ביזים גוגאחלרימיז סניג גוגאחלריגדן צוק דיר . בנים גוגאחים סניג גוגאחיג דן ביוכ דיר . בנים אושאגים סניג אושאגיג דן זיירכ דיר . קיזקרדשים ! נא איצון בבאם סניג מוראדלריגי איטמדי ? בנים יארדימים וא אישאנצים אללהים דיר . בו פאקיר חלאייק ביזדן אכמכ דיליייר . או (נק׳) פכ פאקיר דיר וא אגא יארדים אידיג׳י יוק דיר . אניג (נק׳) יארדימי וא אישאנצי אללהי דיר . קיזקרדשים פוקרא לרא יארדים אידייר . בו טנבל צוג׳וקלר מועללימלריניג כוזלריני כור אידיירלר . בו יראמז צוג׳וקלר ביזים אקמאלרימיזי דוטופ אלייר לר (זולומלייורלר) . שרה ורבקה נארלריני ייר לר .

בן אללהימדן עקל וא חכמה איסטייר אים . קיזקרדשים ! סן אללהיגדן נא דילייר סין ? שמואל ויצחק ! סיז בנדן נא דילייר סיגיז ? סן נא ייר סין ? בוזאב אטימי אוגוז אטימי ? בבאג סנדן אוגוטיני אג׳ייר . בו צוג׳וגיג אנאסי אנדן אוגוטיני אג׳ייר . בנים יאשליגים גולגא גיבי גצייר . שרה ! סניג יאשליגיג גולגא גיבי גצייר . ג׳נכ ססינדן ייר דיטרדי . ג׳נכ ססינדן ייר דיטרייר . או אגיר ג׳נכיג ססינדן דאגלר דיטרדילר . ג׳נכיג ססינדן וא שמאטאסינדן דאגלר דיטרייר . ביז אללהמיזא סאדיקאנא (דוגרוליק אילן) חיזמת אידייר איז . אנלר (נק׳) אללהא סאדיקאנא חיזמת אידיירלר . סן בו קאפויי נא איצון אצייר סין ? קיז קרדשים קאפויי אצייר . שרה ורבקה קאפויי באסטריירלר . שרה ורבקה ! רב אללהיגיזא אישאניגיז וא רב אללהיגיז סיזיג יארדימיגיזי יוללאר . אללהיגיזי בוראקמאיאסיז וא אללהיגיז בוראקמאז סיזי . שרה ורבקה ! אללהיגיזא חיזמת אידיגיז וא אללהיגיז סיזא יארדים אידר . תלמידלרים ! בנים ג׳וואבלרימי כור אידמאייאסיז . פוקראלרי וא אוכסיזלרי זולומלמאיאסיז . שרה ורבקה קאפויי באסטיריגיז וא אצמאגיז ? ביז אללהא סאדיקאנא חיזמת אידמייא איסטייר איז .

היום בא לפני איש עני וישאל ממני לחם ובשר . התעמד לפני מלכנו . אלהי ! מי יעמד לפניך ? מקול זעמך הרים רעשו : הרים רעשו

החכם הזה שלח לאבי את ספריו היקרים.	בו חכם בבאמא פחאלי כתאבלריני יוללאדי.
מתלמידיכם שבט מוסרכם אל תמנעו.	תלמידלריניז דן אוגוט צובוגיני אג'ימאיאסיז.
העבד בא לפני המלך וישאל ממנו כרם ושדה והמלך עשה לו את חפצו אשר שאל:	קול פאדשאהינ אונונא גלדי וא אנדן ביר באג וא ביר טרלא איסטדי וא פאדשאה אנא אנינ דילדיגי גיבי איטדי.
לפנים הארץ יסדת:	אוול דן יירי טמל איטדינ.
דודי קרא לפני המלך את ספרו אשר כתב:	אקאם פאדשאהינ אונונדא יאזדיגי כתאבני אוקודי.
מי שם לפניכם את הפרחים האלה?	סיזינ אונוניזא בו ציצכלרי כים קודו.

המלך שלמה בנה בירושלים בית גדול לאלהים. אין כאלהינו מלך אדיר וגדול. הוא אלהים חיים ומלך עולם מקצפו תרעש הארץ. לפני זעמו מי יעמד? טוב יהוה לכל ורחמיו רבים מאד. יוסף היה בן זקנים ליעקב. אחותי! ספרי את הכבבים אם תוכלי. דודי יושב על הכסא ועבדו שם לפניו גביע יין מלא. הלילה כל פרחי אחותי יבשו. דלים אל תגזלו כי דלים הם. עניים ויתומים אל תעזבו. בשכלכם ובהונכם אל תבטחו. שרה ילדה לאברהם בן לזקניו. אחי! מי הביא לפניך את התלמיד העצל הזה? אחותי! מי קרא לפניך את הספר היקר הזה? דודי שם לפני אגוזים ותפוחים. שרה ורבקה! מה אתן כתבות לפני דודכן? אחותי! הלדודי אם לאבי את תפרת את המעיל הזה? הבאלהים את בטחת אם במטמוניך? אנה ברחת השפחה המצרית? אנחנו אהבים את יהוה. הוא נתן לנו את כל חפצינו.

היכלים אתם לספר את כוכבי השמים? אנחנו חפצים לאכל את האגוזים והתפוחים אשר לפנינו. שרה ורבקה! היכלות אתן לתפר לי מעילי משי כמעיל אשר עלי. שרה! מי שם את צמידי הזהב האלה על זרועיך. אני עובד את יהוה מנעורי ועד היום הזה. משה ושמואל! ספריכם הקדושים מלאים דברי אלהים חיים. אנחנו בוצרים את כרמינו. שרה ורבקה בוצרות את כרמיהן. רחמי האיש הזה רבים מאד. הוא נותן מלחמו לדל. אחותי נתנת מלחמה לנער העני הזה. מי שומר את עדריכם על פני השדה? נערינו החרוצים האלה שומרים את עדרינו. העניים האלה מוכרים את עגליהם. נעורינו חלפו כצל. חיי האדם קצרים

אָחִי יֹשֵׁב בַּבַּיִת וְכֹתֵב מִכְתָּבִים .	קרדשים אבדא אוטורוייר וא מכתובלר יאזייר .
שָׂרָה וְרִבְקָה תֹּפְרוֹת בְּגָדִים יְקָרִים .	שרה ורבקה פהאלי רובאלר דיקייורלר .
אֲנַחְנוּ בֹּטְחִים בֵּאלֹהֵינוּ וְאַתֶּם בֹּטְחִים בְּכַסְפְּכֶם וּבִזְהַבְכֶם .	ביז אללהימיזא אישאנייר איז , סיז גומושׁיזא וא אלטיניזא אישאנייר סיניז .
יִצְחָק ! מָה אַתָּה כֹּתֵב הַיּוֹם ?	יצחק ! סן בוגון נא יאזייר סין ?
רִבְקָה ! לְמִי אַתְּ תֹּפֶרֶת אֶת הַמְּעִיל הַזֶּה ?	רבקה ! סן בו ג׳ובאיי כימא דיקייר סין ?
אֲרוּרִים הָרְשָׁעִים כִּי הֵם בֹּטְחִים בְּהוֹנָם .	יראמזלר קרנישלי דיר זירא אנלר מאללרינא אישאנייר לר .
שָׂרָה וְרִבְקָה ! לְמִי אַתֶּן אֹרְגוֹת אֶת רְדִיד הַמֶּשִׁי הַזֶּה ?	שרה ורבקה ! סיז כימא בו איפק בורונג׳וגי דוקוייר סיניז ?
הוֹלֵךְ אֶת חֲכָמִים יֶחְכָּם :	עקללי לר אילן גזן עקללי אולור .
שְׁמַע אַתָּה בְּנִי וַחֲכָם :	סן , אוגלום , אשיט וא עקללי אול .
מֹשֶׁה וְיִצְחָק ! הִלְכוּ אַל תַּעֲמֹדוּ .	משה ויצחק ! גידיניז , דורמאניז .
עַד מָתַי עֲצֵלִים תִּשְׁכָּבוּ .	אי טנבל לר ! חצאנא קדר יאטר סיניז ?
שָׂרָה וְרִבְקָה ! מָתַי מִפִּשְׁעֵיכֶן תִּטַּהֵרְנָה :	שרה ורבקה ! גונאהלריניז דן חצאן פאכלניר סיניז ?
אַתְּ , אֲחוֹתִי , עָבַדְתְּ אֶת יְהוָה מִנְּעוּרָיִךְ :	סן , קיזקרדשים , אללהא יאשליגינ דן ברי חיזמת איטריג .
רִבְקָה ! לָמָּה נָפְלוּ פָנַיִךְ ?	רבקה ! יוזונ נא איצון דושדי (נא איצון צהרנ סולדו) ?
אֱלֹהַי חֲמוֹל עַל עַבְדְּךָ כִּי רַבִּים פְּשָׁעַי :	אללהים ! קולוני אג׳י זירא גונאהלרים צוק דיר .
הֲבוֹטֵחַ אַתָּה בְּשִׂכְלֶךָ ?	סן עקלינא אישאנייר מי סין ?
הֶחָכָם הַזֶּה כָּתַב סִפְרֵי מוּסָר רַבִּים .	בו חכם צוק אוגוט כתאבלרי יאזדי .
פְּנֵי דוֹדִי טוֹבִים הַיּוֹם .	אקאמיג יוזו בוגון איי (שן) דיר .
עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה רָאִיתִי הַיּוֹם עֲדָרִים רַבִּים .	צולונ יוזו אוזרינדא (צול דא) בוגון צוק סורובלר גורדים .
הַמֶּלֶךְ עָשָׂה אֶת כָּל חֲפָצַי אֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי :	פאדשאה הר איסטדיגי מוראדלרימי איטדי .
הֲתִמְכְּרוּ אֶת עֶגְלֵיכֶם אִם לֹא ?	בוזאבלריניזי סאטג׳ק מי סיניז יוקסא יוק ?
הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה מְלֵאִים דִּבְרֵי חָכְמָה .	בו כתאבלר חכמה ג׳וואבלרי דולו דיר .

חֵפֶץ, (VII ה') ז׳, דיליֵ, מוראר.
פֶּשַׁע, (VII ב') ז׳, גוגאה.
פֶּרַח, (VII ב') ז׳, ציצֶב.
פֶּתַח, (VII ב') ז׳, קאפו.
קֶצֶף, (VII ב') ז׳, אַצוֹב, קַהַר.
זַעַם, (VII ג') ז׳, קַהַר.

רַחֲמִים, (I) ז׳, מַרְחַמַת.
חַיִּים, (I) ז׳, דירליכ, עוֹמְר.
פָּנִים, (III) ז׳, יוז. לִפְנֵי משֶׁה, משה ניג אוֹנונא, משה ניג אוֹנונדא, משה דן איֶיל. (לְפָנִים, אוולדן.)
צֵל, ז׳, גוֹלְגַא.

עוֹלָם, (III) דוניא, עוֹמרליכ. אֶבֶדיליכ, לְעוֹלָם, אֶבֶבַן, מֶלֶךְ עוֹלָם, אֶבֶּדי פארשאה.
חַי (חַיָּה, חַיִּים, חַיּוֹת) דירי, קָיִם.
גָּזַל (יִגְזֹל) זולומלדי.
חָלַף, (יַחֲלֹף) גצדי, אַשְׁדי.
רָעַשׁ, (יִרְעַשׁ) דיתְרַדי.

בִּטְחוּ בַּיהוָֹה וְהוּא יִשְׁלַח עֶזְרְכֶם.	רבבא אישאניניז וא או יארדימיניזי יוללאר
לַיהוָֹה אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים.	מרחמת אללהימיז רביג דיר.
מִי כַּיהוָֹה מֶלֶךְ מָלֵא רַחֲמִים?	אללה גיבי מרחמת דולו פארשאה כים דיר?
בָּרוּךְ יְהוָֹה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֵהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם.	ישראליג אללהי רב דוניא דן דוניא יא קדר מֻבְטוֹבְלִי דיר (מֻבְטוֹבְלִי אולא).
אֵין גָּדוֹל כֵּאלֹהֵינוּ; כִּי הוּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם.	אללהימיז גיבי ביוכ יוק דיר, זירא או קים אללה וא אֶבֶּדי פארשאה דיר.
בֵּאלֹהַי בָּטַחְתִּי כִּי רַחֲמָיו רַבִּים מְאֹד.	בן אללהימא אישַׁנְדים זירא אניג מרחמתי פכ צוק דיר.
יְהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים.	רב אללהיניז—או אללהלריג אללהי דיר.
אָחִי! לָמָּה פָּנֶיךָ רָעִים הַיּוֹם.	קרדשים! בוגון יוזוג נא איצון פנא דיר? (בוגון נא איצון מַחְזון סין?)
שָׂרָה וְרִבְקָה! מַדּוּעַ פְּנֵיכֶן רָעִים הַיּוֹם?	שרה ורבקה! נא איצון בוגון יוזוניז מחזון דיר.
חַיֵּינוּ קְצָרִים וּנְעוּרֵינוּ כַּצֵּל יַחֲלֹפוּ;	עוֹמרימיז קיסא דיר וא יאשליגימיז גולגא גיבי גצר.
יְהוָֹה אֹהֵב יְתוֹמִים וְדַלִּים.	רב אוֹכסיז לרי. וא פאקירלרי סוויר (סוויג׳ידיר).
אֲנִי שֹׁמֵעַ קוֹל דּוֹדִי וְאָבִי.	בן אקאמיג וא בבאמיג ססיני אשיטיג׳י אים (אשיטייר אים).
הַמֶּלֶךְ בֹּטֵחַ בַּיהוָֹה.	פארשאה אללהא אישאניג׳י דיר (אישאנייר).
אֲחוֹתִי שֹׁמֶרֶת אֶת הַבַּיִת.	קיזקרדשים אֶבִי סאקלייר (סאקלייג׳י דיר).

יָבֹל , יָכֹל , יְכֹלָה , קאדיר אולוג׳י , קאדיר אולאן , קדיר אולוייר .
יְכֹלִים , יְכֹלוֹת , קדיר אולוג׳ילר , קאדיר אולאנלר , קאדיר אולויירלר

ה ׳ :

יִכְתְּבוּ = יִכְתֹּבוּ : תִּכְתְּבוּ = תִּכְתֹּבוּ : תִּכְתְּבִי = תִּכְתֹּבִי :
יִשְׁמְרוּ = יִשְׁמֹרוּ : תִּשְׁמְרוּ = תִּשְׁמֹרוּ : תִּשְׁמְרִי = תִּשְׁמֹרִי :
יִשְׁכַּב = יִשְׁכָּב : תִּשְׁכַּב = תִּשְׁכָּב : אֶשְׁכַּב = אֶשְׁכָּב :
יִשְׁכְּבוּ = יִשְׁכָּבוּ : תִּשְׁכְּבוּ = תִּשְׁכָּבוּ : תִּשְׁכְּבִי = תִּשְׁכָּבִי :
יִרְחַץ = יִרְחָץ : נִרְחַץ = נִרְחָץ : תִּרְחַצְנָה = תִּרְחָצְנָה :

סוּסְךָ = סוּסֶךָ : סוּסַי = סוּסָי : סוּסַיִךְ = סוּסָיִךְ :
פְּקִידְךָ = פְּקִידֶךָ : פְּקִידַי = פְּקִידָי : פְּקִידַיִךְ = פְּקִידָיִךְ :
גְּבִיעֲךָ = גְּבִיעֶךָ : גְּבִיעַי = גְּבִיעָי : גְּבִיעַיִךְ = גְּבִיעָיִךְ :
רֵעֲךָ = רֵעֶךָ : רֵעַי = רֵעָי : רֵעַיִךְ = רֵעָיִךְ :

שִׁמְרוּ = שְׁמֹרוּ : שִׁמְרִי = שְׁמֹרִי :
כִּתְבוּ = כְּתֹבוּ : כִּתְבִי = כְּתֹבִי :
שַׁאֲלוּ = שְׁאָלוּ : שַׁאֲלִי = שְׁאָלִי :
שַׁחֲטוּ = שְׁחָטוּ : שַׁחֲטִי = שְׁחָטִי :

יַעַמְדוּ = יַעֲמֹדוּ : תַּעַמְדוּ = תַּעֲמֹדוּ : תַּעַמְדִי = תַּעֲמֹדִי :
יֶחֶזְקוּ = יֶחֱזָקוּ : תֶּחֶזְקוּ = תֶּחֱזָקוּ : תֶּחֶזְקִי = תֶּחֱזָקִי :
נַעַרְךָ = נַעַרֶךָ :
נַעַלְךָ = נַעַלֶךָ :

אֱלֹהִים , (אללה לר) אללה . אֱלֹהִים קְדוֹשִׁים , עזיז אללה .
חַיִּים , (דירליכלר) דירליכ . חַיִּים טוֹבִים , איי דירליכ .
פָּנִים , (יוזלר) יוז . פָּנִים רָעִים , פנא יוז , מחזון יוז.

נֵבֶל , (VII ד׳) ז׳ , לאוויט.
שֵׁבֶט , (VII ד׳) ז׳ , צובוק .
שֵׁבֶט .
עֵוֶר , (VII ה׳) ז׳ , יארדים .

נְעוּרִים , (I) ז׳ , צוג׳וקליק , יאשליק .
זְקֵנִים , (I) ז׳ , קרטליק , אחתייארליק .

אֱמֶת , נק׳ , דוגרוליק ;
בֶּאֱמֶת , דוגרוליק אילן .

VII ה	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	עֵגֶל, בּוּאַב.		עֲגָלִים.	
נסמך	עֵגֶל הָעֶבֶד.		עֶגְלֵי הָעֶבֶד.	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	עֶגְלִי	עֶגְלִי	עֲגָלַי	עֲגָלַי
	עֶגְלְךָ	עֶגְלֵךְ	עֲגָלֶיךָ	עֲגָלַיִךְ
	עֶגְלוֹ	עֶגְלָהּ	עֲגָלָיו	עֲגָלֶיהָ
כנוי רבים	עֶגְלֵנוּ	עֶגְלֵנוּ	עֲגָלֵינוּ	עֲגָלֵינוּ
	עֶגְלְכֶם	עֶגְלְכֶן	עֶגְלֵיכֶם	עֶגְלֵיכֶן
	עֶגְלָם	עֶגְלָן	עֶגְלֵיהֶם	עֶגְלֵיהֶן

(VII ו) פְּרִי, פֶּרִי, מיווא. פְּרִי עֵץ, דירב מיוואסי. פִּרְיִי, פֶּרְיְךָ, פֶּרְיֵךְ;
פִּרְיוֹ, פִּרְיָהּ; פִּרְיֵנוּ; פֶּרְיְכֶם, פֶּרְיְכֶן; פִּרְיָם, פִּרְיָן.
כְּלִי, כֶּלִי, סאגיט. כְּלִי עֵין, אגאין סאגיט. כִּלְיִי, כֶּלְיְךָ, כֶּלְיֵךְ;
כֵּלִים, סאגיטלר. כְּלֵי עֵין; כֵּלַי, כֵּלֶיךָ וכו׳ (III).

(זכר) (נקבה)

כָּתַב, כֹּתֵב, כֹּתְבָה או כֹּתֶבֶת, יאזיג׳י, יאזן, יאזיר.
כֹּתְבִים, כֹּתְבוֹת, יאזיג׳ילר, יאזנלר, יאזירלר.
שָׁמַר, שֹׁמֵר, שֹׁמְרָה או שֹׁמֶרֶת, סאקליג׳י, סאקלין, סאקליר.
שֹׁמְרִים, שֹׁמְרוֹת, סאקליג׳ילר, סאקלינלר, סאקלירלר.
בָּטַח, בֹּטֵחַ, בֹּטְחָה או בֹּטַחַת, אישאניג׳י, אישאנן, אישאניר.
בֹּטְחִים, בֹּטְחוֹת, אישאניג׳ילר, אישאננלר, אישאנירלר.
שָׁמַע, שֹׁמֵעַ, שֹׁמְעָה או שֹׁמַעַת, אשיטיג׳י, אשיטן, אשיטיר.
שֹׁמְעִים, שֹׁמְעוֹת, אשיטיג׳ילר, אשיטנלר, אשיטירלר,
חָפֵץ, חָפֵץ, חֲפֵצָה, איסטיג׳י, איסטין, איסטיר.
חֲפֵצִים, חֲפֵצוֹת, איסטייג׳ילר, איסטינלר, איסטירלר.

קיזקרדשים ! סניג̃ אילן בוגון גזן הלאייק עקל̇לי מי דיר ? בו יראמז קול אניג̃ אילן גזן כיציב אושאג̃י רוג̇רי וא אושאקפב פרייאד איטדי . אנאם אניג̃ אילן אוטורן עקל̇לי וא דילבר חלאייג̃י סֵבְדי וא אג̃א ביר איפב רובא דיבדי . יראמז מסרלילר אנלר אילן גידן קוללרי אול̇דורדילר וא אנלרי קוּמָא (בַּחוֹל) גומדילר . מסרדא ביזים אילן אוטורן כימסאלרי בילדיג̃יז מי ? דון אקאם אול̇די וא אני בוגון גומדיב . אוגלום ! בני מסר דא גומְמֵייסין , בני ירושלם דא גום . סני כים רוג̇רי . קרדשים !

§ 23.

בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּאדֹנָי , רבבא אישאנן כימסא אלג̃ישלי דיר .
אֵין קָדוֹשׁ כַּאדֹנָי , רב גיבי עזיז יוק דיר .
לַאדֹנָי הָאָרֶץ , ייר רבביג̃ דיר .
יְהוָֹה נָתַן וַאדֹנָי לָקַח , רב וירדי וא רב אלדי .
בֵּאלֹהִים בָּטַחְנוּ , אללהא אישאנדיק .
אֵין גָּדוֹל כֵּאלֹהִים , אללה גיבי ביוב יוק דיר .
הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים הוּא , שרעת אללהיג̃ דיר .
וֵאלֹהִים מַלְכִּי , וא אללה פאדשאהים דיר .

VII ד	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	סֵפֶר , כתאב .		סְפָרִים .	
נסמך	סֵפֶר אָבִי .		סִפְרֵי אָבִי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי היחיד	סִפְרִי	סִפְרִי	סְפָרַי	סְפָרַי
	סִפְרְךָ	סִפְרֵךְ	סְפָרֶיךָ	סְפָרַיִךְ
	סִפְרוֹ	סִפְרָהּ	סְפָרָיו	סְפָרֶיהָ
כנוי הרבים	סִפְרֵנוּ	סִפְרֵנוּ	סְפָרֵינוּ	סְפָרֵינוּ
	סִפְרְכֶם	סִפְרְכֶן	סִפְרֵיכֶם	סִפְרֵיכֶן
	סִפְרָם	סִפְרָן	סִפְרֵיהֶם	סִפְרֵיהֶן

ואותם לא לכד. משה! שלח את נעריך וימכרו את העגל הזה. הרעיך הגברים אשר הלכו אתך היום? שחט את העגל הזה ואכלנו את בשרו. שחטו את העגל ההוא ואכלתם את בשרו. אל תשחטו את העגל כי דל הוא מאד. ארור הגבר אשר שם בשר מבטחו. הבשכלכם תבטחו אם בהונכם?

אוגלום! פארשאהומיזיג איילינלריני סאגין (הטריגרא דוט) וא אונוטמא. יצחק ושמואל! סיזיג יאניגיזדא אוטורן אופסוזלרי בוראקמאיאסיז. בבאם סיזיג אילן איטדיגי איילינ לרי אונוטמאיאסיז. שרה ורבקה! אקאם סיזא איטדיגי איילינלרי אונוטור מי סיגיז. אני (נקבה) כים אולדורדי? סני (נק׳) כים דוגדי? ביזלרי טאנידיגיז מי? (בילדיגיז מי?). בן אנלרי (נק׳) בוגון אנלריג (ז׳) יאנינדא גורמדים. אנלריג (ז׳) אושאקלרי ביזים אושאקלרימיזדן טנבל דיר. אנלריג (נק׳) רובאלרי סניג (נק׳) רובאלריג דן דאר דיר. סיזיג (נק׳) כופאלריגיז קיזקרדשימיג כופאלרינדן אגיר דיר. פוקרא לרי בוראקמאייק וא אללה ביזי בוראקמז. אופסיזלרי בוראקמא וא אללה סני דאר גונדא בוראקמז. קיז קרדשים! אללהי סב וא אללה סבר סני. שרה ורבקה אנלריג בראברינדא אוטורן פוקרא ישראל קרילריני סברילר זירא אנלר פכ עקללי וא דוגרו אידי. וא אנלרא פהאלי רובאלר דיפדילר.

תן לי לחם ואכלתי כי עיף ורעב אני מאד. בני! מדוע בגדיך צואים? שרה ורבקה! מדוע בגדיכן צואים? העבד שפך שמן עליהם. שמניך טובים ויקרים. אתה יהוה מלכנו ואותך נעבד. שרה ורבקה! התמכרנה לי את נזמי זהבכן? אבי ודודי! המלאים מזרקי כספכם. שמואל ושלמה קרעו את בגדיהם. אחותי! אל תקרעי את בגדך. אל תקרעי את בגדיך. שרה ורבקה! אל תקרענה את בגדיכן. היום נתפר את בגדינו והיום נלבש. תן לי את מזרקי והבי המלאים. אשלח את נערי ולקחתי את התבות המלאות. ארחץ את בשרי וטהרתי מאד. אתה תשחט את העגל הזה ואכלת את בשרו. לא אשחט אותו ולא אמכר את בשרו. אני ראיתיאת המגדלים הגבוהים האלה ואלכד אותם. אבי ואמי! אהבתי אתכם ואת אחותי ואת אחי ואת דודי.

יפאקאל וא אנדן בגא ביר ג׳ובא הוקו. קיזקרדשימא איפכ ויר וא סגא ביר פהאלי רובא דיכסין, אוגלום! סן בו עקללי מועללימיג סוזלריני דיגלא וא אנלרי כתאב אוזרינא יאז. אוגלום! בנים אילן בבאמיג באגינא ואריר מי סין? שלמה! בן בוגון סניג אילן גזן מיסרלי קוללרי גורמדים.

אֲנִי אֶשְׁלַח הַיּוֹם אֵלֶיךָ אֶת נַעֲרִי וְלָקַחְתִּי אֶת נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ הַצּוֹרֵף הֶחָכָם. אַל תִּשְׁלַח אֵלַי אֶת נַעַרְךָ כִּי נִזְמֵי הַזָּהָב הָהֵם אֵין אִתִּי. אֲחוֹתִי! מִי שָׂם עַל זְרוֹעֵךְ אֶת צְמִידֵי הַזָּהָב הַיְקָרִים הָאֵלֶּה? דּוֹדִי שָׂם אֹתָם עַל זְרוֹעִי. הֲרָאִיתָ אֶת נְעָרַי אֲשֶׁר בָּרְחוּ הַיּוֹם מִכַּרְמִי? הַיּוֹם רָאִיתִי אֹתָם בַּשָּׂדֶה וּבִגְדֵיהֶם הָיוּ צוֹאִים מְאֹד; הֵם יָשְׁבוּ שָׁם וְאָכְלוּ לֶחֶם. בְּנִי רָאָה אֶת הַנְּעָרִים אֲשֶׁר גָּנְבוּ אֶת בְּגָדָיו וַיִּרְדֹּף אוֹתָם עַד חֶבְרוֹן. מַלְכֵי יְרוּשָׁלַיִם הָיוּ חֲכָמִים וְטוֹבִים וְחַסְדֵיהֶם אִתָּנוּ גְּדוֹלִים מְאֹד. מִזְרְקֵי כַּסְפְּךָ כְּבֵדִים מִמִּזְרְקֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִי. עֲבָדֶיךָ יִשְׁחֲטוּ מָחָר אֶת הַפָּרָה וְאָכְלוּ אֶת בְּשָׂרָהּ. מִי מָכַר אוֹתָהּ לָהֶם? עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ מָכְרוּ אֶת כַּרְמֵיהֶם. מִי קָנָה אוֹתָם מֵהֶם? הַגֶּבֶר הַזֶּה חָכָם וְשִׂכְלוֹ עָמֹק מְאֹד. הוּא לֹא בָטַח בְּשִׂכְלוֹ וּבְכַסְפּוֹ. הוּא שָׂם יְהוָה מִבְטַחוֹ. יְהוָה מִבְטַחֵנוּ וּבָטַחְנוּ בוֹ. טוֹב יְהוָה לַכֹּל. אוֹתוֹ נַעֲבֹד וּבָטַחְנוּ בוֹ. טוֹב אַתָּה יְהוָה, אוֹתְךָ נַעֲבֹד וּבָטַחְנוּ בְךָ (בָּךְ:).

סן בנים יג׳י באגימי גורדוג׳ מי? אוגלום! ביוב באגיג׳י סאטמאיא סין. שרה! בנא בבאמיג׳ באגינא יאקין באגיג׳י סאט. דוד פאקיר דיר וא או באגיני סאטג׳ק. קוקודשים בגאית עקלי וא אניג׳ עקלי פב דירן דיר. בו מסרלי אג׳איג׳ רובאלרי פארשאהיג׳ רובאלרי קדר פחאלי דיר. ירושלם באגלרי חברון באגלרינדן איי דיר. בו בישילר בנים קוללרים דיר. בנים בו יון רובאלרימי שרה דיפדי. סניג׳ קוללריג׳ בנים קוללרים גיבי דוגרו דיר. בנים באגלרים סניג׳ באגלריג׳א יאקין דיר. בנים! בן סניג׳ אילילריג׳י אונוטמם. אנאם! ביז סניג׳ איליכרריג׳י אונוטמז איז. קוקודשים! יג׳י באגלריג׳י סאטר מי סין? אוגלום! בו יג׳י רובאלריג׳ בי בוגון גידיג׳ נא איצון כירלי דיר. בו בישילר זנגין דיר. אנלריג׳ אישאנצי אנלריג׳ גימישי וא (אנלריג׳) אלטיני דיר. בו בישילר עקלי דיר! אנלר גנדילריניג׳ עקלינא אישאנמז לר. שרה ורבקה גנדילריניג׳ עקלינא אישאנמדילר.

מי הגברים אשר הלכו אתכם היום? דודי ואבי! מי הנשיאים אשר הלכו אתכם בכרם המלך? שרה ורבקה! התלמידי אחי הלכו אתכן בכרמכן? בני! שאל מיהוה חכמה ואל תשאל ממנו כסף וזהב. אל תעזבו את העניים והאלהים לא יעזב אתכם ביום צר. אל תבטחו בשכלכם. אל תבטחו בנדיבים. שרה ורבקה! מדוע תזעקנה? מי הכה אתכן? הראית את המלכה ואת המצריות אשר הלכו אתה. אני לא ראיתי אתהן. בני! שלח את תלמידיך ויכתבו לי מכתבים. המלך שלח את פקידו החכם וילכד את כל מגדלי חברון. הוא בא עד המגדלים

אַל תִּמְנַע מִנַּעַר מוּסָר .	צוג'וק דן אוגוטו אַלִי קוֹמא. (אג'ימא) .
בְּנִי ! שְׁמַע אֶת שִׁירֵי הַנָּשִׂיא וְכָתַבְתָּ אֹתָם עַל סֵפֶר .	אוגלום ! אנאניג טורכולריני דינגלא וא אנלרי כתאב אוזרינא יאזר סין (יאז) .
רֵעֲךָ וְרֵעַ אָבִיךָ אַל תַּעֲזֹב .	דוסטוני וא בבאניג דוסטוני בוראקמאיאסין.
אֲחוֹתִי ! עֲבָדַיִךְ הָלְכוּ אִתִּי עַד כַּרְמֵי חֶבְרוֹן .	קיז קרדשים ! סניג קוללריג בנים אילן חברון ניג באגלרינא קדר גיטדילר .
שָׂרָה וְרִבְקָה ! כַּרְמֵיכֶן רְחוֹקִים מִכְּרָמֵינוּ .	שרה ורבקה ! סיזיג באגלריגיז ביזים באגלרימיזדן איראק דיר .
אָרוּר הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בָּאָדָם .	אול כימסא כי אדמא אישאניר קרגישלי דיר .
אֲרוּרִים הַגְּבָרִים אֲשֶׁר יִבְטְחוּ בְּכַסְפָּם וּבִזְהָבָם .	אול כימסאלר כי גומישלרינא וא אלטינ-לרינא אישאנירלר קרגישלי דיר .
בִּתִּי ! זִכְרִי וְאַל תִּשְׁכְּחִי אֶת חַסְדֵי דּוֹדֵךְ .	קיזים ! אקאגיג ביוכ איילירליני סאגין וא אונוטמא .
שָׂרָה וְרִבְקָה ! עַבְדֵיכֶן אֲשֶׁר הָלְכוּ אִתְּכֶן עַד כַּרְמֵנוּ הַיּוֹם יְשָׁרִים מְאֹד .	שרה ורבקה ! סיזיג אילן בראבר ביזים באגא קדר גידן קוללריגיז פכ דוגרו אידילר .
שָׂרָה וְרִבְקָה רָחֲצוּ אֶת בְּשָׂרָן וַתִּטְהַרְנָה .	שרה ורבקה טנלריני יאייקאד ילר וא פאכ אולדולר .
שָׂרָה ! הַיְקָרִים צְמִידֵי כַסְפֵּךְ הָאֵלֶּה ?	שרה ! סניג בו גומיש בילזיכלריג פהאלי מי דיר ?
שָׂרָה וְרִבְקָה ! נִזְמֵי וְהַבְכֶן יְקָרִים מִצְּמִידֵי כַּסְפֵּנוּ .	שרה ורבקה ! סיזיג אלטין כופאלריגיז ביזים גומיש בילזיכלרימיזדן פהאלי דיר .
רִבְקָה ! רַחֲצִי אֶת בְּשָׂרֵךְ וְטָהַרְתְּ .	רבקה ! טניני יאייקא וא פאכ אולורסין (אול).
הַגְּבָרִים הָאֵלֶּה חֲכָמִים , וְאַתָּה הָלַכְתָּ אִתָּם וַתֶּחְכַּם כְּמוֹהֶם .	בו כישילר פכ חכם דיר , וא סן אנלר אילן גזדיג וא אנלר גיבי חכם אולדוג .
אֲחוֹתִי תִּתְפֹּר מְעִילֵי צֶמֶר יְקָרִים וּמָכְרָה לִפְקִידֵי הַמֶּלֶךְ .	קיז קרדשים יון ג'ובאלר דיכר וא פאדשא-היג וכיללרינא סאטר .
הַלַּיְלָה שָׁמַעְתִּי קוֹל פְּחָדִים וָאֶפְחַד מְאֹד .	בו גג'א קורקונצלי סס אשיטדים וא פכ קורקדים .
הָרָשָׁע הַזֶּה בָּטַח בְּכַסְפּוֹ וְשָׂם זְהָבוֹ מִבְטַחוֹ .	בו יראמז גומישינא אישאנדי וא אלטיניני אישאנצי קורו (גנדינא אישאנילג'ק ישיי חסאב איטדי) .

גָּבַר , (VII) ז׳, כּישי, אָרְכּבּ ·
נָם , (VII ב׳) ז׳ ، כּופּא ، סִירְגָּא ,
שָׂכַל , (VII ב׳) ז׳ עַקְל ·
פַּחַד , (VII א׳) ז׳ · קורקו؛ קול פְּחָדִים, קורקונְצְלִי סֵם ·
זְרוֹעַ , (I) ש׳ · בּילֵכּ، אֵל، קוֹוֶת ·

רֵעַ , (I) דוֹסְט
בָּשָׂר , (IV) ז׳ · אֵט · תֵּן ، אדם ·
מוּסָר , (III) ז׳ · אוגוט ،
מִבְטָח, (III) ז׳ אִישַׁנְץ· אנְּא אישאנילן שיי יאבּור כימסא،
פָּחַד , (עת׳ יִפְחַד) קוֹרְקְרוּ·
מָאַס , (עת׳ יִמְאַס) כּוֹר איטדי ·

מָעַט , (עת׳ יִמְעַט) אז אולדי ، אז קלדי .
מָנַע , (יִמְנַע) אַלִי קוֹרוּ ، אג׳ידי .
שָׂם , קוֹדִי، חסאב איטדי .
בָּרוּךְ , אלגּישלי ، מַבְטוּבלי .
אָרוּר , קַרְגּשְׁלִי ، לַעְנֶתְלִי .
טוֹב , איי ، איי שיי ، אֵיילִיכּ .

מַלְכֵּנוּ הַגִּבּוֹר לָבַשׁ הַיּוֹם אֶת מְעִיל צַמְרוֹ.
ג׳בּבּאר פאדשאהימיז בוגון יון ג׳ובּאסיני גיידי .

נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ הַיָּפִים לָבְשׁוּ אֶת בִּגְדֵיהֶם הַיְקָרִים.
פאדשאהיגֿ דילבּר אושאקלרי פּהאלי רובּאלריני גיידילר .

אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶתְמוֹל אֶת דִּבְרֵי מַלְכֵּנוּ הַטּוֹבִים וָאֶכְתֹּב אֹתָם עַל סֵפֶר .
בּן דון פאדשאהימיזיגֿ איי סוֹזלריני אישיטדים וא אנלרי כתאב אוזרינא יאזדים .

הַיּוֹם אֶרְחַץ אֶת בְּשָׂרִי וְטָהַרְתִּי וְלָבַשְׁתִּי אֶת בִּגְדֵי צַמְרִי .
בוגון טנימי יאייקאר אים וא פּאכּ אולור אים וא יון רובּאלרימי גייר אים .

אָחִי הָלַךְ אֶת חֲכָמִים וַיֶּחְכַּם .
קרדשים חכם לר אילן גזדי וא חכם אולדו .

מִי יוּכַל לְסַפֵּר אֶת כָּל הַחֲסָדִים אֲשֶׁר עָשָׂה מַלְכֵּנוּ הַנָּדִיב אֶת אָבִי ?
עאדיל פאדשאהימיז בבּאם אילן (בּבּאמא) איטדיגי ג׳ומלא ביוכּ איילִיכלרי כים סאיא ביליר .

מַלְכִּי ! הַחֲסָדִים אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אִתִּי גְּדוֹלִים מְאֹד וְלֹא אוּכַל לְסַפֵּר אֹתָם .
אי פאדשאהים ! בּנים אילן (בּנֿא) איטדיגיגֿ אייליכּ לר בּגֿאית ביוכּ דיר וא אנלרי בּן סאיא בילמם .

מַלְכֵּנוּ ! מִי יוּכַל לְסַפֵּר אֶת חֲסָדֶיךָ הַגְּדוֹלִים ?
אֵי פאדשאהימיז ! סניגֿ ביוכּ איילִיכלריגֿי כים סאיא ביליר ?

עַבְדֵי דוֹדִי גָּנְבוּ אֶת בִּגְדֵי הַיְקָרִים וַיִּלְבְּשׁוּ אֹתָם הַיּוֹם .
אקאמיגֿ קוללרי בּנים פּהאלי רובּאלרימי צאלדילר וא אנלרי בוגון גיידילר .

הָאָמָה הַמִּצְרִית גָּנְבָה אֶת נְזָמַי וְזְהָבִי וַתִּמְכֹּר אֹתָם לַעֲבָדֶיךָ הָרְשָׁעִים .
מסרלי חלאייק בּנים אלטין כּופּאלרימי צאלדי וא אנלרי סניגֿ יראמז קוללריגֿא סאטדי .

מוּסַר יְהוָֹה בְּנִי אַל תִּמְאָס .
רבּביגֿ אוגוטיני ، אי אוגֿלום ، כּור אידמא .

אֶת, אוֹתִי, מִי; אוֹתְךָ, אוֹתָךְ, טִי; אֹתוֹ, אוֹתָהּ, אֵיל; אֹתָנוּ, מוֹזוֹ;
אֶתְכֶם, אֶתְכֶן, בוֹזוֹ; אוֹתָם או אֶתְהֶם; אוֹתָן או אֶתְהֶן, איל'יאש. —
אֶת, אִתִּי, מִינְטִיגוֹ. קוֹנמִיגוֹ; אִתְּךָ, אִתָּךְ, קוֹנטִיגוֹ;
אִתּוֹ, אִתָּהּ, קוֹן אֵיל. קוֹן אֵיל'יָה; אִתָּנוּ, קוֹן מוֹזוֹטְרוֹס.
קוֹן בוֹזוֹטְרוֹס; אִתְּכֶם, אִתְּכֶן, קוֹן בוֹזוֹטְרָס; אִתָּם, אִתָּן,
קוֹן איל'יוֹס, קוֹן איל'יָאס.

רְבִיד זָהָב, אַלְטוּן זִינְגִ'יל.	רְבִיד זְהָבִי, בָּנִים אַלְטוּן זִינְגִ'ילִים.
מְעִילֵי צֶמֶר, יוּן גוּבֵּאלַר.	מְעִילֵי צַמְרִי, בָּנִים יוּן גּ'וּבֵּאלָרִים.
צְמִיד כֶּסֶף, גּוּמוּשׁ בִּילֵזִיק.	צְמִיד כַּסְפִּי, בָּנִים גּוּמוּשׁ בִּילֵזִיגִים.
מִזְרְקֵי כֶסֶף, גּוּמוּשׁ טַאסְלַר.	מִזְרְקֵי כַסְפִּי, בָּנִים גּוּמוּשׁ טַאסְלָרִים.

כָּתַבְתִּי, יָאזְדִים.	וְכָתַבְתִּי, וא יָאזְדִים.	וְכָתַבְתִּי, וא יָאזַר אִים.
שָׁמַרְתִּי, סָאקְלָדִים.	וְשָׁמַרְתִּי, וא סָאקְלָדִים.	וְשָׁמַרְתִּי, וא סָאקְלַר אִים.
מָכַרְתָּ, סָאטְדִינְג.	וּמָכַרְתָּ, וא סָטְדִינְג.	וּמָכַרְתָּ, וא סָאטַר סִין.
זָכַרְתָּ, סָאגִ'ינְדִינְג.	וְזָכַרְתָּ, וא סָאגִ'ינְדִינְג	וְזָכַרְתָּ, וא סָאגִ'ינִגִ'ק סִין.
אָהַבְתִּי, סֵוְדִים.	וְאָהַבְתִּי, וא סֵוְדִים.	וְאָהַבְתִּי, וא סֵוגִ'ב אִים.
בָּרַחְתִּי, קָאצְדִים.	וּבָרַחְתִּי, וא קָאצְדִים	וּבָרַחְתִּי, וא קָאצַר אִים.

כְּתֹב, יָאז.	לֹא תִכְתֹּב, יָאזְמַז סִין. יָאזְמָא.	אַל תִּכְתֹּב, יָאזְמָא.
שְׁמֹר, סָאקְלָא.	לֹא תִשְׁמֹר, סָאקְלַמַז סִין, סָאקְלַמָא.	אַל תִּשְׁמֹר, סָאקְלַמָא.
שְׁכַח, אוּנוּט.	לֹא תִשְׁכַּח, אוּנוּטְמַאז סִין, אוּנוּטְמָא	אַל תִּשְׁכַּח, אוּנוּטְמָא.
יִמָּכֵר, סָאטַר.	לֹא יִמָּכֵר, סָאטְמַז. סָאטְמַאסוּן.	אַל יִמָּכֵר, סָאטְמָא סִין.
יִרְחַץ, יָאיְקַר.	לֹא יִרְחַץ, יָאיְקַמַז. יָאיְקַמַסִין.	אַל יִרְחַץ, יָאיְקַאמַסִין
אֶרְדֹּף, קוֹוַאר אִים.	לֹא אֶרְדֹּף, קוֹמַאם, קוֹמַאיִים.	אַל אֶרְדֹּף, קוֹמַאיִים.

וְכָתַבְתָּ, וא יָאזַר סִין. וא יָאז.
וְשָׁמַרְתָּ, וא סָאקְלַרסִין, וא סָאקְלָא.
וּמָכַרְתָּ, וא סָאטַר סִין, וא סָאט.
וּבָרַחְתִּי, וא קָאצַר אִים, וא קָאצַאיִים.
וְרָדַף, וא קוֹוַאר. וא קוֹוַסִין.
וְרָחַץ, וא יָאיְקַר, וא יָאיְקַאסִין.
וּשְׁמַרְתֶּם, וא סָאקְלַר סִינִיז, וא סָאקְלַאגִיז.
וַאֲהַבְתֶּם, וא סֵוַר סִינִיז, וא סֵוִינִיז.

VII ב	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	בֶּגֶד , רובא .		בְּגָדִים .	
נסמך	בֶּגֶד אָבִי .		בִּגְדֵי אָבִי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	בִּגְדִי	בִּגְדִי	בְּגָדַי	בְּגָדַי
	בִּגְדְךָ	בִּגְדֵךְ	בְּגָדֶיךָ	בְּגָדַיִךְ
	בִּגְדוֹ	בִּגְדָהּ	בְּגָדָיו	בְּגָדֶיהָ
כנוי רבים	בִּגְדֵנוּ	בִּגְדֵנוּ	בְּגָדֵינוּ	בְּגָדֵינוּ
	בִּגְדְכֶם	בִּגְדְכֶן	בִּגְדֵיכֶם	בִּגְדֵיכֶן
	בִּגְדָם	בִּגְדָן	בִּגְדֵיהֶם	בִּגְדֵיהֶן

VII ג	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	נַעַר , אושאק .		נְעָרִים .	
נסמך	נַעַר מֹשֶׁה .		נַעֲרֵי מֹשֶׁה .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	נַעֲרִי	נַעֲרִי	נְעָרַי	נְעָרַי
	נַעַרְךָ	נַעֲרֵךְ	נְעָרֶיךָ	נְעָרַיִךְ
	נַעֲרוֹ	נַעֲרָהּ	נְעָרָיו	נְעָרֶיהָ
כנוי רבים	נַעֲרֵנוּ	נַעֲרֵנוּ	נְעָרֵינוּ	נְעָרֵינוּ
	נַעַרְכֶם	נַעַרְכֶן	נַעֲרֵיכֶם	נַעֲרֵיכֶן
	נַעֲרָם	נַעֲרָן	נַעֲרֵיהֶם	נַעֲרֵיהֶן

יִרְחַץ, יאייקאר.	וַיִּרְחַץ, וא יאייקאר
	וַיִּרְחַץ, וא יאייקאדי.
יִרְדֹּף, קוואר.	וַיִּרְדֹּף, וא קוואר.
	וַיִּרְדֹּף, וא קוודי.
יִטְהַר, פאב אולור.	וַיִּטְהַר, וא פאב אולור
	וַיִּטְהַר, וא פאב אולדו
אֶטְהַר, פאב אולורים.	וְאֶטְהַר, וא פאב אולורים.
	וָאֶטְהַר, וא פאב אולדום.
אֶרְדֹּף, קוואר אים.	וְאֶרְדֹּף, וא קוואר אים
	וָאֶרְדֹּף, וא קוודים.
אֶרְחַץ, יאייקאר אים.	וְאֶרְחַץ, וא יאייקר אים
	וָאֶרְחַץ, וא יאייקארים.

VII א	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	מֶלֶךְ, פאדשאה		מְלָכִים.	
נסמך	מֶלֶךְ ישראל.		מַלְכֵי ישראל.	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	מַלְכִּי	מַלְכִּי	מְלָכַי	מְלָכַי
	מַלְכְּךָ	מַלְכֵּךְ	מְלָכֶיךָ	מְלָכַיִךְ
	מַלְכּוֹ	מַלְכָּהּ	מְלָכָיו	מְלָכֶיהָ
כנוי רבים	מַלְכֵּנוּ	מַלְכֵּנוּ	מְלָכֵינוּ	מְלָכֵינוּ
	מַלְכְּכֶם	מַלְכְּכֶן	מַלְכֵיכֶם	מַלְכֵיכֶן
	מַלְכָּם	מַלְכָּן	מַלְכֵיהֶם	מַלְכֵיהֶן

תפרה לי מעיל משי ומעיל צמר לא תפרה. הגנבים מכרו אתמל את הסוסים אשר גנבו. האנשים מכרו את חמוריהם ואת סוסיהם לא מכרו. אמי לא ארגה לך מאומה כי לא חפצה. דודי זקנו ודודיך לא זקנו.

דירב מי דיר בו יוקסא בורג׳מי? ביזים אטלרימיזי צלאן יארמז לר בונלר מי דיר? שלמה ושמואל! פארשאהיג וביללרי סיזי מי אג׳יר יוקסא אנלרי (זכר) מי? סיזא יאזדיגים כתאבי יוללאיים מי? אקאלרים יאפדיגי אגאיך בורג׳לריג אוזרינדא בים דיר? אנלריג אוזרינדא פארשאהיג ג׳בבאר אגאלרי ואר מי דיר! ידידיה ויהויקים! אקארדים ביזא בוגון ביוב נארלר יוללדילר, סיזא יוללאמדי לר. נא איצון אגאגיג באגיני בוזדיג בבאגיג באגיני בוזמדיג. סן ביזא חוכם מי אידרסין יוקסא איזרימיזא פארשאהליק מי אידרסין? בו מי ביזא חוכם אידג׳ב יוקסא או מי אוזרימיזא פארשאה אולור? ביזים קונשולרימיז מי זנגין דיר יוקסא סיזיג (נק׳) קונשולריגיז. אנלריג (נק׳) קרט בבאלרימי עקללי דיר יוקסא סיזיג (ז׳) קרט בבאלריגיז? ביזים קונשומיז ביזא איי נארלר יוללאמדילר. קיזקרדשלרים בו איפב ג׳ובאלרי דיכמא יא קדיר אולדו לר אממא יון ג׳ובאלר דיכמאיא קדיר אולמדילר. אנלר (נקב׳) יון ג׳ובאלרי דיכמדילר זירא איסטמדילר. קיזקרדשים! סניג אלטין זינג׳יריג ואר מי יוקסא יוק (אַיִן). שרה ורבקה! סיזיג ייגיל איפב בורונג׳ובלריגיז ואר מי יוקסא יוק מי? בו באקיר טאסלר דולו מי? סניג באקיר טאסלריג ואר מי יוקסא יוק מי?

§ 22.

רָחַץ , יאַייקאדי .
וְרָחַץ , וא יאַייקאדי .
וְרָחַץ , וא יאַייקאר .

רָדַף , קודי .
וְרָדַף , וא קודו.
וְרָדַף , וא קואר .

טָהַר , פאב אולדו .
וְטָהַר , וא פאב אולדו .
וְטָהַר , וא פאב אולור .

שְׁמַרְתֶּם, סאקלאדיגיז
וּשְׁמַרְתֶּם , וא סאקלדיגיז .
וּשְׁמַרְתֶּם , וא סאקלרסיגיז .

אֲהַבְתֶּם סודיגיז
וַאֲהַבְתֶּם , וא סודיגיז .
וַאֲהַבְתֶּם , וא סוריסיגיז .

אֵיךְ נְשַׁלַּח אֲלֵיכֶן אֶת מִכְתָּבֵינוּ וְאַתֶּן רְחוֹקוֹת מִמֶּנּוּ . אֵיךְ שָׂרָה וְרִבְקָה תְּשַׁלַּחְנָה אֵלֵינוּ אֶת מִכְתְּבֵיהֶן וַאֲנַחְנוּ רְחוֹקִים (רְחוֹקוֹת) מְאֹד מֵהֶן .

בו אלטין טאסלרדן שראב בן מי איצדים ? שרה ! בו גומוש קאדח דאפי שראבי סן מי דופדיג ? בו ניחק ישראל לריג קאנלריני סיז מי דופדוגיז ? שרה ורבקה ! בנים אוזרימדכי פחאלי איפב ג׳ובאני סיז מי דיפדיגיז ? קיז קרדשיג בו בורונג׳יגי טוקודו מי יוקסא דיכדי מי ? קול בו אלטין טאסלר דאפי שראבי דוכדו מי יוקסא איצדי מי ? בו יארמז מיסירלי בו פחאלי אטלרי סאטון אלדי מי יוקסא צאלדי מי ? כפסיז מי דיר אנאג יוקסא אחתייארלנדי מי ? חסטא מי דיר בו אגאלר יוקסא אחתייארלנדי לר מי ? רב דן חכמה מי איסטדיג יוקסא צוק אלטין מי ? בן אללה דן חכמה איסטדים , מאל איסטמדים . בו מכתובלרי יאזמאיא סגא בן מי אמר איטדים . קיזקרדשים סיזלרא בוגון מכתובלר יאזדי אנלרא (זכר) יאזמאדי . אנאם בוגון ביזלרא איי וא ביוכ נארלר יוללדי סיזלרא (נקבה) יוללאמדי . קיזקרדשים ! סניג אוזריגדכי בורונג׳יכ בנים אוזרימדכי בורונג׳יכ דן ייגיל דיר . שרה ורבקה ! סיזיג אוזריג׳יזדכי רובאלר ביזים אוזרימיזדכי רובאלר דן פהאלי מי דיר ? שרה ורבקה ! ביזים אוזרימיזדכי בורונג׳יכ לר סיזיג אוזריג׳יזדכי בורונג׳יכ לרדן ייגיל מי דיר ? בו אלטין זינג׳יל מי יוקסא גומוש זינג׳יל מי ?

העבד הרשע גנב את המעילים היקרים ואת רדידי משי לא גנב . אחותי תפרה את הבגד הזה ולתפר מעיל כמעיל אשר עליך לא יכלה . החכמים לא יבטחו בזהבם . סכלים העשירים האלה כי בהונם בטחו . חכמים אתם ואיך תבטחו בזהבכם ? האשלח את הספר הזה אליך אם לא ? שרה ! האליך אשלח את רדיד הזהב היפה הזה ? אחי ישב בחברון ואני שלחתי אליו מכתבי מירושלם . מי שלח לדודי ולאבי את המלאכים האלה ? המלך שלח אליהם את מלאכיו . שרה ורבקה ישבו בירושלם ואבי שלח אליהן צמידי זהב יקרים מאד . אני ראיתי היום מגדלים גבוהים מאד ועליהם היו גבורי המלך אשר לכדו את המגדלים ההם . המלך החכם והנדיב מת , ומי ימלך עלינו ? ארוני ! נשיא אלהים אתה ! מלך עלינו . לא אמלך אני עליכם , ולא ימלך בני עליכם , ה׳ ימלך עליכם . שלמה ! משל אתה בנו . לא אמשל אני בכם , ולא ימשל בני בכם , ה׳ ימשל בכם . היום יצא דודי מן הבית ועליו מעיל משי רחב מאד . מה זה עליך בני ? עלי מעיל הצמר אשר תפרה לי אמי אתמל . מה זה עליך אחותי ? עלי רדיד המשי אשר ארגה לי שרה שלשם . היא

הַזְּקֵנֵי חֲכָמִים אִם זְקֵנֵיכֶם ?

כָּבְדָה עָלַי הַמְּלָאכָה הַזֹּאת.
אֵיךְ תִּכְבַּד עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה הַזֹּאת וְהִיא קַלָּה מְאֹד ?
הַיְתוֹמִים הָאֵלֶּה עֲנִיִּים מְאֹד וְאֵיךְ לֹא תַחְמְלוּ עֲלֵיהֶם ?
הַיּוֹם רָאִיתִי בְּגַן אָבִי עֵץ יָפֶה מְאֹד וְעָלָיו רִמּוֹנִים רַבִּים.

הַמַּלְכָּה יָצְאָה הַיּוֹם מֵהֵיכָלָהּ וְעָלֶיהָ רְדִיד מֶשִׁי יָפֶה מְאֹד.

אָבִי זָקֵן וְאִמִּי לֹא זְקֵנָה:

דּוֹדַי בָּצְרוּ אֶת הַכֶּרֶם הַזֶּה וְאֶת הַכֶּרֶם הַהוּא לֹא בָּצָרוּ.
הַיּוֹם קָצַרְנוּ בַּשָּׂדֶה הַזֶּה וּבַשָּׂדֶה הַהוּא לֹא קָצָרְנוּ.
דּוֹדַי קָצְרוּ הַיּוֹם וְאֶתְמוֹל לֹא קָצָרוּ.
מְעִילַי קָצְרוּ מְאֹד וּמְעִילֶיךָ לֹא קָצְרוּ (קָצֵרוּ)

כנים ג׳רלרים עקללי מי דיר, יוקסא סיוזג ג׳דלריגֿיז מי ?
אוזרימא בו איש אגֿיר אולדו.
בו חיזמת אוזריגֿא נאסלי אגֿיר אולג׳ק, או איסא פכ ייגֿיל דיר.
בו אוכסוזלר פכ פוקרא דיר וא נאסלי אנלרי אג׳ימייג׳כ סיגֿיז ?
בוגון בבאמיגֿ בחצאסינדא ביר דלבר דירכ גורדום וא אוזרינדא צוק נארלר (ואר אידי).
מליכה בוגון סראיינדן ציקדי וא אוזרינדא ביר בגֿאית דילבר איפכ בורונג׳וכ (ואר אידי).
בבאם אחטייארלנדי אממא אנאם אחטייארלנמדי.
אקאלרים בו באגֿי בוזדילר או באגֿי בוזמדילר.
בוגון בו טרלא דא אורדוק, או טרלא דא אורמדיק.
אקאלרים בוגון אורדולר, דון אורמאדילר.
בנים ג׳ובאלרים פכ קיסארדילר סניג ג׳ובא לריגֿ קיסארמדילר.

הַמְּעִילֵי מֶשִׁי לָבְשׁוּ הַנְּשִׂיאִים הָאֵלֶּה אִם מְעִילֵי צֶמֶר? הֲתַאֲרֹגְנָה שָׂרָה וְרִבְקָה רְדִידֵי מֶשִׁי יָפִים כִּרְדִידֵי הַמַּלְכָּה אִם לֹא? הַאַתֶּם נְשִׂיאֵי הַמֶּלֶךְ הַחֲכָמִים? הַאַתָּה בְּנִי כָּתַבְתָּ אֶת הַסֵּפֶר הַיָּקָר הַזֶּה? הַהוֹן תִּשְׁאַל מֵה׳ אִם חָכְמָה? הַעַל הוֹנְךָ תַּחְמֹל? הַהֵיכַל ה׳ זֶה אִם הֵיכַל הַמֶּלֶךְ? הַחֲמוֹר זֶה אִם פֶּרֶד? הַעֲגָלָה אֲחוֹתְךָ אִם חֲרוּצָה הִיא? הַאֶלְכֹּד אֶת הַמִּגְדָּל הַגָּבֹהַּ הַזֶּה הַיּוֹם אִם לֹא? הַעַל הָעֲנִיּוֹת הָאֵלֶּה לֹא יַחְמֹל הַמֶּלֶךְ? שָׂרָה וְרִבְקָה לֹא כָּתְבוּ אֵלַי כָּל סֵפֶר וּמִכְתָּב. אַתְּ אֲחוֹתִי שָׁמַעַתְּ אֶת קוֹל אָבִי וְאֶת קוֹל אָחִי לֹא שָׁמָעַתְּ; ה׳! חֲמֹל עָלֵינוּ. הַעֲלֵיכֶם לֹא יַחְמֹל ה׳? תַּלְמִידַי! שִׁמְעוּ אֵלַי, וְיִשְׁמַע אֲלֵיכֶם אֱלֹהִים. שָׂרָה יָשְׁבָה בְּחֶבְרוֹן וַאֲנִי כָּתַבְתִּי אֵלֶיהָ מִירוּשָׁלַיִם מִכְתָּבִים רַבִּים. אֲנַחְנוּ יָשַׁבְנוּ בִּירוּשָׁלַיִם וְשָׂרָה כָּתְבָה אֵלֵינוּ מִכְתָּבִים טוֹבִים. אַתֶּם יְשַׁבְתֶּם בְּמִצְרַיִם וַאֲנַחְנוּ שָׁלַחְנוּ אֲלֵיכֶם מִכְתָּבִים רַבִּים. שָׂרָה וְרִבְקָה!

הַעֲיֵפִים הַסּוּסִים הָאֵלֶּה ?
הֶהָלְכוּ שָׂרָה וְרִבְקָה לְכֶרֶם דּוֹדָן ?

הֶאָנֹכִי אֶחְמֹל עַל זְהָבִי ?
הַאַתֶּם תִּבְטְחוּ בְּהוֹנְכֶם ?
הַאַתֶּם תִּמְלְכוּ עָלֵינוּ ?
הֲתִמְלְכוּ עָלֵינוּ אִם תִּמְשְׁלוּ בָּנוּ ?

הֲנָדִיב שֶׁבְּנֵךְ אִם כִּילַי ?
הֶעָשִׁיר שֶׁבִּנְכֶם אִם עָנִי ?
הָעֲנִיִּים שֶׁבְּנֵיכֶם אִם עֲשִׁירִים ?
חֲצַר הֵיכַל ה׳ רָחָב מֵחֲצַר הֵיכַל הַמֶּלֶךְ.

הַרְחָבִים חַצְרֵי הַמֶּלֶךְ אִם צָרִים ?

הַגִּבּוֹר הַזֶּה לָכַד אֶת חֶבְרוֹן וְאֶת יְרוּשָׁלַםִ לֹא לָכָד .
הַמַּלְכָּה הַחֲכָמָה הַזֹּאת לָכְדָה אֶת חֶבְרוֹן וְאֶת יְרוּשָׁלַםִ לֹא לָכָדָה .
אִמִּי חָפְצָה לִכְתֹּב מִכְתָּבִים וְלֹא יָכְלָה.

יִצְחָק וְרִבְקָה חָפְצוּ לֶאֱכֹל אֶת כָּל הַתַּפּוּחִים אֲשֶׁר עַל הַשֻּׁלְחָן וְלֹא יָכְלוּ .

הַגִּבּוֹרִים הָאֵלֶּה לָכְדוּ אֶת הַמִּגְדָּלִים הָאֵלֶּה וְאֶת מִגְדְּלֵי חֶבְרוֹן לֹא לָכָדוּ .

הֵם לֹא לָכְדוּ אֶת מִגְדְּלֵי חֶבְרוֹן כִּי לֹא חָפֵצוּ .
הֶאָמַר אָבִי אֵלֶיךָ לִכְתֹּב אֶת מִכְתָּבָיו ?

אִמִּי אָמְרָה אֵלַי לִסְפֹּר אֶת הָאֱגוֹזִים .
יִצְחָק וּשְׁמוּאֵל ! מִי בָּא אֲלֵיכֶם הַיּוֹם ?
זְקֵנֵנוּ בָּא אֵלֵינוּ .

בו אטלר יורגון מי דיר ?
שרה ורבקה אקאלריניג באגינא גיטדי לר מי ?
בן מי אלטינימי אג׳ייג׳ב אים ?
סיז מי מאליגיזא אישאנג׳ק סיניז ?
סיז מי אוזרימיזא פאדשאה אולג׳ק סיניז ?
אוזרימיזא פאדשאה מי אולאג׳ק סיניז , יוקסא ביזא חוכם מי אידג׳ב סיניז ?
קונשוג ג׳ומרט מי קוזגנץ מי ?
קונשוגיז זנגין מי פוקרא מי ?
קונשולריגיז פוקרא מי זנגין מי ?
רביג היכלינג אוברי פאדשאהיג סארייניג אוברינדן כניש דיר .
פאדשאהיג אובדלרי כניש מי דיר דאר מי דיר ?
בו ג׳בבאר חברון ני זבט איטדי, ירושלם ני זבט איטמדי .
בו עקללי מליכה חברון ני זבט איטדי , ירושלם ני זבט איטמדי .
אנאם מכתובלר יאזמאיא איסטדי וא קדיר אולמדי .
יצחק ורבקה טראפיזא אוזרינדא אולאן ג׳ומלא אלמאלרי יימאיא איסטדילר אממא קדיר אולמאדילר .
בו בגאטירלר בו בורג׳לרי זבט איטדילר אממא חברון ניג בורג׳לריני זבט איטמדילר .
אנלר חברון ניג בורג׳לריני זבט איטמדילר , זירא איסטמדילר .
בבאם סנא מכתובלריני יאזמאיא סוילדי מי ? (אָמַר איטדי מי ?)
אנאם בנא ג׳ויז לרי סאיימאיא אמר איטדי .
יצחק ושמואל ! סיזא בוגון כים גלדי ?
ביזא ג׳דימיז, (קרט בבאמיז) גלדי .

: ו ^

פָּקַד , = פָּקַד : פָּקְדָה = פָּקְדָה : פָּקַדְתָּ = פָּקַדְתָּ : פָּקַדְתְּ = פָּקַדְתְּ :
פָּקַדְתִּי = פָּקַדְתִּי : פָּקְדוּ = פָּקְדוּ : פָּקַדְנוּ = פָּקַדְנוּ :

חָפֵץ = חָפֵץ : חָפַצְתָּ = חָפַצְתָּ : חָפַצְתִּי = חָפַצְתִּי : חָפַצְנוּ = חָפַצְנוּ :
חָפְצָה = חָפְצָה : חָפְצוּ = חָפְצוּ :

יָכֹל = יָכֹל : יָכְלָה = יָכְלָה : יָכֹלְתָּ = יָכֹלְתָּ : יָכְלוּ = יָכְלוּ :

אֶל . אֵלַי , אֵלַי , בּגֿא ; אֵלֶיךָ , אֵלַיִךְ , סגֿא ; אֵלָיו , אֵלֶיהָ , אגֿא ; אֵלֵינוּ , בּיזא ; אֲלֵיכֶם , אֲלֵיכֶן , סיזא ; אֲלֵיהֶם , אֲלֵיהֶן , אנלרא .

עַל , עָלַי , אוזרימא ; עָלֶיךָ , עָלַיִךְ , סניגֿ אוזריגֿא ; עָלָיו , עָלֶיהָ , אניגֿ אוזרינא ; עָלֵינוּ , אוזרימיזא ; עֲלֵיכֶם , עֲלֵיכֶן , אוזריגֿיזא ; עֲלֵיהֶם , עֲלֵיהֶן , אנלריגֿ אוזרינא .

הֲיֵשׁ לָכֶם אָב אִם אַיִן ? סניגֿ בבאגֿ ואר מי יוקסא יוק מי דיר ?
הֶעָשִׁיר אַתָּה אִם עָנִי ? סן זנגין מי סין יוקסא פוקרא מי סין ?
הֶחָרוּץ הָעֶבֶד אִם עָצֵל ? קול זיירכ מי דיר יוקסא טנבל מי דיר ?
הֲמָכַרְתָּ אֶת סוּסְךָ אִם לֹא ? אטיגֿי סאטדיגֿ מי יוקסא יוק מי ?

שָׁכֵן (IV א') נ' , קונשו .	חָמַל , על פּ' , אג'ידי .	בָּצַר (עת' יִבְצֹר) דוושירדי באגֿ בוזדו .
לְבַד , וַבִּתְ איטדי . דוטדי .	בָּטַח , (עת' יִבְטַח) בּפּ' , אישַנְדִי .	עֵת , נ' , וַקִת , (ועקט)
זָרַע (עת' יִזְרַע) סאצדי . אורלק סאצדי .	ה' , יהוה , אֲדֹנָי , רַב , רַבִּבִּי .	נָדִיב , ג'ומרט , עדיל , בּג '
קָצַר (עת' יִקְצֹר) אופרו .	שָׁפֵל , (עת' יִשְׁפַּל) , אלצק אולדו .	כִּילַי , קיזגנץ .
קָצַר (עת' יִקְצַר) קיסא אולדו .	מָשַׁל , (עת' יִמְשֹׁל) בּפּ' תוֹכֵּם איטדי .	קָצֵר , קְצָרָה , קיסא .

הֶחָמַל הֶעָשִׁיר הַזֶּה עַל וְהָבוֹ אִם לֹא ?	בו זנגין אלטינ'ני אג'יר מי יוקסא יוק (אג'ימאדי מי ?)
הֲכִילַי הֶעָשִׁיר הַהוּא אִם נָדִיב ?	או זנגין קיזגנץ מי יוקסא ג'ומרט מי ?
הַעֵת לִכְתֹּב אֶת הַמִּכְתָּבִים אִם לֹא ?	מכתובלרי יאזמא יא ועקט מי יוקסא יוק מי ?
הָעִבְרִים הַנְּשִׂיאִים הָעֲשִׁירִים הָאֵלֶּה ?	בו זנגין אגֿאלר ישראל מי דיר ?
הַחֲכָמִים אַתֶּם מִתַּלְמִידֵי הָאֵלֶּה ?	סיז בנים בו תלמידלרימדן חכם מי סיניז ?

VI א	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	זָקֵן , נ״ד , קרט בבא .		זְקֵנִים .	
נסמך	זְקַן יוֹסֵף ,		זִקְנֵי יוֹסֵף .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	זְקֵנִי	זְקֵנִי	זְקֵנַי	זְקֵנַי
	זְקֵנְךָ	זְקֵנֵךְ	זְקֵנֶיךָ	זְקֵנַיִךְ
	זְקֵנוֹ	זְקֵנָהּ	זְקֵנָיו	זְקֵנֶיהָ
כנוי רבים	זְקֵנֵנוּ	זְקֵנֵנוּ	זְקֵנֵינוּ	זְקֵנֵינוּ
	זְקֵנְכֶם	זְקַנְכֶן	זִקְנֵיכֶם	זִקְנֵיכֶן
	זְקֵנָם	זְקֵנָן	זִקְנֵיהֶם	זִקְנֵיהֶן

VI ב	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	חָצֵר , אזבר		חֲצֵרִים .	
נסמך	חֲצַר הַהֵיכָל ,		חַצְרֵי הַמֶּלֶךְ	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	חֲצֵרִי	חֲצֵרִי	חֲצֵרַי	חֲצֵרַי
	חֲצֵרְךָ	חֲצֵרֵךְ	חֲצֵרֶיךָ	חֲצֵרַיִךְ
	חֲצֵרוֹ	חֲצֵרָהּ	חֲצֵרָיו	חֲצֵרֶיהָ
כנוי רבים	חֲצֵרֵנוּ	חֲצֵרֵנוּ	חֲצֵרֵינוּ	חֲצֵרֵינוּ
	חֲצַרְכֶם	חֲצַרְכֶן	חַצְרֵיכֶם	חַצְרֵיכֶן
	חֲצֵרָם	חֲצֵרָן	חַצְרֵיהֶם	חַצְרֵיהֶן

דיכדיכלרי טרי קאלפאגי איסטדים. קיזקרדשים! סגא בו אלטין זינג׳יללרי כים וירדי? גומוש בילזיכלר אלטין בילזיכלרדן פחאלי מי דיר? סניג גומוש בילזיגיג קיז קרדשימיג (אֲשֶׁר לַאֲחוֹתִי) אלטין בילאזיגינדן פחאלי דיר.

קיזקרדשים! ייגי מכתובלריגי מוהורלא. שרה ורבקה! פארשאהיג עקללי אגאסיני וא זנגין וכילני גורדוגמי? קיזים! בו ייגי רובאגי נא איצון יירטדיג? סיזא סיקלת גונדרא יארדים אידמיש אללהא עיבדת אידיגיז. שרה ורבקה! בגא קיזקרדשים טוקודוגי איפכ בורונג׳יכ גיבי ביר פחאלי איפכ בורונג׳יכ טוקוגיז. בו אגיר אראבא יא בבאמיג טנבל אטלריני נא איצון ייכדיג. קיזים! נא איצון גנדיגא אקאגדן ביר אלטין זינג׳יל איסטמז סין? קיזקרדשים! נא איצון אקאג ניג פוקרא תלמידלרינא יארדים אידמז סין! אנלר קדר פוקרא תלמידלר ואר מי דיר? אנלר דן זיידא פוקרא תלמידלר ואר מי דיר? קורשון קאדח גיבי אגיר קאדח יוק דיר. קלאיי טאסלר קורשון פילג׳נלר קדר אגיר מי דיר. בו פניר לר או פניר לר דן איי מי דיר. בו קורשון פילג׳נלרי כים יאפדי. בו קלאיי טאסלרי יפאן אוסטאלר או אגאץ אוסטאלרינדן זנגין דיר. בו פניר לרי אנלרא (נקבה) כים וירדי? בן בו פניר לרי סיזדן אלמדים. אקאמיג זיירכ קיזי בגא פחאלי איפכ בורונג׳יכ לר טוקודי. סן, קיזקרדשים! אניג גיבי פחאלי איפכ בורונג׳יכ לר דוקור מי סיז? —

§ 21

הַאַתָּה בְּנִי עֵשָׂו? אוגלום עשו סן מי סין?

הַאֶכְתֹּב אֶת הַסֵּפֶר? כתאבי יאזיים מי?

הֶאָנֹכִי כָּתַבְתִּי אֶת הַסֵּפֶר? כתאבי בן מי יאזדים?

הַהִכָּה אָחִיךָ אֶת הָעֶבֶד? קרדשיג קולי דוגדו מי?

הֶהָרַגְתָּ אֶת הַגַּנָּב? כירסיזי אולדורדיג מי?

הַחוֹל זֶה אִם עָפָר? בו קום מי יוקסא טופרק מי?

הֶחָכָם אַתָּה מִדָּנִיֵּאל? כן דניאל דן עקללי מי סין?

הָעֶבֶד הַזֶּה גָּנַב אֶת הַכֶּסֶף? פראיי בו קול מי צאלדי?

הֶעָנִי אַתָּה אָחִי? סן יורגון מי סין, קרדשים?

הֶעָשִׁיר הַנָּשִׂיא הַהוּא? או אגא זנגין מי דיר?

אחותי תפרה לאחי פאר עור יפה מאד. בתי! צעקי אל האלהים ביום צר והיא ישמע את קולך. מי זאת? — בתי הגדולה. מי אלה? — נשיאי המלך החכמים. בתי הזאת חכמה מאחותה הגדולה, אך אחותה הרוצה ממנה. שכבי כל היום כי חולה את — . הוקו, תלמידי, ועבדו את האלהים ואת המלך. שלמה ומשה! שחטו לי את הפרה הלבנה. שרה ורבקה! התמנה את מכתביכן היקרים האלה אשר כתבתן לדודיכן. סכין הברזל החד הזה יקר מאד, הוא חד מהסכין אשר קנה אחי ממך אתמל. הצורף הזה עשה את צמידי הזהב האלה אשר לאמי. הצורף אשר עשה את צמידי אחותך היקרים חכם וישר ממנו. מה אשאל ממך, דודי? שאלי ממני רבידי זהב וצמידי כסף. מה בארון העץ הזה אשר הביא אבי מחברון? גביעי הזהב האלה מלאים יין וגביעי הכסף ההם מלאים מים. אחותי תפרה מעילי משי, ומעילי משי ההם יקרים ממעילי הצמר אשר תפרה אמי. אבי קנה היום מזרקי נחשת גדולים מהמזרקים אשר עשה אתמל החרש המצרי. עמודי השיש אשר בהיכל המלכה גבוהים מעמודי האבן האלה. תפוחי האלה גדולים מרמוניך (נקבה) הטובים ההם. המלך שלמה עשה את מגדלי ירושלם האלה הגבוהים ממגדלי חברון. תלמידי החכמים מתלמידיך לא שאלו מאלהים כסף או זהב, הם שאלו ממנו חכמה. יצחק! מתי תצרף את הכסף בכור הזה? צרף את הכסף.

בניס אלטין קאדהדרים ואר. יהודה ניג̈ ייג̈י טורפולריני אשיטדיג̈-מי? ירושלם דאפי מאש בוגילר חברון דאפי אג̃אין בורגילר דן אוכסב דיר. בי אג̃אין סנדוק בבאם דן סאטון אלדיג̃י דמיר סנדוק קדר אג̃יר דיר. בו מאש דירכלר או מרמר דירכלר קדר דילבר דיר. בניס מרי קלפאג̃ים יוק דיר. בבאם בג̈א גטירדיג̃י מרי קלפאג̃י גורדוג̈מי? פאדשאהיג̃ קיזי עקללי דיר. בנים קיז קרדאשים אנדן עקללי דיר. בן דון ביר דילבר פאדשאה קיזי גורדים. פאדשאהיג̃ עקללי קיזי ביר פב איי כתאב יאזדי. פאדשאהיג̃ עקללי קיזי בו דיר. פאדשאהיג̈ בו עקללי קיזי בג̈א ביר איי איפכ ג̃זבא וירדי. סניג̈ איפכ ג̃זבאלריג̈ יון ג̃זבאלריג̈ קדר דילבר דג̃יל אידי. בנדן נא איסטרסין? בו פאדשאה קיזי פב זנג̃ין דיר. אנדן (נקבה) אלטין איסטג̈יז (נקבה). פאדשאהיג̃ עקללי אג̃אלרי וא זנג̃ין וכילרי אנדן אניג̈ ביאז אטלריני וא יירכ אשכלריני איסטדילר. דאר גונדא אללהא פ̃רייאד איטדיג̈יז מי? אנדן חכמה איסטדיג̃יז מי? בן בוגון ביר דאטלי בוזאב̃ אטי יידים. בבאם אוג̃ז אטיני יידי וא דאטלי בוזאב̃ אטיני בג̈א וירדי. קרדאשים! סנדן פתאלי ג̃זבאלריג̃י איסטייג̃ב אים. בן אנלרדן

בְּנִי ! אֱהַב אֶת הָאֱלֹהִים וְאֶת הַמֶּלֶךְ .	אוג̃לום ! אללהי וא פארשאהי סֵבֿ ,
אֲחוֹתִי ! אֶהֱבִי אֶת אָבִי וְאֶת דּוֹדִי .	קיוקרד׳שים ! בבאמי וא אקאמי סֵבֿ .
תַּלְמִידַי ! אֶהֱבוּ אֶת הַחָכְמָה .	תלמידלרים ! חכמה יי סוויג̃יז .
שָׂרָה וְרִבְקָה ! אֱהַבְנָה אֶת דּוֹדֵיכֶן .	שרה ורבקה ! אקאלריג̃יזי סוויג̃יז.
תַּלְמִידַי הַצְּעִירִים הָאֵלֶּה חֲכָמִים מִכֶּן .	בו כיציכ תלמידלרים סיזדן חכם דיר .
אַתֶּם חֲכָמִים מִמֶּנִּי וּמֵהֶם .	סיז בנדן וא אנלרדן חכם (עקללי) סיג̃יז .
אִמִּי חֲכָמָה מֵאִמְּךָ וַאֲחוֹתִי חֲכָמָה מִמֶּנָּה .	אנאם אנאג̃דן עקללי דיר וא קיוקרד׳שים אנדן (רא) עקללי דיר .
הָעִבְרִים יָצְאוּ מִכּוּר הַבַּרְזֶל מִמִּצְרַיִם .	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דמיר אוג׳אק דן , מסרדן , ציקדילר .
שְׁלֹמֹה ! חֲתֹם אֶת מִכְתָּבְךָ הַזֶּה .	שלמה ! בו מכתובוג̃י מוהורלא .
אָבִי קָנָה מִזְרְקֵי נְחֹשֶׁת גְּדוֹלִים מִמִּזְרְקֵיכֶם .	בבאם סיזיג̃ טאסלריג̃יז דן ביוכ באקיר טאסלר סאטון אלדי .
הַצְּמִידִים הָאֵלֶּה הַגְּדוֹלִים מִצְּמִידֵיכֶן יְקָרִים מְאֹד .	בו סיזיג̃ בילזיכלריג̃יז דן ביוכ בילזיכלר פכ פחאלי דיר .

מֹשֶׁה הֶחָרָשׁ עָשָׂה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת . הָעֶבֶד נָפַל אֶתְמוֹל מֵעַל מִגְדַּל הָעֵץ הַזֶּה . אִמִּי שָׁלְחָה לִי חֲרִיצֵי חָלָב . לָמָּה לֹא אָכַלְתָּ מֵחֲרִיצֵי הֶחָלָב אֲשֶׁר שָׁלְחָה לִי אִמִּי ? מָתַי הֶאֱרַגְתְּ אֲחוֹתְךָ לְאִמִּי רְדִיד מֶשִׁי ? מִי תָפַר אֶת פְּאֵר הָעוֹר אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ הָעֶבֶד ? בַּת דּוֹדִי גָּדְלָה מְאֹד וַאֲחוֹתִי גָּדְלָה מִמֶּנָּה . תַּלְמִידֶיךָ חָכְמוּ מְאֹד וְתַלְמִידַי חָכְמוּ מֵהֶם . תַּלְמִידֵי דּוֹדִי הַחֲכָמִים גָּדְלוּ מִמְּךָ מִמֶּנִּי וּמֵאָחִי . מָתַי תְּסַפֵּר אֶת רִמּוֹנֶיךָ ? — סַפֵּר אֶת רִמּוֹנֶיךָ הַיּוֹם ? סַפְּרוּ אֶת תַּפּוּחֵיכֶם . שָׂרָה וְרִבְקָה ! לָמָּה לֹא תְּסַפֵּרְנָה אֶת הַתַּפּוּחִים ? סַפֵּרְנָה אֶת הַתַּפּוּחִים . אֲחוֹתִי ! לָמָּה לֹא תְסַפְּרִי אֶת תַּפּוּחֵי דוֹדֵךְ הַטּוֹבִים . סַפְּרִי אֶת תַּפּוּחַיִךְ . בְּנִי ! לָמָּה לֹא תַעֲבֹד אֶת נְשִׂיאֵי הַמֶּלֶךְ הַחֲכָמִים ? עֲבֹד אֶת נְשִׂיאֵי הַמֶּלֶךְ הָהֵם . בִּתִּי ! אַתְּ תַּעַבְדִי אֶת הַמַּלְכָּה הַזֹּאת . עִבְדִי אֶת הַמַּלְכָּה הַחֲכָמָה הַהִיא . שָׂרָה וְרִבְקָה ! לָמָּה לֹא תַעֲזֹרְנָה אֶת דּוֹדֵיכֶן ? אִרְגִי לִי אֲחוֹתִי רְדִיד מֶשִׁי . תַּלְמִידַי ! עִבְדוּ אֶת הָאֱלֹהִים . תַּלְמִידַי ! אַתֶּם תַּעַבְדוּ אֶת הָאֱלֹהִים . תַּלְמִידַי ! אֶהֱבוּ אֶת הָאֱלֹהִים . עֲשִׁירִים ! לָמָּה לֹא תַעַזְרוּ אֶת הָעֲנִיִּים ? עִזְרוּ אֶת הָעֲנִיִּים . עִזְרוּ לָעֲנִיִּים מִכֶּם . אֲחוֹתִי ! שַׁאֲלִי מֵאֱלֹהִים חָכְמָה וְכֶסֶף וְזָהָב . תַּלְמִידַי ! לֹא תִשְׁאֲלוּ מֵאֱלֹהִים כֶּסֶף וְזָהָב ; שַׁאֲלוּ מִמֶּנּוּ חָכְמָה . אֲחוֹתִי ! לָמָּה לֹא תִשְׁאֲלִי מֵאִמִּי אֶת פְּאֵר הָעוֹר אֲשֶׁר תָּפְרָה לָךְ הַיּוֹם ?

יִצְחָק הַצּוֹרֵף עָשָׂה לַאֲחוֹתִי צָמִיד זָהָב טוֹב .

הֲרָאִיתָ אֶת צְמִיד הַזָּהָב הַהוּא ?

מִי עָשָׂה אֶת רְבִיד הַזָּהָב אֲשֶׁר לַאֲחוֹתִי ?

אִמִּי לָבְשָׁה רְדִיד מֶשִׁי .

רְדִיד הַמֶּשִׁי אֲשֶׁר עַל אִמֵּךְ יָקָר מְאֹד .

מִי תָפַר אֶת מְעִילֵי הַמֶּשִׁי הָהֵם ?

מְעִילֵי הַמֶּשִׁי הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עַל הַנְּשִׂיאִים יְקָרִים .

הַמַּלְכָּה יָסְדָה בְּחֶבְרוֹן מִגְדַּל אֶבֶן גָּבוֹהַּ .

הַשִּׁפְחָה נָפְלָה מֵעַל מִגְדַּל הָאֶבֶן הַגָּבוֹהַּ הַהִיא .

סַכִּינֵי הָאֵלֶּה חַדִּים מִסַּכִּינֵיכֶם הָהֵם .

אֲחוֹתִי ! שִׁלְחִי לְדוֹדִי אֶת חֲרִיצֵי הֶחָלָב אֲשֶׁר שָׁאַל מִמֵּךְ .

שָׂרָה וְרִבְקָה ! מְכֹרְנָה לִי אֶת רְדִידֵי הַמֶּשִׁי אֲשֶׁר אֲרַגְנָה לָבָן הַשִּׁפְחָה הַמִּצְרִית .

שְׁלַחְנָה לְאָבִי אֶת מְעִילֵי הַצֶּמֶר אֲשֶׁר שָׁאַל מִכֶּן .

צַעֲקוּ אֶל הָאֱלֹהִים בְּיוֹם צַר וְהוּא יִשְׁמַע .

עִבְדוּ אֶת הָאֱלֹהִים וְהוּא יַעֲזוֹר לָכֶם .

אִסְרוּ בָּעֲגָלָה אֶת כִּיסֵי הַחֲרָשִׁים הָאֵלֶּה .

בְּנִי שְׁאַל מֵאֱלֹהִים חָכְמָה .

בְּנִי ! שְׁמַע אֶת דִּבְרֵי דוֹדְךָ הֶחָכָם הַטּוֹבִים .

אָחִי ! פְּתַח אֶת הַדֶּלֶת .

אֲחוֹתִי ! סִגְרִי אֶת הַדֶּלֶת .

קיומג׳י יצחק קיוקרדשימא ביר איי אלטין בילויכ יאפדי .

סן או אלטין בילויגי גורדונ̃מי ?

קיזקרדשימי̃נ̃ אלטין בילויגיני כים יאפדי ?

אנאם איפכ בורונג׳וכ גיידי .

אנאנ̃ אוזרינדכי איפכ בורונג׳וכ פכ פחאלי דיר .

או איפכ ג׳ובאלרי כים דיכדי ?

אנ̃אלריג̃ אוזרינדאכי בו איפכ ג׳ובאלר פחאלי דיר .

מליכה חברון דא ביר אוכסכ טאש בורג׳ טמל איטדי .

חלאייק או אוכסכ טאש בורג׳ינ̃ אוזרינדן יואילדי .

בנים בו פיצאקלרים סיזינ̃ או פיצאקלריג̃יז-דן כסכין דיר .

קיזקרדשים ! אקאמא סנדן איסטדיג̃י סוט כסכלריני (פנירי) יוללא .

שרה ורבקה ! סיזא מסרלי חלאייק טוקודוג̃י איפכ בורונג׳וכלרי כנ̃א סאטא סיז .

בבאמא סיזדן איסטדיג̃י יון ג׳ובאלרי יולל̃אג̃יז .

אללהא דאר גונדא פריאד אידיג̃יז וא או אשיטיר .

אללהא חיזמת אידיג̃יז וא או סיזא יארדים אידר .

בו ייג̃י אטלרימי אראבא יא יוגיג̃יז .

אוג̃לום ! אללהדן עקל איסטא .

אוג̃לום ! עקללי אקאג̃ינ̃ איי סוזלריני אשיט .

קרדשים ! קאפויי אץ .

קיזקרדשים ! קאפויי אורט .

כִּיעִילֵי הָאֵלֶּה יְקָרִים מְאֹד , בּנים בו ג׳ובּאלרים פּכּ פּהאלי דיר .
מִזְרְקֵי הָאֵלֶּה מְלֵאִים יַיִן , בּנים בּו טאסלרים שׁראבּ דולו דיר .—
אֵלֶּה מְעִילֵי הַיְקָרִים , פּהאלי ג׳ובּאלרים בּונלר דיר .
אֵלֶּה פְּקִידֵי הַיְשָׁרִים , דוגרו וכּיללרים בּונלר דיר .

כָּתַב , יאזדי	(זכר) כְּתֹב ,	(נקבה) כִּתְבִי יאז
	כִּתְבוּ ,	כְּתֹבְנָה , יאזיגיז .
עָמַד , דורדו	עֲמֹד ,	עִמְדִי , דור .
	עִמְדוּ ,	עֲמֹדְנָה , דורגיז .
שָׁכַב , יאטדי	שְׁכַב ,	שִׁכְבִי , יאט .
	שִׁכְבוּ ,	שְׁכַבְנָה , יאטיגיז .
חָזַק , קוותלנדי	חֲזַק ,	חִזְקִי , קוותלן .
	חִזְקוּ ,	חֲזַקְנָה , קוותלניגיז .
שָׁחַט , בּוגאזלדי	שְׁחַט ,	שַׁחֲטִי , בּוגאזלא .
	שַׁחֲטוּ ,	שְׁחַטְנָה , בּוגאזלאגיז .
שָׁאַל , סורדי	שְׁאַל ,	שַׁאֲלִי , סור ;
	שַׁאֲלוּ ,	שְׁאַלְנָה , סורוגיז .
צָעַק , פּרייאד אי	צְעַק ,	צַעֲקִי , פּר׳ איד .
	צַעֲקוּ ,	צְעַקְנָה , פּר׳ אידיגיז .
שָׁמַע , אשיטדי	שְׁמַע ,	שִׁמְעִי , אשיט .
	שִׁמְעוּ ,	שְׁמַעְנָה , אשיטיגיז .
בָּרַח , קאצדי	בְּרַח ,	בִּרְחִי , קאץ .
	בִּרְחוּ ,	בְּרַחְנָה , קאציגיז .
אָהַב , סוודי	אֱהַב ,	אֶהֱבִי , סיוו .
	אֶהֱבוּ ,	אֱהַבְנָה , סוויגיז .

מִן , דן , מִמֶּנִּי , מִמֶּנִי , בּנדן ; מִמְּךָ , מִמֵּךְ , סנדן ; מִמֶּנּוּ , מִמֶּנָּה , אנדן ;
מִמֶּנּוּ , מִמֶּנּוּ , בּיזדן ; מִכֶּם , מִכֶּן , סיזדן ; מֵהֶם , מֵהֶן אנלרדן .

רְדִיד , ז׳ (I) בּורונג׳וּכּ . בַּרְזֶל , ז׳ , טמיר , דמיר . צָרַף , (עת׳ יִצְרֹף) קאל איטדי ,
כִּידוֹן , ז׳ (I) סונגי . צֶמֶר , ז׳ , יון יפּאק . (גומושי)
צָמִיד , ז׳ (IV) בּילזיכּ . עוֹר , ז׳ , טֵרִי . צוֹרֵף , ז׳ , קויומג׳י .
רָבִיד , ז׳ (IV) זינג׳יל . חָלָב , ז׳ (IV) ס׳ חָלֵב , סוט . אֶבֶן , נ׳ , טאש , דאש .
עֹפֶרֶת , נ׳ , קורשון . חָרִיץ , ז׳ , (IV) כַּבֵּב , חָרִיצֵי כּוּר , ז׳ , אוג׳אק , פּוטא .
בְּדִיל , ז׳ , קלאיי . חָלָב סוט כּסכּלרי , פּניר . פְּאֵר , ז׳ בּורכּ , קלפאק .

ורבקה בוגון אנאבא יארדים אידמיג׳כלר . בו זנגין אדם אלטין צ׳שמאסי דיר . אניג׳ אלטיני פכ צוק דיר . סיזיג׳ אלטיניג׳יז ביזים אלטינימיזדן צוק דיר . ביז בו גג׳א דוש גורמייג׳כ איז . בו טנבל תלמידלר חכם אולורלר מי ?

§ 20

גְּבִיעַ , קאדח .	גְּבִיעַ זָהָב , אלטין קאדח .
אָרוֹן , ז׳ , נ׳ , סאנדוק .	אֲרוֹן עֵץ , אג׳אץ סאנדוק .
מֶשִׁי , איפכ , ייפכ .	מְעִילֵי מֶשִׁי , איפכ ג׳ובאלר .
נְחֹשֶׁת , נ׳ , באקיר .	מִזְרְקֵי נְחֹשֶׁת , באקיר טאסלר .
שַׁיִשׁ , ז׳ , מרמר .	עַמּוּדֵי שַׁיִשׁ , מרמר דירכלר .

אָבִי קָנָה גְּבִיעַ זָהָב , בבאם ביר אלטין קארח סאטין אלדי .
אָבִי קָנָה אֶת גְּבִיעַ הַזָּהָב , בבאם אלטין קארחי סאטין אלדי .
אִמִּי תָּפְרָה מְעִילֵי מֶשִׁי , אנאם איפכ ג׳ובאלר דיכדי .
אִמִּי תָּפְרָה אֶת מְעִילֵי הַמֶּשִׁי , אנאם איפאכ ג׳ובאלרי דיכדי .

בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ עַמּוּדֵי שַׁיִשׁ גְּבוֹהִים , פאדשהיג׳ סראינדא איככ מרמר דירכלר ואר .
עַמּוּדֵי הַשַּׁיִשׁ גְּבוֹהִים מְאֹד , מרמר דירכלר בג׳אית אוכסכ דיר .
עַמּוּדֵי הַשַּׁיִשׁ הַגְּבוֹהִים יָפִים מְאֹד , אוכסכ מרמר דירכלר פכ דילבר דיר ;
אִמִּי תָּפְרָה מְעִילֵי מֶשִׁי יְקָרִים , אנאם פהאלי איפכ ג׳ובאלר דיכדי .
אִמִּי תָּפְרָה אֶת מְעִילֵי הַמֶּשִׁי הַיְקָרִים , אנאם פהאלי איפכ ג׳ובאלרי דיכדי .
מְעִילֵי הַמֶּשִׁי יְקָרִים מְאֹד , איפכ ג׳ובאלר פכ פהאלי דיר .

גְּבִיעַ הַזָּהָב הַזֶּה יָקָר , בו אלטין קארח פהאלי דיר .
מִזְרַק הַנְּחֹשֶׁת הַזֶּה מָלֵא , בו באקיר טאס דולו דיר .
גְּבִיעֵי הַזָּהָב הָאֵלֶּה יְקָרִים , בו אלטין קארחלר פהאלי דיר .
מִזְרְקֵי הַנְּחֹשֶׁת הָאֵלֶּה מְלֵאִים , בו בקיר טאסלר הפ דולו דיר .
זֶה סוּסִי , בו בנים אטים דיר .
סוּסִי זֶה יָקָר מְאֹד , בנים בו אטים פכ פהאלי דיר .
אֵלֶּה חֲמוֹרַי , בונלר אשכלרים דיר .
חֲמוֹרַי אֵלֶּה עֲצֵלִים מְאֹד , בנים בו אשכלרים פכ טנבל דיר .

אשיטדי מי ? רבקה ! סן בנים איי סוזלרימי אישיטדיג מי ? סן (גק) בנים איי סוזלרימי אישיטדיגיג גיבי יאוג׳ק מי סן ? אגר בנא ביר איי רובא טוקיר איסג (נקבה) בן סנא בו ביוב כתאבי יאזמאנא יארדים אידר אים. אנאם! אגר בנא ביר איי רובא דיכר איסג בן או רובאיי יירטמאם.

איה דודך, אחותי ? ~ הוא הלך לכפרו החדש אשר קנה. הורי הלכו לכפריהם החדשים. אחותי הלכה לכפרה החדש אשר ירשה מאבי. לא ראיתי את הפרות הדלות אשר שתוו הדיק ולא אכלתי מבשרן. לא ראותי את החכמים ואת דבריהם הטובים לא שמעתי. לא הלכתי עם הנשיאים העשירים לכפריהם החדשים. אחותי ואמי הלכו לכפר אחי החדש. האשה הזאת עשירה מאד וכפריה רבים. אחותי: כפריך החדשים טובים וגדולים מאד; אני ישבתי בם. עשירים! העירו לכם כסף וזהב ביום צר ? התאסר את הפרה החזקה אשר לך בעגלה הכבדה הזאת? אחותי! אני לא אכלתי מפרי תמרך אשר נטעת. שרה ורבקה לא תארגנה לך מאומה כי עצלות הן מאד. אתן לא תארגנה לי מאומה כי עצלות אתן מאד. אחותי לא תאסר את סוסת החדשים בעגלות המלאות הארה כי כבדות הן מאד. השפחה הזאת והמינקת ההיא לא תהבננה; לא ראיתי סבלות כמוהן. נהרי ארץ ישראל רבים מאד.

תלמידלרים! סיז בו מכתובלרי הנאן מוהורלייג׳ב סיגיז ? ביז בו מכתובלרי סבאח מוהורלר איז. בן בו מכתובי סבאח מוהורלייג׳ב אים. שרה! סן אקשאמא יוללאיג׳גג מכתובי מוהורלייג׳ב מי סן ? אנאם: בנא שלמה ניג בייאז רובאסי גיבי רובא הנאן דיכג׳ב סן ? סנא ג׳ובא נאסל דיכג׳ב אים ? סן או ג׳ובאיי ירטאר סן. שרה ורבקה! סיז שלמה ניג פחאלי ג׳ובאלרי גיבי ג׳ובאלר טוקייג׳ק מי סיגיז ? בו אנאחדיג קאזהדיגי (דם III) כים הובדי ? אנלרג קאנני בו פנא וא יארמז מסרלי הובדי. שרה ורבקה! אגר סיז קאפיי באסטירמייג׳ק איסגיז יארמוהר קאפיי אצארלר וא אבדן גימיש וא אלטון צאלר לר. בן אקשמא חוזמת אידג׳ב אים. ביז אללהא חוזמת אידג׳ב איז. סן בו עקלי וא איי פאדישאהא חוזמת אידר מי סן ? בן בו אגאיא נאסלי חוזמת אידמייג׳ב אים ? או בנים בבאמא (בבאם איק) צוק איליב אטדי. בבאמיג יגי בייאדי אקאחדיגיג ביילרגדן אידאך מי דיר ? קיז קרדשימג שרין טירבילדיגי אישיטדיג מי ? איי יא פחאלי אטלרגי בו אדאמא גיבי חילו וא אליר אראבאיא ייבר מי סן ? בו אגיר אראבאיא טנבל אשבדיכיזי ייביג מי ? בו אגאלר מכר פאדישאהינא יארדים אידר לר מי ? קוקרדשים אנאמא ביגן יארדים אידג׳ב מי ? שרה

ורבקה בוגון אנאמא יארדים אידמייג׳כלר . כו וגנין ארם אלטין צ׳שמאסי דיר . אניג אלטיני פכ צוק דיר . סיזיג אלטיניג׳יז ביזים אלטינימיזדן צוק דיר. ביז בו גג׳א דוש גורמייג׳כ איז . בו טנבל תלמידלר חכם אולורלר מי ?

§ 20

גְּבִיַע , קאדח .	גְּבִיַע זָהָב , אלטין קאדח .
אָרוֹן , ז׳ , נ׳ , סאנדוק .	אֲרוֹן עֵץ , אגאץ סאנדוק .
מֶשִׁי , איפכ , ייפכ .	מְעִילֵי מֶשִׁי , איפכ ג׳ובאלר .
נְחֹשֶׁת , נ׳ , באקיר .	מִזְרְקֵי נְחֹשֶׁת , באקיר טאסלר .
שֵׁשׁ , ז׳ , מרמר .	עַמּוּדֵי שֵׁשׁ , מרמר דירכלר .

אָבִי קָנָה גְּבִיַע זָהָב , בבאם ביר אלטין קאדח סאטין אלדי .
אָבִי קָנָה אֶת גְּבִיַע הַזָּהָב , בבאם אלטין קאדחי סאטין אלדי .
אִמִּי תָפְרָה מְעִילֵי מֶשִׁי , אנאם איפכ ג׳ובאלר דיכדי .
אִמִּי תָפְרָה אֶת מְעִילֵי הַמֶּשִׁי , אנאם איפאכ ג׳ובאלרי דיכדי .

בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ עַמּוּדֵי שֵׁשׁ גְּבוֹהִים , פאדשהיג סראינדא אוכסכ מרמר דירכלר ואר .
עַמּוּדֵי הַשֵּׁשׁ גְּבוֹהִים מְאֹד , מרמר דירכלר בגאית אוכסכ דיר .
עַמּוּדֵי הַשֵּׁשׁ הַגְּבוֹהִים יָפִים מְאֹד , אוכסכ מרמר דירכלר פכ דילבר דיר ;
אִמִּי תָפְרָה מְעִילֵי מֶשִׁי יְקָרִים , אנאם פהאלי איפכ ג׳ובאלר דיכדי .
אִמִּי תָפְרָה אֶת מְעִילֵי הַמֶּשִׁי הַיְקָרִים , אנאם פהאלי איפכ ג׳ובאלרי דיכדי .
מְעִילֵי הַמֶּשִׁי יְקָרִים מְאֹד , איפכ ג׳ובאלר פכ פהאלי דיר .

גְּבִיַע הַזָּהָב הַזֶּה יָקָר , בו אלטין קאדח פהאלי דיר .
מִזְרַק הַנְּחֹשֶׁת הַזֶּה מָלֵא , בו באקיר טאס דולו דיר .
גְּבִיעֵי הַזָּהָב הָאֵלֶּה יְקָרִים , בו אלטין קאדחלר פהאלי דיר .
מִזְרְקֵי הַנְּחֹשֶׁת הָאֵלֶּה מְלֵאִים , בו באקיר טאסלר דולו דיר .
זֶה סוּסִי , בו בנים אטים דיר .
סוּסִי זֶה יָקָר מְאֹד , בנים בו אטים פכ פהאלי דיר .
אֵלֶּה חֲמוֹרַי , בונלר אשכלרים דיר .
חֲמוֹרַי אֵלֶּה עֲצֵלִים מְאֹד , בנים בו אשכלרים פכ טנבל דיר .

אשׁיטדי מי ? רבקה ! סן בנים איי סוזלרימי אשׁיטדיג מי ? סן (ניק) בנים איי סוזלרימי אשׁיטדיגיג גיבי יאוג׳ק מי סין ? אגר בגא ביר איי רובא טוקיר איסג (נקבה) בן סגא בו ביוב כתאבי יאזמאגא יארדים אידר אים . אנאם ! אגר בגא ביר איי רובא דיבר איסנבן או רובאיי ירטמאם .

איה דודך , אחותי ? ~ הוא הלך לכפרו החדשׁ אשׁר קנה . דודי הלכו לכפריהם החדשׁים. אחותי הלכה לכפרה החדשׁ אשׁר ירשׁה מאבי. לא ראיתי את הפרות הדלות אשׁר שׁחטו דודיך ולא אכלתי מבשׂרן . לא ראיתי את החכמים ואת דבריהם הטובים לא שׁמעתי . לא הלכתי עם הנשׂיאים העשׁירים לכפריהם החדשׁים . אחותי ואמי הלכו לכפר אחי החדשׁ . האשׁה הזאת עשׁירה מאד וכפריה רבים. אחותי ! כפריך החדשׁים טובים וגדולים מאד ; אני ישׁבתי בם . עשׁירים ! העירו לכם כסף וזהב ביום צר ? התאסר את הפרה החזקה אשׁר לך בעגלה הכבדה הזאת ? אחותי ! אני לא אכלתי מפרי תמריך אשׁר נטעת . שׂרה ורבקה לא תארגנה לך מאומה כי עצלות הן מאד . אתן לא תארגנה לי מאומה כי עצלות אתן מאד . אחותי לא תאסר את סוסיה החדשׁים בעגלות המלאות האלה כי כבדות הן מאד . השׁפחה הזאת והמינקת ההיא לא תתבוננה ; לא ראיתי סכלות כמוהן . נהרי ארץ ישׂראל רבים מאד .

תלמידלרים ! סיז בו מכתובלרי הצאן מוהרלייג׳ב סיגיז ? ביז בו מכתובלרי סבאח מוהרלר איז . בן בו מכתובי סבאח מוהרלייג׳ב אים . שׂרה ! סן אקאנא יוללאיגיג מכתובי מוהרלייג׳ב מי סין ? אנאם ! בנא שׁלמה ניג בייאז רובאסי גיבי רובא הגאן דיכג׳ב סין ? סנא ג׳ובא נאסדי דיפג׳ב אים ? סן או ג׳ובאיי ירטאר סין . שׂרה ורבקה ! סיז שׁלמה ניג פהאלי ג׳ובאלרי גיבי ג׳ובאלר טוקייג׳ק מי סיגיז ? בו אנאהריג קאפלריני (דם III) כים הופדי ? אנלריג קאנני בו פגא וא יארמז מסרלי הופדי . שׂרה ורבקה ! אגר סיז קאפיי באסטירמייג׳ק איסגיז יארמוהר קאפיי אצארלר וא אבדן גומוש וא אלטין צאלר הר . בן אקאמא חיזמת אידג׳ב אים . ביז אללהא חיזמת אידג׳ב איז . סן בו עקרלי וא איי פאדשׁאהא חיזמת אידר מי סין ? בן בו אגאיא נאסלי חיזמת אידמייג׳ב אים ? או בגים בבאמא (בבאם איל) גוק איליב איטדי . בבאמיג יגי ביילדי אקארינזי פויילדינדן איראק מי דיר ? קיז קרדשׁימיג שׁירין טורבילריני אשׁיטדיג מי ? איי וא פהאלי אטלריגי בו אראבא גיבי דולו וא אגיר אראבאיא יכר מי סין ? בו אגיר אראבאיא טנבל אשׁכרימיזי ייביב מי ? בו אגאלר מסר פאדשׁאהינא יארדים אידר לר מי ? קיזקרדשׁים אנאמא ביגן יארדים אידג׳ב מי ? שׂרה

בעגלה הכבדה והגדולה הזאת .	ארבא גא ייכמייג׳כ אים .
אנחנו לא נעבוד את המן הרשע.	כיז יארמז המן גא חיזמת אידמייג׳כ איז .
מלך ישראל עזר את מלך מצרים במלחמה הכבדה ההיא .	ישראל פאדשאהי מסר פאדשאהינא או אגיר ג׳נכ דא יארדים איטדי .
היעזרו פרשי שלמה הגבורים את מלך מצרים במלחמה הכבדה הזאת ?	שלמהניג ג׳בבאר אטלילרי מסר פאדשאהינא בו אגיר ג׳נכ דא יארדים אידג׳כ לר מי דיר ?
אחותי ! אני אעזר לך לאכל את הרמונים האלה .	קיזקרדשים ! בן סגא בו נארלרי יימגא יארדים אידג׳כ אים .
מי יאסר את חמורו בעגלה הכבדה הזאת ?	בו אגיר ארבא גא אשגיני כים ייכג׳כ דיר .

זהב ארץ מצרים טוב . זהבה טוב מזהב ארץ ישראל . זהבי טוב מזהב דודי . זהבנו טוב מזהבכם . מי לקח את זהבך הטוב ? מי אכל את רמוני רבקה הטובים ? מי אסר בעגלה את חמורי דודי העצלים ? מי יאסר בעגלה כבדה את סוסיו הטובים והיקרים ? מי יעבד את פקידי הנשיא הרשעים ? מי יחלם הלילה חלום טוב ? יצחק ודוד יחלמו חלום טוב . שרה ורבקה ! אתן לא תחלמנה חלום טוב . אני ראיתי את ארץ מצרים ואת ארץ ישראל ; הן טובות מאד ; בהן כל עץ פרי וכל הון יקר , ונהריהן גדולים ורחבים מאד . האלהים יעזב את הרשעים ואת הטובים לא יעזב . חכמה וברכה מאלהים הן . מי יקבר את חללי הנשיאים אשר הרג האיש הרשע ההוא ? אנחנו נקבר את חלליהם . שרה ורבקה ! משליכן אשר כתבתן טובים מאד ; אני שמעתי את משליכן הטובים . היכלי הנשיאים האלה יחרבו כי אין בם איש . מתי יחכמו הכסילים האלה ? מתי תחכמו, תלמידי ?

בו יילאן פנא דיר . כבאמיג יילאני בחצא דא אידי . בו בחצאייג יילאנלרי איי דגיל אידי . אקאמיג תמסיללרי איי אידי . סניג תמסיללריג רבקהניג תמסיללרינדן פנא דיר . סניג (נק׳) תמסיליג בנים תמסילימדן דאטלי דיר . אניג (ז׳) תמסילי סיזיג (ז׳) תמסיללריגיזדן פנא דגיל אידי . ביזים תמסיללרימיז סיזיג תמסיליגיזדן איי דגיל אידי . ביזים תמסילימיז אנלריג (נק׳) תמסילינדן סיילי דיר . סיזיג (נק׳) תמסיליגיז אנלריג (נק׳) תמסיללרינדן איי דיר . אנלריג (ז׳) תמסיללרי דאטלי וא איי אידי . בו עקללי יהודי ניג תמסילי סניג (ז׳) תמסיליג גיבי אוזון דגיל אידי . בו תלמידיג תמסיללרי אניג (נק׳) תמסילי קדר סיילי וא איי דגיל אידי . בנים תמסיללרים אנלריג (זכר) תמסילינדן וא סיזיג (נק׳) תמסיללריגיז דן סיילי דיר . בן סיזיג אוכסכ חורמא דירכלריגיזיג מייבאסינדן יימדים . שרה בנים איי תמסיללרימי

אִמִּי לֹא אֶעֱבֹד אֶת הָאִישׁ הָרָשָׁע הַזֶּה .
מֹשֶׁה הֶחָרָשׁ עָשָׂה אֶת שֻׁלְחַן הוֹדִי הָעֶגֶל .

אַתָּה לֹא הָלַכְתָּ לְאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶת נְהָרֶיהָ הַגְּדוֹלִים וְהָרְחָבִים לֹא רָאִיתָ .
אַתָּה לֹא רָאִיתָ אֶת נְשִׂיא יְרוּשָׁלַםִ הֶחָכָם וְאֶת דְּבָרָיו הַטּוֹבִים לֹא שָׁמַעְתָּ .
אֲחוֹתִי ! הֲתַאַסְרִי אֶת סוּסַיִךְ הָעֲצֵלִים בָּעֲגָלָה הַכְּבֵדָה הַזֹּאת ?
הֲתַאַרְגִי לִי בֶּגֶד כְּבֶגֶד רִבְקָה הַלָּבָן ?

אִמִּי וַאֲחוֹתִי נָטְעוּ תְּמָרִים רַבִּים . וְתִמְרֵיהֶן גְּבֹהִים מִתִּמְרֵי שְׁלֹמֹה .

אֲנִי רָאִיתִי הַיּוֹם אֶת חַלְלֵי הַנְּשִׂיאִים אֲשֶׁר הָרַג עֶבֶד הַמַּלְכָּה הָרָשָׁע .
הֲרָאִיתָ אֶת חַלְלֵיהֶם ?
הָאֱלֹהִים מְקוֹר חָכְמָה וּמַעְיַן בְּרָכָה .

הֲיֶהֶרְבוּ מַעְיְנֵי יְרוּשָׁלַםִ הַגְּדוֹלִים ?
אֲנִי שָׁחַטְתִּי אֶתְמוֹל אֶת הַפָּרָה הַשְּׁמֵנָה אֲשֶׁר לְאָבִי , וּבְשָׂרָהּ הָיָה מָתוֹק מִבְּשַׂר עֵגֶל .
בְּנִי ! מַה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלַמְתָּ ?

מַה הַחֲלוֹם אֲשֶׁר חָלְמוּ שָׂרָה וְרִבְקָה ?
אֲנַחְנוּ נַחֲלֹם הַלַּיְלָה חֲלוֹם טוֹב .
אַתְּ אֲחוֹתִי , תַּחַלְמִי הַלַּיְלָה חֲלוֹם רַע .

שָׂרָה וְרִבְקָה ! מָה תֶּאֱרֹגְנָה לִי אִם אֶכְתֹּב לָבָן אֶת שִׁירֵי דָּוִד הַטּוֹבִים ?
הֲתַעֲזֹרְנָה לִי לֶאֱכֹל אֶת רִמּוֹנֵי דָּוִד הַטּוֹבִים ?

לֹא אֶאֱסֹר אֶת סוּסַי הַטּוֹבִים וְהָחֲרוּצִים

בו יארמז ארמא חיומת אירמייג׳ב אים .
משה אוסטא אקאמיג׳ טוגריכ טראפיזיוני יאפדי .
סן מסר טופראגינא וארמדיג׳ וא אניג׳ ביוכ וא כניש אוזנלריני גורמדיג׳ .
סן ירושלם ניג׳ עקללי אגאסיני גורמדיג׳ וא אניג׳ איי סוזלריני אישיטמדיג׳ .
קיזקרדשים ! טנבל אטלריג׳י בו אגיר אראבא יא ייכג׳ב מי סין ?
בנא רבקהייג׳ בייאז רובאסי גיבי רובא טוקייג׳ק מי סין ?
אנאם וא קיזקרדשים צוק כורמא דירכלרי דיכדילר , וא אנלריג׳ חורמא דירכלרי שלמהייג׳ חורמא דירכלרינדן אוכסכ דיר.
בן בוגון מליכהייג׳ יארמז קולו אולדורדיג׳י אגאלריג׳ לשלריני גורדים .
סן אנלריג׳ לשלריני גורדיג׳ מי ?
אללה עקל צוקראגי וא ברכת צשמאסי דיר .
ירושלם ניג׳ ביוכ צשמאלרי קורור מי ?
בן דון בבאמיג׳ אולאן סמיז אינגי בוגאזלדים, וא אניג׳ אטי בוזאב אטינדן דאטלי אידי.
אוגלום ! בו גורדוגוג׳ דוש נא דיר (נא אולמאלי) ?
שרה ורבקה גורדוכלרי דוש נא אולמאלי ?
ביז בוגג׳א איי דוש גורג׳ב איז .
סן , קיזקרדשים ! בוגג׳א פנא דוש גורג׳ב סין .
שרה ורבקה ! בנא נא דוקור סיגיז אגר סיזא דודיג איי טורכולריני יאזר איסם ?
בנא דודיג׳ איי נארלריני יימגא יארדים אידר מיסיגיז ?
בן איי וא זיירכ אטלרימי בו אגיר וא ביוכ

עָמַד , דורדו . יַעֲמֹד , דורור. דורג׳ק.

	(זכר)	(נקבה)
יָחִיד	יַעֲמֹד	תַּעֲמֹד
	תַּעֲמֹד	תַּעַמְדִי
	אֶעֱמֹד	אֶעֱמֹד
רַבִּים	יַעַמְדוּ	תַּעֲמֹדְנָה
	תַּעַמְדוּ	תַּעֲמֹדְנָה
	נַעֲמֹד	נַעֲמֹד

חָזַק , קוותלי אולרו . יֶחֱזַק , קוותלי אולור .

	(זכר)	(נקבה)
יָחִיד	יֶחֱזַק	תֶּחֱזַק
	תֶּחֱזַק	תֶּחֶזְקִי
	אֶחֱזַק	אֶחֱזַק
רַבִּים	יֶחֶזְקוּ	תֶּחֱזַקְנָה
	תֶּחֶזְקוּ	תֶּחֱזַקְנָה
	נֶחֱזַק	נֶחֱזַק

הָלַם (עת׳ יַהֲלֹם) דוֹש גוֹרדי

עָבַר (עת׳ יַעֲבֹר) גֵּצְדִי .

חָרֵב (עת׳ יֶחֱרַב) קורודי. ויראן אולדו.

חָכַם (עת׳ יֶחְכַּם יֶחְכְּמוּ) עקללי אולדי ;

אָרַג (עת׳ יֶאֱרֹג תֶּאֶרְגִי) טוקודי .

עָבַד , את פלי (עת׳ יַעֲבֹד) קוללוק איטדי, היזמת איטדי .

עָזַב (עת׳ יַעֲזֹב) בּוראקדי .

עָזַר (עת׳ יַעֲזֹר , יַעְזֹר , יַעֲזֹרוּ , יַעְזְרוּ) את פלו׳ לפלוני , יארדים איטדי .

אָסַר (עת׳ יֶאֱסֹר , יֶאְסֹר , יַאַסְרוּ) באגלאדי , ייכדי (אראבא) .

מַעְיָן ז׳ , (III) צשמא .

כְּפָר , ז׳ (V) כויי .

בָּשָׂר , ז׳ (V) אֵט . טֵן .

תָּמָר ז׳ (V) כורמא הורמא דירגי .

מָשָׁל ז׳ (V) תמסיל ,

עַמּוּד ז׳ (V) דירכ (טאש דירכ) .

חֲלוֹם , ז׳ דוש .

חָכְמָה , נ׳ , אוס , עקל .

בְּרֵכָה , נ׳ , אלגיש . בְּרֵכַת ,

עֲגָלָה , נ׳ . ארבא , אָסַר בַּעֲגָלָה , ארבאנא ייכדי .

בְּשַׂר הַשּׁוֹר הַזֶּה שָׁמֵן מִבְּשַׂר הַשּׁוֹר אֲשֶׁר שָׁחַט דּוֹדִי אֶתְמוֹל .	בו אוגוזיג אֵטִי דון אקאם סויידוגי אוגוזיג אֵטינדן סמיז דיר .
לָמָּה אִמִּי לֹא תֶּאֱסֹר אֶת סוּסָהּ בַּעֲגָלָה ?	אנאם ניצון אַטיני אראבא יא ייכמייג׳כ ?
מָתַי תַּעַבְרוּ אֶת נַהֲרֵי מִצְרַיִם הָרְחָבִים ?	מסריג כגיש אוזנלריני חצאן גצג׳כ סיגיז ?
הֲשָׁמַעְתָּ אֶת מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה הַטּוֹבִים ?	שלמהייג איי תמסיללריני אשיטטיג מי ?
אֲחוֹתִי הָלְכָה לִכְפָרָהּ הַקָּטָן אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם .	קיזקרדשים מסר טופראגינדאכי כיציכ כויינא גיטדי .
הֲתֶאֱסוֹר בַּעֲגָלָה אֶת הַסּוּסִים אֲשֶׁר לְדוֹדֶיךָ ?	אקאלריגיג אטלריני ארבא יא ייכג׳כ מי סין ?
מָתַי יַעְזְרוּ לִי תַּלְמִידֶיךָ לִכְתֹּב אֶת הַמִּכְתָּבִים ?	תלמידלריג בגא מכתובלרי יאזמאגא חצאן יארדים אידרלר ?

V ב	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	חָלָל , ליש		חֲלָלִים .	
נסמך	חֲלַל הַנָּשִׂיא		חַלְלֵי הַנְּשִׂיאִים .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנויי היחיד	חֲלָלִי	חֲלָלִי	חֲלָלַי	חֲלָלַי
	חֲלָלְךָ	חֲלָלֵךְ	חֲלָלֶיךָ	חֲלָלַיִךְ
	חֲלָלוֹ	חֲלָלָהּ	חֲלָלָיו	חֲלָלֶיהָ
כנויי הרבים	חֲלָלֵנוּ	חֲלָלֵנוּ	חֲלָלֵינוּ	חֲלָלֵינוּ
	חֲלַלְכֶם	חֲלַלְכֶן	חַלְלֵיכֶם	חַלְלֵיכֶן
	חֲלָלָם	חֲלָלָן	חַלְלֵיהֶם	חַלְלֵיהֶן

V ג	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	נָהָר , אוזן		נְהָרִים	
נסמך	נְהַר מִצְרַיִם ,		נַהֲרֵי מִצְרַיִם	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנויי היחיד	נְהָרִי	נְהָרִי	נְהָרַי	נְהָרַי
	נְהָרְךָ	נְהָרֵךְ	נְהָרֶיךָ	נְהָרַיִךְ
	נְהָרוֹ	נְהָרָהּ	נְהָרָיו	נְהָרֶיהָ
כנויי הרבים	נְהָרֵנוּ	נְהָרֵנוּ	נְהָרֵינוּ	נְהָרֵינוּ
	נְהַרְכֶם	נְהַרְכֶן	נַהֲרֵיכֶם	נַהֲרֵיכֶן
	נְהָרָם	נְהָרָן	נַהֲרֵיהֶם	נַהֲרֵיהֶן

נְשִׂיאֵי הַמֶּלֶךְ עֲשִׁירִים . פאדשאהיג̃ אג̃אלרי זנגין דיר .

נְשִׂיאֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲשִׁירִים חֲכָמִים , פאדשאהיג̃ זנגין אג̃אלרי עקללי דיר .

בֶּן הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל חָכָם מְאֹד , ביוכ פאדשאהיג̃ אוג̃לו פכ עקללי דיר .

בֵּן הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל חָכָם מְאֹד , פאדשאהיג̃ ביוכ אוג̃לו פכ עקללי דיר .

א V	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	דָּבָר , סוֹז		דְּבָרִים .	
נסמך	דְּבַר הַמֶּלֶךְ .		דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	דְּבָרִי	דְּבָרִי	דְּבָרַי	דְּבָרַי
	דְּבָרְךָ	דְּבָרֵךְ	דְּבָרֶיךָ	דְּבָרַיִךְ
	דְּבָרוֹ	דְּבָרָהּ	דְּבָרָיו	דְּבָרֶיהָ
כנוי רבים	דְּבָרֵנוּ	דְּבָרֵנוּ	דְּבָרֵינוּ	דְּבָרֵינוּ
	דְּבַרְכֶם	דְּבַרְכֶן	דִּבְרֵיכֶם	דִּבְרֵיכֶן
	דְּבָרָם	דְּבָרָן	דִּבְרֵיהֶם	דִּבְרֵיהֶן

דגיל אידי . זירא גוכוג אוזרינדא ביוכ בולוט לר ואר אידי . כו אינכלר אריק וא ייגיל דיר זירא אנלר חסטא דיר . בן אנלר גיבי ייגיל וא אריק אינכלר גורמדים . קיזקרדשים ! סן אנאם דן זיידא חקלי (דוגרו) אולור מי סין ? שרה ! סניג שרעתלריג אללהיג שרעתלרינדן דוגרו אולג׳ק מי ? סניג פיצאגיג (זכר) בנים פיצאגימדן כסכין דיר . שלמה ומשה ! סיזיג פיצאקלריגיז ביזים פיצאקלרימיזדן כסכין דגיל אידי . קיזקרדשים וא קיזים בגא ביר דילכר ג׳ובא דיכג׳כלר . קיזקרדשים וא קיזים ! בגא איסטדיגים גיבי ביר איי דילכר ג׳ובא חצאן דיכר סיגיז ? בו אגאלר פכ זנגין דיר וא אנלריג אטלרי פכ פנא דיר . אנלר הר דורלו קינגיר ליק איטדילר . שרה ורבקה ! סיז דוגרו סיגיז וא חיץ ביר קינגירליק אידמז סיגיז . אגרילרים סניג אגרילריגדן פנא דיר .

§ 19

דָּוִד מֶלֶךְ . דוד פאדשאה דיר.

דָּוִד הַמֶּלֶךְ הָיָה גִּבּוֹר . פאדשאה דוד ג׳בבאר אידי.

שְׁלֹמֹה חָכָם , שלמה עקללי דיר .

שְׁלֹמֹה הֶחָכָם מָלַךְ עַל יְרוּשָׁלַיִם , עקללי שלמה ירושלם אוזרינא פאדשאה ליק איטדי .

הָמָן רָשָׁע , המן יארמז דיר .

הָמָן הָרָשָׁע מֵת עַל עֵץ , יארמז המן אגאץ (דאר אגאץ) אוזרינדא אולדי .

דּוֹדִי יָשָׁר , אקאם דוגרו דיר .

דּוֹדִי הַיָּשָׁר לֹא עָשָׂה כָּל עָוֶל , דוגרו אקאם היץ ביר קינגירליק איטמדי.

אָחִי גָּדוֹל , קרדשים ביוכ דיר .

אָחִי הַגָּדוֹל נָתַן לִי סֵפֶר יָקָר . ביוכ קרדשים בגא ביר פהאלי כתאב וירדי .

אֲחוֹתִי חֲכָמָה , קיזקרדשים עקללי דיר .

אֲחוֹתִי הַחֲכָמָה תָּפְרָה לִי מְעִיל לָבָן , עקללי קיזקרדשים בגא בייאז ג׳ובא דיכדי .

פְּקִידֵי הַמֶּלֶךְ חֲכָמִים , פאדשאהיג וכיללרי עקללי דיר.

פְּקִידֵי הַמֶּלֶךְ הַחֲכָמִים יְשָׁרִים , פאדשאהיג עקללי וכיללרי דוגרו דיר.

למה קרעתם את מעיליכם ? אחותי ! למה קרעת את מעילך . הגפן הזאת יפה והגפן ההיא רעה . אחותי ! הגפן אשר נטעת את רעה מאד . היין והחלב אשר בגביעי קרים מאד . פקידי המלך ישרים וברים . סוסי המלך קלים מאד . אחי ודודי ישרים ; הם זכים וברים ככוכבי השמים . לא ראיתי גפן רעה כגפן אשר נטעתם . הגפן אשר נטע דודי רעה כמוה .

בנים רובאלרים (מַלְבּוּשׁ) פארשאהיג אטלילריניג רובאלרינדן פחאלי דיר. קיז קרדשים ! סן אנלר גיבי דילבר רובאלר דיכא ביליר מי סין ? אנאם ! סן דוגרו סין וא חיץ ביר קינגירליק איטמז סין . אפנדילרים ! סיז דוגרוסיז וא חיץ ביר קינגירליק אידמוסיז . קיזים ! נא וקתא קדר סן גנדיגא (סגא) רובא דיכמגא (לְתְפֹּר) קדיר אולמז סין ? בבאמיג סמיז אוגוזי וא קוותלי אינגי ואר . ירושלם דן דישרידא אוטוראן כפסיזלר דון צוק אידי ; כן אנלר גיבי אריק כפסיזלר גורמדים . בו גגא גוזיג יילדיזלרי פאב וא פארלק אידילר . בו מסרלי דאיא וא בו מואבלי חלאייק דוגרו וא פאב דיר . דון שהר דן דישרייא גידן אגאלרי גורדוג מי ? אנלר גיבי זנגין אגאלר גורדוגמי ? בו דאר ג׳ובאלרי נא איצון גיידיגיז ? בנדא קוסורליק ואר מי ? ביזדא צוק קוסורליק ואר דיר . סיזדאבי (נקבה) קוסורליקלר אנדאבי (נקבה) קוסורליקלרדן פנא מי דיר ? סנדאבי (נקבה) קוסורליקלר אנדאבי (נקבה) קוסורליקלרדן צוק וא ביוכ דיר .

הפרות אשר קנה דודך היום דלות ורעות מאד . לא ראיתי פרות דלות ורעות כמוהן . לא ראיתי תלמידים רעים ועצלים כמוכם . משפטי האלהים ישרים , ומי כמהו יצדק ! אתם תוכלו לכתב את כל המכתבים אשר אמר אבי ואנחנו לא נוכל לכתב כמוכם . למלך הגדול הזה סוסים ופרשים רבים . פרשי המלך הזה יפים מפרשי המלך ההוא . סוסי המלך ופרשיו קלים מסוסי המלכה ופרשיה . ארוני ! פרשיכם רעים מאד . בגן אבי יש מקור מים . פרד אחי עצל מחמור דודי ; לא ראיתי פרד עצל כמהו . את מלכה חכמה מאד ופרשיך גבורים מפרשי מלך מצרים . הלך הפרות הדלות האלה ? דודי ! הלכם הסוסים היפים האלה ? שרה ורבקה ! הלכן הגנים הטובים והרחבים האלה ? הלו הלחם המר הזה ? הלאחותך הרמון האדם הזה ? למי המעיל היפה הזה ? הלהם הבית הגבוה ההוא ?

בנים ג׳ויזלרים סניג (נקבה) ג׳ויזלריגדן ייגיל דיר . קיזקרדשימיג נארלרי וא אלמאלרי סניג נארלריג וא אלמאלריג גיבי אגו וא פנא דגיל אידי . בו גג׳א וא בו גון בגאית סובוק דיר . בו גג׳א גוכוג יילדיזלרי פאב

שְׁלֹמֹה ! מוּמַי רַבִּים מִמּוּמֶיךָ . אֲחוֹתִי ! מוּמֵי בָּתַּי רַבִּים וְרָעִים מִמּוּמַיִךְ . הַתֵּבוֹת הָאֵלֶּה רָעוֹת מֵהַתֵּבוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה הֶחָרָשׁ הַזֶּה . הַמִּגְדָּלִים הָאֵלֶּה צָרִים מֵהַמִּגְדָּלִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָםִ . הַפָּרוֹת אֲשֶׁר שָׁחֲטוּ הַיּוֹם פְּקִידֵי אָבִי דַּלּוֹת מֵהַפָּרוֹת אֲשֶׁר בַּבַּיִת . אֲחוֹתִי ! רִמּוֹנַיִךְ מָרִים מְאֹד . תַּפּוּחַי מָרִים כְּמוֹהֶם . אָחִי וַאֲחוֹתִי ! מוּמֵיכֶם רַבִּים וְרָעִים מְאֹד . הֲרָעִים מוּמֵיכֶם מִמּוּמֵינוּ ? אֵין בִּי כָּל מוּם . שָׂרָה וְרִבְקָה יָפוֹת מְאֹד וְכָל מוּם אֵין בָּהֶן . אֲנַחְנוּ יָפִים מְאֹד וְכָל מוּם אֵין בָּנוּ . אֵין אִשָּׁה יָפָה כַּאֲחוֹתִי ; כָּל מוּם אֵין בָּהּ . אֲחוֹתִי ! אַתְּ יָפָה וְכָל מוּם אֵין בָּךְ . אִמִּי ! הֲתוּכְלִי לִתְפֹּר לִי בֶּגֶד יָפֶה כְּבֶגֶד בֶּן דּוֹדִי ? הֲתוּכַל הַשִּׁפְחָה הַזֹּאת לִתְפֹּר לָךְ לְבוּשׁ יָפֶה כִּלְבוּשׁ בְּנִי ? הִיא עֲצֵלָה מְאֹד וְלֹא תוּכַל לִתְפֹּר כָּל בֶּגֶד . אֱלֹהִים ! מִשְׁפָּטֶיךָ צָדְקוּ מְאֹד . אֱלֹהִים ! מִשְׁפָּטֶיךָ לְמֶלֶךְ תֵּן . הֲנְטַעְתֶּם אֶת הַגֶּפֶן כַּאֲשֶׁר אָמְרָה אִמִּי ? הֲיִפְעַל אֱלֹהִים כָּל עָוֶל ?

בו תלמידלר ג̇יבי פ̄נא וא טנבל תלמידלר ג̇ורדוג̇ מי ? ירושלם ניג̇ בורג̇לרי חברון ניג̇ בורג̇לרינדן דאר דג̇יל אידי . קיז קרדשים ! סן אקאמיג̇ תלמידלריני בילירמיסין ? (בילדיג̇מי ?) אנלר ג̇יבי אוקוייא בילירמיסין ? קיזים ! סן אקאמיג̇ קיזיני וא בו זנגין ארמיג̇ קיזיני בילדיג̇מי ? אנלר ג̇יבי דילבר ג̇יובאלר דיכא בילירמי סין ? קיזים ! סן דיכדיג̇ ג̇ובאלר בג̄אית דאר אידי ; בן אנלר ג̇יבי דאר ג̇ובאלר ג̇ורמדים . אנלר ג̇יבי דאר ג̇ובאלרי כים ג̇ייא ביליר ? (לְלְבֹּשׁ) . כימיג̇ שרעתלרי אללהיג̇ שרעתלרינדן דוג̄רו אולדו ? אינסאן שרעתלרי אללהיג̇ שרעתלרינדן דוג̄רו אולורלר מי ? בו אדם חיץ ביר אֶג̇רילִיכ̇ אידמדי וא אנדא היץ ביר פ̄נא קוסורליק יוק דיר . בן אניג̇ קוסורליקלריני ג̇ורמדים . בו פ̄נא חלאייק הר דורלו אֶג̇ריליג̇י איטדי . וא אניג̇ קוסורליקלרי צוק וא פ̄נא דיר . או בג̄אית כפ̄סיז וא אניג̇ אג̄רילרי ג̇יבי פ̄נא אג̄רילר יוק דיר . או אוזניג̇ באליקלרי פכ אריק דיר . בן אניג̇ באליקלרי ג̇יבי אריק באליקלר ג̇ורמדים .

למלךְ הזה ג̇בורים ופרשים רבים מאד . הרכים גבורי המלכה הזאת ופרשיה מגבורי מלךְ מצרים ופרשיו ? היכל המלך לא היה גבוה מהיכל דודנו . הגבוהים היכלי המלכה הזאת מהיכלי מלךְ ירושלם ? אדוני ! הקרובים היכליךְ להיכלי המלךְ ? אדוני ! הרחוקים היכליכם מהיכלי המלכה ? אדוני ! היכליכם יפים מאד . לא ראיתי היכלים יפים כמוהם . הנשיאים האלה יפים ועשירים מאד . להם ההיכלים הגבוהים האלה . היוכלו הפקידים לספר את כל הכסף אשר בתבות האלה ? התוכלנה שרה ורבקה לספר את כל הרמונים אשר בתבות הרבות האלה ? בני ואחי !

לִידִידְיָה סוּס וּפֶרֶד וְשׁוֹר וַחֲמוֹר .	ידידיה ניגׂ אטי וא קאטירי וא אוֹנווי וא אשגי ואר .
אִמִּי וַאֲחוֹתִי טוֹבוֹת וַחֲכָמוֹת מְאֹד .	אנאם וא קיזקרדשים בגׂאית איי וא עקללי דיר .
לִי הַיּוֹם מַכְאוֹב קָשֶׁה וָחֳלִי רַע .	בנים בוגון ביר קאטי אגׂרים וא פֿנא כפֿסיזליגים ואר .
אֲחוֹתִי נָטְעָה הַיּוֹם רִמּוֹן וֶאֱגוֹז .	קיזקרדשים בוגון נאר (דירגי) וא גׂ׳ויו (דירגי) דיכדי .
הֲלָכֶם הַפָּרוֹת הַדַּלּוֹת הָאֵלֶּה ?	בו אריק אינכלר סיזינגׂ מי דיר ?
לֹא לָנוּ הַפָּרוֹת הַדַּלּוֹת הָהֵן .	או אריק אינכלר ביזים דגיל דיר .
הָאֱלֹהִים לֹא יִפְעַל כָּל עָוֶל , וּמִשְׁפָּטָיו יְשָׁרִים .	אללה חיץ קינגׂירליק אידמז וא אניגׂ שרעהלרי דוגׂרו דיר .
שָׂרָה וְרִבְקָה ! אֵין בָּכֶן כָּל מוּם רַע .	שרה ורבקה ! סיזדא היץ ביר פֿנא קוסור־ליק יוק דיר .
אָחִי ! לְךָ מוּמִים רַבִּים וְרָעִים .	קרדשים ! סניגׂ צוק וא פֿנא קוסורליקלריגׂ ואר .
הַמַּלְכָּה נָטְעָה גַּנִּים רַבִּים וְטוֹבִים .	מליכה צוק וא איי בחצאלר דיכדי .
מִי נָטַע אֶת הַגֶּפֶן הַגְּבוֹהָה וְהַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּגַן דּוֹדִי ?	אגׂאמיגׂ בחצאסינדאכי אוזכסכ וא איי באגׂ כוטוגיני כים דיכדי ?
אִמִּי ! אַתְּ נָטַעַתְּ גַּנִּים רַבִּים .	אנאם ! סן צוק בחצאלר דיכדיגׂ .
הָרָעָה הַגֶּפֶן אֲשֶׁר נָטְעוּ אָחִי וּבְנִי .	קרדשים וא אוגׂלום דיכדיגי באגׂ כוטוגׂי פֿנא מי דיר ?
הַבָּרָק חֵץ הָאֱלֹהִים .	יילדירים אללהיגׂ אוגׂו דיר .
לְמִי הַסַּכִּינִים הַחַדִּים הָאֵלֶּה ?	בו כסכין פיצאקלר כימיגׂ דיר ?
שָׂרָה וְרִבְקָה ! אֵיךְ תּוּכַלְנָה לֶאֱכֹל אֶת הָאֱגוֹזִים הַמָּרִים הָאֵלֶּה ?	שרה ורבקה ! בו אגׂו גׂ׳וויזלרי נאסלי ייא בילג׳כסיניז .
שְׁלֹמֹה וִידִידְיָה עֲשִׁירִים כָּמוֹנוּ .	שלמה וידידיה ביזים גיבי זנגין דיר לר .
יְדִידְיָה וּמֹשֶׁה ! מִי יוּכַל לְסַפֵּר אֶת כָּל הַמּוּמִים הָרָעִים אֲשֶׁר בָּכֶם .	ידידיה ומשה ! סיז דא אולאן גׂ׳ומלא פֿנא קוסורליקלרי כים סאיא בילִיר .
מֹשֶׁה ! בְּנִי לֹא הָיָה עָצֵל כָּמוֹךָ .	משה ! אוגׂלום סניגׂ גיבי טנבל דגיל אידי .
מֹשֶׁה וִידִידְיָה ! דּוֹדַי לֹא הָיוּ עֲצֵלִים כָּמוֹכֶם .	משה וידידיה ! אקאלרים סיזינגׂ גיבי טנבל דגיל אידי .
אֲחוֹתִי וּבִתִּי ! שָׂרָה וְרִבְקָה לֹא הָיוּ עֲצֵלוֹת כָּמוֹכֶן .	קיזקרדשים וא קיזים ! שרה ורבקה סיזינגׂ גיבי טנבל דגיל אידי לר .

קָרַע , (עת' יִקְרַע) יירְתְדִי .
תָּפַר , (עת' יִתְפֹּר) דיכְדִי ,
צָדַק , (עת' יִצְדַק) דוֹגְרו
אולדי , סאדיק אולדי .
פָּעַל , (עת' יִפְעַל) איטדי .
אישלדי .
נָטַע , דיכְדי (דירכ) ,
אוטורְגְיזדי (דירכ) .
חַד , כסכין .

זַךְ , פאכ . פארלק .
קַר , סובוק ,
בַּר , פאכ, טמיז, גונאחסיז.
מוּם , (ז) קוסורליק ,
נוקסאנליק , עייפליק .
עָוֶל , ז', קינְגירליק .
יארמזליק .
זַיִת , ז', זייתון דירגי , זייתון .
גֶּפֶן נ', באג כוטוגי, כוטוכ .
חֵץ , ז', אוק.

יָכֹל , קדיר אולדו .
* אוּכַל , קדיר אולור אים .
* תּוּכַל , תּוּכְלִי, קדיר אולור
סין ,
* יוּכַל, תּוּכַל, קדיר אולור .
* נוּכַל , קדיר אולור איז .
* תּוּכְלוּ , תּוּכַלְנָה , קדיר
אולור סיְניז .
* יוּכְלוּ , תּוּכַלְנָה , קדיר
אולור לר .

לְמִי בַּיִת גָּדוֹל וּבֶגֶד יָקָר ?	כימינְג ביוכ אבְי וא פהאלי רובאסי ואר ?
לְמִי הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַבֶּגֶד הַיָּקָר ?	ביוכ אבְ וא פהאלי רובא כימינְג דיר ?
לַמֶּלֶךְ הֵיכָל גָּדוֹל וּמִגְדָּל גָּבוֹהַּ .	פארשאהינְג ביוכ סראיי וא אוכסכ בורג'י ואר .
לַמֶּלֶךְ הַהֵיכָל וְהַמִּגְדָּל .	סראיי וא בורג' פארשאהינְג דיר .
לַמַּלְכָּה הַגַּנִּים הָאֵלֶּה . הִיא נָטְעָה בָּם גֶּפֶן טוֹבָה וְזַיִת טוֹב .	בו בחצא לר מליכהיינְג דיר . או אנלרדא ביר איי כוטוכ וא ביר איי זייתון דירגי דיכדי .
דָּוִד וּמֹשֶׁה ! הֲלָכֶם הַסֵּפֶר הַטּוֹב הַזֶּה ?	דוד ומשה ! בו איי כתאב סיזינְג מי דיר ?
מֹשֶׁה ! לְךָ הַחֵץ הָאָרֹךְ הַזֶּה .	משה ! בו אוזון אוק סנינְג דיר .
דָּוִד ! הַלְךָ הַחֵץ הַחַד הַזֶּה ?	דוד ! בו כסכין אוק סנינְג מי דיר ?
אֲחוֹתִי ! לָךְ הַבֶּגֶד הַצָּאֶה הַזֶּה .	קיז קרדשים ! בו כירלי רובא סנינְג דיר .
שָׂרָה ! הֲלָךְ הַבֶּגֶד הַיָּקָר הַזֶּה ?	שׂרה ! בו פהאלי רובא סנינְג מי דיר ?
יְדִידְיָה וּמֹשֶׁה חֲכָמִים כִּשְׁלֹמֹה וְדוֹדִי חָכָם כְּמוֹהֶם .	ידידיה ומשה שלמה קדר עקללי דיר , וא אקאם אנלר קדר עקללי דיר .
הֲבַתֵּבָה הַזֹּאת הָיָה בֶּגֶד אִמִּי ?	אנאמינְג רובאסי בו סאנדוקדא מי אידי ?
בֶּגֶד אִמִּי לֹא הָיָה בָּהּ .	אנאמינְג רובאסי אנדא דגיל אידי .
אֲחוֹתִי ! הֲתוּכְלִי לִתְפֹּר כָּל בֶּגֶד כְּאִמִּי ?	קיזקרדשים ! סן אנאם גיבי הר דורלו רובא דיכא ביליר מי סין ?
אֲנִי לֹא אוּכַל לִתְפֹּר כָּל בֶּגֶד כָּמוֹהָ .	בן אנינְג גיבי הר דורלו רובא דיכא בילמם.
מִשְׁפְּטֵי הָאֱלֹהִים צָדְקוּ וְאֵין בָּם כָּל עָוֶל .	אללהינְג שרעתלרי דוגְרו אולדילר (דוגְרו דיר לר) וא אנלרדא חיץ קינְגירליק יוק דיר .

בְּ , בִּי , בִּי , בנדא ، בנים אילן ; בְּךָ , בָּךְ , סנדא ، סניג̇ אילן ; בּוֹ , בָּהּ , אנדא ، גנדינדא ، אניג̇ אילן , גנדי אילן ; בָּנוּ , בָּנוּ , ביזדא ، ביזים אילן ; בָּכֶם , בָּכֶן , סיזדא، סיזיג̇ אילן ; בָּם או בָּהֶם , בָּן או בָּהֶן , אנלרדא ; גנדילרינדא ، אנלר אילן ، גנדילרי אילן .—

לְ , לִי , לִי , בנ̇א ، בנים איצון ; לְךָ , לָךְ , סנ̇א ، סניג̇ איצון ; לוֹ , לָהּ , אנ̇א ، גנדינא אניג̇ איצון ، גנדי איצון ; לָנוּ , לָנוּ , ביזא ، ביזים איצון ; לָכֶם , לָכֶן , סיזא ، סיזיג̇ איצון ; לָהֶם , לָהֶן , אנלרא ، אנלר איצון , גנדילרינא , גנדילרי איצון . —

כְּ , כְּמוֹ , גיבי ; כָּמוֹנִי , כָּמוֹנִי , בנים גיבי ; כָּמוֹךָ , כָּמוֹךְ , סניג̇ גיבי ; כָּמֹהוּ , כָּמוֹהָ , אניג̇ גיבי ; כָּמוֹנוּ , כָּמוֹנוּ , ביזים גיבי ; כָּכֶם או כְּמוֹכֶם , כָּכֶן או כְּמוֹכֶן , סיזיג̇ גיבי ; כָּהֶם או כְּמוֹהֶם , כָּהֶן או כְּמוֹהֶן , אנלר גיבי .

לְמִי זָהָב ? כימיג אלטיני̇ ואר ?
לְמִי הַזָּהָב ? אלטין כימיג̇ דיר ?
לִי הַגַּן וְהַכֶּרֶם , בחצא וא באג̇ בנים דיר .
לָךְ הַזָּהָב , אלטין סניג̇ דיר .
לְדוֹדִי סוּס וַחֲמוֹר , אקאמיג̇ אטי וא אשגי ואר .
לְדוֹדִי הַסּוּס הַזֶּה , בו אט אקאמיג̇ דיר .
לוֹ בֶּגֶד יָקָר , אניג̇ פהאלי רובאסי ואר .

	(זכר)	(נקבה)
(יחיד)	רַב ,	רַבָּה , צוק، ביוק
(רבים)	רַבִּים	רַבּוֹת ביוכלר ، צוקלר .
(יחיד)	דַּל	דַּלָּה , פאקיר ، אריק .
(רבים)	דַּלִּים	דַּלּוֹת פאקירלר، אריקלר .
(יחיד)	קַל	קַלָּה , ייג̇יל
(רבים)	קַלִּים	קַלּוֹת ייג̇יל לר .

(יחיד)	מַר ,	מָרָה , אג̇י ، אג̇ו .
(רבים)	מָרִים	מָרוֹת אג̇ילר، אג̇ולר .
(יחיד)	צַר ,	צָרָה , דאר .
(רבים)	צָרִים	צָרוֹת דארלר .
(יחיד)	רַע ,	רָעָה , פנא .
(רבים)	רָעִים	רָעוֹת פנאלר

אם אבי כתב את מכתביו ? הזה פקיד המלך ? אחי ! הזה פקידך אשר כתב לך את המכתבים אשר לא יכלת לקרא ? הזה נשיאך , אדוני ? אבי ואחי ! הזה פקידכם אשר הלך אתמל עם דודי אל מחוץ לירושלם ? הזה נשיאכם אשר עשה מלחמה בארץ מצרים .

בו פֿנא אגֿא פארשאהיגֿ ירושלם דא אולאן גֿומלא אגֿאלריני וא אניגֿ וכיללריני קירדי (אֿולדורדי) . אנלריגֿ (זכר) קארהלרי סיזיגֿ (נקבה) קארחלריגֿיז גיבי דולו מי דיר . אנלריגֿ (זכר) טולמאצי בו מסרלי כישייגֿ טולמאצלרי גיבי דוגֿרו מי דיר ? אפֿנדים ! סניגֿ קארחיגֿ אניגֿ (נקבה) קארחי גיבי אוֿכסכ מי דיר ? אגר בן פֿריאד אידר איסם או (זכר) קאפויי אצאר מי ? שרה ! אגר סן קיצקיריר איסגֿ אנאם קאפויי אצאר . קרדשים ! אגר פֿרייאד אידר איסגֿ שלמה ויהויקים סגֿא קאפויי אצאר לר . גֿנב אגֿיר מי דיר ? בו אוכסוזלר אץ מי דיר ? קרדשים ! אנאם וא קיזקרדשים סגֿא קאפויי אצמאייגֿק לר . בו חלאייק אבֿדן נאסלי קצאגֿק ? זירא קאפו באסטירלמיש דיר . קיזקרדשים ! סן בבאמדן נאסלי פרא איסטדיגֿ אגר אניגֿ מכתובלריני דדיגֿי גיבי יאזמדיגֿ איסא ? בנים היץ ביר אטים וא היץ ביר אשגים יוק דיר . בו אדמיגֿ גֿומלא אטלרי וא גֿומלא אשכלרי בגֿאית טנבל דיר . בבאם מליכהייגֿ וכילי אילן וא טולמאצלרי אילן גראיא גיטדי ? אקאם הר איטטיגֿי אישלר איי דיר . אקאם הר איצדיגֿי קארח דולו דיר .

§ 18

א. שׁוֹר וַחֲמוֹר , אֿוגוז וא אשכ .
תַּפּוּחַ וֶאֱגוֹז , אלמא וא גֿויז .
מַכְאוֹב וָחֳלִי , אגֿריי וא הסטאליק .
תֵּבָה וָאֳנִיָּה , סאנדוק וא גמי .
כְּסִיל וֶאֱוִיל , שאשקין וא דלי .
גִּבּוֹר וַעֲנָק , גֿבבאר וא אירפֿיט .

ב. בָּרָק , ז׳ יילדירים . וּבָרָק , וא יילדירים .
בָּגֶד , ז׳ רובא . וּבֶגֶד , וא רובא .
מִשְׁפָּט , ז׳ (III) שֵׁרַעַת . וּמִשְׁפָּט , וא שרעת .
מָקוֹר , ז׳ (IV) צֶשְׁמֶא . וּמָקוֹר , וא צשמא .
פָּרָשׁ , ז׳ (II) אַט ׳ אַטְלִי . וּפָרָשׁ , וא אט , וא אטלי .
פֶּרֶד , ז׳ קאטיר . וּפֶרֶד , וא קאטיר .

פְּקִידֵיכֶם ? שָׂרָה וְרִבְקָה ! הֲיְכָלְתֶּן לִשְׁתּוֹת אֶת הַיַּיִן אֲשֶׁר הָיָה בִּגְבִיעֲכֶן ? הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה לֹא יָכְלוּ לִקְרֹא אֶת הַמִּכְתָּבִים אֲשֶׁר כָּתְבוּ נְשִׂיאֵיהֶם וּפְקִידֵיהֶם . אֲדוֹנִי ! נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה . אָחִי הָיָה פְּקִיד הַמֶּלֶךְ . פְּקִיד הַמֶּלֶךְ וּנְשִׂיאוֹ שָׁאֲלוּ מֵהוֹדִי כֶּסֶף וְזָהָב . בֶּן הַמַּלְכָּה וּפְקִידָהּ הָלְכוּ לְגַן אָבִי . מָתַי תִּשְׁאֲלִי מֵאָבִי אֶת לְבוּשׁוֹ וּמְעִילוֹ ? עַד מָתַי עָצֵל תִּשְׁכָּב ? עַד מָתַי תִּצְעַק ? עַד מָתַי תִּשְׁכַּב הָאִשָּׁה הַחוֹלָה הַזֹּאת מִחוּץ לַמַּחֲנֶה ? עַד מָתַי הַמֵּינֶקֶת הַמִּצְרִית וְהַשִּׁפְחָה הַמּוֹאֲבִיָּה תִּשְׁכַּבְנָה מִחוּץ לַמַּחֲנֶה ? אֲחוֹתִי ! מָתַי תִּשְׁאֲלִי מֵאִמִּי אֱגוֹזַיִךְ וְתַפּוּחַיִךְ ? הַנְּשִׂיאִים הָאֵלֶּה הָרְגוּ אֶת יְדִידְיָה וִידִידְיָה הָיָה נְשִׂיא אֱלֹהִים . לֹא יָכֹלְנוּ לִמְכֹּר אֶת כָּל אֱגוֹזֵינוּ . אֲחוֹתִי ! הֲיָכֹלְתְּ לִמְכֹּר אֶת כָּל תַּפּוּחַיִךְ ?

בו גג׳א עאיי דוגאר מי ? (באלקיר מי). גוכוג אוזרינדא ביוכ בולוטלר (ואר) עאיי נאסלי באלקיסין . רבקה ניג אקאסי גצינדי . או נאסלי סוינדי ? רבקה ! אקאג גצינדי , נאסלי סוינג׳ב סין ? בו גג׳א יילדיזלר באלקימז לר זירא גוכ אוזרינדא ביוכ בולוטלר (ואר) . בו כיציכ קיז וא בו פקיר חלאייק אוכסוז מי דיר ? סניג (זכר) קרחוג שראב דולו דיר . קיזקרדשים ! כניג קארדוג סויי דולו דיר . ידידיה ושלמה ! סיזיג קארדוגיז בנים קארדוימדן כגיש דיר . קיזקרדשים ! נא וקתא קדר פרייאד אידג׳ב סין ? נאסרי קיצקירמיג׳ק אים ? זירא אגרילרים בגאית ביוכ דיר . קאפויי באסטירמגא קדיר אולמדיק . קיזקרדשים ! אגר באגיריר איסם קאפויי אורטר מי סין ? קיזקרדשים ! סניג אגרילריג גיבי אגרי ואר מי וא נאסלי פרייאד אידמיג׳ב סין ? קרדשים ! אגר פרייאד אידר איסם קאפויי אצאר מי סין ? אקאם ! בו כיציכ בוזאבי חצאן בוגאולייג׳ק סין ? סיזיג (זכר) ג׳ומלא קארדהלריגיז דולו דיר . סיז (נקבה) קארדוגיזדאכי איי שראבי איצא בילמדיגיז . רבקה ! בו אכמכ גיבי אגו אכמגי נאסלי ייא בילדיג ?

הצעירים היתומים האלה ? אחי ! פקידיך אשר הרגו את העבד היו אדירים מאד . יצחק ! מתי תשחט את הפרה הלבנה אשר נתן לך ידידיה ? אני לא אשחט את הפרה כי טובה ושמנה היא מאד . התשחטו את השור החזק והבריא הזה ? הפרה הזאת בריאה מכל הפרות אשר בעדר הזה . אחי ואמי לא לבשו לבוש יקר כלבוש הזה . אחותי נשאה היום את הקשת הכבדה . כל איש ואשה אשר היו בבית לבשו לבוש שחור . מדוע ידידיה ויהויקים לא נעלו את הדלת ? התשאל מאחי את הכסף אשר נתן לו דודך אתמל אם לא יכתב את מכתביך ? אין לי כל בן וכל בת . אין לי כל שור וכל חמור . איך ישאל דודך מאבי את הכסף

אֲדוֹנִי ! לֹא אֶשְׁכַּח אֶת כָּל הַחֶסֶד אֲשֶׁר עָשָׂה אָבִיךָ עִם אָבִי .	אפֿנדים ! כבאָגֿ בבאמא איטדיגי ג׳ומלא איילינֿי אונוטמאם .
הֲתִשְׁכַּח אֶת מְלִיצֶיךָ ?	סן טולמאצלריגֿי אונוטור מי סין ?
אֵיךְ תִּשְׁאַל מֵאֲדוֹנִי כֶּסֶף אוֹ זָהָב אִם לֹא מְכַרְתָּ מְאוּמָה ?	אפֿנדימדן גומוש יאבֿור אלטין נסלי איסטייג׳כ סין אגר חיץ ביר שיי סאט-מארינֿ איסא ?
אֲחוֹתִי ! אֵיךְ תִּשְׁאֲלִי מִדּוֹדִי כֶּסֶף אוֹ זָהָב אִם לֹא כָּתַבְתְּ הַיּוֹם אֶת מִכְתָּבָיו ?	קיזקרדשים ! אקאם רן גומוש יאבֿור אלטין נסלי איסטייג׳כ סין אגר בוגון אינֿ מכתובלריני סן יאזמארינֿ איסא ?
אָחִי ! אֵיךְ תִּשְׁחַט אֶת הַשּׁוֹר הַשָּׁמֵן הַזֶּה וְאַתָּה חַלָּשׁ מְאֹד ?	קרדשים ! סן בו סמיז אוֿגווי נאסלי בוֿגאולייג׳ק סין , סן איסא בגֿאית טקאתסיז סין ?
הַמְלִיצֶיךָ הַנְּשִׂיאִים אֲשֶׁר הָלְכוּ הַיּוֹם עִם דּוֹדִי ?	בוגון אגֿאם אילן גון אגֿאלר סניג טולמאצ-לרינֿ מי דיר ?
הֲיָכְלָה הַשִּׁפְחָה לִשְׁתּוֹת אֶת כָּל הַיַּיִן אֲשֶׁר הָיָה בַּגָּבִיעַ הָרָחָב וְהָעָמֹק הַזֶּה ?	חלאייק בו דרן וא כגֿיש קארה דא אולאן ג׳ומלא שראבי איצא בילדי מי ?
הֲיְכָלְתֶּם לֶאֱכֹל אֶת כָּל הַלֶּחֶם וְאֶת כָּל הַתַּפּוּחִים וְהָאֱגוֹזִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַשֻּׁלְחָן ?	טראפיזא אוזרינדא אולאן בוטון אכמגי וא ג׳ומלא אלמאלרי וא ג׳וזלרי ייֵא בילדיגֿיז מי ?
אֲנִי רָאִיתִי כָּל אִישׁ וְכָל אִשָּׁה אֲשֶׁר הָיוּ בַּבַּיִת הַזֶּה ?	בו אבֿרא אולאן הר כישיי וא הר קריי גוֿרדים .
לֹא רָאִיתִי כָּל אִישׁ וְכָל אִשָּׁה בַּבַּיִת הַזֶּה.	בו אבֿרא בן חיץ ביר כישי וא חיץ ביר קרי גוֿרמדים .
אֵין לִי כָּל כֶּסֶף וְכָל זָהָב , כָּל אָח וְכָל קָרוֹב .	בנים חיץ גומושים וא חיץ אלטינים , חיץ קרדשים וא חיץ יאקינים יוק דיר .
כָּל הַנְּשִׂיאִים הָאֵלֶּה הָיוּ פְּקִידֵי הַמֶּלֶךְ .	ג׳ומלא בו אגֿאלר פאדשאהינֿ וכיללרי אידי .
כָּל נְשִׂיאֵנוּ וּפְקִידֵנוּ לֹא הָיוּ פֹּה .	ביזים חיץ ביר אגֿאמיז וא וכילימיז בוראדא אולמאדי .

הַנְעַלְתֶּם אֶת הַדֶּלֶת ? אֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי לִסְגֹּר אֶת הַדֶּלֶת כִּי חַלָּשׁ וְחוֹלֶה אֲנִי מְאֹד . אִמִּי תִּשְׁכַּב כָּל הַיּוֹם בַּבַּיִת כִּי חוֹלָה הִיא מְאֹד . אִמִּי לֹא יָכְלָה לִקְרֹא אֶת מִכְתְּבֵי נְשִׂיאֵיכֶם וּפְקִידֵיכֶם . אִמִּי ! גְּבִיעַי גְּדוֹלִים מִגְּבִיעַיִךְ . הָרְחָבִים גְּבִיעֵנוּ מִגְּבִיעֵי יְדִידְיָה ? יְדִידְיָה וּשְׁלֹמֹה ! הֲיְכָלְתֶּם לִקְרֹא אֶת מִכְתְּבֵי

שָׁכַב , יאטדי . יִשְׁכַּב , יאטג׳ק , יאטר .

(זכר)	(נקבה)	
יִשְׁכַּב	תִּשְׁכַּב	יאטר .
תִּשְׁכַּב	תִּשְׁכְּבִי	יאטר סין .
אֶשְׁכַּב	אֶשְׁכַּב	יאטר אים .
יִשְׁכְּבוּ	תִּשְׁכַּבְנָה	יאטר לר .
תִּשְׁכְּבוּ	תִּשְׁכַּבְנָה	יאטר סיגיז .
נִשְׁכַּב	נִשְׁכַּב	יאטר איז .

אָרוֹן ז׳ (IV) סַנְג הָרַג , אולדורדי . קירדי . לִסְגֹּר , אורטמגא באסטירמגא .

נָבִיעַ ז׳ (IV) קַארֵה . גָּעַל , באסטירדי . לְמַכֵּר , סאטמאגא .

יָתוֹם ז׳ (IV) אוכסוז נָשָׂא , קאלדירדי , גוטרדי . לֶאֱכֹל , יימגא .

מֵלִיץ ז׳ (IV) טולמאץ . תֻּרְגְּמָן . צָעַק , פרייאד איטדי , קיצקירדי . לִשְׁתּוֹת , איצמגא .

צָעִיר ז׳ (IV) כיציכ . קָרָא , צאגירדי , אוקודי . לִקְרֹא , אוקומגא .

אַדִּיר ז׳ (I) קוותלי , גוצלו . ביוכ . שָׁאַל , סורדי , איסטדי . דילדי . אֵיךְ , אֵיכָה , נאסלי , נאציכ :

הֲרָאִיתָ אֱגוֹזִים טוֹבִים וּגְדוֹלִים כָּאֱגוֹזִים אֲשֶׁר הֵבִיא דוֹדְךָ אֶתְמוֹל ?	אקאג דון גטירדיגי ג׳ויזלר גיבי איי וא ביוכ ג׳ויזלר גורדוגמי ?
הַיְקָרִים הַתַּפּוּחִים אֲשֶׁר מָכְרָה הָאָמָה ?	חלאייק סאטדיגי אלמאלר פחאלי מי דיר ?
הַיְתוֹמִים הַתַּלְמִידִים הָאֵלֶּה ?	בו תלמיד לר אוכסיז מי דיר ?
הַיְשָׁרִים נְשִׂיאֵי הַמֶּלֶךְ וּפְקִידָיו ?	פאדשאהיג אגאלרי וא וכיללרי דוגרו מי דיר ?
כָּל פְּקִידֵי הַמֶּלֶךְ וּנְשִׂיאָיו טוֹבִים , חֲכָמִים וִישָׁרִים .	פאדשאהיג ג׳ומלא וכיללרי וא אגאלרי איי , עקללי וא דוגרו דיר .
הֲיְכָלְתֶּם לִקְרֹא אֶת הָאִגֶּרֶת אֲשֶׁר כָּתְבָה בִּתִּי ?	קיזים יאזדיגי מכתובי אוקוייא בילדיגיז מי ?
הַפְּקִידֵי הַמֶּלֶךְ הַנְּשִׂיאִים אֲשֶׁר רָאִיתִי הַיּוֹם ?	בוגון גורדוגים אגאלר פאדשאהיג וכיללרי מי דיר ?
הַתַּלְמִידִים הַצְּעִירִים הָאֵלֶּה עֲנִיִּים וִיתוֹמִים .	בו כיציכ תלמידלר פקיר וא אוכסיז דיר .
הֲיָכְלוּ הַמְּלִיצִים הָאֵלֶּה לִקְרֹא אֶת מִכְתְּבֵי נְשִׂיאֵי הַמַּלְכָּה וּפְקִידֶיהָ ?	בו טולמאצלר מליכהייג אגאלריניג וא וכיללריניג מכתובלריני אוקוייא בילדיקלר מי ?

כל , ג׳ומלא. כָּל הָעָם , חלקיג ג׳ומלאסי . בוטון חלק .
כָּל הַשָּׂדֶה , צוֹליג ג׳ומלאסי , בוטון צוֹל .
כָּל אִישׁ , הר כישי ,
כָּל עֶבֶד , הר קול .
כָּל הַנְּשִׂיאִים , ג׳ומלא אגָאלר
כָּל הַפֵּרוֹת , ג׳ומלא סיגָירלר .
כָּל מַלְאֲכֵי הַמֶּלֶךְ , פארשאהיג ג׳ומלא אלצילרי .
כָּל פְּקִידֵי הַמַּלְכָּה , מליכהייג ג׳ומלא וכיללרי.

יֵשׁ לִי כָּל עֶבֶד וְכָל שִׁפְחָה , בנים הר
דורלו קולום וא הר דורלו הלאייגָים ואר .
יֵשׁ לִי כָּל סוּס וְכָל חֲמוֹר , בנים הר
דורלו אטים וא הר דורלו אשגים ואר .
אֵין לִי כָּל עֶבֶד וְכָל שִׁפְחָה , בנים היץ
ביר קולום וא היץ ביר הלאייגָים יוק דיר.
אֵין לִי כָּל סוּס וְכָל חֲמוֹר , בנים היץ ביר
אטים וא היץ ביר אשגים יוק דיר .

עִם אָבִי , בבאם אילן . בבאמיג יאנינדא .
עִם דּוֹדִי , אקאם אילן , אגָאמיג יאנינדא .

אִם , אֵגֶר ; אִם כָּתַבְתִּי , אגר
יאזדים איסא .
אִם אֶכְתֹּב , אגר יזאג׳ק
איסם , יאזר איסם .

ג. אֱגוֹזֵי דוֹדִי וְתַפּוּחָיו (אֱגוֹזֵי וְתַפּוּחֵי דוֹדִי)
אקאמיג ג׳ויזלרי וא אלמאלרי .
פְּקִידֵי הַמֶּלֶךְ וּנְשִׂיאָיו (פְּקִידֵי וּנְשִׂיאֵי הַמֶּלֶךְ)
פארשאהיג וכיללרי וא אגָאלרי .
חֲמוֹר הָעֶבֶד וְסוּסוֹ . (חֲמוֹר וְסוּס הָעֶבֶד)
קולוג אשגי וא אטי .
תַּפּוּחַ אֲחוֹתִי וְרִמּוֹנָהּ . (תַּפּוּחַ וְרִמּוֹן אֲחוֹתִי)
קיזקרדשימיג אלמאסי וא נארי .
תַּפּוּחֵי הַתַּלְמִידִים וְרִמּוֹנֵיהֶם (תַּפּוּחֵי וְרִמּוֹנֵי הַתַּלְמִידִים)
תלמידלריג אלמאלרי וא נארלרי .

דאיאניגׄ כיזי טוב אולדומי (אוולאדלריני גֿייב איטדי מי ?) בבאם אקאג דן ביוכ מי דיר ? בו מסרלי חלאייק בבאם איטדיגי אייליכ גֿא מוסתחק דגיל דיר (בבאם איטדיגי אייליכ דן כיציכ אולדי) . אקאם קורקדיגי כפֿסיזליכדן אוֹלדי . אקאלרים ! סיז פארשאהיגׄ אייליגינא מוסתחק דגיל סיגׄיז (פארשאהיגׄ אייליגינדן כיציכ אולדיגׄיז) .

§ 17

א. וּדְבַשׁ וא באל .
וּכְסִיל וא שאשקין ·
וִיהוּדָה וא יהודה ·
וִירוּשָׁלַםִ וא ירושלם ·

ב. הַמְכַרְתֶּם אֶת סוּסֵיכֶם ? — אטלריגׄיזי סאטדיגׄיז מי ?
הֲכְתַבְתֶּם אֶת מִכְתְּבֵיכֶם ? מכתובלריגׄיזי יאזדיגׄיז מי
הַגְּדוֹלִים הַנְּשִׂיאִים הָאֵלֶּה ? בו אגֿאלר ביוכ מי דיר ?
הַיְשָׁרִים מַלְאֲכֵי הַמֶּלֶךְ ? פארשאהיגׄ אלצילרי דוגֿרי מי דיר ?

IV	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	פָּקִיד , ויכיל		פְּקִידִים .	
נסמך	פְּקִיד הַמֶּלֶךְ		פְּקִידֵי הַמֶּלֶךְ .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	פְּקִידִי	פְּקִידִי	פְּקִידַי	פְּקִידַי
	פְּקִידְךָ	פְּקִידֵךְ	פְּקִידֶיךָ	פְּקִידַיִךְ
	פְּקִידוֹ	פְּקִידָהּ	פְּקִידָיו	פְּקִידֶיהָ
כנוי רבים	פְּקִידֵנוּ	פְּקִידֵנוּ	פְּקִידֵינוּ	פְּקִידֵינוּ
	פְּקִידְכֶם	פְּקִידְכֶן	פְּקִידֵיכֶם	פְּקִידֵיכֶן
	פְּקִידָם	פְּקִידָן	פְּקִידֵיהֶם	פְּקִידֵיהֶן

פוקרא חלאייק וא בו מסרלי דאיא ירושלם דן דישרייא ציקדילר מי ? אקאם
בו אבא קדר גלדי מי ? אקאג׳ (נקבה) או אוכסכ בורג׳לרא קדר גלדי מי ? או
חסטא קול גצינדי מי ? סן, קרדאשים, מסר פארשאהיניג׳ אלצילריני גורדיג׳
מי ? סן, אוגלום, אבדן נא איצון קאצדיג׳ ? בו קול וא בו חלאייק אבדן
קאצדילר מי ? ביזים באליקלרימיז סיזיג׳ באליקלריג׳יזדן סמיז דיר. בו
מואבלי חלאייק ניג׳ באליקלרי סיזיג׳ (נקבה) באליקלריג׳יזדן סמיז וא איי
דיר. ביזים טאסלרימיז סיזיג׳ (זכר) טאסלריג׳יזדן דולו דיר. אנלריג׳ (זכר)
טאסי סיזיג׳ (זכר) טאסיג׳יזדן דולו דיר. אנלריג׳ (זכר) טאסלרי סיזיג׳ (נקבה)
טאסלריג׳יזדן דולו דגיל אידי. אנלריג׳ (נקבה) טאסי סניג׳ טאסלריג׳דן דולו
אידי. בו חלאייג׳יג׳ טאסי סניג׳ (נקבה) טאסיג׳דן דולו דיר. אניג׳ (נקבה)
טאסי סיזיג׳ (נקבה) טאסיג׳יזדן ביוכ דיר.

את אחותי קטנת מחסד דודך. המלאכה הזאת כבדה על אחותי
מהמלאכה ההיא. הטובים מזרקי ממזרקי אחותי ? אחותי ! למה שלחת לאבי
מלאכים לירושלם ? הוא לא ראה את מלאכיך ? דודי ! אתם לא יכלתם
לכתב את מכתביכם לאבי. משכבי ארך ממשכב אחי. אחי ! הראית
את הדגים אשר הביא דודי. לא אכלתי דגים טובים מהדגים ההם.
הטובים דגיך מדגי ? התבצלת אשר נתנה לי אמי יבשה היום. היבש
הלחם הזה ? את, אמי, זקנת מאד. אחותי זקנה מאד. אבי ואמי זקנו
מאד. דודי ! אתם זקנתם מאבי. מלאבי המלך יצאו אל מחוץ לירושלם.
מינקת דודי זקנה ממינקת אחותי. הכבדה המלחמה הזאת מהמלחמה
אשר עשה מלך העברים ? עד מתי לא תכתב את מכתביך ? מחר
אכתב את מכתבי. היום שלחתי את מלאבי (מלאכי) לירושלם.

בו פשא פכ זנגין דיר; אניג׳ טאסלרי פארשאהיג׳ טאסלרינדן פהאלי
דיר. בו דילבר חאנים פכ זנגין דיר; אניג׳ טאסלרי מליכהייג׳ טאסלרינדן
פהאלי וא איי אידי. סיזיג׳ (זכר) אלצילריג׳יז אנלריג׳ (נקבה) אלצילרינדן
זיירכ דיר. קרדאשים ! אקאמיג׳ אלצילרי גיבי זיירכ אלצילריג׳ ואר מי ?
אקאלריג׳יז סיזיג׳ איסטדיג׳יג׳יז גיבי מכתובלריני יאזא בילדילר מי ? אנאם !
איסטדיג׳יג׳ גיבי סן דון בבאמיג׳ מכתובלריני יאזא בילדיג׳מי ? אקאם !
אנאם סג׳א וירדיג׳י לאלי קורודי מי ? קרדאשים ! בבאם איסטדיג׳י גיבי סן
אניג׳ ג׳זבאלריני סאטג׳ק מי סין ? סן ג׳זבאלריג׳י הצאן סאטג׳ק סין. סן
בג׳א ג׳ובאג׳י כאטר מי סין ? בו גג׳א גוכיג׳ יילדיזלרי באלקידי מי ? קיז־
קרדאשים אץ אולדו מי ? קיזקרדאשים ! סן בוגון אציקדיג׳ מי ? קיזקרדאשיג׳
וא אנאג׳ גוכיג׳ יילדיזלרינדן וידא פארלדילר. בו עקללי וא דוגרו מסרלי

המעילים אשר בתבה הזאת יקרים מהמעילים אשר בתבה ההיא .	בו סאנדוק דאבי ג'ובאלר או סאנדוק דאבי ג'ובאלרדן פהאלי דיר .
המלחמה הזאת כבדה מהמלחמה אשר עשה מלך מצרים .	בו ג'נכ מסר פאדשאהי איטדיגי ג'נכ דן אגיר דיר .
המלחמה כבדה על העברים .	ג'נכ יהודילר אוזרינא אגיר אולדי .
מלך מצרים בא עד גבול ארץ העברים.	מסר פאדשאהי יהודילריג̇ טופראגיניג̇ סינורינא קדר גלדי .
התספר את כוכבי השמים ?	גוכוג̇ יילדיזלריני סאיאר מי סין ?
את אחותי לא יכלת לכתב את מכתביך.	סן , קיזקרדאשים , מכתובלריג̇י יאזא בילמדיג̇ .
אחותי ואמי ! אתן לא יכלתן לכתב את מכתביכן .	קיזקרדאשים וא אנאם ! סיז מכתובלריג̇יזי יאזא בילמדיג̇יז .
אחותי ! המתוק רמונך מרמוני ?	קיזקרדאשים ! סניג̇ נאריג̇ בנים נארימדן דאטלי מי דיר ?
קטנתי מחסד המלך .	פאדשאהיג̇ איליגינדן (זיידא) כיציכ אולדום . (יעני : פאדשאהיג̇ איליגינא מוסתחק דגיל אים) .
קטנת מחסד הנשיא העשיר הזה .	בו זנגין אגאייג̇ איליגינא מוסתחק דגיל סין .

היצא דודך אל מחוץ לחברון ? — הישבו דודיך מחוץ לירושלם ? אמי ! מדוע לא הלכת אל מחוץ למחנה ? אחותי ! מדוע ישבת מחוץ לחברון . הטובים מגדלי חברון ממגדלי ירושלם ? הקנה היום דודך שור או פרה ? הטובות הפרות אשר מכרה השפחה המואביה אתמול מהפרות אשר את אחותי מכרת היום ? היש לך פרות בריאות כפרות אשר מכרנו אתמול . הראית שפחה הרוצה מהשפחה אשר הביא אבי מירושלם ? אחותי ! השלחת לאמי את מכתביך אשר כתבת היום ? הנער הזה רעב מאד כי לא אכל לחם משלשם עד היום . החלי אשר יגרתי בא לי . אתמול מת בן האשה העניה הזאת ; היא שכלה אתמול. אחותי ! את שכלת ' העבודה הזאת כבדה על אבי . העבודה הזאת כבדה מאד על מלאכי המלך . העבודה הזאת כבדה מאד . אחותי ואמי רעבו מאד כי לא אכלו לחם מאתמול .

חיזמת בו פאקיר חלאייג̇ אוזרינא אגיר אולדי מי ? אנאג̇ אנאם ג'יבי אחתיארלנדי מי ? בו חסטא קרי אבולדן דישרידא אוטורדי מי ? בו

זָקֵן , אִחתִייארלנדי . קרטאיידי .	רָעֵב , אץ אולדי . אציקדי .	חֶסֶד , ז׳ , אייליב .
יָבֵשׁ , קורודי .	כּוֹכָב , ז׳ (III) יילדיז .	מַחֲנֶה , ז׳ ונ׳ , אבול .
כָּבֵד , אגיר אולדי , אגירלנדי .	מַלְאָךְ , ז׳ (III) אֶלְצִי . מַלְאָךְ .	עֲבוֹרַת , נ׳ , קולליק . איש .
יָגֹר , קורקדי .	מִשְׁכָּב , ז׳ (III) יָאטַק .	מְלָאכָה , נ׳ , איש , סַנְעַת ;
קָטֹן , כיציב אולדי .	מִזְרָק , ז׳ (III) טָאס .	מִלְחָמָה , נ׳ , גֶ׳נְגְ , דוגוש .
שָׂכַל , טוב (אוולדסיז) אולדי .	דָּג , ז׳ (III) באליק .	לִכְתֹּב , יאזמגא , יאזמק איצון .

הָאִישׁ הַחֹלֶה הַזֶּה יָשַׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה .	בו חסטא ארם אבול דן דישרידא אוטורדי .
הָאִשָּׁה הַחֹלָה הַזֹּאת הָלְכָה אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה .	בו חסטא קרי אבול דן דישרייא גיטדי .
הֲיָכֹלְתְּ לִכְתֹּב הַיּוֹם אֶת מִכְתָּבַיִךְ כַּאֲשֶׁר חָפַצְתְּ ?	בוגון מכתובלריני איסטדיגיג גיבי יאזמגא קדיר אולדוגמי ? (יאזא בילדיגמי ?)
הֲיָכֹל אָבִיךָ לִכְתֹּב אֶת מִכְתָּבָיו כַּאֲשֶׁר חָפֵץ ?	בבאג מכתובלריני איסטדיגי גיבי יאזא בילדי מי ?
הֲיָכְלָה אֲחוֹתֵךְ לִכְתֹּב אֶת מִכְתָּבֶיהָ כַּאֲשֶׁר חָפְצָה אִמִּי ?	קיזקרדאשיג מכתובלריני אנאם איסטדיגי גיבי יאזא בילדי מי ?
אֲחוֹתִי ! הֲתִכְתְּבִי הַיּוֹם אֶת מִכְתָּבַיִךְ כַּאֲשֶׁר חָפְצוּ דוֹדַי ?	קיזקרדאשים ! מכתובלריני בוגון אקאלרים איסטדיגי גיבי יאזג׳ק מי סין ?
הֲתִמְכֹּרְנָה לִי שָׂרָה וְרִבְקָה אֶת סוּסֵיהֶן כַּאֲשֶׁר חָפַצְתִּי ?	שרה ורבקה איסטדיגים גיבי בגא אטלריני סאטג׳ק מי דירלר ?
שָׂרָה וְרִבְקָה ! הֲתִמְכֹּרְנָה לִי אֶת סוּסֵיכֶן ?	שרה ורבקה ! בנא אטלריניזי סאטר מי סיניז ?
הֲיָכְלוּ דוֹדַי לִכְתֹּב אֶת מִכְתְּבֵיהֶם ?	אקאלרים מכתובלריני יאזא בילדילר מי ?
הֲטוֹבִים הַשִּׁירִים הַחֲדָשִׁים אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם אֶתְמוֹל ?	דון אשיטדיגיניז ייני טורכילר איי מי דיר ?
הֲטוֹבִים הָאֱגוֹזִים מֵהַתַּפּוּחִים ?	ג׳ויזלר אלמאלר דן איי מי דיר ?
הֲטוֹבִים הַשִּׁירִים אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם הַיּוֹם מֵהַשִּׁירִים אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם אֶתְמוֹל ?	בוגון אשיטדיגיניז טורכילר דון אשיטדיגיניז טורכילרדן איי מי דיר ?
הֲטוֹב הַיַּיִן אֲשֶׁר בַּמִּזְרָק הַזֶּה מֵהַיַּיִן אֲשֶׁר בַּמִּזְרָק הַהוּא ?	בו טאסדאכי שראב או טאסדאכי שראב דן איי מי דיר ?
דְּגֵי הַנָּהָר הַזֶּה גְּדוֹלִים מִדְּגֵי הַיְאוֹר .	בו אוזניג באליקלרי ניליג באליקלרינדן ביוכ דיר .

ד. (זכר) חָפֵץ (נקבה) חָפְצָה איסטדי.
חָפַצְתָּ חָפַצְתְּ איסטדיג̃
חָפַצְתִּי חָפַצְתִּי איסטדים.
חָפְצוּ חָפְצוּ איסטדילר.
חֲפַצְתֶּם חֲפַצְתֶּן איסטדיג̃יז.
חָפַצְנוּ חָפַצְנוּ איסטדיכ.

ה. יָכֹל יָכְלָה קדיר אולדי,
יָכֹלְתָּ יָכֹלְתְּ קדיר אולדיג̃
יָכֹלְתִּי יָכֹלְתִּי קדיר אולדים.
יָכְלוּ יָכְלוּ קדיר אולדילר.
יְכָלְתֶּם יְכָלְתֶּן קדיר אולדיג̃יז.
יָכֹלְנוּ יָכֹלְנוּ קדיר אולדיק.

ו.

III	שם יחיד		שם רבים	
נפרד	מִכְתָּב , מכתוב		מִכְתָּבִים .	
נסמך	מִכְתַּב אָבִי .		מִכְתְּבֵי אָבִי .	
	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כנוי יחיד	מִכְתָּבִי	מִכְתָּבִי	מִכְתָּבַי	מִכְתָּבַי
	מִכְתָּבְךָ	מִכְתָּבֵךְ	מִכְתָּבֶיךָ	מִכְתָּבַיִךְ
	מִכְתָּבוֹ	מִכְתָּבָהּ	מִכְתָּבָיו	מִכְתָּבֶיהָ
כנוי רבים	מִכְתָּבֵנוּ	מִכְתָּבֵנוּ	מִכְתָּבֵינוּ	מִכְתָּבֵינוּ
	מִכְתַּבְכֶם	מִכְתַּבְכֶן	מִכְתְּבֵיכֶם	מִכְתְּבֵיכֶן
	מִכְתָּבָם	מִכְתָּבָן	מִכְתְּבֵיהֶם	מִכְתְּבֵיהֶן

אקאלריני סוומדי . בן סניג שהדלריגי סוומדים . רבקה ! סניג אקאלריג בו אגאלרי סוומדילר . בן יהודה דן מירסלדיגים ביוב אבי סאטג׳ק אים . בו ברגלר אקאלרים טמל איטדיגי ברגלרדן קאווי דיר . זנגין פשא בוגון גצינדי ; או דון אטיניג אוזרינדן אוצדי . בו זנגין אגאלרי אקאלרים סוומדילר . שרה ! ולידהם סניג נארלריגי ייםדי . ולידהם שרה ני קיזקרדאשים גיבי סוודי , זירא או קיזקרדאשימא בגאיית בגור . קיזקרדאשים ! סן בו מיסכין דאיאניג קיזיני אונוטדיג וא סאגינמדיג . סן (נקבה) בו זנגין האנימי נא איצון סאגינמז סין ? סן (זכר) אקאלריגי נא איצון סאגינמייג׳ק סין ? סיז (זכר) אקאלריגיזי נא איצון סאגינמייג׳ק סיגיז ? סיז (נקבה) אקאלריגיזי נא איצון סאגינמייג׳ק סיגיז ? שרה ורבקה אקאלריני אונוטדילר וא סאגינמייג׳ק דיר לר . ידידיה ודוד אקאלריני אונוטדילר וא סאגינמאז לר . ידידיה גנדי אקאלריני אונוטדי וא סאגינמאז . שרה אקאלריני אונוטדי וא סאגינמייג׳ק דיר .

§ 16

א. חוט , ז׳ (I) איפ . * מְחוּט , איפדן .
חוץ , (I) דישרי . * מִחוּץ , דישרידן .

מִחוּץ לַבַּיִת , אבדן דישרי דא .
מִחוּץ לִירוּשָׁלַםִ , ירושלם דן דישרידא .
אֶל מִחוּץ לַבַּיִת , אבדן דישרייא .
אֶל מִחוּץ לִירוּשָׁלַםִ , ירושלם דן דישרייא .

ב׳ הֲיֵשׁ לְךָ אָב ? — סניג בבאג ואר מי דיר ?
הֲתִמְכֹּר אֶת סוּסֶךָ ? אטלריגי סאטר מי סין ?
הֲתִשְׁפֹּךְ אֶת הַיַּיִן ? שראבי דוכר מי סין ?
הֲמֵת דּוֹדְךָ ? אגאג אולדו מי ?
הֲמָכַר דּוֹדְךָ אֶת סוּסוֹ ? אגאג אטיני סאטדי מי ?

עַד הַבַּיִת , אבא קדר .
עַד הַמִּגְדָּל , בורג׳א קדר .

ג. דּוֹר חָכָם מִשְּׁלֹמֹה , דוד שלמה דן זיידא עקללי דיר .
דּוֹדִי עָשִׁיר מֵאָבִי , אקאם בבאם דן זיידא זנגין דיר .

מַטְמוֹנֵיךָ . אַתָּה תִּגְנֹב אֶת מַטְמוֹנַי . הָאִישׁ הֶעָנִי וְהָאִמָּה הָעֲנִיָּה יִגְנְבוּ אֶת מַטְמוֹנֶיךָ . הַשִּׁפְחָה הַמִּצְרִית וְהַמֵּינֶקֶת הַמּוֹאֲבִיָּה תִּגְנֹבְנָה אֶת מַטְמוֹנַיִךְ . אֶרֶץ מִצְרַיִם רְחָבָה וְטוֹבָה הִיא . הָאָרֶץ הַהִיא שְׁמֵנָה כְּאֶרֶץ הָעִבְרִים . אָחִי וְדוֹדִי ! בְּרִיחֵיכֶם חֲזָקִים . מִי יִגְנֹב אֶת מַטְמוֹנֵיכֶם . אַתָּה וְאִמְּךָ יְרַשְׁתֶּם אֶת מַטְמוֹנֵי דוֹדִי . אַתֶּם תִּגְנְבוּ אֶת מַטְמוֹנֵינוּ . אֲנַחְנוּ לֹא נִגְנֹב אֶת מַטְמוֹנֶיךָ כִּי יְשָׁרִים אֲנַחְנוּ . אֵין מַכְאוֹב כְּמַכְאוֹבִי . אֵין מַכְאוֹבִים כְּמַכְאוֹבַי . מַכְאוֹבֵיכֶם לֹא הָיוּ קָשִׁים כְּמַכְאוֹבֵי הָאִישׁ הֶעָנִי אֲשֶׁר מֵת מֵחֳלִי הָרֹאשׁ .

בו פּוקרא קרי אקאסינדן מֵירַסלדיגִי באַגִי סאטגִ׳ק דיר . סן , רבקה, בבאמיגְ אודאסינדן אקאגְ דן גלדיגִי כתאבי צאלמז סין . שׂרה ורבקה אנלריגְ אגַאסיניגְ באגִינדן בבאם גטירדיגִי שׂראבי דוכג׳כ לר . בו מליכה ירושלם אוזרינא פּאדשׂאה ליק אידג׳כ דיר . קיזקרדאשׂים וא אנאם ! סיז אֶבְ אוזרינא פּאדשׂאהליק אידר סיגִיז . ביז בוגון אקאלרימיזא נארלרימיזי יוללאדיק . ביז אקאמיזדן מירסלדיגִימיז באגִי סאטמיג׳ק איז . סיז אקאלריגִיזדן מירסלדיגִיגִיז באגִי סאטג׳ק סיגִיז . אקאלרים ! סיז ביזים ג׳ויזלרי סאטר סיגִיז . ביז סיזיג ג׳ויזלריגִיזי סאטמייג׳ק איז . פּאדשׂאה דון אולדו (גצינדי . ופאת איטדי) . ירושלם אוזרינא כים פּאדשׂאהליק אידר ? בן אקאם דן מירסלדיגים בתצאיי סיזיגְ אקאלריגִיזא סאטמיש אים , וא סיז שׂהד לרים סיגִיז . בו פֿנא אדמיגְ סיזילרי גִיבי סיזילר אולמאדי . חלאייגִיגְ קיזי בוגון בו אוכסב בורג׳יגְ אוזרינדן אוצדי . רבקה ! תצאן בגִנא אקאגְ וירדיגִי איי וא פּהאלי כתאבי סאטר סין .

מכאובינו לא היו קשים כמכאוביךָ (זכר) . מי יקבר את האיש העני אשר מת אתמל מחלי רע . אחותו ואמו תקברנה את העני ההוא , ולא נקבר אנחנו כי אין בצרורנו מאומה . ידידיה ! אתה גנבת את רמוני (רבים) משה ואהרן ! אתם לקחתם את רמונינו . לא לקחנו את רמוניכם . משה ואהרן ! אתם עדי כי לא גנבתי את רמוני שלמה . ואתם עדי כי לא אכלתי את תפוחיו . אני גנבתי את תפוחי המשנים ולא אכלתי את רמוניהם . איש ישר אני ולא אגנב מאומה . ישרה את אחותי ולא תגנבי מאומה . אחי ! מי עדךָ כי לא גנבת את רמונינו . מי עדיךָ (זכר) ? מי עדיךְ (נקבה) ? מאין לךָ האגוזים האלה ? אני לקחתי את האגוזים ההם מעל השלחן . בריחי המבצר הזה חזקים כבריחי המבצר אשר יסדו הגבורים ההם :

שׂרה ורבקה ! תצאן אקאלריגִיזא (כיר) מכתוב יאזג׳ק סיגִיז , ניג׳א כי בבאם סוולדי ? ביז אקאלרימיזא מכתוב יאזמייג׳ק איז . קיזקרדאשׂים

רִבְקָה תִּסְגֹּר אֶת הַדֶּלֶת .	רבקה קאפויי באסטיריר.(באסטירג׳ק דיר)
אֲחוֹתִי וְאִמִּי ! אַתֵּן תִּסְגֹּרְנָה אֶת הַדֶּלֶת .	קיזקרדאשים וא אנאם ! סיז קאפויי באסטירג׳ק סיגֿיז .
רִבְקָה וְשָׂרָה תִּסְגֹּרְנָה אֶת הַדֶּלֶת .	רבקה ושרה קאפויי באסטירג׳קלר דיר .
רִבְקָה לָקְחָה אֶת אֱגוֹזֶיהָ מֵעַל הַשֻּׁלְחָן .	רבקה טראפיזא אוזרינדן ג׳ויזלריני אלדי .
הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה יֵרְדוּ הַיּוֹם מֵרֹאשׁ הָהָר .	פארשאה וא מליכה בוגון דאגֿינֿ באשינדן אנדנילר .
מָתַי תְּסַפְּרוּ אֶת הָרִמּוֹנִים אֲשֶׁר הֵבִיא אָבִי מִירוּשָׁלַיִם .	בבאם ירושלם דן גטירדיגֿי נארלרי חצאן סאיאג׳ק סיגֿיז ?
אֲחוֹתִי ! מָתַי תִּמְכְּרִי אֶת הַתַּפּוּחִים הַטּוֹבִים אֲשֶׁר הֵבִיא אָחִי מֵחֶבְרוֹן .	קיזקרדאשים ! קרדאשים חברון דן גטירדיגֿי איי אלמאלרי חצאן סאטג׳ק סין ?
אֲחוֹתִי ! לָמָּה בָּרַחַתְּ אֶתְמוֹל מִגַּן דּוֹדִי .	קיזקרדאשים ! דון אגֿאמיג בחצאסינדן נא איצון קאצדינֿ ?
לָמָּה לָקַחַתְּ מִיהוּדָה כֶּסֶף וְזָהָב ?	נא איצון יהודה דן גומוש וא אלטין אלדינֿ.
הַתַּפּוּחִים הָאֵלֶּה נָפְלוּ הַיּוֹם מֵעַל הָעֵץ .	בו אלמאלר בוגון דירגינֿ אוזרינדן דושרי.
הַמִּשְׁמָשִׁים הָאֵלֶּה נָפְלוּ אֶתְמוֹל מֵעַל סוּסֵיהֶם .	בו פשאלר דון אטלרינינֿ אוזרינדן אוצדילר (ייגֿילדילר) .
לֹא אָכַלְנוּ מִפְּרִי הַתַּפּוּחַ הַגָּבוֹהַּ הַזֶּה .	בו אוכסכ אלמא דירנינינֿ מייבֿאסינדן יימדיכ .
אֶרֶץ מִצְרַיִם רְחוֹקָה מְאֹד .	מסר טופראגֿי פכ איראק דיר .
אֶרֶץ מִצְרַיִם קְרוֹבָה לְאֶרֶץ הָעִבְרִים .	מסר טופראגֿי יהודילרינֿ טופראגֿינא יאקין דיר .
אָבִי בָּא אֶתְמוֹל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם .	בבאם דון מסר טופראגֿינדן גלדי .
אִמִּי אָכְלָה אֱגוֹזִים מֵאֱגוֹזֵי אֲחוֹתִי .	אנאם קיזקרדאשימינֿ ג׳ויזלרינדן ביר קאץ ג׳ויז יידי.
אָבִי קָנָה מְעִילִים מִמְּעִילֵי הַמִּצְרִי .	בבאם מסרליינֿ ג׳ובאלרינדן ביר קאץ ג׳ובא סאטון אלדי .
דּוֹדִי מָכַר סוּסִים מִסּוּסָיו .	אקאם גנדי אטלרינדן ביר קאץ אט סאטדי.

אֲחוֹתִי ! אַתְּ אָכַלְתְּ תַּפּוּחִים מִתַּפּוּחֵי אָבִי . אַתְּ לָקַחַתְּ רִמּוֹנִים מֵרִמּוֹנֵי דּוֹדִי . אַתְּ תִּמְכְּרִי לִי סוּסִים מִסּוּסַיִךְ . אַתְּ תִּצְבְּרִי הוֹן . אַתְּ תְּקַבְּצִי מַטְמוֹנִים . אַתְּ יָרַשְׁתְּ אֶת מַטְמוֹנֵי הַמִּשְׁנִים הָעֲשִׁירִים . אַתְּ לֹא תִמְכְּרִי אֶת רִמּוֹנַיִךְ . אַתְּ לֹא סָגַרְתְּ אֶת הַדֶּלֶת . אַתְּ סָגַרְתְּ אֶת הַדֶּלֶת . אַתְּ תִּסְגְּרִי אֶת הַדֶּלֶת . בְּרִיחַיִךְ חֲזָקִים כִּבְרִיחֵי מִבְצָרִים . מִי יִגְנֹב אֶת

ד. (זכר) הוּא	יִ=כְתֹּב	(נקבה) הִיא	תִּ=כְתֹּב	או יאזר .	
אַתָּה	תִּ=כְתֹּב	אַתְּ	תִּ=כְתְּבִ=י	סן יאזר סין	
אֲנִי	אֶ=כְתֹּב	אֲנִי	אֶ=כְתֹּב	בן יאזר אים .	
הֵם	יִ=כְתְּבוּ=וּ	הֵן	תִּ=כְתֹּבְ=נָה	אנלר יאזרלר .	
אַתֶּם	תִּ=כְתְּבוּ=וּ	אַתֵּן	תִּ=כְתֹּב=נָה	סיז יאזר סיגיז	
אֲנַחְנוּ	נִ=כְתֹּב	אֲנַחְנוּ	נִ=כְתֹּב	ביז יאזר איז	

עֵר , ז׳ (I) שַׁהִד	הוֹן , ז׳ (I) מאל .	יָרַשׁ , מִירַסְלַדִי .
תַּלְמִיד , ז׳ (I) תַּלְמִיד שַׁגִירְד	מִבְצָר , ז׳ בֻּרְגְ . קלעה .	סָפַר , סאיידי ,
מַכְאוֹב , ז׳ (I) אַגְרִי . סיזלוב	אֶרֶץ , נ׳ . ייר (הָאָרֶץ) .	צָבַר , דְוְושִׁירְדִי .
בְּרִיחַ , ז׳ (I) באסטיריק .	זָכַר , סאגינדי .	קָבַץ , דְוְושִׁירְדִי .
מַטְמוֹן , ז׳ (I) חַזְנָא .	יָסַד , טֶמֶל איטדי .	קָבַר , גוֹמדי .

מִי יִכְתֹּב אֶת הָאִגֶּרֶת ?	מכתובי כים יאזר ?
תַּלְמִידַי יִכְתְּבוּ אֶת הַסֵּפֶר .	תלמידלרים כתאבי יאזר לר .
שָׂרָה וְרִבְקָה תִּסְפֹּרְנָה אֶת אֶגוֹזֵיהֶן .	שׂרה ורבקה ג׳וויזלריני סאיארלר , (סאיאג׳ק דירלר).
אָבִי וְדוֹדִי ! אַתֶּם תִּקְבְּרוּ אֶת הֶעָנִי אֲשֶׁר מֵת אֶתְמֹל .	בבאם וא אקאם ! סיז דון אוֹלן פאקירי גוֹמר סיגיז (גוֹמג׳כ סיגיז).
אִמִּי ! לָמָּה תִּקְבְּצִי כֶּסֶף וְזָהָב ?	אנאם ! נא איצון גומוש וא אלטין דוושירירסין .
שָׂרָה וְרִבְקָה ! אַתֵּן לֹא תִסְפֹּרְנָה אֶת הַכּוֹכָבִים .	שׂרה ורבקה ! סיז יילדיזלרי סאיימז סיגיז.
לָמָּה אֶצְבֹּר לִי כֶּסֶף וְזָהָב ?	נא איצון גנדימא גומוש וא אלטין דוושירג׳כ אים ?
דּוֹדִי ! לָמָּה לֹא תִכְתֹּב אִגֶּרֶת לְתַלְמִידֶיךָ ?	אקאם נא איצון תלמידלריגא מכתוב יאזמז סין ? (יאזמייורסין) .
מָחָר אֶכְתֹּב אֶת הָאִגֶּרֶת וְהַיּוֹם לֹא אֶכְתֹּב.	מכתובי יארין יאזר אים , בוגון יאזמם .
אֲנַחְנוּ לֹא נִמְכֹּר אֶת אֱגוֹזֵינוּ .	ביז ג׳ויזלרימיזי סאטמז איז (סאטמייג׳ק איז) .
בְּרִיחֵי הַבַּיִת הַזֶּה טוֹבִים כִּבְרִיחֵי הַמִּבְצָר אֲשֶׁר יָסְדָה הַמַּלְכָּה .	בו אביג באסטיריקלרי מליכה טמל איטדיגי קלעהיג באסטיריקלרי גיבי איי דיר .
אָחִי ! אַתָּה תִּסְגֹּר אֶת הַדֶּלֶת .	קרדאשים ! סן קאפויי באסטירר סין .

§ 15

א. מִגַּן אָבִי (=מִן גַּן אָבִי) בבאמיג̃ בחצאסינדן .
מִפְּרִי הָעֵץ (=מִן פְּרִי) דירגיג̃ מייבאסינדן .

ב. מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (=מִן אֶרֶץ) מסר יירינדן .
מֵרֹאשׁ הָהָר (=מִן רֹאשׁ) דאגיג̃ באשינדן .
מֵהֵיכַל הַמֶּלֶךְ (=מִן הֵיכַל) פאדשאהיג̃ סראיינדן .
מֵחֶדֶר דּוֹדִי (=מִן חֶדֶר) אקאמיג̃ אודאסינדן .
מֵעָנִי (=מִן עָנִי) פאקיר דן .
מֵעָשִׁיר (=מִן עָשִׁיר) זנגין דן .
מֵעַל הַחוֹמָה , קלעה אוזרינדן
מֵעַל הָעֵץ , דירך אוזרינדן .
מִיהוּדָה (=מִן יְהוּדָה) יהודה דן
מִירוּשָׁלַיִם (=מִן יְרוּשָׁלַיִם) ירושלם דן .

ג.

II	שם יחיד			שם רבים		
נפרד	חָרָשׁ , אוסטא .			חָרָשִׁים , אוסטאלר .		
נסמך	חָרַשׁ עֵץ , אגאץ אוסטאסי .			חָרָשֵׁי עֵץ , אגאץ אוסטאלרי .		
	לזכר	לנקבה		לזכר	לנקבה	
כנוי יחיד	חָרָשִׁי	חָרָשִׁי	בנים אוסטאם	חָרָשַׁי	חָרָשַׁי	בנים אוסטאלרים
	חָרָשְׁךָ	חָרָשֵׁךְ	סניג̃ אוסטאג̃	חָרָשֶׁיךָ	חָרָשַׁיִךְ	סניג̃ אוסטאלריג̃
	חָרָשׁוֹ	חָרָשָׁהּ	אניג̃ אוסטאסי	חָרָשָׁיו	חָרָשֶׁיהָ	אניג̃ אוסטאלרי
כנוי רבים	חָרָשֵׁנוּ	חָרָשֵׁנוּ	ביזים אוסטאמיז	חָרָשֵׁינוּ	חָרָשֵׁינוּ	ביז' אוסטאלרימיז
	חָרַשְׁכֶם	חָרַשְׁכֶן	סיזיג̃ אוסטאג̃יז	חָרָשֵׁיכֶם	חָרָשֵׁיכֶן	סיז' אוסטאלריג̃יז
	חָרָשָׁם	חָרָשָׁן	אנלריג̃ אוסטאלרי	חָרָשֵׁיהֶם	חָרָשֵׁיהֶן	אנלריג̃ אוסטאלרי

וְלֹא שָׂבַעְנוּ . שְׁמוּאֵל וְיִצְחָק ! לֹא הָיוּ שִׁירֵיכֶם כְּשִׁירַי . שְׁלֹמֹה וְדָוִד כָּתְבוּ אֶת שִׁירֵיהֶם הַלַּיְלָה . שָׁמַעְתִּי אֶת שִׁירֵיהֶם וְהַשִּׁירִים הָהֵם הָיוּ עֲרֵבִים מְאֹד . שָׂרָה וְרִבְקָה כָּתְבוּ הַיּוֹם אֶת שִׁירֵיהֶן . הַגְּבֶרֶת הָעֲשִׁירָה הַזֹּאת שָׁמְעָה אֶת שִׁירֵיהֶן . יְהוּדָה וְיִצְחָק ! מַלְבּוּשֵׁיכֶם הַיּוֹם צוֹאִים מְאֹד . מַלְבּוּשֵׁינוּ שְׁחוֹרִים . חֳלִי הָרֹאשׁ רַע מְאֹד . אֵין חֳלִי רַע כָּחֳלִי הָרֹאשׁ . הַנְּשִׂיאִים הָעֲשִׁירִים הָאֵלֶּה קְרוֹבִים לַמֶּלֶךְ . הָעֶבֶד אָכַל אֶת אֱגוֹזָיו וְאֶת אֱגוֹזֵי הַנַּעַר וְלֶחֶם גָּדוֹל וְלֹא שָׂבֵעַ .

בנים רובאלרים פב ייג'י דיר . סניג' (זכר) רובאלריג' ייג'י דג'יל אידי . שרה ! סניג' רובאלריג' פב פחאלי דיר . ביזים רובאמיז סיזיג' רובאג'יז גיבי דאר דיר . שרה ורבקה קיז קרדאשימיג' רובאלריני גיידילר ; אנלריג' רובאלרי ייג'י דג'יל אידי . בו מסרלי אדם פב פאקיר דיר . או גנדי רובאלרין דון אקאמא סאטדי . בן דון או זנג'ין מסרלי האנימי גורדים ; אניג' רובאלרי פב פחאלי אידי . בן דון מסרלי פשאלרי גורדים ; אנלריג' רובאלרי בייאז אידי . אנלריג' רובאלרי בנים רובאלרים גיבי כג'יש אידי . בו פשאניג' אטלרי אג'אמיג' אשכלרינא בג'ייר . קיזקרדאשים סניג' ססיג'י אשיטמדי – סן, קיז קרדאשים, בנים ססימי אשיטמדיג'. שרה ורבקה ! סיז ביזים ססימיזי אשיטמדיג'יז . שרה ! סן בנים רובאלרימי נא איצון גיידיג' ? בן פאדשאהי וא אניג' בג'אטירלריני גורדים . אניג' ג'בבארלרי (בג'אטירלרי) . אירפיטלר גיבי ביוכ דיר . בן מליכהיי וא אניג' ג'בבארלריני גורדים ; אנלר אירפיטלרא בג'זייר .

אחותי ! את לא שבעת כי לא אכלת את רמוניך . הגבור הזה המית את המורינו . אבי ! חמוריך חזקים וטובים כסוסי הנשיא . אמי ! סוסיך דומים לחמורי העבד . הסוס הזה עצל כחמור העבד . אחותי ! למה לא שלחת לאבי את האגרת אשר כתבת ? הנשיאים המצרים העשירים האלה לבשו אתמל מעילים יקרים ; אנחנו לבשנו היום את מעיליהם . אחותי ! מדוע לא סגרת את הפתח הלילה ? הלילה איש רע גנב את מעילי אבי . אני לא ראיתי את מעיליו . אחותי ! קולך ערב מאד . אני שמעתי את קול הכלה הזאת . קולה ערב ושיריה טובים מאד .

סאנדוק לר גיבי אגיר דיר . בו פאקיר מואבלי קרינג באשינג אגריסי גיבי אגרי אולמדי . סיזיג אשכלריגיז ביזים אטלרימיז גיבי זיירכ דיר . קיזקרדאשים וא אנאם ! סיזיג אטלריגיז ביזים אשכלרימיז קדר טנבל דיר . קיזים ! סניג רובאג בו זנגין אגאייג גיובלרי קדר פחאלי דיר . בו זנגין ניג קיזי טנבל דיר ; אניג (נקבה) רובאסי בו חלאייגיג רובאסי גיבי כירלי דיר . קיזים ! סן נארלריגי יידיג . בן נארלרימי יימדים . קיזקרדאשים ! סן דויידיג בן דויימדים . בן אשכלרימי וא אטלרימי בו זנגין אגאלרא סאטדים .

אמי מכרה את חמוריה למשנים הגדולים האלה. אחותי ! למה לא שלחת את חמוריך לבתי ? בתי ! תפוחיך לא היו טובים כאגוזיך. אגוזינו לא היו גדולים כאגוזיהם . חמוריהן לא היו עצלים כחמורינו. יצחק נתן לי את רמונו ; אני אכלתי את רמונו. אחותי נתנה לך את תפוחה. אתה לא אכלת את תפוחה. המשנים האלה מכרו לאבי את סוסיהם ; אבי קנה את סוסיהם . השפחה הזאת מכרה לדודי את אגוזיה . דודי קנה את אגוזיה . השפחה המצרית הזאת והמינקת המואביה ההיא מכרו לי את חמוריהן . אני מכרתי לך את חמוריהן . המלך הזה אהב את גבוריו . גבוריו היו חזקים ויפים . אחותי ואמי נתנו את לבושן ליהודית העניה הזאת והיא לא לקחה את לבושן . אחי ודודי לא מכרו לי את סוסיהם ; סוסיהם היו יפים מאד .

בבאמיג טורכיסי פכ איידיר . אקאמיג טורכולרי איי דגיל אידי . קיז קרדאשים יאזדיגי טורכו בו דיר . קרדאשים טורכוסיני בוגון יאזדי . קרדאשים טורכולריני אובירסיגון יאזדי . קיזקרדאשיג טורכיסיני חצאן יאזדי ? או טורכוסיני בוגון יאזדי . בן אניג טורכולריני דון דיגלדים (אשיטדים) . אניג (נקבה) טורכולרי פכ איי דיר . קרדאשים ! סניג טורכוג בגאית איי דיר . קרדאשים ! סניג טורכולריג קיז קרדשימיג טורכולרי גיבי איי דגיל אידי . בן סניג טורכולריגי כתאב אוזרינא יאזדים . שרה ! דון סניג טורכולריגי כים אשיטדי ? בנים טורכולרימי מליכה אשיטדי . בנים טורכומי מליכה אשיטמדי . בנים טורכולרים איי דגיל אידי . ביזים נארלרימיז פכ ביוכ דיר . ביזים אלמאמיז נאר גיבי קירמיזי דיר . ביזים טורכולרימיזי דיגליין זנגין פשאלר בונלר דיר . ביזים טורכומיזי דיגליין עקללי חאנים בו דיר .

שָׂרָה וְרִבְקָה ! מָתַי כְּתַבְתֶּן אֶת שִׁירֵיכֶן ? אֲנַחְנוּ כָּתַבְנוּ שִׁלְשֹׁם אֶת שִׁירֵינוּ . שְׁמוּאֵל וְיִצְחָק ! מָתַי אֲכַלְתֶּם אֶת רִמּוֹנֵיכֶם ? אָכַלְנוּ אֶת רִמּוֹנֵינוּ

מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לֹא נָתְנוּ לִיהוֹיָקִים וְלִידִידְיָה אֶת רִמּוֹנֵיהֶם .
יְהוֹיָקִים וְאַהֲרֹן דּוֹמִים לָאֱוִילִים .
הַנָּהָר הַזֶּה דּוֹמֶה לִיאוֹר מִצְרַיִם .
אַתֶּם גְּדוֹלִים וְגִבּוֹרִים כָּעֲנָקִים .
אָבִי וְאִמִּי יָשְׁבוּ בַּאֲרָם .
הַשִּׁפְחָה הַזֹּאת הָלְכָה בַּחֲשֵׁכָה ; הִיא נָפְלָה פִּתְאֹם .
הַמִּשְׁנִים הָאֵלֶּה דּוֹמִים לַעֲנָקִים .
הָעֲנָקִים הָאֵלֶּה הָיוּ בִּירוּשָׁלַיִם .
חֳלִי הָעֶבֶד הַזֶּה דּוֹמֶה לָחֳלִי הַשִּׁפְחָה הַזֹּאת .
בָּאֳנִיָּה הַמְּלֵאָה הַזֹּאת יֵשׁ תַּפּוּחִים וְרִמּוֹנִים .

משה ואהרן יהויקים גֿא וא ידידיה גֿא נארלריני וירמדילר .
יהויקים ואהרן דלילרא בֿנֿזרלר .
בו אוֿזן מסר נילינא בֿנֿזר .
סיז אירפֿיטלר קדר ביוכ וא ג׳בבאר סינֿיז.
בבאם וא אנאם ארם דא אוטורדילר .
בו חלאייק קראנֿליק דא גזדי (גזר אידי) ; או אפאנסיז דושדו (ייֿגילדי) .
בו פשאלר אירפֿיטלרא בֿנֿזייר :
בו אירפֿיטלר ירושלם דא אידילר .
בו קולונֿ כפֿסיזליגֿי או חלאייגֿינֿ כפֿסיזליגינא בֿנֿזייר .
בו דולו גמידא אלמאלר וא נארלר ואר .

אֲחוֹתִי וְאִמִּי ! אַתֵּן לֹא שְׁמַעְתֶּן אֶת שִׁירֵי הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּגַן הַנָּשִׂיא . רִבְקָה ! אַתְּ לֹא שָׁמַעַתְּ אֶת שִׁירַי . הָעֲנָקִים הָאֵלֶּה שָׁחֲטוּ אֶת סוּסֵיהֶם . לָמָּה שְׁחַטְתֶּם אֶת חֲמוֹרֵיכֶם ? מָתַי שָׁמְעָה אִמִּי אֶת שִׁירֵי אֲחוֹתִי ? אִמִּי שָׁמְעָה אֶת שִׁירֶיהָ הַיּוֹם . רִבְקָה ! לָמָּה לֹא כָּתַבְתְּ אֶת שִׁירַיִךְ עַל סֵפֶר ? אֲחוֹתִי ! אֲנִי כָּתַבְתִּי אֶת שִׁירַיִךְ עַל סֵפֶר כַּאֲשֶׁר אָמְרָה לִי אִמִּי . גִּבּוֹרֵי הַמֶּלֶךְ הָיוּ גְּדוֹלִים כָּעֲנָקִים הָהֵם אֲשֶׁר רָאִיתִי בִּירוּשָׁלַיִם ; הָעֲנָקִים הָאֵלֶּה הָיוּ אֶתְמוֹל בִּלְבוּשׁ שָׁחוֹר וְהַיּוֹם לְבוּשָׁם לָבָן · לְבוּשׁ שָׂרָה וְרִבְקָה הָיָה אֶתְמוֹל אָדֹם וְהַיּוֹם לְבוּשָׁן שָׁחוֹר . תַּפּוּחַי טוֹבִים כְּרִמּוֹנֶיהָ (כְּרִמּוֹנַיִךְ). אֲחוֹתִי ! אַתְּ שָׁכַחַתְּ אֶת אֱגוֹזַיִךְ עַל הַשֻּׁלְחָן . אֱגוֹזֵינוּ טוֹבִים כֶּאֱגוֹזֵי הַנַּעַר הַזֶּה . לֹא אָכַלְנוּ אֶת אֱגוֹזֵינוּ . מֹשֶׁה וְיִצְחָק ! מַדּוּעַ לֹא אֲכַלְתֶּם אֶת אֱגוֹזֵיכֶם ? הַיְּהוּדִים הָעֲשִׁירִים מָכְרוּ אֶת סוּסֵיהֶם בִּירוּשָׁלַיִם . הָעֶבֶד הַזֶּה וְהַשִּׁפְחָה הַזֹּאת לֹא מָכְרוּ אֶת אֱגוֹזֵיהֶם . הַתַּפּוּחִים הָאֵלֶּה דּוֹמִים לָאֱגוֹזִים . הַתֵּבָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת דּוֹמָה לָאֳנִיָּה .

אנאנֿ קיז קרדאשים גֿיבי עקללי דיר . בו בייאז גֿובאלרי סאטמיש פֿוקרא קרי קיזקרדאשימא בֿנֿזייר. קיזקרדאשים גֿידיגֿי רובא קיז קרדאשינֿינֿ רובאסי קדר בייאז דיר . בו גֿלינלרי אלאן כוייבֿלר או גֿלינלרי אלאן פֿוייבֿלר קדר שירין דגֿיל אידי . בו פֿוקרא חלאייק סאטדיגֿי אשכלר בבאמינֿ אשכלרי קדר זיירכ דגֿיל אידי . בנים אשכלרים בו זנגֿין מסרלי קרינֿינֿ אשכלרינא בֿנֿזמייר אידילר . בו ביוכ סאנדוקלר דולו

לְבוּשׁ , ז׳ (I) לִבְּאִס,רוּבּא   מַלְבּוּשׁ, ז׳ (I) לִבְּאִס, רוּבּא   שָׂבַע , דוויידי ,
גִּבּוֹר , ז׳ (I) בָּגָאטִיר. גִ׳בִּבְּאר   לָבַשׁ , גיידי ,   צוֹאָה , כִּירְלִי ,
כְּסִיל , ז׳ (I) שַׁאשְׁקִין, דלי.   שָׁבַח , אונגוטדי .   נָהָר , ז׳ אוֹזֶן ,
שִׁיר , ז׳ (I) טוּרְכִּי. טוּרְכּוּ   שָׁלַח , יוּלְלָאדִי. גוֹנְדוֹרְדִי.   כַּאֲשֶׁר , נַסְלִי כִּי , גִיגִיא כִּי

הַנָּהָר הַזֶּה רָחָב כִּיאוֹר מִצְרָיִם ׃	בו אוון מסריג נילי קדר כניש דיר .
לֹא שָׁמַעְתִּי אֶת שִׁירֵי דוֹדִי .	אקאמיג טורכילריני אשיטמדים .
אָחִי ! לָמָּה צוֹאָה לְבוּשְׁךָ אֲשֶׁר לָבַשְׁתָּ הַיּוֹם ?	קרדאשים! בוגון גיידיגיג רובאג נא איצון כירלי דיר ?
הָעֶבֶד שָׁפַךְ שֶׁמֶן עַל לְבוּשִׁי .	קול רובאם אוזרינא יאג דוכדי .
שְׁלֹמֹה ! תַּפּוּחֲךָ לֹא הָיָה אָדוֹם כְּתַפּוּחִי.	שלמה ! סניג אלמאג בנים אלמאם גיבי אל דגיל אידי .
אֲחוֹתִי ! לָמָּה לֹא אָכַלְתְּ אֶת רִמּוֹנֵיךְ ?	קיזקרדאשים ! נאאיצון נארלריני יימדיג?
יְהוֹיָקִים ! תַּפּוּחֶיךָ לֹא הָיוּ טוֹבִים .	יהויקים ! סניג אלמאלריג איי דגיל אידי .
אֲנִי רָאִיתִי אֶת רִבְקָה וְאֶת סוּסֶיהָ .	בן רבקהיי וא אניג אטלריני גורדים .
תַּפּוּחֵי הָעֶבֶד הַזֶּה דּוֹמִים לְרִמּוֹנֵי הָעֶבֶד הַהוּא ׃	בו קולוג אלמאלרי או קולוג נארלרינא בגזר .
אִמִּי ! לְבוּשֵׁךְ כִּלְבוּשׁ אֵם דּוֹדֵךְ .	אנאם ! סניג רובאג אקאגיג אנאסיניג רובאסי גיבי דיר .
הַשִּׁירִים הָאֵלֶּה — הֵם שִׁירֵי שְׁלֹמֹה וְדָוִד ; אֲנִי כָּתַבְתִּי אֶת שִׁירֵיהֶם כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי .	בו טורכולר שלמה ניג ודוידג טורכולרי דיר; בן אנלריג טורכולריני אשיטדיגים גיבי יאזדים .
אֲחוֹתִי אָכְלָה אֶת רִמּוֹנָהּ .	קיזקרדאשים (גנדי) נארינו יידי .
קוֹל שָׂרָה וְרִבְקָה עָרֵב מְאֹד , אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת שִׁירֵיהֶן הַיּוֹם .	שרה ניג ורבקה ניג ססי פכ דאטלי דיר ; בן בוגון אנלריג טורכולריני אשיטדים .
אָבִי הִכָּה הַיּוֹם אֶת הָעֶבֶד , כִּי גָנַב אֶת חֲמוֹרוֹ .	בבאם בוגון קולי דוגדי . זירא אניג אשגיני צאלדי.
יְדִידְיָה וְדָוִד ! לָמָּה לֹא אֲכַלְתֶּם אֶת תַּפּוּחֵיכֶם ?	ידידיה ודוד ! נא איצון אלמאלריניזי יימדיניז ?
אָבִי וְדוֹדִי ! לָמָּה לֹא לְבַשְׁתֶּם אֶת מְעִילֵיכֶם ?	בבאם וא אגאם ! נא איצון ג׳ובאלריניזי גיימדיניז ?
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לֹא אָכְלוּ אֶת תַּפּוּחֵיהֶם .	משה ואהרן אלמאלריני יימדילר .
אֲחוֹתִי וְאִמִּי מַדּוּעַ לֹא אֲכַלְתֶּן אֶת רִמּוֹנֵיכֶן?	קיזקרדאשים וא אנאם ! נא איצון נארליניזי יימדיניז ?

בגׄוייר סיגׄיז . קרדאשים וא אנאם ! סיז ירושלם אוזרינדא פארשאהליק אידן מליכה יא בגׄוייר סיגׄיז . אנלר (נקבה) בו מסרלי חלאייק גׄא בגׄוייר . בו מואבלי דאיא קרדאשימיגׄ דאיאסינא בגׄוייר . בן בוגון יצחק ני וא דוד ני גׄורדים ! אנלר זנגין מסרלי פשאלרא בגׄוייר . ביז (זכר) זנגין אגׄלרא בגׄוייר איז . ביז מסרלי בגלרא בגׄוייר איז . ביז ייגׄיט ארסלאנלר גיבי קוותלי איז . קיזים ! נא איצון בו מוחורלי מכתובי אלדיגׄ ? קיזים ! נא איצון בו מוחורלי מכתובי אצדיגׄ ? קיז קרדאשים ! נא איצון קאפויי אצדיגׄ וא סוגׄרא אורטמדיגׄ .

§ 14

א. אָרָם , מַמְלֶכֶת אַדִי — בַּאֲרָם , ארם דא .
חֲשֵׁכָה קראגׄליק . — בַּחֲשֵׁכָה , קראגׄליק דא.
חֳלִי , חסטאליק . — כָּחֳלִי , חסטאליק גיבי.
עֲנָק , אירפים . — לַעֲנָק , אירפימא .
אֱוִיל , שאשקין . — לֶאֱוִיל , שאשקינא .

ב. יְרוּשָׁלַםִ , ירושלם (שהר אדי) — בִּירוּשָׁלַםִ , ירושלם דא .
יְדִידְיָה , יְדִידְיָה (אד) — כִּידִידְיָה , יְדִידְיָה גיבי .
יְהוֹיָקִים , יְהוֹיָקִים . (אד) — לִיהוֹיָקִים , יהויקים גא .

ג.

I	שם יחיד			שם רבים		
מוכרי	סוּס , אַט .			סוּסִים , אטלר .		
נסמך	סוּס הַמֶּלֶךְ , פארשאהיגׄ אטי.			סוּסֵי הַמֶּלֶךְ , פארשהיגׄ אטלרי .		
	לזכר	לנקבה		לזכר	לנקבה	
כנוי יחיד	סוּסִי	סוּסִי	בנים אטים	סוּסַי	סוּסַי	בנים אטלרים
	סוּסְךָ	סוּסֵךְ	סניגׄ אטיגׄ	סוּסֶיךָ	סוּסַיִךְ	סניגׄ אטלריגׄ
	סוּסוֹ	סוּסָהּ	אניגׄ אטי	סוּסָיו	סוּסֶיהָ	אניגׄ אטלרי
כנוי רבים	סוּסֵנוּ .	סוּסֵנוּ	ביזים אטימיז	סוּסֵינוּ	סוּסֵינוּ	ביזים אטלרימיז
	סוּסְכֶם	סוּסְכֶן	סיזיגׄ אטיגׄיז	סוּסֵיכֶם	סוּסֵיכֶן	סיזיגׄ אטלריגׄיז
	סוּסָם	סוּסָן	אנלריגׄ אטי	סוּסֵיהֶם	סוּסֵיהֶן	אנלריגׄ אטלרי

הַמְלַמֵּד . אֲחוֹתִי , אַתְּ לֹא שָׁמַעַתְּ אֶת קוֹל בַּת הַמֶּלֶךְ . אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי אֶת הַמִּשְׁנִים אֲשֶׁר כָּתְבוּ אֶת הָאִגֶּרֶת הַחֲתוּמָה הַזֹּאת . אַתְּ , אֲחוֹתִי , לֹא יָדַעַתְּ אֶת הַשִּׁפְחָה הַמִּצְרִית אֲשֶׁר בָּרְחָה אֶתְמוֹל מִן הַגָּן . אֲנַחְנוּ שָׂמַחְנוּ כִּי בָא אָבִי הַיּוֹם ! מַדּוּעַ אֲחוֹתִי לֹא שָׂמַחַתְּ אַתְּ ? הָעֶבֶד הַזֶּה דּוֹמֶה לְגְבִיר . בֵּן הַשִּׁפְחָה הַמִּצְרִית וְהָעֶבֶד הַזֶּה דּוֹמִים לְגְבִירִים . הַמִּשְׁנִים הָאֵלֶּה לֹא גָּנְבוּ אֶת הַזָּהָב . הֵם נְקִיִּים . הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה טוֹבִים . הַמַּעֲשִׂים הָהֵם לֹא הָיוּ טוֹבִים . אָבִי עָשָׂה מַעֲשִׂים טוֹבִים . אֲחוֹתִי ! לָמָּה לֹא לָקַחַתְּ אֶת הַטַּבַּעַת הַיְקָרָה אֲשֶׁר נָתְנָה אִמִּי ? אֵלֶּה הַמִּשְׁנִים אֲשֶׁר נָגְחָה הַפָּרָה הַחֲזָקָה וְהַבְּרִיאָה אֲשֶׁר קָנָה דּוֹדִי אֶתְמוֹל . אֵלֶּה הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ לְאָבִי . פְּרִי הַתְּאֵנָה הַזֹּאת מָתוֹק כִּדְבַשׁ . אֲחוֹתִי וְאִמִּי דּוֹמוֹת לְבַת הַמֶּלֶךְ .

שרה ורבקה ! אתן לא שמעתן היום את קול הנשיאים אשר היו בגן דודי . המשנים האלה שמחו מאד . אבי הביא היום תפוחים אגוזים ורמונים טובים . מי הביא לאמך את האגרת הפתוחה הזאת . זאת הפרה אשר נגחה את המשנים ההם . שלמה ואהרן ! אתם לא אכלתם את פרי התאנה הטובה הזאת . נקיים אנחנו כי לא שפכנו את הדם . נקיה את אחותי כי לא שפכת את הדם . העבד הזה והשפחה הזאת היו חולים מאד . המלכה אשר מלכה על ירושלם חולה מאד . זאת המלכה היפה אשר מלכה על ירושלם . אחי ודודי , למה לא אהבתם את המשנים המצרים ההם ? אחותי ואמי ! למה לא אהבתן את השפחה העברית הזאת ? המינקת אהבה מאד את אחותי . צרור אחי מלא כסף וזהב . החרש אשר עשה את התבה הגדולה הזאת חולה מאד . בת החרש אשר עשה את האניה הזאת חולה מאד .

דון גֿורדוגים קיז וא בבאם אוֿבירסי גון סאטון אלדיג׳י מסרלי חלאייק דילבר דג׳יל אידי . בו פוקרא קרינג׳ אוגלו וא קרדאשים ייג׳יט ארסלאנלרא בנֿזייר . בו מואבלי חלאייק בגֿאית כפסיז דיר . כפסיז מסרלי חלאייק בו דיר . כפסיז פשאלר בונלר דיר . קיז-קרדאשים וא אנאם כפסיז אידי . בו טוגרב טירכיי יפאן אוסטא כפסיז דיר . בו גמיי יאפן אוסטאייג׳ קיזי דילבר דיר . אציק מכתוב בו דיר . מוהורלי מכתוב בו דיר . בו גג׳א בלקייאן בויוב וא עיידין יילדיזלרי סן גֿורמדיג׳ . בו פארלק יילדיזלר גונשא בנֿזייר . בו כסא דא חיץ ביר שיי יוק דיר . קיז-קרדאשים ! בבאם דון גטירדיג׳י אינג׳יר דירגֿיניג׳ מייבאסיני נא איצון יימדיג׳ . בו דירגֿיג׳ יימישי אינג׳ר דירגֿיניג׳ יימישינא בנֿזייר . ביז כפסיז איז . ביז (נקבה) כפסיז איז . סיז (זכר) כפסיז סיג׳יז . סיז (נקבה) כפסיז סיג׳יז . סיז (זכר) ייג׳יט ארסלאנלרא

הַמִּשְׁנִים הָאֵלֶּה יָפִים כִּכְפִירִים .	בו פשאלר ייגיט ארסלאנלר גיבי דילבר דיר .
הָאֱגוֹזִים אֲשֶׁר הֵבִיא דוֹדִי אֶתְמוֹל הָיוּ קָשִׁים מְאֹד .	דון אקאם גטירדיגי ג׳ויזלר פֿכ קאטי אידילר .
הָאָמָה הַמּוֹאֲבִיָּה יָפָה מְאֹד .	מואבלי חלאייק בגאית דילבר דיר .
הַפֵּרוֹת אֲשֶׁר מָכְרָה אֶתְמוֹל הָאִשָּׁה הָעֲנִיָּה הַזֹּאת הָיוּ יָפוֹת מְאֹד .	דון בו פוקרא קרי סאטדיגי סיגירלר פֿכ דילבר אידי .
בֶּן הַמֶּלֶךְ וְאֵם הַמַּלְכָּה יָפִים מְאֹד .	פאדשאהיג אוגלו וא מליכהייג אנאסי פֿכ דילבר דיר .
יִצְחָק וְרִבְקָה הָיוּ יָפִים מְאֹד .	יצחק וְרִבְקָה פֿכ דילבר אידילר .
שָׂרָה וְרִבְקָה הָיוּ יָפוֹת מְאֹד .	שרה ורבקה פֿכ דילבר אידילר .
בִּצְרוֹר אָבִי יֵשׁ כֶּסֶף וְזָהָב .	בבאמיג כסאסינדא גומיש וא אלטין ואר .
בִּצְרוֹר הָאָמָה הַיָּפָה הַזֹּאת אֵין מְאוּמָה .	בו דילבר חלאייקניג כסאסינדא חיץ ביר שיי יוק דיר .
גְּבוּל כֶּרֶם אָבִי קָרוֹב לִגְבוּל גַּן הַמֶּלֶךְ .	בבאמיג באגיניג סינורי פאדשאהיג בחצאסיניג סינורינא יאקין דיר .
הָעֶבֶד הַזֶּה וְהָאָמָה הַזֹּאת עֲשִׁירִים כִּגְבִירִים .	בו קול וא בו חלאייק בגלר גיבי זנגין דיר .
אֲחוֹתִי דוֹמָה לְבַת הַנָּשִׂיא הֶעָשִׁיר הַזֶּה .	קיזקרדאשים בו זנגין אגאייג קיזינא בגזר .
פְּרִי הַתַּפּוּחַ הַזֶּה דוֹמֶה לִפְרִי תְאֵנָה .	בו אלמא דירגיניג מייבאסי אינג׳יר דירגיניג מייבאסינא בגזר .
הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר יָשְׁבָה בְּכֶרֶם דוֹדִי חוֹלָה מְאֹד .	אקאמיג באגינדא אוטורן חלאייק פֿכ חסטא דיר .
אָבִי וְאִמִּי אָהֲבוּ אֶת אָחִי כִּי חָכָם הוּא .	בבאם וא אנאם קרדאשימי סוודילר , זירא או עקללידיר .
אִמִּי אָהֲבָה אֶת אֲחוֹתִי כִּי חֲכָמָה הִיא מְאֹד .	אנאם קיזקרדאשימי סוודי זירא או פֿכ עקללי דיר .
אֲחוֹתִי וְאִמִּי ! אַתֵּן לֹא אֲכַלְתֶּן פְּרִי מָתוֹק כִּפְרִי הַתְּאֵנָה הַזֹּאת .	קיזקרדאשים וא אנאם ! סיז בו אינג׳יר דירגיניג מייבאסי גיבי דאטלי מייבא יימדיגיז .
הַתַּפּוּחַ אֲשֶׁר אֲכַלְתֶּם הָיָה מָתוֹק כִּפְרִי תְאֵנָה .	יידיגיגיז אלמא אינג׳יר דירגיניג מייבאסי קדר דאטלי אידי .

רִבְקָה ! לָמָּה בָּרַחַתְּ אֶתְמוֹל מִן הַבַּיִת . מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן ! לָמָּה בְּרַחְתֶּם מִן הַכֶּרֶם הַלַּיְלָה . שְׁלֹמֹה וְדָוִד בָּרְחוּ מִן הַגַּן . בִּתְּךָ לֹא שָׁמְעָה אֶת קוֹל

כתאבי יאזן עקללי מסרלי (קרי) לר בונלר דיר . ביז דון בו אוכסב דאגלר דן אנדיכ .

§ 13

כְּפִיר , ייגִיט ארסלאן . צְרוֹר , טווּנציכ . כֵּסֶא .

תְּאֵנָה , נ׳ . אינג׳יר דירגי .

א. כִּכְפִיר , ייגיט ארסלאן גיבי .
בִּצְרוֹר , כסא דא .
לִתְאֵנָה , אינג׳יר דירגינא .

ב. שָׁמַע , אשיטטי . שָׁמַעַתְּ נ׳ , אשיטטיג
בָּרַח , קצדי . בָּרַחַתְּ נ׳ , קאצדיג
יָדַע , בילדי . יָדַעַתְּ נ׳ , בילדיג
שָׂמַח , סווינדי . שָׂמַחַתְּ נ׳ , סווינדיג

ג. מִשְׁנֶה , ז׳ , פשא . מִשְׁנִים , פשאלר .
מַעֲשֶׂה , ז׳ , איש מַעֲשִׂים , אישלר .

	(יחיד)		(רבים)	
ד.	ז׳ יָפֶה	נ׳ יָפָה דילבר .	ז׳ יָפִים	נ׳ יָפוֹת דילבר לר .
	קָשֶׁה	קָשָׁה קאטי ;	קָשִׁים	קָשׁוֹת קאטילר .
	חוֹלֶה	חוֹלָה הסטא .	חוֹלִים	חוֹלוֹת הסטאלר
	דּוֹמֶה	דּוֹמָה בנזייר .	דּוֹמִים	דּוֹמוֹת בנזיירלר .

פְּרִי , ז׳ יימיש . מייבא .	צְרוֹר הַכֶּסֶף , אַקצא כססי .	מַדּוּעַ , נא־איצון .
גְּבִיר , ז׳ . בֵּג .	מְאוּמָה , חיץ ביר שיי .	אָהַב , סֵוְדִי .
גְּבוּל , ז׳ . סִינור .	אֵין מְאוּמָה , חיץ ביר שיי יוק דיר .	עָשָׂה , יאפדי .
אִגֶּרֶת , נ׳ , מַכְתּוּב .	לָמָּה , נא־איצון .	עָשִׂיתִי , יאפדים .

בִּצְרוֹר הַכֶּסֶף אֵין מְאוּמָה .	פרא כסאסינדא חיץ ביר שיי יוק דיר .
פְּרִי הָעֵץ הַזֶּה דּוֹמֶה לִפְרִי הַתַּפּוּחַ .	בו דירגינ מייבאסי אלמא דירגיניג מייבאסינא בנזור .
הָעֵץ הַזֶּה דּוֹמֶה לִתְאֵנָה .	בו דירכ אינג׳יר דירגינא בנזור .
הַנְּשִׂיאִים הָאֵלֶּה דּוֹמִים לִכְפִירִים .	בו אגאלר ייגיט ארסלאנלרא בנזורלר .
אֲחוֹתִי ! אַתְּ לֹא שָׁמַעַתְּ אֶת קוֹל אָבִי .	קיזקרדאשים ! סן בבאמיג ססיני אשיטמדיג .

ביז בו אוכסב בורג׳לרדא אוטורמדיק. קיזים וא אנאם ! סיז בו דאג דן דון אנדיגיז . ביז בו אוכסב דאגדן דון אנמדיב . בן בו יילאנלר גיבי ביוב יילאנגר גורמדים . בן בו גמילר גיבי דולו גמילר גורמדים . בן בו אלמאלר גיבי איי אלמא לר יימדים . ביז בו ג׳ויזלר גיבי איי ג׳ויזלר יימדיב . קיז-קרדאשים ! סן בו נארלר גיבי ביוב נארלר יימדיג . בבאם בו ג׳ובאלר גיבי פהאלי ג׳ובאלר סאטון אלמדי . בו פוקרא חלאייק וא בו זנגין חאנים מסרלי דיר. בבאם וא אנאם יהודי דיר . קיז-קרדאשים וא אנאם יהודי דיר . רבקה ושרה סיז קבחתסיז סיגיז. משה ואהרן ! סיז פוקרא סיגיז. משה ואהרן ! סיז בו סמיז וא איי אינכלרי (סיגירלרי) בו מסרלי חלאייק גא דון סאטדיגיז .

אנחנו לא התמנו את הספר אשר כתבנו היום . לא ראיתי מינקת חכמה וטובה כמינקת בן המלך . האניה הזאת ריקה היא . האמה ההיא עניה כמינקת המצרית הזאת . אנחנו לא פתחנו את התבות המלאות והסגורות אשר הביא אבי . לא ראיתי גברת הרוצה כגברת הזאת . משה ואהרן לא מכרו את הפרות האלה . הנביאים הקדושים האלה נקיים . משה ואהרן ! עניים אתם . שרה ורבקה עניות . אחותי ! עניה את . אבי ואמי לא היו עניים . זאת האשה העניה אשר מכרה את הפרות השמנות האלה. אתה האיש אשר קנה את המעילים היקרים האלה. אין פה חתן חכם כחתן הזה . אין איש בריא וחזק כיהודי הזה . המצרית הזאת מינקת בן המלך . המואביות ההן לא היו עניות כעבריות האלה . המואביות העניות האלה מכרו את הפרות השחורות והשמנות ההן . המצרית הזאת עשירה כגברת העברית ההיא .

בו יהודילר זנגין דיר . או ישראל לר פוקרא דיר . בו זנגין מיסירלי לר קבחתסיז דגיל אידי . בו קבחתסיז חלאייק מיסירלי דיר . בו מסרלי קרי קבחתסיז דיר . בו מיסרלי (קרי) לר קבחתסיז דיר . או מיסרלי לר בו יהודי לר קדר זנגין דגיל אידילר . בו מואבלי (קרי) לר ישראל (קרי) לר גיבי עקללי דיר . בו יילדיזלר גיבי פארלק יילדיזלר כים גורדו ? בו אטלר גיבי סאגלם אטלר כים גורדי ? או אינכלר גיבי סמיז וא איי אינכלר כים סאטדי ? בו יאיי גיבי אגיר יאיי בן קורמדים. סן, קיז-קרדאשים . או סמיז אינכלר גיבי אינכלר סאטמדיג . שרה ורבקה ! בו כתאב גיבי פהאלי כתאב סיז יאזמדיגיז . בו אב גיבי אוכסב אבדא ביז אוטורמדיק . בו דילבר בחצא דא פאדשאהיג אוגלוניג דאיאסי אוטורדי. שרה ! סן בו ביוב באג גיבי ביר איי באג סאטדיג . רבקה ! סן בו איי באג גיבי ביר איי באג דא אוטורדיג . בו כתאבי יאזן עקללי מסרלי (קרי) בו דיר . בו

הַנַּעַר הַזֶּה אָח לֶעָנִי הַהוּא .	בו אוגלאן או פוקראיא קרדאש דיר .
לֹא רָאִיתִי אִישׁ דַּל וְחוֹלֶה כֶּעָנִי הַזֶּה .	בו פקיר גיבי אריק וא חסטא גורמדים .
הַמֶּלֶךְ בָּא בָּאֳנִיָּה אֲשֶׁר רָאִיתָ אֶתְמוֹל .	פאדשאה סן דין גורדוגיג גמידא (גמי אילן) גלדי .
אָחִי הָיָה חָכָם כֶּחָרָשׁ הַזֶּה .	קרדאשים בו אוסטא קדר עקללי אידי .
אָחִי, מִי נָתַן לְךָ אֶת הַחֲבַצֶּלֶת הַיְבֵשָׁה הַזֹּאת .	קרדאשים, סנא בו קורו לאלײ כים וירדי?
אֲנַחְנוּ לֹא דָרַכְנוּ אֶת הַקֶּשֶׁת הַכְּבֵדָה הַזֹּאת .	ביז בו אגיר יאיי קורמדיק .
הָעִבְרִים הָעֲנִיִּים הָאֵלֶּה נְקִיִּים .	בו פוקרא יהודילר ניחק דיר (קבחתסיז דיר) .
אָחִי וְאָבִי חֲכָמִים כַּמִּצְרִים הָאֵלֶּה .	קרדאשים וא בבאם בו מסרלי גיבי עקללי דיר .
לֹא רָאִיתִי עָנִי כָּעִבְרִים הָעֲנִיִּים הָאֵלֶּה .	בו פוקרא יהודילר גיבי מיסכין גורמדים .
הַתּוֹלַעַת אֲשֶׁר רָאִיתָ לְבָנָה הִיא .	סן גורדוגיג קורד — או בייאז דיר .
הַשִּׁפְחָה פָּתְחָה אֶת הַדֶּלֶת הַסְּגוּרָה .	חלאייק אורטוכ קאפויי אצדי .
הַדֶּלֶת הַזֹּאת פְּתוּחָה וְהַדֶּלֶת הַהִיא סְגוּרָה .	בו קאפו אציק או קאפו אורטוכ דיר .

הַנְּשִׂיאִים אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בַּבַּיִת הַגָּבוֹהַּ הַזֶּה הָלְכוּ אֶתְמוֹל לְגַן הַמֶּלֶךְ . הַשִּׁפְחָה הַמִּצְרִית אֲשֶׁר יָשְׁבָה בְּכֶרֶם אָבִי נָתְנָה לִי אֶת הַטַּבַּעַת הַיְקָרָה הַזֹּאת . הַתּוֹלַעַת אֲשֶׁר רָאִיתָ גְּדוֹלָה כַּתּוֹלַעַת אֲשֶׁר רָאִיתִי . הַטַּבַּעַת אֲשֶׁר מָכְרָה הָאָמָה הָעִבְרִית יְקָרָה כַּטַּבַּעַת אֲשֶׁר קָנָה דוֹדִי אֶתְמוֹל . הַמֵּינֶקֶת הַמּוֹאֲבִיָּה דָּרְכָה אֶת הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר נָתְנָה לִי בַּת הָאִישׁ הַמִּצְרִי . אָבִי וְאִמִּי ! אַתֶּם לֹא דְּרַכְתֶּם אֶת הַקֶּשֶׁת . אֲחוֹתִי וְאִמִּי ! אַתֵּן לֹא פְּתַחְתֶּן אֶת הַדֶּלֶת הַסְּגוּרָה . הָעֶבֶד הֵבִיא לְאָבִי סֵפֶר חָתוּם . מִי נָתַן לְךָ אֶת הַסֵּפֶר הֶחָתוּם הַזֶּה ? אֲחוֹתִי לֹא כָּתְבָה אֶת הַסֵּפֶר הֶחָתוּם הַהוּא . אִמִּי לֹא חָתְמָה אֶת הַסֵּפֶר אֲשֶׁר כָּתְבָה לְאָבִי . אֲחוֹתִי ! אַתְּ לֹא חָתַמְתְּ אֶת הַסֵּפֶר אֲשֶׁר כָּתַבְתְּ לְאִמִּי . לֹא רָאִיתִי קֶשֶׁת כְּבֵדָה כַּקֶּשֶׁת הַזֹּאת . לֹא רָאִיתִי חָרָשׁ חָכָם כֶּחָרָשׁ הַזֶּה . בָּאֳנִיָּה הַזֹּאת אֱגוֹזִים וְתַפּוּחִים וְרִמּוֹנִים טוֹבִים מְאֹד . לֹא רָאִיתִי כַּלָּה חֲכָמָה כַּכַּלָּה אֲשֶׁר לָקַח דּוֹדִי . לֹא רָאִיתִי אִשָּׁה עֲשִׁירָה כָּאִשָּׁה הַמּוֹאֲבִיָּה הַזֹּאת .

סן, קיז קרדאשים . בו אוכסכ אבדא אוטורדיג . בן או אוכסכ אבדא אוטורמדים . אנאם וא בבאם ! סיז בו אוכסכ בורג׳לרדא אוטורדיגיז .

	(זכר)	(נקבה)	
(יחיד)	נָקִי ,	נְקִיָּה ,	קבחתסיז .
(רבים)	נְקִיִּים ,	נְקִיּוֹת ,	קבחתסיז לר
(יחיד)	עָנִי ,	עֲנִיָּה ,	פוקרא , פַקיר .
(רבים)	עֲנִיִּים ,	עֲנִיּוֹת ,	פוקרא לַר .
(יחיד)	עִבְרִי ,	עִבְרִיָּה או עִבְרִית ,	עבראני , יהודי .
(רבים)	עִבְרִים ,	עִבְרִיּוֹת ,	ישראל לר , יהודילר .
(יחיד)	מִצְרִי ,	מִצְרִית או מִצְרִיָּה ,	מִסְרְלִי .
(רבים)	מִצְרִים ,	מִצְרִיּוֹת ,	מסרלי לר .
(יחיד)	מוֹאָבִי ,	מוֹאֲבִיָּה או מוֹאָבִית ,	מואבלי .
(רבים)	מוֹאָבִים ,	מוֹאֲבִיּוֹת ,	מואבלי לר .

מֵינֶקֶת , נ׳ דאיא	טַבַּעַת , נ׳ . יוזוכ .	חָתַם , מוהורלדי .
גְּבֶרֶת , נ׳ . חאנים .	תּוֹלַעַת , נ׳ , קורד .	דָּרוּךְ , קורולמיש . קורולי .
חֲבַצֶּלֶת , נ׳ . לאלֵי (ציצכ) .	דָּרַךְ , קורדו , באסדי .	סָגוּר , אורטולמיש , אורטולי .
דֶּלֶת , נ׳ . קאפו .	סָגַר , אורטדי ,	פָּתוּחַ , אצילמיש , אציק .
קֶשֶׁת , נ׳ . יַאיי , אוק יאיי .	פָּתַח , אצדי .	חָתוּם , מוהורלנמיש , מוהורלו .

הַמֵּינֶקֶת הָעֲנִיָּה הַזּוֹאת נְקִיָּה , הִיא לֹא גָּנְבָה אֶת הַטַּבַּעַת הַחֲדָשָׁה .	בו פַקיר דאיא פאכ (קבחתסיז) דיר , יוגי יוזוגי או צאלמדי .
הַחֲבַצֶּלֶת אֲשֶׁר נָתְנָה לְךָ אֲחוֹתִי טוֹבָה מְאֹד .	סגא קיזקרדאשים וירדיגי לאלי פכ איי דיר .
בַּתֵּבוֹת הַמְּלֵאוֹת הָאֵלֶּה יֵשׁ כֶּסֶף וְזָהָב .	בו דולו סאנדוקלרדא גומוש וא אלטין ואר דיר .
הַגְּבֶרֶת הַזּוֹאת עֲשִׁירָה כַּמַּלְכָּה הַהִיא .	בו חאנים או מליכה קדר זנגין דיר .
אָבִי עִבְרִי וְאִמִּי מִצְרִית (מִצְרִיָּה) .	בבאם יהודי , אנאם מסרלי דיר .
הַמֵּינֶקֶת הַזּוֹאת וְהַשִּׁפְחָה הַהִיא מִצְרִיּוֹת הֵן .	בו דאיא וא או חלאייק — אנלר מסרלי דיר .
הַיּוֹם רָאִיתִי בַּיְאוֹר פָּרוֹת שְׁמֵנוֹת וְטוֹבוֹת .	בוגון נילדא סמיז וא איי סיגירלר גורדים .
הַבַּיִת אֲשֶׁר מָכְרָה אִמִּי גָּבוֹהַּ כַּמִּגְדָּל הַזֶּה .	אנאם סאטדיגי אב בו בורג׳ קדר אוכסכ דיר .
דּוֹדִי עֶבֶד לַמֶּלֶךְ הַזֶּה .	אקאם בו פאדשאהא קול דיר .
הַתַּפּוּחִים הָאֵלֶּה טוֹבִים כָּרִמּוֹנִים הָהֵם .	בו אלמאלר או נארלר גיבי איי דיר .
אַתָּה , אָחִי , חָכָם כַּמְלַמֵּד הַזֶּה .	סן , קרדאשים , בו מועללים קדר עקללי סין .

דאגדן אנדילר. או כוייבלר אנמדילר. שרה ורבקה סיז דאגדן אנמדיגיז. ביז בוגון דאגדן אנדיכ. שראבי ביז דוכמדיכ. אלמאיי וא נארי ביז יימדיכ. סן קיז קרדשים בו אלמאלרי יימדיג. סיז או נארלרי סאטמדיגיז. אקאמיג קיזי פכ בייודי. בו חלאייק וא בו קרי בגאית בייודילר. סיז (זכר) בו סיגירלרי סאטדיגיז או סיגירלרי סאטמדיגיז. סיז (נקבה) יאגי דוכדיגיז. שראבי דוכמדיגיז. או (נקבה) בו אשכלרי סאטדי או אשכלרי סאטמדי.

בואב וא אוגוז סוזדיגי צוג'וגי סן גורמדיג. בו אוכסכ דאגדן אנמיש גליני סן גורמדיג. בבאם וא אקאם סאטדיגי ג'ובאלר פכ פהאלי אידי. סיז (זכר) יאזדיגיגיז כתאב פכ איי וא ביוכ דיר. שרה ורבקה! סיז יאזדיגיגיז כתאב בגאית פהאלי דיר. בו כוייבלר אלדיגי גלינלר פכ עקללי דיר. ישראל אוזרינא פארשאהליק אידמיש מליכה פכ עקללי דיר. בן דון גורדוגים גמילר דולו אידי. סן בוגון גורדיגיג סאנדוקלר בוש דגיל אידי. אנאם סאקלאדיגי סאנדוקלר דולו דגיל אידי. בבאם דון גטירדיגי חלאייק בו אלמאלר דן יידי. בבאם אוכירסיגון סאטון אלדיגי סיגירלר בו כיציכ צוג'וגי כוזדילר. אניג איצון או כפסיזלנדי וא בוגון אולדי. שרה ורבקה! סיז עקללי סיגיז כי בוגון דאגדן אנמדיגיז. בבאם וא אקאם סאטדיגי סיגירלר סמיז אידי. שרה ורבקה! סיז סאטדיגיגיז סיגירלר סמיז דגיל אידי. בו בייוכ וא בייאז סיגירלר סמיזדיר. בן דון גורדיגים סוטונלר (מצבה לר) אוכסכ אידי. שמואל ויצחק! סיז אלדיגיגיז גלינלר בגאית שירין דיר. קרדאשים! סן אלדיגיג שירין וא עקללי גליני בן גורמדים. בו בייאז סוטונלר (מצבה לר) אוכסכ דיר. או סוטונלר אוכסכ דגיל אידי. קרדשים וא אקאם אלדיגי גלינלר עקללי וא שירין דיר.

§ 12

בַּבַּיִת=בְּהַבַּיִת, אול אבדא.
כַּנָּחָשׁ=כְּהַנָּחָשׁ, אול יילאן גיבי.
לַמֶּלֶךְ=לְהַמֶּלֶךְ, אול פארשאהא.
לָאִישׁ=לְהָאִישׁ, אול כישיגא.
כֶּחָתָן=כְּהֶחָתָן, אול כוייב גיבי.
בַּיְאוֹר=בְּהַיְאוֹר, אול נילדא.
בַּבַּיִת הַזֶּה, בו אבדא.
כָּאִישׁ הַהוּא, או כישי גיבי.

הַטּוֹבִים אֲשֶׁר גָּנְבָה הַשִּׁפְחָה מִן הַבַּיִת . אֲחוֹתִי ! אַתְּ לֹא כָּתַבְתְּ אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה . זֹאת הַכַּלָּה הַחֲכָמָה אֲשֶׁר לָקַח אָחִי . בְּנִי ! אַתָּה לֹא שָׁמַרְתָּ אֶת הַסֵּפֶר אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְךָ אֶתְמוֹל . בַּת מִי הָאִשָּׁה הַזֹּאת אֲשֶׁר גָּנְבָה אֶת הַמְּעִילִים הַיְקָרִים הָאֵלֶּה ? אֲחוֹתִי וְאִמִּי ! אַתֵּן מְכַרְתֶּן אֶת הַפָּרוֹת הַשְּׁחוֹרוֹת לְדוֹדִי . זֹאת הַתֵּבָה הַמְּלֵאָה כֶּסֶף וְזָהָב . הָאֳנִיּוֹת הָאֵלֶּה מְלֵאוֹת וְהָאֳנִיּוֹת הָהֵן רֵקוֹת . הַפָּרוֹת הָאֵלֶּה שְׁחוֹרוֹת וְהַפָּרוֹת הָהֵן לְבָנוֹת . הַנְּשִׂיאִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר כָּתְבוּ אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה חֲכָמִים מְאֹד . וְהַנְּשִׂיאִים הָהֵם לֹא כָּתְבוּ סֵפֶר . הַחֲמוֹרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר קָנָה אָבִי חֲרוּצִים . וְהַחֲמוֹרִים הָהֵם אֲשֶׁר מָכַר דּוֹדִי הָיוּ עֲצֵלִים מְאֹד .

העבד הזה ישר מאד ; הוא לא גנב את הספר אשר הביא אבי . האמה הזאת ישרה מאד ; היא לא גנבה את האגוזים אשר הביא אחי . אחי לא שפך את המים . אתה לא שפכת את המים . האשה הזאת שפכה את המים . אתם שפכתם את הדם . אנחנו לא שפכנו את הדם . העבד הזה והאשה הזאת שפכו את השמן . רבקה ! את שפכת את היין . שרה ורבקה ! אתן שפכתן את היין . האשה הזאת והשפחה ההיא שפכו את היין . הכלה הזאת מכרה את הגן ואת הכרם אשר נתנה אם דודי אל החתן . שרה ורבקה לא שמרו את הבית ; על כן העבד והאמה גנבו מן הבית מעילים יקרים וטובים מאד . את, אחותי, גדלת מאד . המלכה החכמה הזאת גדלה מאד . הן אכלו את התפוחים ואת הרמונים והם אכלו את האגוזים ואת הדבש . השור והעגל נגחו את הנער ואחרי־כן מת הנער ההוא . זה הספר היקר אשר כתבה אחותי . זה הנביא הקדוש אשר בא אתמל . אלה הרמונים הטובים אשר הביא אבי . זאת האניה הרקה . אלה האניות הרקות .

קרדאשים אֶבִֿי סאקלדי . קיז קרדאשים אבִֿי סאקלמדי . שמואל ויצחק בו אבִֿי סאקלמדילר . שרה ורבִֿקה או אבִֿי סאקלמדילר . שמואל ויצחק ! סיז בו ביוֹכֿ גמילרי סאקלדיג̃יז . שרה ורבִֿקה ! סיז או בוש גמילרי סאקלמדיג̃יז . שמואל ! סן בו באג̃י סאקלמדיג̃ . קיזקרדאשים ! סן בו אוֹכֿסכֿ אבִֿי סאקלמדיג̃ . ביז סאקלדיג̃ימיז אֶבֿ בג̃אית אוֹכֿסכֿ אידי . בן סאקלדיג̃ים באג̃ בג̃אית ביוֹכֿ אידי . קיז־קרדאשים פכֿ בייודי . ביז בייומדיכֿ . קיז־קרדאשים ! סן בייומדיג̃ . שרה ורבִֿקה ! סיז פכֿ בייודיג̃יז . שמואל ויצחק פכֿ בייודילר . קרדאשים ! סן בייומדיג̃ . שמואל ויצחק ! סיז בייודיג̃יז . בו ג̃לין דון בו אוֹכֿסכֿ דאג̃דן אֶנדי . בו כויבֿלר דון או

הַנְּשִׂיאִים הָהֵם עֲשִׁירִים מְאֹד .
אֲחוֹתִי וְאִמִּי ! אַתֵּן חֲכָמוֹת וְטוֹבוֹת מְאֹד .

רִבְקָה וְשָׂרָה חֲכָמוֹת וְטוֹבוֹת מְאֹד , הֵן כָּתְבוּ לִי אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה אֲשֶׁר רָאִיתָ .
אֲנִי כָּתַבְתִּי לְאָבִי סֵפֶר יָקָר מְאֹד . עַל כֵּן הוּא נָתַן לִי אֱגוֹזִים וְתַפּוּחִים .

דָּוִד מֵת וְאַחֲרֵי־כֵן מָלַךְ שְׁלֹמֹה .

שְׁלֹמֹה וְדָוִד מָלְכוּ עַל יִשְׂרָאֵל .

אֲנִי , אֲחוֹתִי וְאִמִּי מָכַרְנוּ אֶת הַבַּיִת הַגָּדוֹל אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לְאָבִי .
שְׁמוּאֵל וְיִצְחָק ! חֲכָמִים אַתֶּם כִּי לֹא מְכַרְתֶּם אֶת הַסֵּפֶר הַיָּקָר אֲשֶׁר כְּתַבְתֶּם.
שָׂרָה וְרִבְקָה ! יְשָׁרוֹת אַתֵּן כִּי לֹא גְנַבְתֶּן אֶת הָאֱגוֹזִים אֲשֶׁר הֵבִיא אָבִי אֶתְמוֹל .
הַמֶּלֶךְ מֵת וְאַחֲרֵי־כֵן מָלְכָה הַמַּלְכָּה .

אֲחוֹתִי ! אַתְּ לֹא שָׁמַרְתְּ אֶת הַבַּיִת עַל כֵּן גָּנְבוּ הָעֶבֶד וְהַשִּׁפְחָה כֶּסֶף וְזָהָב .

זֹאת הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר מָכְרָה לִי פֵּרוֹת שְׁחוֹרוֹת .
אֵלֶּה הַמִּגְדָּלִים הַגְּבוֹהִים אֲשֶׁר בָּנָה הַמֶּלֶךְ .
אֵלֶּה הַפֵּרוֹת הַשְּׁמֵנוֹת אֲשֶׁר קָנָה דוֹדִי .

או אנגאלר פכ זנגין דיר .
קיז קרדשים וא אנאם ! סיז בגאית עקללי וא איי סיגיז
רבקה ושרה פכ עקללי וא איי דיר ; אנלר בנא בו גורדיגינג כתאבי יאזדילר .
בן בבאמא פכ פחאלי כתאב יאזדים . אניג איצון או בנא ג'ויזלר וא אלמאלר וירדי .
דויד אולדו וא אנדן סונרא שלמה פאדשאה אולדי .
שלמה ודוד ישראל אוזרינא פאדשאה ליק איטדילר .
בן , קיזקרדאשים וא אנאם פאדשאה בבאמא וירדיגי בייוכ אבי סאטדיק .
שמואל ויצחק ! סיז עקללי סיניז , זירא יאזדיניגיז פחאלי כתאבי סאטמדיניז .
שרה ורבקה ! סיז דוגרו סיניז זירא דון בבאם גטירדיגי ג'ויזלרי צאלמדיניז .
פאדשאה אולדי וא אנדן סונרא מליכה פאדשאה ליק איטדי .
קיזקרדאשים ! סן אבי סאקלמדינג , אניג איצון קול וא חלאייק גומוש וא אלטין צאלדילר .
בנא סיאה סיגירלר סאטן חלאייק בו דיר .

פאדשאה יאפדיגי אוכסכ בורג'לר בונלר דיר .
אנאם סאטון אלדיגי סמיז סיגירלר בתלר דיר .

אֵלֶּה הָאֳנִיּוֹת אֲשֶׁר בָּנָה דוֹדִי . הָאֳנִיּוֹת הָאֵלֶּה מְלֵאוֹת אֱגוֹזִים וְרִמּוֹנִים . הַכַּלּוֹת הָאֵלֶּה חֲכָמוֹת מְאֹד . הַנַּעַר הַזֶּה וְהָעֶבֶד אֲשֶׁר הִכָּה אָבִי אֶתְמוֹל הֵם גָּנְבוּ אֶת הַסֵּפֶר הַיָּקָר אֲשֶׁר רָאִיתָ וְאַחֲרֵי־כֵן מָכְרוּ אֶת הַסֵּפֶר לְאִישׁ עָשִׁיר . אַתֶּם מְכַרְתֶּם אֶת הַמְּעִילִים הָאֵלֶּה . אֲנַחְנוּ לֹא אָכַלְנוּ אֶת הָאֱגוֹזִים

הַחֲתָנִים הָאֵלֶּה, בו כוייבלר.
הַמִּגְדָּלִים הָאֵלֶּה, בו בורג׳לר.
הַחֲתָנִים הָהֵם, או כוייבלר.
הַמִּגְדָּלִים הָהֵם, או בורג׳לר.

הַכַּלּוֹת הָאֵלֶּה, בו גלינלר.
הַחוֹמוֹת הָאֵלֶּה, בו קלעה לר.
הַכַּלּוֹת הָהֵן, או גלינלר.
הַחוֹמוֹת הָהֵן, או קלעה לר.

(זכר) הוּא כָּתַב	(נקבה) הִיא כָּתְבָ ה, או יאזדי.
אַתָּה כָּתַבְ=תָּ	אַתְּ כָּתַבְ=תְּ, סן יאזדיג̃.
אֲנִי כָּתַבְ=תִּי	אֲנִי כָּתַבְ=תִּי, בן יאזדים.
הֵם כָּתְב=וּ	הֵן כָּתְב=וּ, אנלר יאזדילר.
אַתֶּם כְּתַבְ=תֶּם	אַתֵּן כְּתַבְ=תֶּן, סיז יאזדיג̃יז.
אֲנַחְנוּ כָּתַב=נוּ	אֲנַחְנוּ כָּתַבְ=נוּ, ביז יאזדיק.

אֲשֶׁר, כי. תנגי כי, או כי.

הָעֶבֶד אֲשֶׁר שָׁחַט אֶת הָעֵגֶל, בוּאבי בוגאזליאן קול.
הָאִישׁ אֲשֶׁר הִכָּה אֶת הָעֶבֶד, קולו דוגן כישי.
הַגַּן אֲשֶׁר מָכַר אָבִי, בבאם סאטדיג̃י בהצא.
הַסֵּפֶר אֲשֶׁר כָּתַב בְּנִי, אוגלום יאזדיג̃י כתאב.
הַלֶּחֶם אֲשֶׁר אָכַלְתִּי, יידיגים אבמכ.
הַמִּגְדָּלִים אֲשֶׁר בָּנָה הַמֶּלֶךְ, פארשאה יאפדיג̃י בורג׳לר.
הַמַּלְכָּה אֲשֶׁר רָאָה דוֹדִי, אקאם גורדיג̃י מליכה.
הַחוֹמוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בֶּן הַמֶּלֶךְ, פארשאהיג אוגלי יאפדיג̃י קלעהלר.

אֳנִיָּה, נ׳. גמי.	שָׁמַר, סאקלדי, חמרינדא דוטדי.	מְאֹד, בַּגָּאוֹת, פכ.
תֵּבָה, נ׳. סאנדוק.	מָלַךְ, פארשאה אולדו. פארשאהליק איטדי.	כִּי, זירא, כי.
מַצֵּבָה, נ׳. סיטון. מַצֵּבָה.	מָלֵא, דולו.	כֵּן, אֱוִילָא. עַל כֵּן, אניג̃ איצון.
גָּדַל, בייודי.	עָרֵב, דילבר, שירין.	אַחֲרֵי—כֵן, סוגרא. אנדן סוגרא

הַחוֹמוֹת אֲשֶׁר בָּנָה אָבִי גְבוֹהוֹת מְאֹד.	בבאם יאפדיג̃י קלעהלר פכ אוכסכ דיר.
הַפָּרוֹת אֲשֶׁר מָכְרָה הַשִּׁפְחָה הָיוּ לְבָנוֹת.	חלאייק סאטדיג̃י סיג̃ירלר בייאז אידי.
הַתֵּבוֹת הָאֵלֶּה מְלֵאוֹת כֶּסֶף וְזָהָב.	בו סאנדוקלר גומוש וא אלטון דולו דיר.
הַתֵּבוֹת הָהֵן רֵקוֹת.	או סאנדוקלר בוש דיר.
הַנְּבִיאִים הָאֵלֶּה קְדוֹשִׁים.	בו פיג̃מברלר עזיז דיר.

אור הכבבים הבהירים והגדולים כאור הירח. אור הכוכב הגדול והבהיר הזה כאור השחר . האמה הזאת עיפה היום. זאת השפחה העיפה . מתי נתן אחי לאמך את האגוזים הטובים .

סן עקללי פארשאה סין. סן עקללי וא איי מליפה סין. קרדאשים דוגרו דיר. קיז קרדאשים דוגרו דיר . או (נק׳) זיירכ דיר . סן אנאם בגא יאקין סין . בו סרחוש קול או סרחוש וא טנבל חלאייגי חצאן דוגדי ? בו קווחלי אוגוז בו איי וא דוגרו קריי חצאן סוזדי ? קיז קרדאשיגיג אדי נא דיר . קיז קרדאשימיג אדי שרה. קיזימיג אדי רבקה דיר . אנאגיג אדי נא דיר ? אנאמיג אדי דבורה דיר . אנאמיג ססי סניג אנאגיג ססי גיבי דיר . קיזקרדאשימיג ססי בו חלאייגיג ססי גיבי דיר . בו עקללי וא איי מליפה ניג אדי מרים דיר . אנאמיג באגי מליפה ניג באגי גיבי כגיש דיר. אול בוש בורג׳לריג אוזרינדא בוגון כימי גורדיג. אול אוכסכ וא בוש בורג׳לריג אוזרינדא קיז קרדאשים וא אנאג ואר אידי . ביוכ וא פארלק יילדיז לריג עאיידינליגי גונשיג עאיידינליגי קדר ביוכ דיר . אול אוכסכ וא בוש בורגילריג אוזרינדא ביוכ יילאנלר ואר אידי. אול ביוכ וא סייאח יילאנלר נרדא אידילר. בבאם בוגון ייגי וא איי גיזבאלר סאטון אלדי. בן דאג אוזרינדא ביוכ וא אוכסכ דירכלרי גורמדים. סן בוגון סייאח וא קראנגו בולוטלרי גורמדיג. בו קויו דרן דיר. בו קויו בוש דיר. בוש קויו בו דיר. בו יילדיז פארלק דיר. פארלק יילדיז בו דיר .

§ 11

כַּלָּה, נ׳. גלין .	כַּלּוֹת, גלינלר .
פָּרָה, נ׳. סיגיר .	פָּרוֹת, סיגירלר .
חוֹמָה, נ׳ קלעה .	חוֹמוֹת, קלעהלר .
כַּלָּה חֲכָמָה, עקללי גלין .	כַּלּוֹת חֲכָמוֹת, עקללי גלינלר .
פָּרָה שְׁחוֹרָה, סייאח סיגיר .	פָּרוֹת שְׁחוֹרוֹת, סייאח סיגירלר .
חוֹמָה גְּבוֹהָה, אוכסכ קלעה .	חוֹמוֹת גְּבוֹהוֹת, אוכסכ קלעהלר .
(זכר) הוּא יָשָׁר ,	(נקבה) הִיא יְשָׁרָה, או דוגרו דיר .
אַתָּה יָשָׁר ,	אַתְּ יְשָׁרָה, סן דוגרו סין .
אֲנִי יָשָׁר ,	אֲנִי יְשָׁרָה, בן דוגרו אים .
הֵם יְשָׁרִים,	הֵן יְשָׁרוֹת, אנלר דוגרו דיר .
אַתֶּם יְשָׁרִים,	אַתֶּן יְשָׁרוֹת, סיז דוגרו סיגיז .
אֲנַחְנוּ יְשָׁרִים ,	אֲנַחְנוּ יְשָׁרוֹת , ביז דוגרו איז .

זֶה בְּנִי ; זֹאת בִּתִּי ; זֶה אָבִי ; זֹאת אִמִּי .

זֶה הַמֶּלֶךְ ; זֹאת הַמַּלְכָּה .
זֶה הַמֶּלֶךְ הֶחָכָם וְהַגָּדוֹל .
זֹאת הַשִּׁפְחָה הָעֲצֵלָה וְהַשִּׁכּוֹרָה .
זֶה הָעֶבֶד הֶחָרוּץ וְהַיָּשָׁר .
זֹאת הָאָמָה הַחֲרוּצָה וְהַיְשָׁרָה .
זֶה הָאִישׁ הֶעָנִי וְהַשַּׁכּוּל .
זֹאת הָאֵם הַגַּלְמוּדָה וְהַשַּׁכּוּלָה .
אַיֵּה אִמְּךָ ? — הִיא בְּגַן דּוֹדִי .

אַיֵּה אֲחוֹתְךָ ? — הִיא בְּכֶרֶם אָחִי .

אָבִי ! אַתָּה עָשִׁיר וְחָכָם כְּמֶלֶךְ מִצְרַיִם .

אִמִּי ! אַתְּ חֲכָמָה וְטוֹבָה כְּמַלְכָּה .
אָחִי ! אַתָּה חָרוּץ כְּעֶבֶד הַמֶּלֶךְ .

אֲחוֹתִי ! אַתְּ חֲכָמָה וְטוֹבָה כְּבַת הַמֶּלֶךְ .

אוֹגְלוּם בּוּ דיר ; קיזים בו דיר ; בבאם בו דיר ; אנאם בו דיר .
פאדשאה בו דיר ; מליכה בו דיר .
עקללי וא ביוּכּ פאדשאה בו דיר .
טנבל וא סרחוש חלאיק בו דיר .
ויירכּ וא דוגרו קול בו דיר .
ויירכּ וא דוגרו חלאייק בו דיר .
מיסכּין וא אוולדסיז אדם בו דיר .
בחטסיז וא אוולדסיז אנא בו דיר .
ולידהנג נרדא דיר ? — או אקאמינג בחצאסינדא דיר .
קיזקרדאשינג נרדא דיר ? — או קרדאשימינג באגינדא דיר . —
בבאם ! סן מסר פאדשאהי קדר זנגין וא עקללי סין .
אנאם ! סן מליכה גיבי עקללי וא איי סין .
קרדשים ! סן פאדשאהינג קולי גיבי ויירכּ סין .
קיזקרדאשים ! סן פאדשאהינג קיזי גיבי עקיללי וא איי סין .

בִּתִּי ! אַתְּ חֲרוּצָה וְטוֹבָה . בִּתְּךָ חֲכָמָה חֲרוּצָה וְטוֹבָה כְּבִתִּי . הָאִישׁ הָרַע וְהַשִּׁכּוֹר הַזֶּה הִכָּה אֶת אִמִּי וְאֶת אֲחוֹתִי . הָעֶבֶד הַשִּׁכּוֹר הַזֶּה הֵמִית אֶת הַשִּׁפְחָה הַיְשָׁרָה וְהַחֲרוּצָה הַזֹּאת . אַיֵּה הָאָמָה הַשִּׁכּוֹרָה הַהִיא ? אַיֵּה אֵם הָאִשָּׁה הַטּוֹבָה הַזֹּאת ? הָאִישׁ הֶחָרוּץ וְהֶעָשִׁיר הַזֶּה הָיָה בְּגַן הַמַּלְכָּה . גַּן הָאִשָּׁה הַזְּקֵנָה הַזֹּאת קָרוֹב לְכֶרֶם בַּת הַמֶּלֶךְ . בַּת הָאִישׁ הֶעָשִׁיר עֲצֵלָה . בַּת הֶעָנִי חֲרוּצָה . אֲחוֹתִי חֲכָמָה כְּבַת הַיְהוּדִי הֶעָשִׁיר הַזֶּה . בִּתִּי טוֹבָה כְּבַת הָאִישׁ הֶחָכָם הַהוּא . זֶה בְּנִי . זֹאת בִּתִּי . זֶה אָחִי . זֹאת אֲחוֹתִי . זֶה הַשּׁוֹר הֶחָזָק וְהָאָדֹם . זֶה הָאַרְיֵה הַגָּדוֹל וְהֶעָז . זֹאת בַּת הַמֶּלֶךְ ; הִיא טוֹבָה . זֹאת אִמִּי ; הִיא חֲכָמָה, הָאָמָה הַזֹּאת חֲרוּצָה וְהָאָמָה הַהִיא עֲצֵלָה, הַשִּׁפְחָה הַזֹּאת יְשָׁרָה וְהַשִּׁפְחָה הַהִיא שִׁכּוֹרָה ,

איה בן המלך ? הוא ואמו היו בגן המלך . בתי ואמי לא היו היום בכרם דודי . מי ראה את המלכה הטובה והחכמה . אני ראיתי היום אמה חרוצה . העבד נתן אל האמה ההיא אגוזים ותפוחים טובים . אחי הביא את השפחה השכורה לאמי . מי גנב את המעילים הלבנים והיקרים ?

הָעֶבֶד הַהוּא עָצֵל , או קול טנבל דיר :
הַשִּׁפְחָה הַהִיא עֲצֵלָה , או חלאייק טנבל דיר
הַנַּעַר הַהוּא חָרוּץ , או אוּגֿלאן זיירכּ דיר .
הָאָמָה הַהִיא חֲרוּצָה , או חלאייק זיירכּ דיר .

הָאִישׁ הַגָּדוֹל הַזֶּה , בּו ביוכּ כּישי .
הָאִשָּׁה הַחֲכָמָה הַזֹּאת , בּו עקללי קרי .
הָאִישׁ הֶחָכָם הַהוּא , או עקללי כּישי .
הָאִשָּׁה הַגְּדוֹלָה הַהִיא , או ביוכּ קרי .

אִישׁ טוֹב וְחָכָם , איי וא עקללי אדם .
אִשָּׁה חֲכָמָה וְטוֹבָה , עקללי וא איי קרי .
הָאִישׁ הַטּוֹב וְהֶחָכָם הַזֶּה , בּו איי וא עקללי אדם
הָאִשָּׁה הַטּוֹבָה וְהַחֲכָמָה הַזֹּאת , בּו איי וא עקללי קרי .

גִּלְמוּד , אֶוְולַדְסִיז . מְחוּון .	אִמְּךָ , סניגֿ אנאגֿ	אֲחוֹתִי , בנים קיזקרדאשים .
שַׁכּוּל , אָוְולַדְסִיז . אוולדלריני	אִמּוֹ , אניגֿ אנאסי .	בַּת , קיז ; בִּתִּי , קיזים .
גֿאייב אידמיש אדם .	אֲחוֹתְךָ , סניגֿ קיזקרדאשיגֿ .	בִּתְּךָ , סניגֿ קיזיגֿ .
רֵיק , בּוֹשׁ ,	אֲחוֹתוֹ , אניגֿ קיזקרדאשי .	בִּתּוֹ , אניגֿ קיזי .

יֵשׁ לִי אָב טוֹב וְאֵם טוֹבָה .	בנים איי בבאם וא איי אנאם ואר .
יֵשׁ לְךָ אָח חָכָם וְאָחוֹת חֲכָמָה .	סניגֿ עקללי קרדאשיגֿ וא עקללי קיזקרדאשיגֿ ואר .
יֵשׁ לְאָחִי עֶבֶד חָרוּץ וְאָמָה חֲרוּצָה .	קרדאשימיגֿ זיירכּ קולו וא זיירכּ חלאייגֿי ואר .
לְדוֹדִי יֵשׁ בֵּן עָשִׁיר וְאִשָּׁה טוֹבָה .	אקאמיגֿ זנגין אוגֿלו וא איי קריסי ואר .
יֵשׁ לִי אָחוֹת חֲכָמָה עֲשִׁירָה וְטוֹבָה .	בנים עקללי , זנגין וא איי קיזקרדאשים ואר :
אֲחוֹתִי חֲכָמָה וְטוֹבָה כְּבַת הַמֶּלֶךְ .	קיזקרדאשים פאדשאהיגֿ קיזי גיבי עקללי וא איי דיר .
אֵם הַמַּלְכָּה הַזֹּאת זְקֵנָה .	בּו מליכּהייגֿ ולידהסי קרט דיר .
הָאִשָּׁה הָעֲשִׁירָה וְהַחֲכָמָה הַזֹּאת — בַּת מֶלֶךְ .	בּו זנגין וא עקללי קרי פאדשאה קיזי דיר
הָאִשָּׁה הַטּוֹבָה וְהַחֲרוּצָה הַהִיא בַּת אִישׁ עָנִי .	בּו איי וא זיירכּ קרי ביר מסכּין ארמיגֿ קיזי דיר .
מִי הָאִשָּׁה הַזֹּאת ? — הִיא הַמַּלְכָּה :	בּו קרי כּים דיר ? — מליכּה או דיר :

קרובים לכרם אבי . הסוסים החדשים יקרים . תפוח הנער הזה כרמון . חמור העבד הזה עצל .

בן גוֹכ אוזרינדא סייאח בולוטלר גוֹרדים . סייאח בולוטלר בורג׳לר גִיבי אידי . ייגִי אשכלר אטלר קדר קוותלי דיר . בבאמיגׂ באגִי פאדשאהיגׂ בחצאסינא יאקין דיר . כוייבלר יילדיזלר גִיבי באלקידילר . עזיז פיגמברלר וא עקללי אגאלר פאדשאהיגׂ סראיינדא אוטורדילר . עזיז פיגמברלר דין יורגון אידילר . קרדשימיגׂ נארי אלמא גִיבי דיר . או קולוגׂ אטי טנבל דיר . פאדשאהיגׂ אטי וא קולוגׂ אטי בייאז דיר . אקאמיגׂ אטי וא בבאמיגׂ אטי זיירכ דיר . פיגמבריגׂ אטי וא אגאייגׂ אטי זיירכ דיר . בייאז אטלר פהאלי דיר . טנבל אטלר פהאלי דגִיל אידילר . סייאח אטלר זיירכ אידי . טנבל אשכלר סארי אידי . פארלק יילדיזלר ביוכ אידי . בו בוזאב וא או אוגוז כמיזדיר . בן בו גג׳א ייגִי יילדיזלר גוֹרדים . יילדיזלר בוגג׳א פארלק אידילר . צולפאניגׂ עאיידינליגִי עאייגׂ עאיידינליגִי קדר ביוכ אידי . בן צולפאני גוֹרמדים . בו גג׳א יילדיזלר צולפאן קדר פארלק אידילר . פאדשאהיגׂ קולו קרדאשימיגׂ אוגלו קדר עקללי דיר .

§ 10

אֵם , אנא , ולידה . — אָחוֹת , קיזקרדאש .

מַלְכָּה , מֶלִיכָּה . (פאדשאה קריסי) . — אָמָה , חלאייק .

שִׁפְחָה , חלאייק . — שִׁכּוֹר , סרחוש .

אִשָּׁה , קרי , כאטון .

אָב טוֹב , איי בבא . — אֵם טוֹבָה , איי אנא .

עֶבֶד שִׁכּוֹר , סרחוש קול . — אָמָה שִׁכּוֹרָה , סרחוש חלאייק .

מֶלֶךְ גָּדוֹל , ביוכ פאדשאה . — מַלְכָּה גְּדוֹלָה , ביוכ מליכה .

אָח קָרוֹב , יאקין קרדאש — אָחוֹת קְרוֹבָה , יאקין קיזקרדאש .

הוּא אָבִי , או בבאם דיר . — הִיא אִמִּי , או אנאם דיר .

אַתָּה אָבִי , סן בבאם סין . — אַתְּ אִמִּי , סן אנאם סין .

אֲנִי אָב , בן בבא אים . — אֲנִי אֵם , בן אנא אים .

הָעֶבֶד הַזֶּה יָשָׁר , בו קול דוגרו דיר .

הַשִּׁפְחָה הַזֹּאת יְשָׁרָה , בו חלאייק דוגרו דיר .

הַמֶּלֶךְ הַזֶּה חָכָם , בו פאדשאה עקללי דיר .

הַמַּלְכָּה הַזֹּאת חֲכָמָה , בו מליכה עקללי דיר .

הַיּוֹם אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ גָּדוֹל .	בוגון גונשינ̃ עאיידינליג̃י ביוכ דיר .
הַנַּעַר הַזֶּה לֹא רָאָה אוֹר שֶׁמֶשׁ .	בו אוג̃לאן גונש עאיידינליג̃י גורמדי .
הַנַּעַר הַזֶּה בֶּן מֶלֶךְ .	בו אוג̃לאן פאדשאה אוג̃לו דיר .
הַנַּעַר הַזֶּה בֶּן הַמֶּלֶךְ .	בו אוג̃לאן פאדשאהינ̃ אוג̃לו דיר .
אֲנִי עֶבֶד מֶלֶךְ . — אֲנִי עֶבֶד הַמֶּלֶךְ .	בן פאדשאה קולו אים . — בן פאדשאהינ̃ קולו אים .
הַסּוּס הַזֶּה סוּס מֶלֶךְ .	בו אט פאדשאה אטי דיר .
הַסּוּס הַזֶּה סוּס הַמֶּלֶךְ .	בו אט פאדשאהינ̃ אטי דיר .
מִי רָאָה אֶת הַחֲתָנִים הָעֲשִׁירִים ?	זנגין כוייבלרי כים גורדי ?
אָבִי קָנָה אֶתְמוֹל מְעִילִים חֲדָשִׁים .	בבאם דון ייג̃י גו'באלר סאטון אלדי .
אָבִי וְדוֹדִי הָיוּ חֲכָמִים .	בבאם וא אקאם עקללי אידי .
יִצְחָק וְיוֹסֵף עֲשִׁירִים כְּמֶלֶךְ מִצְרַיִם .	יצחק ויוסף מסר פאדשאהי קדר זנגין דיר .
הָעֶבֶד הַזֶּה וְהַיְּהוּדִי הַהוּא חֲזָקִים כְּסוּסִים .	בו קול וא או יהודי אטלר קדר קווּתלי דיר .
אוֹ אָבִי אוֹ דוֹדִי קָנָה אֶת הַסּוּסִים הַחֲדָשִׁים .	יא בבאם יא אקאם ייג̃י אטלרי סאטון אלדי .
אוֹ הַנַּעַר הַזֶּה אוֹ הָעֶבֶד הַהוּא גָּנַב אֶת הַלֶּחֶם .	יא בו אוג̃לאן יא או קול אכמגי צאלדי .

אָבִי יָשַׁב בְּחֶבְרוֹן . הַנְּבִיאִים הַקְּדוֹשִׁים וְהַנְּשִׂיאִים הָעֲשִׁירִים יָשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם . אַתָּה רַע כְּנָחָשׁ . הַתַּפּוּחַ הַזֶּה מָתוֹק וְטוֹב וְאָדֹם כְּרִמּוֹן . הָעֵגֶל הַזֶּה גָּדוֹל כְּשׁוֹר . אָנָה תֵּלֵךְ ? לְחֶבְרוֹן . — אָבִי אָמַר לְאָחִי : תֶּן לִי אֶת הַסּוּסִים הַחֲדָשִׁים . הַיּוֹם רָאִיתִי עַל הַשָּׁמַיִם עֲנָנִים אֲפֵרִים . אָבִי וְאָחִי [illegible] יָשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם . מָתַי אָכַל הָעֵגֶל אֶת הֶחָצִיר ? אַיֵּה הַיְאוֹר הַגָּדוֹל ? הַיְאוֹר הַגָּדוֹל בְּמִצְרַיִם . אָבִי וְאָחִי הָיוּ חֲכָמִים כְּיוֹסֵף . הַלֶּחֶם הַזֶּה קָשֶׁה כְּחַ[illegible] . הַלַּיְלָה הַזֶּה הָיָה אָפֵל . הַכּוֹכָבִים לֹא הָיוּ בְּהִירִים הַלַּיְלָה . הַכּוֹכָבִים [illegible] אֲפֵלִים הַלַּיְלָה . אוֹר הַיָּרֵחַ הָיָה גָּדוֹל כְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ . הַיָּרֵחַ הָיָה [illegible] מֶלֶךְ מִצְרַיִם הָיָה מֶלֶךְ חָכָם . אוֹר הַכּוֹכָבִים הָיָה בָּהִיר הַלַּיְלָה .

הנחשים רעים . מי הביא לך את החמורים החזקים . מה [illegible] את הסוסים החדשים . המלך ישב על כסא גבוה . הנשיאים [illegible] לאבי : איה המגדלים החדשים ? אבי ראה על ההרים הגבוהים [illegible] גדולים . על ההר הזה היו המונים גדולים . הסוסים היו עיפים . קול [illegible] הזה כקול שור גדול . קול הסוסים כקול החמורים . מעיל אבי [illegible] מעיל דודי לבן . חדר החתן רחב וחדר העבד צר . המגדלים [illegible]

נָחָשׁ , ייאלאן .	כְּנָחָשׁ , ייאלאן גיבי .
חַלָּמִישׁ , צאקמק-ראש	כְּחַלָּמִישׁ , צאקמק-ראשׁ גיבי .
מֹשֶׁה , מֹשֶׁה (אר)	לְמֹשֶׁה , משה גא .
אַהֲרֹן , אַהֲרֹן (אר)	לְאַהֲרֹן , אהרן גא .
אוֹר , עאיידינליק:	שֶׁמֶשׁ , גונש .
קוֹל , סֵס .	
ב. אוֹר שֶׁמֶשׁ , גונש עאיידינליגי .	אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ , גונשיגֿ עאיידינליגי .
בֶּן מֶלֶךְ , פּאדשאה אוגלו .	בֶּן הַמֶּלֶךְ , פּאדשאהיגֿ אוגלו .
גַּן מֶלֶךְ , פאדשאה בחצאסי .	גַּן הַמֶּלֶךְ , פאדשאהיגֿ בחצאסי .
קוֹל אַרְיֵה , ארסלאן סֵסִי .	קוֹל הָאַרְיֵה , ארסלאניגֿ ססי .
ג. אֹפֶל , קראנגו .	אֲפֵלִים , קראנגולר .
הָמוֹן , אִיִן .	הֲמוֹנִים , אִיִנלר .
חֹדֶשׁ , ייגי .	חֳדָשִׁים , ייגילר .
עָנָן , בולוט .	עֲנָנִים , בולוטלר .

יָשַׁב , אוטורדי .	זָרַח , באלקידי , פארלדי .	שַׁחַר , צולפאן .
יָשְׁבוּ , אוטורדילר .	זָרְחוּ , באלקידילר .	שֶׁמֶן , סמיז .
אָמַר , אייטדי , סוילדי .	כָּתַב , יאזדי .	הֵבִיא , גטירדי .
אָמְרוּ , אייטדילר .	יָרֵחַ , עאיי .	אוֹ , יאכוד .

הַנְּשִׂיאִים הַגְּדוֹלִים לֹא הָיוּ בְּחֶבְרוֹן .	ביוכ אגאלר חברון דא דגיל אידי .
בְּגַן אָבִי הָיוּ נְחָשִׁים גְּדוֹלִים .	בבאמיגֿ בחצאסינדא ביוכ ייאנלר ואר אידי .
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן יָשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם .	משה ואהרן מסרדא אוטורדילר .
הַבַּיִת הַזֶּה גָּבֹהַּ כְּמִגְדָּל .	בו אב בורג׳ גיבי אוכסכ דיר .
גַּן אָבִי גָּדוֹל כְּגַן הַמֶּלֶךְ .	בבאמיגֿ בחצאסי פאדשאהיגֿ בחצאסי גיבי ביוכ דיר .
אָחִי הָלַךְ לְגַן הַמֶּלֶךְ .	קרדאשים פאדשאהיגֿ בחצאסינא גיטדי .
אָחִי כָּתַב לְדוֹדִי סֵפֶר אָרֹךְ .	קרדאשים אקאמא אוזון כתאב (מכתוב) יאזדי .
בְּנִי לֹא הָלַךְ לְכֶרֶם דּוֹדִי .	אוגלום אגאמיגֿ באגינא גיטמדי
קוֹל מֹשֶׁה כְּקוֹל אָבִי .	משה ניגֿ סֵסי בבאמיגֿ סֵסי גיבי דיר .
שֵׁם הַנָּשִׂיא הַזֶּה שְׁמוּאֵל .	בו אגאניגֿ ארי שמואל דיר .

גדולים . מתי נגח השור את האיל החלש . מתי המית העבר את הנשיאים הגדולים ;

(אול) פוקרא יהודי אוּבירסי גון בייאז ג׳ובאלר סאטדי . (אול) סארי טילכי לר נרדא דיר . טילכי לר סארי דיר . בייאז טילכי לר כים גוֹרדי ? בן בייאז טילכי לר גוֹרמדים . בבאם בייאז ג׳ובאלרי סאטון אלדי סייאח ג׳ובאלרי סאטון אלמדי . בו פנא קול בייאז אטלרי צאלדי סייאח אטלרי צאלמדי . בו יהודי דרן צוקור דן ציקדי או יהודי ציקמדי . פנא קול עויז פיגמברלרי אוֹלדורדי ביוּכ אגאלרי אוֹלדורמדי . (אול) ביוּכ ניל נרדא דיר ? (אול) סאגלם אוּגוז טנבל אשגי וא טנבל אטי סוזדי . או אשגי אוֹלדורדי אטי אוֹלדורמדי . (אול) עקללי מועללים בוגון זיירכ אוגלאנלרא אלמאלר וא נארלר וירדי . בן (אול) אוּכסב דירכלר אוזרינדא ביוּכ אלמאלר וא איי נארלר גוֹרדים . בן קאטי ג׳ויז יידים . בן קאטי ג׳ויז ייֹמדים . בנים כגיש ג׳ובאלרים ואר . סניג כגיש ג׳ובאלריג יוק . (אול) פוקרא קול פהאלי ג׳ובאלרי סאטדי .

ביוּכ אלמאלרי סגא כים וירדי ? סייאח אטלרי סגא כים סאטדי ? איי נארלרי בן ייֹמדים . אקאם ביר עויז כישי דיר . קירמיזי קאני כים דוֹכדי ? טוֹגרכ טירכיי בגא ביר עקללי אוסטא סאטדי . אוֹכסב סלויי בבאם גוֹרמדי . בוגון ביר אוֹכסב סלוי דושדי . בבאם ביר ביוּכ אב יאפדי . סן אוראיא הצאן ואריר סין ? עויז פגמברלר אורדא דגיל אידילר . קירמיזי בוזאבי כים בוגאולדי . אול זיירכ קול קירמיזי בוזאבי בוגאולדי סייאח בוזאבי בוגאולמדי . (אול) אוֹכסב סלוי אוזרינדא בן ביר סייאח קרגא גוֹרדים . בבאם סייאח קרגאיי גוֹרמדי . בו קרגא ביר אוֹכסב דירכ אוזרינדא אידי . או דירכ אוזרינדא קרגא יוק אידי . בו סורוב ביר ביוּכ סורוב דיר . או סורוב כיציכ דיר . בו סוקאק ביר כגיש סוקאק דיר . או סוקאק דאר דיר . בו אודא כגיש דיר . או אודא אוֹכסב דיר . טוֹגרכ טירכי אוזרינדא אלמאלר וא נארלר ואר . בבאם פהאלי ג׳ובאלרי סאטדי . אוגלום הוֹנרו אגאלרי גוֹרדי . בנים סייאח אטלרים ואר . סייאח אטלר איי דגיל אידי . סארי טילכילר דאג אוזרינדא אידילר . פנא קול ביוּכ אשכלרי סאטדי . בייאז אטלר סאגלם דגיל אידי .

§ 9

א. מִצְרַיִם . מיסיר (טופראק)	בְּמִצְרַיִם , מיסיר דא .
חֶבְרוֹן תברון (שהר)	בְּחֶבְרוֹן תברון דא .

מִי מָכַר לְךָ אֶת הַמְּעִיל הַזֶּה ?	סַנָא בּוּ גְ׳וּבּאיִי כִּים סאַטדִי ?
הַיְהוּדִי מָכַר לִי עֵגֶל אָדֹם .	יהודי בַּגַא בִּיר קִירמִיזִי בּוּזאַב סאַטדִי .
אֶתְמוֹל עַל הַמְּלַמֵּד הָיָה מְעִיל שָׁחוֹר .	דון מועללימִיגְ אוּזֵרִינדַא סִייאַח גְ׳וּבַּא אידי.
הַשּׁוֹר הַבָּרִיא נָגַח אֶת הַיְּהוּדִי הֶעָנָף .	סאַגְלַם אוֹגְוּז יוּרגוּן יהודיי סוּזדי .
בְּנִי לֹא נָתַן לְךָ רִמּוֹנִים טוֹבִים .	אוֹגְלוּם סַגַא אִיי נַארלַר וֵירמדִי .
אָבִי קָנָה אֶתְמוֹל סוּסִים בְּרִיאִים .	בַּבַּאם דון סאַגְלַם אַטלַר סאַטוּן אַלדִי .
הַיְּהוּדִי הֶעָצֵל מָכַר אֶת הַחֲמוֹרִים הַבְּרִיאִים.	טַנבַּל יהודי סאַגְלַם אֵשְׁכַּלרִי סאַטדִי .
אַיֵּה הַסּוּסִים הַטּוֹבִים ?	אִיי אַטלַר נֵרדַא דִיר ?
אַיֵּה הַנְּשִׂיאִים הַגְּדוֹלִים ?	בּיוּכּ אַגַאלַר נֵרדַא דִיר ?
הַנָּשִׂיא הַגָּדוֹל הָיָה פֹּה .	בּיוּכּ אַגַא בּוּרדַא אִידִי
הַנְּשִׂיאִים הַגְּדוֹלִים לֹא הָיוּ פֹּה .	בּיוּכּ אַגַאלַר בּוּרדַא דֵגִיל אִידִילַר .
הַלַּיְלָה הַכּוֹכָבִים הָיוּ בְּהִירִים .	בּוּגֵ׳א יִילדִיזלַר פַּארלַק אִידִילַר .
הָעֵצִים הָיוּ גְּבוֹהִים .	דִירֵכְּלַר אוֹכְּסֵכּ אִידִילַר .
אָבִי הֵמִית הַיּוֹם שׁוּעָלִים גְּדוֹלִים .	בַּבַּאם בּוּגוּן בּיוּכּ טִילכִּילַר אוֹלדוּרדִי .
הַנְּבִיאִים קְדוֹשִׁים .	פֵּיגַמבֵּרלֵר עַזִיז דִיר .
מִי הֵמִית אֶת הַנְּבִיאִים הַקְּדוֹשִׁים ?	עַזִיז פֵּיגַמבֵּרלֵרִי כִּים אוֹלדוּרדִי ?
מִי בָּנָה אֶת הַמִּגְדָּלִים הַגְּבוֹהִים ?	אוֹכְּסֵכּ בּוּרגְ׳לַרִי כִּים יַאפְּדִי ?
מִי רָאָה אֶת הַיְּהוּדִים הַגְּדוֹלִים ?	בּיוּכּ יהודילרי כִּים גּוֹרדִי ?
הַמְּעִילִים הַשְּׁחוֹרִים הָיוּ יְקָרִים .	סִייאַח גְ׳וּבַּאלַר פַּחַאלִי אִידִילַר .

הַמְּעִילִים רְחָבִים ' הַנְּשִׂיאִים יְקָרִים ' הַסּוּסִים בְּרִיאִים ' מִי מָכַר אֶת הַסּוּסִים הַבְּרִיאִים ? מִי אָכַל אֶת הָרִמּוֹנִים הַגְּדוֹלִים ? אֲנִי לֹא רָאִיתִי פֹּה אֶת הַסּוּסִים הַלְּבָנִים ' דּוֹדִי לֹא קָנָה אֶת הַסּוּסִים הַשְּׁחוֹרִים ' לֹא רָאִיתִי שׁוּעָלִים ' אָבִי רָאָה הַלַּיְלָה שׁוּעָלִים גְּדוֹלִים ' הַלַּיְלָה הַכּוֹכָבִים לֹא הָיוּ בְּהִירִים . אֲנִי לֹא רָאִיתִי אֶת הַכּוֹכָבִים הַגְּדוֹלִים . הָעֶבֶד הָרַע הֵמִית אֶת הַנְּבִיאִים הַקְּדֹשִׁים . הָעֶבֶד הֶעָנִי גָּנַב מְעִילִים יְקָרִים . הַכּוֹכָבִים הַגְּדוֹלִים לֹא הָיוּ הַלַּיְלָה . הַכּוֹכָבִים גְּדוֹלִים . הַכּוֹכָבִים גְּבֹהִים . הַמְּלַמֵּד לֹא בָּא הַיּוֹם אֶל הַחֶדֶר׳ הַתַּפּוּחַ הַזֶּה קָשֶׁה . הַבּוֹר הַהוּא עָמֹק . הַיְאוֹרִים רְחָבִים .

השועל הזה יצא מן הבור העמק . היאורים לא היו רחבים . אבי היה אתמול על היאור . היאור עמק ורחב . הלחם הזה קשה . אני אכלתי היום לחם ותפוח . אני לא אכלתי היום לחם מתיק . המלמד הכה היום את הנער העצל . תן לי תפוחים טובים . תן לי את הסוסים השחורים וקח לך את הסוסים הלבנים . יש לי אגוזים גדולים . יש לך סוסים בריאים . אין לך סוסים שחורים . יש לי שועל קטן . אין לך שועלים

ואר . סניג כגיש אוראג יוק . בנים זיירכ קולום ואר . סגא בו מאלי כים
וירדי ? בגא בו מאלי אללה וירדי . בבאם בגא דאטלי נאר וא קירמיזי
אלמא וירדי . ביוכ בוזאב קורו יאש—אוט יידי . כיציכ בוזאב טאזי יאש—אוטי
יידי . בייאז אט צול דן גלמדי . יורגון אט בוגון סויי איצמדי וא יאש—אוט
יימדי . קרדשים בגא סייאח אט וירדי . סניג קירמיזי אטיג יוס דיר .
עקיללי אדם דאגדן אנדי . או דאג אוכסכ דאג דגיל אידי .

§ 8

יְהוּדִי , ישׂראל . יהודי . יְאוֹר , נִיל (אוֹן)
הַיְהוּדִי=הַיְּהוּדִי , אול ישראל .
הַיְאוֹר=הַיְאוֹר , אול ניל .
מְלַמֵּד , מועללים . מְעִיל , גִ׳ובא .
הַמְלַמֵּד=הַמְּלַמֵּד , אול מועללים .
הַמְעִיל=הַמְּעִיל , אול ג׳ובא .

כּוֹכָב , יילדיז . כּוֹכָבִים , יילדיזלר .
שׁוּעָל , טילכי . שׁוּעָלִים , טילכילר .
טוֹב , איי . טוֹבִים , איילר .
נָשִׂיא , אגא . נְשִׂיאִים , אגאלר .
נָבִיא , פיגמבר . נְבִיאִים , פיגמברלר .
גָּדוֹל , ביוכ . גְּדוֹלִים , ביוכלר .

סוּס שָׁחוֹר , סייאח אט . סוּסִים שְׁחוֹרִים , סייאח אטלר .
מְעִיל טוֹב . איי ג׳ובא . מְעִילִים טוֹבִים , איי גו׳בא לר
הַסּוּסִים הַשְּׁחוֹרִים , אול סייאח אטלר .
הַמְּעִילִים הַטּוֹבִים , אול איי ג׳ובא לר .
הַסּוּס שָׁחוֹר , אט סייאח דיר . הַסּוּסִים שְׁחוֹרִים . אטלר סייאח דיר .
הָרִמּוֹן טוֹב , נאר איי דיר . הָרִמּוֹנִים טוֹבִים , נארלר איי דיר .

יָשָׁר , דוגרו . קָשֶׁה , קאטי . נָגַח , סוזדי .
בָּרִיא , סאגלם . בָּהִיר , פארלק . עאיידין . הֵמִית , אולדורדי .
עָמֹק , דרין . בּוֹר , קויו . צוקור . הָיוּ , אידילר . אולדולר .

אֲנִי רָאִיתִי אֶתְמוֹל אֶת הַיְאוֹר . בן דון נילי גורדים .

עַל הַשֻּׁלְחָן הַזֶּה יֵשׁ לֶחֶם דְּבַשׁ וְתַפּוּחַ .	בו טראפיזא (סטול) אוזרינדא אכמכ, באל וא אלמא ואר .
הָעָם הַזֶּה עַם קָדוֹשׁ .	בו מיללת (ביר) עזיז מיללת דיר .
הָהָר הַהוּא הַר גָּבוֹהַּ .	או דאג̃ ביר אוכסכ דאג̃ דיר .
יֵשׁ לִי אָב חָכָם .	בנים ביר עקללי בבאם ואר .
יֵשׁ לְךָ סוּס יָפֶה .	סניג̃ ביר דילבר אטיג̃ ואר
אֵין לִי בֵּן , אֵין לִי אָח .	בנים אוג̃לום יוק , בנים קרדאשים יוק דיר.
אֵין לְךָ כֶּסֶף , אֵין לְךָ זָהָב .	סניג̃ גומושוג̃ יוק דיר , סניג̃ אלטינג̃ יוק דיר .
אֲנִי אָכַלְתִּי הַיּוֹם לֶחֶם מָתוֹק .	בן בוגון ראטלי אכמכ יידים .
אֲנִי אָכַלְתִּי הַיּוֹם אֶת הַלֶּחֶם הַמָּתוֹק .	בן בוגון ראטלי אכמגי יידים .
אֲנִי רָאִיתִי הַיּוֹם אִישׁ עָשִׁיר .	בן בוגון ביר זנג̃ין כישי גורדים .
אֲנִי רָאִיתִי הַיּוֹם אֶת הָאִישׁ הֶעָשִׁיר .	בן בוגון זנג̃ין כישיי גורדים .

אֲנִי רָאִיתִי עָשָׁן שָׁחוֹר עַל הַבַּיִת . אַתָּה לֹא רָאִיתָ אֶת הֶעָשָׁן הַשָּׁחוֹר . אֲנִי רָאִיתִי תַּפּוּחַ טוֹב עַל הָעֵץ . אַתָּה לֹא רָאִיתָ אֶת הַתַּפּוּחַ הַטּוֹב . אָבִי רָאָה הַיּוֹם עֵץ רַעֲנָן עַל הַר גָּבוֹהַּ . מִי רָאָה אֶת הָעֵץ הָרַעֲנָן . דּוֹדִי הָיָה אֶתְמוֹל עַל מִגְדָּל גָּבוֹהַּ . הוּא יָרַד הַיּוֹם מִן הַמִּגְדָּל הַהוּא . הַחֲמוֹר בָּא מִן הַשָּׂדֶה . הוּא עָיֵף . הַיּוֹם בָּא אֶל הַבַּיִת אִישׁ עָיֵף . מִי רָאָה אֶת הָאִישׁ הֶעָיֵף . אֶל הַהֵיכָל בָּא חָתָן יָפֶה . אָחִי לֹא רָאָה אֶת הֶחָתָן הַיָּפֶה . הֶחָרָשׁ הַזֶּה חָכָם . אָבִי הָיָה חָרָשׁ חָכָם . בְּנִי לֹא הָיָה נַעַר סָכָל . דּוֹדִי הָיָה אִישׁ עָשִׁיר . הֶחָתָן הֶעָשִׁיר בָּא אֶל הַהֵיכָל . יִשְׂרָאֵל הָיָה עַם קָדוֹשׁ . הֶחָרָשׁ הֶחָכָם מֵת פִּתְאֹם . הָעָם הַקָּדוֹשׁ הָיָה אֶתְמוֹל עַל הָהָר . הַחֲמוֹר הֶחָזָק חָלָה פִּתְאֹם . הָאִישׁ הֶעָנִי מֵת פִּתְאֹם . הֶחָרָשׁ הֶעָנִי גָּנַב אֶת הַלֶּחֶם הַטּוֹב . אָבִי הִכָּה אֶת הַנַּעַר הֶעָצֵל . הוּא לֹא הִכָּה אֶת הָעֶבֶד הֶחָרוּץ . יֵשׁ לִי כִּסֵּא יָפֶה . יֵשׁ לִי כֶּרֶם גָּדוֹל . יֵשׁ לְךָ גַּן יָפֶה . אֵין לִי לֶחֶם . אֵין לִי כֶּסֶף . אֵין לְךָ בַּיִת .

בוגון בורדא ביר דילבר ארסלאן ואר אידי . או ארסלאני כים גורמדי ? כפסיז דון גציגדי . או כפסיז דון אולמדי . זנג̃ין פוקראיי דוג̃די . קוותלי טקאתסיזי דוג̃די . — זנג̃ין כישי חצאן אולדי ? או אפאנסיז אולדי . פאקיר אוג̃לאני כים דוג̃די ? זנג̃ין יהודיי כים דוג̃די ? דילבר כוייב דון אפאנסיז אולדי . בבאם בג̃א סיאח מורכב וירדי . — בבאם בג̃א סייאח מורכבי וירדי . בג̃א קירמיזי אלמא ויר . בג̃א קירמיזי אלמאיי ויר . אקאם קירמיזי אלמאיי יידי . בנים דילבר טראפיזאם ואר . סניג̃ דילבר סטוליג̃ יוק . בנים פחאלי איסכמלאם ואר . סניג̃ פחאלי איסכמלג̃ יוק . בנים טוג̃רב טירכים

וא סארי דיר . בן דון בו הדסי גוֹרדים . או סארי אידי . בוגון או טאזֶי דיר . בו אשׁב דון חסטאלנדי בוגון אוֹלדי .

§ 7

א.	הָמוֹן , שמאטא .	הֶהָמוֹן , אול שמאטא .
	הָרִים , דאגלר .	הֶהָרִים , אול דאגלר .
	חָתָן , כּויֵיבּ . טוּבַיי .	הֶחָתָן , אול כּוֹיֵיבּ .
	חָצִיר , יאש־אוֹט .	הֶחָצִיר , אול יאש־אוֹט .
	עָשָׁן , טוטון .	הֶעָשָׁן , אול טוטון
	עָפָר , טופראק .	הֶעָפָר , אול טופראק .
	הַר , דאג .	* הָהָר , אול דאג .
	עַם , מיללת .	* הָעָם , אול מיללת .

ב.	דְּבַשׁ מָתוֹק , דאטלי באל .	הַדְּבַשׁ הַמָּתוֹק , אול דאטלי באל .
	שֵׂעָר שָׁחוֹר , סייאח סאץ .	הַשֵּׂעָר הַשָּׁחוֹר , אול סייאח סאץ .
	עֵץ גָּבוֹהַּ , אוֹכסֶק דירֶכ .	הָעֵץ הַגָּבוֹהַּ , אול אוכסק דירכ .
	שֻׁלְחָן , טירפי . כטול .	עַל הַשֻּׁלְחָן , סטול אוזרינדא . אוזרינא .
	כִּסֵּא , תַּחְתְּ . איסכמלא .	עַל הַכִּסֵּא , אול תחת אוזרינדא . אוזרינא.

חָלָב , סוט	דְּיוֹ , מורֶכֶּב .	סָכָל , ג'היל .
חָרָשׁ , אוסתַּא .	קָדוֹשׁ , עזיז .	פִּתְאֹם , אפאנסיז .
שָׂדֶה , צוֹל , טַרְלָא .	יָפֶה , דילבר .	יֵשׁ , ואר . וארדיר .
הוֹן , מאל .	עָיֵף , יורגון .	אַיִן , יוק דיר . אַיִן , יוקדיר .

עַל הֶהָרִים הָיָה אֶתְמוֹל הָמוֹן גָּדוֹל .	דון דאגלר אוזרינדא ביוכ שמאטא ואר אידי.
אֲנִי רָאִיתִי אֶת הֶהָמוֹן הַהוּא וְאַתָּה לֹא רָאִיתָ .	בן או שמאטאיי גוֹרדים , סן גוֹרמדינ .
שִׁלְשֹׁם עַל הָהָר הַזֶּה הָיָה עָשָׁן גָּדוֹל .	אוביֹרסי גון בו דאג אוזרינדא ביוכ טוטון ואר אידי .
אָבִי לֹא רָאָה אֶת הֶעָשָׁן הַהוּא .	בבאם או טוטוני גוֹרמדי .
אֲנִי לֹא רָאִיתִי אֶת הֶחָלָב הַהוּא וְלֹא שָׁתִיתִי.	בן או סוטי גוֹרמדים וא איצמדים .
אֲנִי רָאִיתִי אֶת הֶחָתָן , הוּא הָיָה עַל הַכִּסֵּא.	בן כויִבי גוֹרדים . או איסכמלא אוזרינדא אידי .
הָעֵגֶל אָכַל אֶת הֶחָצִיר .	בוזאב יש־אוטי יודי .

הַהֲדַס הַזֶּה גָּבוֹהַּ וְהַהֲדַס הַהוּא לֹא הָיָה גָּבוֹהַּ .	בו הדס אוכסכ דיר . או הדס אוכסכ דגיל אידי .
הַחֶבֶל הַזֶּה אָרֹךְ וְהַחֶבֶל הַהוּא לֹא הָיָה אָרֹךְ .	בו איפ אוזון דיר , או איפ אוזון דגיל אידי .
הַחוּט הַזֶּה לָבָן , וְהַחוּט הַהוּא הָיָה שָׁחוֹר .	בו איפ בייאז דיר , או איפ סייאח אידי .
אָחִי קָנָה אֶתְמוֹל חֲמוֹר קָטָן , אַתָּה לֹא רָאִיתָ אֶת הַחֲמוֹר הַהוּא .	דון קרדאשים ביר כיציכ אשכ סאטון אלדי , סן או אשגי גורמדיג .
הַמֶּלֶךְ בָּנָה הֵיכָל גָּבוֹהַּ , אָחִי לֹא רָאָה אֶת הַהֵיכָל הַהוּא .	פאדשאה ביר אוכסכ סראי יאפדי קרדאשים או סראיי גורמדי .
הַיּוֹם מַיִם לֹא שָׁתִיתִי וְלֶחֶם לֹא אָכַלְתִּי .	בוגון סויו איצמדים וא אכמכ יימדים .
תַּפּוּחַ אָכַלְתִּי וְרִמּוֹן לֹא אָכַלְתִּי .	אלמא יידים , נאר יימדים .
חֲזִיר רָאִיתִי וְאַרְיֵה לֹא רָאִיתִי .	דוגוז גורדים , ארסלאן גורמדים .
גַּן רָאִיתִי וְכֶרֶם לֹא רָאִיתִי .	בחצא גורדים באג גורמדים .

הַחֲמוֹר הַזֶּה לֹא הָיָה חָרוּץ וְהַסּוּס הַזֶּה לֹא הָיָה עָצֵל . הַחוֹל הַזֶּה לֹא הָיָה יָבֵשׁ . הַחוֹל צָהוֹב וְכָבֵד . הַחֶדֶר הַזֶּה גָּבוֹהַּ וְרָחָב . הַחֶבֶל הַזֶּה אָרֹךְ וְלָבָן . הַחֶדֶר הַהוּא הָיָה גָּבוֹהַּ וְלֹא הָיָה רָחָב . הָאַרְיֵה הַזֶּה הָיָה גָּדוֹל וְלֹא הָיָה עַז . הָעֵץ הַהוּא הָיָה גָּבוֹהַּ וְלֹא הָיָה רַעֲנָן . אָבִי לֹא רָאָה אֶת הַחֲזִיר . מִי יָצָא מִן הַחֶדֶר ? אָבִי לֹא יָצָא מִן הַחֶדֶר . הַנַּעַר לֹא בָּא אֶל הַבַּיִת הַיּוֹם · הוּא לֹא הָיָה פֹּה . הָעֵץ קַל וְהַחוֹל כָּבֵד . בְּנִי לֹא אָכַל לֶחֶם וְלֹא שָׁתָה מַיִם אֶתְמוֹל . לֹא רָאִיתִי אֶת הַחֶבֶל וְאֶת הַחוּט . דּוֹדִי לֹא הִכָּה אֶת הַחֲמוֹר הַזֶּה . הָעֶבֶד לֹא גָּנַב אֶת הַסֵּפֶר . בְּנִי לֹא לָקַח אֶת הָרֹמַח . אָבִי לֹא נָתַן לִי סֵפֶר הַיּוֹם . תֵּן לִי אֶת הַחֶבֶל וְקַח לְךָ אֶת הַחוּט .

בן באלי גורמדים וא יימדים . בן שראבי גורמדים וא איצמדים . בן יאגי גורמדים וא דוכמדים . בן פאדשאהי גורדום סן גורמדיג . בן ארסלאן גורדים סן גורמדיג . בן או סראיי גורדים . אקאם גורמדי . בבאם זנגין אידי . קרדאשים זנגין דגיל אידי . אוגלום אוראיא גיטדי קרדאשים גיטמדי . בן בייאז אים . סן סארי סין . או גוצלי דיר . סן טקאתסיז סין . בו כתאב פחאלי אידי או כתאב פחאלי דגיל אידי . אשכ נרדא דיר ? אשכ נרדא אידי ? או בוראדא דגיל אידי . דון בו אשכ קותלי אידי . בוגון או טקאתסיז דיר . בו גגיא קאר יאגמדי (אנמדי) . אקאם עקללי אידי . קרדאשים עקללי דגיל אידי . אוגלום אריק וטקאתסיז דיר . בו אוגוז דון חסטא דגיל אידי . או בוגון חסטלנדי . בבאם בו סראיי יאפמדי . אי סראיי יאפדי . בו דירכ דון יישיל אידי . או בוגוז קורו

קוותלי דיר . או אוֹגוּז טקאתסיז דיר . בו ג׳ויז איי או ג׳וויז פֿנא דיר . בו בוזאבֿ ביוכ או בוזאבֿ כיציכ דיר . בן בו באלי דוֹכדים . או או באלי דוֹכדי . בו בוזאבֿ קירמיזי או בוזאבֿ סייאח דיר . בו בוזאבֿ טנבל דיר . בו יהודי(ישׂראל)נרדן גלדי? או יהודי נראיא גיטדי? או יהודי בוגון באגֿא גיטדי . בו סורוֹבֿ ביוכ או סורוֹבֿ כיציכ דיר . בו סורוֹבֿ יאקין או סוֹרוֹבֿ איראק דיר . בבאם בגֿא דון ג׳ויז וא נאר וירדי . בן ג׳ויזי יידים . נארי קרדאשׁים אלדי . אוגֿלום כיציכ אוגֿלאן דיר . קרדאשׁים עקללי כישי דיר . פֿאדרשאה בגֿא גומושׁ וא אלטין וירדי . בבאם או גומושי וא או אלטיני אלדי . אקאם דון בגֿא ביר ביוכ קרגֿא וירדי . קרדשׁים קרגֿאיי סאטדי . בבאם או קרגֿאיי סאטון אלדי · קרדאשׁים סגֿא בו בוזאבֿי חצאן וירדי ? או בוזאבֿ חצאן חסטאלנדי ? בו קרגֿאיי כים בוגֿאולדי ? .

§ 6

א.	הֵיכָל , סראיי , מקדשׁ .	הַהֵיכָל , אול סראי , אול מקדש .
	הֲדַס , הֲדַס (דירכ אדי)	הַהֲדַס , אול הדס .
	חֲמוֹר , אשכ .	הַחֲמוֹר , אול אֵשֵׁכ .
	חֶדֶר , אודא .	הַחֶדֶר , אול אודא .
	חֶבֶל , · איפ (קאלין איפ)	הַחֶבֶל , אול איפ .

ב.	הָיָה , אידי · אולדו .	לֹא הָיָה , אולמאדי · יוק אידי .
	רָאִיתָ , גֿורדוגֿ .	לֹא רָאִיתָ , גֿורמדיגֿ .

חול , קום .	יָקָר , סיילי · פהאלי .	בָּנָה , יאפדי · קונדרדי .
חֲזִיר , דוגֿוז · חינזיר .	רַעֲנָן , טאזֵי · יישיל .	אַיֵּה ? נררא ?
חוט , איפ (אינג׳א דיכיש איפי)	יָבֵשׁ , קורו .	פֹּה , בורא דא . בורדא .
עֵץ , דירֵכ · אגֿאץ · אודון .	עַז , גוצלי · קוותלי .	שָׁם , אוררא .
אֲרִי , אַרְיֵה , ארסלאן .	צָהוֹב , סארי .	שָׁמָּה , אוראיא . אורדא .

מִי בָנָה פֹּה אֶת הַהֵיכָל הַזֶּה ?	בורדא בו סראיי כים יאפדי ?
הַהֵיכָל הַזֶּה גָּבוֹהַּ וְהַהֵיכָל הַהוּא לֹא הָיָה גָּבוֹהַּ .	בו סראיי אוֹכסכ דיר , או סראי אוֹכסכ דגֿיל אידי .
הַחֶדֶר הַזֶּה רָחָב וְהַחֶדֶר הַהוּא הָיָה צַר .	בו אודא כֿניש דיר , או אודא דאר אידי.
הַחֲמוֹר הַזֶּה עָצֵל וְהַחֲמוֹר הַהוּא לֹא הָיָה עָצֵל .	בו אשכ טנבל דיר , או אשכ טנבל דגֿיל אידי .

הַכֶּסֶף הַזֶּה קַל וְהַזָּהָב הַזֶּה כָּבֵד .	בו גומיש ייגיל דיר וא בו אלטין אגיר דיר ·
הָעֶבֶד הַזֶּה חָרוּץ וְהָעֶבֶד הַהוּא עָצֵל .	בו קול זיירכ דיר , או קול טנבל דיר ·
הָעוֹרֵב הַזֶּה שָׁחוֹר וְהָעוֹרֵב הַהוּא זָקֵן .	בו קרגא סייאח , או קרגא קרט דיר .
הָאִישׁ הַזֶּה בָּא הַיּוֹם וְהָאִישׁ הַהוּא בָּא אֶתְמוֹל .	בו כישי בוגון גלדי , או כישי דון גלדי .
הָעֶבֶד הַזֶּה חָלָה הַיּוֹם וְהָעֶבֶד הַהוּא חָלָה שִׁלְשֹׁם .	בו קול בוגון חסטאלנדי , או קול או בירסי גון חסטאלנדי .
דּוֹדִי מָכַר עֵגֶל קָטָן , אֲנִי רָאִיתִי אֶת הָעֵגֶל הַהוּא .	אקאם ביר כיציכ בוזאב סאטדי , בן או בוזאבי גורדים .
אָבִי שָׁחַט אֶת הָעֵגֶל הַזֶּה וְאָחִי שָׁחַט אֶת הָעֵגֶל הַהוּא .	בבאם בו בוזאבי בוגאזלדי , קרדאשים או בוזאבי בוגאזלדי .
מֵאַיִן אַתָּה וְאָנָה תֵּלֵךְ ?	סן נרדן סן , וא נראיא ואריר סין ?
מֵאַיִן בָּא הָעֶבֶד הַזֶּה .	בו קול נרדן גלדי ?
הָאֱגוֹז הַזֶּה טוֹב וְהָאֱגוֹז הַהוּא מַר .	בו ג׳ויז איי דיר , או ג׳ויז אג׳י דיר .
אִישׁ בָּא וְאִישׁ יָצָא .	(ביר) כישי גלדי וא (ביר) כישי ציקדי .
אִישׁ מָכַר וְאִישׁ קָנָה .	(ביר) כישי סאטדי וא (ביר) כישי סאטון אלדי .

הַכֶּרֶם הַזֶּה רָחוֹק מִן הַבַּיִת וְהַכֶּרֶם הַהוּא קָרוֹב אֶל הַבַּיִת · הָעֶבֶד הַזֶּה יָרַד מִן הַמִּגְדָּל הַיּוֹם · וְהָעֶבֶד הַהוּא יָרַד מִן הַמִּגְדָּל אֶתְמוֹל · הָרִיב רַע · הָרִמּוֹן הַזֶּה כָּבֵד וְהָרִמּוֹן הַהוּא קַל · הָעֶבֶד הַהוּא נָפַל מִן הַמִּגְדָּל אֶתְמוֹל וְהוּא מֵת הַיּוֹם · הָעִבְרִי הַהוּא חָרוּץ וְחָכָם וְהָעִבְרִי הַזֶּה עָצֵל · הָרִמּוֹן הַזֶּה מַר וְהָרִמּוֹן הַהוּא מָתוֹק · תֵּן לִי אֶת הָאֱגוֹז הַזֶּה וְקַח לְךָ אֶת הָאֱגוֹז הַהוּא · הָעֶבֶד שָׁחַט אֶת הָאַיִל הַזֶּה וְדוֹדִי שָׁחַט אֶת הָעֵגֶל הַהוּא · אָבִי הָלַךְ הַיּוֹם אֶל הָעֵדֶר · אָחִי בָּא שִׁלְשֹׁם מִן הָעֵדֶר · אָחִי שָׁתָה יַיִן וְהָעֶבֶד שָׁתָה מַיִם · מֵאַיִן בָּא הָעֶבֶד הַהוּא ? מִי נָתַן לְךָ אֶת הָעוֹרֵב הַזֶּה ? אָבִי נָתַן לִי אֶתְמוֹל רִמּוֹן מָתוֹק · אֲנִי אָכַלְתִּי הַיּוֹם אֶת הָרִמּוֹן הַהוּא · מִי שָׁפַךְ אֶת הַשֶּׁמֶן הַזֶּה ? הָעֶבֶד שָׁפַךְ אֶת הַדְּבַשׁ הַהוּא · הָעִבְרִי שָׁפַךְ אֶת הַדָּם הַהוּא ·

פארשאה בו אלטיני סגא חצאן וירדי ? פארשאה בו גומושי בגא דון וירדי · בבאם סגא בו סונגויי אוכירסיגון וירדי · בבאם בגא או בירסיגון (ביר) סונגי וירדי · בורג׳א חצאן גידר סין ? — יארין, אקאם בו קולי חצאן דוגדי ? אקאם בו קרגאיי דון גורדי · בו קאר גוכדן חצאן אנדי ? בן אוכירסיגוני ביר איי אושאק גורדים · או אושאק דון כפסיזלנדי יא בוגון אולדי · בו מוראק אווז דיר · או מוראק בייאז דיר · בו אוגוז

בבאם סונגויי אלדי ׳ אקאם סלוי גוֹרדי ׳ אושאק באל
צאלדי ׳ אושאק באלי צאלדי ׳ בן פאדשאה גוֹרדים ׳ בן פאדשאהי גוֹרדים ׳
אושאק כתאב צאלדי ׳ אושאק כתאבי צאלדי ׳ בגֿא שראב ויר ׳ בגֿא
שראבי ויר ׳ בן סויי איצדים ׳ בו סויִ איצדים ׳ בגֿא כתאב ויר ׳ בגֿא
כתאבי ויר ׳ בגֿא נאר ויר ׳ בגֿא נארי ויר ׳ גנדיגֿא סויי אַל ׳ גנדיגֿא
סויי אל ׳ גנדיגֿא אבמב אל . גנדיגֿא אבמגי אל ׳ גנדיגֿא אלמא וא נאר
אל ׳ גנדיגא אלמאיי וא נארי אל ׳ בגֿא באל ויר — ׳ בגֿא באלי ויר ׳
בן קאן דוֹכדים ׳ בן קאני דוֹכדים ׳ בן יאג צאלדים ׳ בן יאגי צאלדים ׳
בבאם אט סאטדי ׳ בבאם אטי סאטדי ׳

§ 5

א.	עָבֶד , קוֹל .	הָעֶבֶד , אול קול .
	עוֹרֵב , קרגֿא .	הָעוֹרֵב , אול קרגֿא .
	עֵדֶר , סורוֹב	הָעֵדֶר , אול סורוֹב .
ב.	עִבְרִי , יִשְׂרָאֵל .	הָעִבְרִי הַזֶּה , בו ישראל.
	אֱגוֹז , ג׳ויז .	הָאֱגוֹז הַזֶּה , בו ג׳ויז .
	עֵגֶל , בוזאב .	הָעֵגֶל הַהוּא , או בוזאב .
ג.	כֶּסֶף , גומוש .	הַכֶּסֶף הַהוּא , או גומוש .
	זָהָב , אַלְטִין .	וְהַזָּהָב הַזֶּה , וא בו אלטין

מָתַי , חצאן .	עָצֵל , טֶנְבֵל .	הִכָּה , אורדי , דוֹגדי .
אָנָה , נראיא .	קָרוֹב , יאקין .	שָׁחַט , בוגֿאזלדי , כויידי .
מֵאַיִן , נרדן .	רָחוֹק , איראק .	תֵּלֵךְ , וארירסין , ואריר סין .
מָחָר , יארין .	כָּבֵד , אגֿיר .	רִיב , קאווגֿא .
אֶתְמוֹל , דון .	קַל , ייגֿיל .	בֵּן , אוֹגול . בְּנִי , אוֹגלום .
שִׁלְשֹׁם , אובירסיגון .	חָרוּץ , זיירב	אַח , קרדש , אָחִי , קרדשים

מָתַי יָצָא הָעֶבֶד מִן הַבַּיִת ?	קול אב דן חצאן ציקדי ?
אָחִי הִכָּה אֶת הָעֶבֶד הַזֶּה .	קרדאשים בו קולי דוֹגדי .
הָאַיִל הַזֶּה בָּא מִן הָעֵדֶר .	בו קוצקאר סורוֹב דן גלדי .
אָבִי נָתַן לְךָ כֶּרֶם . מָתַי תֵּלֵךְ אֶל הַכֶּרֶם הַהוּא ?	בבאם סגֿא ביר באג ווירדי . סן או באגֿא חצאן ואריר סין ?
אָבִי קָנָה אֶתְמוֹל עוֹרֵב שָׁחוֹר . הָעֶבֶד גָּנַב הַיּוֹם אֶת הָעוֹרֵב הַהוּא .	דון בבאם ביר סייאח קרגֿא סאטון אלדי קול בוגון או קרגֿאיי צאלדי .

מִי נָתַן לְךָ אֶת הַתַּפּוּחַ וְאֶת הָרִמּוֹן ?	סגא אלמאיי וא נארי בים וירדי .
דּוֹדִי נָתַן לִי תַּפּוּחַ אָדֹם וְרִמּוֹן מָתוֹק .	אקאם בגא קירמיזי אלמא וא דאטלי נאר וירדי .
דּוֹדִי אִישׁ רַע . הוּא שָׁפַךְ דָּם .	אקאם פֿנא כישי דיר , או קאן דוֹכדי .
דּוֹדִי אִישׁ חָכָם . הוּא נָתַן לִי סֵפֶר טוֹב .	אקאם עקללי כישי דיר , או בגֿא איי כתאב וירדי .
הוּא שָׁפַךְ אֶת הַדָּם .	או קאני דוֹכדי .
הָרֹאשׁ עָגֹל=עָגֹל הָרֹאשׁ .	באש טוגרב דיר .
הָרֹמַח אָרֹךְ=אָרֹךְ הָרֹמַח .	מוראק אוזון דיר .
חָכָם דּוֹדִי=דּוֹדִי חָכָם .	אקאם עקללי דיר .

הָאֱלֹהִים נָתַן לְךָ בַּיִת גָּדוֹל · הָאֱלֹהִים חָכָם וְגָדוֹל וְחָזָק · אָבִי רָאָה הַיּוֹם אֶת הָאִישׁ · הָאִישׁ חֹלֶה וְחַלָּשׁ · הָאִישׁ מֵת הַלַּיְלָה · גָּבֹהַּ הָאֶרֶז · חֹלֶה וְחַלָּשׁ הַמֶּלֶךְ · אֲנִי רָאִיתִי הַיּוֹם מִגְדָּל גָּדוֹל וְאֶרֶז גָּבֹהַּ · אֲנִי רָאִיתִי הַלַּיְלָה אֶת הַמִּגְדָּל וְאֶת הָאֶרֶז · הָאַיִל גָּדוֹל וְחָזָק · חָזָק וְגָדוֹל הָאַיִל · מִי מָכַר לְךָ אֶת הָאַיִל ? תֵּן לִי אֶת הַסּוּס וְאֶת הָאַיִל קַח לְךָ · אָבִי קָנָה הַיּוֹם אַיִל חָזָק · מִי קָנָה אֶת הָאַיִל ? הָרִמּוֹן טוֹב · טוֹב הָרִמּוֹן · מִי בָּא אֶל הַבַּיִת · הָאִישׁ בָּא אֶל הַגַּן · מִי אַתָּה ? אֲנִי נַעַר עָנִי · מִי הוּא ? — הוּא אִישׁ חָכָם · הָרִמּוֹן מָתוֹק · הָאֱלֹהִים נָתַן אֶת הָרוּחַ · הָאֱלֹהִים יָרַד מִן הַשָּׁמַיִם · דּוֹדִי מָכַר אֶת הָאַיִל · הָרֹאשׁ גָּדוֹל וְעָגֹל · הָאֱלֹהִים נָתַן הַלַּיְלָה רוּחַ גָּדוֹל וְחָזָק ·

סלוי אוֹכֿכֿ וא כֿגֿיש דיר · קוצקאר אריק וא כיציכ דיר · אללה בגֿא עקללי בבא וירדי · אלהה סגֿא עקללי אקא וירדי · אללה בבאמי אלדי · אללה אקאמי אלדי · קוצקאר שראבי דוֹכדי · קוצקאר חסטא דיר · קוצקאר הסטאלנדי · אקאם סלויי גוֹרדי · בגֿא סונגיי ויר · גנדיגֿא סונגיי אל · בגֿא נארי ויר · בן בוגון סונגיי גוֹרדים · סוקאק דאר דיר · נאר איי וא קירמיזי דיר · באש סיאח דיר · סוקאק כֿגֿיש דיר · סונגי ביוכ וא אוזון דיר · בגֿא בבאם סונגיי וירדי · אקאם כגֿא סונגיי סאטדי · סלוי בוגון אקטארילדי · בבאם קוצקאר סאטדי · אקאם קוצקארי סאטון אלדי · אוֹגלאן קוצקארי צאלדי · אקאם סונגיי צאלדי · בן סוקאק ני גוֹרדים · בן בורג׳דן אנדים · אקאם טוקאק דן ציקדי · פאדשאהא וארדים · קאר גוֹכדן אנדי ·

בגֿא אלמא ויר · בגֿא אלמאיי ויר · בן אוֹגוֹז גוֹרדים · בן אוֹגוזי גוֹרדים · אקאם אכמכ וא אלמא יידי · אקאם אכמגי וא אלמאיי יידי · בבאם בגֿא כתאב וירדי · בבאם בגֿא כתאבי וירדי · בבאם סונגי אלדי ·

יידים · בן בוגג'א קרט אוגוז גורדים · בו כים דיר? · — בבאם · בו נא דיר? — בייאז שראב · סן אחטייאר בבא סין · או זנגין אקא דיר · בו פוקרא אוגלאז אים · בו הסטא אים .

§ 4

א.	אֱלֹהִים , אללה .	הָאֱלֹהִים , אול אללה .
	אִישׁ , כישי .	הָאִישׁ , אול כישי
	אֶרֶז , סָלְוִי .	הָאֶרֶז , אול סלוי
	רִמּוֹן , נאר .	הָרִמּוֹן , אול נאר .
	רוּחַ , יֵיל . לוזגר .	הָרוּחַ , אול יֵיל .
	רֹמַח , סונגי . מִזְרַאק .	הָרֹמַח , אול סונגי , אול מוזראק .
ב.	תַּפּוּחַ , אֶלְמַא .	וְתַפּוּחַ , וא אלמא .
	אֶת הַתַּפּוּחַ , אלמאיי .	וְאֶת הַתַּפּוּחַ , וא אלמאיי.

אַיִל , קוצקאר .	רַע , פֿנא .	חָכָם , עקללי .
רֹאשׁ , באש .	אָדֹם , קירמיזי . אל .	בָּא , גלדי .
רְחוֹב , סוקאק .	עָגֹל , טונרב .	לָקַח , אלדי .
דָּם , קאן .	אָרֹךְ , אוזון .	קַח , אַל .
סֵפֶר , כתאב .	מַר , אג'י .	לְךָ , סנא , גנדיגא .

אִישׁ בָּא אֶל הַבַּיִת .	אֵבָא (ביר) כישי גלדי .
מִי רָאָה אֶת הָאִישׁ ?	כישי ני כים גורדי ?
מִי רָאָה אֶת הָאֱלֹהִים ?	אללהי כים גורדי ?
אָבִי נָתַן לִי הַיּוֹם תַּפּוּחַ וְרִמּוֹן .	בבאם בנא בוגון אלמא וא נאר וירדי .
דּוֹדִי לָקַח אֶת הַתַּפּוּחַ וְאֶת הָרִמּוֹן .	אקאם אלמאיי וא נארי אלדי .
הַיּוֹם הָרוּחַ גָּדוֹל וְחָזָק .	בוגון לוזגר ביוב וא קווטלי דיר .
הָרִמּוֹן אָדֹם וְעָגֹל .	נאר קירמיזי וא טונרב דיר .
אֲנִי רָאִיתִי אֶרֶז גָּבוֹהַּ .	בן אוכסב סלוי גורדים .
הָאֶרֶז גָּדוֹל וְגָבוֹהַּ .	סלוי ביוב וא אוכסב דיר .
הָרְחוֹב אָרֹךְ וְרָחָב .	סוקאק אוזון וא בגיש דיר .
קַח לְךָ אֶת הַתַּפּוּחַ וְאֶת הָרִמּוֹן תֵּן לִי .	גנדיגא אלמאיי אל , נארי בנא ויר .
קַח לְךָ אֶת הַשּׁוֹר וְאֶת הַסּוּס תֵּן לִי .	גנדיגא אוגווי אל וא אטי בנא ויר .
קַח לְךָ אֶת הַדְּבַשׁ וְאֶת הַלֶּחֶם תֵּן לִי .	באלי גנדיגא אל אבמגי בנא ויר .

הַלַּיְלָה יָרַד שֶׁלֶג מִן הַשָּׁמַיִם .	בו גג'א גוֹפדן קאר אנדי .
אָבִי הָלַךְ הַלַּיְלָה אֶל הַגַּן .	בבאם בו גג'א בחצאיא גיטדי .
מִי זֶה ? — מַה זֶּה ?	בו כים דיר ? — בו נא דיר ?
אֲנִי עָשִׁיר — אַתָּה חֹלֶה . — הוּא גָדוֹל .	בן זנגין אים . — סן חסטא סין — או ביוכ דיר .
אֲנִי נַעַר — אַתָּה אָבִי — הוּא מֶלֶךְ .	בן אוֹגלאן אים — סן בבאם סין — או פאדשאה דיר .
אֲנִי קָטֹן . — הוּא זָקֵן , — אַתָּה לָבָן —	בן כיציכ אים — או קַרְט דיר — סן בייאז סין .
מִי הָלַךְ הַיּוֹם אֶל הַגַּן ?	בוגון בחצאיא כים גיטדי ?
הַמֶּלֶךְ הָלַךְ הַיּוֹם אֶל הַכֶּרֶם .	פאדשאה בוגון באגֿא גיטדי .

מִי רָאָה מֶלֶךְ ? מִי רָאָה אֶת הַמֶּלֶךְ ? אָבִי רָאָה מֶלֶךְ · אָבִי רָאָה אֶת הַמֶּלֶךְ · מִי הָלַךְ הַיּוֹם אֶל הַמִּגְדָּל ? הַמֶּלֶךְ הָלַךְ אֶל הַמִּגְדָּל · מִי אָכַל לֶחֶם ? מִי אָכַל אֶת הַלֶּחֶם ? אֲנִי אָכַלְתִּי לֶחֶם · אֲנִי אָכַלְתִּי הַיּוֹם אֶת הַלֶּחֶם · אֲנִי רָאִיתִי הַיּוֹם שׁוֹר חָזָק · אָבִי רָאָה אֶת הַשּׁוֹר · אֲנִי שָׁפַכְתִּי אֶת הַמַּיִם · הַנַּעַר גָּנַב אֶת הַדְּבַשׁ · דּוֹדִי שָׁפַךְ אֶת הַדְּבַשׁ · מִי חָלָה הַיּוֹם ? דּוֹדִי מֵת הַלַּיְלָה · מִי גָנַב אֶת הַסּוּס ? הַנַּעַר גָּנַב סוּס זָקֵן · מִי רָאָה אֶת אָבִי ? אֲנִי רָאִיתִי הַיּוֹם אֶת הַמֶּלֶךְ · אֲנִי שָׁפַכְתִּי הַלַּיְלָה אֶת הַיַּיִן · אֲנִי אָכַלְתִּי הַיּוֹם אֶת הַדְּבַשׁ · הַיּוֹם יָרַד שֶׁלֶג מִן הַשָּׁמַיִם · מִי רָאָה אֶת הַשֶּׁלֶג · דּוֹדִי יָצָא מִן הַבַּיִת · דּוֹדִי יָצָא מִן הַמַּיִם · הַמֶּלֶךְ יָרַד מִן הַמִּגְדָּל · אֲנִי נַעַר קָטֹן · אַתָּה מֶלֶךְ גָּדוֹל · הוּא נַעַר עָנִי · מִי זֶה ?—מֶלֶךְ עָשִׁיר · מַה זֶּה ?—כֶּרֶם רָחָב · מִי זֶה ?—אָבִי · מַה זֶּה ?—סוּס חֹלֶה .

אטני כים צאלדי ? אוֹגוּזי כים צאלדי ? אקאם אבֿי סאטון אלדי · אקאם אבֿי גוֹרדי · אקאם באלי צאלדי · אוגֿלאן (אוֹשאק) באלי דוֹכדי · אבֿדן בוגון כים ציקדי ? או אבמגי צאלדי · או בוגון באלי יידי · בוגון או באלי צאלדי · בבאם בו גג'א באל יידי · או בוגון חסטא דיר · או בוגון חסטאלנדי · או בוגג'א אוֹלדי · או בוגג'א בורג'דן דושדי · או בוגון סוייא דושדי (ייגֿילדי) · אקאם בחצאיא גיטדי · בבאם בחצא דן ציקדי · אקאם באגֿדן ציקדי · בבאם ביוכ בחצא סאטדי · אקאם בחצאיי סאטון אלדי . אקאם בוגון איי באגֿ סאטדי · פאדשאה באגֿי סאטון אלדי · או סויי דן ציקדי · או באגֿא גיטדי · בן בחצאיא גֿיטדים · בן באלי יידים · בן סויי איצדים · בבאם בחצאיי גוֹרדי · בן בוגון באלי דוֹכדים · או יאגֿי דוֹכדי . בן בו גג'א דאטלי אבמכ יידים · בן סויי איצדים · בן בוגון בייאז באל

בגֿא אריך אט וירדי · אט אריך דיר · אוגֿלאן סייאח דיר · אט דושדי ·
פאדשאה טקאתסיז אט סאטון אלדי · אט טקאתסיז דיר · בבאם כיציכ
אבֿ סאטדי · אבֿ כיציכ דיר · בבאם בגֿא כיציכ אט וירדי : אט כיציכ דיר ·
אוגֿלאן ציקדי · אקאם דושדי· אקאם טקאתסיז דיר · אוגֿלאן פֿאקיר (פֿוקרא)
דיר · פאדשאה קוותלי דיר : פאדשאה הסטאלנדי · פאדשאה ביוכ דיר ·
אקאם סייאח דיר . פאדשאת בייאז דיר · אבֿ בייאז דיר · בורג׳ כגֿיש דיר ·

§ 3

א.	שׁוֹר , אוֹגֿוּז.	אֶת הַשּׁוֹר , אול אוֹגוזי . אוֹגֿוזי (אוֹגֿיז ני)
	שֶׁמֶן , יאגֿ .	אֶת הַשֶּׁמֶן , אול יאגֿי , יאגֿי (יאגֿ ני)
ב.	גַּן , בחצא	אֶל הַגַּן , אול בחצאיא, בחצא יא (באצא גֿא) .
	כֶּרֶם , באגֿ.	אֶל הַכֶּרֶם , אול באגֿא , באגֿא (באגֿ גֿא) .
ג.	שָׁמַיִם , כוֹכ .	מִן הַשָּׁמַיִם , כוֹכ דן .
	מַיִם , סויי.	מִן הַמַּיִם , סויי דן .

מִי ? כים ?	הַלַּיְלָה , גנ׳א .	גָּנַב , צאלדי , אוגֿורלדי.
זֶה , בו .	הַלַּיְלָה , בוגנ׳א .	גָּנַבְתִּי , צאלדים · אוגֿורלדים
מַה ? נא ?	שֶׁלֶג , קאר	הָלַךְ , גיטדי , וארדי .
אֲנִי , בֵּן ,	זָקֵן , אחטייאר , קרט .	הָלַכְתִּי , גיטדים , וארדים .
אַתָּה , סֵן	רָאָה , גורדי .	יָרַד , אֵנְדִי , דושדי ,
הוּא , או .	רָאִיתִי , גורדים .	יָרַדְתִּי אנדים . דושדים .
יוֹם , גון ;	שָׁפַךְ , דוכדי ,	אָכַלְתִּי , יידים .
הַיּוֹם , אול גון , בוגון ,	שָׁפַכְתִּי , דוכדים .	שָׁתִיתִי , איצדים .

אֲנִי אָכַלְתִּי לֶחֶם .	בן יידים אכמכ , בן אכמכ יידים .
אֲנִי אָכַלְתִּי אֶת הַלֶּחֶם	בן יידים אול אכמכ ני , בן אכמגֿי יידים.
אֲנִי שָׁתִיתִי מַיִם	בן איצדים סויי , בן סויי איצדים ,
אֲנִי שָׁתִיתִי אֶת הַמַּיִם .	בן סויי איצדים , (בן סויי ני איצדים)
אֲנִי שָׁפַכְתִּי שֶׁמֶן .	בן יאגֿ דוכדים
אֲנִי שָׁפַכְתִּי אֶת הַשֶּׁמֶן .	בן יאגֿי דוכדים .
דּוֹדִי שָׁתָה הַיּוֹם יַיִן .	אקאם בוגון שראב איצדי .
דּוֹדִי שָׁתָה הַיּוֹם אֶת הַיַּיִן .	אקאם בוגון שראבי איצדי .
מַה יָּרַד הַלַּיְלָה מִן הַשָּׁמַיִם ?	בו נג׳א גוכדן נא אנדי .

איצדי . בבאם בייאז שראב סאטדי . בבאם בייאז שראב סאטון אלדי . אקאם בגֿא ביוב אט סאטדי . אקאם בייאז אט סאטון אלדי . אקאם בגֿא ביוב אֵבֿ סאטדי .

§ 2

מֶלֶךְ , פארשאה .	הַמֶּלֶךְ , אול פארשאה .
נַעַר , אוגלאן .	הַנַּעַר , אול אוגלאן .
דְּבַשׁ , באל .	הַדְּבַשׁ , אול באל .
מִגְדָּל , בורג׳	הַמִּגְדָּל , אול בורג׳

מֵת , אולדי	חֵרֵשׁ , טקאתסיז .	רָחָב , בגיש .
נָפַל , דושדי , ייגילדי .	דַּל , פאקיר , אריק ,	צַר , דאר .
יָצָא , ציקדי .	חוֹלֶה , חסטא . בפסיז	עָשִׁיר , זנגין .
חָלָה , חסטאלנדי .	גָּבוֹהַּ , אוכסב .	עָנִי , פאקיר . פוקרא .
חָזָק , קותלי , גוצלי .	קָטָן , כיציב .	שָׁחוֹר , סייאה ,

הַמֶּלֶךְ עָשִׁיר ,	אול פארשאה זנגין .	פארשאה זנגין דיר .
הַסּוּס חָלָה ,	אול אט חסטאלנדי .	אט חסטאלנדי .
הַבַּיִת רָחָב ,	אול אֵבֿ בגיש .	אבֿ בגיש דיר .
הַנַּעַר חוֹלֶה ,	אול אוגלאן חסטא .	אוגלאן חסטא דיר .
הַמִּגְדָּל גָּבוֹהַּ ,	אול בורג׳ אוכסב .	בורג׳ אוכסב דיר .
אָבִי חוֹלֶה ,	בבאם חסטא .	בבאם חסטא דיר .
הַנַּעַר מֵת ,	אול אוגלאן אולדי .	אוגלאן אולדי .
הַבַּיִת נָפַל ,	אול אֵבֿ דושדי .	אבֿ דושדו (אקטארילדי) .

הַסּוּס חָזָק · הַבַּיִת גָּבוֹהַּ · הַנַּעַר נָפַל · הַמֶּלֶךְ יָצָא · הַנַּעַר חָזָק · הַבַּיִת צַר · הַמֶּלֶךְ חוֹלֶה · הַנַּעַר חָלָה · הַסּוּס לָבָן · הַנַּעַר דַּל · הַמֶּלֶךְ חֵרֵשׁ · הַבַּיִת גָּדוֹל · הַסּוּס קָטָן · הַסּוּס שָׁחוֹר · הַדְּבַשׁ מָתוֹק · הַמִּגְדָּל נָפַל · דּוֹדִי עָשִׁיר · אָבִי עָנִי · אָבִי נָפַל · תֵּן לִי דְּבַשׁ מָתוֹק · אָבִי אָכַל דְּבַשׁ לָבָן · דּוֹדִי קָנָה סוּס חָזָק · אָבִי מָכַר סוּס שָׁחוֹר · הַסּוּס מֵת · דּוֹדִי מָכַר בַּיִת גָּבוֹהַּ · אָבִי חֵרֵשׁ · דּוֹדִי חוֹלֶה · אָבִי חָלָה · דּוֹדִי מֵת · אָבִי קָנָה בַּיִת צַר · הַבַּיִת רָחָב .

(אול) אוגלאן קותלי דיר . בבאם בייאז אבֿ סאטדי · (אול) אבֿ בייאז דיר · פארשאה בגֿא אכמב וירדיי אכמב דאטלי דיר · פארשאה איי שראב איצדי · שראב איי דיר · אוגלאן אריק דיר . אוגלאן ביוב דיר · אקאם

לְרֶגֶל הַיְלָדִים ׃

§ 1

לֶחֶם · אכמב ·	מָתוֹק · ראטלי ·	לֶחֶם מָתוֹק · ראטלי אכמב ·
יַיִן · שראב ·	טוֹב · אַיִי ·	יַיִן טוֹב · אַיִי שראב ·
סוּס · אַט ·	לָבָן · בייאז ·	סוּס לָבָן · בייאז אט ·
בַּיִת · אֶבֿ ·	גָּדוֹל · ביוכ ·	בַּיִת גָּדוֹל · ביוכ אבֿ ·

אָכַל · יִידי · אשאדי ·	נָתַן · וירדי	לִי · בנֿא ·
שָׁתָה · איצדי ·	קָנָה · סאטון אלדי ·	אָב · בבא · אָבִי · בבאם ·
מָכַר · סאטדי ·	תֵּן · ויר ·	דּוֹד · אקא · דּוֹדִי · אקאם ·

תֵּן לִי לֶחֶם ·	ויר בנֿא אכמב .	בנֿא אכמב ויר ·
אָבִי מָכַר סוּס ,	בבאם סאטדי אַט .	בבאם ביר אַט סאטדי ·
תֵּן לִי לֶחֶם מָתוֹק	ויר בנֿא ראטלי אכמב .	בנֿא ראטלי אכמב ויר .
אָבִי קָנָה סוּס גָּדוֹל .	בבאם סאטון אלדי ביוכ אט	בבאם ביר ביוכ אַט סאטון אלדי .
דּוֹדִי שָׁתָה יַיִן לָבָן ,	אקאם איצדי בייאז שראב ,	אקאם בייאז שראב איצדי .
דּוֹדִי נָתַן לִי לֶחֶם ,	אקאם וירדי בנֿא אכמב ,	אקאם בנֿא אכמב וירדי .
אָבִי קָנָה בַּיִת גָּדוֹל .	בבאם סאטון אלדי ביוכ אֶבֿ ,	בבאם ביר ביוכ אבֿ סאטון אלדי .

תֵּן לִי לֶחֶם לָבָן · תֵּן לִי יַיִן טוֹב · תֵּן לִי לֶחֶם מָתוֹק · תֵּן לִי יַיִן מָתוֹק · אָבִי אָכַל לֶחֶם מָתוֹק · דּוֹדִי שָׁתָה יַיִן טוֹב · אָבִי קָנָה בַּיִת גָּדוֹל · דּוֹדִי מָכַר סוּס לָבָן · אָבִי נָתַן לִי סוּס טוֹב · אָבִי קָנָה בַּיִת לָבָן · דּוֹדִי נָתַן לִי לֶחֶם מָתוֹק · אָבִי קָנָה לֶחֶם מָתוֹק · אָבִי מָכַר לֶחֶם מָתוֹק · אָבִי שָׁתָה יַיִן מָתוֹק · אָבִי קָנָה סוּס לָבָן ·

בנֿא בייאז שראב ויר · בנֿא איי אכמב ויר · בנֿא ביוכ אבֿ ויר · בנֿא ביוכ אט ויר · בנֿא איי אט ויר · בנֿא איי אבֿ ויר · אקאם בנֿא איי אט סאטדי · בבאם בנֿא ביוכ אבֿ וירדי · בבאם בייאז שראב

נכונה לחדד את שכלו. – התלמידים יכתבו את ההעתקות מעברית לטורקית ומטורקית לעברית בגליון מיוחד כפי החק אשר ינתן להם מאת המלמד יום יום, והמלמד יתקן את שגגותיהם ויראם את הנטיות אשר נטו מן הכללים הנמסרים להם.

החלק הב׳ הוא יַלקוט ספורים ומליצות (מכתבי הקדש ומהאחרונים) אשר לשונם צחה וקלה ואשר תכן ענינם איננו נשגב מהבנת נערים רכי־שנים. בטוח אני שהתלמיד הבא עד סוף החלק הא׳ יהיה לאל ידו לקראם מעצמו בלי כל קֹשי בעזר ערךְ מלין אשר סדרתי בסוף הילקוט לא על פי השרשים, אךְ על פי המשקל הישר בשמות ועל פי משקל הגוף הנסתר לזכר בעבר הקל בפעלים, כדי להקל על התלמידים הקירת המלות. – המלמד רק יבאר ויפריש את המקומות אשר התלמיד לא יכול להבין מסבה מה.–

אעפ״י שבהדפסת הספר הזה מלאכת ההגהה נעשתה בדיוק נמרץ ע״י אהובי היקרים ר׳ יעקב דוואן ור׳ משה כראץ, (ופה חוב מוטל עלי להביע להם רגשי תודותי מקרב לבי) עם כל זה התגנבו בו איזה טעיות קטנות, ועל התלמידים להקנם בגוף הספר בטרם יחלו ללמד הקם כפי לוח הטעיות אשר הצגתי בסופו.

א. ק.

פתח דבר .

את הספר הזה חברתי להקל לנערי בני מקרא למוד לשון תורתנו הקדושה ולשון אבותינו , לשון הקדש . הדרך אשר אחזתי בה היא הדרך החדשה אשר על פיה תלמדנה כיום כל הלשונות בכל בתי־ספר אירופא . ולשפת־יתר אחשב להאריך פה ביתרונה מן הדרך הנושנה אשר בה הולכים המלמדים הקראים עד היום בלמוד שפת עבר ; ימים ידברו !

אחת מסגלות הדרך הזאת היא אשר לא ילמד התלמיד מאומה כצפצוף העופות , שלא יבטא בשפתיו בלי שום שכל והבנה לכל אשר יצא מפיו , וכל צעד אשר יצעד בלמודו יאור באור הדעת , ולא ימשש בחשך כעור .— בה המדרש והמעשה ילכו אחוזי יד : הטהעאָרייא והפראקטיקא מתאימות ועוזרות אשה את אחותה : הכלל נוסד על הפרטים והפרטים מבוארים ומפורשים על יד הכלל .

את החלק הראשון מן הספר יחדתי ללמוד הדקדוק וערכתיו וסדרתיו באפן שכל תלמיד מתחיל אשר ילמדנו היטב עד סופו יוכל לקנות על נקלה מלבד ידיעת פתרון מלות רבות אין מספר גם ידיעת כל כללי הדקדוק הנחוצים בין בבחינת המשקלים והבנינים (העטימאלאגייא) ובין בבחינת חקי שמוש הלשון (הסינטאקס) , בהתנהלו לאט לאט , ממדרגה למדרגה , מן הקל אל הכבד , ומן הקשה אל מה שקשה ממנו . — אך הכללים עצמם לא הצעתים פה בגוף הספר , כי הם נראים מעצמם מתוך המלות או המשפטים הקצרים הנדפסים לדוגמא באותיות גדולות בראש כל פאראגראף . ועל המלמד להעיר את התלמיד שישים לבו עליהם ויהיה מבין דבר מתוך דבר , או למסר את הכללים על פה אם איזה תלמיד בלתי מוכן יקצר שכלו מהבין סוד הדוגמאות .

התלמידים אחרי אשר ילמדו את המלות או את המשפטים המובאים לדוגמא בראש כל § , כאשר אמרתי לעיל , ואחרי אשר יבינו את הכלל או את הלוח , הציר אשר עליו יסב כל הפרק הנתן להם לחק , ואחרי אשר ילמדו על פה המלות הנדפסות בכל פרק בתמונת שלשה עמודים ואחרי אשר יעינו היטב על המשפטים והמאמרים הנדפסים בשני עמודים (עם תרגום טורקי באחד מן העמודים) כי מהם ילמדו לשמש את הכללים למעשה , היבים לאמץ כח ידיעתם גם על ידי העתקות מעברית לטורקית ומטורקית לעברית . להכלית זאת בסוף כל § הרביתי מאמרים ומשלים מורים למטרה אתת ידועה גם בלשון הקדש גם בלשון טורקית . קצת מן המאמרים ההם בלשון הקדש הנחתי בלי נקודות , למען ינקדם התלמיד עצמו כי חכמת הנקוד בלשון עברית היא אבן בחן לידיעת התלמיד ואבן השהם היותר

לכבוד

רעי הנאמן

יקר רוח איש תבונה

שמואל בן אברהם

קרימי

למזכרת אהבה

מאתי

המחבר.

אזהרה

לכל ידפיס איש את הספר הזה כלו או מקצתו , בין בתבניתו ובין בתבנית אחרת , בין בלשונו ובין בהעתקה ללשונות אחרות , בין במדינתנו ובין בחו״ל — בלי רשות המחבר, והעובר ע״ז יענש כפי חקי המלכות יר״ה .

Дозволено цензурою Одесса 27 Іюня 1868 года.

ספר

לרגל הילדים

ללמד נערי בני מקרא לשון עבר

מאת

א׳ קואו.

חלק ראשון

הדקדוק.

וַאֲנִי אֶתְנָהֲלָה לְאִטִּי לְרֶגֶל הַמְּלָאכָה
אֲשֶׁר־לְפָנַי וּלְרֶגֶל הַיְלָדִים . . .
(בראשית לג יד).

מחיר החלק הא׳ 1. רו״כ

אודססא

בדפוס מ. בעלינסאן

התרכט.

УЧЕБНИКЪ
ДРЕВНЕ-ЕВРЕЙСКАГО ЯЗЫКА

ДЛЯ КАРАИМСКИХЪ ШКОЛЪ.

СОСТАВИЛЪ

И. КАЗАЗЪ.

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ.

Практическій курсъ грамматики.

(ЦѢНА 1 РУБ.)

ОДЕССА

Въ типографіи М. Бейленсона

1869.

לרגל הילדים

ספר

לרגל הילדים

ללמד נערי בני מקרא לשון עבר

מאת

א׳ קואז.

חלק ראשון

הדקדוק

ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה
אשר־לפני ולרגל הילדים . . .
(בראשית לג יד)

מחיר החלק הא׳ 1. רו״כ

אודססא
בדפוס מ. בעלינסאן
התרכ״ט.